

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Τεύχος 11, Ιανουάριος-Μάρτιος 2017

Περιεχόμενα

Σημείωμα του Συντονιστή έκδοσης

Επιστημονικές εργασίες

- **A. Fici**, Συνεταιριστική ταυτότητα και νομοθεσία, Euricse, (Ευρωπαϊκό Ερευνητικό Ινστιτούτο για τους Συνεταιρισμούς και τις Κοινωνικές Επιχειρήσεις)

Αξιόλογα κείμενα

- **Γ. Ντάση, Προέδρου ΕΟΚΕ** : Χαιρετισμός προς το 3^ο φόρουμ Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας
- **Ομάδα εμπειρογνομόνων της Κομισιόν**: Οι κοινωνικές επιχειρήσεις και η κοινωνική οικονομία προχωρούν
- **Φ. Παναγιωτόπουλου**, Τα αίτια της κρίσης και της κατάρρευσης των Γεωργικών Συνεταιρισμών
- **Χρ. Καρατζά**: Η συνεισφορά των Οργανώσεων Παραγωγών στο γαλακτοκομικό τομέα
- **Συνεταιρισμοί και φόρος εισοδήματος** – ένα κείμενο του 1884
- **Αύξηση του κύκλου εργασιών των συνεταιρισμών**
- **Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης Καταναλωτικών Συνεταιρισμών**

Νομοθεσία

- **A. Μητροπούλου**: Σχέδιο Καταστατικού Αγροτικού Συνεταιρισμού με βάση τον Νόμο 4384/2016
- **A. Μητροπούλου**: Οδηγίες συμπλήρωσης των κενών του Σχεδίου καταστατικού
- **Νόμος 4423/2016**: Δασικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις ...
- **Νόμος 4430/2016**: Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία και ανάπτυξη των φορέων της ...
- **Ανακοίνωση των CICOPA-CECOP** για τον νόμο Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία

Σχόλια

- Συνεταιριστικές Αρχές και Έλληνες Συνεταιριστές
- Αποτελέσματα βιασύνης ή σύγχυσης;

Συνεταιριστικές Οργανώσεις

- **Τάνια Γεωργιοπούλου**: Ανθισμένες κερασιές στον Όλυμπο - Συνεταιρισμός μοντέλο
- Ο Συνεταιρισμός **ΘΕΣγάλα**

Βιβλία

- Αρ.Ν. Κλήμη, «Οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα», τόμοι 1 έως 6 στο διαδίκτυο ([link](#))

- Edgar Parnell, «Επανεφεύρεση των Συνεταιρισμών», στο διαδίκτυο ([link](#))
- Κ. Παπαγεωργίου – Ο. Κλήμη-Καμινάρη, «Οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα» τόμοι 7 και 8, (περίοδοι 1977-81 και 1982-93), έκδοση ΙΣΕΜ, Εκδ. οίκος Αμφιλύκη, Πάτρα, 2014.
- Κ. Παπαγεωργίου, «Βιώσιμη Συνεταιριστική Οικονομία - Θεωρία και Πρακτική (Τρίτη έκδοση), Εκδόσεις Σταμούλη, 2015.
- Χρ. Καμενίδη, "Συνεταιρισμοί: Αρχές | Οικονομική-Πολιτική Ανάπτυξη | Οργάνωση | Νομοθεσία", 3η έκδοση, Εκδόσεις Κυριακίδη, 2016
- Ο. Κλήμη-Καμινάρη - Κ. Παπαγεωργίου, "Κοινωνική Οικονομία - Μια πρώτη προσέγγιση", Ελληνοεκδοτική, 2010

Συμβούλιο Έκδοσης

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ (Ι.Σ.Ε.Μ.)

Ιστοσελίδα περιοδικού: Το περιοδικό αναρτάται στην ακόλουθη διεύθυνση:

isem-journal.blogspot.com

Συμβούλιο Έκδοσης (κριτές επιστημονικών εργασιών):

Αλεξόπουλος Γεώργιος	Δρ Γεωργοοικονομολόγος, ΕΕΔΙΠ Γεωπονικό Πανεπιστήμιο
Ανεσιάδης Αντώνιος	Γενικός Διευθυντής Ένωσης Αγροτών Ν. Σερρών
Αποστολόπουλος Κωνσταντίνος,	Καθηγητής Χαροκοπείου Πανεπιστημίου
Δημάκης Ιωάννης	Γενικός Διευθυντής Ένωσης Αγροτών Αργολίδας «ΡΕΑ»
Δοδόπουλος Σοφοκλής	Πρώην Εντεταλμένος Σύμβουλος της ΣΕΚΑΠ
Καμενίδης Χρίστος	Καθηγητής Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης
Καραμέτου Παναγιώτα	Διδάκτωρ Χαροκοπείου Πανεπιστημίου
Καρυπίδης Φίλιππος	Καθηγητής ΤΕΙ Θεσσαλονίκης
Κλήμη-Καμινάρη Ολυμπία	Επ. Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου
Κορέντζελου Νάνσυ	Δικηγόρος
Κουτσού Σταυριανή	Αν. Καθηγήτρια ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης
Μητροπούλου Ανδριανή-Άννα	Δικηγόρος, π. Νομικός Σύμβουλος ΠΑΣΕΓΕΣ
Παναγιωτόπουλος Φώτιος	Πρώην Υποδιοικητής ΑΤΕ
Παπαγεωργίου Κωνσταντίνος	Ομότ. Καθηγητής Γεωπονικού Πανεπιστημίου
Σδράλη Δέσποινα	Επ. Καθηγήτρια Χαροκοπείου Πανεπιστημίου
Σελλιανάκης Γεώργιος	Πρώην Γεν. Δ/ντής Ελαιουργικής, π. Γεν. Γραμματέας Υπ. Γεωργίας
Σέμος Αναστάσιος	Καθηγητής Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης

Σεργάκη Παναγιώτα	Επ. Καθηγήτρια Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης
Σινίκης Ευστάθιος	Πρώην Διευθυντής Υπουργείου Γεωργίας
Σωφρονάς Αντώνιος	τ. Διευθυντής Υπουργείου Γεωργίας
Φεφές Μιχαήλ	Επ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Διεύθυνση επικοινωνίας με το ΙΣΕΜ: isem-institute@gmail.com

Διεύθυνση Συντονιστή Έκδοσης: clpapageorgiou@gmail.com

Σημείωμα του Συντονιστή έκδοσης

Στη χώρα μας, ο αριθμός των επιστημόνων που ασχολούνται με τη διερεύνηση θεμάτων του συνεταιριστικού θεσμού είναι πολύ περιορισμένος. Περισσότερο περιορισμένος είναι ο αριθμός των νομικών που έχουν εμβαθύνει στη νομική διερεύνηση της συνεταιριστικής ταυτότητας. Γι' αυτό είναι εύλογο να καταφεύγουμε σε εργασίες επιστημόνων από άλλες χώρες για την συμπλήρωση αυτού του κενού. Μια τέτοια περίπτωση είναι η εργασία του Ιταλού καθηγητή ιδιωτικού δικαίου Antonio Fici , που επελέγη ως επιστημονική εργασία σε αυτό το τεύχος. Ο καθηγητής Fici τονίζει την σημασία της επεξεργασίας της συνεταιριστικής ταυτότητας, ως αναγνωριστικού στοιχείου των συνεταιρισμών, χρήσιμου, μεταξύ άλλων, για τη δίκαιη φορολογική μεταχείριση και την αποφυγή τάσεων «εταιριοποίησης» μέσω των αποκλίσεων από τις Συνεταιριστικές Αρχές.

Επιστημονικές εργασίες όπως αυτή του Α. Fici, είναι περισσότερο αναγκαίες στην Ελλάδα, όπου υπάρχουν ακόμη και μεταφραστικά προβλήματα κατά τη μεταφορά ευρωπαϊκών κειμένων στην ελληνική γλώσσα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η λανθασμένη απόδοση του όρου «συνεταιρισμός» με τον όρο «συνεταιριστική εταιρεία» στον κανονισμό 1435/2003, «περί του καταστατικού για την ευρωπαϊκή συνεταιριστική εταιρεία» αντί του ορθού «περί του καταστατικού για τον ευρωπαϊκό συνεταιρισμό», επειδή η αυτόματη μετάφραση (Google) μεταφράζει το “co-operative society” ως συνεταιριστική εταιρεία .

Στα Αξιόλογα κείμενα που ακολουθούν, περιλαμβάνεται ως πρώτο θέμα ο χαιρετισμός του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (ΕΟΚΕ) Γ. Ντάση προς το Φόρουμ Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας, κατά τη συνάντηση στην Αθήνα στις 25-27 Νοεμβρίου 2016. Σ' αυτό, ο κ. Ντάσης αναφέρεται στις κοινωνικές επιχειρήσεις ως απάντηση στη συρρίκνωση του κοινωνικού κράτους - στους τομείς στους οποίους προσανατολίζονται οι κοινωνικές επιχειρήσεις - και στις γνωμοδοτήσεις της ΕΟΚΕ, καθώς και στη σύσταση της Δήλωσης του Στρασβούργου για την υποστήριξη των κοινωνικών επιχειρήσεων και τη συνεργασία τους με τους συνεταιρισμούς.

Στις κοινωνικές επιχειρήσεις αναφέρεται και το επόμενο θέμα, που αποτελεί τη σύνοψη και τις συστάσεις ειδικής επιτροπής εμπειρογνομόνων για την κοινωνική επιχειρηματικότητα, που συγκρότησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Επίκεντρο της έκθεσης και των συστάσεων είναι οι κοινωνικές επιχειρήσεις. Τόσο από τον τίτλο όσο και από το περιεχόμενο της έκθεσης μπορεί να δημιουργηθεί η εντύπωση ότι κοινωνικές επιχειρήσεις και κοινωνική οικονομία αποτελούν δύο χωριστά αντικείμενα. Ο αναγνώστης παραπέμπεται στο σχόλιο του προηγούμενου τεύχους με τίτλο «Το περιεχόμενο της Κοινωνικής Οικονομίας», όπου παρατίθεται η θέση της Κομισιόν ότι οι Κοινωνικές Επιχειρήσεις αποτελούν συστατικό στοιχείο της Κοινωνικής Οικονομίας. Γεγονός, βέβαια, παραμένει ότι το περιεχόμενο των Κοινωνικών Επιχειρήσεων χρειάζεται ακόμη επεξεργασία και σαφέστερο προσδιορισμό των επικαλύψεων και των διαφορών με τους κοινωνικούς συνεταιρισμούς και με τους φορείς που απαρτίζουν την κοινωνική οικονομία, όπως τη γνωρίζουμε μέχρι τώρα στην Ευρώπη.

Ο πρώην Υποδιοικητής της ΑΤΕ κ. Παναγιωτόπουλος στη συνέχεια, αναλύει με συνοπτικό τρόπο τα αίτια της κρίσης και της κατάρρευσης των γεωργικών συνεταιρισμών. Επιδιώκοντας να περιλάβει σε λίγες σελίδες με μεγάλη περίοδο με πολύ σημαντικά γεγονότα, το κείμενο δίνει μια ρεαλιστική γεύση των βασικών αιτιών, τόσο από την πλευρά του κράτους όσο και από την πλευρά των συνεταιρισμών, της κρίσης και τελικά της κατάρρευσης των γεωργικών συνεταιρισμών, γεγονός που παρέσυρε σε απαξίωση την έννοια του συνεταιριστικού θεσμού στην Ελλάδα.

Στην σημερινή πραγματικότητα αναφέρεται το κείμενο του Χρ. Καρατζά για τη συνεισφορά των Οργανώσεων Παραγωγών στο γαλακτοκομικό τομέα, όπως απεικονίζεται σε σχετική Κοινοτική έρευνα, από την οποία προκύπτει ότι η Ελλάδα δεν επωφελείται όσο θα μπορούσε από τον σχετικό θεσμό.

Το επόμενο αξιόλογο κείμενο είναι του 1884. Είναι εξαιρετικής σημασίας για τους συνεταιρισμούς, καθ' ότι ερμηνεύει με ξεκάθαρο και γλαφυρό τρόπο τον λόγο για τον οποίο δεν δημιουργείται φορολογητέα ύλη στους συνεταιρισμούς κατά τις συναλλαγές των μελών με τον συνεταιρισμό τους. Χωρίς να χρησιμοποιεί τους σημερινούς όρους, καθορίζει τη διαφορά μεταξύ πλεονάσματος και κέρδους και αποδεικνύει ότι δεν δικαιολογείται φορολόγηση

του πλεονάσματος. Καιρός να πεισθούν και οι αρμόδιοι για τη φορολογία των συνεταιρισμών της χώρας μας.

Ενώ στην Ελλάδα οι κατά καιρούς αρμόδιοι υπουργοί αυτοσχεδιάζουν νομοθετώντας για τους συνεταιρισμούς και εμποδίζοντας εκ των πραγμάτων την ανάπτυξή τους, οι συνεταιρισμοί ανά τον κόσμο αναπτύσσονται και σε περιόδους κρίσης. Τα συγκεκριμένα αριθμητικά στοιχεία παρέχονται από το Παγκόσμιο Συνεταιριστικό Παρατηρητήριο 2016 και περιλαμβάνονται στο θέμα που έχει τίτλο «Αύξηση του κύκλου εργασιών των συνεταιρισμών παγκοσμίως».

Τέλος, μετά τη δημοσίευση, στο τεύχος 10, του κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης των Γεωργικών Συνεταιρισμών της Σκωτίας, στο τωρινό τεύχος παρουσιάζεται ο Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης των Καταναλωτικών Συνεταιρισμών του Ην. Βασιλείου, που σε ορισμένα σημεία μόνο διαφοροποιείται από τον Κώδικα των γεωργικών συνεταιρισμών. Διατηρούμε την ελπίδα – ή την ψευδαίσθηση – ότι θα καταφέρουμε και στην Ελλάδα να δημιουργήσουμε καταναλωτικούς συνεταιρισμούς, που τόσο μεγάλη ανάγκη υπάρχει στην μακροχρόνια κρίση που διατρέχουμε.

Στην κατηγορία της Νομοθεσίας η Κα Άννα Μητροπούλου, πρώην Νομικός Σύμβουλος της ΠΑΣΕΓΕΣ, προσφέρει μέσω του περιοδικού στους συνεταιρισμούς, Σχέδιο Καταστατικού για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς, προσαρμοσμένο στον νέο νόμο 4430/2016, που είναι σήμερα απολύτως αναγκαίο. Στη συνέχεια η Κα Μητροπούλου συμπληρώνει την προσφορά της με οδηγίες για τον τρόπο συμπλήρωσης των σημείων του καταστατικού που θα συμπληρωθούν από τους ενδιαφερόμενους.

Στην ίδια κατηγορία θεμάτων παραθέτουμε πρώτα τον νόμο 4423/2016 για τις Δασικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις, που επί μακρό χρόνο εκκρεμούσε μετά την αποκοπή των σχετικών διατάξεων από τον νόμο για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς, καθώς και τον νόμο 4430/2016 «Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία και ανάπτυξη των φορέων της ...». Ίσως, το νομοσχέδιο για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία οδηγήθηκε πολύ βιαστικά προς ψήφιση στη Βουλή. Αυτό αποδεικνύεται από τον σχολιασμό εκ μέρους των κατ' εξοχήν αρμόδιων διεθνών φορέων για τους συνεταιρισμούς και την κοινωνική οικονομία, που αρχικά κλήθηκαν να βοηθήσουν. Οι φορείς αυτοί αισθάνθηκαν

την ανάγκη να εκδώσουν την ανακοίνωση αυτή με την οποία αποστασιοποιούνται από το περιεχόμενο του νόμου, εις απάντηση του Υπουργείου, που υποστήριζε ότι έλαβε υπ' όψη τις απόψεις τους. Τα σχόλιά τους αποτελούν το επόμενο θέμα μετά τον νόμο.

Στην κατηγορία των Σχολίων περιλαμβάνεται σχόλιο με τίτλο «Συνεταιριστικές Αρχές και Έλληνες συνεταιριστές», στο οποίο χαρακτηρίζεται ως ιστορικό λάθος που θα βαρύνει εσαεί όσους αποδεχθούν την αγνόηση των συνεταιριστικών Αρχών της Αυτονομίας και Ανεξαρτησίας και της Συνεργασίας των Συνεταιρισμών μεταξύ τους.

Στην κατηγορία των Συνεταιριστικών Οργανώσεων προβάλλεται ο συνεταιρισμός παραγωγής και εξαγωγής κερασιών «Άγιος Λουκάς» Ράχης Ολύμπου, που παρουσιάσθηκε από τη δημοσιογράφο Τάνια Γεωργιοπούλου στην εφημερίδα 'Καθημερινή', και ο συνεταιρισμός ΘΕΣγάλα, που με τις καινοτομίες και τη ζωτικότητα του έχει σε μικρό χρόνο κατακτήσει περίοπτη θέση μεταξύ των γαλακτοβιομηχανιών.

Euricse

Ευρωπαϊκό Ερευνητικό Ινστιτούτο
για τους Συνεταιρισμούς και τις Κοινωνικές Επιχειρήσεις

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ*

Antonio FICI**

Παρακαλώ αναφέρετε αυτή την εργασία ως:
Fici, A. (2012), *Cooperative identity and the law*,
Working Paper No. 023 | 12

* Αυτή η εργασία ετοιμάστηκε για το έργο "Εισαγωγή στην Κοινωνική Οικονομία και Αποκατάσταση του Συνεταιριστικού Συστήματος - Στήριξη της Αγροτικής Ανάπτυξης στο Μαυροβούνιο", και παρουσιάστηκε στο Παγκόσμιο Συνέδριο Έρευνας της ICA "Νέες Ευκαιρίες για τους συνεταιρισμούς", Τμήμα 2 "Ο Ρόλος και η Προώθηση των Συνεταιρισμών σε Παγκόσμιο Επίπεδο ", Mikkel (Φινλανδία), 24-27 Αυγούστου 2011.

Ο συγγραφέας επιθυμεί να ευχαριστήσει τους Carlo Borzaga, Astrid Coates, Gemma Fajardo, Tore Fj0rtoft, Hagen Henry, Georg Miribung, Hans-H. Münkner, Ian Snaith, Yifat Solel, Itziar Villafanez Perez για τις χρήσιμες παρατηρήσεις τους σχετικά με ένα προηγούμενο σχέδιο της παρούσας εργασίας. Οι ανωτέρω δεν φέρουν ευθύνη για τις θέσεις που διατυπώνονται.

** Ο Antonio Fici είναι Καθηγητής Ιδιωτικού Δικαίου στο Πανεπιστήμιο του Molise, στην Ιταλία, και Senior Research Fellow στο Euricse - Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Ερευνών για τις Συνεταιριστικές και Κοινωνικές Επιχειρήσεις.

Περίληψη

Η παρούσα εργασία ασχολείται με τη νομική ταυτότητα των συνεταιρισμών. Χωρίζεται σε τρία μέρη. Το πρώτο μέρος πραγματεύεται τον ρόλο και τη λειτουργία του νόμου και της συγκριτικής νομικής έρευνας για το θέμα της συνεταιριστικής ταυτότητας (Μέρος 2). Το δεύτερο μέρος επικεντρώνεται στη συνεταιριστική ταυτότητα στο πλαίσιο των Αρχών της Διεθνούς Συνεταιριστικής Συμμαχίας (ICA) και της Δήλωσης της ICA για την Συνεταιριστική Ταυτότητα γενικά (Μέρος 3). Το τρίτο μέρος συγκρίνει τη Δήλωση της ICA για την συνεταιριστική ταυτότητα με τη νομική ταυτότητα που αρκετές ευρωπαϊκές χώρες αποδίδουν σε συνεταιρισμούς (Μέρος 4). Ακολουθούν τα συμπεράσματα.

Λέξεις-κλειδιά

Συνεταιρισμοί, Συνεταιριστικό Δίκαιο, Συνεταιριστική ταυτότητα, Συγκριτικό συνεταιριστικό δίκαιο, Ευρωπαϊκή συνεταιριστική νομοθεσία, Συνεταιριστικές αρχές

1. Εισαγωγή

Η παρούσα εργασία ασχολείται με τη νομική ταυτότητα των συνεταιρισμών. Χωρίζεται σε τρία μέρη. Το πρώτο μέρος ασχολείται με το ρόλο και τη λειτουργία της νομοθεσίας και της συγκριτικής νομικής έρευνας για το θέμα της συνεταιριστικής ταυτότητας (Τμήμα 2). Το δεύτερο μέρος επικεντρώνεται στη συνεταιριστική ταυτότητα στο πλαίσιο των Αρχών της Διεθνούς Συνεταιριστικής Συμμαχίας (ICA) και της Δήλωσης της ICA για την Συνεταιριστική Ταυτότητα γενικά (Τμήμα 3). Το τρίτο μέρος συγκρίνει τη Δήλωση της ICA για την Συνεταιριστική Ταυτότητα με τη νομική ταυτότητα που αρκετές ευρωπαϊκές χώρες αποδίδουν σε συνεταιρισμούς (Τμήμα 4). Ακολουθούν τα Συμπεράσματα.

2. Η Συνεταιριστική ταυτότητα και η νομοθεσία

Αρχίζοντας με τη σημασία της νομοθεσίας για την συνεταιριστική ταυτότητα, αυτό το τμήμα της εργασίας επιδιώκει να περιγράψει τα στοιχεία που εμπεριέχονται και τα προβλήματα που σχετίζονται με μια συγκριτική νομική ανάλυση του συγκεκριμένου θέματος.

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι, σε γενικές γραμμές, η νομοθεσία διαδραματίζει ένα σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη των συνεταιρισμών, την υπεράσπισή τους έναντι πιθανών δυσφημιστών, και τη σταθερή θέση τους στον ανταγωνισμό με άλλες νομικές μορφές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διεξαγωγή επιχειρήσεων, ιδίως εταιρείες¹. Αυτό ισχύει για διάφορους λόγους, οι οποίοι δεν παρατίθενται εδώ². Ίσως αρκεί να αναφερθεί εδώ η πρόσφατη απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) της 8ης Σεπτεμβρίου 2011, όπου η νομοθεσία της ΕΕ - δηλαδή, ο Κανονισμός (ΕΚ) 1435/2003 του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2003 περί του Καταστατικού της Ευρωπαϊκής Συνεταιριστικής Εταιρείας [σ.μ.: το ορθό είναι περί του Καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συνεταιρισμού] (Κανονισμού SCE) - θεωρεί απαραίτητη για το Δικαστήριο να κάνει τη διάκριση μεταξύ των συνεταιρισμών και των άλλων οικονομικών φορέων, οι οποίοι μπορούν να δικαιολογήσουν (και συνεπώς να αξιολογήσουν) συμβατές

¹ Βλέπε, πρόσφατα, Henry H., *International Guidelines for Cooperative Policy and Legislation: UN Guidelines and ILO Recommendation 193*, εργασία που παρουσιάστηκε σε συνάντηση ομάδας εμπειρογνομόνων των Ηνωμένων Εθνών "Cooperatives in Social Development: Beyond 2012", Ulaanbaatar (3-6 May 2011);). Βλέπε επίσης Cracogna D., *Legal, Judicial and Administrative Provisions for Successful Cooperative Development*, εργασία που παρουσιάστηκε στη συνεδρίαση της ομάδας εμπειρογνομόνων με τίτλο "Supporting Environment for Cooperatives: A Stakeholder Dialogue on Definitions, Prerequisites and Process of Creation" που διοργανώθηκε από τα Ηνωμένα Έθνη και την κυβέρνηση της Μογγολίας, Ulaanbaatar (15-17 Μαΐου 2002), που διατίθεται στο σε http://www.un.org/esa/socdev/social/papers/coop_cracogna.pdf.

² Αλλά βλ. FICI A, *Ευρωπαϊκή Συνεταιριστική Νομοθεσία*, επικείμενο.

με την κοινή αγορά) φορολογικές απαλλαγές που έχουν χορηγηθεί στους συνεταιρισμούς, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία³.

Παρά τα ανωτέρω, η νομική διάσταση των συνεταιρισμών δεν έχει διερευνηθεί επαρκώς από τους μελετητές, ειδικά σε διεθνές επίπεδο και από μια συγκριτική προοπτική⁴. Ενόψει της σημασίας της, ελπίζεται ότι η συνεταιριστική κίνηση θα αναλάβει την ευθύνη για την προώθηση και υποστήριξη της έρευνας στον τομέα αυτό.

Αυτή η έρευνα θα πρέπει να ξεκινήσει από το συγκεκριμένο θέμα της νομικής ταυτότητας των συνεταιρισμών, η οποία έχει φυσικά προτεραιότητα έναντι όλων των άλλων θεμάτων - όχι μόνο για χάρη μιας συστηματικής νομικής ανάλυσης, αλλά και από πολιτική άποψη, όπως υποδηλώνει η προαναφερθείσα απόφαση του ΔΕΕ⁵. Παραδόξως, όμως, το θέμα της νομικής ταυτότητας των συνεταιρισμών δεν έχει ακόμη ελκύσει την προσοχή που της αξίζει, ακόμη και παρά τις συχνές προειδοποιήσεις από επιφανείς αναλυτές για την «υβριδοποίηση» ή «εταιριοποίηση» ή «εκφυλισμό» του συνεταιριστικού μοντέλου⁶, μια τάση που μπορεί να μεταβάλει τη φυσική και

³ Βλ Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 8 Σεπτεμβρίου 2011 (C-78/08 έως C-80-08), και ιδίως το σημείο 55 ff. Στο

http://curia.europa.eu/iuris/document/document.isf?text=&docid=1_09241_&pageIndex=0_&doclang=EN_&mode=doc_&dir=&OCC=first&part=1_&cid=607.787_. Η απόφαση αυτή εξετάζεται πιο προσεκτικά στο Fici A, *European Cooperative Law*.

⁴ Σημαντικές, αν και δεν είναι πρόσφατες, εξαιρέσεις στα αγγλικά περιλαμβάνουν Münkner H-H., *New Trends in Co-operative Law of English-Speaking Countries of Africa*, Marburg, 1971; Münkner H-H. & Ullrich G. (eds.), *Co-operative Law in East, Central and Southern African Countries. A Comparative Approach*, Berlin, 1980; Münkner H-H. & Ullrich G. (eds.), *Co-operative Law in Southeast Asia. A Comparative Approach*, Berlin, 1981. Για μια ενδιαφέρουσα επισκόπηση, αλλά στα ιταλικά, δείτε Verrucoli P., *Società cooperative*. IV) *Diritto comparato e straniero*, in *Enciclopedia Giuridica Treccani*, XXIX, Roma, 1993. See also Henry H., *Guidelines for Cooperative Legislation*, 2nd edition, Geneva, 2005.

⁵ Όπως ορθώς τόνισε ο Henry, *International Guidelines for Cooperative Policy and Legislation: UN Guidelines and ILO Recommendation 193*, η απόδοση μιας διακριτής νομικής προσωπικότητας στους συνεταιρισμούς αποτελεί προϋπόθεση για την απαίτηση ίσης μεταχείρισης σε σχέση με (κερδοσκοπικές) επιχειρήσεις, για παράδειγμα, στον τομέα της φορολογίας. Πράγματι, η διακριτή ταυτότητα μπορεί να δικαιολογήσει μια ειδική και διαφοροποιημένη μεταχείριση των συνεταιρισμών σε σχέση με τις εταιρείες, ενώ η ίδια μεταχείριση των συνεταιρισμών με τις εταιρείες θα προκαλέσει διαφορά με δεδομένη την ιδιαιτερότητα των συνεταιρισμών. Η αρχή της ισότητας επιβάλλει οι παρόμοιες περιπτώσεις να αντιμετωπίζονται με παρόμοιο τρόπο, ενώ διαφορετικές καταστάσεις πρέπει να αντιμετωπίζονται με διαφορετικό τρόπο. Ευτυχώς, η απόφαση EUCJ της 8ης Σεπτεμβρίου 2011 φαίνεται να συμφωνεί με αυτή τη λογική.

⁶ Βλέπε, αντίστοιχα, Spear R., *Co-operative Hybrids*, εργασία που παρουσιάστηκε στο Συνέδριο της Επιτροπής Έρευνας της ICA με την CRESS Rhone-Alpes και το Πανεπιστήμιο της Λυών 2 "Co-operatives' contributions to a plural economy" "(2-4 Σεπτ. 2010), που διατίθενται σήμερα στο http://www.cress-rhone-alpes.org/cress/IMG/pdf/Spear_pap.pdf. Henry, *International Guidelines for Cooperative Policy and Legislation: UN Guidelines and ILO Recommendation 193*; Somerville P., *Co-operative Identity*, in 40.1 *Journal of Co-operative Studies*, 2007, p. 10. Η νορβηγική συζήτηση που προηγήθηκε της ισχύουσας

την αναμφισβήτητη ικανότητα των συνεταιρισμών να συμβάλουν για έναν καλύτερο κόσμο⁷, ή τουλάχιστον για τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη⁸.

Βέβαια, το θέμα της ταυτότητας αποτελεί τον πυρήνα της αποστολής της ICA⁹. Επιπλέον, δεν πρέπει να παραβλέπεται ότι οι διατάξεις αυτές, που συνήθως αναφέρονται ως «Αρχές της ICA», είναι στην πραγματικότητα, ενσωματωμένες στη "Δήλωση για την συνεταιριστική ταυτότητα"¹⁰.

Φαίνεται, ωστόσο, ότι η παγκόσμια συζήτηση για την συνεταιριστική ταυτότητα, δεν έχει ακόμη λάβει τις νομικές πτυχές της εν λόγω ταυτότητας επαρκώς υπόψη.

Πράγματι, ο νόμος θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως ένας ισχυρός μοχλός για την υπεράσπιση και την προώθηση της συνεταιριστικής ταυτότητας, καθώς μπορεί να δώσει στους συνεταιρισμούς μια ακριβή, αδιαμφισβήτητη και εύκολη στη διάδοση ταυτότητα. Αυτό είναι ιδιαίτερα χρήσιμο σε παγκόσμιο επίπεδο και έναντι δυνητικών θεσμικών αντιπάλων ή/και υποστηρικτών,

νομοθεσίας για τους συνεταιρισμούς είναι επίσης σημαντική από την άποψη αυτή: βλ Fjortoft T. & Gjems-Onstad - O., *Cooperative Law in Norway - Time for Codification?*, in 45 *Scandinavian Studies in Law*, 2003, p. 119 ff., στο 45 *Scandinavian Studies in Law*, 2003, p. 119 ff. (see, in particular, p. 123-124, όπου η κωδικοποίηση του συνεταιριστικού δικαίου θεωρείται ως ένα αναγκαίο μέσο για να διατηρηθεί η ιδιαιτερότητα των συνεταιρισμών, εμποδίζοντας έτσι τον ισομορφισμό).

⁷ "Οι Συνεταιριστικές επιχειρήσεις οικοδομούν έναν καλύτερο κόσμο» είναι, ως γνωστόν, το σύνθημα του Διεθνούς Έτους των Συνεταιρισμών του ΟΗΕ, του 2012, του οποίου σκοπός είναι να αναδείξει τη συμβολή των συνεταιρισμών στην κοινωνικο-οικονομική ανάπτυξη, αναγνωρίζοντας, ιδίως, τις επιπτώσεις τους στη μείωση της φτώχειας, τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και την κοινωνική ένταξη (βλέπε <http://www.2012.coop/>).

⁸ Βλέπε, ιδίως, Henry, *International Guidelines for Cooperative Policy and Legislation: UN Guidelines and ILO Recommendation 193*, όπου υποστηρίζεται ότι: «Η ευθυγράμμιση του συνεταιριστικού νόμου με τον νόμο της μετοχικής εταιρείας, όχι μόνο παραβιάζει την συνεταιριστική ταυτότητα η οποία πρέπει να διατηρηθεί υπό το δημόσιο το διεθνές δίκαιο, αποδυναμώνει επίσης τη δυνατότητα των συνεταιρισμών να συμβάλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη".

⁹ Στην ιστοσελίδα της ICA μπορεί κανείς να διαβάσει: «επίκεντρο των προτεραιοτήτων και των δραστηριοτήτων της ICA σχετικά με την προώθηση και την υπεράσπιση της συνεταιριστικής ταυτότητας, που διασφαλίζει ότι η συνεταιριστική επιχείρηση είναι μια αναγνωρισμένη μορφή επιχείρησης, που είναι σε θέση να ανταγωνιστεί στην αγορά" (βλέπε <http://www.ica.coop/ica/index.html>). Επιπλέον, το καταστατικό της ICA περιλαμβάνει στην «Δήλωση αποστολής της» τα εξής: «[Η ICA] είναι ο θεματοφύλακας των συνεταιριστικών αξιών και αρχών και υποστηρίζει το διακριτό τους οικονομικό και κοινωνικό τους μοντέλο, το οποίο παρέχει στα άτομα και στις κοινότητες ένα όργανο αυτοβοήθειας και επιρροής της ανάπτυξής τους (βλ <http://www.ica.coop/ica/2009-ica-statutes.pdf>).

¹⁰ Για τη διευκόλυνση του αναγνώστη (δεδομένου επίσης ότι θα αποτελέσει ένα από τα κύρια σημεία της εργασίας), η δήλωση περιλαμβάνεται (όπως διαπιστώθηκε στο <http://www.ica.coop/ica/2009-ica-statutes.pdf>) ως ένα παράρτημα της παρούσας εργασίας.

όπως κράτη, δικαστήρια, κ.λπ.¹¹. Επιπλέον, είναι πιο επίπονη η υπεράσπιση μιας ταυτότητας που δεν αντιστοιχεί σε μια ταυτότητα που ορίζεται από το νόμο. Αξίζει να υπενθυμίσουμε και πάλι τη χρήση του Κανονισμού SCE από το Δικαστήριο της ΕΕ για την αναγνώριση της ξεχωριστής ταυτότητας του συνεταιρισμού σε σχέση με άλλες επιχειρηματικές οργανώσεις.

Υπό το πρίσμα αυτό, δεν μπορεί κανείς παρά να εκτιμήσει ιδιαίτερα τις προσπάθειες ενός ευφήμως γνωστού νομικού μελετητή των συνεταιρισμών να αποδείξει τη νομική φύση των Αρχών της ICA. Η εν λόγω νομική φύση θα προερχόταν από το γεγονός ότι οι αρχές αυτές είναι ενσωματωμένες στην Σύσταση 193/2002 της ΔΟΕ, η οποία - όπως αυτός ο μελετητής υποστηρίζει με αρκετά επιχειρήματα - θα πρέπει να θεωρείται ως πηγή του δημοσίου διεθνούς δικαίου¹².

Ωστόσο, ακόμη και αν αυτή η θεωρία είναι αποδεκτή, παρά τη σημασία αυτού του αποτελέσματος για τη συνεταιριστική κίνηση, το πρόβλημα της συνεταιριστικής νομικής ταυτότητας θα παρέμενε άλυτο και, ως εκ τούτου, η ανάγκη για ολοκληρωμένες νομικές μελέτες θα παρέμενε αμετάβλητη. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι Αρχές της ICA είναι πολύ γενικές και δεν παρέχουν ενδείξεις ως προς διάφορες κρίσιμες πτυχές της συνεταιριστικής ταυτότητας¹³. Επιπλέον, υπάρχουν πολλοί σύγχρονοι συνεταιριστικοί νόμοι στην Ευρώπη, οι οποίοι αναγνωρίζουν ως συνεταιριστικές οργανώσεις που δεν ανταποκρίνονται, ούτε κατά προσέγγιση, με το συνεταιριστικό μοντέλο που παρέχεται από τις Αρχές της ICA. Γενικότερα, υπάρχουν αρκετοί εθνικοί συνεταιριστικοί κανόνες των οποίων η συμμόρφωση με τις Αρχές της ICA είναι εξαιρετικά αμφισβητήσιμη.

Τα αμέσως προηγούμενα επιχειρήματα αποτελούν τον πυρήνα αυτής της εργασίας και καθορίζουν τον στόχο της. Στην εργασία θα τονισθούν τα στοιχεία της συνεταιριστικής ταυτότητας που προκύπτουν σαφώς από τις Αρχές της ICA, καθώς και εκείνα τα στοιχεία που δεν εξετάζονται εκεί ή που παραμένουν κάπως ασαφή.

¹¹ Ενώ ένα διαφορετικό πρόβλημα μπορεί να προκύψει εδώ, δηλαδή, ότι η νομική ταυτότητα δεν αντιστοιχεί ή παύει να αντιστοιχεί στην ταυτότητα που οριοθετείται από τη συνεταιριστική κίνηση.

¹² Βλ. Henry, *International Guidelines for Cooperative Policy and Legislation: UN Guidelines and ILO Recommendation 193*. Η Σύσταση αυτή μπορεί να βρεθεί στο <http://www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?R.193>.

¹³ Αυτό είναι σύμφωνο με την ιδέα ότι οι Αρχές της ICA είναι μόνο "γενικές κατευθυντήριες γραμμές" για τους νομοθέτες, όπως ορθώς επισήμανε ο Cracogna, *International Guidelines for Cooperative Policy and Legislation: UN Guidelines and ILO Recommendation 193*, σελ. 4, και όχι νομικές διατάξεις με την αυστηρή έννοια του όρου. Αν κάποιος θέλει να διατηρήσει τη φύση τους ως νομικά δεσμευτικές διατάξεις, αυτός/αυτή θα πρέπει να αφιερώσει μια εστιασμένη προσπάθεια να τους προσδώσει ένα συγκεκριμένο περιεχόμενο.

Αυτό το είδος της ανάλυσης είναι αναγκαίο για να εξακριβωθεί κατά πόσον οι εθνικοί συνεταιριστικοί νόμοι σέβονται τις Αρχές της ICA, για να διαπιστωθεί ο βαθμός στον οποίο αποκλίνουν από αυτές, για να καταλάβουμε πώς οι εθνικοί νομοθέτες εφαρμόζουν τις Αρχές της ICA και υποκαθιστούν τα ρυθμιστικά κενά στις Αρχές της ICA.

Η εργασία αυτή έχει ως κύριο στόχο να προτείνει μια γραμμή και μια μέθοδο για την μελλοντική έρευνα, δείχνοντας με συντομία πώς θα μπορούσε να λειτουργήσει η νομική σύγκριση και ποια στοιχεία θα μπορούσε να περιλαμβάνει μια τέτοια σύγκριση. Βέβαια, αυτή η εργασία δεν φιλοδοξεί να προσφέρει μια ολοκληρωμένη εικόνα του προτεινόμενου θέματος, έργο το οποίο θα ήταν εξαιρετικά πολύπλοκο και χρονοβόρο για διάφορους λόγους.

Πρώτον, γιατί στον πραγματικό κόσμο ο συνεταιρισμός είναι ένα ποικιλόμορφο και πολύπλευρο φαινόμενο. Η ποικιλία οφείλεται είτε στη φύση της σχέσης μεταξύ του συνεταιρισμού και των μελών του (σε συνεταιρισμούς καταναλωτών, εργαζομένων παραγωγών), ή στο είδος των επιχειρήσεων που εξετάζονται (γεωργικοί συνεταιρισμοί, συνεταιριστικές τράπεζες, κλπ.), και μερικές φορές επίσης στον συγκεκριμένο επιδιωκόμενο σκοπό (π.χ., κοινωνικοί συνεταιρισμοί). Εξαρτάται επίσης από τη φύση και τα χαρακτηριστικά των μελών (πρωτοβάθμιοι, δευτεροβάθμιοι, τριτοβάθμιοι συνεταιρισμοί, μικροί και μεγάλοι συνεταιρισμοί, ομοιογενή και μη ομοιογενή μέλη των συνεταιρισμών από την άποψη της ποσότητας / ποιότητας / φύσης της ατομικής συμβολής στη συνεταιριστική δραστηριότητα). Η ποικιλία είναι μεγαλύτερη από εκείνη που μπορεί κανείς να παρατηρήσει στη μορφή της εταιρείας, η οποία για το λόγο αυτό είναι ένα πιο εύκολο μοντέλο για να κατανοηθεί, να μελετηθεί και να ρυθμισθεί¹⁴.

Όμως - αν και οι συνεταιριστικοί νόμοι θα ρύθμιζαν επαρκώς το αντικείμενό τους μόνο στο μέτρο που λαμβάνουν υπόψη όλες τις διαφορές πτυχές του, απαιτώντας κατά συνέπεια, οι μελλοντικές συνεταιριστικές νομικές σπουδές να ασχολούνται περισσότερο με "συνεταιρισμούς" αντί με "συνεταιρισμό" - υπάρχουν γενικές βασικές πτυχές που, όπως ελέχθη, πρέπει ακόμη να αντιμετωπιστούν και να αναπτυχθούν πλήρως από τους νομικούς μελετητές

¹⁴ Από κανονιστική άποψη, η δομή της ιδιοκτησίας είναι το βασικό στοιχείο που πρέπει να ληφθεί υπόψη, κατά τη διαφοροποίηση της νομικής μεταχείρισης των επιχειρήσεων (δηλαδή, εισηγμένες εταιρείες και μη εισηγμένες εταιρείες, όπου οι "εισηγμένες" θα πρέπει να χρησιμοποιείται με την ευρύτερη έννοια ώστε να περιλαμβάνουν επίσης τις εταιρείες με ένα μεγάλο και διασκορπισμένο πλήθος των μετόχων: δείτε προσφάτως σχετικά με τη σημασία της διάκρισης αυτής για τη ρύθμιση της εταιρείας το *Report of the Reflection Group on the Future of EU Company Law*, Brussels, 5 April 2011, in http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/modern/reflectiongroup_report_en.pdf), καθώς υπάρχει ένα μοναδικό είδος σχέσης μεταξύ της εταιρείας και των μελών της (επένδυση κεφαλαίου, ακόμη και αν για διαφορετικά κίνητρα των μελών) και η φύση των μελών και το προϊόν είναι άσχετα με το θέμα αυτό.

των συνεταιρισμών. Αυτή η επιστημονική έρευνα αποτελεί προϋπόθεση για την περαιτέρω ανάπτυξη των συνεταιριστικών σπουδών, και είναι η έρευνα στην οποία στοχεύει η παρούσα εργασία.

Δεύτερον, αν κάποιος εξετάσει την εθνική νομοθεσία για τους συνεταιρισμούς, ακόμη και εντός της ίδιας νομικής οικογένειας ή παράδοσης (π.χ., αστικό δίκαιο), θα βρει όχι μόνο μία, αλλά πολλές διαφορετικές συνεταιριστικές νομικές ταυτότητες, όπως αυτή η εργασία θα επιχειρήσει να δείξει.

Αυτή η ανάλυση, εξάλλου, περιπλέκεται από το γεγονός ότι η ίδια η πρόσβαση στις εθνικές πηγές του συνεταιριστικού δικαίου δεν είναι απλή για έναν ξένο παρατηρητή ή δικηγόρο συγκριτικού δικαίου. Μόνο στην Ευρώπη υπάρχουν τουλάχιστον έξι επίσημα διαφορετικά μοντέλα συνεταιριστικής νομοθεσίας (που κυμαίνονται από ένα συνεταιριστικό κώδικα, όπως στην Πορτογαλία, μέχρι την απουσία ενός συνεταιριστικού νόμου, όπως στην Ιρλανδία)¹⁵, και το σύστημα αυτό θα φαινόταν ακόμα πιο πολύπλοκο αν

¹⁵ Από την άποψη αυτή, είναι δυνατόν να παρουσιαστούν και να ταξινομηθούν τουλάχιστον έξι μοντέλα της συνεταιριστικής νομοθεσίας ως εξής:

- 1) Απουσία συνεταιριστικού νόμου (Ιρλανδία)
- 2) Συνεταιριστική ρύθμιση σε έναν επίσημα ανεξάρτητο νόμο (π.χ., Αυστρία, Γερμανία)
- 3) Συνεταιριστική ρύθμιση στο εμπορικό κώδικα (π.χ. Τσεχική Δημοκρατία, Σλοβακία)
- 4) Συνεταιρισμός ρύθμιση σε έναν εταιρικό νόμο (π.χ., Λουξεμβούργο) ή στον κώδικα των εταιρειών (π.χ. Βέλγιο) ή στον νόμο για τα φυσικά πρόσωπα και τις εταιρείες (π.χ., Λιχτενστάιν)
- 5) Ρύθμιση των Συνεταιρισμών στον αστικό κώδικα (π.χ., Ιταλία, Ολλανδία)
- 6) Ρύθμιση των Συνεταιρισμών σε έναν συνεταιριστικό κώδικα (π.χ. Πορτογαλία).

Φυσικά, αυτό είναι μόνο μια τυπική διάκριση, η οποία εξετάζει τη θέση των συνεταιριστικών ρυθμίσεων. Μπορεί βεβαίως να συμβεί οι κανόνες που διέπουν τους συνεταιρισμούς να είναι ουσιαστικά ταυτόσημοι, παρά τη θέση τους. Τα σημεία 2) και 6), στην πραγματικότητα, διαφέρουν μόνο στην πιο emphaticκή χρήση του όρου "κώδικας" στην ονομασία της πράξης για τους συνεταιρισμούς. Για περισσότερες λεπτομέρειες και σχόλια δείτε Fici, *European Cooperative Law*.

¹⁶ Για όλες αυτές τις πτυχές δείτε την Μελέτη σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού 1435/2003 *περί του καταστατικού του Ευρωπαϊκού συνεταιρισμού (SCE)*, Σύνοψη και μέρος I, τον Οκτώβριο του 2010. Η Μελέτη αυτή είναι το αποτέλεσμα ενός έργου ετήσιας διάρκειας που εκτελείται από μια κοινοπραξία που αποτελείται από τους φορείς Cooperatives Europe, EKAΙ foundation and EURICSE (ο τελευταίος ως ηγέτης της Κοινοπραξίας), με την επιστημονική διεύθυνση του συγγραφέα της παρούσας μελέτης, σε εκτέλεση της σύμβασης παροχής υπηρεσιών με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η μελέτη παραδόθηκε τον Οκτώβριο του 2010 και περιλαμβάνει τόσο μια μελέτη σχετικά με την εφαρμογή του Κανονισμού της SCE και μια μελέτη για τους εθνικούς συνεταιριστικούς νόμους των 30 ευρωπαϊκών χωρών που συμμετέχουν, καθώς και μια σύνθεση και συγκριτική μελέτη, που αναδεικνύει αφενός τις αδυναμίες του Κανονισμού της SCE και την ανάγκη για τροποποίησή του, και από την άλλη πλευρά, τη μεγάλη ποικιλία των συνεταιριστικών νομοθεσιών στην Ευρώπη. Η Μελέτη μπορεί να βρεθεί στη διεύθυνση

<http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/scefinalstudyparti.pdf>.

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/scse_final_study_part_ii_national_reports.pdf. και

αναλογιζόταν κανείς και τις δύο όψεις, γενικούς νόμους / ειδικούς νόμους, για συγκεκριμένους τύπους συνεταιρισμών (η Γαλλία είναι ένα παράδειγμα προφανές από αυτή την άποψη), το υπόλοιπο (δηλαδή, η συμπλήρωση του κενού) ανάγεται σε εφαρμογή κανόνων εταιρικού δικαίου για τους συνεταιρισμούς, με εναλλακτική προεπιλογή / υποχρεωτικούς κανόνες για τη ρύθμιση των συνεταιρισμών και το βαθμό της ρυθμιστικής εξουσίας να αφήνεται στα συνεταιριστικά καταστατικά, κ.λπ.¹⁶.

Αυτή η υφιστάμενη κατάσταση της νομοθεσίας (η οποία μπορεί επίσης να διαπιστωθεί, αν συγκρίνει κανείς την εθνική και την υπερεθνική νομοθεσία, δηλαδή, τον Κανονισμό SCE και τους εθνικούς συνεταιριστικούς νόμους των χωρών στις οποίες ισχύει αυτός ο Κανονισμός)¹⁷ περιπλέκει ακόμη περισσότερο τόσο τις νομικές σπουδές για τη συνεταιριστική ταυτότητα όσο και την προώθηση της συνεταιριστικής ταυτότητας από παγκόσμιες και περιφερειακές συνεταιριστικές αντιπροσωπευτικές οργανώσεις. Η σύγκριση για ερευνητικούς σκοπούς και η απόδοση μιας ακριβούς, μοναδικής ταυτότητας για πολιτικούς λόγους, γίνονται πιο πολύπλοκα όταν η εθνική νομοθεσία είναι τόσο ποικίλη.

Παρ' όλα αυτά, φαίνεται ότι οποιαδήποτε θεωρητική πρόταση σχετικά με την ενοποίηση ή ακόμα και την προσέγγιση των συνεταιριστικών νομοθεσιών αντιμετωπίζεται ψυχρά από τα σχετικά συνεταιριστικά ενδιαφερόμενα μέρη, ακόμη και όταν κάποιος υπογραμμίζει ότι η διαδικασία αυτή θα πρέπει να είναι εκ των κάτω προς τα πάνω (δηλαδή, οδηγούμενη από την ίδια τη συνεταιριστική κίνηση και όχι να επιβάλλεται εκ των άνω). Ίσως αυτό είναι μόνο το αποτέλεσμα της τρέχουσας δομής διακυβέρνησης της παγκόσμιας συνεταιριστικής κίνησης, η οποία φαίνεται να έχει ως επίκεντρο τα κράτη. Κατ' αντιδιαστολή, θα ήταν πιο δύσκολο να δικαιολογηθεί και να υποστηριχθεί η ποικιλομορφία όσον αφορά, και με βάση, την ευκαιρία να προστατευθεί η πολιτιστική και ιστορική ποικιλομορφία μεταξύ των χωρών, εάν κάποιος θεωρεί ότι η ποικιλομορφία στην εθνική νομοθεσία μπορεί να είναι ένα σοβαρό εμπόδιο στην ανάπτυξη των συνεταιρισμών¹⁸. Το θέμα μιας

<http://www.euricse.eu/it/node/256>. Δείτε επίσης Fici, *European Cooperative Law*.

¹⁷ Χωρίς να αναφέρουμε εδώ την ιδιαίτερη κατάσταση που δημιουργήθηκε από την παρουσία μέσα σε ένα ενιαίο κράτος των διαφορετικών επιπέδων της συνεταιριστικής νομοθεσίας, κρατικές και περιφερειακές, όπως είναι η περίπτωση της Ισπανίας.

¹⁸ Μια πρόσθετη αμφιβολία προκύπτει: Είναι η ποικιλία των εθνικών συνεταιριστικών νόμων πραγματικά το αποτέλεσμα πολιτιστικής και ιστορικής κληρονομιάς ή είναι, στην πραγματικότητα, μια συνέπεια της αποτυχίας της παγκόσμιας συνεταιριστικής κίνησης να παρέχει μια σαφή και ενιαία συνεταιριστική ταυτότητα;

¹⁹ Αυτό δεν συνεπάγεται απαραίτητως την επίτευξη ομοιομορφίας στο συνολικό συνεταιριστικό κανονισμό, αλλά μόνο στον νομικό ορισμό της συνεταιριστικής ταυτότητας. Αυτός είναι ένας άλλος λόγος για τον οποίο οι νομικές μελέτες για την συνεταιριστική ταυτότητα είναι σημαντικές και πρέπει να ενθαρρύνονται.

ενιαίας νομικής προσωπικότητας του συνεταιρισμού θα πρέπει να μελετηθεί περαιτέρω, και στο εσωτερικό της συνεταιριστικής κίνησης¹⁹.

Τελευταίο αλλά όχι λιγότερο σημαντικό, μια συγκριτική νομική μελέτη για την συνεταιριστική ταυτότητα απαιτεί συναίνεση τόσο για τα στοιχεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τον καθορισμό παρόμοιας ταυτότητας όσο και – κινούμενοι από μια καθαρή περιγραφική σε κανονιστική ανάλυση – σχετικά με την "ιδανική" ταυτότητα, δηλαδή, ταυτότητα που να έχει ρόλο βάσης σύγκρισης (*tertium comparationis*). Η παρούσα εργασία θα θεωρήσει τις Αρχές της ICA, δεόντως ερμηνευόμενες, ως αφετηρία για την ανάλυσή της, αν και αναγνωρίζει ότι αυτό είναι ένας συμβατικός τρόπος για να προχωρήσει και ότι πολλοί άλλοι τρόποι θα ήταν δυνατοί και νόμιμοι²⁰.

Για τους λόγους αυτούς, η εργασία αυτή έχει ως στόχο να επισημάνει ένα θέμα και να παρουσιάσει μια δυνατή μέθοδο ανάλυσης, μέσω της οποίας να εξετάσει και να επιλύσει αυτό το θέμα. Έρευνα στον τομέα της συνεταιριστικής νομικής προσωπικότητας από τη διεθνή και συγκριτική άποψη θα απαιτούσε πρόσθετους πόρους από απόψεως χρόνου, χώρου και γνώσης, και μια ομάδα επιστημόνων από διαφορετικές χώρες και νομικές παραδόσεις²¹.

3. Η Συνεταιριστική ταυτότητα στις Αρχές της ICA

Η σημασία των Αρχών της ICA (και γενικότερα της Δήλωσης της ICA για την Συνεταιριστική Ταυτότητα) για τη νομική ανάλυση της συνεταιριστικής ταυτότητας, στηρίζεται στη φύση τους της "πειστικής" πηγής συνεταιριστικού δικαίου. Το ισχυρότερο και πιο συγκεκριμένο τεκμήριο αυτής της

²⁰ Μια ταυτότητα μπορεί να χαρακτηριστεί ως διακριτή μόνο στο βαθμό που άλλες ταυτότητες είναι γνωστές και σαφώς καθορισμένες. Συνεπώς, μια πρόσθετη προϋπόθεση για μια αξιόπιστη και προσεκτική μελέτη για την συνεταιριστική ταυτότητα είναι η γνώση της νομοθεσίας που διέπει τις άλλες νομικές μορφές (επιχειρηματικής) οργάνωσης, κυρίως εταιρειών, δεδομένου ότι η ταυτότητα είναι μια σχεσιακή έννοια και οι συνεταιρισμοί θα πρέπει να διακρίνονται, ιδιαίτερα από εταιρείες.

²¹ Σε αυτό το πλαίσιο, αξίζει να σημειωθεί ότι η Euricse ξεκίνησε πρόσφατα ένα πρόγραμμα αποκαλούμενο "Ομάδα μελέτης για το Ευρωπαϊκό Συνεταιριστική Νομοθεσία" (SGECOL), με στόχο να δημιουργήσει μια μόνιμη ομάδα επιστημόνων που ειδικεύονται στη συνεταιριστική νομοθεσία. Επί του παρόντος, η SGECOL αποτελείται από το συντάκτη της παρούσας εργασίας ως συντονιστή, την Gemma Fajardo του Πανεπιστημίου της Βαλένθια, τον Hagen Henry του Πανεπιστημίου του Ελσίνκι, τον David Hiez του Πανεπιστημίου του Λουξεμβούργου, τον Hans H. Münkner του Πανεπιστημίου του Μάρμπουργκ, τον Ian Snaith του Πανεπιστημίου του Leicester. Η εναρκτήρια συνάντηση πραγματοποιήθηκε στο Trento στις 29-30 Νοεμβρίου 2011. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με αυτή την ομάδα και τα έργα της μπορούν να βρεθούν στο <http://euricse.eu/en/node/1960>.

αποτελεσματικότητας φαίνεται από την αναφορά τους, ή ακόμη και την επίσημη ένταξή τους, σε ορισμένους εθνικούς συνεταιριστικούς νόμους²².

Επιπλέον, δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι η σημασία των Αρχών της ICA θα αυξανόταν σημαντικά για κάποιον που αποδέχεται την προαναφερθείσα θεωρία, σύμφωνα με την οποία οι Αρχές της ICA είναι αρχές του δημόσιου διεθνούς δικαίου (έχοντας ενσωματωθεί στην Σύσταση 193/2002 της ΔΟΕ).

Οι Αρχές της ICA παραπέμπουν σε ένα είδος επιχειρηματικής οργάνωσης που χαρακτηρίζεται τόσο από τους επιδιωκόμενους στόχους όσο και από τη δομή της διακυβέρνησης. Κατά συνέπεια, η παρούσα εργασία θα διαρρυθμίσει εκ νέου διάφορες διατυπώσεις τους, σύμφωνα με τα δύο στοιχεία, τους «στόχους» και τη «δομή διακυβέρνησης», που είναι δύο στοιχεία επαρκή και αναγκαία στη νομική ανάλυση για να προσδιορίσουν ένα συγκεκριμένο είδος οργανισμού και να το διακρίνουν από τα άλλα²³.

Η παρούσα εργασία θα υιοθετήσει μια ευρεία έννοια των «στόχων», η οποία περιλαμβάνει όχι μόνο τον τελικό σκοπό του συνεταιρισμού, αλλά και τη δραστηριότητα που ασκεί με σκοπό να τον επιτύχει (από νομική άποψη μερικές φορές αναφέρεται ως το «κοινωνικό αντικείμενο»)²⁴. Κατά τον καθορισμό των στόχων, η εργασία αυτή θεωρεί ότι οι διατάξεις σχετικά με τον προορισμό του πλεονάσματος είναι εξίσου σημαντικές.

Αντίθετα, η ανάλυση δεν περιλαμβάνει εκείνες τις διατυπώσεις που δεν επηρεάζουν τη συνεταιριστική νομική ταυτότητα, όπως η εθελοντική φύση της πράξης ίδρυσης του συνεταιρισμού (βλέπε "ορισμό" και 1η Αρχή) καθώς και τη φύση των μελών του, είτε φυσικών προσώπων είτε συνεταιρισμών ή άλλων τύπων οργανώσεων (αν και αυτό το τελευταίο στοιχείο μπορεί να είναι σημαντικό για τις συνεταιριστικές ρυθμίσεις γενικά)²⁵.

²² Δείτε τα παραδείγματα του νόμου για τους κυπριακούς Συνεταιρισμούς 22/1985 (ενότ. 6), του νόμου για τους Συνεταιρισμούς της Μάλτας XXX / 2001 (άρθ. 21, παρ. 2), τον Κώδικα για τους Πορτογαλικούς Συνεταιρισμούς 51/1996 (άρθ. 3), τον νόμο για τους Συνεταιρισμούς της Ρουμανίας 1/2005 (άρθ. 7, παρ. 3), την Πράξη 27/1999 (άρθ. 1, παρ. 1) για τους Ισπανικούς Συνεταιρισμούς.

²³ Σχετικά με τα όρια μιας καθαρά λειτουργικής προσέγγισης, καθώς και την ανάγκη να εμπλακεί το στοιχείο της εσωτερικής οργάνωσης ή της δομής στον ορισμό των διαφόρων επιχειρηματικών οργανώσεων και ειδών εταιρειών και των διαφορών μεταξύ τους, δείτε Marasa G., *Le società*, 2nd edition, στο Iudica & Zatti (επιμ.), σε *Trattato di diritto privato*, Milano, 2000, σ. 39 ff.

²⁴ Βλέπε για παράδειγμα άρθρ. 2521, παρ. 3, υποσημ. 3, Ιταλικού αστικού κώδικα (όπου ρυθμίζει θέματα συνεταιρισμών).

²⁵ Από αυστηρά νομική άποψη, είναι προφανές ότι οι συνεταιρισμοί, ως ένα είδος ιδιωτικής οργάνωσης, ιδρύονται εθελοντικά από τα μέλη τους. Οι Αρχές της ICA, δίνοντας έμφαση στην ελεύθερη διαδικασία του σχηματισμού των συνεταιρισμών, σκοπεύουν να τονίσουν τον ιδιωτικό τους χαρακτήρα, και ως εκ τούτου τον μη-δημόσιο χαρακτήρα, λαμβάνοντας υπόψη

Οι περισσότερες διατυπώσεις των Αρχών της ICA θα πρέπει να ερμηνεύονται ή/και να συμπληρώνονται μέσω της ερμηνείας. Σε ορισμένες περιπτώσεις είναι μόνο θέμα της γραμματικής ερμηνείας, ενώ σε άλλες περιπτώσεις απαιτούνται λειτουργικές ή/και παγκόσμιες ερμηνείες. Παρ' όλα αυτά, πολλά ρυθμιστικά κενά παραμένουν, τα οποία μπορούν να ερμηνευθούν είτε ως επιτρεπόμενα όσα δεν απαγορεύονται ρητά είτε ως απαγορευόμενα όσα δεν επιτρέπονται ρητά.

3.1. Συνεταιριστικοί στόχοι

3.1.1. Συνεταιρισμός είναι μια οργάνωση που έχει σε λειτουργία μια επιχείρηση

Στον "ορισμό" που ενσωματώνεται στη Δήλωση, «μια συνιδιόκτητη και δημοκρατικά διοικούμενη επιχείρηση» αντιπροσωπεύεται ο τρόπος που ο συνεταιρισμός (και τα μέλη του) επιδιώκει τους στόχους του.

Ως εκ τούτου, σύμφωνα με τις Αρχές της ICA, ο συνεταιρισμός είναι ένα ιδιαίτερο είδος (*sui generis*) οργάνωσης, του οποίου η δραστηριότητα συνίσταται στη λειτουργία μιας επιχείρησης. Κατά συνέπεια, εκείνες οι οργανώσεις των οποίων το "κοινωνικό αντικείμενο" είναι διαφορετικό (π.χ., η χορήγηση επιχορηγήσεων, η παροχή δωρεάν υπηρεσιών, κ.λπ.) δεν πρέπει να θεωρούνται συνεταιρισμοί.

3.1.2. Μια συνεταιριστική επιχείρηση παρέχει υπηρεσίες στα μέλη της

Η παροχή υπηρεσιών από μια συνεταιριστική επιχείρηση προς τα μέλη της αναδύεται κυριολεκτικά από την 1^η και ην 3^η Αρχή.

Αυτό είναι ένα από τα πιο σημαντικά στοιχεία της συνεταιριστικής ταυτότητας (ειδικά για να διακρίνονται οι συνεταιρισμοί από τις εταιρείες), καθώς και ένα από τα πιο αμφιλεγόμενα. Φαίνεται ότι, σύμφωνα με τις Αρχές της ICA, η συνεταιριστική επιχείρηση απευθύνεται προς τα μέλη της, με στόχο την παροχή υπηρεσιών προς αυτά. Με άλλα λόγια, τα μέλη του συνεταιρισμού - που είναι ή γίνονται μέλη με την παροχή και την συμβολή στο κεφάλαιό του (βλέπε 3^η Αρχή της ICA) - είναι επίσης χρήστες των υπηρεσιών που παρέχονται από τον συνεταιρισμό τους, τις οποίες λαμβάνουν μέσω των συναλλαγών με τον συνεταιρισμό.

την αβέβαιη φύση των συνεταιρισμών σε ορισμένες χώρες και περιόδους (π.χ., στις προηγούμενες Σοβιετικές χώρες).

Άρα, στους συνεταιρισμούς, τα μέλη/ιδιοκτήτες είναι επίσης οι χρήστες/πελάτες: έχουν αυτή τη «διπλή ιδιότητα».²⁶

Οι Αρχές της ICA δεν διευκρινίζουν κατά πόσον η ταύτιση των ιδιοτήτων του χρήστη και του μέλους πρέπει να είναι πλήρης ή μπορεί επίσης να είναι μερική, γεγονός που εγείρει δύο βασικά ερωτήματα:

- α. κατά πόσον είναι δεκτά μέλη που δεν είναι χρήστες (δηλαδή, μέλη μη χρήστες)²⁷ και
- β. κατά πόσον χρήστες εκτός από τα μέλη είναι δεκτοί (δηλαδή, κατά πόσον ή όχι ο συνεταιρισμός μπορεί να παρέχει υπηρεσίες σε μη μέλη)²⁸.

Δεν υπάρχει ρητή απάντηση για τα δύο ερωτήματα στις Αρχές της ICA.

Αν και οι Αρχές της ICA αναφέρονται στην παροχή υπηρεσιών από το συνεταιρισμό στα μέλη του, αυτό δεν αποκλείει τη δυνατότητα άλλων συναλλαγών να λαμβάνουν χώρα μεταξύ του συνεταιρισμού και των μελών του, όπως είναι η παροχή προϊόντων από τον συνεταιρισμό, καθώς και η παροχή εργασίας από τα μέλη (σε συνεταιρισμούς εργαζομένων) ή αγαθών

²⁶ Μερικές φορές, η έννοια αυτή εκφράζεται επίσης από τον τύπο "αρχή της ταυτότητας" για να επισημανθεί ότι σε έναν συνεταιρισμό ιδιοκτήτες και χρήστες ταυτίζονται: βλέπε Münkner H.H., *Δέκα Διαλέξεις για το Συνεταιριστικό Δίκαιο*, 1982, σελ. 52, Id., *Principios cooperativos y Derecho Cooperativo*, 1988, σ. 32 ff., Münkner H.H. & Vernaz C, *Σχολιασμένο Συνεταιριστικό Γλωσσάρι*, Marburg, 2005, σ. 140, σύμφωνα με τους οποίους: "Μερικοί επιστήμονες της συνεταιριστικής θεωρίας θεωρούν αυτή την αρχή ως το πιο σημαντικό χαρακτηριστικό στοιχείο που διακρίνει τους συνεταιρισμούς από άλλες μορφές οργάνωσης. Αυτό σημαίνει ότι ως θέμα αρχής οι υποστηρικτές (κάτοχοι μερίδων και φορείς λήψης αποφάσεων) και οι χρήστες των υπηρεσιών της συνεταιριστικής επιχείρησης (στην περίπτωση των συνεταιρισμών προσφοράς υπηρεσιών: επιχειρήσεις των μελών ή νοικοκυριά, στην περίπτωση των συνεταιρισμών εργαζομένων: οι εργαζόμενοι), είναι τα ίδια πρόσωπα, δηλαδή ταυτίζονται". Αυτό θα πρέπει επίσης να εξηγήσει τον χαρακτηρισμό των συνεταιρισμών ως "οργανώσεων αυτοβοήθειας" (βλέπε Δήλωση της ICA στο σημείο «Αξίες»), δεδομένου ότι ιδρύονται από τα μέλη να ικανοποιήσουν τις κοινές τους ανάγκες. Ωστόσο, αυτός ο προσδιορισμός φαίνεται πολύ γενικός, καθόσον όλοι οι οργανισμοί, συμπεριλαμβανομένων των εταιρειών, ιδρύονται για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των μελών (στην περίπτωση των εταιρειών, για να επενδύσουν τα κεφάλαιά τους), αν και, φυσικά, η φύση των αναγκών των μελών στις εταιρείες είναι διαφορετικές από των συνεταιρισμών, οι οποίες, μεταξύ άλλων, (από κοινού έλεγχος από τα μέλη, δημοκρατία, "εξωτερική" διάθεση μέρους του πλεονάσματος, κλπ.), συμβάλλουν στον καθορισμό της «κοινωνικής λειτουργίας» των συνεταιρισμών σε σχέση με επιχειρήσεις (στο σημείο αυτό βλέπε παρακάτω στο κείμενο).

²⁷ Μέλη μη χρήστες αναπόφευκτα θα είναι τα μέλη που παρέχουν μόνο κεφάλαιο και δεν συναλλάσσονται με τον συνεταιρισμό, ως εκ τούτου, δεν διακρίνονται από τους μετόχους μιας εταιρείας, ακόμη και αν οι τελικοί λόγοι για την παροχή κεφαλαίων στο συνεταιρισμό μπορεί να ποικίλλει (σε αυτό το σημείο βλέπε παρακάτω στο κείμενο).

²⁸ Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, πρέπει κανείς να ενημερωθεί περαιτέρω σχετικά με τους όρους και τα όρια της επιτρεπόμενης δραστηριότητας με μη μέλη (στο σημείο αυτό βλέπε παρακάτω στο κείμενο).

και υπηρεσιών (σε συνεταιρισμούς παραγωγών)²⁹. Η «παροχή υπηρεσιών» θα πρέπει, συνεπώς, να ερμηνεύεται με την ευρεία έννοια και όχι κυριολεκτικά.

3.1.3. Ο συνεταιρισμός είναι μια οργάνωση που ενεργεί προς το συμφέρον των μελών του, με στόχο την ικανοποίηση των κοινών οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών τους αναγκών τους

Η παραπάνω επικεφαλίδα προέρχεται από το "ορισμό" που είναι ενσωματωμένος στη Δήλωση της ICA για την Συνεταιριστική Ταυτότητα.

Άρα, από αυστηρά νομική άποψη, ο συνεταιρισμός δεν πρέπει να θεωρείται ως "αλτρουιστική" οργάνωση ή, ακριβέστερα, μια «κοινωνική επιχείρηση», αφού δεν ενεργεί αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο για το γενικό συμφέρον ή προς το συμφέρον της κοινότητας, αλλά προς το συμφέρον των μελών του (δηλαδή, τυπικά επιδιώκει να ωφεληθούν τα μέλη και όχι άλλοι). Από αυτή την άποψη, δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ συνεταιρισμών και εταιρειών³⁰.

Αυτό δεν σημαίνει, ωστόσο, αγνόηση της ιδιαίτερης κοινωνικής λειτουργίας των συνεταιρισμών (σε σύγκριση με τις εταιρείες)³¹, η οποία είναι το αποτέλεσμα: (α) του επιδιωκόμενου σκοπού να ικανοποιήσει ανάγκες, εκτός από την αμοιβή του κεφαλαίου, (β) της ιδιαίτερης δομής διακυβέρνησης τους όπου τα πρόσωπα ενδιαφέρουν περισσότερο από το κεφάλαιο και όλοι μετράνε εξίσου δεδομένης της αρχής της δημοκρατίας (βλέπε ενότητες 3.2.1

²⁹ Σε γενικές γραμμές, η τριπλή μορφή συνεταιρισμών, καταναλωτών, εργαζομένων, παραγωγών, βοηθά να κατανοήσουμε καλύτερα τον συνεταιριστικό κόσμο, και να τον ρυθμίσουμε επαρκώς.

³⁰ Αξίζει να σημειωθεί, ότι οι Kraakman R., Armour J. *et al.*, *Η ανατομία του Εταιρικού Δικαίου. Μια συγκριτική και λειτουργική προσέγγιση*, 2nd edition, Oxford, 2009, σ. 15, υποστηρίζουν ότι «οι εταιρείες είναι ουσιαστικά ένα ιδιαίτερο είδος συνεταιρισμού παραγωγών, στον οποίο ο έλεγχος και τα κέρδη συνδέονται με παροχή ενός συγκεκριμένου είδους εισροής, δηλαδή του κεφαλαίου». Με άλλα λόγια - κατά την άποψη των συντακτών είναι «συνεταιρισμοί κεφαλαίου» για τους οποίους ο νόμος προβλέπει μια ειδική θεσπισμένη μορφή. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο ισχυρισμός αυτός υπήρχε για περισσότερα από 100 χρόνια, έχοντας αρχικά εκφραστεί (όσο γνωρίζουν οι συγγραφείς) από έναν Ιταλό οικονομολόγο, σύμφωνα με τον οποίο είναι αδύνατο να γίνει διάκριση των συνεταιρισμών από άλλες επιχειρήσεις (βλ. Pantaleoni M, *Esame critico dei Principi teorici della Cooperazione*, σε *Giornale degli Economisti*, 1898, σελ. 202 επ.). Φυσικά, στο κείμενο, υιοθετείται μια πολύ αυστηρή έννοια της «κοινωνικής επιχείρησης», σύμφωνα με την ιταλική νομική παράδοση. Κοινωνικές επιχειρήσεις - όπως δείχνουν οι ιταλικοί νόμοι 381/91 σχετικά με τους κοινωνικούς συνεταιρισμούς και 155/06 σχετικά με τις κοινωνικές επιχειρήσεις - είναι μόνο οι οργανώσεις που δρουν προς το γενικό συμφέρον και όχι προς το συμφέρον των μελών τους (το συμφέρον των μελών μπορεί να υπηρετείται μόνον εφ' όσον τα ίδια τα μέλη ανήκουν στην κατηγορία των δικαιούχων της κοινωνικής επιχείρησης, ενεργώντας προς το συμφέρον των οποίων η κοινωνική επιχείρηση επιδιώκει το γενικό συμφέρον).

³¹ Η κοινωνική λειτουργία των συνεταιρισμών αναγνωρίζεται, για παράδειγμα, ρητά στο άρθ. 45 του ιταλικού Συντάγματος.

και 3.2.3.), και (γ) των διαφόρων υποχρεώσεων για τον προορισμό του "εξωτερικού" πλεονάσματος, που περιλαμβάνονται στις Αρχές της ICA (βλέπε ενότητα 3.1.4.)³².

Αυτός είναι ίσως ο λόγος για τον οποίο η συνεταιριστική μορφή έχει χρησιμοποιηθεί από τους εθνικούς νομοθέτες για την εισαγωγή της κοινωνικής επιχείρησης στα εθνικά νομικά τους συστήματα. Η πρώτη γενιά νόμων για τις κοινωνικές επιχειρήσεις στην Ευρώπη, ξεκινώντας από την Ιταλία το 1991, ήταν νόμοι για κοινωνικούς συνεταιρισμούς: έναν ειδικό τύπο συνεταιρισμού που χαρακτηρίζεται από το στόχο να εξυπηρετήσει το γενικό συμφέρον³³.

Πράγματι, πρέπει να γίνει εννοιολογική διάκριση μεταξύ των κοινωνικών συνεταιρισμών και των συνεταιρισμών. Οι κοινωνικοί συνεταιρισμοί δεν έχουν τον ίδιο στόχο με τους άλλους συνεταιρισμούς (ή τους συνεταιρισμούς στους οποίους αναφέρονται οι Αρχές της ICA), διότι, όπως για παράδειγμα αναφέρει ο Ιταλικός Νόμος 381/91 σχετικά με τους κοινωνικούς συνεταιρισμούς, "ενεργούν προς το γενικό συμφέρον της κοινότητας» και όχι προς το κύριο συμφέρον των μελών τους, όπως προβλέπεται στον ορισμό του συνεταιρισμού στη Δήλωση της ICA για την συνεταιριστική ταυτότητα³⁴.

Από την άλλη πλευρά, οι συνεταιρισμοί έχουν μια κοινωνική λειτουργία που συμβάλλει στην διάκρισή τους από τις εταιρείες και, όπως αναφέρεται, να τους προσεγγίζει προς τις κοινωνικές επιχειρήσεις.

3.1.4. Ένας συνεταιρισμός μπορεί να αποζημιώνει μόνο εν μέρει τα μέλη για το κεφάλαιο που καταβάλλουν για την εγγραφή (περιορισμός μερικής διανομής κέρδους) και είναι υποχρεωμένος να διαθέσει το πλεόνασμά του για ορισμένους σκοπούς, συμπεριλαμβανομένων των

³² Γι' αυτό το σημείο δείτε Fici A, "Cooperatives and Social Enterprises: Comparative and Legal Profile", στο Roelants B. (ed.), "Cooperatives and Social Enterprises. Governance and Normative Frameworks", Brussels, 2009, p. 77 επ.

³³ Η εικόνα άλλαξε εν μέρει με την εισαγωγή στην Ευρώπη των γενικών νόμων για «κοινωνικές επιχειρήσεις», όπου αυτή η ιδιότητα δεν εξαρτάται από τη χρήση της συνεταιριστικής μορφής, έτσι ώστε οι κοινωνικές επιχειρήσεις σε διάφορες μορφές (ένωση, ίδρυμα, συνεταιρισμός, ακόμα και εταιρεία) μπορούν να ιδρυθούν: δείτε Fici, «*Cooperatives and Social Enterprises: Comparative and Legal Profile*».

³⁴ Σχετικά με τις νομικές πτυχές των ιταλικών κοινωνικών συνεταιρισμών, δείτε, στα αγγλικά, Lolli R., *Social Cooperatives in the Context of Recent Italian Regulations*, στο Hiez D. (ed.), *Droit comparé des coopératives Européennes*, Brussels, 2009, p. 73 ff. Παλαιότερα αλλά στα Ιταλικά βλ. Fici A., *Cooperative sociali e riforma del diritto societario*, in *Rivista di diritto privato*, 2004, n. 1, p. 75 ff.

εξωτερικών / αλτρουιστικών σκοπών, όπως προς όφελος της συνεταιριστικής κίνησης και της κοινότητας.

Η 3^η Αρχή της ICA ορίζει σαφώς ότι ένας συνεταιρισμός δεν μπορεί να έχει σκοπό μια συνολική επιδίωξη κέρδους, δηλαδή στόχος να είναι η αποζημίωση των μελών για το κεφάλαιο που έχουν καταβάλει (όπως αντίθετα, είναι ο τυπικός στόχος των εταιρειών). Μόνο μια περιορισμένη αποζημίωση για το εγγεγραμμένο κεφάλαιο επιτρέπεται στους συνεταιρισμούς.

Αυτό είναι άλλο ένα από τα πιο σημαντικά στοιχεία της συνεταιριστικής ταυτότητας, το οποίο συμβάλλει σημαντικά στη διάκρισή της από εκείνη των εταιρειών (οι οποίες συνήθως δεν αντιμετωπίζουν οποιονδήποτε περιορισμό στη διανομή).

Οι Αρχές της ICA δεν διευκρινίζουν ποια αποζημίωση για το κεφάλαιο επιτρέπεται, δηλαδή, δεν καθορίζουν τα όρια στη διανομή κερδών.

Επιπλέον, οι Αρχές της ICA αναφέρουν ορισμένους σκοπούς στους οποίους θα πρέπει να διατεθεί το συνεταιριστικό πλεόνασμα από τα μέλη (κυρίως, από τον συνεταιρισμό), δηλαδή:

- την ανάπτυξη του συνεταιρισμού, ενδεχομένως, με τη δημιουργία αποθεματικών, ένα μέρος τουλάχιστον των οποίων θα πρέπει να είναι αδιανέμητα (3^η Αρχή)
- στα μέλη ανάλογα με τις συναλλαγές τους με τον συνεταιρισμό (3^η Αρχή)
- υποστήριξη άλλων δραστηριοτήτων που εγκρίνονται από τα μέλη του (3^η Αρχή)
- στην εκπαίδευση και κατάρτιση των μελών, των διαχειριστών, κλπ., και την ενημέρωση του ευρύτερου κοινού (5^η Αρχή)
- στην ισχυροποίηση της συνεταιριστικής κίνησης (6^η Αρχή)
- την εφαρμογή μέτρων πολιτικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη της κοινότητας (7^η Αρχή).

Σε αυτό το πλαίσιο, οι Αρχές της ICA είναι κάπως ασαφείς.

Σίγουρα, δεν δίδουν αρκετή έμφαση στη διανομή του πλεονάσματος κατ' αναλογία προς τις συναλλαγές του μέλους με τον συνεταιρισμό, που θα ήταν ο διακριτικός συνεταιριστικός τρόπος επιβράβευσης των μελών, δεδομένης της «διπλής ιδιότητας» των μελών. Πράγματι, ενώ τα μέλη μιας εταιρείας (δηλ., οι μέτοχοι) αποζημιώνονται λόγω της συμβολής τους σε κεφάλαιο και σε αναλογία με αυτό, τα μέλη του συνεταιρισμού θα πρέπει να αμείβονται, λόγω των συναλλαγών τους με το συνεταιρισμό, και σε αναλογία με αυτές.

Τουλάχιστον, αυτός ο συγκεκριμένος τρόπος αποζημίωσης των μελών του συνεταιρισμού θα πρέπει να έχει ένα όνομα (π.χ. «επιστροφές στους συναλλασσόμενους») σε μια πηγή τόσο σημαντική όσο οι Αρχές της ICA³⁵.

Οι Αρχές της ICA θα πρέπει να είναι σαφέστερες σχετικά με την καθιέρωση του κανόνα ότι ο συνεταιρισμός είναι υποχρεωμένος να δημιουργήσει αδιανέμητα αποθεματικά ως εγγύηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας (ιδίως λαμβάνοντας υπόψη τη μεταβλητότητα του κεφαλαίου, όπως προβλέπεται από πολλούς συνεταιριστικούς νόμους, και ως αποτέλεσμα της εξόδου μελών από τον συνεταιρισμό) και της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών μεταξύ των μελών του συνεταιρισμού.

Επίσης, το καθεστώς των αδιανέμητων αποθεματικών θα πρέπει να διευκρινιστεί καλύτερα, ιδίως όσον αφορά το ζήτημα του κατά πόσον είναι δυνατή η διανομή τους σε περίπτωση εξόδου μέλους από το συνεταιρισμό ή διάλυσης του συνεταιρισμού. Σε γενικές γραμμές, το νομικό καθεστώς μιας μη κερδοσκοπικής οργάνωσης θα πρέπει να περιλαμβάνει την απαίτηση ότι τα συσσωρευμένα αποθεματικά δεν θα διανέμονται στην περίπτωση εξόδου μέλους ή διάλυσης της οργάνωσης, γιατί διαφορετικά θα ισοδυναμούσε με ένα είδος διανομής εκ των υστέρων στα μέλη.

Αλλά στους συνεταιρισμούς, η κατάσταση είναι πιο περίπλοκη, καθόσον αφενός οι συνεταιρισμοί αμείβουν μερικώς το καταβεβλημένο κεφάλαιο και αφετέρου μπορούν να διανέμουν πλεονάσματα στα μέλη ανάλογα με τον όγκο των συναλλαγών με το συνεταιρισμό.

Τέλος, ενώ θα πρέπει να αναφέρεται σαφώς ότι μέρος των πλεονασμάτων θα χρησιμοποιείται υποχρεωτικώς για εξωτερικούς/ αλτρουιστικούς σκοπούς σύμφωνα με την 5^η (για την ενημέρωση του ευρύτερου κοινού), 6^η και 7^η Αρχές, ο βαθμός στον οποίο οφείλουν να το πράττουν δεν ορίζεται με οποιονδήποτε τρόπο³⁶.

3.2. Δομή διακυβέρνησης

3.2.1. Ο συνεταιρισμός είναι μια δημοκρατική οργάνωση

³⁵ Η αποζημίωση αυτή λαμβάνει στην συνεταιριστική νομοθεσία και θεωρία διάφορα ονόματα: επιστροφές στους συναλλασσόμενους (βλέπε, για παράδειγμα, άρθρο 93, παρ 2, της νομοθεσίας για τους συνεταιρισμούς της Μάλτας XXX/2001), συνεταιριστικές επιστροφές, κλπ. Δυστυχώς, σε άλλα τμήματα της νομοθεσίας που ονομάζονται "μερίσματα", το οποίο είναι κάτι που δεν βοηθά να γίνει διάκριση από την αποζημίωση των κεφαλαίων [βλ. άρθ. 66 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1435/2003 του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2003 περί του καταστατικού της ευρωπαϊκής συνεταιριστικής εταιρείας (SCE Κανονισμός)].

³⁶ Όπως έχει ήδη επισημανθεί, εξωτερικές / αλτρουιστικές διαθέσεις του συνεταιριστικού πλεονάσματος είναι άλλο ένα στοιχείο της κοινωνικής λειτουργίας των συνεταιρισμών.

Ο δημοκρατικός χαρακτήρας του συνεταιρισμού που αναφέρεται στην «ορισμό» και στις «αξίες» αναπτύσσεται στη 2^η Αρχή της ICA, σύμφωνα με την οποία «στους πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς τα μέλη έχουν ίσα δικαιώματα ψήφου ("ένα μέλος, μία ψήφος») και οι συνεταιρισμοί ανωτέρου βαθμού οργανώνονται επίσης με δημοκρατικό τρόπο".

Αυτό οδηγεί στον πυρήνα της συνεταιριστικής ταυτότητας³⁷ και της διάκρισης μεταξύ των συνεταιρισμών και των εταιρειών, λαμβάνοντας υπόψη ότι στις τελευταίες η καθιερωμένη αρχή της οργάνωσης είναι «μία μετοχή, μία ψήφος»³⁸. Στους συνεταιρισμούς, κάθε μέλος έχει μία ψήφο, ανεξάρτητα από το ποσό του κατατεθειμένου κεφαλαίου, πράγμα που σημαίνει ότι όλα τα μέλη αντιμετωπίζονται ισότιμα παρά τις διαφορές στην οικονομική συμμετοχή τους στο συνεταιρισμό. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο σε ορισμένα νομικά περιβάλλοντα οι συνεταιρισμοί θεωρούνται ενώσεις προσώπων, και για τον οποίο τα μέλη των συνεταιρισμών, δεν πρέπει να θεωρούνται μέτοχοι αν και, στην πραγματικότητα, συμβάλλουν στο κεφάλαιο του συνεταιρισμού τους (βλέπε 3^η Αρχή της ICA). Επιπλέον, αυτός είναι ο λόγος για την πρωτοκαθεδρία των ατόμων στους συνεταιρισμούς³⁹, και για το ότι το συνεταιριστικό κεφάλαιο και οι μερίδες δεν έχουν την ίδια (οργανωσιακή και οικονομική) λειτουργία, όπως οι μετοχές στις επιχειρήσεις.

Οι Αρχές της ICA δεν περιέχουν καμία ρητή εξαίρεση από τον κανόνα «ένα μέλος, μία ψήφος» σε πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς, έτσι ώστε να διερωτάται κανείς, γιατί, υπό το πρίσμα της αρχής της 2^{ης} Αρχής της ICA, εθνικοί συνεταιριστικοί νόμοι μπορούν να προβλέπουν εξαιρέσεις, και σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, σε ποια έκταση και υπό ποιες συνθήκες γίνονται εξαιρέσεις.

Η 2^η Αρχή της ICA είναι πιο γενική μόνο όσον αφορά στο δευτεροβάθμιο, τριτοβάθμιο ή υψηλότερο επίπεδο συνεταιρισμών, για το οποίο απαιτεί ένα δημοκρατικό τρόπο οργάνωσης, αλλά όχι κατ' ανάγκη τον κανόνα «ένα μέλος, μία ψήφος». Για να ακριβολογούμε, συνεταιρισμοί σε άλλα επίπεδα θα πρέπει να θεωρούνται μόνο εκείνοι που αποτελούνται από πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς, γεγονός το οποίο περιορίζει το πεδίο των πιθανών νομικών εξαιρέσεων από τον κανόνα «ένα μέλος, μία ψήφος". Δεν είναι απόλυτα

³⁷ Επίσης, στον πυρήνα της εγγενούς κοινωνικής λειτουργίας του συνεταιρισμού είναι: το σχολείο δημοκρατίας, το σχολείο επιχειρηματικότητας, το όργανο της οικονομικής δημοκρατίας ή ο εκδημοκρατισμός της αγοράς.

³⁸ Βλέπε, για παράδειγμα, όσον αφορά τις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, του άρθ. 2351, παρ. 1, του Ιταλικού Αστικού Κώδικα.

³⁹ Βλέπε αιτιολογική σκέψη 8 του προοιμίου του Κανονισμού SCE, που αναφέρεται στο σημείο 56 της αποφάσεως EUCJ της 8ης Σεπτεμβρίου 2011.

σαφές τι θα μπορούσε να αποτελεί έναν δημοκρατικό τρόπο οργάνωσης, όταν «ένα μέλος, μία ψήφος» δεν ισχύει⁴⁰.

3.2.2. Ο συνεταιρισμός είναι μια οργάνωση που διοικείται από τα μέλη της (διοίκηση από τρίτους δεν επιτρέπεται)

Κατά μία έννοια, η 4^η Αρχή της ICA ολοκληρώνει τη δημοκρατική αρχή της διοίκησης (βλέπε Ενότητα 3.2.1.), ενισχύοντας έτσι τα αποτελέσματά της. Η 4η Αρχή της ICA καθιστά σαφές τόσο το ότι ένα μέλος δεν μπορεί να διοικεί τον συνεταιρισμό (που είναι ήδη η συνέπεια του κανόνα "ένα μέλος, μία ψήφος»), και ότι όλα τα μέλη, ως σύνολο, θα πρέπει να είναι ελεύθερα να κυβερνούν τον συνεταιρισμό χωρίς εξωτερικές επιρροές, που προκύπτουν, για παράδειγμα, από συμβασιακές συμφωνίες για την απόκτηση χρηματοδότησης⁴¹.

Στην περίπτωση των συνεταιριστικών νόμων που επιτρέπουν μέλη επενδυτές που δεν είναι χρήστες να είναι δεκτοί σε ένα συνεταιρισμό – περιπτώσεις συχνές στην ευρωπαϊκή εθνική νομοθεσία – η 4^η αρχή θα πρέπει επίσης να διαδραματίσει έναν ρόλο, προκειμένου να αποτρέψει τον συνεταιρισμό από το να ελέγχεται από αυτή την κατηγορία των μελών.

Θα ήταν ίσως υπερβολή να δοθεί η ερμηνεία σύμφωνα με την οποία η αρχή αυτή αποκλείει τη δυνατότητα αποδοχής μη μελών στο διοικητικό όργανο του συνεταιρισμού ή, τουλάχιστον, προϋποθέτει ότι η πλειοψηφία των μελών του διοικητικού οργάνου να είναι μέλη του συνεταιρισμού. Στην πραγματικότητα, εάν οι διαχειριστές μη μέλη εκλέγονται και μπορεί να ανακληθούν από τα μέλη του συνεταιρισμού, τα μέλη του συνεταιρισμού διατηρούν (έστω και έμμεσα) τον έλεγχο του συνεταιρισμού και η 4^η Αρχή της ICA θα τηρείται στο θέμα αυτό⁴².

⁴⁰ Μια ενδεχόμενη δημοκρατική μέθοδος σε αυτή την περίπτωση μπορεί να θεωρηθεί ότι κάθε συνεταιρισμός, που ανήκει στους δευτεροβάθμιους ή υψηλότερου επιπέδου συνεταιρισμούς, διαθέτει αριθμό ψήφων ανάλογο με τον αριθμό των μελών του.

⁴¹ Αυτό το σημείο θα απαιτούσε περαιτέρω ανάλυση με ιδιαίτερη προσοχή στο θέμα των συνεταιριστικών ομάδων που σχηματίζονται από συνεταιρισμούς ελεγχόμενους από ένα μόνο συνεταιρισμό. Σε αυτό το σημείο βλ. άρθ. 2545-f, του Ιταλικού αστικού κώδικα, που ασχολείται με την "κοινή συνεταιριστική ομάδα".

⁴² Πρέπει να σημειωθεί, ωστόσο, ότι ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες απαιτούν ότι μόνο τα μέλη θα μετέχουν στο διαχειριστικό ή διοικητικό όργανο ενός συνεταιρισμού: δείτε για αναφορές στο *Study on the Implementation of the Regulation 1435/2003 on the Statute for European Cooperative Society (SCE)*, μέρος I. Μια διαφορετική λύση υπάρχει στο ιταλικό δίκαιο, όπου τουλάχιστον η πλειονότητα των διαχειριστών πρέπει να είναι μέλη-χρήστες (άρθ. 2542, παρ. 2, Αστικού Κώδικα), και στον Κανονισμό SCE σε σχέση με το εποπτικό όργανο στο δυαδικό σύστημα (άρθ. 39, παρ. 3, του Κανονισμού SCE) και του διοικητικού οργάνου στο μονιστικό σύστημα (άρθ. 42, παρ. 2, του Κανονισμού SCE).

3.2.3. Ο συνεταιρισμός είναι μια "ανοιχτή" οργάνωση

Η ελεύθερη συμμετοχή σε συνεταιρισμούς εκτίθεται από την 1^η Αρχή της ICA, σύμφωνα με την οποία «Οι συνεταιρισμοί είναι [...] ανοιχτοί σε όλα τα άτομα που είναι σε θέση να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες τους και είναι πρόθυμοι να αποδεχθούν τις ευθύνες των μελών, χωρίς διάκριση φύλου, κοινωνικού επιπέδου, φυλής, πολιτικών ή θρησκευτικών πεποιθήσεων».

Ωστόσο, η δήλωση αυτή μπορεί να ερμηνευθεί με δύο διαφορετικούς τρόπους:

- α. είτε με την έννοια ότι ένας συνεταιρισμός είναι υποχρεωμένος να δέχεται ως μέλη αυτούς οι οποίοι, όντας σε θέση να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες του, ζητούν να γίνουν δεκτοί ως μέλη ("Αρχή της ανοιχτής πόρτας") ή
- β. με την πιο περιορισμένη έννοια ότι εάν και όταν ο συνεταιρισμός αποφασίζει να δεχθεί νέα μέλη, ο συνεταιρισμός δεν μπορεί να τα επιλέξει κάνοντας διακρίσεις.

Στην πρώτη περίπτωση, θα υπάρχει υποχρέωση να δεχθεί νέα μέλη. Στη δεύτερη περίπτωση, θα υπήρχε μόνο μια υποχρέωση να μην εισάγουν διακρίσεις εις βάρος των αιτούντων.

Αν η πρώτη ερμηνεία επικρατήσει, το πρόβλημα προκύπτει τόσο για τη θέσπιση ουσιαστικών απαιτήσεων όσο και για τον καθορισμό ορίων για την υποχρέωση αυτή, δηλαδή, εάν και όταν η άρνηση του συνεταιρισμού είναι νόμιμη, πώς θα ελεγχθούν πρακτικά οι αποφάσεις των συνεταιρισμών σχετικά με τις αιτήσεις εισδοχής και πώς θα προστατευθούν οι τρίτοι που επιθυμούν να γίνουν μέλη του συνεταιρισμού.

Επιπλέον, υπό το πρίσμα της αρχής της «ανοικτής πόρτας», θα ήταν πολύ δύσκολο να δικαιολογηθεί ένας συνεταιρισμός που λειτουργεί μόνιμα με μη μέλη, αλλά, παρ' όλα αυτά, αρνείται τις αιτήσεις εισδοχής (ειδικά όταν αυτά τα αιτήματα προέρχονται από την ίδια τα μη μέλη με τα οποία λειτουργεί ο συνεταιρισμός). Η ίδια δυσκολία θα υπάρχει όταν ένας συνεταιρισμός εφαρμόζει στην πραγματικότητα για τους χρήστες που δεν είναι μέλη τους ίδιους όρους που ισχύουν για τους χρήστες που είναι μέλη, δεδομένου ότι οι πρώτοι δεν θα ήταν, σε κάθε περίπτωση, κάτοχοι των δικαιωμάτων διακυβέρνησης που οι τελευταίοι διαθέτουν ως μέλη του συνεταιρισμού.

Ο ανοικτός χαρακτήρας του συνεταιρισμού, ως εκ τούτου, δεν συνεπάγεται μόνο μεταβλητότητα του κεφαλαίου, η οποία είναι αποκλειστικά το τεχνικό νομικό μέσο που διευκολύνει την είσοδο νέου μέλους σε ένα είδος οργάνωσης που, ως εκ της φύσεώς της, είναι "ανοιχτή"⁴³.

⁴³ Βλέπε, για παράδειγμα, άρθρ. 1, παρ. 2, και άρθρ. 3, παρ. 5, του Κανονισμού SCE: η δεύτερη διάταξη ορίζει ότι: «Οι διακυμάνσεις στο ποσό του κεφαλαίου δεν απαιτούν

Μια τελευταία παρατήρηση είναι απαραίτητη για την εννοιολογική διαφορά μεταξύ μιας "ανοικτής" οργάνωσης, όπως ενός συνεταιρισμού, σύμφωνα με μια αναμφισβήτητη αυστηρή ερμηνεία της 1^{ης} Αρχής της ICA, και μια οργάνωσης της οποίας οι μετοχές μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα, όπως είναι ο κανόνας στις εταιρείες⁴⁴.

"Ανοικτή" οργάνωση είναι μια οργάνωση που επιθυμεί ή είναι υποχρεωμένη από το νόμο να μοιραστεί τη χρησιμότητα που παράγει με άλλους κάνοντάς τους μέλη της. Πρόκειται για μια εκδήλωση της «αλληλεγγύης» της οργάνωσης και της «κοινωνικής λειτουργίας» της, η οποία απορρέει από το γεγονός ότι εκείνοι που είναι μέλη σε κάθε συγκεκριμένη χρονική στιγμή δεν είναι οι αποκλειστικοί δικαιούχοι της οργάνωσης. Τα υφιστάμενα μέλη μιας «ανοικτής» οργάνωσης αποδέχονται την πιθανή μείωση των υπηρεσιών προς αυτά από την είσοδο των νέων μελών με τους οποίους θα πρέπει να μοιραστούν την συνολική χρησιμότητα⁴⁵. Αυτές οι σκέψεις ίσως να μην επεκτείνονται σε έναν φορέα του οποίου οι μετοχές είναι ελεύθερα μεταβιβάσιμες, δεδομένου ότι η κυκλοφορία των μετοχών καθορίζει μόνο μια αλλαγή του ιδιοκτήτη, αλλά όχι του συνολικού αριθμού των ιδιοκτητών (και συνεπώς των δικαιούχων του φορέα). Άρα, οι εταιρείες είναι φορείς των οποίων οι μετοχές είναι συνήθως μεταβιβάσιμες, αλλά δεν είναι "ανοιχτοί" με την προαναφερθείσα έννοια, όπως φαίνεται επίσης από το καθεστώς της τροποποίησης του κεφαλαίου με την έκδοση νέων μετοχών, με τρόπο που προστατεύονται κανονικά οι σημερινοί μέτοχοι, επιτρέποντάς τους να αγοράσουν τις νέες μετοχές, διατηρώντας έτσι την υφιστάμενη ισορροπία στο εσωτερικό της εταιρείας⁴⁶.

3.3. Οι Αρχές της ICA για συνεταιριστική ταυτότητα συνοπτικά (και σε σύγκριση με τη νομική ταυτότητα των εταιρειών)

τροποποίηση του καταστατικού ή γνωστοποίηση", η οποία είναι η νομική ουσία της μεταβλητότητας του κεφαλαίου.

⁴⁴ Αν και σε συνεταιρισμούς υπάρχει η αντίθετη αρχή, ότι οι μεταβιβάσεις μερίδων θα πρέπει να εγκριθεί από τους διαχειριστές: βλέπε, για παράδειγμα, άρθρ. 2530, παρ. 1, του Ιταλικού Αστικού Κώδικα. Ωστόσο, στη συνεταιριστική νομοθεσία, η εν λόγω ρυθμιστική πτυχή θα πρέπει να εξεταστεί σε σχέση με εκείνη της παραίτησης μέλους, δεδομένου ότι ένα φιλελεύθερο καθεστώς παραίτησης μέλους (η οποία, στην πραγματικότητα, μπορεί να βρεθεί σε μερικούς συνεταιριστικούς νόμους) μπορεί να αντισταθμίσει το περιοριστικό καθεστώς μεταβίβασης των μερίδων.

⁴⁵ Φυσικά, οι τρίτοι, μετά την είσοδο, θα αποδεχθούν επίσης κινδύνους και τις απώλειες, αλλά το γεγονός ότι ζητούν εθελοντικά την εισδοχή καθιστά σαφές τι σκοπεύει να τονίσει το κείμενο.

⁴⁶ Για παράδειγμα, προκειμένου να προστατεύσει τα υπάρχοντα μέλη, το άρθρο 2441, παρ. 1, του Ιταλικού Αστικού Κώδικα, τους χορηγεί το δικαίωμα προτίμησης να αποκτήσουν τις νέες μετοχές ανάλογα με τον αριθμό των κατεχομένων μετοχών, το οποίο μπορεί να αφαιρεθεί μόνο όταν το συμφέρον της εταιρείας το απαιτεί (βλ. άρθρ. 2441, παρ. 5).

Ο παρακάτω πίνακας συνοψίζει τα αποτελέσματα της προηγούμενης ανάλυσης της συνεταιριστικής ταυτότητας στις Αρχές της ICA και τα συγκρίνει με τη συνήθη νομική ταυτότητα των εταιρειών: οι διαφορές προκύπτουν με σαφήνεια.

Πίνακας 1 - ICA Αρχές για την συνεταιριστική ταυτότητα συνοπτικά (και σε σύγκριση με τη νομική ταυτότητα των εταιρειών)

	Συνεταιριστική ταυτότητα	Ταυτότητα εταιρείας
Είδος δραστηριότητας	Επιχείρηση	Επιχείρηση
Είδος χρηστών	Μέλη	Χωρίς περιορισμούς
Κύριος στόχος	Να ενεργεί προς το συμφέρον των μελών-χρηστών, επίσης με πρόσθετο όφελος σε αναλογία με την ποσότητα / ποιότητα των συναλλαγών τους με το συνεταιρισμό	Να ενεργεί προς το συμφέρον των μετόχων της, διανέμοντας κέρδη σε αναλογία με το καταβεβλημένο κεφάλαιο
Πρόσθετοι στόχοι	Υποστήριξη νέων μελών του συνεταιρισμού (επίσης με τη σύσταση αδιανέμητων αποθεματικών), της συνεταιριστικής κίνησης και της κοινότητας	Δεν υπάρχουν πρόσθετοι στόχοι
Αρχή της διακυβέρνησης	"Ένα μέλος, μία ψήφος"	"Μία μετοχή, μία ψήφος"
Έλεγχος	Από κοινού έλεγχος από τα μέλη Εξωτερικός έλεγχος δεν επιτρέπεται	Ένας μεμονωμένος μέτοχος μπορεί να ελέγχει την εταιρεία (και εταιρείες με ένα μόνο μέτοχο είναι επίσης δυνατόν να υπάρχουν) Εξωτερικός έλεγχος δυνατός
"Ανοικτή" οργάνωση	Ναι	Όχι

4. Συνεταιριστική ταυτότητα και συνεταιριστικοί νόμοι

Αυτό το τμήμα της εργασίας θα αναφερθεί σε εκείνα που φαίνεται να είναι τα βασικά ερωτήματα όσον αφορά την συνεταιριστική ταυτότητα που εγείρονται από τη συνεταιριστική νομοθεσία αρκετών Ευρωπαϊκών χωρών, ιδιαίτερα εάν κάποιος αποφασίσει να υιοθετήσει τη συνεταιριστική ταυτότητα της ICA ως τον ιδανικό τύπο για συγκριτικούς λόγους. Αυτό το μέρος της εργασίας θα δείξει επίσης τη μεγάλη ποικιλία στον ορισμό του συνεταιρισμού που μπορεί να βρεθεί στην Ευρωπαϊκή εθνική νομοθεσία, σε συνδυασμό με την μεγάλη ποικιλία όσον αφορά την εφαρμογή της κάθε Αρχής της ICA.

4.1. Απουσία συνεταιριστικής νομοθεσίας (και συνεταιριστικής νομικής ταυτότητας)

Πρώτα απ' όλα, πρέπει κανείς να ρωτήσει κατά πόσον η απουσία ενός εθνικού συνεταιρισμού κανονισμού, και, συνεπώς, μιας συνεταιριστικής νομικής ταυτότητας, είναι συμβατή με την Σύσταση 193/2002 της ΔΟΕ, ιδιαίτερα εάν αυτή λαμβάνεται ως πηγή δημόσιου διεθνούς δικαίου.

Πράγματι, το σημείο 6 της εν λόγω Σύστασης αναφέρει: "Μια ισορροπημένη κοινωνία απαιτεί την ύπαρξη ισχυρού δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, καθώς και έναν ισχυρό συνεταιριστικό, αμοιβαίο και λοιπό κοινωνικό και μη κυβερνητικό τομέα. Είναι σε αυτό το πλαίσιο που οι Κυβερνήσεις πρέπει να παρέχουν μια υποστηρικτική πολιτική και νομικό πλαίσιο σύμφωνο με τη φύση και τη λειτουργία των συνεταιρισμών και καθοδηγούμενο από τις συνεταιριστικές αξίες και αρχές". Και το σημείο 10 (1) προσθέτει: «Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υιοθετήσουν ειδική νομοθεσία και κανονισμούς για τους συνεταιρισμούς, που καθοδηγούνται από τις συνεταιριστικές αξίες και τις αρχές που αναφέρονται στην παράγραφο 3, και να αναθεωρούν την εν λόγω νομοθεσία και τους κανονισμούς όταν απαιτείται".

Ενώ η βελτίωση της συνεταιριστικής νομοθεσίας για την προώθηση των συνεταιρισμών είναι ένα θέμα που μπορεί να απευθυνθεί σε όλες τις Ευρωπαϊκές χώρες, υπάρχει μια χώρα στην Ευρώπη χωρίς καμία συγκεκριμένη συνεταιριστική ρύθμιση, η οποία είναι η Ιρλανδία.

Αυτή την περίοδο συζητείται στην Ιρλανδία κατά πόσον είναι απαραίτητος ή όχι ένας συγκεκριμένος συνεταιριστικός νόμος⁴⁷. Αν κάποιος θεωρεί τη

⁴⁷ Δείτε De Barbieri E.W., *Fostering Co-operative Growth through Law Reform in Ireland: Three Recommendations from Legislation in the United States, Norway and Brussels*, στο 42.1 *Journal of Co-operative Studies*, 2009, σελ. 37 επ., υποστηρίζοντας ότι «η Ιρλανδία έχει ανάγκη από ένα νόμο που προστατεύει την συνεταιριστική ταυτότητα και δίνει στο κοινό μια σαφή τρόπο για να προσδιορίσει έναν συνεταιρισμό από έναν άλλο τύπο εταιρικής

Σύσταση 193/2002 της ΔΟΕ ως πηγή του δημοσίου διεθνούς δικαίου, φαίνεται προφανές ότι η συζήτηση αυτή δεν πρέπει να αξιολογήσει μόνο την πρακτική σημασία για τους συνεταιρισμούς να διαθέτουν ή να μην διαθέτουν νομική ταυτότητα – κάνοντας επίσης μια προσεκτική σύγκριση, σε όρους θετικών αποτελεσμάτων για τη συνεταιριστική κίνηση, μεταξύ των χωρών με μια προσέγγιση «περιορισμένων κανόνων», όπως η Δανία, και των χωρών με μια προσέγγιση "αυξημένων κανόνων", όπως η Νορβηγία⁴⁸ - αλλά επίσης να λαμβάνουν υπόψη τη δεσμευτική ισχύ της Σύστασης 193/2002 της ΔΟΕ και των Αρχών της ICA που περιλαμβάνονται σ' αυτή (ακόμα και αφήνοντας κατά μέρος το θέμα της ομοιομορφίας στην εθνική συνεταιριστική νομική ταυτότητα ως παράγοντα της συνεταιριστικής ανάπτυξης)⁴⁹.

4.2. Αδύναμοι νόμοι συνεταιριστικής ταυτότητας (και το μοντέλο "διπλής τροχιάς" του συνεταιριστικού κανονισμού)

Μερικοί συνεταιριστικοί νόμοι ρυθμίζουν τους συνεταιρισμούς με έναν τρόπο που η συνεταιριστική ταυτότητα είναι σχεδόν ανύπαρκτη ή, τουλάχιστον, δεν είναι συμβατή με την ταυτότητα των Αρχών της ICA. Είναι δύσκολο, σε αυτές τις περιπτώσεις, να καθορίσετε μια ξεχωριστή ταυτότητα για τους συνεταιρισμούς σε σχέση με τις εταιρείες⁵⁰.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, αυτό είναι το αποτέλεσμα μιας συνεταιριστικής ρύθμισης που βασίζεται αποκλειστικά και μόνο σε προκαθορισμένους κανόνες, δηλαδή, σε κανόνες που δεν είναι υποχρεωτικοί και ότι υπόκεινται σε δυνατότητα μη-εφαρμογής, έτσι ώστε να εφαρμόζονται μόνο εάν το καταστατικό δεν ορίζει διαφορετικά.

Για παράδειγμα, στον Κανονισμό για τους συνεταιρισμούς του Λουξεμβούργου, δεν υπάρχουν κανόνες σχετικά με τη δραστηριότητα του

οντότητας» (σ. 39). Carey E., *Co-operative Identity - Do You Need a Law About It?*, *ibidem*, σ. 49 επ.

⁴⁸ Βλ. με αυτή την έννοια Carey, *Co-operative Identity - Do You Need a Law About It?*, σ. 50.

⁴⁹ Η ιρλανδική διαβούλευση θα επωφεληθεί από τη συζήτηση που πραγματοποιήθηκε στη Νορβηγία, πριν και ενόψει της κωδικοποίησης της συνεταιριστικής νομοθεσίας: βλ. FjOrtoft & Gjems-Onstad, *Cooperative Law in Norway - Time for Codification?*.

⁵⁰ Δεδομένου ότι αναφέρεται σε νόμο με τη στενή έννοια (ως ένα σύνολο δεσμευτικών κανόνων που εγκρίθηκε επισήμως από τις αρχές, ικανού να τους επιβάλει καταναγκαστικά), το συμπέρασμα αυτό εξακολουθεί να ισχύει και στην περίπτωση που κάποιος θεωρεί το ενδεχόμενο το συνεταιριστικό καταστατικό να ενσωματώσει όλα τα στοιχεία της συνεταιριστικής ταυτότητας της ICA, γεγονός το οποίο σίγουρα μπορεί να συμβεί και θα μπορούσε ακόμη και να είναι ο κανόνας σε ορισμένες χώρες όπου η συνεταιριστική ρύθμιση απουσιάζει ή είναι αδύναμη. Πρέπει να σημειωθεί ότι, σε αυτές τις χώρες, η εθελοντική τήρηση από τους συνεταιρισμούς των συνεταιριστικών αρχών και αξιών είναι ένα από τα επιχειρήματα που οι αντιτιθέμενοι στην κωδικοποίηση της συνεταιριστικής νομοθεσίας χρησιμοποιούν για να αρνηθούν την ανάγκη για αυτήν την κωδικοποίηση.

συνεταιρισμού με τα μέλη του, τη διανομή πλεονάσματος ανάλογα με τις συναλλαγές των μελών με τον συνεταιρισμό και τη δημιουργία αδιανέμητων αποθεματικών. Επιπλέον, ο κανόνας "ένα μέλος μία ψήφος" ισχύει μόνο σε περίπτωση απουσίας ρύθμισης από το συνεταιριστικό καταστατικό (άρθ. 117, παρ. 1, 4°, του Νόμου 10/8/1915 για τις εμπορικές επιχειρήσεις)⁵¹. Σε αυτή τη χώρα η κατάσταση είναι ακόμη χειρότερη αν αναλογιστεί κανείς τον αριθμό των «συνεταιρισμών που οργανώνονται ως *ανώνυμες εταιρίες* [μετοχικές επιχειρήσεις]» (άρθ. 137-1 επ., του Νόμου 10.08.1915, όπως τροποποιήθηκε από το Νόμο 10/6/1999), ο οποίος έχει σωστά αναφερθεί ως μια «καρικατούρα» του συνεταιρισμού⁵².

Ο Ολλανδικός (Αστικός Κώδικας, βιβλίο II) και ο Σουηδικός (EFL SFS 1987: 667) συνεταιριστικός νόμος αποτελούν παρόμοια παραδείγματα. Δεν παρέχουν μια ολοκληρωμένη συνεταιριστική ταυτότητα, και ακόμα και εκείνες οι πτυχές που καλύπτονται (συμπεριλαμβανομένης της δημοκρατίας), στην πραγματικότητα, ρυθμίζονται μόνο από προκαθορισμένους κανόνες, παρέχοντας έτσι τη δυνατότητα στο καταστατικό του συνεταιρισμού για διαφορετική ρύθμιση.

Μια ελαφρώς διαφορετική κατάσταση επικρατεί σε εκείνες τις χώρες που υιοθετούν ένα είδος μοντέλου "διπλής τροχιάς" στη ρύθμιση των συνεταιρισμών, καθόσον αναγνωρίζουν δύο (υπο) τύπους ή (υπο) κατηγορίες συνεταιρισμών, μία από τις οποίες χαρακτηρίζεται από μια πολύ αδύναμη συνεταιριστική ταυτότητα, ενώ στην άλλη εμφανίζονται ορισμένα χαρακτηριστικά της συνεταιριστικής ταυτότητας – γεγονός το οποίο, ωστόσο, δεν σημαίνει καθαυτό ότι τα χαρακτηριστικά αυτά αντιστοιχούν σε εκείνα που χαρακτηρίζουν τη συνεταιριστική ταυτότητα της ICA - και τα οποία είναι απαραίτητα για την επιλεξιμότητα των συνεταιρισμών για μια ειδική φορολογική μεταχείριση.

Εξέχοντα παραδείγματα της κατηγορίας αυτής αποτελούν συνεταιριστικοί νόμοι του Βελγίου, της Δανίας και της Ιταλίας.

Στο Βέλγιο, η ρύθμιση των συνεταιρισμών βρίσκεται στο βιβλίο VII του Εταιρικού Κώδικα του 1999. Ο Βελγικός συνεταιρισμός όπως ρυθμίζεται από τον Εταιρικό Κώδικα είναι ουσιαστικά μια εταιρεία με μεταβλητό κεφάλαιο και αριθμό μελών (άρθ. 350, του Βελγικού Εταιρικού Κώδικα). Δεν υπάρχει καμία διάταξη σχετικά με δραστηριότητες με τα μέλη. Το συνεταιριστικό πλεόνασμα μπορεί να διανεμηθεί στα μέλη του χωρίς περιορισμούς. Επιστροφές στα μέλη ως τρόπος διανομής του πλεονάσματος δεν

⁵¹ Βλέπε Hiez D., Λουξεμβούργο, σε μελέτη για την εφαρμογή του Κανονισμού 1435/2003 περί του καταστατικού της ευρωπαϊκής συνεταιριστικής εταιρείας (SCE), μέρος II, Εθνικές εκθέσεις, Οκτώβριος 2010. Hiez D., Les coopératives luxembourgeoises: l'exemple d'un système libéral, στο Hiez (ed.), Droit comparé des coopératives européennes, p. 145 ff.

⁵² Βλ. Hiez, Les coopératives Luxembourgeoises: l'Exemple d'un système libéral, σ. 154 επ..

αναφέρονται. Ο κανόνας «ένα μέλος, μία ψήφος» μπορεί να παραμερίζεται από το συνεταιριστικό καταστατικό (άρθ. 382, παρ. 1, Βελγικού Εταιρικού Κώδικα).

Σε αντίθεση, η βελγική νομοθεσία (νόμος 20/7/1955 και Βασιλικό Διάταγμα 08/01/1962) χορηγεί ειδική φορολογική μεταχείριση σε εκείνους τους συνεταιρισμούς που καταβάλλουν μόνο περιορισμένο τόκο, ή καθόλου, στο κεφάλαιο που έχουν καταβάλει τα μέλη (άρθ. 1, παρ. 2, 6°, Βασιλικό Διάταγμα 01/08/1962), ορίζει τη διανομή πλεονάσματος στα μέλη κατ' αναλογία προς τις δραστηριότητές τους με τον συνεταιρισμό (άρθ. 1, παρ. 2, 5°, βασιλικό διάταγμα 08/01/1962), και προβλέπει τη χορήγηση αριθμού ψήφων που δεν υπερβαίνει ένα ορισμένο ποσοστό του συνόλου των ψήφων σε ένα μόνο μέλος (άρθ. 1, παρ. 2, 3°, το Βασιλικό Διάταγμα 08/01/1962)⁵³. Στη Δανία, ο ισχύων νόμος περί συνεταιρισμών είναι η Κωδικοποιημένη Πράξη για ορισμένες εμπορικές επιχειρήσεις, Αριθ. 651 της 15/6/2006. Ο νόμος αυτός διατυπώνει έναν ορισμό του συνεταιρισμού που είναι αυστηρότερος από εκείνον του Βελγικού Εταιρικού Κώδικα.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του νόμου της Δανίας 651/2006, «ως συνεταιρισμός (*co-operative society*) νοείται μια επιχείρηση [...], της οποίας αντικείμενο είναι να συμβάλλει στην προώθηση των κοινών συμφερόντων των μελών μέσω της συμμετοχής τους στις επιχειρηματικές δραστηριότητες ως αγοραστές, προμηθευτές ή με οποιοδήποτε άλλο παρόμοιο τρόπο, και της οποίας τα κέρδη, εκτός από τον συνήθη τόκο επί του καταβεβλημένου κεφαλαίου, θα πρέπει είτε να διανεμηθούν μεταξύ των μελών ανάλογα με το μερίδιό τους επί του κύκλου εργασιών ή να παραμείνουν αδιάθετα στην επιχείρηση". Ο ορισμός αυτός περιέχει προφανώς κάποια βασικά στοιχεία της συνεταιριστικής ταυτότητας. Τονίζει την ιδιαίτερη φύση των συνεταιρισμένων μελών / κυριότητα (μέλη ως χρήστες), τον περιορισμό της διανομής κερδών («συνήθη τόκο») και την υποχρέωση να διανείμει το πλεόνασμα σε αναλογία με τις συναλλαγές των μελών με τον συνεταιρισμό (δηλαδή, επιστροφές στους συναλλασσόμενους).

Ωστόσο, δεν υπάρχουν διατάξεις για μη διανεμόμενα αποθεματικά, εξωτερικές χρήσεις του πλεονάσματος (υπέρ της συνεταιριστικής κίνησης ή της κοινότητας), τη δημοκρατία, ή τον ανοιχτό χαρακτήρα του συνεταιρισμού.

⁵³ Δείτε D' Hulstere D., Belgium, in *Study on the Implementation of the Regulation 1435/2003 on the Statute for European Cooperative Society (SCE), part II. National reports*, October 2010, Coipel M., *Les avatars de la coopérative en droit belge*, στο Hiez (ed.), *Droit comparé des coopératives européennes*, σ.. 125 επ., για τη Βελγική συνεταιριστική νομοθεσία βλ. επίσης Coates A. & Van Opstal W., *The Joys and Burdens of Multiple Legal Frameworks for Social Entrepreneurship - Lessons from the Belgian Case*, paper presented at the 2nd EMES International Conference on Social Enterprise, Trento (1-4 July 2009), in www.emes.net.

Ο νόμος 1001/2009 της Δανίας αναγνωρίζει ως "υποκείμενους στη φορολογία συνεταιρισμούς», και συνεπώς επιλέξιμους για ειδική φορολογική μεταχείριση, τους συνεταιρισμούς που προωθούν το ενδιαφέρον τουλάχιστον 10 μελών, έχουν κύκλο εργασιών με μη-μέλη που δεν υπερβαίνει το 25% του συνολικού κύκλου εργασιών, διανέμουν πλεόνασμα στα μέλη, εκτός από έναν συνήθη τόκο επί του κεφαλαίου (ίσο με το προεξοφλητικό επιτόκιο της Εθνικής Τράπεζας της Δανίας), κατ' αναλογία προς τον κύκλο εργασιών τους με τον συνεταιρισμό ή το επανεπενδύουν⁵⁴. Στην πραγματικότητα, στο παράδειγμα της Δανίας, ο φορολογικός νόμος δεν προβλέπει πρόσθετες απαιτήσεις, αλλά καθορίζει μόνο, για φορολογικούς σκοπούς, τις γενικές απαιτήσεις.

Μετά τη μεταρρύθμιση του 2003, η Ιταλική συνεταιριστική νομοθεσία (Αστικός Κώδικας, βιβλίο V, άρθρο 2511 επ.) παρουσιάζει μια ιδιόμορφη διάκριση μεταξύ "κυρίως αμοιβαίων συνεταιρισμών" και "άλλων" ή "όχι κυρίως αμοιβαίων συνεταιρισμών».

Ενώ στη ρύθμιση της πρώτης κατηγορίας των συνεταιρισμών έχουν ληφθεί υπόψη όλες οι πτυχές της συνεταιριστικής ταυτότητας (πράγμα που, ωστόσο, δεν σημαίνει, ότι η ρύθμιση αυτή καθαυτή πρέπει να θεωρείται ότι ανταποκρίνεται στις Αρχές της ICA)⁵⁵, η δεύτερη κατηγορία χαρακτηρίζεται από την απουσία περιορισμών σχετικά με τη δραστηριότητα με μη μέλη, σχετικά με τη διανομή στα μέλη μερισμάτων επί του καταβεβλημένου κεφαλαίου, των αποθεματικών και των υπολειμματικών στοιχείων του ενεργητικού σε περίπτωση διάλυσης.

Σύμφωνα με ό,τι σε αυτή την εργασία έχει ονομασθεί μοντέλο «διπλής τροχιάς», μόνο στους «κατά κύριο λόγο αμοιβαίους συνεταιρισμούς» παρέχεται ειδική φορολογική μεταχείριση, πράγμα που σημαίνει ότι και στην Ιταλία η φορολογική νομοθεσία είναι ζωτικής σημασίας για την συνεταιριστική ταυτότητα⁵⁶.

Τα παραπάνω παραδείγματα δείχνουν ότι, στην Ευρώπη, το όνομα του «συνεταιρισμού» μπορεί να χρησιμοποιηθεί από οργανώσεις, των οποίων η

⁵⁴ Βλ. Jakobsen G, Δανία, στη *Study on the Implementation of the Regulation 1435/2003 on the Statute for European Cooperative Society (SCE), part II. National reports*, October 2010.

⁵⁵ Για να θεωρείται ένας ιταλικός συνεταιρισμός «κυρίως αμοιβαία οντότητα» πρέπει να ανταποκρίνεται σε αρκετές απαιτήσεις: περιορισμένη δραστηριότητα με μη μέλη, περιορισμένη διανομή μερισμάτων σε καταβεβλημένο κεφάλαιο, διανομή του πλεονάσματος σύμφωνα με την ποσότητα ή την ποιότητα των εργασιών του μέλους με τον συνεταιρισμό, υποχρεωτικά και μη διανεμητέα αποθεματικά κεφάλαια, αφίλοκερδής διανομή των περιουσιακών στοιχείων σε περίπτωση διάλυσης, κ.λπ.

⁵⁶ Μια εξήγηση της ιταλικής κατάστασης μπορεί να βρεθεί στο Fici A., *Italian Co-operative Law Reform and Co-operative Principles*, Euricse Working Papers, No 2/2010, in www.ssrn.com.

φύση είναι διαφορετική από εκείνη του συνεταιρισμού που ορίζεται από τις Αρχές της ICA και της Σύστασης 193/2002 της ΔΟΕ. Το πρόβλημα είναι ότι ο νόμος το επιτρέπει. Τα κύρια ερωτήματα είναι κατά πόσον η Σύσταση 193/2002 της ΔΟΕ είναι πραγματικά δεσμευτική, πώς θα πρέπει να επιβληθεί, και κατά πόσον αυτή η νομική κατάσταση βλάπτει τη συνεταιριστική κίνηση.

Κατ' αντιδιαστολή, σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, οι συνεταιριστικοί νόμοι προβάλλουν μια συνεταιριστική ταυτότητα πλησιέστερα προς εκείνη των Αρχών της ICA. Από την άποψη αυτή, στην Ευρώπη υπάρχουν τόσο «παραδοσιακοί» συνεταιριστικοί νόμοι, που τηρούν αυστηρά τις Αρχές της ICA (βλέπε, μεταξύ άλλων, τους συνεταιριστικούς νόμους της Βουλγαρίας, της Κύπρου, της Πολωνίας), και πιο καινοτόμοι συνεταιριστικοί νόμοι, που προσπαθούν να συνδυάσουν τον σεβασμό στις Αρχές της ICA με την ανάγκη προσαρμογής των ρυθμίσεων προς συγκεκριμένες (κυρίως οικονομικές) ανάγκες του συνεταιρισμού [βλέπε, μεταξύ άλλων, και καθεμιά σε διαφορετικό βαθμό, τη Φινλανδική, τη Γαλλική, την Ιταλική (με περιορισμένη αναφορά στους "κυρίως αμοιβαίους συνεταιρισμούς"), τη Νορβηγική, την Σλοβενική συνεταιριστική νομοθεσία].

Ωστόσο, όπως θα επισημάνει η ανάλυση που ακολουθεί, ο τρόπος με τον οποίο οι Αρχές της ICA εφαρμόζονται αυστηρά, και στο βαθμό στον οποίο γίνονται σεβαστές, ποικίλλουν μεταξύ των χωρών, δημιουργώντας έτσι ένα πλήθος συνεταιρισμού νομικών ταυτοτήτων.

4.3. Η συνεταιριστική επιχείρηση: δραστηριότητες με μέλη και δραστηριότητες με μη μέλη

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, σύμφωνα με τις Αρχές της ICA, συνεταιρισμός είναι μια οργάνωση που επιδιώκει να ενεργεί με τα μέλη της ως χρήστες (των υπηρεσιών και των αγαθών που παρέχονται από τον συνεταιρισμό), ως προμηθευτές (των υπηρεσιών και των αγαθών που χρησιμοποιούνται από τον συνεταιρισμό για την οικονομική δραστηριότητά του) ή ως εργαζόμενοι (συνεταιρισμοί εργαζομένων). Αυτό καθιστά τους συνεταιρισμούς διαφορετικούς από τις εταιρείες, δεδομένου ότι στις εταιρείες χρήστες (ή προμηθευτές και εργαζόμενοι) δεν συμπίπτουν αναγκαστικά με τους μετόχους (ούτε, αν αυτό συμβαίνει, οι εταιρείες θα στρέφονταν στη μεγιστοποίηση του συμφέροντός τους ως χρήστες, αλλά μόνο ως μέτοχοι). Κατά συνέπεια, σε αντίθεση με τις εταιρείες, οι συνεταιρισμοί δεν αποτελούν το μέσον για να αμείβεται το συσσωρευμένο κεφάλαιο, αλλά για να ικανοποιούν άλλες ειδικές ανάγκες.

Το κατά πόσον η νομοθεσία απευθύνεται και προστατεύει αυτό το συνεταιριστικό προφίλ, πρέπει να διερευνηθεί. Για παράδειγμα, με την άρνηση ή, τουλάχιστον, τον περιορισμό της δυνατότητας ενός συνεταιρισμού

να συναλλάσσεται με μη μέλη (δηλαδή, να παρέχει σε αυτά, να προμηθεύεται από αυτά και να απασχολεί μη μέλη).

Στο χειρισμό αυτού του σημείου, θα πρέπει κανείς να εξετάσει επίσης την περίπτωση ο συνεταιρισμός να αντιμετωπίσει μια στιγμιαία ανάγκη να διευρυνθεί η περιοχή των αγοραστών του, των πωλητών του και των εργαζομένων του, οπότε το πραγματικό πρόβλημα ανακύπτει από μια μόνιμη δραστηριότητα που διεξάγεται με μη μέλη⁵⁷.

Η ανάλυση των ευρωπαϊκών εθνικών συνεταιριστικών νομοθεσιών καταλήγει ως εξής.

Σε ορισμένους συνεταιριστικούς νόμους, ο ορισμός του συνεταιρισμού περιλαμβάνει ρητά τη σχέση μεταξύ του συνεταιρισμού και των μελών του, ενώ η πτυχή της δραστηριότητας με τα μη-μέλη δεν εξετάζεται, γεγονός το οποίο θα μπορούσε να ερμηνευθεί ως εάν ο συνεταιρισμός δεν μπορεί να συναλλάσσεται με μη μέλη.

Πιο συγκεκριμένα, υπάρχουν συνεταιριστικοί νόμους που απαγορεύουν κατ' αρχήν τις συναλλαγές με μη μέλη.

Το παράδειγμα της Γαλλικής νομοθεσίας είναι πολύ ενδιαφέρον από αυτή την άποψη. Το άρθρο 3 του Νόμου 47/1775 ορίζει: «Οι συνεταιρισμοί δεν πρέπει να επιτρέπουν μη- μέλη να ωφελούνται από τις υπηρεσίες τους, εκτός εάν ειδικοί νόμοι που τους διέπουν τους επιτρέπουν να το πράττουν. Αν οι συνεταιρισμοί κάνουν χρήση αυτής της δυνατότητας, οφείλουν να δέχονται ως μέλη τα πρόσωπα στα οποία επιτρέπουν να ωφελούνται από τη δραστηριότητά τους ή των οποίων χρησιμοποιούν την εργασία, και τα οποία πληρούν τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από το καταστατικό τους». Ο κανόνας αυτός δείχνει καθαρά την υπάρχουσα σχέση μεταξύ της αρχής της «διπλής ιδιότητας» και της αρχής της «ανοιχτής πόρτας» στη ρύθμιση των συνεταιρισμών, η οποία έχει ήδη επισημανθεί σε αυτή την εργασία⁵⁸.

Σε άλλους συνεταιριστικούς νόμους ο ορισμός του συνεταιρισμού περιλαμβάνει ρητά τη σχέση μεταξύ του συνεταιρισμού και των μελών του, αλλά ταυτόχρονα ο νόμος επιτρέπει, χωρίς ρητούς ή συγκεκριμένους περιορισμούς τη δραστηριότητα με μη μέλη, με την προϋπόθεση ότι το

⁵⁷ Όπως έχει ήδη επισημανθεί στο κείμενο, οι Αρχές της ICA σιωπούν στο σημείο του παραδεκτού ή όχι της συνεταιριστικής δραστηριότητας με μη μέλη.

⁵⁸ Με την έννοια ότι, σε ένα συνεταιρισμό που συναλλάσσεται με μη μέλη, η άρνηση να τα κάνει δεκτά ως μέλη δεν θα ήταν νόμιμη (φυσικά, αν οι χρήστες που δεν είναι μέλη το ζητήσουν), δηλαδή, ένας συνεταιρισμός μπορεί μόνιμα να συναλλάσσεται με μη μέλη μόνο εφόσον η εγγραφή μελών είναι πραγματικά και αποτελεσματικά ελεύθερη.

συνεταιριστικό καταστατικό, το ορίζει⁵⁹. Αυτό είναι το μοντέλο που υιοθετήθηκε επίσης από τον Κανονισμό SCE⁶⁰.

Από άλλους συνεταιριστικούς νόμους, οι συνεταιριστικές συναλλαγές με μη μέλη ρυθμίζονται ρητά από την επιβολή διαφορετικών περιοριστικών μέτρων (μερικές φορές μόνο για τους σκοπούς της φορολογικής νομοθεσίας, όπως τονίστηκε προηγουμένως). Αυτό σημαίνει, ωστόσο, ότι κάτω από αυτό το όριο, ή εφόσον υπάρχουν οι προϋποθέσεις που καθορίζονται από το νόμο, η δραστηριότητα με μη μέλη επιτρέπεται σε κάθε περίπτωση.

Πιο συγκεκριμένα:

- μερικοί συνεταιριστικοί νόμοι θεσπίζουν ένα συγκεκριμένο όριο για τη δραστηριότητα με μη-μέλη σε σχέση με τη δραστηριότητα με τα μέλη. Το όριο αυτό μπορεί να αλλάξει: για παράδειγμα, αντιπροσωπεύεται από ένα κύκλο εργασιών 25% του συνολικού κύκλου εργασιών στη νομοθεσία της Δανίας (για λόγους φορολογικής νομοθεσίας, από τα έσοδα ή τα έξοδα από τη δράση με μη-μέλη να μην είναι υψηλότερα, από τα έσοδα ή τα έξοδα από τη δραστηριότητα με τα μέλη, στην Ιταλική νομοθεσία (και πάλι μόνο για σκοπούς φορολογικής νομοθεσίας, από το 50% του συνόλου των συναλλαγών με τα μέλη, όπως στην Ισπανική εθνική νομοθεσία, αναφορικά με τους γεωργικούς συνεταιρισμούς (άρθρο 93, παρ 4, του Νόμου 27/1999..)).
- άλλοι συνεταιριστικοί νόμοι χρησιμοποιούν γενικές διατυπώσεις, υπαινισσόμενοι ωστόσο, ότι η δραστηριότητα με τα μέλη τους θα πρέπει να είναι η επικρατούσα: για παράδειγμα, η Ολλανδική νομοθεσία επιτρέπει στο συνεταιριστικό καταστατικό να προβλέπει τη σύναψη συμφωνιών με μη-μέλη παρόμοιων με αυτές που έχουν συναφθεί με τα μέλη (άρθ. 53, παρ. 3, Ολλανδικός Αστικός Κώδικας), αλλά αυτή η εξουσία δεν μπορεί να ασκηθεί σε τέτοιο βαθμό που οι συμφωνίες με τα

⁵⁹ Βλέπε, για παράδειγμα, κεφ. 1, ενότ. 2 του φινλανδικού νόμου 1488/2001: «Ο σκοπός ενός συνεταιρισμού είναι η προώθηση των οικονομικών και επιχειρηματικών συμφερόντων των μελών του μέσω της άσκησης οικονομικής δραστηριότητας όπου τα μέλη κάνουν χρήση των υπηρεσιών που παρέχονται από τον συνεταιρισμό ή υπηρεσιών που ο συνεταιρισμός φροντίζει μέσω θυγατρικής ή άλλως. Όμως, μπορεί να ορίζεται από τους κανόνες του συνεταιρισμού ότι ο κύριος σκοπός του είναι η κοινή επίτευξη ενός ιδεολογικού στόχου". Και το κεφ. 2 ενότ. 6, παρ. 1 (2), δηλώνει ότι: «Διατάξεις για τα ακόλουθα μπορούν να περιληφθούν στους κανόνες του συνεταιρισμού: [...] (2) ότι οι υπηρεσίες του συνεταιρισμού προσφέρονται, επίσης, σε μη μέλη".

⁶⁰ Σύμφωνα με το άρθ. 1, παρ. 3, του Κανονισμού SCE, «Ένας SCE έχει ως κύριο σκοπό την ικανοποίηση των αναγκών των μελών του ή / και την ανάπτυξη των οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων τους, ιδίως μέσω της σύναψης συμφωνιών με αυτά για την προμήθεια αγαθών ή υπηρεσιών ή την εκτέλεση έργου του είδους που διεξάγει η SCE ή το αναθέτει". Αλλά το άρθ. 1, παρ. 4, ορίζει: «Ένας SCE δεν θα πρέπει να επεκτείνει τα οφέλη από τις δραστηριότητές του σε μη μέλη ή να τους επιτρέπει να συμμετέχουν στις δραστηριότητές του, εκτός αν το καταστατικό της ορίζει διαφορετικά».

μέλη του να είναι μόνο δευτερεύουσας σημασίας (άρθ. 53, παρ. 4, Ολλανδικού Αστικού Κώδικα)⁶¹.

- Με παρόμοιο τρόπο, η Νορβηγική νομοθεσία ορίζει τον συνεταιρισμό ως «μια ομάδα της οποίας κύριος στόχος είναι η προώθηση του οικονομικού συμφέροντος των μελών της από τα μέλη που συμμετέχουν στους συνεταιρισμούς ως αγοραστές, προμηθευτές ή με κάποιο παρόμοιο τρόπο», επιτρέποντας έτσι συναλλαγές με μη μέλη, εφόσον δεν υπερσχύουν εκείνων με τα μέλη⁶².
- Ακόμη, άλλες συνεταιριστικές νομοθεσίες επιτρέπουν στον συνεταιρισμό να ζητήσει υπουργική εξουσιοδότηση (βλ. άρθ. 4 του Ισπανικού Εθνικού Νόμου 27/1999, στην περίπτωση ενός συνεταιρισμού που αντιμετωπίζει μια μείωση της δραστηριότητας με τα μέλη που ενδέχεται να υπονομεύσει την οικονομική βιωσιμότητα του).

4.4. Η ιδιότητα του μέλους: μέλη-χρήστες και μη χρήστες (επενδυτές)

Σύμφωνα με τις Αρχές της ICA, ο συνεταιρισμός έχει σκοπό τη διεξαγωγή συναλλαγών με τα μέλη του, τα οποίοι έτσι είναι μέλη-χρήστες. Κατά συνέπεια, ο συνεταιρισμός δεν αποσκοπεί (σε αντίθεση με τις εταιρείες) να αμείψει το παρεχόμενο από τα μέλη κεφάλαιο. Πιο συγκεκριμένα, η αμοιβή του κεφαλαίου των μελών επιτρέπεται μόνο σε περιορισμένο βαθμό.

Δεδομένου αυτού, τίθεται το ερώτημα αν ένας συνεταιρισμός μπορεί να δεχθεί μέλη που ενδιαφέρονται μόνο για την απόδοση του κεφαλαίου, αλλά όχι για συναλλαγές με τον συνεταιρισμό ή για εργασία μαζί του. Για να τεθεί το θέμα διαφορετικά, το ερώτημα είναι αν ένας συνεταιρισμός μπορεί να λάβει κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου και από «μη χρήστες» και, συνεπώς, μέλη επενδυτές.

Προφανώς, αυτό είναι ένα ενδιαφέρον σημείο από την άποψη της συνεταιριστικής ταυτότητας, δεδομένου ότι η αμοιβή του κεφαλαίου του μέλους είναι ο σκοπός των εταιρειών και το κίνητρο των μετόχων τους. Από την άλλη πλευρά, οι συνεταιρισμοί, όπως οι εταιρείες, μπορεί να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα της έλλειψης χρηματοδότησης, για την αντιμετώπιση της οποίας η αποδοχή μελών-επενδυτών θα μπορούσε να είναι

⁶¹ Βλέπε επίσης άρθ. 2, παρ. 2, του συνεταιριστικού νόμου της Σλοβενίας του 1992.

⁶² Ενότ. 1, παρ. 2, του συνεταιριστικού νόμου της Νορβηγίας της 29ης Ιουνίου 2007. Βλέπε επίσης τον Αυστριακό συνεταιριστικό νόμο [ενότ. 1 και ενότ. 5, παρ. 1 (1), Συνεταιριστικός νόμος του 1873] και τη γερμανική συνεταιριστική νομοθεσία [άρθ. 5, παρ. 1 (5), Συνεταιριστικός νόμος του 1889]. Αν η προαναφερόμενη διάταξη του Νορβηγικού νόμου μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια αυτή, ίσως θα ήταν δυνατό να ερμηνευθεί επίσης ο Κανονισμός για τους SCE με τον ίδιο τρόπο, υπογραμμίζοντας την αναφορά σε «κύριο αντικείμενο» στο άρθ. 1, παρ. 3.

μία λύση. Πώς θα πρέπει η συνεταιριστική νομοθεσία να ρυθμίσει το θέμα αυτό; Θα πρέπει η σιωπή των Αρχών της ICA να ερμηνευθεί ως απαγόρευση των καθαυτὸ μελῶν επενδυτῶν στον συνεταιρισμό; Και ἐν πάσῃ περιπτώσει, θα πρέπει ὁ περιορισμὸς τῆς διανομῆς νὰ ἰσχύσει στὰ μέλη επενδυτές;⁶³.

Στὴν ἀντιμετώπιση αὐτῶν τῶν θεμάτων, οἱ Ευρωπαϊκὲς ἐθνικὲς συνεταιριστικὲς νομοθεσίες ἐνεργοῦν με διαφορετικὸ τρόπο:

- ἡ πλειοψηφία τῶν συνεταιριστικῶν νόμων δὲν ἀσχολοῦνται με τὸ θέμα τῶν μελῶν επενδυτῶν, γεγονός τὸ ὁποῖο θὰ μπορούσε νὰ ερμηνευθεῖ ὡς ἀρνήση ἀποδοχῆς τους⁶⁴
- ἄλλοι συνεταιριστικοὶ νόμοι ἀπλῶς παρέχουν τὴ δυνατότητα στο καταστατικὸ τοῦ συνεταιρισμοῦ γιὰ τὴν ἀποδοχὴ ἢ ὄχι μελῶν επενδυτῶν⁶⁵
- ἀκόμη ἄλλοι συνεταιριστικοὶ νόμοι – ἀκολουθώντας τὶς κατευθύνσεις τοῦ Κανονισμοῦ SCE, ὁ ὁποῖος εἶχε σαφὴ ἐπίδραση σὲ αὐτὸ τὸ θέμα – ἀφενὸς ἐπιτρέπουν τὴ συμμετοχὴ μελῶν επενδυτῶν σὲ συνεταιρισμούς (συνήθως ὑπὸ τὴν προϋπόθεση ὅτι τὸ καταστατικὸ τοῦ συνεταιρισμοῦ τὸ προβλέπει), ἀλλὰ ἀφετέρου περιλαμβάνει υποχρεωτικὸς κανόνες ποὺ ἐμποδίζουν τὸν ἐλεγχὸ τοῦ συνεταιρισμοῦ ἀπὸ τὴν κατηγορία τῶν μελῶν επενδυτῶν⁶⁶.

4.5. Κατανομή πλεονάσματος

Ὅπως ἐπισημάνθηκε ἀνωτέρω, σύμφωνα με τὶς Ἀρχές τῆς ICA, ἡ ἰδιαιτέρη ταυτότητα τῶν συνεταιρισμῶν βασιζέται ἐπίσης σὲ συγκεκριμένα κριτήρια διανομῆς τοῦ πλεονάσματος μεταξύ τῶν μελῶν ποὺ εἶναι συνεπὴ με τὴ φύση τοὺς ὡς ὁργανώσεων ποὺ στοχεύουν στὴν λειτουργία με τὰ μέλη τοὺς ὡς χρήστες τῶν παρεχομένων υπηρεσιῶν, ἱκανοποιώντας ἔτσι ἀνάγκες διαφορετικὲς ἀπὸ τὴν ἐπένδυση τοῦ κεφαλαίου. Ἐπιπλέον, κάνοντας

⁶³ Κάποιος μπορεῖ ἐπίσης νὰ προσθέσει σὲ αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα τὰ ἐξῆς: μπορεῖ ἓνα μέλος-χρήστης ἐπίσης νὰ εἶναι ἓνα μέλος-επενδυτής; Καὶ ἀν ναι, πὼς θὰ πρέπει αὐτὸς / αὐτὴ νὰ ἀντιμετωπίζονται σὲ σύγκριση με τὰ ἄλλα μέλη-επενδυτές; Παρόμοια ἢ διαφορετικά; Ἀπὸ τὴν ἀποψη αὐτὴ, βλέπε γιὰ παράδειγμα τὸ ἀρθ. 2514, τοῦ Ἰταλικοῦ ἀστικοῦ κώδικα, τὸ ὁποῖο περιορίζει τὴν ἀποζημίωση τῶν χρηματοπιστωτικῶν μέσων μόνο ὅταν εἰσφέρονται ἀπὸ τὸ μέλη-χρήστες (*soci cooperatori*).

⁶⁴ Παράδειγματα περιλαμβάνουν, μεταξύ ἄλλων, τοὺς συνεταιριστικούς νόμους Βουλγαρίας, Κύπρου, Δανίας, Μάλτας, Νορβηγίας.

⁶⁵ Παράδειγματα περιλαμβάνουν, μεταξύ ἄλλων, τοὺς συνεταιριστικούς νόμους Αυστρίας, Φινλανδίας, Γερμανίας.

⁶⁶ Ὁ Κανονισμὸς SCE, γιὰ παράδειγμα, ἀναφέρει ὅτι τὰ μέλη επενδυτές μπορεῖ νὰ μὴν ἔχουν συνολικὰ δικαιώματα ψήφου ἀνερχόμενα σὲ περισσότερο ἀπὸ τὸ 25% τοῦ συνόλου τῶν δικαιωμάτων ψήφου (βλέπε ἀρθρο. 59, παρ. 3 Καν. 1435/2003). Ἐνα ἄλλο παράδειγμα παρέχεται ἀπὸ τὸ ἀρθρο 2526, παρ. 2, τοῦ Ἰταλικοῦ ἀστικοῦ κώδικα, ὅπου ἀναφέρεται ὅτι οἱ κάτοχοι τῶν χρηματοοικονομικῶν μέσων (καὶ τὰ μέλη τῶν επενδυτῶν μεταξύ τοὺς) δὲν μποροῦν νὰ ἔχουν περισσότερο ἀπὸ τὸ 1/3 τοῦ συνόλου τῶν ψήφων σὲ κάθε συνέλευση τῶν μελῶν. Δεῖτε ἐπίσης ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ θέματος τοὺς νόμους Γαλλίας, Ουγγαρίας καὶ Ἡνωμένου Βασιλείου.

αναφορά στις μορφές κατανομής του πλεονάσματος, εκτός από τη διανομή στα μέλη - δηλαδή, στα αδιανέμητα αποθεματικά, στην ενίσχυση της συνεταιριστικής κίνησης, και της βιώσιμης ανάπτυξης της κοινότητας - οι Αρχές της ICA διαμορφώνουν ένα είδος οργάνωσης της οποίας η «κοινωνική λειτουργία» αναδύεται με σαφήνεια. Ως εκ τούτου, τίθεται το ερώτημα αν, πώς και σε ποιο βαθμό η συνεταιριστική νομοθεσία εμπεριέχει αυτό το βασικό στοιχείο της συνεταιριστικής ταυτότητας. Αυτό το στοιχείο περιλαμβάνει αρκετές πτυχές, οι οποίες μπορούν να τύχουν ειδικής μεταχείρισης και να συνδυαστούν από το νόμο με διαφορετικούς τρόπους. Ως εκ τούτου, η ανάλυση αυτού του συγκεκριμένου σημείου θα περιοριστεί εδώ στο να δείξει πού η συνεταιριστική νομοθεσία κατά κύριο λόγο συγκρούεται με τις Αρχές της ICA στη ρύθμιση αυτού του συνεταιριστικού προφίλ.

Ένας αριθμός Ευρωπαϊκών εθνικών συνεταιριστικών νόμων δεν αναγνωρίζουν σαφώς την έννοια των «επιστροφών στους συναλλασσόμενους» και συνεπώς δεν τις διακρίνουν από τα «μερίσματα» (ως απόδοση του κεφαλαίου)⁶⁷. Αυτό προφανώς έχει ως αποτέλεσμα το γεγονός ότι η συνεταιριστική νομοθεσία δεν μπορεί να υποχρεώσει έναν συνεταιρισμό να διανείμει επιστροφές στους συναλλασσόμενους αντί των μερισμάτων⁶⁸ ή να περιορίσει τη διανομή μερίσματος, προωθώντας έτσι έμμεσα την διανομή επιστροφών στους συναλλασσόμενους. Έτσι, σε πολλές Ευρωπαϊκές χώρες, το θέμα της διανομής πλεονάσματος, αν και ζωτικής σημασίας για την συνεταιριστική ταυτότητα, δεν καλύπτεται από υποχρεωτικούς κανόνες, αλλά έχει εξ ολοκλήρου ανατεθεί στο συνεταιριστικό καταστατικό⁶⁹.

Σύγχυση σε αυτό το σημείο και συνακόλουθη έλλειψη επαρκών διατάξεων προκύπτουν επίσης στον κανονισμό SCE.

Πρώτον, ο Κανονισμός SCE αποκαλεί "μερίσματα" ό,τι στην πραγματικότητα είναι "επιστροφές στους συναλλασσόμενους": πράγματι, το άρθρο 66, του Κανονισμού SCE, σαφώς αναφέρεται στην έννοια των επιστροφών στους συναλλασσόμενους όταν αναφέρεται σε μια καταβολή ποσού στα μέλη «κατ'

⁶⁷ Για περισσότερες λεπτομέρειες δείτε το *Study on the Implementation of the Regulation 1435/2003 on the Statute for European Cooperative Society (SCE), part I*.

⁶⁸ Ή τουλάχιστον να διανέμεται ένα υψηλότερο ποσό των επιστροφών στους συναλλασσόμενους από τα μερίσματα.

⁶⁹ Υπάρχουν βέβαια και σημαντικές εξαιρέσεις, αν και μερικές φορές μόνο για την επιλεξιμότητα των συνεταιρισμών για μια συγκεκριμένη φορολογική μεταχείριση. Για παράδειγμα, ο ιταλικός "κυρίως αμοιβαίος συνεταιρισμός" μπορεί να διανείμει μέρισμα για το καταβεβλημένο κεφάλαιο μόνο μέχρι σε περιορισμένο βαθμό (βλ. άρθ. 2514, του Ιταλικού Αστικού Κώδικα), αλλά το όριο αυτό δεν ισχύει για επιστροφές στους συναλλασσόμενους, οι οποίες στην ιταλική νομοθεσία διαφοροποιούνται σαφώς από τα μερίσματα (βλ. άρθ. 2545-στ, του Ιταλικού Αστικού Κώδικα). Ένα άλλο σημαντικό παράδειγμα παρέχεται από τα άρθρα 14 και 15 του γαλλικού Συνεταιριστικού νόμου 47/1775. Βλέπε επίσης τα άρθρα 48 και 58 του Ισπανικού Συνεταιριστικού νόμου 27/1999.

αναλογία με τις συναλλαγές τους με την SCE, ή για τις υπηρεσίες που έχουν εκτελεστεί για αυτή".

Δεύτερον, ο Κανονισμός SCE δεν υποχρεώνει την SCE να διανείμει τις επιστροφές στους συναλλασσόμενους αντί των αποδόσεων του κεφαλαίου: πράγματι, το άρθρο 66, του Κανονισμού SCE, αναφέρει μόνο ότι «το καταστατικό μπορεί να προβλέπει» αντί του θα *προβλέπει*⁷⁰.

Τέλος, ο Κανονισμός SCE θεωρεί ότι την παροχή μιας απόδοσης για το καταβεβλημένο κεφάλαιο και για οιονεί ίδια κεφάλαια ως έναν δυνατό τρόπο διανομής του πλεονάσματος χωρίς να καθορίζει κανένα όριο σε αυτό τον τρόπο διανομής του πλεονάσματος (άρθ. 67, παρ. 2, του Κανονισμού SCE)⁷¹. Όσο για τα αδιανέμητα αποθεματικά, η συγκριτική ανάλυση αποκαλύπτει την ύπαρξη διαφορετικών προσεγγίσεων αυτού του σημείου⁷², οι οποίες είναι:

- νόμοι που δεν υποχρεώνουν τους συνεταιρισμούς να δημιουργούν λογαριασμούς αποθεματικών, αφήνοντας απλώς το θέμα στο συνεταιριστικό καταστατικό⁷³
- νόμους που υποχρεώνουν τους συνεταιρισμούς να δημιουργούν λογαριασμούς αποθεματικών κεφαλαίων και απαγορεύουν τη διανομή τους στα μέλη μόνο κατά τη διάρκεια της ύπαρξης του συνεταιρισμού (δηλαδή, την επιτρέπουν μόνο στην περίπτωση διάλυσης των συνεταιρισμών)⁷⁴

⁷⁰ Ούτε η διατύπωση του άρθ. 67, παρ. 1, φαίνεται *καθ'αυτή* επαρκής για να θεωρηθεί υποχρεωτική η διανομή των επιστροφών στους συναλλασσόμενους σε έναν SCE.

⁷¹ Σύμφωνα με το άρθ. 67, παρ. 3, ο Κανονισμός SCE, επιτρέπει (αλλά δεν υποχρεώνει) στο συνεταιριστικό καταστατικό να απαγορεύσει οποιαδήποτε διανομή.

⁷² Ένα σχετικό σημείο αφορά το πώς και σε ποιο βαθμό τα υποχρεωτικά αποθεματικά κεφάλαια πρέπει να αυξάνονται μέσω του προορισμού σε αυτά μέρους του ετήσιου πλεονάσματος. Τα ποσοστά του ετήσιου πλεονάσματος που θα προορίζονται για το υποχρεωτικό αποθεματικό διαφέρουν μεταξύ των χωρών [από 5% έως 50%: δείτε Study on the Implementation of the Regulation 1435/2003 on the Statute for European Cooperative Society (SCE), μέρος I]. Επιπλέον, πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ εκείνων των συνεταιριστικών νόμων που θέτουν ένα όριο στη συσσώρευση των αποθεματικών (σχεδόν όλοι οι νόμοι), και εκείνων των συνεταιριστικών νόμων (όπως ο Ιταλικός) που δεν το πράττουν. Στην πρώτη περίπτωση, ο ρόλος και η λειτουργία των αποθεματικών μπορεί να είναι ασθενέστερος, δεδομένου ότι κατά κανόνα το όριο προσδιορίζεται ως ποσοστό επί του κεφαλαίου, και δεδομένου ότι κατά κανόνα δεν υπάρχει ελάχιστο κεφάλαιο και το κεφάλαιο είναι μεταβλητό σε συνεταιρισμούς.

⁷³ Τα παραδείγματα περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τους συνεταιριστικούς νόμους της Αυστρίας, της Γερμανίας, της Νορβηγίας και του Ηνωμένου Βασιλείου.

⁷⁴ Αυτό μπορεί να θεωρηθεί ως το μοντέλο που επικρατεί στην Ευρώπη. Βλέπε, για παράδειγμα τους συνεταιριστικούς νόμους της Βουλγαρίας, (άρθρα 14, 33, 34, 48, του νόμου 113/1999), της Τσεχίας (άρθρα 233 και 235, του Εμπορικού Κώδικα), της Ελλάδας (άρθ. 19, παρ. 3, του νόμου 2810/2000 για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς και άρθ. 19, παρ. 4, του νόμου 1667/1986 για τους αστικούς συνεταιρισμούς), της Πολωνίας (άρθ. 26, παρ. 2, του νόμου του 1982) και της Σλοβακίας (άρθρα 233 και 235, του Εμπορικού Κώδικα).

- νόμους που υποχρεώνουν τους συνεταιρισμούς να δημιουργούν λογαριασμούς αποθεματικών κεφαλαίων και απαγορεύουν τη διανομή τους στα μέλη ακόμη και στην περίπτωση διάλυσης των συνεταιρισμών⁷⁵. Προφανώς, αυτοί οι συνεταιριστικοί νόμοι, οι οποίοι, γενικότερα, ρητά θεσπίζουν την αρχή της "αφιλοκερδούς διανομής" του υπολοίπου του ενεργητικού των συνεταιρισμών, θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνονται σε αυτή την τελευταία ομάδα⁷⁶.

Η ανάλυση των ευρωπαϊκών εθνικών συνεταιριστικών νομοθεσιών αποκαλύπτει, επίσης, ότι η «εξωτερική» διάθεση μέρους του πλεονάσματος υπέρ της συνεταιριστικής κίνησης και της κοινότητας - η οποία προβλέπεται από τις Αρχές της ICA, καθορίζοντας έτσι την μερικώς αλτρουιστική φύση αυτού του ιδανικού τύπου του συνεταιρισμού - γενικά δεν επιβάλλεται από τους νομοθέτες. Υπάρχουν σημαντικές εξαιρέσεις όσον αφορά τον υποχρεωτικό προορισμό μέρους του πλεονάσματος υπέρ της συνεταιριστικής κίνησης⁷⁷.

⁷⁵ Βλ. τους συνεταιριστικούς νόμους της Ουγγαρίας (ενότ. 67, παρ. 2 και ενότ. 71, παρ. 5, του νόμου X / 2006) και της Ρουμανίας (άρθ. 87, παρ. 2 Κ.Ν. 2005).

⁷⁶ Βλ. συνεταιριστικούς νόμους Γαλλίας, Ιταλίας (με περιορισμένη αναφορά στους "κυρίως αμοιβαίους συνεταιρισμούς"), Μάλτας, Πορτογαλίας, και Ισπανίας. Η αρχή της αφιλοκερδούς διανομής συνεπάγεται ότι όλα τα κατάλοιπα (μετά τις πληρωμές των χρεών και την επιστροφή του καταβεβλημένου κεφαλαίου στα μέλη) περιουσιακά στοιχεία - και όχι μόνο τα υποχρεωτικά αποθεματικά - δεν μπορούν να διανεμηθούν στα μέλη, αλλά μόνο σε άλλους συνεταιρισμούς, στη συνεταιριστική κίνηση ή για το γενικό συμφέρον. Η αφιλοκερδής διανομή προβλέπεται, αν και μέσω ενός μη υποχρεωτικού κανόνα, από τον Κανονισμό SCE (βλ. 75). Το σημείο αυτό είναι σημαντικό από την άποψη της συνεταιριστικής ταυτότητας: το 2004 Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την προώθηση των συνεταιριστικών εταιρειών στην Ευρώπη [COM (2004) 18 της 23/2/2004], σε http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/craft/social_economy/doc/coop-communication-en_en.pdf, αναφέρονται τα εξής: «Η Επιτροπή ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν ότι τα περιουσιακά στοιχεία της συνεταιρισμούς με την διάλυση ή μετατροπή θα πρέπει να διανέμεται σύμφωνα με την αρχή της «αφιλοκερδούς διανομής», δηλαδή είτε σε άλλους συνεταιρισμούς, όπου τα μέλη μπορούν να συμμετέχουν ή να συνεταιριστικές οργανώσεις που επιδιώκουν όμοιους ή γενικών στόχων ενδιαφέροντος. Αυτά τα περιουσιακά στοιχεία έχουν συχνά δημιουργηθεί κατά τη διάρκεια γενεών, και παραμένουν ως συλλογική ιδιοκτησία και είναι «κλειδωμένα» για τους στόχους αυτών των συνεταιρισμών. Ωστόσο, θα πρέπει να είναι δυνατόν να προβλεφθεί για τα περιουσιακά στοιχεία ενός συνεταιρισμού να διανέμονται στα μέλη του κατά τη διάλυση, σε σαφώς καθοριζόμενες περιπτώσεις. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να παρέχουν επαρκή προστασία στα συνεταιριστικά περιουσιακά στοιχεία, εξασφαλίζοντας ότι σε περίπτωση προσφορών εξαγοράς και της επακόλουθης μετατροπής ενός συνεταιρισμού στη μορφή της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης με μετοχές, οι επιθυμίες των μελών και οι στόχοι του συνεταιρισμού να είναι σεβαστά».

⁷⁷ Βλέπε το Ιταλικό παράδειγμα της υποχρέωσης του συνεταιρισμού να περιέρχεται σε «αμοιβαία κεφάλαια» 3% των ετήσιων καθαρών κερδών (άρθ. 2545-δ, παρ. 2, του Αστικού Κώδικα και άρθ. 11, παρ. 4, του νόμου 59/1992). Τα αμοιβαία κεφάλαια τα διαχειρίζονται (φορείς που ελέγχονται από) συνεταιριστικές ομοσπονδίες με στόχο την προώθηση και την υποστήριξη της ανάπτυξης των συνεταιρισμών (βλέπε άρθ. 11, του νόμου 59/1992).

4.6. Η δημοκρατική αρχή

Η Αρχή της ICA «ένα μέλος, μία ψήφος» - που είναι ίσως το πιο σημαντικό και παραδοσιακό στοιχείο της συνεταιριστικής ταυτότητας – γενικά ακολουθείται από όλες σχεδόν τις ευρωπαϊκές εθνικές συνεταιριστικές νομοθεσίες.

Ωστόσο, η εφαρμογή του «ένα μέλος, μία ψήφος» διαφέρει σημαντικά από χώρα σε χώρα, έτσι ώστε, και πάλι, οι συνεταιριστικοί νόμοι μπορούν να χωριστούν στις εξής ομάδες:

- υπάρχουν συνεταιριστικοί νόμοι, όπου «ένα μέλος, μία ψήφος» είναι ένας υποχρεωτικός κανόνας και δεν προβλέπονται εξαιρέσεις από το νόμο⁷⁸
- υπάρχουν συνεταιριστικοί νόμοι, όπου «ένα μέλος, μία ψήφος» είναι μόνο ένας κανόνας, και ως εκ τούτου υπόκειται σε παρεκκλίσεις από τα συνεταιριστικά καταστατικά.

Πιο συγκεκριμένα, αυτή η δεύτερη ομάδα των νόμων μπορεί να διαιρεθεί περαιτέρω σε διάφορες επιμέρους ομάδες, δεδομένου ότι:

- κάποιοι συνεταιριστικοί νόμοι δεν θέτουν σαφή όρια στο συνεταιριστικό καταστατικό, το οποίο σημαίνει ότι η παρέκκλιση είναι ελεύθερη κατ' αρχήν⁷⁹
- άλλοι συνεταιριστικοί νόμοι επιτρέπουν μόνο ορισμένες παρεκκλίσεις που βασίζονται στη φύση του συνεταιρισμού (π.χ. γεωργικοί συνεταιρισμοί), στο είδος των μελών (π.χ., δευτεροβάθμιοι συνεταιρισμοί, συνεταιρισμοί μεταξύ επιχειρηματιών), στο κριτήριο που εφαρμόζεται για τη χορήγηση περισσότερων ψήφων (π.χ., σε αναλογία με τις συναλλαγές των μελών με τον συνεταιρισμό), στο είδος του δικαιούχου (π.χ., μέλος επενδυτής), ή σε συνδυασμό αυτών των στοιχείων⁸⁰

Σύμφωνα με την ιταλική νομοθεσία, αμοιβαία κεφάλαια είναι επίσης οι αποδέκτες των συνεταιριστικών καταλοίπων των περιουσιακών στοιχείων μετά τη διάλυση (άρθ. 2514, Αστικού Κώδικα, αλλά με περιορισμένη αναφορά στους "κυρίως αμοιβαίους συνεταιρισμούς").

⁷⁸ Βλέπε, για παράδειγμα, τους συνεταιριστικούς νόμους της Βουλγαρίας και της Κύπρου. Υπάρχουν επίσης συνεταιριστικοί νόμοι που θεωρούν τον κανόνα υποχρεωτικό μόνο κατά την ψηφοφορία για συγκεκριμένα θέματα (βλέπε ενότ. 240, παρ. 1, του Τσεχικού Εμπορικού Κώδικα).

⁷⁹ Βλέπε, για παράδειγμα, τον Βελγικό Εταιρικό Κώδικα (άρθ. 382, παρ. 1) και τον Αστικό Κώδικα της Ολλανδίας (άρθ. 38, παρ. 1).

⁸⁰ Τα παραδείγματα περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, κεφ. 4, ενότ. 7, υποσημ. 2, του Φινλανδικού Συνεταιριστικού νόμου 1488/2001, το άρθ. L 524-4 του Γαλλικού Αγροτικού Κώδικα, το 3-δς και το άρθ. 9, παρ. 2, του Γαλλικού Συνεταιριστικού νόμου 47-1775, το άρθ. 43, παρ. 3, του Γερμανικού νόμου του 1889, το άρθρο 8, παρ. 1, του Ελληνικού νόμου 2810/2000 για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς, το άρθ. 2526, παρ. 2, το άρθ. 2538, παρ. 3, το άρθ. 2543, παρ. 2, του Ιταλικού Αστικού Κώδικα, το άρθ. 38 του Νορβηγικού Συνεταιριστικού νόμου της 29ης Ιουνίου 2007, το άρθ. 26, του Ισπανικού Συνεταιριστικού

- ακόμη άλλοι συνεταιριστικοί νόμοι θέτουν συγκεκριμένα όρια στη δυνατότητα του συνεταιριστικού καταστατικού να παρεκκλίνει, προκειμένου να αποφευχθεί ο έλεγχος του συνεταιρισμού από ένα μόνο μέλος (ή από μια κατηγορία μελών)⁸¹.

4.7. Η αποδοχή νέων μελών και ο «ανοικτός» χαρακτήρας του συνεταιρισμού

Με αναφορά στην ελεύθερη συμμετοχή μελών στους συνεταιρισμούς, η 1^η Αρχή της ICA κάνει μια άλλη πτυχή της κοινωνικότητας των συνεταιρισμών να ξεχωρίζει: εάν η συμμετοχή είναι ελεύθερη, όλοι οι άνθρωποι που επιθυμούν να γίνουν μέλη στο συνεταιρισμό μπορούν, θεωρητικά, να επωφεληθούν από τα οφέλη που ο συνεταιρισμός είναι σε θέση να παράσχει. Προφανώς, η έννοια της ελεύθερης συμμετοχής προϋποθέτει, ως εκ της φύσεώς της, ότι τα μη μέλη αντιμετωπίζονται με διαφορετικό τρόπο (και όχι καλύτερα) από τα μέλη, γιατί διαφορετικά αυτό το συνεταιριστικό χαρακτηριστικό δεν θα είχε νόημα. Όπως επισημάνθηκε προηγουμένως, όμως, η απαίτηση της ICA για ελεύθερη συμμετοχή, μπορεί να ερμηνευθεί με δύο διαφορετικούς τρόπους, είτε ως υποχρέωση για τον συνεταιρισμό να δεχθεί νέα μέλη, ή μόνο ως υποχρέωση να μην εισάγει διακρίσεις εις βάρος τρίτων που ζητούν να γίνουν μέλη. Σε κάθε περίπτωση, όπως έχει ήδη παρατηρηθεί, ο ελεύθερος χαρακτήρας του συνεταιρισμού θα απαιτούσε ένα τεχνικό νομικό μέσο που διευκολύνει νέες εισόδους μελών, δηλαδή, η μεταβλητότητα του κεφαλαίου, η οποία στην πραγματικότητα προβλέπεται από όλες σχεδόν τις Ευρωπαϊκές εθνικές συνεταιριστικές νομοθεσίες (σε πολλές περιπτώσεις και στον ίδιο τον ορισμό του συνεταιρισμού).

Πώς έχουν ερμηνεύσει και εφαρμόσει οι νομοθέτες την 1^η Αρχή της ICA;

Ο Κανονισμός SCE επιδιώκει ένα είδος συμβιβασμού μεταξύ συνεταιριστικής αυτονομίας και του συμφέροντος τρίτων σε έναν κανόνα που μπορεί να βρεθεί σε αρκετές Ευρωπαϊκές χώρες⁸². Το άρθρο 14, παρ. 1, του

νόμου 27/1999. Είναι αξιοσημείωτο ότι, όταν οι περισσότερες ψήφοι παρέχονται σε ένα μέλος ανάλογα με τον όγκο της δραστηριότητας του μέλους με το συνεταιρισμό, αυτό είναι ένα κριτήριο για τη χορήγηση περισσότερων ψήφων που είναι απόλυτα συνεπές με τον τυπικό στόχο ενός συνεταιρισμού, όπως συζητήθηκε παραπάνω στο κείμενο. Σε αυτό το πλαίσιο, αξίζει να σημειωθεί επίσης ότι στη ρύθμιση του Ηνωμένου Βασιλείου για "bona fide συνεταιρισμών» (σ.μ.: συνεταιρισμούς που τηρούν τις συνεταιριστικές Αξίες και Αρχές και δεν αποδίδουν κέρδη σε αναλογία με το επενδεδυμένο κεφάλαιο) αναφέρεται ρητά ότι η δύναμη σε αριθμό ψήφων δεν θα πρέπει να στηρίζεται σε εισφορά κεφαλαίου από τα μέλη (βλ FSA σημειώσεις, σημείο 9).

⁸¹ Βλέπε, για παράδειγμα, τους συνεταιριστικούς νόμους που αναφέρονται στην προηγούμενη υποσημείωση.

⁸² Βλέπε, μεταξύ άλλων, τους συνεταιριστικούς νόμους της Βουλγαρίας (άρθρο 8, Συνεταιριστική Πράξη 113/1999.), Ελλάδας (άρθρα 5 και 6, νόμου 2810/2000 για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς, άρθρο 2, νόμου 1667/1986 για τους αστικούς συνεταιρισμούς),

Κανονισμού SCE, από τη μία πλευρά αναφέρει ότι η αίτηση για εγγραφή υπόκειται σε έγκριση από τους διαχειριστές, και από την άλλη πλευρά, ότι στην περίπτωση άρνησης, παρέχεται το δικαίωμα των υποψηφίων να απευθυνθούν προς τη γενική συνέλευση. Ως εκ τούτου, ο ελεύθερος χαρακτήρας του συνεταιρισμού σίγουρα δεν ερμηνεύεται με τρόπο που να υποχρεώνει ένα συνεταιρισμό να αποδεχθεί τρίτους, ούτε με τρόπο που να επεκτείνει σε τρίτους το δικαίωμα να γίνουν δεκτοί. Στην πραγματικότητα, παρέχεται μόνο έμμεση προστασία του συμφέροντος τρίτων, μέσω του δικαιώματος να προσφύγει στη γενική συνέλευση (η οποία, φυσικά, μπορεί να απορρίψει την αίτηση). Τίθεται το ερώτημα κατά πόσον οι τρίτοι μπορούν με κάποιο τρόπο να εναντιωθούν σε μια καιροσκοπική, αδικαιολόγητη άρνηση αποδοχής⁸³. Σε κάθε περίπτωση, θα ήταν σημαντικό η συνεταιριστική νομοθεσία να απαγορεύει ρητά τις διακρίσεις με βάση στοιχεία όπως το φύλο και η φυλή, που αναφέρει η 1^η Αρχή της ICA, όπως μερικοί συνεταιριστικοί νόμοι ήδη το κάνουν⁸⁴.

Άλλοι συνεταιριστικοί νόμοι παρέχουν ασθενέστερους κανόνες στον τομέα αυτό ή πλήρως εξουσιοδοτούν το συνεταιριστικό καταστατικό να ρυθμίσει το θέμα, το οποίο είναι αμφισβητήσιμο από την άποψη της συνεταιριστικής ταυτότητας και του σεβασμού των Αρχών της ICA.

5. Συμπεράσματα

Η συγκριτική ανάλυση της νομοθεσίας που διεξήχθη σε αυτή την εργασία, έχει δείξει ότι, στην Ευρώπη μόνο, πολλές διαφορετικές συνεταιριστικές νομικές ταυτότητες μπορεί να βρεθούν, και ότι, κατά συνέπεια, οι Αρχές της ICA δεν ακολουθούνται αυστηρά ή ερμηνεύονται διασταλτικά από τους Ευρωπαίους εθνικούς νομοθέτες.

της Ουγγαρίας (ενότ. 43, νόμου X / 2006), της Ιταλίας (άρθ. 2528, Αστικού κώδικα), της Μάλτας (άρθ. 52, παρ. 2, του νόμου XXX/2001), της Πορτογαλίας (άρθ. 31, του Κώδικα Συνεταιρισμών), της Ισπανίας (άρθ. 13, νόμου 27/1999).

⁸³ Ενδιαφέρουσες διατυπώσεις την άποψη αυτή μπορούν να βρεθούν στη ρύθμιση του Ηνωμένου Βασιλείου "bona fide συνεταιρισμούς", όπου αναφέρεται, αφενός, ότι η ένταξη μελών «δεν πρέπει να περιορίζεται τεχνητά ώστε να αυξηθεί η αξία των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των υφιστάμενων μελών» (βλέπε FSA υποσημειώσεις, σημείο 9), και από την άλλη πλευρά ότι «για παράδειγμα, ο αριθμός των μελών ενός συλλόγου μπορεί να περιορίζεται από το μέγεθος των χώρων του, ή των μελών ενός συνεταιρισμού αυτοστέγασης να περιορίζεται από τον αριθμό των σπιτιών που θα μπορούσαν να χτιστούν σε μια συγκεκριμένη έκταση" (*αυτόθι*). Βλέπε επίσης στον Νορβηγικό Συνεταιριστικό νόμο της 29ης Ιουνίου 2007, όπου αναφέρεται ότι η άρνηση της εισδοχής απαιτεί «βάσιμους λόγους» (άρθρο 14).

⁸⁴ Βλ. άρθ. 16, του Πολωνικού Συνεταιριστικού νόμου του 1982. Βλέπε άρθ. 2527, παρ. 1, του Ιταλικού Αστικού Κώδικα.

Βεβαίως, αυτή η κατάσταση δεν βοηθά τη διαφοροποίηση των συνεταιρισμών από το επικρατούν και κυρίαρχο μοντέλο της εταιρείας του επενδυτή-ιδιοκτήτη, την κερδοσκοπική εταιρεία, γεγονός το οποίο μπορεί να έχει αρνητικό αντίκτυπο στην πολυφωνία της αγοράς. Πράγματι, μια ειδική νομική μεταχείριση των συνεταιρισμών, για παράδειγμα, αναφορικά με τη φορολογική νομοθεσία και τη νομοθεσία του ανταγωνισμού, είναι πιο δύσκολο να δικαιολογηθεί όταν η νομική ταυτότητά τους είναι ασαφής, ποικιλόμορφη σε μεγάλο βαθμό μεταξύ των χωρών, και σε ορισμένες περιπτώσεις μακριά από το υπόδειγμα που προτείνουν οι Αρχές της ICA. Αυτό, μεταξύ άλλων, απαιτεί την προώθηση των νομικών μελετών, ιδίως των συγκριτικών, από τη συνεταιριστική κίνηση και τις αντιπροσωπευτικές οργανώσεις της.

Επιπλέον, και πρωταρχικά, πρέπει να γίνουν περισσότερα όσον αφορά την αποτελεσματικότητα των Αρχών της ICA. Η αποτελεσματικότητά τους δεν εξαρτάται μόνο από την υποτιθέμενη ποιότητα των αρχών του δημόσιου διεθνούς δικαίου, ως συνέπεια της επίσημης ενσωμάτωσής τους στη Σύσταση 193/2002 της ΔΟΕ, αλλά επίσης και από την πληρότητα και τη σαφήνειά τους, καθώς και από την ικανότητα της ICA να επιβάλλει αυτό πρότυπο, το οποίο προϋποθέτει ίσως μια διακυβέρνηση της συνεταιριστικής κίνησης λιγότερο εθνοκεντρικής από ό,τι φαίνεται να είναι σήμερα. Επιπλέον, παρά το γεγονός ότι η παρούσα εργασία έχει χρησιμοποιήσει τις Αρχές της ICA ως σημείο αναφοράς για τη συγκριτική νομική ανάλυση της συνεταιριστικής ταυτότητας, δεν μπορεί κανείς να αποκλείσει ότι άλλοι όροι της σύγκρισης μπορεί να φαίνονται πιο κατάλληλοι στο μέλλον, ειδικά αν η ICA δεν κάνει επαρκείς προσπάθειες να ορίσει λεπτομερώς και να ανακαινίσει τις Αρχές της, βελτιώνοντας έτσι την αποτελεσματικότητά τους.

Οι μελετητές του συνεταιριστικού δικαίου θα πρέπει επίσης να μελετήσουν περισσότερο το ζήτημα της ομοιομορφίας και της διαφορετικότητας στη συνεταιριστική νομοθεσία. Αυτό είναι ένα θέμα που έχει ελκύσει την προσοχή των μελετητών του εταιρικού δικαίου⁸⁵, αλλά δεν έχει ακόμη εξεταστεί από μελετητές της συνεταιριστικής νομοθεσίας. Η κοινή ιδέα ότι υπάρχει μια τοπική παράδοση στη συνεταιριστική νομοθεσία, η οποία πρέπει να προστατευθεί σε κάθε περίπτωση, θα μπορούσε να αμφισβητηθεί προς το συμφέρον της ίδιας της συνεταιριστικής κίνησης και του πλουραλισμού στην αγορά⁸⁶. Ίσως, μια παγκόσμια αγορά επιβάλλει μια παγκόσμια συνεταιριστική

⁸⁵ Αναφορές είναι άσκοπες, καθώς υπάρχουν πολλά άρθρα του εταιρικού δικαίου που επικεντρώνονται σε αυτό το θέμα. Ωστόσο, ως έναρξη, δείτε τις εργασίες που δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του Ινστιτούτου Ευρωπαϊκής Εταιρικής Διακυβέρνησης (www.ecgi.org).

⁸⁶ Και πάλι, αξίζει να υπογραμμιστεί ότι η ομοιομορφία στο συνεταιριστικό νόμο μπορεί να περιοριστεί στα κεντρικά στοιχεία της συνεταιριστικής ταυτότητας, χωρίς να περιλαμβάνονται εκείνες τις πτυχές (που αφορούν κυρίως τη διακυβέρνηση) που δεν σχετίζονται με το συγκεκριμένο προφίλ του συνεταιριστικού κανονισμού. Με άλλα λόγια, η ομοιομορφία και η ποικιλομορφία στον συνεταιριστικό νόμο μπορούν να συνυπάρχουν.

ταυτότητα, και η έλλειψη μιας ομοιόμορφης συνεταιριστικής νομικής ταυτότητας είναι ένα σοβαρό εμπόδιο για την ανάπτυξη των συνεταιρισμών και την επίτευξη αποτελεσματικού πλουραλισμού στην αγορά.

Παράρτημα:

ICA Δήλωση για την Συνεταιριστική Ταυτότητα

ΟΡΙΣΜΟΣ

"Συνεταιρισμός είναι μια αυτόνομη ένωση προσώπων που συγκροτείται εθελοντικά για την αντιμετώπιση των κοινών οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών αναγκών και επιδιώξεών τους διαμέσου μιας συνιδιόκτητης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης"

ΑΞΙΕΣ:

"Οι συνεταιρισμοί στηρίζονται στις αξίες της αυτοβοήθειας, της αλληλεγγύης, της δημοκρατίας, της ισότητας, της ισονομίας και της αλληλεγγύης. Ακολουθώντας την παράδοση των πρωτεργατών, τα μέλη των συνεταιρισμών στηρίζονται στις ηθικές αξίες της εντιμότητας, της διαφάνειας, της κοινωνικής υπευθυνότητας και της φροντίδας για τους άλλους".

ΑΡΧΕΣ:

Οι συνεταιριστικές αρχές αποτελούν τις κατευθυντήριες γραμμές με τις οποίες οι συνεταιρισμοί θέτουν σε εφαρμογή τις αξίες τους.

1. ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Οι συνεταιρισμοί είναι εθελοντικές οργανώσεις, ανοικτές σε όλα τα πρόσωπα που μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις υπηρεσίες τους και επιθυμούν να αποδεχθούν τις ευθύνες του μέλους, χωρίς διακρίσεις φύλου, κοινωνικού επιπέδου, φυλής, πολιτικών πεποιθήσεων ή θρησκείας.

2. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

Οι συνεταιρισμοί είναι δημοκρατικές οργανώσεις διοικούμενες από τα μέλη τους, τα οποία συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση της πολιτικής τους και στη λήψη των αποφάσεων. Άνδρες και γυναίκες που προσφέρουν υπηρεσίες ως αιρετοί εκπρόσωποι είναι υπόλογοι στα μέλη. Στους πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς τα μέλη έχουν ίσα δικαιώματα ψήφου (κάθε μέλος μία ψήφο) και στους συνεταιρισμούς ανωτέρου βαθμού οργανώνονται επίσης με δημοκρατικό τρόπο.

3. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

Τα μέλη συμμετέχουν ισότιμα και διαχειρίζονται δημοκρατικά το κεφάλαιο του συνεταιρισμού. Ένα μέρος τουλάχιστον από το κεφάλαιο αυτό αποτελεί συνήθως την κοινή περιουσία του συνεταιρισμού. Τα μέλη συνήθως απολαμβάνουν περιορισμένη αποζημίωση ή καθόλου για το κεφάλαιο που καταθέτουν για να γίνουν μέλη. Τα μέλη διαθέτουν τα πλεονάσματα για

οποιονδήποτε ή για όλους από τους ακόλουθους σκοπούς: α) Ανάπτυξη του συνεταιρισμού, ενδεχομένως με τη δημιουργία αποθεματικών, από τα οποία μέρος τουλάχιστον θα είναι αδιανέμητα, β) Απόδοση στα μέλη ανάλογα με τις συναλλαγές τους με τον συνεταιρισμό και γ) Υποστήριξη άλλων δραστηριοτήτων που εγκρίνονται από τα μέλη.

4. ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ

Οι συνεταιρισμοί είναι αυτόνομες οργανώσεις αυτοβοήθειας, διοικούμενες από τα μέλη τους. Εάν συνάπτουν συμφωνίες με άλλους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των κυβερνήσεων, ή αντλούν κεφάλαια από εξωτερικές πηγές, είναι σ' αυτό ελεύθεροι, ακολουθώντας κανόνες που διασφαλίζουν τη δημοκρατική διοίκηση από τα μέλη και διατηρούν τη συνεταιριστική αυτονομία.

5. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Οι συνεταιρισμοί παρέχουν εκπαίδευση και κατάρτιση στα μέλη τους, στα αιρετά μέλη της διοίκησης, στα διευθυντικά στελέχη και στους υπαλλήλους, ώστε να μπορούν να συμβάλλουν αποτελεσματικά στην ανάπτυξη των συνεταιρισμών τους. Παρέχουν πληροφόρηση στο κοινό - ιδιαίτερα στους νέους και στους διαμορφωτές της κοινής γνώμης - σχετικά με τη φύση και τα οφέλη της συνεργασίας.

6. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Οι συνεταιρισμοί υπηρετούν με τη μέγιστη αποτελεσματικότητα τα μέλη τους και ισχυροποιούν τη συνεταιριστική κίνηση όταν συνεργάζονται μεταξύ τους δια μέσου οργανώσεων τοπικού, εθνικού, περιφερειακού και διεθνούς επιπέδου.

7. ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Οι συνεταιρισμοί εργάζονται για τη βιώσιμη ανάπτυξη των κοινοτήτων τους, με πολιτικές που εγκρίνονται από τα μέλη τους.

Μετάφραση Κ. Παπαγεωργίου

Χαιρετισμός του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής κ. Γ. Ντάση, προς το 3ο Φόρουμ Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας, Αθήνα, 25-27.11.2016

Κυρία Υπουργέ

Κύριε Πρύτανη,

Κυρίες και κύριοι καθηγητές,

Αγαπητοί φίλες και φίλοι,

Κυρίες και Κύριοι,

Αγαπητέ Γιώργο,

Σας ευχαριστώ θερμά για την πρόσκληση που μου απευθύνετε να συμμετάσχω στο 3^ο φόρουμ Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας. Με την ευκαιρία αυτή θα ήθελα να μοιραστώ μαζί σας κάποιες σκέψεις σχετικά με την κατάσταση και την πορεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να σας μεταφέρω μερικές πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής στον τομέα της κοινωνικής επιχειρηματικότητας

Από το 1952 μέχρι το 2010, το εγχείρημα της δημιουργίας των ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που σήμερα ονομάζεται Ευρωπαϊκή Ένωση, ήταν θελκτικό και η Κοινότητα των 6 ιδρυτικών μελών, διευρύνθηκε για να γίνει το 2004 η ΕΕ των 28 κρατών.

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα των 6 ιδρυτικών κρατών (Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ολλανδία, Βέλγιο και Λουξεμβούργο) ήταν θελκτική διότι μεταξύ άλλων:

- διασφάλισε την ειρήνη,
- εισήγαγε το θεσμό του κοινωνικού διαλόγου ήδη από το 1952, με την ίδρυση της ΕΚΑΧ και τη σύσταση της Συμβουλευτικής Επιτροπής που απαρτιζόνταν από τους εκπροσώπους των συνδικαλιστικών οργανώσεων των ανθρακωρυχείων και της χαλυβουργίας καθώς και από τις εργοδοτικές οργανώσεις παραγωγής και εμπορίας των προϊόντων αυτών των κλάδων.
- διεύρυνε το διάλογο με την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής το 1957 (Συνθήκη της Ρώμης)
- διασφάλισε το σεβασμό των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων με τη θεσμοθέτηση στη Συνθήκη της Λισαβόνας της αντίστοιχης χάρτας που ήταν πρόταση της ΕΟΚΕ.

- διασφάλισε ένα ανεκτό επίπεδο οικονομικής και κοινωνικής συνοχής με την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και του Γεωργικού Ταμείου - προσανατολισμοί της Γεωργικής οικονομίας (1957) - την ίδρυση του Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (1975), του Ταμείου Συνοχής, μετά την ένταξη της Ισπανίας και της Πορτογαλίας και τη θέσπιση μιας σειράς προγραμμάτων που στόχευαν στην ανάπτυξη των λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών καθώς και στη στήριξη των περιοχών που είχαν πληγεί από την αποβιομηχανοποίηση

Δυστυχώς σήμερα η ΕΕ βρίσκεται στο επίκεντρο των συζητήσεων κυρίως για ό,τι δεν πάει καλά και σπάνια, αν όχι καθόλου, για τις σημαντικές κατακτήσεις που οφείλουμε στην ύπαρξη της Ε.Ε.

Καλό είναι με την όποια κριτική γίνεται - και ορθώς γίνεται - να υπενθυμίζουμε ότι στόχος δεν είναι το γκρέμισμα του οικοδομήματος αλλά η ενίσχυση του και η θωράκισή του που δεν μπορεί να γίνει παρά μόνο μέσα από πολιτικές που βελτιώνουν την καθημερινότητα όλων των πολιτών που ζουν στην επικράτεια της Ε.Ε.

Σήμερα, σε πολλές χώρες-μέλη της Ε.Ε., όπου η έννοια του κοινωνικού κράτους συρρικνώνεται, η φτώχεια και ο αποκλεισμός αυξάνονται, με αποτέλεσμα όλο και περισσότεροι πολίτες να αδυνατούν να απολαύσουν βασικά αγαθά και υπηρεσίες, που αδυνατούν επίσης να συμμετέχουν στο κοινωνικό γίγνεσθαι, χωρίς πρόσβαση στην αγορά εργασίας και σε ένα αξιοπρεπές εισόδημα, ο ρόλος των κοινωνικών επιχειρήσεων καθίσταται ιδιαίτερα σημαντικός.

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη με όρους κοινωνικής δικαιοσύνης και για το λόγο αυτό θα πρέπει να ενισχυθούν.

Οι ευρωπαϊκές κοινωνικές επιχειρήσεις καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, όπως την κοινωνική και οικονομική ενσωμάτωση ευάλωτων ομάδων, ανέργων, κοινωνικές υπηρεσίες γενικού ενδιαφέροντος, όπως η φροντίδα των ηλικιωμένων και των ατόμων με ειδικές ανάγκες, την εκπαίδευση, την κοινωνική στέγαση και την υγεία. Διευκολύνουν τη πρόσβαση των πολιτών στις τεχνολογικές εξελίξεις με αποτέλεσμα να ενισχύεται η διασυνοριακή συνεργασία μέσα από ηλεκτρονικές πλατφόρμες και μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Δραστηριοποιούνται ακόμα σε τομείς που παραδοσιακά ήταν στη σφαίρα των αρμοδιοτήτων του κράτους όπως ο τομέας των μεταφορών και της συντήρησης δημόσιων χώρων.

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις προασπίζουν τη δημοκρατία και τα ατομικά δικαιώματα σε μια εποχή που δυστυχώς παρατηρούμε ότι βάλλονται ποικιλοτρόπως. Η άνοδος του εθνικισμού και της ξενοφοβίας, η επιθυμία ορισμένων κρατών για επαναφορά των συνοριακών ελέγχων και η αμφισβήτηση του ευρωπαϊκού οράματος είναι φαινόμενα στα οποία εμείς, οι πολίτες της Ευρώπης, δεν πρέπει να μείνουμε αμέτοχοι αλλά να απαντήσουμε με περισσότερη αλληλεγγύη, ενωμένοι και όχι διασπασμένοι. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Ο όρος "οικοσύστημα" που αναφέρεται στο πρόγραμμα αυτού του συνεδρίου χρησιμοποιήθηκε πρώτη φορά από τον κ. Michel Barnier, Επίτροπο Εσωτερικής Αγοράς έως το 2015, θέλοντας να τονίσει την ανάγκη για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος ευνοϊκού για τις κοινωνικές επιχειρήσεις. Ένα τέτοιο "οικοσύστημα" προϋποθέτει τη δημιουργία ενός πλαισίου οικονομικού, νομικού και χρηματοδοτικού, ζητήματα που έχετε συμπεριλάβει στη συζήτησή σας και έχει μεγάλη σημασία να απαντηθούν.

Η ΕΟΚΕ έχει ήδη ασχοληθεί με τον κοινωνικό αντίκτυπο των κοινωνικών επιχειρήσεων. Στη γνωμοδότηση με αριθμό INT/721 η ΕΟΚΕ τονίζει ότι η αξιολόγηση του κοινωνικού αντίκτυπου, δηλαδή των αποτελεσμάτων που έχει η δράση μιας κοινωνικής επιχείρησης, είναι μια συνεχής διαδικασία και ένας από τους πιο σημαντικούς παράγοντες για το στρατηγικό σχεδιασμό. Ας μην ξεχνάμε ότι η κοινωνική αποστολή αυτών των επιχειρήσεων είναι το χαρακτηριστικό που τις διαφοροποιεί από τις κοινές επιχειρήσεις. Η αξιολόγηση θα πρέπει να καταδεικνύει ότι πράγματι το κοινωνικό έργο που επιτελούν αποτελεί προτεραιότητα σε σχέση με το κέρδος.

Σε άλλη γνωμοδότηση μας (INT/747) η ΕΟΚΕ υποστηρίζει ότι οι επενδύσεις στο χώρο των κοινωνικών επιχειρήσεων θα πρέπει να συνδυάζουν χρηματοδοτικούς πόρους από διάφορους κλάδους προκειμένου να έχουν αποτέλεσμα και ακόμα, ότι δεν θα πρέπει να αντικαθιστούν την κρατική χρηματοδότηση στον κοινωνικό τομέα αλλά να δρουν συμπληρωματικά.

Την επόμενη χρονιά η ΕΟΚΕ πρόκειται να εργαστεί πάνω σε μια νέα γνωμοδότηση (INT/785) πάνω στην ένταξη των προσφύγων και την κοινωνική επιχειρηματικότητα. Υπάρχουν πολλές πρωτοβουλίες που αξίζει να αναφερθούν σ' αυτή την κατεύθυνση και πιθανόν να τις γνωρίζετε ήδη. Θα ήθελα να αναφέρω ως παράδειγμα την κροατική κοινωνική επιχείρηση Okus Doma την οποία η ΕΟΚΕ υποδέχτηκε την 1^η Ιουλίου 2016 στην πρώτη ευρωπαϊκή μέρα για τις επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας και η οποία βοηθά στην ενσωμάτωση των προσφύγων διευκολύνοντας την εργασία προσφύγων στο χώρο της εστίασης.

Γνωρίζω ότι και στην Ελλάδα υπάρχουν πολλές και σημαντικές δράσεις της κοινωνίας των πολιτών που έχουν ως στόχο την υποδοχή και την ένταξη των προσφύγων. Πέρα από το σημαντικό έργο μη-κυβερνητικών οργανώσεων, υπάρχουν και δίκτυα της κοινωνίας των πολιτών, πολλές φορές άτυπα, τα οποία παρά ταύτα έχουν καταφέρει να καλύψουν ένα μεγάλο μέρος από τις ανάγκες για στέγαση, ρουχισμό, διατροφή. Ίσως είναι καιρός αυτές οι ομάδες να αποκτήσουν μια πιο οργανωμένη δομή και με την ένταξή τους στο πλαίσιο κοινωνικής επιχειρηματικότητας να έχουν μεγαλύτερη εμβέλεια.

Όπως είχε αναφερθεί και στην ανακοίνωση του Στρασβούργου το 2014 (Déclaration de Strasbourg), συνδιάσκεψη που οργανώθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την ΕΟΚΕ και τον Δήμο του Στρασβούργου, CESE, τόσο οι ευρωπαϊκοί θεσμοί όσο και τα Κράτη Μέλη οφείλουν να δώσουν έναν πολύ μεγαλύτερο ρόλο στις κοινωνικές επιχειρήσεις όταν προχωρούν σε δομικούς ανασχηματισμούς με σκοπό να βγούμε από την οικονομική κρίση και να συνεργαστούν με περιφερειακούς και κατά τόπους συνεταιρισμούς για να συνδημιουργήσουν

νέες πολιτικές που θα ενισχύουν την κοινωνική επιχειρηματικότητα λαμβάνοντας υπόψη το εκάστοτε γεωγραφικό και κοινωνικό πλαίσιο.

Κλείνοντας θέλω να σας ευχαριστήσω και πάλι για την ευκαιρία που μου δώσατε να συνομιλήσω μαζί σας και να σας διαβεβαιώσω ότι η ΕΟΚΕ είναι και θα είναι αρωγός σε κάθε ενέργεια που εντάσσεται στην έννοια της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

Ελπίζω ότι το συνέδριο αυτό θα καταλήξει σε συγκεκριμένες προτάσεις που θα καθιστούν την κοινωνική επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα πιο αποτελεσματική, ως προς την πρόσβαση στη χρηματοδότηση, την επιλογή τομέων δράσης και ανάπτυξης πρωτοβουλίας, αλλά και τη συνεργασία με αντίστοιχες επιχειρήσεις σε άλλα Κράτη Μέλη.

Σε ό,τι με αφορά, θέλω να σας διαβεβαιώσω ότι η ΕΟΚΕ στηρίζει και θα στηρίζει κάθε ενέργεια που συμβάλλει στην ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και γενικότερα κάθε ενέργεια που εντάσσεται στην έννοια της κοινωνικής οικονομίας.

Σας ευχαριστώ.

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις και η κοινωνική οικονομία προχωρούν

Σύνοψη και Συστάσεις

Μια πρόσκληση για δράση από
την Ομάδα Εμπειρογνομόνων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
για την Κοινωνική Επιχειρηματικότητα (GECEs)

Οκτώβριος 2016

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις GECES, παρακαλούμε επικοινωνήστε με:

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Γενική Διεύθυνση για την Εσωτερική Αγορά, Βιομηχανία, Επιχειρηματικότητα και ΜΜΕ

Μονάδα F.2: GROW-SOCIAL-ENTERPRISE@EC.EUROPA.EU

ιστοσελίδα GECES: http://ec.europa.eu/growth/sectors/social-economy/enterprises/expert-groups_en

“Europe Direct” είναι μια υπηρεσία που σας βοηθά να βρείτε απαντήσεις

στα ερωτήματά σας για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αριθμός δωρεάν τηλεφωνικής κλήσης (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Οι πληροφορίες που δίνονται είναι δωρεάν, όπως και οι περισσότερες κλήσεις (αν και ορισμένοι φορείς, τηλεφωνικοί θάλαμοι ή ξενοδοχεία μπορεί να σας χρεώσουν).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Αυτό το έγγραφο έχει συνταχθεί για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ωστόσο, αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο των συγγραφέων και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση που μπορεί να γίνει των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτό.

Ούτε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ούτε οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι υπεύθυνο για τη χρήση που μπορεί να γίνει των πληροφοριών που ακολουθούν. Η έκθεση αυτή δεν δεσμεύει την ευθύνη των Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων που αναφέρονται σ' αυτό.

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2016

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής

Τυπώθηκε στο Βέλγιο, 2016

Ερμηνεία αρκτικόλεξων

COSME - Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises	Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις
EASI – Employment and Social Innovation	Απασχόληση και Κοινωνική Καινοτομία
EEAS - European External Action Service	Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης
EFSI – European Fund for Strategic Investments	Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων
ESIF – European Structural and Investment Fund	Ευρωπαϊκό Διαρθρωτικό και Επενδυτικό Ταμείο
G 20 – Group of the 20 Major economies	Η Ομάδα των 20 Μεγαλύτερων Οικονομιών
GECES - Groupe d'experts de la Commission sur l'entrepreneuriat social	Ομάδα Εμπειρογνομόνων της Κομισιόν για την Κοινωνική Επιχειρηματικότητα
InnovFin – Support Financier pour les Innovateurs	Ευρωπαϊκή Χρηματοδοτική Υποστήριξη των Καινοτόμων
INTERREG – Interregional co-operation Programme	Πρόγραμμα Διαπεριφερειακής Συνεργασίας
OE CD – Organisation for Economic Cooperation and Development	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
SDG - Sustainable Development Goals	Βιώσιμοι Αναπτυξιακοί Στόχοι
UNRISD – Research Institute for Social Development	Ερευνητικό Ινστιτούτο για την Κοινωνική Ανάπτυξη

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η **κοινωνική οικονομία και οι κοινωνικές επιχειρήσεις** αποτελούν έναν ριζικά νέο τρόπο επιχειρηματικής δραστηριότητας και, ως εκ τούτου, έχουν τη δυνατότητα να μετασχηματίσει ριζικά το κοινωνικο-οικονομικό τοπίο. Νέες τάσεις τα τελευταία χρόνια έχουν δει την εμφάνιση μιας συνεργατικής, κυκλικής οικονομίας, η οποία με τη σειρά της έχει δημιουργήσει ευκαιρίες για την επέκταση των κοινωνικών επιχειρήσεων στην Ευρώπη. Η κοινωνική οικονομία και οι κοινωνικές επιχειρήσεις διαδραματίζουν ολοένα σημαντικότερο ρόλο, ο οποίος σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στην ικανότητά τους να αντιμετωπίζουν ορισμένες από τις σημαντικότερες προκλήσεις που βρίσκονται ενώπιον της Ευρώπης σήμερα, ιδιαίτερα της ανάγκης για προώθηση της βιώσιμης και κοινωνικά συνολικής οικονομικής ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας. Ταυτόχρονα διαχειρίζονται πιο συγκεκριμένους στόχους, όπως η κρίση των προσφύγων, η υποβάθμιση του περιβάλλοντος και η ανάγκη να προωθηθεί μεγαλύτερη ισότητα των φύλων.

Η έκθεση αυτή της Ομάδας Εμπειρογνομόνων της Επιτροπής για την Κοινωνική Επιχειρηματικότητα (GECES) αντιπροσωπεύει μια **πρόσκληση για δράση** που απευθύνεται προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα κράτη μέλη και τις οργανώσεις κοινωνικών επιχειρήσεων.

Τάσσεται υπέρ ενός **Ευρωπαϊκού Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Οικονομία και τις Κοινωνικές Επιχειρήσεις**, οι οποίες θα δώσουν νέα δυναμική στην προώθηση ενός **ευνοϊκού περιβάλλοντος** για τις κοινωνικές επιχειρήσεις και την κοινωνική οικονομία ώστε να ανθίσουν, αξιοποιώντας τις **βασικές αξίες** τους, όπως η δημοκρατική διακυβέρνηση, ο κοινωνικός αντίκτυπος, η καινοτομία, η επανεπένδυση του κέρδους ή την κεντρική θέση που δίδεται στον άνθρωπο στην οικονομία. Έτσι ενισχυμένες, οι κοινωνικές επιχειρήσεις και η κοινωνική οικονομία θα έχουν ακόμη μεγαλύτερο αντίκτυπο στην **αντιμετώπιση των προκλήσεων** που επισημάνθηκαν παραπάνω και θα συμβάλουν στη δημιουργία μιας πιο κοινωνικά δίκαιη κοινωνία στην Ευρώπη.

Σύμφωνα με την εντολή που δόθηκε στην GECES, οι συστάσεις επικεντρώνονται κυρίως στις κοινωνικές επιχειρήσεις. Ωστόσο, σε πολλές περιπτώσεις, οι συστάσεις είναι σχετικές με τις οργανώσεις της κοινωνικής οικονομίας ευρύτερα.

Η έκθεση προτείνει **μια σειρά από βασικές συστάσεις** για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής για την υποστήριξη της ανάπτυξης **κοινωνικών επιχειρήσεων και της κοινωνικής οικονομίας** ως κινητήριας δύναμης μιας αποτελεσματικής και χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής ανάπτυξης. Η έκθεση διαρθρώνεται σύμφωνα με **τέσσερις βασικές θεματικές περιοχές**.

Η πρώτη από αυτές τις περιοχές εξετάζει τρόπους για αποτελεσματική **αύξηση της προβολή και της αναγνώρισης των κοινωνικών επιχειρήσεων**, και της προώθησης μιας καλύτερης κατανόησης του τι σημαίνει κοινωνική επιχείρηση. Τρεις συστάσεις προτείνονται για το θέμα αυτό. Η πρώτη καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα κράτη μέλη και τις οργανώσεις των κοινωνικών επιχειρήσεων να συγκεντρώσουν ισχυρότερη τεκμηρίωση για την προστιθέμενη αξία των κοινωνικών επιχειρήσεων και να τη διαδώσουν καλύτερα με δράσεις που περιλαμβάνουν τη συλλογή δεδομένων, την συν-δοαμόρφωση μιας πανευρωπαϊκής στρατηγικής επικοινωνίας, την συμμετοχή στη διαχείριση της τεχνογνωσίας και εργαλείων εκτίμησης των κοινωνικών επιπτώσεων, καθώς και την οικοδόμηση καλύτερης ικανότητας παρουσίασης της κοινωνικής αξίας που δημιουργείται από τις κοινωνικές επιχειρήσεις. Δεύτερον, για να γαλουχηθεί μια πιο δυναμική και συντονισμένη κοινωνική επιχειρηματική κοινότητα, η έκθεση συνιστά τη σφυρηλάτηση ποικίλων και χωρίς αποκλεισμούς αντιπροσωπευτικών δικτύων που καθιστούν δυνατό να επωφεληθούν από τις συνέργειες, κατά την προώθηση της αμοιβαίας μάθησης. Τα δίκτυα αυτά θα μπορούσαν να αντιπροσωπεύουν τις κοινωνικές επιχειρήσεις σε επίπεδο ΕΕ και να προωθούν μια κουλτούρα συν-δημιουργίας, όταν πρόκειται για πολιτική που στοχεύει την κοινωνική οικονομία και τις κοινωνικές επιχειρήσεις. Τέλος, για να υποστηριχθεί μια ισχυρότερη θέση για την κοινωνική επιχείρηση στη δημόσια πολιτική και για δράσεις σε όλα τα επίπεδα, η Επιτροπή, μαζί με τα κράτη μέλη και τις τοπικές και περιφερειακές αρχές τους, θα πρέπει να εντάξουν την κοινωνική οικονομία και τις κοινωνικές επιχειρήσεις σε όλες τις σχετικές πολιτικές, προγράμματα και πρακτικές. Στοχευμένες δράσεις προς την κατεύθυνση αυτή συνεπάγονται την υπαγωγή των κοινωνικών επιχειρήσεων ως επιλέξιμων φορέων σε όλα τα σχετικά Ευρωπαϊκά προγράμματα χρηματοδότησης, την προώθηση της συμμετοχής της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων στα σχετικά Ευρωπαϊκά προγράμματα κινητικότητας, και προώθησης της αμοιβαίας μάθησης και της ανάπτυξης ικανοτήτων μεταξύ των περιφερειακών και τοπικών αρχών, έτσι ώστε να αναπτύσσονται ολοκληρωμένες στρατηγικές στήριξης.

Η δεύτερη θεματική περιοχή στην έκθεση ασχολείται με την **ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού οικονομικού περιβάλλοντος που επιτρέπει στην κοινωνική οικονομία και στις κοινωνικές επιχειρήσεις να έχουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση**. Συστάσεις

στον τομέα αυτό καλύπτουν τις ανάγκες ανάπτυξης ικανοτήτων, τις ανάγκες χρηματοδότησης και τις ανάγκες σε υποδομές των κοινωνικών επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα, συνιστάται η να παρέχονται αυξημένοι πόροι σε προγράμματα κατάρτισης, θερμοκοιτίδες και μεσάζοντες που παρέχουν κατάλληλη στήριξη της ανάπτυξης ικανοτήτων, βοηθώντας τις κοινωνικές επιχειρήσεις να χτίσουν τις διοικητικές δεξιότητές τους και να επιτύχουν οικονομική βιωσιμότητα. Ορισμένα συγκεκριμένα μέτρα για να εξασφαλισθεί περισσότερη χρηματοδότηση καλύτερα προσαρμοσμένη στις κοινωνικές επιχειρήσεις περιλαμβάνουν τη διεύρυνση της ευαισθητοποίησης της ευρύτερης κοινωνίας για τον τρόπο χρηματοδότησης των κοινωνικών επιχειρήσεων, την οικοδόμηση ικανοτήτων στο πλαίσιο της «επηρεαζόμενης κοινότητας», διευρύνοντας την καταλληλότητα των κοινωνικών επενδύσεων, την ελάφρυνση των ρυθμιστικών εμποδίων και τη χαρτογράφηση των υφιστάμενων φορολογικών κινήτρων που συνδέονται με επενδύσεις σε κοινωνικές επιχειρήσεις με σκοπό τη διάδοση των βέλτιστων πρακτικών. Η δημόσια χρηματοδότηση θα πρέπει να συνεχίσει να απευθύνεται σε κοινωνικές επιχειρήσεις και επίσης να χρησιμοποιείται για την κινητοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων, μέσω επενδύσεων για την αποφυγή του κινδύνου της χρηματοδότησης των κοινωνικών επιχειρήσεων, καθώς και με την εγκατάσταση κατάλληλων δομών διακυβέρνησης.

Για να διευκολυνθεί η ανάπτυξη ενός οικοσυστήματος μέσα στο οποίο οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να ευδοκιμήσουν, μια σειρά από βασικές συστάσεις έχουν γίνει σε σχέση με το νομικό περιβάλλον και την παροχή **νομικών και κανονιστικών πλαισίων για την ενθάρρυνση της δημιουργίας και της ανάπτυξης της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων**. Εδώ, συνιστάται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προτείνει ένα ήπιο νομικό μέτρο για να βοηθήσει τα κράτη μέλη να σχεδιάζουν το κατάλληλο πλαίσιο για την υποστήριξη της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων. Επιπλέον, θα πρέπει να ενθαρρύνονται διασυνοριακές δραστηριότητες για την ίδρυση αμοιβαίων οργανώσεων και συνεταιρισμών, ώστε να μπορέσουν να χρησιμοποιήσουν το πλήρες δυναμικό της Εσωτερικής Αγοράς για την επέκταση των δραστηριοτήτων τους. Η αγοραστική δύναμη των φορέων του δημοσίου θα πρέπει επίσης να χρησιμοποιεί με τον καλύτερο τρόπο τους νέους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις και να ενσωματώνει κοινωνικές παραμέτρους στις διαδικασίες υποβολής προσφορών τους. Η τελική σύσταση της έκθεσης για τη βελτίωση του νομικού περιβάλλοντος, καλεί τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων και τις επιπτώσεις τους στις κοινωνικές επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος.

Το τελευταίο τμήμα της έκθεσης ασχολείται με τα μέτρα που προορίζονται να **βοηθήσουν την κοινωνική οικονομία και τις κοινωνικές επιχειρήσεις να φτάσουν τις**

δυνατότητές τους ως βασικές κινητήριες δυνάμεις της δίκαιης και κοινωνικά χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής ανάπτυξης. Ο στόχος εδώ είναι να αυξηθεί η στήριξη της ΕΕ για τις κοινωνικές επιχειρήσεις στο πλαίσιο της διεθνούς ανάπτυξης, με σκοπό την επίτευξη των Στόχων της μετά το 2015 Αειφόρου Ανάπτυξης. Με αυτούς τους στόχους κατά νου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή / ΕΥΕΔ (Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης) θα μπορούσε να συμβάλλει, μέσω του επόμενου κύκλου των διεθνών αναπτυξιακών προγραμμάτων της, σε σημαντική αύξηση των πληροφοριών από διάφορες πηγές, για την κοινωνική οικονομία και τις κοινωνικές επιχειρήσεις. Επιπλέον, η Ε. Επιτροπή θα πρέπει να αναλάβει ηγετικό ρόλο στην ενθάρρυνση της παγκόσμιας συνεργασίας για την υποστήριξη κοινωνικών επιχειρήσεων δρώντας ως συντονιστής της αγοράς και με την ενθάρρυνση της ανταλλαγής γνώσεων. Επιπλέον, έχοντας εντοπίσει επικαλύψεις και κενά στη χρηματοδότηση, η Ευρωπαϊκή Ένωση και η ΕΥΕΔ θα πρέπει να καθιερώσει εξειδικευμένη υποστήριξη σε όλες της τις υπάρχουσες και μελλοντικές πολιτικές και πρωτοβουλίες για την προώθηση της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης, προκειμένου να οικοδομηθούν υποστηρικτικά οικοσυστήματα για τις κοινωνικές επιχειρήσεις.

Αυτές οι συστάσεις απευθύνονται στην **Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα κράτη μέλη της ΕΕ (συμπεριλαμβανομένων των τοπικών και περιφερειακών αρχών τους) και τις τρίτες χώρες, καθώς και στην κοινότητα των κοινωνικών επιχειρήσεων.** Παρέχουν σαφείς οδηγίες για το πώς να αυξήσει την προβολή των κοινωνικών επιχειρήσεων και να τους παρέχουν πρόσβαση στη χρηματοδότηση που χρειάζονται για να ευδοκιμήσουν, ενώ ταυτόχρονα δημιουργούν ένα ευνοϊκό περιβάλλον στο οποίο η κοινωνική οικονομία και οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να προχωρήσουν, με βάση τις βέλτιστες πρακτικές της ΕΕ και τη συσσωρευμένη εμπειρία των εκπροσώπων των κρατών μελών και των κοινωνικών επιχειρηματιών. Με την υιοθέτηση αυτής της συνολικής προσέγγισης, η έκθεση έχει ως στόχο να δημιουργήσει τις συνθήκες που απαιτούνται για να μπορέσουν η κοινωνική οικονομία και τις κοινωνικές επιχειρήσεις αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους ως κινητήρια δύναμη της οικονομικής ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς και πραγματικά αποτελεσματική κοινωνική ανάπτυξη στην Ευρώπη και σε όλο τον κόσμο.

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η Γενική Έκθεση της GECES κάνει 13 συστάσεις για συγκεκριμένες δράσεις για την αντιμετώπιση των θεμάτων που σήμερα εμποδίζουν τις κοινωνικές επιχειρήσεις από το να εργάζονται στο μέγιστο των δυνατοτήτων τους. Οι συστάσεις αυτές παρουσιάζονται παρακάτω.

Προς αυξημένη παρουσία, αναγνώριση και ταυτότητα

Σύσταση 1: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα Κράτη Μέλη και οι οργανώσεις κοινωνικών επιχειρήσεων θα συγκεντρώνουν πειστικότερα τεκμήρια για την προστιθέμενη αξία των κοινωνικών επιχειρήσεων και θα τα γνωστοποιούν καλύτερα. Οι δράσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν:

- Τη συλλογή συστηματικών δεδομένων και την προτεραιότητα στην έρευνα σχετικά με την οικονομική και κοινωνική σημασία, συμπεριλαμβανομένου του δυναμικού απασχόλησης, καθώς και τη δυναμική των κοινωνικών επιχειρήσεων (Κράτη Μέλη, Επιτροπή).
- Τη συν-δημιουργία μιας πανευρωπαϊκής στρατηγικής επικοινωνίας (Επιτροπή, από κοινού με τα κράτη μέλη και τις οργανώσεις των κοινωνικών επιχειρήσεων).
- Ανταλλαγή τεχνογνωσίας και εργαλείων για την κοινωνική προστιθέμενη αξία, συμπεριλαμβανομένων των εργαλείων για τη διαχείριση της κοινωνικής επίπτωσης (Επιτροπή, τα κράτη μέλη, οργανώσεις των κοινωνικών επιχειρήσεων).
- Τη βελτίωση της ικανότητας να λογοδοτούν σχετικά με την κοινωνική αξία που παράγεται (οργανώσεις κοινωνικών επιχειρήσεων).

Σύσταση 2: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα Κράτη Μέλη, οι περιφερειακές και τοπικές αρχές και οι οργανώσεις των κοινωνικών επιχειρήσεων πρέπει να γαλουχήσει μια πιο θετική και συντονισμένη κοινωνική επιχειρηματική κοινότητα. Οι δράσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν:

- Ισχυροποίηση νόμιμων, ποικίλων και χωρίς αποκλεισμούς αντιπροσωπευτικών δικτύων που να επιτρέπουν συνέργειες, αμοιβαίας μάθησης και συντονισμού (οργανώσεις κοινωνικών επιχειρήσεων).
- Στήριξη της εκπροσώπησης της κοινότητας των κοινωνικών επιχειρήσεων στο επίπεδο της ΕΕ (Επιτροπή, από κοινού με τις οργανώσεις των κοινωνικών επιχειρήσεων και των Κρατών Μελών).
- Προώθηση μιας κουλτούρας για πολιτική συν-δημιουργίας με τις κοινωνικές επιχειρήσεις και των οργανώσεων εκπροσώπησής τους (Κράτη Μέλη).

Σύσταση 3: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα Κράτη Μέλη, καθώς και οι τοπικές και περιφερειακές αρχές, θα πρέπει να εντάξουν τη διάσταση της κοινωνικής επιχείρησης σε σχετικές πολιτικές, προγράμματα και πρακτικές. Θα πρέπει να διαβουλεύονται και να εμπλέκουν τις κοινωνικές επιχειρήσεις όσο το δυνατόν περισσότερο στη δημιουργία νέων πολιτικών και δράσεων. Οι οργανώσεις των κοινωνικών επιχειρήσεων θα πρέπει να προωθούν ενεργά και να αξιοποιούν αυτές τις ευκαιρίες. Οι δράσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν:

- Θεώρηση των κοινωνικών επιχειρήσεων ως επιλέξιμων φορέων σε όλα τα σχετικά προγράμματα Ευρωπαϊκής χρηματοδότησης και προσθήκη της διάστασης της κοινωνικής επιχείρησης στην εφαρμογή και την παρακολούθηση των πρωτοβουλιών πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ (Ευρωπαϊκή Επιτροπή).
- Προώθηση της συμμετοχής των κοινωνικών επιχειρήσεων στα σχετικά Ευρωπαϊκά προγράμματα κινητικότητας (Ευρωπαϊκή Επιτροπή).
- Προώθηση της αμοιβαίας μάθησης και της ανάπτυξης ικανοτήτων μεταξύ των περιφερειακών / τοπικών αρχών, ώστε να αναπτυχθούν ολοκληρωμένες στρατηγικές υποστήριξης των κοινωνικών επιχειρήσεων (Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Κράτη Μέλη).
- Εφαρμογή κοινωνικών κριτηρίων στις διαδικασίες των δημοσίων συμβάσεων (Ευρωπαϊκή Επιτροπή).
- Ένταξη μαθημάτων σχετικών με τις κοινωνικές επιχειρήσεις στα προγράμματα σπουδών από το δημοτικό μέχρι το πανεπιστημιακό επίπεδο και προώθηση των ευκαιριών σταδιοδρομίας σε κοινωνικές επιχειρήσεις από τις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης και τις υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας (Κράτη Μέλη και τοπικές και περιφερειακές αρχές).
- Προώθηση της αμοιβαίας ανταλλαγής γνώσεων και επιχειρηματικών σχέσεων μεταξύ των παραδοσιακών επιχειρήσεων και κοινωνικών επιχειρήσεων (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Κράτη Μέλη, κοινωνικές επιχειρήσεις).

Βελτίωση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση

Σύσταση 4: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα Κράτη Μέλη θα πρέπει να παρέχουν αυξημένους πόρους για προγράμματα κατάρτισης, θερμοκοιτίδες και ενδιαμέσους που παρέχουν κατάλληλη στήριξη της ανάπτυξης ικανοτήτων σε κοινωνικές επιχειρήσεις, που απαιτούνται για την απόκτηση διαχειριστικής κατάρτισης και την ενθάρρυνση της οικονομικής τους βιωσιμότητας. Οι δράσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν:

- Ενίσχυση της στήριξης σε ευρωπαϊκό επίπεδο για δίκτυα / πλατφόρμες που συνδέουν τα άτομα (συμπεριλαμβανομένων των συμβούλων και εθελοντών εμπειρογνομόνων) με τις κοινωνικές επιχειρήσεις που χρειάζονται οικοδόμηση ικανοτήτων, και προγράμματα βραβείων για τις κοινωνικές επιχειρήσεις (Επιτροπή).
- Δημιουργία ενός παν-ευρωπαϊκού προγράμματος για επενδύσεις και χρηματοδότηση οικοδόμησης ικανοτήτων για να βοηθήσουν τις κοινωνικές επιχειρήσεις να επιτύχουν επενδυτική ετοιμότητα με τη χρηματοδότηση της στήριξης της ανάπτυξης ικανοτήτων από επιλεγμένους παρόχους υπηρεσιών (Επιτροπή).
- Χρηματοδότηση εξειδικευμένων εκκολαπτηρίων / επιταχυντών κοινωνικών επιχειρήσεων και διαμεσολαβητών που προσφέρουν κατάρτιση και δημιουργία ικανοτήτων στις κοινωνικές επιχειρήσεις (Κράτη Μέλη).
- Χρησιμοποιώντας ESIF (Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Επενδυτικά Ταμεία) για

χρηματοδότηση δραστηριοτήτων ανάπτυξης ικανοτήτων σε επίπεδο Κρατών Μελών (Κράτη Μέλη).

Σύσταση 5: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα Κράτη Μέλη και οργανώσεις από τη χρηματοδοτική κοινότητα των κοινωνικών επιχειρήσεων θα πρέπει να εφαρμόσουν συγκεκριμένα μέτρα για να αποδεσμεύσουν και να προσελκύσουν περισσότερη χρηματοδότηση που είναι καλύτερα προσαρμοσμένη στις κοινωνικές επιχειρήσεις. Οι δράσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν:

- Προώθηση, κατάρτιση, καθοδήγηση και οικοδόμηση ευαισθητοποίησης της ευρύτερης κοινότητας χρηματοδότησης (ιδιωτική και δημόσια) σχετικά με τον τρόπο χρηματοδότησης των κοινωνικών επιχειρήσεων (οι οργανώσεις από τη χρηματοδοτική κοινότητα κοινωνικών επιχειρήσεων για τη συγκέντρωση βέλτιστων πρακτικών και η Επιτροπή για τη διάδοση).
- Η οικοδόμηση ικανοτήτων στο πλαίσιο της «επηρεαζόμενης κοινότητας» που κατανοεί και ενεργά χρηματοδοτεί κοινωνικές επιχειρήσεις, για να δοθεί η δυνατότητα στους στηριζόμενους στην κοινωνική οικονομία χρηματοδοτικούς διαμεσολαβητές να ανταποκριθούν στις ανάγκες των κοινωνικών επιχειρήσεων.
- Ενίσχυση των κριτηρίων καταλληλότητας των επενδύσεων σε κοινωνικές επιχειρήσεις, αυξάνοντας έτσι τη ροή κεφαλαίων σε κοινωνικές επιχειρήσεις (Επιτροπή και Κράτη Μέλη).
- Αφαίρεση ή μετρίαση των κανονιστικών εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι ιδιώτες χρηματοδότες κοινωνικών επιχειρήσεων και οι ίδιες οι κοινωνικές επιχειρήσεις (Επιτροπή).
- Χαρτογράφηση των υφιστάμενων, διαφορετικών φορολογικών κινήτρων που σχετίζονται με τη χρηματοδότηση της κοινωνικής επιχείρησης, για τη διάδοση των βέλτιστων πρακτικών (Επιτροπή και Κράτη Μέλη).

Σύσταση 6: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα Κράτη Μέλη θα πρέπει να εξακολουθήσουν να κατευθύνουν δημόσια χρηματοδότηση στις κοινωνικές επιχειρήσεις και να χρησιμοποιούν δημόσια χρηματοδότηση για την κινητοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων, μέσω επενδύσεων από χρηματοδότες απαλλαγμένων από κίνδυνο κοινωνικών επιχειρήσεων, όπως επίσης και με την εγκατάσταση κατάλληλων δομών διακυβέρνησης. Οι δράσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν:

- Ευνοϊκά δημόσια οικονομικά μέσα (π.χ. Easi (*Employment and Social Innovation* – Απασχόληση και Κοινωνική Καινοτομία), EFSI (*European Fund for Strategic Investments* – Ευρωπαϊκό Ταμείο για Στρατηγικές Επενδύσεις), InnovFin (Support Financier Européen pour les Innovateurs – Ευρωπαϊκή Χρηματοδοτική Υποστήριξη των Καινοτόμων) στο πλαίσιο του Ορίζοντα 2020, COSME – Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, και άλλων μέσων υπό ανάπτυξη) για την ενίσχυση του

όγκου της χρηματοδότησης και τη βελτίωση της ποιότητας της χρηματοδότησης κοινωνικών επιχειρήσεων (Επιτροπή) και την επένδυση σε κοινωνικές επιχειρήσεις και εξειδικευμένους διαμεσολαβητές (Κράτη Μέλη).

- Προγραμματισμό των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ESIF) για τη βελτίωση της παροχής υπηρεσιών και επενδύσεων σε υψηλής ποιότητας κοινωνικές υποδομές. Τα ESIF θα πρέπει να έχουν ένα ρόλο μετασχηματιστή και θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για να συμπληρώσουν – όχι να αντικαταστήσουν – τους εθνικούς προϋπολογισμούς των Κρατών Μελών (Επιτροπή και Κράτη Μέλη).
- Σύσταση στα Κράτη Μέλη να προωθήσουν την κοινωνική επένδυση και συγκεκριμένα μέσω της δημόσιας χρηματοδότησης με συντονισμένο, ολιστικό τρόπο στους τομείς των κοινωνικών υπηρεσιών, της υγείας και της εκπαίδευσης.
- Ανάπτυξη συμπληρωματικότητας μεταξύ της δημόσιας και ιδιωτικής χρηματοδότησης των κοινωνικών επιχειρήσεων μέσω της χρήσης υβριδικών μέσων (Επιτροπή και Κράτη Μέλη).
- Εκπροσώπηση των βασικών ενδιαφερόμενων μερών από το οικοσύστημα των κοινωνικών επιχειρήσεων στη διακυβέρνηση συστημάτων που υποστηρίζονται από δημόσια χρηματοδότηση, όπως το EFSI, και ενσωμάτωση της χρήσης της μέτρησης του αντικτύπου (Επιτροπή).

Βελτίωση του νομικού περιβάλλοντος

Σύσταση 7: Η Επιτροπή θα πρέπει να προτείνει ένα ήπιο νομικό μέτρο το οποίο θα μπορούσε να βοηθήσει τα κράτη μέλη να σχεδιάσουν το κατάλληλο πλαίσιο για την υποστήριξη της άνθησης και της επέκτασης των κοινωνικών επιχειρήσεων. Οι δράσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν:

- Προετοιμασία μιας νομικής σύστασης, με την έννοια των Συνθηκών, που να καθορίζει τις ελάχιστες αρχές που να ενθαρρύνουν και υποστηρίζουν τα Κράτη Μέλη για την καθιέρωση ενός ειδικού εθνικού πλαισίου για την ανάπτυξη των κοινωνικών επιχειρήσεων (Επιτροπή).
- Παρακολούθηση των πολιτικών για τις κοινωνικές επιχειρήσεις στην άσκηση της Επιτροπής σχετικά με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, προκειμένου να παρακολουθήσει την εφαρμογή της παραπάνω νομικής σύστασης (Επιτροπή).

Σύσταση 8: Η Επιτροπή και τα Κράτη Μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν τις διασυνοριακές δραστηριότητες για τα ταμεία αλληλασφάλισης και τους συνεταιρισμούς, ώστε να μπορέσουν να χρησιμοποιήσουν το πλήρες δυναμικό της Εσωτερικής Αγοράς, προκειμένου να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους. Οι δράσεις

θα πρέπει να περιλαμβάνουν:

- Οικονομική στήριξη διασυνοριακών δραστηριοτήτων μέσω προγραμμάτων όπως το INTERREG (Επιτροπή).
- Συλλογή των βέλτιστων πρακτικών όσον αφορά την παροχή κινήτρων για την τόνωση της ανάπτυξης τους στην εσωτερική Αγορά και ευρεία διάδοσή τους (Επιτροπή και Κράτη Μέλη).

Σύσταση 9: Στις αγορές του δημοσίου θα πρέπει να γίνεται η καλύτερη δυνατή χρήση των νέων κανόνων δημοσίων συμβάσεων και να περιληφθούν κοινωνικές διαστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των συμβάσεων αποκλειστικότητας για την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη των ατόμων με αναπηρία και των μειονεκτούντων ατόμων (άρθ. 20), καθώς και υπηρεσιών υγείας, κοινωνικών και πολιτιστικών υπηρεσιών (art.77), στις διαγωνιστικές διαδικασίες. Οι δράσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν:

- Ενημέρωση του οδηγού "Αγοράζοντας Κοινωνικά" της Επιτροπής, που δημοσιεύθηκε το 2011 και παρακολούθηση των βέλτιστων πρακτικών (Επιτροπή).
- Ανάπτυξη εξειδικευμένων προγραμμάτων οικοδόμησης ικανοτήτων και εκστρατείες επικοινωνίας (Επιτροπή και Κράτη Μέλη).
- Πραγματοποίηση / ανάπτυξη της ειδικής κατάρτισης των Ευρωπαίων δημοσίων υπαλλήλων, με στόχο να λαμβάνουν κοινωνικές πτυχές υπόψη κατά τη σύνταξη της συγγραφής υποχρεώσεων διαγωνισμών (Επιτροπή).
- Δημιουργία δικτύων για την τόνωση της δέσμευσης των διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών σε αυτή τη διαδικασία (Κράτη Μέλη, αναθέτουσες αρχές, οργανώσεις των κοινωνικών επιχειρήσεων).

Σύσταση 10: Η Επιτροπή και τα Κράτη Μέλη θα πρέπει να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση για τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων και τις επιπτώσεις τους στις κοινωνικές επιχειρήσεις που παρέχουν SGEI (*Services of general economic interest – Υπηρεσίες Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος*). Οι δράσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν:

-
- Προετοιμασία ή, κατά περίπτωση, ενημέρωση των κατευθυντήριων γραμμών, ιδιαίτερα του οδηγού για την εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ σχετικά με τις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος από το 2013 (Επιτροπή και Κράτη Μέλη).
 - Δρομολόγηση περαιτέρω κατάρτισης για το πώς να εφαρμόζονται οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις (Επιτροπή και Κράτη Μέλη).

Οδηγώντας τη διεθνή ανάπτυξη και μεγέθυνση

Σύσταση 11:

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή / EEAS (European External Action Service – Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης) θα πρέπει να συμβάλει, μέσω του επόμενου κύκλου των διεθνών αναπτυξιακών προγραμμάτων της, σε μια σημαντική και συνεχιζόμενη αύξηση των πληροφοριών ανοικτού κώδικα, για την κοινωνική οικονομία και τις κοινωνικές επιχειρήσεις, και την υποστήριξη οικοσυστημάτων σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι δράσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν:

- Δρομολόγηση μιας σημαντικής διαρκούς ερευνητικής πρωτοβουλίας μαζί με άλλους ενδιαφερόμενους χορηγούς και οι συνεργάτες, όπως τον ΟΟΣΑ και τα μέλη της Επιτροπής Αναπτυξιακής Βοήθειας του, την UNRISD (United Nations Research Institute For Social Development - Ερευνητικό Ινστιτούτο για την Κοινωνική Ανάπτυξη των Ηνωμένων Εθνών), την Παγκόσμια Τράπεζα, τους εθνικούς αναπτυξιακούς οργανισμούς της ΕΕ και άλλους δημόσιους και ιδιώτες χορηγούς.
- Διάθεση ειδικού προϋπολογισμού για την αξιολόγηση των επιπτώσεων νέων προγραμμάτων στήριξης της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων για να γεφυρωθεί η έλλειψη ισχυρής και σαφούς τεκμηρίωσης σχετικά με τον αντίκτυπο αυτής της επιχείρησης υποστήριξης για SDGs (Sustainable Development Goals – Βιώσιμοι Αναπτυξιακοί Στόχοι). Αυτή η δράση θα πρέπει επίσης να αναληφθεί από τα κράτη μέλη.

Σύσταση 12: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να αναλάβει ηγετικό ρόλο στην προώθηση της παγκόσμιας συνεργασίας για την υποστήριξη της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων δρώντας ως ηγέτης της αγοράς και αξιοποιώντας την ανταλλαγή γνώσεων. Οι δράσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν:

- Ανάληψη, το 2017, μιας διαδικασίας εσωτερικής μάθησης, συντονισμού και συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων υπηρεσιών της Επιτροπής και της EEAS, των οποίων το έργο σχετίζεται με την ανάπτυξη των υποδομών και τη στήριξη της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων.
- Έναρξη από το 2017, πρωτοβουλίας για μια σειρά τακτικών ανταλλαγών και προσανατολισμένων στη δράση συναντήσεων με άλλους παγκόσμιους χορηγούς και επενδυτές (ιδιωτικούς και δημόσιους) που δραστηριοποιούνται σε διακρατική βάση για την υποστήριξη της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων (ανεξαρτήτως τοπικής ονομασίας).

- Τοποθέτηση του θέματος, μαζί με τη Γερμανική Κυβέρνηση, η οποία κατέχει την Προεδρία του G20 από το φθινόπωρο του 2016, για την προώθηση συγκεκριμένων πολιτικών για την υποστήριξη επιχειρήσεων / δραστηριοτήτων χωρίς αποκλεισμούς και κοινωνικών επιχειρήσεων (όπως συζητήθηκε στο G20 Πλαίσιο Επιχειρήσεων χωρίς Αποκλεισμούς) για να αντικατοπτρίζουν καλύτερα τις διαφορές στο φάσμα των αξιών, των αρχών και στο λόγο ύπαρξης μεταξύ των οργανώσεων αυτών.

Σύσταση 13: Η Ευρωπαϊκή Ένωση και η ΕΕΑΣ θα πρέπει να εντάξει στο κύριο έργο της ειδική υποστήριξη σε όλες τις υπάρχουσες και μελλοντικές πολιτικές και πρωτοβουλίες και στις διεθνείς διαπραγματεύσεις για την προώθηση της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης (συνεργασία και ανάπτυξη, εξωτερική πολιτική, εμπορική πολιτική, πολιτική γειτονίας κλπ.) και να ενσωματώσουν τις κοινωνικές επιχειρήσεις και την κοινωνική οικονομία γενικότερα ευρύτερα στην στρατηγική σκέψη, προκειμένου να οικοδομηθούν υποστηρικτικά οικοσυστήματα, όπως φαίνεται από τους πυλώνες της SBI. Οι δράσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν:

- Προσδιορισμό, στον επόμενο κύκλο προγραμματισμού, συγκεκριμένου κονδυλίου αφιερωμένου στην άμεση και έμμεση χρηματοδότηση των οργανώσεων της κοινωνικής οικονομίας, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών επιχειρήσεων, σε τρίτες χώρες, μαζί με τις κυβερνήσεις και υποστήριξη και των οργανώσεων κοινωνικής χρηματοδότησης. Ξεκινώντας από σταθερές συνεργασίες με άλλους παγκόσμιους εταίρους, να επιτύχουν μόχλευση χρηματοδότησης της ΕΕ και να ενισχύσουν τα αποτελέσματα των αντίστοιχων προγραμμάτων.
- Αύξηση της ευαισθητοποίησης, ιδίως με τις κυβερνήσεις τρίτων χωρών, σχετικά με τον ρόλο που η κοινωνική οικονομία και οι κοινωνικές επιχειρήσεις παίζουν στην επίτευξη των SDGs, καθώς και για τις δυνατότητες Βορρά-Νότου, Νότου-Βορρά ή Νότου-Νότου ανταλλαγής μάθησης, καινοτομίας και συνεργασίας, παρέχοντας περιπτώσεις επιτυχούς αναπαραγωγής των καινοτόμων λύσεων κοινωνικής οικονομίας και κοινωνικών επιχειρήσεων, καθώς και τις επιπτώσεις τους.
- Ενσωμάτωση της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων στην αναθεωρημένη Συναίνεση για την Ανάπτυξη της Ευρώπης και τη φωνή της Ευρώπης στις διεθνείς διαπραγματεύσεις, εμπορικές συμφωνίες και στα Ηνωμένα Έθνη.
- Διοργάνωση δημόσιων εκδηλώσεων για να συνδεθούν οι κοινωνικές επιχειρήσεις με το διεθνές χρηματοοικονομικό οικοσύστημα και να διευκολυνθούν μεγάλες επενδύσεις στις αναπτυσσόμενες χώρες, καθώς και να συμμετάσχουν άλλες οργανώσεις της κοινωνικής οικονομίας στον καθορισμό χρηματοδοτικών μέσων για την κάλυψη των αναγκών τους.

Τα αίτια της κρίσης και της κατάρρευσης των Γεωργικών Συνεταιρισμών (Γ.Σ.)

1. Η κατάσταση μέχρι και την ένταξη της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.), τότε Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.)

Οι ΓΣ, μετά το 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο και μέχρι την ένταξη της χώρας στην τότε ΕΟΚ, συνέχιζαν και διεύρυναν τις δραστηριότητες τους, χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα και χωρίς αμφισβήτηση του ρόλου τους στην ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας. Οι προμηθευτικοί ΓΣ συνέχιζαν να προμηθεύουν τα μέλη τους με εφόδια, οι ΓΣ με μεταποιητικές δραστηριότητες (τυροκομεία, ελαιουργεία, συσκευαστήρια) εκσυγχρονίζονταν και επεκτείνονταν και οι συνεταιριστικές βιομηχανίες διεύρυναν το μερίδιο τους στην αγορά.

Ειδική κατηγορία συνεταιριστικής δραστηριότητας αποτελούσε η μεσολάβηση, έναντι προμήθειας, των ΓΣ για την εφαρμογή της κρατικής παρέμβασης στην αγορά βασικών γεωργικών προϊόντων (σιτηρά, σταφίδα, καπνά, ελαιόλαδο, ζωοτροφές), με χρηματοδότηση από τον Λογαριασμό Καταναλωτικών Αγαθών, από τον οποίο καλύπτονταν και τα τυχόν ανοίγματα. Η δραστηριότητα αυτή εξασφάλιζε σταθερό εισόδημα στους μεσολαβούντες ΓΣ .

2. Η πρώτη δεκαετία από την ένταξη της χώρας στην Ε.Ε.

α) Το παρεμβατικό έργο

Η κοινή αγροτική πολιτική της ΕΕ δεν επέτρεπε την κρατική παρέμβαση στην αγορά αγροτικών προϊόντων. Η δραστηριότητα αυτή ανατέθηκε από το Κράτος σε δευτεροβάθμιες και κυρίως σε τριτοβάθμιες Συνεταιριστικές Οργανώσεις (Σ.Ο.), όπως η ΚΥΔΕΠ για τα δημητριακά και η Ελαιουργική για το ελαιόλαδο και τις βρώσιμες ελιές. Η παρέμβαση, ιδιαίτερα στην αγορά των δημητριακών, έλαβε μεγάλες διαστάσεις λόγω και της περιορισμένης συμμετοχής των ιδιωτικών φορέων. Η χρηματοδότηση εξασφαλιζόταν από την Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος (ΑΤΕ), οι δε τυχόν ζημίες επιβάρυναν τις ίδιες τις ΣΟ.

β) Η ανάθεση από την Πολιτεία στις ΣΟ παρεμβάσεων στην αγορά γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων.

ι) Η Κυβέρνηση που προέκυψε από τις εκλογές του 1981 αύξησε τις τιμές παραγωγού, ενώ διατήρησε σταθερές τις τιμές στην εσωτερική κατανάλωση. Οι τιμές των εξαγόμενων προϊόντων δεν μπορούσαν να αυξηθούν λόγω του διεθνούς ανταγωνισμού. Η απάντηση των ιδιωτικών βιομηχανιών ήταν ο περιορισμός της συμμετοχής τους στην απορρόφηση των γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων, τις δε

πλεονάζουσες ποσότητες εκλήθησαν να απορροφήσουν οι συνεταιριστικές βιομηχανίες. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του παστεριωμένου γάλακτος, όπου οι ιδιωτικές βιομηχανίες περιόρισαν την παραγωγή ή την διέκοψαν (ΕΒΓΑ) και ενίσχυσαν την παραγωγή προϊόντων με περιθώρια κέρδους (παγωτά, γιαούρτι). Οι συνεταιριστικές βιομηχανίες εκλήθησαν να καλύψουν το κενό, με συνέπεια πρόσθετες ζημιές και περαιτέρω αύξηση των ληξιπρόθεσμων χρεών τους προς την τράπεζα. Οι ζημιές αυτές θεωρήθηκαν ως οφειλόμενες στην πολιτική των ΣΟ και επρόκειτο να ρυθμιστούν για τη διευκόλυνση της εξόφλησής τους.

ii) Η ανάθεση στην ΚΥΔΕΠ να εφαρμόσει την προγραμματική συμφωνία του 1982 μεταξύ του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και αλευροβιομηχανιών για εξαγωγές αλεύρων σε χώρες τις Μέσης Ανατολής που επλήττοντο από τον πόλεμο Ιράν-Ιράκ. Για το σκοπό αυτό η ΚΥΔΕΠ χρηματοδοτήθηκε από την ΑΤΕ, η δε χρηματοδότηση επιβαρύνθηκε με τόκους σε όλη τη διάρκεια της δεκαετίας, λόγω καθυστέρησης στην εξόφλησή της από το Κράτος.

iii) Το 1986, μετά από το πυρηνικό ατύχημα του Τσερνομπίλ, ανατέθηκε από το Κράτος στην ΚΥΔΕΠ η συγκέντρωση των ραδιενεργών σιτηρών με χρηματοδότηση της ΑΤΕ, για να προληφθεί η διαρροή τους στην κατανάλωση. Η εξόφληση της χρηματοδότησης θα γινόταν από τον κρατικό προϋπολογισμό, πιθανόν και από κοινοτικούς πόρους, μετά από απόφαση για την κατάληξη των ραδιενεργών σιτηρών. Η εκκρεμότητα διήρκεσε πέντε έτη.

γ) Η πολιτική των ΣΟ

Η Διοίκηση και οι Υπηρεσίες ορισμένων μεγάλων ΣΟ δεν διέθεταν τα στελέχη που απαιτούσαν η ποικιλία των δραστηριοτήτων τους και ο μεγάλος κύκλος των εργασιών τους. Ειδικότερα οι Διοικήσεις είχαν, σε ορισμένες περιπτώσεις, μέλη με ενεργό κομματική ταυτότητα που συνέδεαν τις επιχειρηματικές αποφάσεις με κομματικές πολιτικές, όπως: i) η χορήγηση τιμών στους παραγωγούς που δε δικαιολογούνταν από τις συνθήκες της αγοράς, ii) η αύξηση των λειτουργικών δαπανών (υπεράριθμο προσωπικό, αυξημένες αποδοχές) πέραν από τα όρια που δικαιολογούσαν τα οικονομικά αποτελέσματα και iii) η άρνηση να επιβάλουν ετήσια εισφορά επί του κύκλου εργασιών τους για να καλύψουν, έστω μερικώς, τις ζημιές που προέκυπταν και να σχηματίσουν ίδια κεφάλαια που θα μείωναν την εξάρτησή τους από την τραπεζική χρηματοδότηση.

Οι αποφάσεις αυτές ικανοποιούσαν τους αγρότες και συνήθως πιστώνονταν στην πολιτική της εκάστοτε Κυβέρνησης. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η πολιτική των ΣΟ είχε επηρεαστεί και από το γενικότερο κλίμα ευφορίας και χαλάρωσης που επικρατούσε στην εισοδηματική πολιτική στο Δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα. Μόνο στα δύο πρώτα χρόνια του δευτέρου μισού της δεκαετίας εφαρμόστηκε

περιοριστική πολιτική, που όμως διακόπηκε λόγω των επικείμενων βουλευτικών εκλογών.

δ)Επιτόκια και καθυστέρηση

Σε όλη τη διάρκεια της δεκαετίας, τα τραπεζικά επιτόκια κυμάνθηκαν σε διψήφια νούμερα και κορυφώθηκαν, στο τέλος της και στα πρώτα χρόνια της επόμενης, στο 25% για ενήμερα επιχειρηματικά δάνεια. Ο συνδυασμός των υψηλών επιτοκίων με τη μεγάλη καθυστέρηση στην κάλυψη, από την Πολιτεία, των χρεών που οφείλονταν σε εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής, συνέβαλε στη διόγκωση των ληξιπροθέσμων δανείων προς την ΑΤΕ. Η πρώτη απόφαση ελήφθη στις 29.03.1989 από το τότε Κυβερνητικό Συμβούλιο (ΚΥΣΥΜ). Με βάση την απόφαση αυτή τα χρέη που προήλθαν από την εφαρμογή κυβερνητικής πολιτικής (39 δις δραχμές ή 115 εκατ. ευρώ) θα εξοφλούνταν από το Κράτος εντός δέκα ετών εντόκως, με επιτόκιο συνδεδεμένο με το επιτόκιο των δεκαετών ομολόγων του Δημοσίου. Τα χρέη που οφείλονταν στην πολιτική των ΣΟ (45 δις δραχμές ή 132 εκατ. ευρώ) θα εξοφλούνταν από τις ίδιες τις ΣΟ εντός δεκαπέντε ετών με επιτόκιο 16% και με πενταετή περίοδο χάριτος, στη διάρκεια της οποίας οι τόκοι θα εξοφλούνταν ανά 1/3 από το Υπουργείο Γεωργίας, την ΑΤΕ και τις ΣΟ. Η ρύθμιση των 45 δις δραχμών θα εφαρμοζόταν μόνο σε βιώσιμες μονάδες. Η απόφαση δεν εφαρμόστηκε από τις Κυβερνήσεις που προέκυψαν από τις εκλογές του 1989 και του 1990.

3. Η δεύτερη δεκαετία του 1990

Μετά την απόρριψη της απόφασης του Μαρτίου του 1989, ακολούθησε νέα με το Ν.608/1992, με λογιστικό χρεών 31/12/1990. Οι όροι της απόφασης ήταν από την αρχή φανερό ότι δεν οδηγούσαν στην εξυγίανση αλλά στη χρεοκοπία των ΣΟ. Οι βασικοί όροι συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- Στο συνολικό ποσό περιελήφθησαν και τα ποσά των επιδοτήσεων των λιπασμάτων και των ζωοτροφών που εξοφλούνταν εντόκως μέσω του κρατικού προϋπολογισμού.
- Το συνολικό ποσό (265 δις δρχ. ή 791 εκατ. ευρώ), θα εξοφλείτο από το Δημόσιο ατόκως. Η διαφορά στα ποσά της πρώτης και της δεύτερης απόφασης προήλθε κυρίως από την προσθήκη των τόκων της τριετίας 1988-90, που διπλασίασε περίπου το ποσό της πρώτης και από τη μεταφορά των επιδοτήσεων των λιπασμάτων και των ζωοτροφών από τον κρατικό προϋπολογισμό στα χρέη των ΣΟ.
- Οι τόκοι, με επιτόκιο ενήμερων επιχειρηματικών δανείων 25%, ανέρχονταν σε 66 δις δρχ. ή 195 εκατ. ευρώ περίπου ετησίως και θα εξοφλούνταν από τις ΣΟ. Το ανωτέρω ποσό τόκων ήταν αδύνατον να εξευρεθεί από τις ΣΟ πολλές από τις οποίες δεν χρηματοδοτούνταν και υπολειμματούσαν ή είχαν διακόψει τη λειτουργία τους. Σημειώνεται ότι η εξόφληση των κεφαλαίων

από το Κράτος καθυστερούσε. Τον Οκτώβριο του 1993 είχαν εξοφληθεί 37 δις δρχ. από τα συνολικά 265, με συνέπεια οι τόκοι κάθε νέου έτους να προστίθενται στο ποσό που είχε συσσωρευτεί από τα προηγούμενα έτη.

Στην συνέχεια η ΑΤΕ προχώρησε σε πλειστηριασμούς των συνεταιριστικών εγκαταστάσεων, οι οποίες περιήλθαν σε ιδιωτικούς φορείς έναντι μικρού ποσού σε σχέση με το ύψος των χρεών που βάρυνε τις ΣΟ. Πολλές από τις εγκαταστάσεις αυτές θα είχαν παραμείνει στις ΣΟ εάν εφαρμοζόταν η πολιτική "της πρώτης προτεραιότητας" στις ΣΟ που εφαρμόζεται σήμερα σε χώρες τις ΕΕ και μελετάται η εφαρμογή της και στη χώρα μας. Ένα ποσό ανάλογο εκείνου που απέδωσαν οι πλειστηριασμοί θα μπορούσαν να εξοφλήσουν οι ΣΟ σε εύλογο χρόνο.

Έτσι ένας θεσμός, οι Γεωργικοί Συνεταιρισμοί, που θεσπίστηκε στις αρχές του 20ου αιώνα με το Ν.602/1914, οδηγήθηκε ουσιαστικά στο τέλος του με το Ν.608/1992, αφού στερήθηκε των πιο δυναμικών μονάδων του, που διέθεταν πολλαπλές δραστηριότητες σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο και μεγάλο κύκλο εργασιών. Και μάλιστα σε μία περίοδο που μια νέα άνοιξη στον πρωτογενή τομέα προβάλλει, στηριγμένη σε δυναμικές αλλά μικρές μονάδες, οι οποίες έχουν ανάγκη τις συνεταιριστικές υπηρεσίες, για να αυξήσουν τη διαπραγματευτική τους ισχύ και να εξασφαλίσουν οικονομίες κλίμακας στις προμήθειες αγροτικών εφοδίων και στην εμπορία της παραγωγής τους.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2016

Φώτης Παναγιωτόπουλος

Πρώην υποδιοικητής της πρώην ΑΤΕ

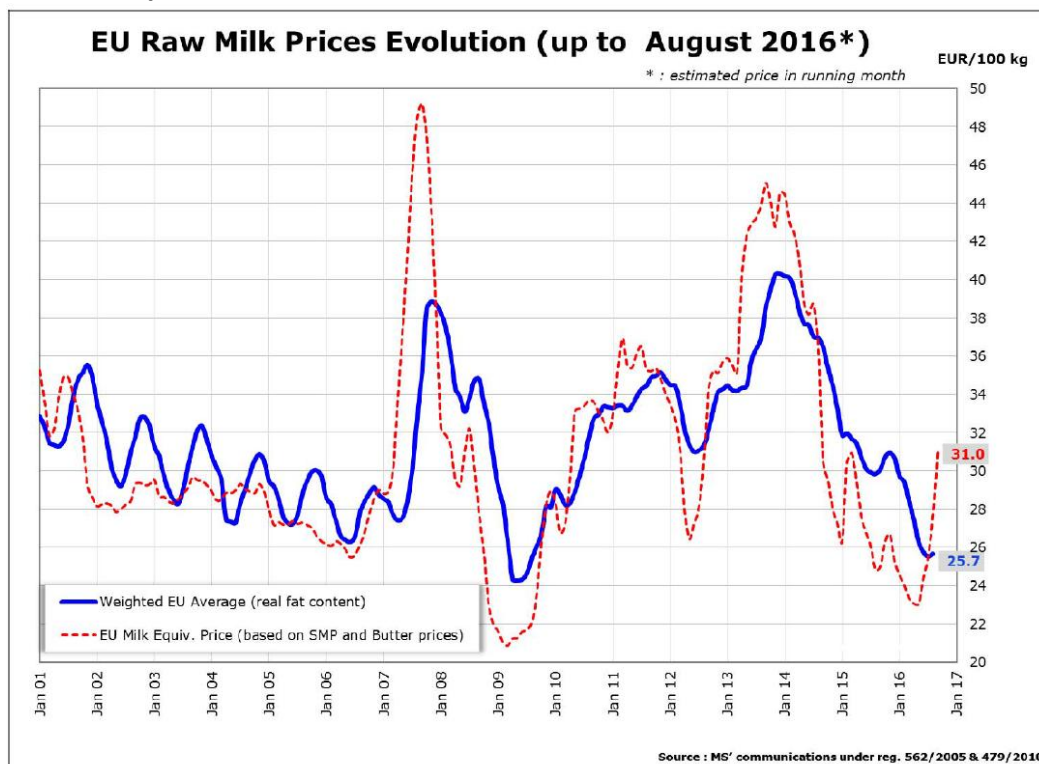
Η συνεισφορά των Οργανώσεων Παραγωγών στο γαλακτοκομικό τομέα

Χρήστος Καρατζάς¹

1. Εισαγωγή

Πρόσφατα παρουσιάστηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή η Έκθεση για την εξέλιξη της κατάστασης της αγοράς στον τομέα των γαλακτοκομικών προϊόντων¹. Η έκθεση αυτή, που βασίζεται στις απαντήσεις των κρατών μελών σε ένα δομημένο ερωτηματολόγιο, παρουσιάστηκε 2 χρόνια νωρίτερα από την αρχική της πρόβλεψη εξαιτίας της εξαιρετικά δυσμενούς κατάστασης που έχει περιέλθει η αγορά του γάλακτος σε πανευρωπαϊκό επίπεδο και της απότομης πτώσης των τιμών του αγελαδινού γάλακτος (όπως φαίνεται και στο παρακάτω διάγραμμα).

Διάγραμμα 1: Εξέλιξη τιμών αγελαδινού γάλακτος (σε €/100κιλά) στην Ε.Ε. στο διάστημα Ιαν '01 - Αυγ '16

- Μπλε γραμμή: Σταθμισμένη μέση τιμή Ε.Ε. (κανονική περιεκτικότητα λίπους)
- Κόκκινη γραμμή: Τιμή ισοδυνάμου γάλακτος Ε.Ε (βάσει τιμής σκόνης γάλακτος και λίπους)

Η έκθεση επιβεβαιώνει για άλλη μια φορά τη δύναμη αλλά και τα οφέλη που έχουν οι οργανωμένοι σε ομάδες κτηνοτρόφοι στη διαπραγμάτευση των τιμών αλλά και στη διασφάλιση σταθερότερων και καλύτερων τιμών. Επίσης δίνει μια εικόνα των υφιστάμενων Οργανώσεων Παραγωγών (ΟΠ) στο αγελαδινό γάλα αλλά και των προοπτικών και προβλημάτων που παρουσιάζουν οι ΟΠ σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.)

¹ https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/com-2016-724_el.pdf

2. Υφιστάμενη κατάσταση

Έως το τέλος του 2015, **260 οργανώσεις παραγωγών** αναγνωρίστηκαν σε 11 κράτη μέλη σύμφωνα με τις διατάξεις της δέσμης μέτρων για τον τομέα του γάλακτος, η πλειονότητα των οποίων βρίσκεται σε τρία κράτη μέλη: Γερμανία, Γαλλία και Ιταλία. Σημειώνεται ότι εντός του 2016 αναγνωρίστηκε από το ΥΠΑΑΤ η πρώτη ΟΠ γάλακτος στην Ελλάδα ο «ΑΓΕΛΑΔΟΤΡΟΦΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΑΡΤΑΣ-ΠΡΕΒΕΖΑΣ».

Από τα τελευταία στοιχεία που υπάρχουν για το 2015 σε 17 χώρες της Ε.Ε. το ποσοστό που συλλέγουν οι κτηνοτροφικοί συνεταιρισμοί ανέρχεται σε τουλάχιστον 60%. Το ποσοστό αυτό αφορά όχι απαραίτητα τη συλλογή για μεταποίηση αλλά περισσότερο τη διαπραγμάτευση των τιμών για λογαριασμό των μελών τους έναντι των εμπόρων. Με τον τρόπο αυτό οι συνεταιρισμοί/Οργανώσεις Παραγωγών διαχειρίζονται τις παραγόμενες ποσότητες όσον αφορά τις τρέχουσες και πολλές φορές τις μελλοντικές τιμές πώλησης του προϊόντος τους.

Στην Ελλάδα το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχεται στο 12% του αγελαδινού γάλακτος και ως επί το πλείστον αφορά την ποσότητα γάλακτος που επεξεργάζονται ή μεταποιοούν οι ίδιοι οι συνεταιρισμοί για την παραγωγή γάλακτος και άλλων γαλακτοκομικών προϊόντων και λιγότερο ως μέσο συγκέντρωσης της παραγωγής για διαπραγμάτευση των τιμών πώλησης.

Η τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά τα κριτήρια αναγνώρισης των ΟΠ σε κάθε κράτος μέλος, καθώς και ο αριθμός των αναγνωρισμένων ΟΠ, παρατίθενται συνοπτικά παρακάτω:

Πίνακας 1: Οργανώσεις παραγωγών: Ελάχιστες προϋποθέσεις που έχουν καθορίσει τα κράτη μέλη/Αναγνωρίσεις

Κράτος μέλος	Ελάχιστος αριθμός γεωργών*	Ελάχιστη εμπορεύσιμη παραγωγή x 1 000Τ *	Αριθμός αναγνωρισμένων ΟΠ μέχρι το τέλος του 2015
Γαλλία	200	60	51
Πορτογαλία	12	8 εκατ. € (1 εκατ. € για ΟΠ αιγοπρόβειου γάλακτος)	1
Ισπανία		200 (30 για αιγοπρόβειο)	7 (+1 για πρόβειο γάλα)
Φινλανδία	15	3	
Κάτω Χώρες	15	90	
Εσθονία		5% της εθνικής παραγωγής	
Αυστρία	20	3	
Τσεχική Δημοκρατία	10		1
Λιθουανία	20	1	
Βέλγιο	40 (Φλάνδρα) / 20 (Βαλονία)		3
Ιταλία	5	3	41
Σλοβακία	5		
Ουγγαρία		15	
Δανία	5	3	

Λετονία	10	0,125	
Ηνωμένο Βασίλειο	10	6	
Σουηδία	10	6	1
Κροατία	7	3	
Κύπρος	35	20	2
Ελλάδα	5/20**	0,5/5**	
Γερμανία	5		148
Πολωνία	20	2	
Ρουμανία	5	0,035	2
Σλοβενία	20	2	
Λουξεμβούργο	10		
Βουλγαρία	5		2
ΣΥΝΟΛΟ			260

*Αρκετά κράτη μέλη έχουν διαφορετικές απαιτήσεις π.χ. για τους παραγωγούς βιολογικών προϊόντων, τους παραγωγούς πρόβειου ή κατσικίσιου γάλακτος και τις ΟΠ μιας συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής

** Ο ελάχιστος αριθμός μελών κυμαίνεται από 5 έως 20 μέλη ανάλογα με την Περιφέρεια. Ομοίως η ελάχιστη ετήσια εμπορευόμενη ποσότητα ανέρχεται σε 500 έως 5000κιλά.

Από τις απαντήσεις που δόθηκαν στα σχετικά ερωτηματολόγια προκύπτουν χρήσιμα συμπεράσματα. Οι χώρες που δεν διαθέτουν Οργανώσεις Παραγωγών στον τομέα του γάλακτος διαβλέπουν δυνατότητες από τη δημιουργία τέτοιων ομάδων. Αντίθετα η Γερμανία, η οποία διαθέτει την πλέον ανεπτυγμένη δομή οργανώσεων παραγωγών στην ΕΕ, υποστηρίζει τη μετατροπή των υφιστάμενων οργανώσεων παραγωγών σε ευρύτερες δομές (Ενώσεις Οργανώσεων Παραγωγών - ΕΟΠ), αντί για τη δημιουργία νέων ενώ αντίστοιχο ενδιαφέρον υπάρχει και στη Γαλλία. Αυτό σημαίνει ότι στις χώρες με υφιστάμενες Οργανώσεις Παραγωγών ο στόχος είναι πλέον η μεγέθυνση, ώστε τα συλλογικά σχήματα που προκύπτουν να αντεπεξέρχονται καλύτερα στις συνθήκες της αγοράς προς όφελος των μελών τους.

Οι 259 ΟΠ για το αγελαδινό γάλα (η 260η αφορά το πρόβειο γάλα) διακινούν το 13% των συνολικών παραδόσεων γάλακτος στην Ε.Ε. για το 2015. Το χαμηλό αυτό ποσοστό δεν πρέπει να συγχέεται με το συνολικό ποσοστό που διακινούν οι συνεταιρισμοί το οποίο ανέρχεται στο 65% και διακρίνεται από το ποσοστό των ΟΠ. Τα κράτη-μέλη που επιθυμούν να αυξήσουν τη συμμετοχή των κτηνοτρόφων σε ΟΠ προτείνουν τα ακόλουθα μέτρα:

- Αυξημένη ενημέρωση των κτηνοτρόφων για τα οφέλη και τις δυνατότητες των ΟΠ.
- Βελτίωση των δεξιοτήτων διοίκησης και διαπραγμάτευσης του προσωπικού των ΟΠ.
- Παροχή οικονομικής στήριξης για δημιουργία ΟΠ, όπως προβλέπεται μέσα από το μέτρο 9 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης αλλά και από τα συναφή μέτρα της συνεργασίας, της κατάρτισης/συμβουλευτικής και των επενδύσεων.

- Παροχή προνομίων στις ΟΠ σε βάρος των μεμονωμένων παραγωγών ως προς την πρόσβαση σε καθεστώτα ενισχύσεων, με τη μορφή πριμοδοτήσεων, υψηλότερης προτεραιότητας κατά τον καθορισμό των κριτηρίων επιλεξιμότητας ή υψηλότερων ποσοστών συγχρηματοδότησης.

Από την άλλη πλευρά οι ΟΠ διατύπωσαν και οι ίδιες τις απόψεις τους για τους λόγους σύστασης των ΟΠ καθώς και τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματά τους. Τα αποτελέσματα των απαντήσεων είναι τα παρακάτω:

Στόχος	Ποσοστό επίτευξης από ΟΠ
Καλύτερη τιμή	70%
Σταθερότερη τιμή	60%
Βελτίωση της θέσης των παραγωγών στην αλυσίδα	65%
Συλλογή της συνολικής παραγωγής γάλακτος για όλα τα μέλη της ΟΠ	71%
Βελτίωση της πρόσβασης σε πληροφορίες της αγοράς γάλακτος	73%
Παροχή επιπλέον υπηρεσιών στα μέλη	80%

3. Συμπεράσματα

Ένα σημαντικό στοιχείο που προκύπτει από τις υφιστάμενες ΟΠ στον τομέα του γάλακτος είναι ότι ένα μικρό ποσοστό (μόλις 11 από τις 63) ενδιαφέρεται να εμπλακεί στη μεταποίηση του προϊόντος. Αυτό το χαμηλό ποσοστό αποδίδεται στις σημαντικές επενδύσεις που απαιτούνται για την υλοποίηση τέτοιων σχεδίων και στην έλλειψη επιχειρηματικού ενδιαφέροντος εκ μέρους των μελών των ΟΠ. Αντίθετα ο κύριος ρόλος τους ορίζεται ως η διαπραγμάτευση των τιμών (85%), των ποσοτήτων παράδοσης (75%), των όρων παράδοσης (60%) και των όρων πληρωμής (70%) ενώ κάποιες εμπλέκονται και στην οργάνωση κοινών αγορών εισροών (30%).

Ένα δεύτερο σημαντικό στοιχείο είναι ο λόγος ανυπαρξίας ΟΠ σε ορισμένες χώρες. Στα κράτη-μέλη όπου δεν υφίστανται αναγνωρισμένες ΟΠ (π.χ. Δανία, Φινλανδία, Ολλανδία, Σουηδία, Αυστρία, Ιρλανδία, Σλοβενία και Πολωνία) αυτό αποδίδεται στο ότι δεν υπάρχουν δυνατότητες για το εν λόγω μέσο, καθώς η συνεταιριστική δομή (ομάδες παραγωγών στην περίπτωση της Πολωνίας) επιτρέπει ήδη την καλή οργάνωση του τομέα. Στην περίπτωση της Τσεχίας αλλά και σε άλλες χώρες οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις χαρακτηρίζονται από μεγάλο μέγεθος και υπάρχει σχετική απροθυμία συνεργασίας μεταξύ των γεωργών (η οποία σχετίζεται επίσης με την προτίμηση που δείχνουν οι γεωργοί στην άμεση επαφή με τους αγοραστές).

Στις περιπτώσεις όμως που υπάρχουν ΟΠ το μέγεθος φαίνεται να είναι καθοριστικής σημασίας. Οι ΟΠ πρέπει να είναι αρκετά μεγάλες για να διαθέτουν υπολογίσιμη διαπραγματευτική δύναμη, αλλά όχι αρκετά μεγάλες ώστε να μην είναι λειτουργικές.

Φαίνεται ότι είναι επιθυμητή η δημιουργία, σε ένα πρώτο στάδιο, ΟΠ με διαχειρίσιμο μέγεθος οι οποίες στη συνέχεια θα εξελιχθούν σε μεγαλύτερες δομές, όπως ΕΟΠ, και όχι σε υπερμεγέθεις ΟΠ με 1 000 έως 2 000 μέλη και μηδαμινή λειτουργική ικανότητα.

Η Ελλάδα βρίσκεται ακόμα σε εμβρυακό στάδιο στη σύσταση Οργανώσεων Παραγωγών, παρότι υφίστανται ήδη αρκετοί Αγροτικοί Συνεταιρισμοί με επιτυχημένη πορεία στη διαχείριση γάλακτος (όπως είναι η ΕΑΣ Βόλου, ο ΘΕΣγάλα κ.α.). Η δομή των Οργανώσεων Παραγωγών προφανώς δεν προσφέρει κάτι περισσότερο από τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς πέραν της δυνατότητας χρηματοδότησής τους από το νέο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ). Το ζητούμενο είναι η διαχείριση των παραγόμενων ποσοτήτων γάλακτος που επίσης εσφαλμένα στην Ελλάδα συνδέεται με την τυποποίηση και μεταποίηση του προϊόντος από τις ίδιες τις ΟΠ. Αντίθετα στις υπόλοιπες χώρες της Ε.Ε. οι ΟΠ αναλαμβάνουν τη διαχείριση των όρων παράδοσης και πληρωμής του παραγόμενου αγελαδινού γάλακτος.

Για όσες ΟΠ όμως συσταθούν στον τομέα του γάλακτος πρέπει να σημειωθεί ότι το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) προβλέπει αρκετές ευκαιρίες στην οργάνωση τους, στην εκπαίδευση των στελεχών τους, στη δικτύωση για απόκτηση καινοτομικών προϊόντων και τρόπων προώθησης καθώς και στις επενδύσεις τους με σκοπό να μπορέσουν αφενός να παράγουν καινοτομικά προϊόντα αλλά κυρίως να φτάσουν κοντά στους τελικούς καταναλωτές.

ⁱ Διευθυντής Αγροτικής Ανάπτυξης Gaia Επιχειρείν

Συνεταιρισμοί και φόρος εισοδήματος.

Ένα λιγοσέλιδο αλλά πολύ σημαντικό κείμενο του 1884, φωτίζει ξεκάθαρα τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να αντιμετωπίζεται το θέμα της φορολογίας των συνεταιρισμών. Παρ' ότι δεν χρησιμοποιεί την σημερινή ορολογία, κάνει σαφή και αιτιολογημένη διάκριση μεταξύ του «πλεονάσματος» και του «κέρδους» στους συνεταιρισμούς και εξηγεί γιατί είναι αδιανόητη η φορολογία του πλεονάσματος. Επειδή όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και σε άλλες χώρες, κατά περιόδους, εκλαμβάνεται το αφορολόγητο του πλεονάσματος ως δήθεν προνόμιο που παρέχεται αδικαιολόγητα στους συνεταιρισμούς, το κείμενο αυτό, πιστεύουμε ότι θα πείσει ότι το αφορολόγητο του πλεονάσματος στο επίπεδο του συνεταιρισμού αποτελεί το πιο αναμφισβήτητο δικαίωμα των μελών των συνεταιρισμών. Κάθε επιστροφή πλεονάσματος στο μέλος, δεν φορολογείται στο επίπεδο του συνεταιρισμού, αλλά προστίθεται στο εισόδημα του μέλους από κάθε πηγή και εφόσον το σύνολο ξεπερνά το αφορολόγητο ποσό, τότε φορολογείται με τον ισχύοντα συντελεστή.

Οι υπογραμμίσεις είναι του μεταφραστή.

Συνεταιρισμοί και φόρος εισοδήματος.

Έκδοση του Κεντρικού Συνεταιριστικού Συμβουλίου,
City Building, Corporation Street, Manchester,
1884

Τα ακόλουθα αποτελούν αναδημοσίευση από την "Έκθεση του επικεφαλής Υπευθύνου του Μητρώου των Συνεταιρισμών Βιομηχανίας και Πρόνοιας (Industrial and Provident Societies) για το έτος 1879." Παρουσιάζει τη θέση των συνεταιρισμών εναντίον της επιβολής Φόρου Εισοδήματος σ' αυτούς κατά τον σαφέστερο δυνατό τρόπο, και θα έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον αυτή την περίοδο:

Σημαντική παρανόηση φαίνεται να έχει υπάρξει ως προς την επίδραση του εδαφίου 4 του άρθρου 11 του Industrial and Provident Societies Act, 1878, το οποίο αναφέρει ότι "ο συνεταιρισμός δεν θα επιβαρύνεται σύμφωνα με το πρόγραμμα Γ ή το πρόγραμμα Δ της περί Φορολογίας του Εισοδήματος Πράξης, αλλά κανένα μέλος του συνεταιρισμού ή πρόσωπο που απασχολείται από τον συνεταιρισμό, στο οποίο καταβάλλεται οποιοδήποτε κέρδος, δεν θα απαλλάσσεται από οποιαδήποτε εκτίμηση του ύψους της εν λόγω υποχρέωσης, στην οποία διαφορετικά θα υπαγόταν."

Αυτό έχει ερμηνευθεί ως μια πραγματική απαλλαγή από το φόρο εισοδήματος ορισμένων ποσών των κερδών που αποκομίζουν οι εν λόγω συνεταιρισμοί. Με

προσεκτική εξέταση θα βρεθεί ότι δεν υπάρχει τέτοιο πράγμα, αλλά απλώς μια αλλαγή, για την προστασία των εσόδων καθ'αυτών, ως προς τον τρόπο με τον οποίο εκτιμώνται τα κέρδη, από τον μεγάλο όγκο των συνεταιρισμών στους οποίους αναφέρονται. Το εισόδημα το οποίο επιδιώκει να προσεγγίσει η Πράξη Φορολογίας Εισοδήματος και Ακίνητης Περιουσίας είναι πάντα τελικά το εισόδημα του ατόμου.

Αν τα κέρδη μιας επιχείρησης ή μιας εταιρείας υπολογίζονται άμεσα, αυτό είναι μόνο το ευκολότερο μέσο φορολόγησης των φυσικών προσώπων από τα οποία αποτελείται η επιχείρηση ή εταιρεία. Αυτό σαφώς αποδεικνύεται από το γεγονός ότι είναι εύκολο σε κάθε έναν από τους εταίρους ή τα μέλη να λάβουν απαλλαγή, αποδεικνύοντας ότι το ατομικό εισόδημα κάθε ενδιαφερομένου είναι κάτω από το ελάχιστο φορολογητέο όριο. Αλλά μέχρι το σχηματισμό συνεταιριστικών φορέων, από ανθρώπους της εργατικής τάξης, η συμμετοχή στο εμπόριο περιοριζόταν στην πλουσιότερη, ή, τουλάχιστον, τη μεσαία τάξη, οπότε το τεκμήριο ήταν ότι κάθε μέλος μιας επιχείρησης ή εταιρείας είχε ένα εκτιμητέο εισόδημα, και ως εκ τούτου η πρακτική της εκτίμησης του ατομικού εισοδήματος μέσω της επιχείρησης ή της εταιρείας ήταν πλήρως αναντίρρητη.

Η χρήση αυτού που αποκαλείται συνεργατισμός, ωστόσο, έχει επεκτείνει τη συμμετοχή στο εμπόριο της εργατικής τάξης, και έχουν διαμορφωθεί ενώσεις για τη διεξαγωγή συνεταιριστικού εμπορίου που αριθμεί χιλιάδες μέλη, μόνο ένα πολύ μικρό ποσοστό από τους οποίους έχουν εισοδήματα που φθάνουν τα κατώτερα επίπεδα φορολογίας. Όταν αυτό συμβαίνει, είναι απλώς παράλογο να υιοθετηθεί η παλιά μέθοδος εκτίμησης.

Τίποτα δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη ταλαιπωρία από την προσπάθεια να φτάσει κανείς στα λίγα άτομα τα οποία θα επηρεάσει ο φόρος πραγματικά, μέσα από τον φορέα στο σύνολό του. Απλώς θα προκαλέσει μια πλημμύρα αιτήσεων για τη χορήγηση απαλλαγής. Είναι, επομένως, εντελώς για την περίπτωση των εσόδων, που η εν λόγω ψήφιση εισήχθη στο Νόμο Industrial and Provident Societies, 1876. Η επίπτωσή του είναι απλά να δηλώσει ότι μόνο το τμήμα εκείνο των κερδών των συνεταιρισμών που μπορεί πραγματικά να εκτιμηθεί, θα εκτιμηθεί.

Αλλά αυτή δεν είναι η μόνη άποψη από την οποία το θέμα πρέπει να εξεταστεί. Η ουσία των συνεταιριστικών συναλλαγών μεταξύ των εργατικών τάξεων είναι η από κοινού εξοικονόμηση. Λόγω της θαυμαστής αρχής της διαίρεσης των λεγόμενων κερδών (μετά την αφαίρεση ενός μικρού τόκου για το κεφάλαιο) κατά την αγορά, κάθε μέλος έχει το μεγαλύτερο ενδιαφέρον για εμπορικές συναλλαγές με το κατάστημα, και, ως εκ τούτου, αν και (το κατάστημα) μπορεί να συναλλάσσεται με το κοινό, ο μεγάλος όγκος των συναλλαγών είναι πάντα με τα μέλη, και το μόνο πραγματικό κέρδος είναι

εκείνο που προκύπτει από τις συναλλαγές με μη μέλη. Αυτά τα κέρδη, επιπλέον, απορροφώνται συνεχώς μέσα στον συνεταιρισμό. Κάθε δραστηριότητα επιτρέπεται να γίνεται αυτό, καθόσον ο αριθμός μελών δεν είναι περιορισμένος, οι μερίδες σπανίως υπερβαίνουν το ποσό της £ 1, και σχεδόν καθολικά επιτρέπεται, μετά το πρώτο σελίνι, να γίνεται συσσώρευση των μερισμάτων, ενώ, για να επιταχυνθεί η διαδικασία, το ήμισυ των μερισμάτων από την κατανάλωση πολύ συχνά επιτρέπεται να χορηγείται σε μη μέλη, αφού έχει βρεθεί ότι η λήψη του μισού μερίσματος είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα δημιουργήσει μια διάθεση για ολόκληρο. Τώρα το αντικείμενο της εκτίμησης σύμφωνα με την κατεύθυνση Δ του φόρου εισοδήματος, είναι «κέρδη ή οφέλη," όχι εξοικονόμηση.

Αν δύο ή τρία άτομα συνεργάζονται για να αγοράσουν ένα κιβώτιο τσάι για δική τους κατανάλωση, κανένας από αυτούς δεν θα περίμενε κανείς να χρεώνονται για τη διαφορά μεταξύ του τιμήματος που καταβλήθηκε και της λιανικής τιμής του προϊόντος. Εάν, αφού κράτησαν όση ποσότητα ήθελαν για τον εαυτό τους, πούλησαν το υπόλοιπο, τότε θα μπορούσαν να περιμένουν να επιβαρυνθούν με φόρο για το οποιοδήποτε κέρδος ίσως αποκόμισαν από την ποσότητα που πούλησαν. Οποιοδήποτε τμήμα του συνεταιριστικού εμπορίου, που διεξάγεται από τις εργατικές τάξεις, αποτελείται από συναλλαγές του συνεταιρισμού με τα μέλη του, όσο μεγάλο και αν είναι το ύψος των συναλλαγών, βρίσκεται, ως εκ τούτου, πραγματικά έξω από το πεδίο εφαρμογής του Νόμου για τη Φορολογία Εισοδήματος. Το λεγόμενο κέρδος αποτελείται απλώς από μια εξοικονόμηση της διαφοράς μεταξύ χονδρικής και λιανικής τιμής, μείον το κόστος της διαχείρισης, μεταφορά στο αποθεματικό, κλπ., και θα ήταν τόσο παράλογο να φορολογηθεί όσο θα ήταν να απαιτηθεί από τον ιδιώτη έμπορο να περιλάβει στη φορολογική του δήλωση ως εισόδημα την εξοικονόμηση από την κατανάλωση του δικού του νοικοκυριού που πραγματοποίησε με τη δυνατότητά του να αγοράζει σε τιμές χονδρικής και όχι λιανικής. Το μόνο εκτιμητέο στοιχείο είναι οι συνεταιριστικές συναλλαγές των εργαζόμενων τάξεων, που περιλαμβάνουν τα κέρδη που προέρχονται από τις συναλλαγές με μη μέλη.

Αλλά αυτά, όπως έχει αποδειχθεί ανωτέρω, αποτελούν περιθωριακά μεγέθη σε σχέση με τα πραγματικά μέλη, και το μεγαλύτερο μέρος των κερδών που προέρχονται από αυτά διαμοιράζεται σε άτομα με εισόδημα κάτω από το ελάχιστο εισόδημα. Όταν αυτά τα δεδομένα ληφθούν υπόψη, θα βρεθεί ότι η ποσότητα των καλόπιστων φορολογήσιμων κερδών από τη λειτουργία των συνεταιρισμών της εργατικής τάξης πρέπει να είναι σχεδόν απειροελάχιστη. Και αυτή η μικρή διαφορά, με κανένα τρόπο δεν απαλλάσσεται από τη φορολογία, αλλά παραμένει εκτιμήσιμη μέσω του ατόμου που τη λαμβάνει.

Ο κ. Ludlow προσθέτει ορισμένες παρατηρήσεις επί του μεγέθους της αδικίας που θα

γινόταν για τις εργαζόμενες τάξεις, αν ο τρόπος εισπράξεως του φόρου εισοδήματος από εκείνους που οφείλουν να τον καταβάλουν, που υιοθετήθηκε για την περίπτωση των εταιρειών, εφαρμοζόταν στους συνεταιρισμούς βιομηχανίας και πρόνοιας, καθώς και το χάσιμο χρόνου και χρημάτων που θα συνόδευαν την απαίτηση υποβολής δήλωσης εισοδήματος από εκείνους που θα επιβαρύνονταν για ένα μικρό μέρος του εισοδήματός τους με φόρο τον οποίο δεν όφειλαν καθόλου. Αντί αυτής της παρατήρησης αναδημοσιεύουμε το παρακάτω απόσπασμα από μια δήλωση του κ. E. V. Neale, που δημοσιεύθηκε στα Νέα της 9ης Φεβρουαρίου, όπου αυτή η πλευρά του ζητήματος αναφέρεται περισσότερο λεπτομερώς.

«Από μια δήλωση εισοδήματος που ελήφθη από το Κεντρικό Συμβούλιο, μετά από πρόταση μου, το 1880, από όλους τους συνεταιρισμούς, οι οποίοι, σύμφωνα με την τότε τελευταία έκθεση του Υπευθύνου του Μητρώου, είχε 2.000 μέλη ή περισσότερα, φαίνεται ότι σίγουρα όχι περισσότερα από 2 τοις εκατό (20 από 1.000) μέλη, και κατά πάσα πιθανότητα, σημαντικά μικρότερο ποσοστό, σίγουρα μπορεί να πληρώσει κάποιον φόρο εισοδήματος.

Φυσικά οι υπόχρεοι φόρου εισοδήματος χωρίς μείωση θα ήταν πολύ λιγότεροι. Όμως, ενώ η αναλογία των προσώπων που δικαιούται να αξιώσουν επιστροφή φόρου εισοδήματος, σε σύγκριση με εκείνους που οφείλουν να τον πληρώσουν, είναι στους συνεταιρισμούς βιομηχανίας και πρόνοιας τόσο μεγάλος, ο πραγματικός αριθμός των αιτούντων επιστροφή θα είναι συντριπτικά μεγαλύτερος, αν υποτεθεί ότι ο φόρος που θα συλλεγεί από τους συνεταιρισμούς, καθώς και από κάθε οργανωμένο σύστημα διεκδίκησης επιστροφής, θα υιοθετηθεί, όπως με τη σημερινή οργάνωσή μας, σίγουρα θα γίνει.

Με την εξαίρεση εταιρειών, όπως οι σιδηρόδρομοι, λίγες εταιρείες, κατά πάσα πιθανότητα, έχει περισσότερα από 500 μέλη. Αλλά, σύμφωνα με τις τελευταίες δηλώσεις εισοδήματος των συνεταιρισμών λιανικού εμπορίου, που ελήφθησαν από το Κεντρικό Συμβούλιο το 1883, από τους 903 τέτοιους συνεταιρισμούς που υπέβαλαν δηλώσεις εισοδήματος, αποκλειστικά των συνεταιρισμών δημοσίων υπαλλήλων, υπήρχαν με μέλη πάνω από:

1.000,142
2.000, 66
3.000, 32
4.000, 21
5.000,17
6.000,13
7.000, 9
8.000, 6

9.000, 4 και

10.000, 3

για να μην αναφέρουμε τους υπόλοιπους 760 συνεταιρισμούς, τα μέλη των οποίων, μαζί με αυτά των 142 με πάνω από 1.000 μέλη, ήταν συνολικά 576.284.

Τώρα, από αυτό το τεράστιο πλήθος, ο συνολικός αριθμός αυτών που οφείλουν να πληρώσουν φόρο εισοδήματος, σύμφωνα με τις προαναφερθείσες δηλώσεις, δεν υπερβαίνει τους 11.523. Ποιο είναι το πιθανό ποσό για το οποίο θα είναι υπεύθυνοι; Οι πραγματικές μέσες πωλήσεις ανά μέλος, σύμφωνα με τον Υπεύθυνο του Μητρώου, το 1881, όπως συμπληρώθηκε στον πίνακα που περιλαμβάνεται στην έκθεση του τελευταίου Συνεδρίου (σελ. 71), ήταν για την Αγγλία και την Ουαλία, £ 27.15s, και για τη Σκωτία £ 31. 15s. 5d.

Ας υποθέσουμε ότι για αυτά τα μέλη κατά μέσο όρο £ 40, το οποίο είναι πιθανώς ένα καλό μέγεθος πάνω από τον μέσο όρο, αφού τα πλουσιότερα μέλη των συνεταιρισμών μας δεν είναι με κανένα τρόπο γενικά οι μεγαλύτεροι αγοραστές, οπότε έχουμε μια συνολική αγορά των £ 460.920. Το μέσο μέρισμα, σύμφωνα με τον ίδιο πίνακα, ήταν, στην Αγγλία, £ 11. 9s τοις εκατό, και στη Σκωτία, £ 11.12s. 4d. Ας υποθέσουμε ότι ένα μέρισμα ύψους £ 12 τοις εκατό. Τότε, το συνολικό μέρισμα για τις υποτιθέμενες αγορές θα είναι £ 55.310, για τις οποίες ο φόρος εισοδήματος, με συντελεστή 5d. στη £, χωρίς περιθώριο για αίτημα μερικής έκπτωσης θα ήταν £ 1.150.

Πόσο από το ποσό αυτό χάνεται με τον σημερινό τρόπο συλλογής δεν έχω κανένα τρόπο εκτίμησης. Αλλά, και αν υποθέσουμε ότι η απώλεια ανήλθε σε ολόκληρο το ποσό, ακόμα το κόστος της διερεύνησης του όγκου των αιτημάτων για επιστροφές, αν στέλνονταν ομαδικώς, θα πρέπει να ξεπερνούσε ολόκληρη την αύξηση των εσόδων που συγκεντρώνεται από την είσπραξη του φόρου μέσω των συνεταιρισμών. Αν και πιστεύω ότι θα γίνει δεκτό ότι, ακόμη και αν αυτό δεν συνέβαινε, η ενόχληση που θα προκαλείτο από αυτή την τεράστια μάζα των αβάσιμων αιτήσεων, θα ήταν πολύ μεγαλύτερη από την αντιστάθμιση με όλα τα χρηματικά έσοδα που θα προέκυπταν από την εφαρμογή στους συνεταιρισμούς βιομηχανίας και πρόνοιας του τρόπου εισπράξεως του φόρου εισοδήματος που είναι κατάλληλος για τις εταιρείες. Συνεπώς, θα έπρεπε να οδηγηθεί η κυβέρνηση να συμφωνήσει να αλλάξει τον τρόπο συλλογής, και αντί να χρεώνουν τα μέλη μέσω των συνεταιρισμών, να περιορίσει την επιβάρυνση μόνο σε εκείνα τα μέλη που μπορεί να είναι υπόχρεοι και να συλλέγουν το ανάλογο ποσό από αυτά χωριστά, μέσω των δηλώσεων που μπορούν να κληθούν να κάνουν ατομικά.»

Σε αυτό το «νέφος των στατιστικών» ο κ. R. Dixon (ο αξιότιμος γραμματέας της Εθνικής Ένωσης Εμπόρων του Μάντσεστερ) εναντιώνεται, εκ μέρους της Ένωσης, με επιστολή

που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «Έμπορος» της 15^{ης} Μαρτίου, με την ακόλουθη πρωτότυπη επιχειρηματολογία. Αναφέρει:

«Ως έμποροι που αποκτούμε κέρδη από τις διάφορες δραστηριότητες και απολαμβάνουμε τα πλεονεκτήματα καλής και σταθερής κυβέρνησης, σε συνδυασμό με την ασφάλεια της ζωής και της περιουσίας, θεωρούμε ότι καλούμαστε να πληρώνουμε φόρο εισοδήματος, και είναι κατάφωρα άδικο άλλοι (συνεταιρισμοί ή άτομα, αδιάφορο) που κατέχουν ακριβώς την ίδια θέση, και αποκτούν ακριβώς τα ίδια οφέλη με τη μορφή κερδών από το εμπόριο και ασφάλειας της ζωής και της περιουσίας, να πρέπει να εξαιρούνται από κάθε πληρωμή για την οποία είναι υπόχρεοι.»

Πιστεύουμε ότι ο κ. Dixon είναι απίθανο να εξέτασε την επίπτωση αυτού του κανόνα, αν εφαρμοζόταν σε εκείνους τους εμπόρους των οποίων το καθαρό εισόδημα, που, κατά ένα μέρος ή εξ ολοκλήρου, προέρχεται από το εμπόριο και είναι κάτω από £ 400 το χρόνο. Και αυτοί είναι εξίσου ενδιαφερόμενοι για την «ασφάλεια της ζωής και της περιουσίας», και τα «πλεονεκτήματα της καλής και σταθερής κυβέρνησης», όσο και οι έμποροι των οποίων τα εισοδήματα είναι πάνω από £ 400 το χρόνο. Άρα, θα καταργούσε ο κ. Dixon, την απαλλαγή από το φόρο εισοδήματος, μερική ή ολική, την οποία αυτοί οι μικρότεροι έμποροι απολαμβάνουν τώρα; Αν όχι, γιατί;

Αν είναι δίκαιο ένας άνθρωπος του οποίου ολόκληρο το εισόδημα δεν υπερβαίνει τις £ 60, συμπεριλαμβανομένων των κερδών, π.χ. £ 4 ανά έτος, το οποίο (£ 4) προέρχεται από μια εμπορική δραστηριότητα που διεξάγεται από αυτόν από κοινού με άλλα πρόσωπα, να πρέπει να πληρώσει φόρο εισοδήματος για τις £ 4, διότι προέρχεται από τα «κέρδη του εμπορίου», πώς μπορεί να είναι δίκαιο ότι ένας άνθρωπος που αντλεί ένα καθαρό εισόδημα των £ 149 το χρόνο από τέτοια κέρδη να πρέπει να απαλλάσσεται από το φόρο. «Σάλτσα για τη θηλυκή χήνα, σάλτσα για την αρσενική χήνα», λέει μια παλιά παροιμία (σ.μ.: σημαίνει ότι: αν είναι σωστό το ένα είναι σωστό και το άλλο). Αν «τα κέρδη από το εμπόριο» πρέπει να επιβαρύνονται με φόρο εισοδήματος λόγω των «πλεονεκτημάτων που προκύπτουν από την καλή και σταθερή κυβέρνηση» για τον έμπορο, ανεξάρτητα από το ποσό του αποκρυπτόμενου εισοδήματος, τότε ο έμπορος του οποίου το εισόδημα είναι κάτω από £ 400 το χρόνο πρέπει να πληρώνει φόρο.

Αναμφίβολα, ο έμπορος αυτός θα είναι δεόντως ευγνώμων στον Εθνικό Σύνδεσμο των Εμπόρων που του άνοιξε τα μάτια στην ευλογία που απολαμβάνει από σταθερή κυβέρνηση, έναντι της οποίας μέχρι σήμερα ήταν τόσο τυφλός, ώστε να επιζητεί ο ίδιος εξαίρεση από τον φόρο εισοδήματος, αφήνοντας τους μεγαλύτερους εμπόρους «των οποίων τη δύναμη να αποκτούν εισόδημα αυτοί (οι μικρότεροι έμποροι) συλλογικά μειώνουν», να πληρώνουν, κατά συνέπεια, μεγαλύτερη επιβάρυνση για το φόρο αυτό.

Στο επιχείρημα της απρόσφορης μεθόδου παροχής ευκαιρίας σε τεράστιο αριθμό των αιτήσεων για την επιστροφή του φόρου εισοδήματος, που θα μπορούσαν, και σίγουρα θα γίνονταν, όπως είναι ο νόμος, αν ο φόρος εισοδήματος συλλεγόταν από συνεταιρισμούς βιομηχανίας και πρόνοιας, ο κ. Dixon απαντά, προτείνοντας να αφαιρεθεί από τον εργαζόμενο έμπορο το δικαίωμα που έχει κάθε πρόσωπο που συμβαίνει να επιβαρυνθεί με φόρο εισοδήματος που δεν οφείλει, να απαιτήσει επιστροφή. «Θα ήταν απρόσφορο», αναφέρει, «τέτοιες αιτήσεις να επιτρέπονται». Αλλά υπάρχει και μια άλλη πλευρά στο ερώτημα που ο κ. Dixon δεν φαίνεται να έχει σκεφθεί, μια πλευρά που εμπλέκεται στο ισχυρό επιχείρημα του κ. Ludlow ότι τα αποτελέσματα εμπορίου που διεξάγεται από πρόσωπα για τις δικές τους ανάγκες δεν είναι "κέρδη", αλλά "εξοικονόμηση".

Αν ένας τέτοιος αυθαίρετος νόμος, στρεφόμενος κατά της μάζας του πληθυσμού, θα μπορούσε να περάσει με την παρούσα κατανομή της πολιτικής εξουσίας, οι εργαζόμενοι καταναλωτές δεν μπορούν παρά να υιοθετήσουν το σύστημα εμπορίου των Δημόσιων Υπηρεσιών, και να πωλούν στους εαυτούς τους όσο το δυνατόν πλησιέστερα στην τιμή κόστους, προκειμένου να καταπολεμήσουν την αδικία της επιβολής ενός έκτακτου φόρου επί των κερδών των εμπορικών συναλλαγών τους, αποκομίζοντας αυτά τα κέρδη με τη μορφή μείωσης των τιμών, αντί της επιστροφής ποσοστού επί των συναλλαγών τους. Έχουμε ως εδώ εκφράσει την αντίθεσή μας στο σχέδιο αυτό, το οποίο δεν είναι ούτε δίκαιο προς τον ιδιώτη έμπορο ούτε τόσο επωφελές όσο το σύστημα Rochdale για τους φτωχότερους καταναλωτές, από τους οποίους θα απομακρύνει το κίνητρο για συνετή εξοικονόμηση που προβλέπεται από την παρούσα μέθοδο.

Αλλά αν η Ένωση των Εμπόρων θα μπορούσε να πετύχει στο άδικο σχήμα τους φορολογίας των φτωχών για δικό τους όφελος, θα αναγκασθούμε να δώσουμε μια συμβουλή, για την οποία θα λυπούμαστε που υποχρεωθήκαμε να δώσουμε, αλλά η οποία σίγουρα δεν θα δοθεί μάταια. Θα πρέπει να πούμε, Πληρώστε αυτούς τους εμπόρους με το δικό τους νόμισμα. Έχουν προσπαθήσει να βοηθήσουν τον εαυτό τους με την αυθαίρετη επιβολή επί των κερδών της επιχείρησής σας έναν φόρο από τον οποίο αυτοί διεκδικούν εξαίρεση για τον εαυτό τους, αν τα εισοδήματά τους δεν είναι μεγαλύτερα από τα δικά σας. Υπερασπιστείτε τον εαυτό σας υποβάλλοντάς τους στον ανταγωνισμό ενός εμπορίου που διεξάγεται έτσι ώστε να αφήσει τον ιδιωτικό επιχειρηματία, ο οποίος πωλεί στις ίδιες τιμές, χωρίς καθόλου κέρδος.

Πρωτότυπο με τίτλο: Co-operative Societies and the Income Tax

https://books.google.gr/books/about/Co_operative_Societies_and_the_Income_Ta.html?id=7IEZlwEACAAJ&redir_esc=y

Ή

<https://archive.org/details/cooperativesoci00ltdgoog>

Μετάφραση: Κ. Παπαγεωργίου

Αύξηση του κύκλου εργασιών των συνεταιρισμών

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ICA, Κεμπέκ, 12 Οκτωβρίου 2016

Οι συνεταιριστικές επιχειρήσεις ανακοινώνουν 7% ανάπτυξη και ένα συνδυασμένο κύκλο εργασιών USD \$ 2,53 τρισεκατομμύρια

Οι 300 μεγαλύτεροι συνεταιρισμοί και τα ταμεία αλληλασφάλισης στον κόσμο έχουν αυξήσει τον κύκλο εργασιών τους κατά 7,20% σε \$ 2.53 τρισεκατ. (ή 2.533,1 δισεκατ.), σύμφωνα με την έκδοση του Παγκόσμιου Συνεταιριστικού Παρατηρητηρίου (WCM) 2016. Τα ευρήματα παρουσιάστηκαν στη Διεθνή Σύνοδο Κορυφής των Συνεταιρισμών στο Κεμπέκ. Το Παρατηρητήριο παραμένει το μόνο πρόγραμμα του είδους του, για τη συλλογή και την ανάλυση δεδομένων σχετικά με τις μεγαλύτερες στον κόσμο συνεταιριστικές και αλληλασφαλιστικές οργανώσεις και άλλες επιχειρήσεις που ελέγχονται από τους συνεταιρισμούς.

Ο Charles Gould, Γενικός Διευθυντής της Διεθνούς Συνεταιριστικής Συμμαχίας, Δήλωσε: «Ο Παγκόσμιος Συνεταιριστικός Παρατηρητής είναι τώρα στο πέμπτο έτος του. Δεν υπάρχει πιο κατάλληλος τρόπος για να γιορτάσουμε αυτό, από το ποσοστό αύξησης 7% που είμαστε περήφανοι να ανακοινώσουμε φέτος, και δεν υπάρχει καλύτερη στιγμή από τώρα, κατά τη διάρκεια της Διεθνούς Συνόδου Κορυφής των Συνεταιρισμών 2016. Υπάρχει ένα αυξημένο ενδιαφέρον για τους συνεταιρισμούς σε όλο τον κόσμο, και πρέπει να ανταποκριθούμε σε αυτό το ενδιαφέρον με την κατάλληλη προώθηση του μοντέλου μας. Ο Παγκόσμιος Συνεταιριστικός Παρατηρητής ως η κορυφαία πηγή δεδομένων για τους μεγαλύτερους συνεταιρισμούς και τα ταμεία αλληλασφάλισης του κόσμου είναι ένα κεντρικό εργαλείο για την ευαισθητοποίηση, τη χάραξη πολιτικής, την υπεράσπιση και την έρευνα. »

Ο Παρατηρητής αναφέρεται σε δεδομένα του 2014, τα οποία συλλέχθηκαν από διάφορες πηγές, όπως οι εθνικές ταξινομήσεις, τομεακές ταξινομήσεις, οι υπάρχουσες βάσεις δεδομένων που περιέχουν τα οικονομικά στοιχεία, ετήσιες εκθέσεις και ερωτηματολόγια. Συνολικά, 146 ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν από οργανώσεις σε 39 χώρες, συμπεριλαμβανομένων ατομικών συνεταιρισμών και συνεταιριστικών ομοσπονδιακών οργάνων. Η βάση δεδομένων για την έκδοση αυτή περιέχει πληροφορίες για 2.370 συνεταιρισμούς από 63 χώρες. Από αυτούς, 1.420 συνεταιρισμοί από 52 χώρες έχουν κύκλο εργασιών άνω των \$ 100 εκατ δολαρίων ΗΠΑ. Οι πέντε κορυφαίοι συνεταιρισμοί με βάση τον κύκλο εργασιών είναι: Η Crédit Agricole (\$ 90,21 δισεκ. δολ. ΗΠΑ), ένα δίκτυο συνεταιριστικών τραπεζών από τη Γαλλία, η εθνική ένωση των συνεταιριστικών τραπεζών της Γερμανίας BVR (70,05 δισεκ. δολ. ΗΠΑ), ο Όμιλος BPCE επίσης ένα δίκτυο των συνεταιριστικών τραπεζών από τη Γαλλία (68,96 δισεκ. δολ. ΗΠΑ), η ασφαλιστική NH Nonghyup, μια επέκταση της οικονομικής λειτουργίας της Εθνικής Αγροτικής Συνεταιριστικής Ομοσπονδίας από τη Δημοκρατία της Κορέας (63,96 δισεκ. δολ. ΗΠΑ) και η State Farm αμοιβαία από τις ΗΠΑ (63,73 δισεκ. δολ ΗΠΑ). Η State Farm εξαγοράστηκε από τον Όμιλο Desjardins το 2014, μετά τη συλλογή των αναγκαίων στοιχείων. Το Παρατηρητήριο αναφέρει επίσης ταξινομήσεις στηριζόμενες στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) κατά κεφαλήν, συνδέοντας τον κύκλο εργασιών των συνεταιρισμών προς την αγοραστική δύναμη της χώρας στην οποία δραστηριοποιούνται. Σε αυτή την κατάταξη, η οποία

τονίζει τη σημασία των συνεταιρισμών στις χώρες τους, η NH Nonghyup έρχεται πρώτη, ακολουθούμενη από την Συνεταιριστική Εταιρεία Λιπασμάτων των Αγροτών της Ινδίας (IFFCO), την Crédit Agricole, την συνεταιριστική υγείας Unimed της Βραζιλίας και τον Όμιλο της BPCE.

Η βάση δεδομένων της έκδοσης αυτής περιέχει πληροφορίες για 2.370 συνεταιρισμούς από 63 χώρες. Από αυτούς, 1.420 συνεταιρισμοί από 52 χώρες έχουν κύκλο εργασιών άνω των 100 εκατ. δολ. ΗΠΑ.

Οι κορυφαίοι 300 συνεταιρισμοί προέρχονται από 25 χώρες και έχουν ένα συνδυασμένο κύκλο εργασιών 2,53 τρισεκατομμύρια (ή 2.533 δισεκατομμύρια) μια αύξηση της τάξης του 7,20% από τα 2,36 τρισεκατ. που αναφέρθηκαν από το του παρατηρητήριο του προηγούμενου έτους. Πάνω από το 32% από αυτούς δραστηριοποιούνται στη γεωργία, 39% στην ασφάλιση, 19% στο χονδρικό και λιανικό εμπόριο και 6% σε τραπεζικές και χρηματοοικονομικές υπηρεσίες. Μερικοί από τους κορυφαίους 300 συνεταιρισμούς δραστηριοποιούνται επίσης στον τομέα της υγείας και της κοινωνικής μέριμνας (1%), στον κλάδο της βιομηχανίας (2%) και σε άλλες υπηρεσίες και δραστηριότητες.

Το Παρατηρητήριο συγκεντρώνει στοιχεία σχετικά με τους συνεταιρισμούς από όλες τις ηπείρους, που αποδεικνύουν τον σημαντικό ρόλο των συνεταιρισμών στην παγκόσμια οικονομία. Έχει γίνει η μεγάλη παγκόσμια έκθεση για την ανάλυση της συνεταιριστικής κίνησης στον κόσμο, παρέχοντας πληροφορίες για την έρευνα συνεταιριστικών επιχειρήσεων. Ένα νέο χαρακτηριστικό στο Παρατηρητήριο του τρέχοντος έτους είναι ένα κεφάλαιο αφιερωμένο στη διερεύνηση του συνεταιριστικού κεφαλαίου. Το κεφάλαιο αυτό εστιάζεται στην ανάλυση της κεφαλαιακής διάρθρωσης των μεγαλύτερων συνεταιρισμών στον κόσμο.

Μετάφραση Κ. Παπαγεωργίου

Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης Καταναλωτικών Συνεταιρισμών

Περιεχόμενα

Προοίμιο

Η ευελιξία του Κώδικα

Η Χρήση του Κώδικα

Επανεξέταση του Κώδικα

Αναφορά ως προς την τήρηση του Κώδικα

1. Μέλη

2. Ευκαιρίες Ψηφοφορίας και η Ετήσια Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.)

3. Ο ρόλος του Διοικητικού Συμβουλίου

4. Ο ρόλος των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου

5. Το Μέγεθος του Διοικητικού Συμβουλίου

6. Ισορροπία και Ανεξαρτησία Διοικητικού Συμβουλίου

7. Συμμετοχή Επαγγελματικών Εξωτερικών Μελών στο Συμβούλιο

8. Ο Πρόεδρος

9. Ο Διευθύνων Σύμβουλος

10. Ο Γραμματέας

11. Εκλογή, Ανανέωση Θητείας του Διοικητικού Συμβουλίου και Σχεδιασμός Διαδοχής

12. Ενημέρωση, Πληροφόρηση και Συνεχής Επαγγελματική Ανάπτυξη

13. Ανεξάρτητες επαγγελματικές συμβουλές

14. Αξιολόγηση Επίδοσης Διοικητικού Συμβουλίου

15. Επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου

16. Η Επιτροπή Διερεύνησης

17. Η Επιτροπή Αποζημιώσεων

18. Η Επιτροπή Ελέγχου

19. Η έκθεση του ελεγκτή στο Διοικητικό Συμβούλιο

20. Η Ετήσια Έκθεση Πεπραγμένων

Αξιολόγηση συμμόρφωσης

Διεθνής Συνεταιριστική Συμμαχία Δήλωση της Συνεταιριστικής Ταυτότητας

Προοίμιο

Οι συνεταιρισμοί είναι επιχειρήσεις με ιδιοκτήτες τα μέλη τους, που ιδρύονται σύμφωνα με τη Δήλωση για τη Συνεταιριστική Ταυτότητα της Διεθνούς Συνεταιριστικής Συμμαχίας και οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί έχουν υπάρξει, εδώ και καιρό, από τα πιο επιτυχημένα παραδείγματα στο Ηνωμένο Βασίλειο. Κλειδί για την επιτυχία του μοντέλου είναι η διακυβέρνηση. Η παραμέληση της διακυβέρνησης αποδυναμώνει το πλαίσιο λογοδοσίας και συνεπάγεται πολλαπλούς κινδύνους για την επιχείρηση και τη στρατηγική της με την πάροδο του χρόνου.

Αντίθετα, η χρηστή διακυβέρνηση υποστηρίζει το διοικητικό συμβούλιο του συνεταιρισμού στο έργο της δημιουργίας και διατήρησης μιας ισχυρής και βιώσιμης επιχείρησης που καλύπτει τις ανάγκες των μελών της.

Ο συνεταιριστικός τομέας έχει, συνεπώς, από καιρό αναγνωρίσει την αξία της καλής πρακτικής διακυβέρνησης και είχε πάντοτε ένα πλαίσιο αυτορρύθμισης για τη διακυβέρνηση των καταναλωτικών συνεταιρισμών¹ εδώ και πολλά χρόνια. Η τελευταία ενημέρωση του πλαισίου αυτού ήταν το 2005, η οποία οδήγησε στη δημοσίευση ενός Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης της Βέλτιστης Πρακτικής. Ο Κώδικας του 2005 έχει πλέον ενημερωθεί και αναθεωρηθεί μετά από διαβούλευση με τον κλάδο.

Ο Κώδικας αντλεί στοιχεία από τις βέλτιστες πρακτικές από ένα ευρύτερο επιχειρηματικό περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένου και του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου που ισχύει για τις εισηγμένες στο χρηματιστήριο εταιρείες, αλλά αντικατοπτρίζει τα διακριτά χαρακτηριστικά των καταναλωτικών συνεταιρισμών. Υπάρχουν πολλές περιοχές επικάλυψων, διότι η χρηστή διακυβέρνηση αναφέρεται, από πολλές απόψεις, στις ίδιες βασικές αρχές. Ωστόσο, σε ένα συνεταιρισμό, το διοικητικό συμβούλιο πρέπει να οδηγεί τον συνεταιρισμό και ταυτόχρονα να λειτουργεί σύμφωνα με τις Αξίες και τις Αρχές της Διεθνούς Συνεταιριστικής Συμμαχίας, να ασχολείται ενεργά και να διατηρεί στενές σχέσεις με τα μέλη του και να ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή των μελών στις πρακτικές της διακυβέρνησής του.

¹ Για τους σκοπούς του Κώδικα, ο όρος «συνεταιρισμός καταναλωτών» ή καταναλωτικός συνεταιρισμός αναφέρεται σε ένα συνεταιρισμό που ανήκει και ελέγχεται από τα μέλη του, όταν τα μέλη του είναι οι πελάτες του. Με τις δραστηριότητές του να εστιάζονται σε δραστηριότητες παραδοσιακών συνεταιριστικών καταστημάτων λιανικής πώλησης για τρόφιμα, ταξίδια, μέριμνα κηδείας και φαρμακεία.

Η διακυβέρνηση αφορά τον τρόπο που οι συνεταιρισμοί διευθύνονται και ελέγχονται και, συνεπώς, είναι στο επίκεντρο των εργασιών του διοικητικού συμβουλίου. Αυτός ο Κώδικας είναι οδηγός για τα βασικά στοιχεία αποτελεσματικής πρακτικής του διοικητικού συμβουλίου. Έχει σχεδιαστεί για να βοηθά τα διοικητικά συμβούλια κατά την εκτέλεση του ρόλου της διακυβέρνησης και να παρέχει ένα μέτρο της υπευθυνότητας και διασφάλισης στα μέλη.

Η ευελιξία του κώδικα

Αναγνωρίζεται ότι οι διαφορετικοί συνεταιρισμοί μπορούν να επιλέξουν να εφαρμόζουν τις διατάξεις του Κώδικα με διάφορους τρόπους και ότι «ένα μέγεθος δεν ταιριάζει σε όλους». Οι συνεταιρισμοί, μπορεί να αισθάνονται ότι δεν είναι κατάλληλο για αυτούς να συμμορφώνονται με κάποια διάταξη του Κώδικα λόγω του μεγέθους και του κύκλου εργασιών. Στις περιπτώσεις αυτές θα πρέπει να εξηγούν στην ετήσια έκθεσή τους, το ιστορικό της κατάστασης και να δίνουν πληροφορίες σχετικά με το τι έχουν επιλέξει να κάνουν αντ' αυτής.

Η Χρήση του Κώδικα

Ο Κώδικας είναι δομημένος σε τρία επίπεδα. Οι βασικοί κανόνες εκθέτουν συνοπτικά τους βασικούς κανόνες της διακυβέρνησης που ισχύουν για όλους τους συνεταιρισμούς. Κάθε βασικός κανόνας έχει έναν ή περισσότερους υποστηρικτικούς κανόνες. Αυτοί οι υποστηρικτικοί κανόνες απεικονίζουν το τι θα μπορούσε να αποτελέσει καλή συμμόρφωση της διακυβέρνησης με τους βασικούς κανόνες. Οι προϋποθέσεις είναι τα ειδικά σημεία στα οποία όλοι οι συνεταιρισμοί θα πρέπει να αναφέρονται σε ετήσια βάση.

Επανεξέταση του Κώδικα

Ο Κώδικας θα υπόκειται σε περιοδική επανεξέταση και αναθεώρηση από την οργάνωση «Συνεταιρισμοί Ηνωμένου Βασιλείου» (Co-operatives UK) υπό το πρίσμα των αλλαγών στη νομοθεσία και στη συνιστώμενη πρακτική.

Αναφορά για την τήρηση του Κώδικα

Ο Κώδικας απαιτεί από τους συνεταιρισμούς να παρέχουν ενημέρωση στις ετήσιες εκθέσεις τους σχετικά με το βαθμό στον οποίο τον έχουν τηρήσει κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς. Μπορούν να κάνουν οποιεσδήποτε αναφορές θεωρούν σκόπιμο όσον αφορά την προσέγγισή τους για τη διακυβέρνηση και τον Κώδικα. Ωστόσο, θα πρέπει να γνωστοποιούν αν έχουν ή δεν έχουν συμμορφωθεί με τις

διατάξεις του Κώδικα και, όπου δεν το έχουν πράξει, να δίδουν μια εξήγηση για τα μέτρα που έχουν λάβει αντ' αυτών. Τέτοιες εξηγήσεις θα πρέπει να:

Αναφέρουν το ιστορικό της κατάστασης

Παρέχουν σαφή αιτιολόγηση για τη θέση που έλαβαν, ειδικά για τον συνεταιρισμό

Αναφέρουν εάν η απόκλιση από τις διατάξεις του Κώδικα είναι χρονικά περιορισμένη

Αναφέρουν ποια εναλλακτικά μέτρα έλαβε ο συνεταιρισμός στη θέση των κανόνων που καθορίζονται στον Κώδικα για να μετριασθεί ο τυχόν πρόσθετος κίνδυνος.

Όλοι οι συνεταιρισμοί θα πρέπει να συμμορφώνονται σε τυχόν αιτήματα από την Co-operatives Europe για την παροχή πληροφοριών σχετικών με την παρακολούθηση του Κώδικα.

Νοέμβριος 2013

1. Μέλη

Βασικός κανόνας

Οι συνεταιρισμοί είναι δημοκρατικές οργανώσεις που ανήκουν στα μέλη τους και το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να προωθεί την ανάπτυξη και την εξέλιξη των μελών και να ενθαρρύνει τα μέλη να συμμετέχουν ενεργά στη διακυβέρνησή τους.

Υποστηρικτικοί κανόνες

Οι συνεταιρισμοί θα πρέπει να αναπτύσσουν δομές και πολιτικές που επιτρέπουν και προωθούν την ενεργό συμμετοχή των μελών σε ένα επίπεδο κάτω από το διοικητικό συμβούλιο.

Οι συνεταιρισμοί θα πρέπει να είναι σαφείς ως προς την αξία που θα δημιουργούν για τα μέλη τους.

Τα μέλη έχουν σαφώς καθορισμένα δικαιώματα και υποχρεώσεις και οφείλουν να θεωρούν το διοικητικό συμβούλιο υπεύθυνο για τις πολιτικές και τις επιδόσεις του συνεταιρισμού τους. Τα μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι πολιτικές και η επίδοση είναι σύμφωνες με τους δεδηλωμένους στόχους του συνεταιρισμού και τη Δήλωση για τη Συνεταιριστική Ταυτότητα της Διεθνούς Συνεταιριστικής Συμμαχίας, η οποία αποτελεί τη βάση όλων των συνεταιριστικών επιχειρήσεων.

Τα μέλη των επιτροπών περιοχής ή τα περιφερειακά συμβούλια, εάν υπάρχουν, τα οποία εκλέγουν άμεσα το διοικητικό συμβούλιο, θα πρέπει να διαθέτουν τις αναγκαίες πληροφορίες και τους πόρους για να ελέγχουν τη λογοδοσία του διοικητικού συμβουλίου.

Οι συνεταιρισμοί θα πρέπει να προωθούν και να ενθαρρύνουν την πολυμορφία.

Προϋποθέσεις

1. Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να ενημερώνει τα μέλη σχετικά με το δικαίωμα να θέσουν υποψηφιότητα για εκλογή στο διοικητικό συμβούλιο ή / και στα περιφερειακά συμβούλια και τις επιτροπές περιοχής και τι αυτό θα

συνεπάγεται, και να καθιστούν σαφές ποιες είναι οι απαραίτητες προϋποθέσεις για υποψηφιότητα εκλογής σε αξίωμα.

2. Ο γραμματέας θα πρέπει να διατηρεί ένα ακριβές και ενημερωμένο μητρώο μελών.

3. Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να επιδιώκει να εντοπίζει ενεργά μέλη και να διατηρεί στενές σχέσεις μαζί τους.

4. Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να συντάσσει μια δήλωση που να παρέχει λεπτομέρειες σχετικά με την αξία που ο συνεταιρισμός επιδιώκει να δημιουργήσει για τα μέλη και ετησίως να εξετάζει την πρόοδο σε σύγκριση με τη δήλωση αυτή.

5. Ανάλογα με το μέγεθος, την πολυπλοκότητα και το προφίλ κινδύνου του συνεταιρισμού, το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να διασφαλίζει ότι η προπαρασκευαστική κατάρτιση είναι διαθέσιμη για τα μέλη που δηλώνουν ενδιαφέρον για τη συμμετοχή στις εκλογές για το διοικητικό συμβούλιο, τα περιφερειακά συμβούλια, και / ή τις επιτροπές περιοχής.

6. Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να διασφαλίζει ότι οι πληροφορίες σχετικά με τη διαθεσιμότητα των εν λόγω προγραμμάτων κατάρτισης γίνονται ευρέως γνωστές.

Κατά την παρακολούθηση της συμμετοχής των μελών, το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη του τα ακόλουθα:

- Τον αριθμό μελών που εισέρχονται και αποχωρούν από τον συνεταιρισμό.
- Τον αριθμό μελών που μετέχουν στις συνελεύσεις.
- Τον αριθμό των επιτροπών των μελών ή / και άλλων ομάδων μελών και τον αριθμό των μελών που παρίστανται.
- Την προσέλευση στις εκλογές, για να εξακριβωθεί αν η εκλογική προσέλευση είναι δημογραφικά αντιπροσωπευτική των μελών.
- Το βαθμό οικονομικής συμμετοχής των μελών στον συνεταιρισμό.
- Τον αριθμό των εργαζομένων που γίνονται μέλη του συνεταιρισμού.
- Τη συμμετοχή των μελών στην κατάρτιση και την εκπαίδευση.

Θα πρέπει να καταβληθούν σημαντικές προσπάθειες για τη βελτίωση των στοιχείων αυτών σε ετήσια βάση.

8. Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να επιδιώκει να εφαρμόσει ολοκληρωμένες πολιτικές για την συμμετοχή των μελών, και να διασφαλίσει ότι τα δημοκρατικά δικαιώματα των μελών γίνονται σαφή και ότι υπάρχει σημαντικός αριθμός μελών που ενδιαφέρονται να εκλεγούν στο διοικητικό συμβούλιο, όπου είναι δυνατό.

9. Κατά περίπτωση, τα μέλη των επιτροπών περιοχής ή των περιφερειακών συμβουλίων θα πρέπει να λαμβάνουν επαρκείς πληροφορίες σχετικές με το ρόλο τους, και να μην περιορίζονται, κατ' ανάγκη, στην περιοχή τους, για να μπορούν να ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις τους.

10. Κατά περίπτωση, τα μέλη των επιτροπών περιοχής ή των περιφερειακών συμβουλίων θα πρέπει να υπόκεινται στις υποχρεώσεις της εχεμύθειας, αντίστοιχες με εκείνες που ισχύουν για τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου του συνεταιρισμού. Τα μέλη των επιτροπών περιοχής ή των περιφερειακών συμβουλίων θα πρέπει να συμπεριφέρονται σύμφωνα με τον κώδικα των μελών του διοικητικού συμβουλίου κατάλληλα προσαρμοσμένο για το σκοπό αυτό από τον συνεταιρισμό.

11. Ο συνεταιρισμός δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις εις βάρος ενός ατόμου για λόγους ηλικίας, αναπηρίας, αλλαγής φύλου, φυλής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, φύλου, σεξουαλικού προσανατολισμού, γάμου ή συμβίωσης, εγκυμοσύνης και μητρότητας ή οποιουδήποτε άλλου θέματος.

2. Ευκαιρίες Ψηφοφορίας και η Ετήσια Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.)

Βασικός κανόνας

Οι συνεταιρισμοί θα πρέπει να χρησιμοποιούν την Ετήσια Γενική Συνέλευση, και όπου χρειάζεται τις έκτακτες συνελεύσεις, για την επικοινωνία με τα μέλη τους και για να τα ενθαρρύνουν να ασκούν τα δημοκρατικά τους δικαιώματα και την ενεργό συμμετοχή τους.

Υποστηρικτικοί κανόνες

Οι συνεταιρισμοί θα πρέπει να επιδιώκουν να ενθαρρύνουν όλα τα μέλη να παρίστανται στην Ετήσια Γενική Συνέλευση, και στις ενδεχόμενες Ενδιάμεσες Συνελεύσεις.

Οι συνεταιρισμοί θα πρέπει να προωθούν μια ζωντανή δημοκρατία και να εξασφαλίζουν τον ύψιστο βαθμό ψηφοφοριών κατά τις συνελεύσεις και τη συμμετοχή στις εκλογές.

Θα πρέπει να υπάρχει επίσημη, αυστηρή, διαφανής και γενικευμένη διαδικασία ψηφοφορίας. Τα μέλη έχουν την ευθύνη να κάνουν μελετημένη χρήση της ψήφου τους.

Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να διασφαλίζει ότι η μορφή, η οργάνωση και το περιεχόμενο της Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης, και των ενδεχόμενων ενδιάμεσων συνελεύσεων, θα είναι όσο το δυνατόν πιο προσβάσιμες, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης ηλεκτρονικών μεθόδων.

Προϋποθέσεις

12. Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να διασφαλίζει ότι οι συνελεύσεις θα πραγματοποιούνται σε χρόνους και σε χώρους βολικούς για τον μεγαλύτερο δυνατό αριθμό μελών του συνεταιρισμού.

13. Θα πρέπει να γίνεται πρόβλεψη για μέλη με ειδικές ανάγκες.

14. Οι συνεταιρισμοί θα πρέπει να γνωστοποιούν τις Ετήσιες Γενικές Συνελεύσεις, τις Έκτακτες Συνελεύσεις και τις εκλογές των μελών του διοικητικού συμβουλίου με τον καταλληλότερο δυνατό τρόπο, για παράδειγμα, μέσω ταχυδρομείου, αφισών στα καταστήματα, με καταχωρήσεις στον τοπικό τύπο, με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και το διαδίκτυο.

15. Κατάλληλη προειδοποίηση, τουλάχιστον είκοσι μιας ημερών, θα πρέπει να παρέχεται στα μέλη πριν από την Ετήσια Γενική Συνέλευση.

16. Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να εξετάζει ποιες διαδικασίες είναι κατάλληλες, ώστε να μεγιστοποιηθεί η συμμετοχή των μελών στις συνελεύσεις και στις εκλογές, για παράδειγμα, ταχυδρομικώς, τηλεφωνικώς και με ηλεκτρονικές μεθόδους.

17. Επαρκείς πληροφορίες θα πρέπει να παρέχονται στα μέλη ώστε να μπορέσουν να λάβουν μια τεκμηριωμένη απόφαση και να θέσουν υποψηφιότητα για τις εκλογές.

18. Επαρκείς πληροφορίες θα πρέπει να παρέχονται στα μέλη, ώστε να μπορούν να λάβουν μια τεκμηριωμένη απόφαση σχετικά με την ψήφο τους.

19. Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να καθορίζει διαδικασίες ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι εκλογές, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας προσέλκυσης ψήφων, είναι δίκαιες και διαφανείς και χωρίς απάτη και ανεπίτρεπτες επιρροές.

20. Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να θέτει σε εφαρμογή μια δίκαιη και διαφανή μέθοδο καταμέτρησης των ψήφων και η διαδικασία αυτή θα πρέπει να εξηγείται στα μέλη.

21. Τυχόν εκλογές χωρίς ανταγωνιστικές υποψηφιότητες, για θέσεις στο διοικητικό συμβούλιο, περιφερειακά συμβούλια και / ή επιτροπές περιοχής, θα πρέπει να τεκμηριώνονται στην ετήσια έκθεση, μαζί με τυχόν προσπάθειες που καταβλήθηκαν από το διοικητικό συμβούλιο για τη διεύρυνση της συμμετοχής των μελών στη διακυβέρνηση του συνεταιρισμού.

22. Ένα διοικητικό συμβούλιο που προτείνει συναλλαγές, εξαγορές ή εκποιήσεις, που αφορούν το 25% ή περισσότερο των κεφαλαίων των μελών του συνεταιρισμού, θα πρέπει να το γνωστοποιεί στα μέλη σε μια συμβουλευτική συνάντηση. Οι συνεταιρισμοί μπορεί να επιθυμούν να προχωρούν περαιτέρω και να ζητούν την έγκριση των εν λόγω αποφάσεων από τα μέλη, προς το συμφέρον της δημοκρατικής λογοδοσίας.

23. Ένα διοικητικό συμβούλιο που εξετάζει μια μεταβίβαση δεσμεύσεων σε άλλον συνεταιρισμό, πρέπει να βεβαιωθεί ότι τα συμφέροντα των μελών διασφαλίζονται κατά τη διαπραγμάτευση της μεταφοράς των δεσμεύσεων, και θα πρέπει να θέτει στη διάθεση των μελών όλες τις πληροφορίες που χρειάζονται για να κάνουν συνειδητές επιλογές, ως προς το αν πρέπει ή όχι να εγκρίνουν τη μεταβίβαση.

24. Ένα διοικητικό συμβούλιο που εξετάζει την αποδοχή μιας μεταβίβασης των δεσμεύσεων ενός άλλου συνεταιρισμού, όπου αυτή η συναλλαγή αφορά ποσό ανώτερο από το 25% των κεφαλαίων των μελών του συνεταιρισμού που εξετάζει την αποδοχή, πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη του τα συμφέροντα των μελών και θα πρέπει να συμβουλευεται τα μέλη και να τους παρέχει όλες τις πληροφορίες

που χρειάζονται για να εκφράσουν μια ενημερωμένη προτίμηση ως προς το εάν ή όχι η μεταβίβαση πρέπει να εγκριθεί.

3. Ο ρόλος του Διοικητικού Συμβουλίου

Βασικός κανόνας

Κάθε συνεταιρισμός θα πρέπει να διευθύνεται από ένα αποτελεσματικό διοικητικό συμβούλιο το οποίο είναι υπόλογο προς τα μέλη του και είναι συλλογικά υπεύθυνο για τη μακροπρόθεσμη επιτυχία της επιχείρησης σύμφωνα με τις Αξίες και τις Αρχές της Διεθνούς Συνεταιριστικής Συμμαχίας.

Υποστηρικτικοί κανόνες

Ο ρόλος του συμβουλίου είναι να ηγείται του συνεταιρισμού. Θα πρέπει να θέτει τους στρατηγικούς στόχους του συνεταιρισμού, να διασφαλίζει ότι οι πόροι είναι διαθέσιμοι για την επίτευξή τους και να ελέγχει τις επιδόσεις της διαχειριστικής ομάδας.

Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να θέτει τις αξίες, το ήθος και το πολιτιστικό επίπεδο του συνεταιρισμού, λαμβάνοντας υπόψη τις Αξίες και τις Αρχές της Διεθνούς Συνεταιριστικής Συμμαχίας. Το διοικητικό συμβούλιο πρέπει να εξασφαλίζει ότι, κατά τη λειτουργία της επιχείρησης, η διαχειριστική ομάδα τηρεί τις αξίες, το ήθος και το πολιτιστικό επίπεδο και πρέπει να εξασφαλίζει ότι οι υποχρεώσεις του συνεταιρισμού προς τα μέλη και τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, ιδίως τους εργαζόμενους, τους πελάτες, τους προμηθευτές και την κοινότητα, είναι κατανοητές και εκπληρώνονται.

Το διοικητικό συμβούλιο είναι υπεύθυνο για τη διασφάλιση ότι η διαχείριση του κινδύνου αντιμετωπίζεται σωστά από τον συνεταιρισμό.

Το διοικητικό συμβούλιο, με τη συμβολή της διαχειριστικής ομάδας, έχει την τελική ευθύνη για τον προσδιορισμό των βασικών επιχειρηματικών κινδύνων που αντιμετωπίζει ο συνεταιρισμός.

Το διοικητικό συμβούλιο πρέπει να καθορίζει τα είδη των κινδύνων που ο συνεταιρισμός είναι διατεθειμένος να αναλάβει.

Ο επικεφαλής του εσωτερικού ελέγχου και του κινδύνου, ή ισοδύναμος αυτού, θα πρέπει να επικουρεί το διοικητικό συμβούλιο για τον εντοπισμό των πιο σοβαρών κινδύνων που αντιμετωπίζει ο συνεταιρισμός και να συνεργάζονται ώστε να

ετοιμασθούν σχέδια για τον έλεγχο, την παρακολούθηση και την ελαχιστοποίηση των κινδύνων αυτών.

Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να διασφαλίζει ότι η διαχειριστική ομάδα διατηρεί ένα υγιές σύστημα εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων για την προστασία των επενδύσεων των μελών και των περιουσιακών στοιχείων του συνεταιρισμού.

Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να είναι βέβαιο ότι διαθέτει τα κατάλληλα μέσα για τον έλεγχο και τη λήψη πληροφοριών σχετικά με τυχόν θυγατρικές ή συναφείς επιχειρήσεις.

Προϋποθέσεις

25. Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να συνεδριάζει αρκετά τακτικά για να ανταποκρίνεται στα καθήκοντά του.

26. Θα πρέπει να υπάρχει μια επίσημη καταγραφή των θεμάτων που προορίζονται αποκλειστικά για το διοικητικό συμβούλιο.

27. Η ετήσια έκθεση πεπραγμένων θα πρέπει να αναφέρει πως λειτουργεί το διοικητικό συμβούλιο και το είδος των αποφάσεων που λαμβάνονται από το διοικητικό συμβούλιο καθώς και εκείνων που έχουν εκχωρηθεί στη διαχειριστική ομάδα.

28. Η ετήσια έκθεση πεπραγμένων πρέπει να αναφέρεται στον αριθμό των συνεδριάσεων του διοικητικού συμβουλίου και των επιτροπών που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους και την ατομική συμμετοχή των μελών τους σε αυτές.

29. Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να διασφαλίζει ότι ο συνεταιρισμός διατηρεί ισχυρά και αιτιολογούμενα συστήματα διαχείρισης κινδύνων και εσωτερικού ελέγχου και το πώς έχει γίνει αυτό θα πρέπει να αναφέρεται στην ετήσια έκθεση πεπραγμένων. Δείτε την ενότητα «Εσωτερικός Έλεγχος και Διαχείριση Κινδύνων».

30. Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να βεβαιώνεται, έχοντας λάβει διαβεβαιώσεις από τη διαχειριστική ομάδα, για την αξιοπιστία των οικονομικών πληροφοριών και άλλων κρίσιμων δομικών και λειτουργικών διαδικασιών.

31. Ο γραμματέας θα πρέπει να οργανώσει την κατάλληλη ασφαλιστική κάλυψη για ενδεχόμενη νομική δράση κατά μελών του διοικητικού συμβουλίου.

32. Τουλάχιστον μία φορά το χρόνο το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να συνεδριάζει ή να πραγματοποιεί μέρος της συνεδριάσής του, χωρίς την παρουσία του υπευθύνου διαχείρισης.

33. Σε περίπτωση διάλυσης ενώ είναι θετική η καθαρή θέση, τυχόν πλεόνασμα που προκύπτει θα πρέπει να διανέμεται σύμφωνα με τις Συνεταιριστικές Αρχές.

34. Ανάλογα με το μέγεθος, την πολυπλοκότητα και το προφίλ κινδύνου του συνεταιρισμού, μπορεί να παρέχει εξαμηνιαίες ενδιάμεσες καταστάσεις των εμπορικών δραστηριοτήτων στα μέλη.

35. Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να βεβαιώνεται ότι δαπανά επαρκή χρόνο στην εξέταση των εκθέσεων για τις επιδόσεις των τυχόν θυγατρικών και συνδεδεμένων επιχειρήσεων.

36. Μια έκθεση των επιδόσεων των θυγατρικών και συνδεδεμένων επιχειρήσεων θα πρέπει να παρουσιάζεται στην ετήσια έκθεση πεπραγμένων.

Δ. Ο Ρόλος των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου

Βασικός κανόνας

Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου είναι υπεύθυνα για τη διασφάλιση ότι ο συνεταιρισμός πραγματοποιεί την δέσμευσή του να είναι μια επιτυχημένη συνεταιριστική επιχείρηση, και εξυπηρετεί τα συμφέροντα των μελών του και να προστατεύει την περιουσία των μελών του με τη χρησιμοποίηση ανεξάρτητης και αντικειμενικής κρίσης.

Υποστηρικτικοί κανόνες

Όλοι οι Διοικητικοί Σύμβουλοι είναι εξίσου υπεύθυνοι έναντι του νόμου για τις αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου.

Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου πρέπει να ενεργούν με καλή πίστη προς το συμφέρον του συνεταιρισμού στο σύνολό του. Θα πρέπει να ενεργούν πάντοτε με ακεραιότητα και εντιμότητα. Μέλη του διοικητικού συμβουλίου που δεν ενεργούν έτσι θα πρέπει να απομακρύνονται από το διοικητικό συμβούλιο.

Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου θα πρέπει να ασκούν τα καθήκοντά τους με τρόπους που συνάδουν με τις Αξίες και τις Αρχές της Διεθνούς Συνεταιριστικής Συμμαχίας και τις ηθικές αξίες του συνεταιρισμού τους.

Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου θα πρέπει να παρίστανται στις συνεδριάσεις του συμβουλίου, όταν είναι δυνατόν, προκειμένου να συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου θα πρέπει να βεβαιώνονται ότι έχουν την κατάλληλη πληροφόρηση ώστε εκτελούν τα καθήκοντά τους και να λαμβάνουν ενεργό ρόλο στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Οι διοικητικοί σύμβουλοι θα πρέπει να έχουν τη δέσμευση να τηρούν Δήλωση της Συνεταιριστικής Ταυτότητας της Διεθνούς Συνεταιριστικής Συμμαχίας και να συνεργάζονται και να υποστηρίζουν τους συνεταιρισμούς σε άλλους τομείς.

Οι διοικητικοί σύμβουλοι θα πρέπει να γνωρίζουν ότι ενδέχεται να προκύψουν ζητήματα που αφορούν τη σύγκρουση συμφερόντων και να γνωρίζουν σαφώς πώς αντιμετωπίζονται.

Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου πρέπει να υπογράφουν και να συμμορφώνονται με έναν κώδικα δεοντολογίας.

Προϋποθέσεις

37. Οι διοικητικοί σύμβουλοι θα πρέπει να παρίστανται σε επαρκή αριθμό συναντήσεων για να μπορούν να ανταποκρίνονται στα καθήκοντά τους.

38. Η ετήσια έκθεση πεπραγμένων πρέπει να περιλαμβάνει ένα διάγραμμα για τη συμμετοχή κάθε μέλους στις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου και των επιτροπών.

39. Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να διασφαλίζει ότι τυχόν συγκρούσεις συμφερόντων που αφορούν τα μέλη του αντιμετωπίζονται κατάλληλα και σύμφωνα με τον παρόντα Κώδικα.

40. Όλοι οι Διοικητικοί Σύμβουλοι θα πρέπει να ενημερώνουν τον γραμματέα του συνεταιρισμού για τυχόν διασυνδέσεις που έχουν, οι οποίες μπορεί να οδηγήσουν σε μια πιθανή σύγκρουση συμφερόντων.

41. Ο γραμματέας θα πρέπει να τηρεί μητρώο των συμφερόντων των μελών του διοικητικού συμβουλίου που να είναι προσβάσιμο για επιθεώρηση από τα μέλη του.

42. Τα άτομα που συνδέονται στενά με ανταγωνιστές του συνεταιρισμού, ή με προμηθευτές, τα οποία κατά τη γνώμη του διοικητικού συμβουλίου εξαρτώνται σημαντικά από το διανεμόμενο πλεόνασμα βάσει των συναλλαγών, (και σύντροφοι των ανωτέρω), δεν θα πρέπει να μετέχουν στο διοικητικό συμβούλιο.

43. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου θα πρέπει να ενημερώνουν τα μέλη κάθε χρόνο στην ετήσια έκθεση πεπραγμένων σχετικά με τους λόγους για τους οποίους θεωρούν ότι ο συνεταιρισμός μπορεί να θεωρηθεί ως ενεργή οικονομική μονάδα, με τις απαραίτητες υποστηρικτικές εκτιμήσεις ή ιδιότητες.

44. Μια επιστολή ανάληψης καθηκόντων θα πρέπει να επιδίδεται, με μια ευρεία ένδειξη του χρόνου που απαιτείται και του έργου και των ευθυνών που αναμένεται να αναληφθούν από τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου.

45. Πριν από την ανάληψη των καθηκόντων τους, τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου θα πρέπει να είναι βέβαιοι ότι θα έχουν αρκετό χρόνο για να ανταποκριθούν στο ρόλο τους με όλες τις δυνάμεις τους.

46. Πριν από την ανάληψη των καθηκόντων τους, οι διοικητικοί σύμβουλοι θα πρέπει να καθορίσουν εάν θα χρειαστεί να αποκτήσουν κατάρτιση για το ρόλο τους ώστε να προετοιμαστούν για το ρόλο τους και να τους επιτρέψει να προσφέρουν στρατηγική κατεύθυνση σε μια επιχείρηση που λειτουργεί ως συνεταιρισμός τόσο κατά τις περιόδους ανάπτυξης όσο και κατά τις περιόδους προκλήσεων.

47. Μετά την ανάληψη καθηκόντων τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου θα πρέπει να υπογράφουν και να συμμορφώνονται με έναν κώδικα δεοντολογίας.

Ε. Μέγεθος Διοικητικού Συμβουλίου

Βασικός κανόνας

Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να είναι κατάλληλου μεγέθους, ώστε να διασφαλίζει την εκπροσώπηση της ποικιλόμορφης σύνθεσης των μελών και να είναι σε θέση να οδηγεί τον συνεταιρισμό στην επίτευξη του στρατηγικού και άλλων στόχων.

Υποστηρικτικός κανόνας

Το μέγεθος του διοικητικού συμβουλίου του συνεταιρισμού θα πρέπει να αντικατοπτρίζει τη φύση, την ποικιλία και την κλίμακα του συνεταιρισμού, την πολυπλοκότητα των κινδύνων που αντιμετωπίζει και την ανάγκη να εξασφαλιστεί η κατάλληλη εκπροσώπηση.

Προϋπόθεση

48. Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να έχει τουλάχιστον επτά μέλη, ο μέγιστος αριθμός θα πρέπει να συμφωνηθεί από το διοικητικό συμβούλιο, ανάλογα με τις ανάγκες του συνεταιρισμού.

6. Ισορροπία και Ανεξαρτησία του Διοικητικού Συμβουλίου

Βασικός κανόνας

Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να ενεργεί αντικειμενικά και δίκαια προς το συμφέρον του συνεταιρισμού και των μελών του.

Υποστηρικτικοί κανόνες

Για να εξασφαλιστεί κάποιος βαθμός ισορροπίας και ανεξαρτησίας του διοικητικού συμβουλίου, το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να είναι δομημένο έτσι ώστε να μην κυριαρχείται από μια ομάδα ατόμων.

Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι η σύνθεσή του είναι αντιπροσωπευτική και αντικατοπτρίζει την ποικιλομορφία των μελών του.

Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να διασφαλίζει ότι υπάρχει δίκαιη και ίση μεταχείριση των μελών σε όλα τα επίπεδα του συνεταιρισμού.

Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να προωθεί και να ενθαρρύνει την πολυμορφία.

Προϋποθέσεις

49. Ο αριθμός των μελών του διοικητικού συμβουλίου, τα οποία είναι επίσης υπάλληλοι του συνεταιρισμού, δεν πρέπει να υπερβαίνει το 33% του συνολικού αριθμού μελών του διοικητικού συμβουλίου.

50. Τα μέλη της ομάδας διαχείρισης δεν θα πρέπει να κατέχουν θέση στο διοικητικό συμβούλιο.

51. Ο συνολικός αριθμός των εν ενεργεία υπαλλήλων, συνταξιούχων που έχουν συνταξιοδοτηθεί από την επιχείρηση τα τελευταία τρία χρόνια και οι σύζυγοί τους / σύντροφοί τους και εξωτερικοί επαγγελματίες (μη-μέλη του συνεταιρισμού) που εντάχθηκαν στο διοικητικό συμβούλιο δεν πρέπει να υπερβαίνουν το 49% του συνολικού αριθμού μελών του διοικητικού συμβουλίου.

52. Υφιστάμενοι εργαζόμενοι και εργαζόμενοι που έχουν συνταξιοδοτηθεί από την επιχείρηση κατά τα τελευταία τρία χρόνια δεν θα πρέπει να κατέχουν τη θέση του προέδρου.

53. Η ετήσια έκθεση πεπραγμένων θα πρέπει να προσδιορίζει τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο (όπου υπάρχει), τον διευθύνοντα σύμβουλο, τον γραμματέα και τον πρόεδρο και τα μέλη των επιτροπών ελέγχου, κινδύνου, έρευνας και αποδοχών.

54. Η ετήσια έκθεση πεπραγμένων πρέπει να περιλαμβάνει έναν κατάλογο των εξωτερικών διοικητικών συμβούλων και των μελών της ομάδας διαχείρισης.

55. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου θα πρέπει να αποζημιώνονται για οποιαδήποτε απώλεια εισοδήματος που συνδέεται με την εκπλήρωση του ρόλου τους.

56. Κάθε διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να διαμορφώνει μια πολιτική διαφοροποίησης.

57. Ο συνεταιρισμός δεν θα πρέπει να εισάγει διακρίσεις εις βάρος οποιουδήποτε ατόμου λόγω ηλικίας, αναπηρίας, αλλαγή φύλου, φυλής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, φύλου, σεξουαλικού προσανατολισμού, γάμου ή συμβίωσης, εγκυμοσύνης και μητρότητας ή οποιουδήποτε άλλου λόγου.

58. Οι συνεδριάσεις θα πρέπει να είναι προσβάσιμες όσο είναι εφικτό.

7. Συμμετοχή Επαγγελματιών ως Εξωτερικών Διοικητικών Συμβούλων

Βασικός κανόνας

Για να εξασφαλιστεί ότι το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να εκπληρώσει το ρόλο του σωστά και ότι ενεργεί στο μέγιστο των δυνατοτήτων του, το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να εξετάζει την ανάγκη και τα οφέλη, του προσεταιρισμού εξωτερικών επαγγελματιών ως μελών του διοικητικού συμβουλίου για να φέρουν κατάλληλη εμπειρογνωμοσύνη και ισορροπία.

Υποστηρικτικοί κανόνες

Αν το διοικητικό συμβούλιο επιθυμεί να έχει διαθέσιμη τη δυνατότητα προσθήκης εξωτερικών μελών στο διοικητικό συμβούλιο, κρίνοντας ότι ο συνεταιρισμός θα ωφεληθεί από αυτό, τα μέλη θα πρέπει να ψηφίσουν σχετικά με την πολιτική αυτή στη γενική συνέλευση.

Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να εξετάζει τον προσεταιρισμό εξωτερικών επαγγελματιών ως μέλη του διοικητικού συμβουλίου, όταν συμφωνηθεί μια πολιτική για τον προγραμματισμό διαδοχής και για τη διατήρηση κατάλληλης ισορροπίας των δεξιοτήτων και των εμπειριών στο πλαίσιο του συνεταιρισμού και του διοικητικού συμβουλίου.

Η επιτροπή έρευνας υποψηφίων θα πρέπει να προβεί σε συστάσεις προς το διοικητικό συμβούλιο σχετικά με την ανάγκη για προσεταιρισμό, και να υποδείξει κατάλληλους υποψηφίους για να αναλάβουν αυτόν τον ρόλο. Αν δεν υπάρχει επιτροπή έρευνας, ολόκληρο το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να εξετάσει αυτό το θέμα. Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να επιθυμεί να εξετάσει τη χρήση εξωτερικών συμβούλων έρευνας και τη διαφήμιση της κενής θέσης.

Προϋποθέσεις

59. Το όνομα κάθε υποψηφίου εξωτερικού διοικητικού συμβούλου θα πρέπει να υποβληθεί στην επόμενη γενική συνέλευση για επικύρωση από τα μέλη της.

60. Οι εξωτερικοί επαγγελματίες μέλη του διοικητικού συμβουλίου θα πρέπει να ορίζονται για συγκεκριμένη θητεία και η συνέχιση της θητείας τους θα πρέπει να επανεξετάζεται τουλάχιστον κάθε τρία χρόνια και να επιβεβαιώνεται από τα μέλη κατά την Ετήσια Γενική Συνέλευση.

61. Προκειμένου να διασφαλισθεί ο δημοκρατικός χαρακτήρας του διοικητικού συμβουλίου, ένας συνεταιρισμός θα πρέπει να διασφαλίζει ότι οι επαγγελματίες εξωτερικοί διοικητικοί σύμβουλοι δεν πρέπει να υπερβαίνουν το 49% του συνολικού αριθμού μελών του διοικητικού συμβουλίου.

62. Οι όροι και οι προϋποθέσεις των αιρετών διοικητικών συμβούλων και των επαγγελματικών εξωτερικών διοικητικών συμβούλων θα πρέπει να είναι προσβάσιμοι για επιθεώρηση από τα μέλη.

63. Μια επιστολή ανάληψης καθηκόντων θα πρέπει να επιδίδεται με μια ευρεία ένδειξη της χρονικής διάρκειας στην οποία αναφέρεται και του έργου και των ευθυνών που αναμένονται να αναληφθούν από τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου.

64. Πριν από την ανάληψη καθηκόντων, τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, θα πρέπει να είναι βέβαιοι ότι θα έχουν αρκετό χρόνο για να ανταποκριθούν στο ρόλο με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

65. Πριν από την ανάληψη των καθηκόντων τους, τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου θα πρέπει να καθορίζουν εάν θα πρέπει να τους παρασχεθεί επαρκής κατάρτιση για να τους εξοπλίσει για το ρόλο τους και να τους επιτρέψει να δώσουν στρατηγική κατεύθυνση σε μια επιχείρηση που λειτουργεί ως συνεταιρισμός τόσο κατά τις περιόδους ανάπτυξης όσο και κατά τις περιόδους προκλήσεων.

66. Πριν από την ανάληψη των καθηκόντων τους, τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, θα πρέπει να αναλάβουν τη δική τους διεξοδική εξέταση του συνεταιρισμού, ώστε να βεβαιωθούν ότι είναι μια αξιόπιστη οργάνωση, στην οποία αυτοί είναι κατάλληλοι να συνεισφέρουν.

8. Ο Πρόεδρος

Βασικός κανόνας

Ο πρόεδρος είναι υπεύθυνος για την καθοδήγηση του διοικητικού συμβουλίου και θα πρέπει να διασφαλίζει ότι το διοικητικό συμβούλιο ελέγχει αποτελεσματικά τις υποθέσεις του συνεταιρισμού και είναι σε εγρήγορση για τις υποχρεώσεις του προς τα μέλη του.

Υποστηρικτικοί κανόνες

Ο πρόεδρος θα πρέπει να διασφαλίζει ότι σε κάθε περίπτωση η στρατηγική του συνεταιρισμού είναι σύμφωνη με τις συνεταιριστικές αξίες και αρχές της Δήλωσης για τη Συνεταιριστική Ταυτότητα της Διεθνούς Συνεταιριστικής Συμμαχίας.

Πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα για την εξασφάλιση της ακεραιότητας και της ανεξαρτησίας στις σχέσεις μεταξύ του διευθύνοντος συμβούλου και του προέδρου. Ο πρόεδρος πρέπει να είναι σίγουρος για την δυνατότητά του να διαφοροποιείται από τον διευθύνοντα σύμβουλο, όπου είναι απαραίτητο.

Ο πρόεδρος θα πρέπει να ενεργεί ως ο κύριος σύνδεσμος μεταξύ του διοικητικού συμβουλίου και του διευθύνοντος συμβούλου και γραμματέα. Αυτός ή αυτή θα πρέπει να προωθεί και να διατηρεί αποτελεσματικές σχέσεις εργασίας μεταξύ των μελών του διοικητικού συμβουλίου, και θα πρέπει να ενθαρρύνει την ενεργό εμπλοκή και συμμετοχή όλων των μελών του διοικητικού συμβουλίου.

Προϋποθέσεις

67. Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να διορίζει, από τα μέλη του, έναν πρόεδρο και τουλάχιστον έναν αντιπρόεδρο. Τα άτομα αυτά θα πρέπει να επιλέγονται με βάση τις δεξιότητες στην προεδρία, τις ηγετικές ικανότητες, τις διαπροσωπικές δεξιότητες, την ικανότητα να αμφισβητήσουν τη διαχειριστική ομάδα και τη γνώση της επιχείρησης.

68. Ο πρόεδρος θα πρέπει να έχει υπηρετήσει τουλάχιστον μία θητεία του ως μέλος του διοικητικού συμβουλίου πριν αναλάβει αυτόν τον ρόλο.

69. Η θητεία του προέδρου δεν θα είναι μεγαλύτερη των τριών ετών και μπορεί να ανανεώνεται μέχρι ένα συνολικό μέγιστο υπηρεσίας ως προέδρου 6 ετών. Αυτός ή αυτή δεν θα πρέπει είναι και πάλι επιλέξιμοι για το αξίωμα του προέδρου.

70. Ο πρόεδρος δεν πρέπει να είναι εν ενεργεία υπάλληλος ή υπάλληλος ο οποίος έχει συνταξιοδοτηθεί εντός των τριών τελευταίων ετών ή σύζυγος / σύντροφός του.

71. Ο πρόεδρος θα πρέπει να έχει τακτική επαφή με τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, τον διευθύνοντα σύμβουλο και τον γραμματέα έξω από τον κύκλο του διοικητικού συμβουλίου.

72. Ο πρόεδρος θα πρέπει να θεσπίσει αποτελεσματικές διασυνδέσεις με τα περιφερειακά συμβούλια και επιτροπές περιοχής (κατά περίπτωση) και οποιωνδήποτε άλλων ομάδων έχουν σχεδιαστεί για να διευκολύνουν τις επαφές με τα μέλη.

73. Θα πρέπει να υπάρχει ένας μηχανισμός για την αφαίρεση του αξιώματος από ένα πρόεδρο με χαμηλές επιδόσεις.

9. Ο Διευθύνων Σύμβουλος

Βασικός κανόνας

Ο διευθύνων σύμβουλος του συνεταιρισμού είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση των δραστηριοτήτων του συνεταιρισμού. Αυτός ή αυτή είναι το ανώτερο διαχειριστικό στέλεχος, υπεύθυνο για τη διαχείριση και σε αυτόν αναφέρονται όλα τα μέλη της διαχείρισης.

Υποστηρικτικός κανόνας

Ο διευθύνων σύμβουλος είναι υπόλογος έναντι του διοικητικού συμβουλίου για τον τρόπο που ο συνεταιρισμός λειτουργεί και για τις επιδόσεις του.

Προϋποθέσεις

74. Ο διορισμός και η παύση του επικεφαλής της εκτελεστικής εξουσίας (σ.μ.: Διευθύνοντος Συμβούλου ή Γενικού Διευθυντή) θα πρέπει να είναι θέμα για το διοικητικό συμβούλιο ως σύνολο.

75. Θα πρέπει να υπάρχει ένα σχέδιο διαδοχής του διευθύνοντος συμβούλου. Το διοικητικό συμβούλιο, ή διορισμένη επιτροπή του διοικητικού συμβουλίου, συνήθως η Επιτροπή Υποψηφιοτήτων, θα πρέπει να επανεξετάζει το σχέδιο, τουλάχιστον σε ετήσια βάση.

76. Οι θέσεις του διευθύνοντος συμβούλου και του γραμματέα δεν θα πρέπει να αναλαμβάνονται από το ίδιο άτομο.

77. Οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών του Διευθύνοντος Συμβούλου και των άλλων ανώτερων στελεχών, ανάλογα με την περίπτωση, δεν θα πρέπει να παρέχουν περιόδους προειδοποίησης τερματισμού της συνεργασίας άνω του ενός έτους.

78. Σε περιπτώσεις όπου σε ένα μέλος της διαχειριστικής ομάδας προσφέρεται προειδοποίηση άνω των δώδεκα μηνών, οι λόγοι γι' αυτό πρέπει να αναφέρονται στην ετήσια έκθεση.

10. Ο Γραμματέας

Βασικός κανόνας

Ο γραμματέας έχει την ευθύνη για την παροχή συμβουλών στον συνεταιρισμό για όλα τα θέματα διακυβέρνησης. Το διοικητικό συμβούλιο δικαιούται να αναμένει από τον γραμματέα να δώσει αμερόληπτες συμβουλές και να ενεργεί προς το συμφέρον του συνεταιρισμού και των μελών του.

Υποστηρικτικός κανόνας

Όλα τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου πρέπει να έχουν πρόσβαση στις συμβουλές του γραμματέα.

Προϋποθέσεις

79. Ο διορισμός και η απομάκρυνση του γραμματέα θα πρέπει να είναι θέμα για το διοικητικό συμβούλιο ως σύνολο.

80. Κύρια γραμμή αναφοράς του γραμματέα θα πρέπει να είναι το διοικητικό συμβούλιο και μεταξύ των συνεδριάσεων του διοικητικού συμβουλίου, πρώτο σημείο της επαφής θα πρέπει να είναι ο πρόεδρος.

81. Ο γραμματέας είναι υπεύθυνος για τη διασφάλιση ότι οι επιτροπές του διοικητικού συμβουλίου εξυπηρετούνται.

11. Εκλογή, Ανανέωση του Διοικητικού Συμβουλίου και Σχεδιασμός Διαδοχής

Βασικός κανόνας

Οι διαδικασίες θα πρέπει να εξασφαλίζουν την τακτική ανανέωση των μελών του διοικητικού συμβουλίου και των επιτροπών του, ώστε να διασφαλίζουν ότι τα δημοκρατικά δικαιώματα των μελών μπορούν να ασκούνται και ότι το συμβούλιο είναι υπόλογο στα μέλη και είναι σε θέση να αντιμετωπίζει τη διαχείριση αποτελεσματικά.

Υποστηρικτικοί κανόνες

Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να βεβαιωθεί ότι έχει γίνει κατάλληλος προγραμματισμός για ομαλή διαδοχή για τις τοποθετήσεις στο διοικητικό συμβούλιο και στην εκτελεστική διαχείριση, έτσι ώστε να διατηρηθεί η κατάλληλη ισορροπία των δεξιοτήτων και εμπειριών στο πλαίσιο του συνεταιρισμού και του διοικητικού συμβουλίου.

Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να διασφαλίζει ότι υπάρχει μια δυναμική, δραστήρια, διαφανής και δημοκρατική προσέγγιση για την ανανέωση του διοικητικού συμβουλίου.

Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να διασφαλίζει ότι υπάρχει μια ισορροπία των εμπειριών μελών του διοικητικού συμβουλίου και όσων έχουν προσφάτως εκλεγεί, για να εξασφαλίζεται η συνέχεια στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και ισορροπία σε εμπειρία και νέες ιδέες και προοπτικές.

Προϋποθέσεις

82. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου πρέπει να εκλέγονται από τα μέλη, και σε επανεκλογή στη συνέχεια από τα μέλη, σε διαστήματα όχι μεγαλύτερα από τρία χρόνια.

83. Είτε:

Κανένας σύμβουλος δεν θα πρέπει να υπηρετεί περισσότερες από τρεις συνεχόμενες τριετείς θητείες και θα πρέπει να αποχωρεί για περίοδο τουλάχιστον ενός έτους πριν να γίνει επιλέξιμος για την εκλογή για μία ακόμη θητεία.

Η

Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να διασφαλίζει την ισορροπία των έμπειρων και των νεοεκλεγέντων μελών του διοικητικού συμβουλίου, γεγονός το οποίο θα πρέπει να αναφέρεται στην ετήσια έκθεση.

84. Ο συνεταιρισμός δεν πρέπει να κάνει διακρίσεις εναντίον οποιουδήποτε μέλους του διοικητικού συμβουλίου, λόγω της ηλικίας του ή οποιουδήποτε άλλου θέματος.

12. Ενημέρωση, Πληροφόρηση και Συνεχής Επαγγελματική Ανάπτυξη

Βασικός κανόνας

Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου θα πρέπει να καταρτίζονται πλήρως για τον ρόλο τους και θα πρέπει να ενημερώνονται πάντοτε σωστά, προκειμένου να τους δίδεται η δυνατότητα να εκτελούν τα καθήκοντά τους αποτελεσματικά.

Υποστηρικτικοί κανόνες

Ο στόχος της εισαγωγικής κατάρτισης είναι να εκπαιδεύσει το μέλος του διοικητικού συμβουλίου, έτσι ώστε να μπορεί να γίνει όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερο, το συντομότερο δυνατό, στο νέο ρόλο. Η συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη στοχεύει στη διασφάλιση ότι το μέλος παραμένει ενήμερο σε όλα τα θέματα που είναι αναγκαία για την ορθή εκτέλεση των καθηκόντων του.

Είναι σημαντικό οι διοικητικοί σύμβουλοι να εφοδιάζονται έγκαιρα με όλες τις πληροφορίες που χρειάζονται για την ανταπόκριση στα καθήκοντά τους, τόσο πριν από μια συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου ή επιτροπής και γενικότερα, όπως απαιτείται.

Προϋποθέσεις

85. Κάθε διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να αναπτύξει το δικό του ολοκληρωμένο πρόγραμμα τυπικής αρχικής κατάρτισης, που να είναι προσαρμοσμένο στις ανάγκες του συνεταιρισμού και των επιμέρους μελών του διοικητικού συμβουλίου του και να ολοκληρώνεται από κάθε διοικητικό σύμβουλο.

86. Κατά την ανάληψη των καθηκόντων του το μέλος του διοικητικού συμβουλίου θα πρέπει να εφοδιάζεται με ένα ενημερωμένο αντίτυπο του εγχειριδίου κανόνων του συνεταιρισμού και του παρόντος Κώδικα και με έγγραφα που να αναφέρονται λεπτομερώς σε θέματα του διοικητικού συμβουλίου, τα καθήκοντα των μελών του διοικητικού συμβουλίου και θέματα της συνεταιριστικής επιχείρησης.

87. Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να αναγνωρίσει τη σημασία της συχνής και δομημένης κατάρτισης και θα πρέπει να υπάρχει η απαίτηση όλοι οι διοικητικοί σύμβουλοι να αναπτύξουν τις επαγγελματικές τους γνώσεις σε συνεχή βάση.

88. Ο γραμματέας είναι υπεύθυνος για τη διασφάλιση ότι οι διοικητικοί σύμβουλοι λαμβάνουν ακριβείς και σαφείς πληροφορίες τουλάχιστον μία εβδομάδα πριν από τη συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου.

89. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου πρέπει να εξασφαλίζουν ότι λαμβάνουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για να εκπληρώνουν πλήρως τα καθήκοντά τους ως μέλη του διοικητικού συμβουλίου.

13. Ανεξάρτητες Επαγγελματικές Συμβουλές

Βασικός κανόνας

Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να είναι καλά ενημερωμένο και να έχει πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες και συμβουλές που είναι απαραίτητες για να μπορεί να ανταποκρίνεται στον ρόλο του, να ενεργεί προς το συμφέρον των μελών και την προστασία των περιουσιακών τους στοιχείων.

Υποστηρικτικοί κανόνες

Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί περιστασιακά να χρειαστεί να προσφύγει σε ανεξάρτητες επαγγελματικές συμβουλές με έξοδα του συνεταιρισμού, προκειμένου να ανταποκριθεί στις ευθύνες του.

Προϋποθέσεις

90. Σε περίπτωση που ένα μέλος του διοικητικού συμβουλίου κρίνει ότι είναι απαραίτητο για τη σωστή εκτέλεση των καθηκόντων του, μπορεί να λάβει, με

έξοδα του συνεταιρισμού, ανεξάρτητες επαγγελματικές συμβουλές μέσω του γραμματέα, ή του προέδρου, αν το θέμα σχετίζεται άμεσα με τον γραμματέα.

91. Κάθε επιτροπή του διοικητικού συμβουλίου πρέπει επίσης να εξουσιοδοτείται να λαμβάνει, με έξοδα του συνεταιρισμού, εξωτερική νομική ή άλλη επαγγελματική συμβουλή για κάθε θέμα της αρμοδιότητάς της.

14. Αξιολόγηση Απόδοσης Διοικητικού Συμβουλίου

Βασικός κανόνας

Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να προβαίνει σε επίσημη και αυστηρή ετήσια αξιολόγηση της επίδοσής του καθώς και των επιτροπών του και των επιμέρους μελών του, για να εξασφαλίζει ότι οι ρόλοι μπορούν να διεκπεραιώνονται αποτελεσματικά. Ο πρόεδρος θα πρέπει να ενεργεί ανάλογα με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης του διοικητικού συμβουλίου, αναγνωρίζοντας τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες του διοικητικού συμβουλίου και λαμβάνοντας όλα τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση των αδυναμιών.

Υποστηρικτικοί κανόνες

Η ατομική αξιολόγηση θα πρέπει να εκτιμά την αποτελεσματικότητα της συμβολής του διοικητικού συμβούλου στο διοικητικό συμβούλιο και την αφοσίωσή του στο ρόλο (συμπεριλαμβανομένης της συμβολής και της συμμετοχής στις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου και των επιτροπών). Θα πρέπει να εντοπίζει τις ανάγκες κατάρτισης του κάθε μέλους του διοικητικού συμβουλίου και του συνόλου και να εκτιμά κατά πόσον αυτές έχουν ικανοποιηθεί, και να συμφωνηθεί μια μέθοδος για την αντιμετώπιση τυχόν ελλείψεων δεξιοτήτων μέσω της συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης.

Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να εξετάζει κατά πόσον η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς του θα πρέπει να διευκολυνθεί από εξωτερικό πάροχο, λαμβάνοντας υπόψη τα οφέλη της αντικειμενικότητας και της ανεξαρτησίας που αυτός μπορεί να εισφέρει στη διαδικασία.

Προϋποθέσεις

92. Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να αναφέρει στην ετήσια έκθεση πώς έχουν διεξαχθεί η αξιολόγηση των επιδόσεων του διοικητικού συμβουλίου, των επιτροπών του, και των επιμέρους μελών του και πώς αντιμετωπίζονται τυχόν συνεχιζόμενες επαγγελματικές ανάγκες ανάπτυξης.

93. Αξιολόγηση του προέδρου θα πρέπει να διενεργείται τουλάχιστον μία φορά ετησίως, από τον ίδιο, για να αξιολογηθεί η επίδοσή του και σε άλλες τέτοιες ευκαιρίες που κρίνονται κατάλληλες.

15. Επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου

Βασικός κανόνας

Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να συγκροτεί επιτροπές για να επεξεργάζονται εξειδικευμένες πτυχές των αρμοδιοτήτων του, ώστε να εφοδιάζεται με επαρκείς πληροφορίες και να εξασφαλίζει ότι είναι σε θέση να ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στο ρόλο του.

Υποστηρικτικοί κανόνες

Τα κριτήρια επιλογής των ατόμων που θα επιλέγονται να υπηρετήσουν στις επιτροπές, θα είναι η εμπειρία και τα προσόντα τους.

Μόνο τα μέλη της επιτροπής, και ο γραμματέας ή υπάλληλος που υπηρετεί στην επιτροπή, έχουν το δικαίωμα να παρίστανται στις συνεδριάσεις της εν λόγω επιτροπής. Ωστόσο, άλλα άτομα, όπως ο διευθύνων σύμβουλος, ο επικεφαλής της επιτροπής χρηματοδότησης και ο πρόεδρος μπορεί να κληθούν να παραστούν σε ολόκληρη ή σε μέρος της συνεδρίασης, όπως και όταν χρειάζεται.

Επιτροπές λειτουργούν υπό την εξουσιοδότηση του διοικητικού συμβουλίου. Σε περίπτωση διαφωνιών, οι αποφάσεις που λαμβάνονται από το διοικητικό συμβούλιο πρέπει να υπερισχύουν έναντι εκείνων της κάθε επιτροπής.

Προϋποθέσεις

94. Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να επανεξετάζει τακτικά το έργο, τις δομές, τη σύνθεση και τους όρους εντολής των επιτροπών του.

95. Τα μέλη των επιτροπών θα πρέπει να επανεξετάζονται τακτικά, έτσι ώστε να μην υπάρχει αδικαιολόγητη στήριξη σε συγκεκριμένα πρόσωπα.

96. Οι πρόεδροι όλων των επιτροπών του συμβουλίου ή καθορισμένοι αναπληρωτές πρέπει να συμμετέχουν στην Ετήσια Γενική Συνέλευση και να είναι έτοιμοι να απαντήσουν σε τυχόν ερωτήσεις των μελών για το έργο τους και την παραγωγή ετήσιων και ενδιάμεσων εκθέσεων τους. Όταν ένας συνεταιρισμός συγκαλεί την ετήσια γενική συνέλευσή του σε διάφορα σημεία, οι πρόεδροι των επιτροπών του Διοικητικού Συμβουλίου, ή οι καθορισμένοι αναπληρωτές τους, θα πρέπει να συμμετέχουν στην τελική συνέλευση.

97. Οι επιτροπές πρέπει να διαθέτουν επαρκείς πόρους για να ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις τους.

16. Η επιτροπή ανάδειξης υποψηφίων

Βασικός κανόνας

Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να θεσπίσει μια επιτροπή ανάδειξης υποψηφίων.

Ωστόσο, εάν το διοικητικό συμβούλιο είναι της άποψης ότι, λόγω του μεγέθους, της πολυπλοκότητας και του προφίλ κινδύνου του συνεταιρισμού, η επιτροπή ανάδειξης υποψηφίων δεν είναι απαραίτητη, αυτό το τμήμα του Κώδικα, δεν θα ισχύει.

Υποστηρικτικοί κανόνες

Η επιτροπή ανάδειξης υποψηφιοτήτων θα πρέπει να αξιολογεί την εξισορρόπηση δεξιοτήτων, γνώσεων και εμπειρίας στο συμβούλιο. Μετά την πραγματοποίηση της εν λόγω αξιολόγησης, θα πρέπει να προετοιμάζει σύσταση προς το διοικητικό συμβούλιο σχετικά με το προφίλ των ατόμων που θα ήταν αναγκαία για να καλυφθούν τυχόν σημαντικές ελλείψεις δεξιοτήτων. Μπορεί επίσης να είναι σκόπιμο να ενημερώσει τα μέλη για τα διαπιστωνόμενα κενά σε δεξιότητες, και να ενθαρρύνει εκείνους που διαθέτουν τις απαιτούμενες δεξιότητες να θέσουν υποψηφιότητα.

Προϋποθέσεις

98. Η επιτροπή θα πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τρία μέλη και ο αριθμός μελών της δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 50% του συνολικού αριθμού των μελών του διοικητικού συμβουλίου.

99. Οι διορισμοί στην επιτροπή θα πρέπει να είναι για μια περίοδο έως τριών ετών, η οποία μπορεί να παραταθεί για δύο ακόμη περιόδους τριών ετών.

100. Μια ξεχωριστή ενότητα της ετήσιας έκθεσης πρέπει να περιγράφει το έργο της επιτροπής ανάδειξης υποψηφίων, μεταξύ των οποίων (κατά περίπτωση) τη διαδικασία που έχει χρησιμοποιηθεί σε σχέση με το διορισμό των επαγγελματικών εξωτερικών μελών της επιτροπής.

101. Οι όροι εντολής της επιτροπής ανάδειξης υποψηφιοτήτων θα πρέπει να είναι στη διάθεση των μελών.

102. Η επιτροπή ανάδειξης υποψηφιοτήτων θα πρέπει:

- Να καταρτίζει σχέδια διαδοχής για το διοικητικό συμβούλιο και τη διαχειριστική ομάδα.
- Να αξιολογεί τακτικά την εξισορρόπηση των δεξιοτήτων, γνώσεων και εμπειρίας στο συμβούλιο.
- Να ενημερώνει τον γραμματέα για τυχόν ελλείψεις δεξιοτήτων στο διοικητικό συμβούλιο και να εξασφαλίζει ότι η απαραίτητη κατάρτιση παρέχεται.
- Να διαχειρίζεται το πρόγραμμα αναζήτησης για τα επαγγελματικά εξωτερικά μέλη του διοικητικού συμβουλίου, αν και όταν χρειαστεί, και σύμφωνα με την πολιτική του συνεταιρισμού.

17. Επιτροπή Αποζημιώσεων

Βασικός κανόνας

Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να συγκροτεί μια επιτροπή αποζημιώσεων.

Υποστηρικτικοί κανόνες

Οι αποζημιώσεις πρέπει να είναι επαρκείς για να προσελκύουν μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και της διαχειριστικής ομάδας του συνεταιρισμού, του κατάλληλου διαμετρήματος, αλλά δεν πρέπει να είναι υπερβολικές.

Η επιτροπή θα πρέπει να κρίνει το ύψος των αποζημιώσεων και των μισθών σε σχέση με άλλες επιχειρήσεις παρόμοιου μεγέθους και είδους.

Η επιτροπή θα πρέπει να είναι ευαίσθητη ως προς τις αμοιβές και τις συνθήκες εργασίας σε άλλες επιχειρήσεις κατά τον καθορισμό των ετήσιων αυξήσεων των αποζημιώσεων.

Οι αποζημιώσεις των διαχειριστών και των μελών του διοικητικού συμβουλίου θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το μέγεθος, την πολυπλοκότητα και τον κύκλο εργασιών της επιχείρησης.

Προϋποθέσεις

103. Η επιτροπή θα πρέπει να αποτελείται από τουλάχιστον τρία μέλη του διοικητικού συμβουλίου και ο συνολικός αριθμός των μελών της δεν πρέπει να υπερβαίνει το 50% του συνολικού αριθμού των μελών του διοικητικού συμβουλίου.
104. Ένα μέλος του διοικητικού συμβουλίου, το οποίο είναι επίσης σύμβουλος του συνεταιρισμού, ή που έχει σύμβαση με αμοιβή άλλου είδους και όχι ως μέλος του διοικητικού συμβουλίου, δεν θα πρέπει να συμμετέχει στην επιτροπή αποζημιώσεων.
105. Μέλη του διοικητικού συμβουλίου, οι οποίοι είναι εν ενεργεία υπάλληλοι του συνεταιρισμού ή υπάλληλοι που έχουν συνταξιοδοτηθεί από την επιχείρηση τα τελευταία τρία χρόνια, δεν θα πρέπει να συμμετέχουν στην επιτροπή αποζημιώσεων.
106. Κανένα μέλος του διοικητικού συμβουλίου ή διαχειριστής δεν θα πρέπει να καθορίζει τη δική του αποζημίωση.
107. Οι ορισμοί στην επιτροπή θα πρέπει να είναι για μια περίοδο έως τριών ετών, η οποία μπορεί να παραταθεί για δύο ακόμη περιόδους τριών ετών.
108. Οι όροι εντολής της επιτροπής αποζημιώσεων θα πρέπει να είναι στη διάθεση των μελών.
109. Η επιτροπή θα πρέπει να συνεδριάζει τουλάχιστον μία φορά το χρόνο. Η συνεδρίαση αυτή θα πρέπει να πραγματοποιείται κοντά στο τέλος του οικονομικού έτους για να προετοιμάσει το έκθεση για τις αποζημιώσεις που θα πρέπει να περιλαμβάνεται στην ετήσια έκθεση πεπραγμένων.
110. Η επιτροπή πρέπει να προβαίνει σε συστάσεις προς το διοικητικό συμβούλιο σχετικά με το επίπεδο των αποζημιώσεων για κάθε αιρετό και κάθε εξωτερικό επαγγελματικό μέλος του συμβουλίου.
111. Τα μέλη θα πρέπει να έχουν την ευθύνη για την έγκριση των επιπέδων των αποζημιώσεων (fees) για όλα τα αιρετά και εξωτερικά επαγγελματικά μέλη του

διοικητικού συμβουλίου στην Ετήσια Γενική Συνέλευση, βάσει των συστάσεων του διοικητικού συμβουλίου.

112. Η επιτροπή θα πρέπει να συντάσσει έκθεση κάθε χρόνο, η οποία θα περιλαμβάνεται στην ετήσια έκθεση πεπραγμένων και θα εξηγεί τη συνολική διαδικασία με την οποία καθορίζεται η αποζημίωση.
113. Η έκθεση της επιτροπής αποζημιώσεων θα πρέπει να υπόκειται σε συμβουλευτική ψηφοφορία από τα μέλη.
114. Λεπτομέρειες για τα μεμονωμένα πακέτα αποζημιώσεων του προέδρου, του διευθύνοντος συμβούλου, των μελών της διαχειριστικής ομάδας, των εξωτερικών επαγγελματικών διοικητικών συμβούλων και τις αμοιβές των αιρετών διοικητικών συμβούλων και τη διαδικασία με την οποία έχουν καθοριστεί, θα πρέπει να περιέχονται στην ετήσια έκθεση.
115. Η επιτροπή θα πρέπει να καθορίσει και να συμφωνήσει με το διοικητικό συμβούλιο την αποζημίωση και τους όρους απασχόλησης του διευθύνοντος συμβούλου, του γραμματέα και των λοιπών μελών της ομάδας διαχείρισης, όπως συμφωνήθηκε με το διοικητικό συμβούλιο.
116. Η επιτροπή θα πρέπει να εγκρίνει τον σχεδιασμό και να καθορίσει στόχους για συστήματα αμοιβών σχετιζόμενων με τις επιδόσεις μελών του διοικητικού συμβουλίου ή διαχειριστών, που θα εφαρμόζει ο συνεταιρισμός και θα εγκρίνει τις συνολικές ετήσιες πληρωμές που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο αυτών των συστημάτων.
117. Η επιτροπή θα πρέπει να εξετάζει τι δεσμεύσεις αποζημίωσης (συμπεριλαμβανομένων εισφορών για συντάξεις και λοιπών στοιχείων) θα συνεπαγόταν οι όροι του διορισμού σε περίπτωση πρόωρης λήξης της σύμβασης με τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου ή των διαχειριστών.
118. Η επιτροπή θα πρέπει να συμφωνήσει σε μια πολιτική αποζημίωσης για την απώλεια των αξιωμάτων των μελών του διοικητικού συμβουλίου σε περίπτωση μεταβίβασης των υποχρεώσεων. Η πολιτική θα πρέπει να συμφωνηθεί από τα μέλη και θα πρέπει να προβλέπει ότι κάθε αποζημίωση που καταβάλλεται πρέπει να είναι εύλογη.
119. Τυχόν αποζημιώσεις για την απώλεια προηγούμενης θέσεως που έχουν γίνει σε οποιοδήποτε μέλος της ομάδας διαχείρισης και οποιεσδήποτε αναντιστοιχίες με τις τρέχουσες συμβάσεις εργασίας τους θα πρέπει να αποκαλύπτονται πλήρως στην ετήσια έκθεση.

120. Η επιτροπή θα πρέπει να επιβλέπει τις συμβατικές ρυθμίσεις για τη διαχειριστική ομάδα.
121. Η επιτροπή θα πρέπει να συμφωνήσει μια πολιτική δαπανών για τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου.
122. Θα πρέπει να ληφθούν εξωτερικές συμβουλές σχετικά με τις αποζημιώσεις.

18. Η Ελεγκτική Επιτροπή

Βασικός κανόνας

Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να συγκροτεί μια ελεγκτική επιτροπή.

Υποστηρικτικοί κανόνες

Οι ρυθμίσεις για την ελεγκτική επιτροπή θα πρέπει να είναι ανάλογες με τα καθήκοντά της επιτροπής και θα ποικίλλουν ανάλογα με το μέγεθος, την πολυπλοκότητα και το προφίλ κινδύνου του συνεταιρισμού.

Η ελεγκτική επιτροπή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τον κανόνα της απόκτησης αξίας ανάλογης για τα χρήματα που δαπανώνται, για όλες τις δαπάνες της επιχείρησης στο σύνολό της.

Προϋποθέσεις

Σύνθεση

123. Η επιτροπή θα πρέπει να αποτελείται από τουλάχιστον τρία μέλη του διοικητικού συμβουλίου και ο αριθμός τους δεν πρέπει να υπερβαίνει το 50% του συνολικού αριθμού των μελών του διοικητικού συμβουλίου.
124. Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να βεβαιωθεί ότι τουλάχιστον ένα μέλος της ελεγκτικής επιτροπής έχει πρόσφατη και σχετική χρηματοοικονομική εμπειρία και κατά προτίμηση επαγγελματικά προσόντα λογιστικής.
125. Ο πρόεδρος του συνεταιρισμού δεν θα πρέπει να είναι μέλος της ελεγκτικής επιτροπής.

126. Κανένα μέλος του διοικητικού συμβουλίου, το οποίο είναι επίσης τωρινός υπάλληλος ή εργαζόμενος ο οποίος έχει αποσυρθεί από την επιχείρηση κατά τα τελευταία τρία χρόνια, δεν θα πρέπει να συμμετέχει στην ελεγκτική επιτροπή.
127. Μέλος του διοικητικού συμβουλίου, το οποίο είναι επίσης σύμβουλος του συνεταιρισμού, ή ο οποίος έχει σύμβαση προσφοράς υπηρεσίας με αμοιβή, πλην ως μέλος του διοικητικού συμβουλίου, δεν θα πρέπει να συμμετέχει στην ελεγκτική επιτροπή.
128. Διορισμοί στην επιτροπή θα πρέπει να είναι για μια περίοδο έως τριών ετών, η οποία μπορεί να παραταθεί για δύο ακόμη περιόδους τριών ετών.
129. Ο ρόλος και οι αρμοδιότητες της ελεγκτικής επιτροπής θα πρέπει να ορίζονται με γραπτούς όρους εντολής.
130. Η ελεγκτική επιτροπή θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να αναφέρει οποιαδήποτε απόφαση του διοικητικού συμβουλίου να παραβλέψει τις συστάσεις της, στους εξωτερικούς ελεγκτές και στα μέλη.

Οι οικονομικές καταστάσεις

131. Η ελεγκτική επιτροπή θα πρέπει να παρακολουθεί την αξιοπιστία της ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων και θα πρέπει να συζητά, να ελέγχει και να θέτει ερωτήματα στη διαχείριση και στον εξωτερικό ελεγκτή.
132. Η εκτελεστική διαχείριση θα πρέπει να προετοιμάζει ακριβείς οικονομικές καταστάσεις και γνωστοποιήσεις σύμφωνα με τα πρότυπα χρηματοοικονομικής αναφοράς και τους ισχύοντες κανόνες και κανονισμούς, για λογαριασμό του διοικητικού συμβουλίου.
133. Η ελεγκτική επιτροπή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη σημαντικές λογιστικές πολιτικές, οποιεσδήποτε αλλαγές σε αυτές και οποιεσδήποτε σημαντικές εκτιμήσεις και κρίσεις.
134. Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να τηρεί τα συνιστώμενα Συνεταιριστικά Λογιστικά Πρότυπα.

Ο εξωτερικός ελεγκτής

135. Η ελεγκτική επιτροπή θα πρέπει να προβαίνει σε συστάσεις προς το διοικητικό συμβούλιο σε σχέση με το διορισμό του εξωτερικού ελεγκτή και να εγκρίνει τις αμοιβές και τους όρους της εμπλοκής του εξωτερικού ελεγκτή μετά το διορισμό από τα μέλη.

136. Η ελεγκτική επιτροπή θα πρέπει να παρακολουθεί και να ελέγχει την ανεξαρτησία, την αντικειμενικότητα, την αρμοδιότητα και την αποτελεσματικότητα του εξωτερικού ελεγκτή.
137. Η ελεγκτική επιτροπή θα πρέπει, τουλάχιστον σε ετήσια βάση, να συναντά τους εξωτερικούς ελεγκτές, χωρίς την παρουσία των διαχειριστών, για να συζητήσουν θέματα που αφορούν την αρμοδιότητά τους και οποιαδήποτε ζητήματα που προκύπτουν από τον έλεγχο.
138. Οι διοριζόμενοι εξωτερικοί ελεγκτές δεν θα πρέπει να παραμένουν υπεύθυνοι για τον έλεγχο του συνεταιρισμού για χρονικό διάστημα άνω των πέντε ετών.
139. Η ελεγκτική επιτροπή θα πρέπει να αναπτύξει και να εφαρμόσει μια πολιτική για την εμπλοκή του εξωτερικού ελεγκτή για την παροχή μη ελεγκτικών υπηρεσιών.
140. Η δαπάνη που καταβάλλεται για τον έλεγχο των επιχειρήσεων για μη ελεγκτικές και ελεγκτικές υπηρεσίες θα πρέπει να γνωστοποιείται στην ετήσια έκθεση του συνεταιρισμού.
141. Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να έχει μια πολιτική που έχει συμφωνηθεί, για την εκ νέου αναζήτηση προσφορών προς παροχή εξωτερικού ελέγχου, τουλάχιστον κάθε δέκα χρόνια.

Ο Εσωτερικός Ελεγκτής

142. Ανάλογα με το μέγεθος, την πολυπλοκότητα και το προφίλ κινδύνου, ο συνεταιρισμός μπορεί να διορίζει έναν εσωτερικό ελεγκτή.
143. Η επιτροπή ελέγχου θα πρέπει να παρακολουθεί και να ελέγχει την ανεξαρτησία, την αντικειμενικότητα και την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελεγκτή.
144. Η επιτροπή ελέγχου θα πρέπει, τουλάχιστον σε ετήσια βάση, να συναντά τους εσωτερικούς ελεγκτές χωρίς το διευθύνοντα σύμβουλο, για να συζητήσουν θέματα που αφορούν την αρμοδιότητά του και όλα τα ζητήματα που προκύπτουν από τον έλεγχο.

Εσωτερικός Έλεγχος και Διαχείριση Κινδύνου

145. Η ελεγκτική επιτροπή θα πρέπει, τουλάχιστον μια φορά το χρόνο, να προβαίνει σε επανεξέταση της αποτελεσματικότητας του συνεταιριστικού

συστήματος του εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνου και θα πρέπει να ενημερώνει τα μέλη ότι το έπραξε.

146. Η επανεξέταση θα πρέπει να καλύπτει όλους τους ουσιώδεις ελέγχους, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοοικονομικών, των επιχειρησιακών και ελέγχων συμμόρφωσης και των συστημάτων διαχείρισης κινδύνου.
147. Η ελεγκτική επιτροπή θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι λαμβάνει αναφορές σχετικά με την αποτελεσματικότητα του ελέγχου από τη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου, ή ισοδύναμες, ή από εξωτερικό συνεργάτη που παρέχει υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου.
148. Όπου δεν υπάρχει λειτουργία εσωτερικού ελέγχου, η ελεγκτική επιτροπή θα πρέπει να εξετάζει σε ετήσια βάση κατά πόσον υπάρχει ανάγκη για μια λειτουργία εσωτερικού ελέγχου και να προβαίνει σε σύσταση προς το διοικητικό συμβούλιο, και οι λόγοι έλλειψης μιας τέτοιας λειτουργίας θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στην ετήσια έκθεση.
149. Οι πόροι που διατίθενται και η φύση της παροχής υπηρεσιών εσωτερικού ελέγχου θα πρέπει να επανεξετάζονται σε ετήσια βάση από την ελεγκτική επιτροπή και με βάση το μέγεθος, την πολυπλοκότητα και το προφίλ κινδύνου του συνεταιρισμού.
150. Τα θέματα που αφορούν τον διορισμό, την απόλυση ή παραίτηση του εσωτερικού ελεγκτή θα πρέπει να εξετάζονται από την ελεγκτική επιτροπή, η οποία θα πρέπει να προβαίνει σε συστάσεις προς το διοικητικό συμβούλιο.
151. Η ελεγκτική επιτροπή θα πρέπει να επανεξετάζει την αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνου και να εξασφαλίζει ότι ο πάροχος των υπηρεσιών αυτών έχει άμεση πρόσβαση στην ελεγκτική επιτροπή, συμπεριλαμβανομένης της συνάντησης τουλάχιστον μία φορά το χρόνο, χωρίς την παρουσία του διευθύνοντος συμβούλου.
152. Η επιτροπή ελέγχου θα πρέπει να επανεξετάζει τη διαδικασία διαχείρισης του κινδύνου και τους κινδύνους που προσδιορίζονται τουλάχιστον σε ετήσια βάση. Αυτό θα πρέπει να διασφαλίζει ότι η εργασία αναθεώρησης του ελέγχου επικεντρώθηκε σε βασικούς κινδύνους του συνεταιρισμού.

Διαδικασία ανάδειξης δυσλειτουργιών

153. Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να έχει μια τεκμηριωμένη διαδικασία που να επιτρέπει στους εργαζόμενους να εγείρουν ανησυχίες, εμπιστευτικά, για

θέματα χρηματοοικονομικής παρουσίασης, χρηματοοικονομικού ελέγχου ή οποιωνδήποτε άλλων θεμάτων.

154. Η διαδικασία αυτή θα πρέπει να είναι σύμφωνη με τον Public Interest Disclosure Act 1998.
155. Θέματα που εγείρονται στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής θα πρέπει να διερευνώνται με έναν συνεπή, αναλογικό και ανεξάρτητο τρόπο και κατάλληλα μέτρα να λαμβάνονται.
156. Όλοι οι εργαζόμενοι πρέπει να είναι ενήμεροι αυτής της διαδικασίας.
157. Η ελεγκτική επιτροπή θα πρέπει να διασφαλίζει ότι η παραπάνω διαδικασία είναι αποτελεσματική και να επανεξετάζει τα βασικά συμπεράσματα και τις δράσεις που προκύπτουν από τις έρευνες που απορρέουν από την καταγγελία δυσλειτουργιών.
158. Η διαδικασία θα πρέπει να καταστήσει σαφές ότι ο συνεταιρισμός ενθαρρύνει τους εργαζόμενους να εγείρουν ανησυχίες με ειλικρίνεια και καλή πίστη και ότι δεν θα αναληφθεί δράση εναντίον τους επειδή έπραξαν κάτι τέτοιο.
159. Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να καταστήσει σαφή την πολιτική του για την πειθαρχική μεταχείριση των εργαζομένων που βρέθηκαν να έχουν κάνει κακόβουλους ισχυρισμούς.

19. Έκθεση του Ελεγκτή προς το Διοικητικό Συμβούλιο

Προϋποθέσεις

160. Κάθε μέλος του διοικητικού συμβουλίου πρέπει να λαμβάνει αντίγραφο της έκθεσης του ελεγκτή (που συνήθως αναφέρεται ως Κύρια Σημεία της Έκθεσης Ελέγχου), η οποία περιλαμβάνει τις διαπιστώσεις του ελεγκτή από τον εξωτερικό έλεγχο. (Αυτό δεν πρέπει να συγχέεται με την Έκθεση του Ανεξάρτητου Ελεγκτή).
161. Στο διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να δίδεται η ευκαιρία να εγείρει ερωτήματα και να ανατροφοδοτεί με τις παρατηρήσεις του τη συζήτηση σε μια συγκεκριμένη συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου.

Επιπλέον, πρέπει να παρέχεται επαρκής χρόνος στην ελεγκτική επιτροπή για να:

- Συζητήσει πλήρως την έκθεση του ελεγκτή και την ανταπόκριση της ομάδας διαχείρισης
- Εξετάσει διορθωτικές ενέργειες ή αλλαγές στις διαδικασίες που προτείνει η διαχειριστική ομάδα
- Παρακολουθήσει την πρόοδο στην υλοποίηση των προτεινόμενων δράσεων.

20. Η Ετήσια Έκθεση Πεπραγμένων

Βασικός κανόνας

Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι η ετήσια έκθεση πεπραγμένων παρουσιάζει μια δίκαιη, ισορροπημένη και κατανοητή εκτίμηση του συνεταιριστικού επιχειρηματικού μοντέλου, της στρατηγικής και της απόδοσής του.

Υποστηρικτικός κανόνας

Η έκθεση θα πρέπει να περιλαμβάνει μια συνεκτική εξήγηση της επίδοσης και των προοπτικών του συνεταιρισμού. Περιοχές χαμηλής επίδοσης θα πρέπει να εμφανίζονται με την ίδια προβολή όπως και οι τομείς επιχειρηματικής επιτυχίας.

Προϋποθέσεις

163. Η ετήσια έκθεση πεπραγμένων πρέπει να περιλαμβάνει μια δήλωση για το πώς λειτουργεί το διοικητικό συμβούλιο, συμπεριλαμβανομένης μιας βασικής δήλωσης για τις κατηγορίες αποφάσεων που θα λαμβάνονται από το διοικητικό συμβούλιο και εκείνες που θα ανατεθούν στον διευθύνοντα σύμβουλο.

164. Η ετήσια έκθεση πεπραγμένων πρέπει να περιλαμβάνει λεπτομέρειες για το πώς το διοικητικό συμβούλιο έχει εντοπίσει και αντιμετωπίσει τον κίνδυνο.

165. Θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει μια δήλωση συμμόρφωσης με τον παρόντα Κώδικα.

Η αξιολόγηση της συμμόρφωσης

Οι συνεταιρισμοί θα πρέπει να υποβάλλουν στην Οργάνωση Co-operatives UK:

- Ένα συμπληρωμένο ερωτηματολόγιο, όπως προβλέπεται από την οργάνωση Co-operatives UK, περιγράφοντας την εφαρμογή κάθε μιας από τις διατάξεις
- Μια δέσμευση στην ετήσια έκθεση που θα κάνει αυτή η δήλωση διαθέσιμη στα μέλη κατόπιν σχετικού αιτήματος.

Παρακολούθηση της συμμόρφωσης

Προκειμένου να διασφαλιστεί η ακεραιότητα, η διαφάνεια και η λογοδοσία της διαδικασίας, κάθε χρόνο η ετήσια έκθεση και οι οικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν μια σελίδα ή τμήμα για τη διακυβέρνηση, όπου να αναφέρεται η ύπαρξη του Κώδικα, περιγράφοντας την τήρηση του Κώδικα από τον συνεταιρισμό, αναφέροντας τους λόγους για οποιεσδήποτε αποφάσεις να μην εφαρμόσει κάποια από τις διατάξεις αυτού του κώδικα.

Η οργάνωση Co-operatives UK διατηρεί το δικαίωμα να αναστείλει τη συμμετοχή κάθε συνεταιρισμού που επανειλημμένως δεν συμμορφώνεται σημαντικά, ή δεν εξηγεί ικανοποιητικά τους λόγους για τη μη συμμόρφωση με ουσιώδεις πλευρές του Κώδικα.

Ενημέρωση του Κώδικα

Η οργάνωση Co-operatives UK θα εξασφαλίσει ότι οι κατάλληλες ρυθμίσεις θα καθιερωθούν για την ενημέρωση αυτών των πρότυπων κανόνων, ώστε να αντικατοπτρίζει τον Κώδικα και ότι ο ίδιος ο κώδικας θα αναθεωρείται, όπως και όταν απαιτείται.

Μετάφραση Κ. Παπαγεωργίου

Διεθνής Συνεταιριστική Συμμαχία

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

ΟΡΙΣΜΟΣ

Συνεταιρισμός είναι μια αυτόνομη ένωση προσώπων που συγκροτείται εθελοντικά για την αντιμετώπιση των κοινών οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών αναγκών και επιδιώξεών τους διαμέσου μιας συνιδιόκτητης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης.

ΑΞΙΕΣ

Οι συνεταιρισμοί στηρίζονται στις αξίες της αυτοβοήθειας, της αυτεπύνης, της δημοκρατίας, της ισότητας, της ισοτιμίας και της αλληλεγγύης. Ακολουθώντας την παράδοση των πρωτεργατών, τα μέλη των συνεταιρισμών στηρίζονται στις ηθικές αξίες της εντιμότητας, της διαφάνειας, της κοινωνικής υπευθυνότητας και της φροντίδας για τους άλλους.

ΑΡΧΕΣ: Οι συνεταιριστικές αρχές αποτελούν τις κατευθυντήριες γραμμές με τις οποίες οι συνεταιρισμοί θέτουν σε εφαρμογή τις αξίες τους.

1η Αρχή: Εθελοντική και ελεύθερη συμμετοχή.

Οι συνεταιρισμοί είναι εθελοντικές οργανώσεις, ανοικτές σε όλα τα πρόσωπα που μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις υπηρεσίες τους και επιθυμούν να αποδεχθούν τις ευθύνες του μέλους, χωρίς διακρίσεις φύλου, κοινωνικού επιπέδου, φυλής, πολιτικών πεποιθήσεων ή θρησκείας.

2η Αρχή: Δημοκρατική διοίκηση εκ μέρους των μελών.

Οι συνεταιρισμοί είναι δημοκρατικές οργανώσεις διοικούμενες από τα μέλη τους, τα οποία συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση της πολιτικής τους και στη λήψη των αποφάσεων. Άνδρες και γυναίκες που προσφέρουν υπηρεσίες ως αιρετοί εκπρόσωποι είναι υπόλογοι στα μέλη. Στους πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς τα μέλη έχουν ίσα δικαιώματα ψήφου (κάθε μέλος μία ψήφο) και στους συνεταιρισμούς ανωτέρου βαθμού οργανώνονται επίσης με δημοκρατικό τρόπο.

3η Αρχή: Οικονομική συμμετοχή των μελών.

Τα μέλη συμμετέχουν ισότιμα και διαχειρίζονται δημοκρατικά το κεφάλαιο του συνεταιρισμού. Ένα μέρος τουλάχιστον από το κεφάλαιο αυτό αποτελεί συνήθως την κοινή περιουσία του συνεταιρισμού. Τα μέλη συνήθως απολαμβάνουν

περιορισμένη αποζημίωση ή καθόλου για το κεφάλαιο που καταθέτουν για να γίνουν μέλη. Τα μέλη διαθέτουν τα πλεονάσματα για οποιονδήποτε ή για όλους από τους ακόλουθους σκοπούς: α) Ανάπτυξη του συνεταιρισμού, ενδεχομένως με τη δημιουργία αποθεματικών, από τα οποία μέρος τουλάχιστον θα είναι αδιανέμητα, β) Απόδοση στα μέλη ανάλογα με τις συναλλαγές τους με τον συνεταιρισμό και γ) Υποστήριξη άλλων δραστηριοτήτων που εγκρίνονται από τα μέλη.

4η Αρχή: Αυτονομία και ανεξαρτησία.

Οι συνεταιρισμοί είναι αυτόνομες οργανώσεις αυτοβοήθειας, διοικούμενες από τα μέλη τους. Εάν συνάπτουν συμφωνίες με άλλους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των κυβερνήσεων, ή αντλούν κεφάλαια από εξωτερικές πηγές, είναι σ' αυτό ελεύθεροι, ακολουθώντας κανόνες που διασφαλίζουν τη δημοκρατική διοίκηση από τα μέλη και διατηρούν τη συνεταιριστική αυτονομία.

5η Αρχή: Εκπαίδευση, κατάρτιση και πληροφόρηση.

Οι συνεταιρισμοί παρέχουν εκπαίδευση και πρακτική εξάσκηση στα μέλη τους, στα αιρετά μέλη της διοίκησης, στα διευθυντικά στελέχη και στους υπαλλήλους, ώστε να μπορούν να συμβάλλουν αποτελεσματικά στην ανάπτυξη των συνεταιρισμών τους. Παρέχουν πληροφόρηση στο κοινό - ιδιαίτερα στους νέους και στους διαμορφωτές της κοινής γνώμης - σχετικά με τη φύση και τα οφέλη της συνεργασίας.

6η Αρχή: Συνεργασία μεταξύ συνεταιρισμών.

Οι συνεταιρισμοί υπηρετούν με τη μέγιστη αποτελεσματικότητα τα μέλη τους και ισχυροποιούν τη συνεταιριστική κίνηση όταν συνεργάζονται μεταξύ τους δια μέσου οργανώσεων τοπικού, εθνικού, περιφερειακού και διεθνούς επιπέδου.

7η Αρχή: Ενδιαφέρον για την κοινότητα.

Οι συνεταιρισμοί εργάζονται για τη βιώσιμη ανάπτυξη των κοινοτήτων τους, με πολιτικές που εγκρίνονται από τα μέλη τους.

Η Οργάνωση Co-operatives UK

Η οργάνωση Co-operatives UK (συνεταιρισμοί του Ηνωμένου Βασιλείου) έχει έργο της να προωθεί, να αναπτύσσει και να ενώνει συνεταιριστικές επιχειρήσεις. Έχει ένα μοναδικό ρόλο ως εμπορική ένωση για τους συνεταιρισμούς και οι εκστρατείες της για τη συνεργασία, όπως το Συνεταιριστικό Δεκαπενθήμερο, φέρει σε επαφή όλους εκείνους που διαθέτουν πάθος και ενδιαφέρον για συνεταιριστική δράση.

Κάθε οργάνωση που υποστηρίζει τη συνεργασία και την αμοιβαιότητα μπορεί να ενταχθεί και υπάρχουν πολλές ευκαιρίες διαδικτυακά για άτομα να συνδεθούν με τις τελευταίες συνεταιριστικές ειδήσεις, τις καινοτομίες και τις εκστρατείες. Όλα τα μέλη επωφελούνται από εξειδικευμένες υπηρεσίες και από την ευκαιρία να δικτυωθούν με άλλους συνεταιρισμούς.

www.uk.coop nmarav@pspa.uoa.gr

Co-operatives UK Limited
Holyoake House
Hanover Street
Manchester M60 0AS
Tel: 0161 214 1750
www.uk.coop
Published 2013

ΑΝΔΡΙΑΝΗ Θ. ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ Α.Μ.ΔΣΑ 8172
Πρώην ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΠΑΣΕΓΕΣ
ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 35, ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210/3626530, FAX: 210/3610525
Κιν.Τηλ.6944546666.ΑΦΜ.019321502 .Δ/ΔΟΥ
Email: amitr@otenet.gr

ΣΧΕΔΙΟ

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ

Του Αγροτικού Συνεταιρισμού με την επωνυμία

«ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ... ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ...»

(Καταστατικό συντεταγμένο σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4384/2016 « Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, μορφές συλλογικής οργάνωσης του αγροτικού χώρου και άλλες διατάξεις. - ΦΕΚ Α 78/ 26.4.2016-).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Σύσταση - Επωνυμία - Έδρα

1. Συνιστάται αγροτικός συνεταιρισμός με την επωνυμία :
«ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ
.....», και τον διακριτικό τίτλο «.....» με έδρα
τον..... του δήμου, όπου είναι εγκατεστημένη η
διοίκησή του.
2. Για τις συναλλαγές του συνεταιρισμού με το εξωτερικό θα
χρησιμοποιείται η επωνυμία του συνεταιρισμού σε πιστή
μετάφραση σε οποιαδήποτε γλώσσα και ο διακριτικός του τίτλος.

Άρθρο 2 Περιφέρεια

Ο συνεταιρισμός έχει περιφέρεια τη γεωγραφική περιοχή, η οποία ορίζεται από τα διοικητικά όρια των δημοτικών ενοτήτωντου δήμου, όπου δραστηριοποιούνται τα μέλη του.

Άρθρο 3 Σκοπός - Δραστηριότητες

1. Ο συνεταιρισμός είναι αυτόνομη ένωση προσώπων, η οποία συγκροτείται εθελοντικά και επιδιώκει, με την αμοιβαία βοήθεια και την αλληλεγγύη των μελών της, τη συλλογική, οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική ανάπτυξη και προαγωγή τους, μέσω μιας συνιδιόκτητης και δημοκρατικά διοικούμενης αγροτικής επιχείρησης. Ο συνεταιρισμός αποτελεί αυτοβοηθούμενο οργανισμό και διέπεται από τις επτά (7) διεθνείς συνεταιριστικές αρχές και αξίες και ηθικές συνεταιριστικές αρχές, όπως κατωτέρω αναφέρονται.

2. Για την επίτευξη των σκοπών του ο συνεταιρισμός αναπτύσσει οποιεσδήποτε δραστηριότητες, με τις οποίες καλύπτει ολόκληρο το φάσμα της παραγωγής, μεταποίησης και εμπορίας αγροτικών προϊόντων, κατά κύριο λόγο....., παράγει, προμηθεύεται και εμπορεύεται εφόδια κτηνοτροφικά (ζωοτροφές, κ.α.), φυτοφάρμακα, λιπάσματα, αναπτύσσει δραστηριότητες για τη διασφάλιση της υγιεινής, της ασφάλειας και της ιχνηλασιμότητας των ζωοτροφών και παρέχει κατά κύριο λόγο υπηρεσίες στα μέλη του αλλά και σε τρίτους, κάθε φύσεως σχετικές με την αγροτική παραγωγή και την παραγωγή προϊόντων, στο πλαίσιο του ισχύοντος Νόμου και του παρόντος Καταστατικού.

Η συναλλαγή του συνεταιρισμού με τρίτους, τελεί υπό τον περιορισμό, που θέτει το άρθρο 23 παράγραφος 2 του ν. 4384/2016.

Οι δραστηριότητες που μπορεί να αναπτύξει ο συνεταιρισμός είναι ενδεικτικά οι εξής:

- Οι δραστηριότητες του συνεταιρισμού, προσβλέπουν στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων των μελών του, και υλοποιούνται με την πώληση των παραγομένων από τα μέλη του προϊόντων κατόπιν μεταποίησης, συσκευασίας ή όχι, στην εξασφάλιση της αρίστης ποιότητάς των προϊόντων αυτών σε συνδυασμό με την λήψη μέτρων για την μείωση του κόστους παραγωγής.
- Ο προσανατολισμός των παραγομένων προϊόντων, και η προσαρμογή τους στις απαιτήσεις της αγοράς και κυρίως του καταναλωτή.
- Η λήψη μέτρων, για το περιβάλλον, η πρόνοια για τους φυσικούς πόρους, οι κανόνες ασφάλειας του παραγομένου προϊόντος.
- Η άντληση πόρων, για την πραγματοποίηση επενδύσεων από κάθε εθνικό ή Ευρωπαϊκό χρηματοδοτικό οργανισμό, όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.
- Η δημιουργία ταμείου αντιμετώπισης κρίσεων εντός του συνεταιρισμού, για χρονιές δύσκολες για τα μέλη.
- Η δημιουργία ταμείου συνεταιριστικής και γενικής αγροτικής εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των μελών και των επαγγελματιών στελεχών.
- Η δημιουργία ισχυρών αποθεματικών κεφαλαίων, τα οποία εξασφαλίζουν την αυτοχρηματοδότηση του συνεταιρισμού, η οποία αυτοχρηματοδότηση του εξασφαλίζει την αυτονομία του.

- Η άσκηση οποιασδήποτε δραστηριότητας, η οποία σκοπό έχει την διαφήμιση και την προώθηση των προϊόντων των μελών του, όπως κοινωνικές εκδηλώσεις κάθε είδους.
- Ο συνεταιρισμός μπορεί να λειτουργεί και να αναγνωρίζεται ως οργάνωση παραγωγών (ΟΠ), για τα προϊόντα που παράγουν τα μέλη του σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις της εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας.
- Η πρακτόρευση στην περιφέρειά του, ασφαλιστικών εταιριών. Για την εγγραφή του συνεταιρισμού ως συνδεδεμένου ασφαλιστικού διαμεσολαβητή απαιτείται η ύπαρξη ειδικά για το σκοπό αυτό, εξουσιοδοτημένου από τον συνεταιρισμό προσώπου ανεξάρτητα από τη συμβατική σχέση που υφίσταται μεταξύ του προσώπου αυτού και του συνεταιρισμού. Η νόμιμη προμήθεια για τις ασφαλιστικές συμβάσεις, που καταρτίζονται ή ανανεώνονται με τη μεσολάβηση του συνεταιρισμού καταβάλλεται στον συνεταιρισμό. Η πρακτόρευση στην περιφέρεια του, οργανισμών ασφάλισης ή αγροτικής παραγωγής και κεφαλαίου.
- Η κατάρτιση προγραμμάτων, για την κοινή πειθαρχία στους κανόνες της παραγωγής, μεταποίησης και εμπορίας των προϊόντων, για την εφαρμογή των οποίων ο συνεταιρισμός μπορεί να διαθέτει στους παραγωγούς μέλη του τα κατάλληλα τεχνικά και οικονομικά μέσα ή να χρησιμοποιεί εγκαταστάσεις δημόσιες ή ιδιωτικές, συνάπτοντας για το σκοπό αυτό ειδικές συμβάσεις.
- Η τεχνική βελτίωση των μεθόδων και συστημάτων καλλιέργειας, η βελτίωση της εμπορευσιμότητας, αξιοποιώντας τις προβλεπόμενες οικονομικές ενισχύσεις για το σκοπό αυτό. Η συγκέντρωση των, η από κοινού και πώληση του για λογαριασμό των παραγωγών μελών του.
- Η παροχή τεχνικής βοήθειας στα μέλη.

- Η δημιουργία συνεταιριστικών ενώσεων για την προμήθεια στα μέλη του καταναλωτικών αγαθών, μεγαλύτερης κλίμακας. Η λειτουργία καταστημάτων πώλησης των προϊόντων των μελών του, η προμήθεια και πώληση προϊόντων που εξυπηρετούν την οικιακή οικονομία των μελών του.
- Η εκτέλεση εγγειοβελτιωτικών έργων και έργων αγροτικής οδοποιίας. Η αγορά ή μίσθωση χωραφιών για ομαδική καλλιέργεια εκ μέρους των μελών του. Η δημιουργία πρότυπων γεωργικών εκμεταλλεύσεων και η υποβοήθηση των μελών στη δημιουργία ομαδικών καλλιεργειών ή στην ανάπτυξη ομαδικών δραστηριοτήτων. Ο προγραμματισμός της επέκτασης διαφόρων ποικιλιών
- Η συγκέντρωση των δηλώσεων παραγωγής από τα μέλη για την προβλεπόμενη παραγωγή.
- Η παρέμβαση και η λήψη κάθε είδους μέτρων προστασίας των αγροτικών προϊόντων των μελών του και τρίτων συναλλασσόμενων με τον συνεταιρισμό, στο πλαίσιο του νόμου.
- Η παροχή συνεταιριστικής εκπαίδευσης. Η εκπαίδευση πρέπει να παρέχεται σε όλα τα μέλη του συνεταιρισμού, καθώς και στα υπηρεσιακά στελέχη, σε τακτά χρονικά διαστήματα. Η εκπαίδευση μπορεί να παρέχεται και σε συνεργασία με αναγνωρισμένους αρμόδιους φορείς. Σύμφωνα με την 5^η συνεταιριστική αρχή, ο συνεταιρισμός παρέχει εκπαίδευση και πρακτική εξάσκηση στα μέλη του, στα αιρετά μέλη της διοίκησης, στα διευθυντικά στελέχη και στους υπαλλήλους, ώστε να μπορούν να συμβάλλουν αποτελεσματικά στην ανάπτυξη του συνεταιρισμού. Ο συνεταιρισμός παρέχει πληροφόρηση στο κοινό- ιδιαίτερα στους νέους και στους διαμορφωτές της κοινής γνώμης, σχετικά με τη φύση και τα οφέλη της συνεργασίας.

- Η ίδρυση και λειτουργία αγροτουριστικών μονάδων, η ανάπτυξη του οικοτουρισμού, του κοινωνικού τουρισμού και αγροτουριστικών εργασιών καθώς και εργασιών οικοτεχνίας.
- Η εγκατάσταση συστημάτων στις κτιριακές εγκαταστάσεις και σε οικόπεδα για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και εμπορίας (πώληση) ηλεκτρικού ρεύματος, καθώς και η υλοποίηση προγράμματος για την παραγωγή και εμπορία κάθε μορφής ενέργειας.
- Η ίδρυση ή συμμετοχή σε συνεταιριστικές τράπεζες.
- Η δημιουργία και συμμετοχή σε συνεταιριστικές επιχειρήσεις ανακύκλωσης υλικών και αειφόρου ανάπτυξης, προστασίας του περιβάλλοντος, στο πλαίσιο της 7^{ης} συνεταιριστικής αρχής .
- Κάθε δραστηριότητα για τη βελτίωση της κοινωνικής και πολιτιστικής κατάστασης των μελών του και του βιοτικού τους επιπέδου, η δημιουργία βιβλιοθηκών, η διοργάνωση σεμιναρίων εκπαιδευτικών και ημερίδων. Ο συνεταιρισμός εργάζεται για την βιώσιμη ανάπτυξη της γεωγραφικής περιοχής, η οποία ορίζεται από τα διοικητικά όρια της περιφέρειάς του με πολιτικές, που εγκρίνονται από τα μέλη του.
- Η παροχή με αντάλλαγμα αγαθών και υπηρεσιών, σε πρόσωπα, που δεν είναι μέλη του, μέσα στο πλαίσιο που θα ορίσει το διοικητικό συμβούλιο και που εμπίπτουν στο σκοπό του συνεταιρισμού
- Απαγορεύεται στο συνεταιρισμό να χορηγεί χρηματικά δάνεια σε μη μέλη του ή να παρέχει εγγυήσεις υπέρ αυτών.

3. Για την εκπλήρωση των σκοπών του ο συνεταιρισμός μπορεί:

- Να ιδρύει υποκαταστήματα, παραρτήματα ή γραφεία στο εσωτερικό και το εξωτερικό και καταστήματα πώλησεως αγροτικών γενικά και ειδικά.....
 - Να ιδρύει καταστήματα πώλησεως προϊόντων (super-markets). Να προμηθεύει στα μέλη του κάθε προϊόν, που θεωρείται απαραίτητο για αυτά.
 - Να συμμετέχει σε ή/και να ιδρύει αγροτικές εταιρικές συμπράξεις (ΑΕΣ), σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, καθώς και ΚΕΑΣ και ΚΠΕΑΣ, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 31 και 33 του ν.4384/2016.
 - Να συμπράττει σε κοινές επιχειρήσεις με καταναλωτικούς ή άλλους συνεταιρισμούς, νομικά πρόσωπα του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα, με κοινωφελείς οργανισμούς, με επιχειρήσεις οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), με συνεταιριστικές οργανώσεις άλλων χωρών, με φυσικά ή νομικά πρόσωπα στο πλαίσιο της διακρατικής και διεπαγγελματικής συνεργασίας, και βεβαίως πάντοτε, μέσα στο πλαίσιο, που ορίζει ο σκοπός του συνεταιρισμού.
4. Ο συνεταιρισμός εκπροσωπείται στις διεπαγγελματικές οργανώσεις σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4384/2016, όπως ισχύει και τις διατάξεις της ενωσιακής νομοθεσίας.
 5. Ο συνεταιρισμός αποτελεί νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και έχει εμπορική ιδιότητα, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 2 του ν. 4384/2016, όπως ισχύει.
 6. Ο συνεταιρισμός έχει υποχρέωση να εγγραφεί στο εθνικό μητρώο αγροτικών συνεταιρισμών και άλλων συλλογικών φορέων του άρθρου 19 του ν. 4384/2016.
 7. Ο συνεταιρισμός μπορεί να συνιστά συνεταιρισμούς, συμπράττοντας με συνεταιρισμούς του εξωτερικού στο πλαίσιο,

που ορίζει ο κανονισμός για τον ευρωπαϊκό συνεταιρισμό (ΕΚ) 1435/2003.

8. Ο συνεταιρισμός εγγράφεται μέλος σε σωματεία, ιδεολογικού και συντονιστικού συνεταιριστικού σκοπού, που προάγουν τον συνεταιριστικό θεσμό, με απόφαση του διοικητικού του συμβουλίου.
9. Ο συνεταιρισμός διέπεται από τις ακόλουθες 7 διεθνείς συνεταιριστικές αρχές, οι οποίες αποτελούν τις κατευθυντήριες γραμμές με τις οποίες οι συνεταιρισμοί θέτουν σε εφαρμογή τις αξίες τους και συνιστούν την συνεταιριστική ταυτότητα.

1η Αρχή: Εθελοντική και ελεύθερη συμμετοχή.

Οι συνεταιρισμοί είναι εθελοντικές οργανώσεις, ανοικτές σε όλα τα πρόσωπα που μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις υπηρεσίες τους και επιθυμούν να αποδεχθούν τις ευθύνες του μέλους, χωρίς διακρίσεις φύλου, κοινωνικού επιπέδου, φυλής, πολιτικών πεποιθήσεων ή θρησκείας.

2η Αρχή: Δημοκρατική διοίκηση εκ μέρους των μελών.

Οι συνεταιρισμοί είναι δημοκρατικές οργανώσεις διοικούμενες από τα μέλη τους, τα οποία συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση της πολιτικής τους και στη λήψη των αποφάσεων. Άνδρες και γυναίκες που προσφέρουν υπηρεσίες ως αιρετοί εκπρόσωποι είναι υπόλογοι στα μέλη. Στους πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς τα μέλη έχουν ίσα δικαιώματα ψήφου (κάθε μέλος μία ψήφο) και στους συνεταιρισμούς ανωτέρου βαθμού οργανώνονται επίσης με δημοκρατικό τρόπο.

3η Αρχή: Οικονομική συμμετοχή των μελών.

Τα μέλη συμμετέχουν ισότιμα και διαχειρίζονται δημοκρατικά το κεφάλαιο του συνεταιρισμού. Ένα μέρος τουλάχιστον από το κεφάλαιο αυτό αποτελεί συνήθως την κοινή περιουσία του συνεταιρισμού. Τα μέλη συνήθως απολαμβάνουν περιορισμένη

αποζημίωση ή καθόλου για το κεφάλαιο που καταθέτουν για να γίνουν μέλη. Τα μέλη διαθέτουν τα πλεονάσματα για οποιονδήποτε ή για όλους από τους ακόλουθους σκοπούς: α) Ανάπτυξη του συνεταιρισμού, ενδεχομένως με τη δημιουργία αποθεματικών, από τα οποία μέρος τουλάχιστον θα είναι αδιανέμητα, β) Απόδοση στα μέλη ανάλογα με τις συναλλαγές τους με τον συνεταιρισμό και γ) Υποστήριξη άλλων δραστηριοτήτων που εγκρίνονται από τα μέλη.

4η Αρχή: Αυτονομία και ανεξαρτησία.

Οι συνεταιρισμοί είναι αυτόνομες οργανώσεις αυτοβοήθειας, διοικούμενες από τα μέλη τους. Εάν συνάπτουν συμφωνίες με άλλους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των κυβερνήσεων, ή αντλούν κεφάλαια από εξωτερικές πηγές, το πράττουν με όρους που διασφαλίζουν τη δημοκρατική διοίκηση από τα μέλη και διατηρούν τη συνεταιριστική αυτονομία.

5η Αρχή: Εκπαίδευση, κατάρτιση και πληροφόρηση.

Οι συνεταιρισμοί παρέχουν εκπαίδευση και κατάρτιση στα μέλη τους, στα αιρετά μέλη της διοίκησης, στα διευθυντικά στελέχη και στους υπαλλήλους, ώστε να μπορούν να συμβάλλουν αποτελεσματικά στην ανάπτυξη των συνεταιρισμών τους. Παρέχουν πληροφόρηση στο κοινό - ιδιαίτερα στους νέους και στους διαμορφωτές της κοινής γνώμης - σχετικά με τη φύση και τα οφέλη της συνεργασίας.

6η Αρχή: Συνεργασία μεταξύ συνεταιρισμών.

Οι συνεταιρισμοί υπηρετούν με τη μέγιστη αποτελεσματικότητα τα μέλη τους και ισχυροποιούν τη συνεταιριστική κίνηση όταν συνεργάζονται μεταξύ τους δια μέσου οργανώσεων τοπικού, εθνικού, περιφερειακού και διεθνούς επιπέδου.

7η Αρχή: Ενδιαφέρον για την κοινότητα.

Οι συνεταιρισμοί εργάζονται για τη βιώσιμη ανάπτυξη των κοινοτήτων τους, με πολιτικές που εγκρίνονται από τα μέλη τους

Ο συνεταιρισμός στηρίζεται στις αξίες της αυτοβοήθειας, της αυτεπθύνης, της δημοκρατίας, της ισότητας, της ισοτιμίας και της αλληλεγγύης. Τα μέλη στηρίζονται στις ηθικές αξίες της εντιμότητας, της διαφάνειας, της κοινωνικής υπευθυνότητας και της φροντίδας για τους άλλους.

Άρθρο 4

Χρονική διάρκεια του συνεταιρισμού

Η χρονική διάρκεια του συνεταιρισμού είναι απεριόριστη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Άρθρο 5

Προϋποθέσεις και κωλύματα εγγραφής

1. Μέλη του συνεταιρισμού μπορούν να γίνουν φυσικά πρόσωπα, εφόσον πληρούν τις παρακάτω προϋποθέσεις :

α. Μέλος του συνεταιρισμού μπορεί να γίνει φυσικό πρόσωπο, που έχει πλήρη ικανότητα για δικαιοπραξία, απασχολείται σε οποιονδήποτε κλάδο ή δραστηριότητα της αγροτικής οικονομίας, και ιδίως στην παραγωγή προϊόντων, εξυπηρετείται από τις δραστηριότητες του συνεταιρισμού, αποδέχεται να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες του, πληροί τους όρους του καταστατικού του και δεν συντρέχει από τον νόμο περίπτωση αποκλεισμού του από τον συνεταιρισμό.

β. Συνταξιούχοι μπορούν να γίνουν μέλη του συνεταιρισμού, εφόσον διατηρούν αγροτική εκμετάλλευση και χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες του συνεταιρισμού.

2. Μέλη επενδυτές, μπορούν να εγγράφονται στον συνεταιρισμό. Τα μέλη επενδυτές είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τα οποία συμμετέχουν στο συνεταιριστικό κεφάλαιο, αλλά δεν χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες του συνεταιρισμού. Τα μέλη επενδυτές δεν πρέπει να ασκούν τα ίδια ή να μετέχουν σε νομικά πρόσωπα τα οποία ασκούν δραστηριότητες ανταγωνιστικές με εκείνες του συνεταιρισμού. Τα μέλη εγγράφονται στον συνεταιρισμό κατόπιν αιτήσεώς τους προς το διοικητικό συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει για την εγγραφή τους ή όχι, με γνώμονα το συμφέρον του συνεταιρισμού. Τα μέλη αποκτούν προαιρετικές συνεταιρικές μερίδες, η αξία των οποίων είναι ίση με αυτή των υποχρεωτικών μερίδων. Ο αριθμός των προαιρετικών μερίδων και οι όροι αποπληρωμής τους καθορίζονται από το διοικητικό συμβούλιο, κατόπιν προτάσεως του μέλους επενδυτή. Οι προαιρετικές μερίδες απολαμβάνουν των πλεονεκτημάτων που ορίζει το άρθρο 14 του παρόντος καταστατικού.

Τα μέλη επενδυτές καλούνται και παρίστανται στις γενικές συνελεύσεις του συνεταιρισμού με δικαίωμα λόγου. Ο σκοπός της συμμετοχής του μέλους επενδυτή στον συνεταιρισμό είναι η κεφαλαιακή ενίσχυση του συνεταιρισμού. Κατ' εξαίρεση, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ.2 του ν. 4384/2016, τα μέλη επενδυτές μπορούν να συναλλάσσονται με τον συνεταιρισμό, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις, που θα θέσει η γενική συνέλευση. Η αποχώρηση μέλους επενδυτή, γίνεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, εφόσον υπάρχει παραβίαση των υποχρεώσεων του μέλους, όπως ορίζονται στο παρόν άρθρο. Η επιστροφή των προαιρετικών μερίδων του μέλους επενδυτή, γίνεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, και εντός του χρονικού διαστήματος που θα ορίσει το διοικητικό συμβούλιο, με γνώμονα την κεφαλαιακή ισορροπία του συνεταιρισμού.

3. Μέλος του συνεταιρισμού μπορεί να γίνει και άλλος αγροτικός συνεταιρισμός (ΑΣ), ο οποίος θα μπορεί να κατέχει μόνο μία (1) υποχρεωτική συνεταιρική μερίδα και μία ψήφο. Για να γίνει άλλος αγροτικός συνεταιρισμός (ΑΣ) μέλος του συνεταιρισμού

απαιτείται να μην τελεί υπό εκκαθάριση ή να ευρίσκεται σε κατάσταση πτώχευσης.

4. Δεν μπορεί να γίνει μέλος του συνεταιρισμού όποιος:

α) Αντιστρατεύεται με οποιονδήποτε τρόπο τα συμφέροντα του συνεταιρισμού.

β) Τελεί υπό απαγόρευση ή δικαστική αντίληψη ή έχει καταδικαστεί αμετάκλητα για κακούργημα εκ δόλου ή πλημμέλημα, σε βάρος της παρουσίας του συνεταιρισμού.

γ) Ασκει ανταγωνιστική δραστηριότητα με τον συνεταιρισμό, είτε αυτοτελώς, είτε με παρένθετα πρόσωπα και συγγενείς εξ αίματος μέχρι δεύτερου βαθμού ή συζύγους, είτε με συμμετοχή τους σε ανταγωνιστικό συνεταιρισμό ή επιχείρηση.

Άρθρο 6 Όροι εισδοχής

1. Τα φυσικά πρόσωπα και οι αγροτικοί συνεταιρισμοί, που συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις του προηγούμενου άρθρου, για να εγγραφούν στον συνεταιρισμό, πρέπει να υποβάλουν έγγραφη αίτηση στο διοικητικό συμβούλιο του συνεταιρισμού. Η αίτηση αυτή πρέπει να περιλαμβάνει το ονοματεπώνυμο, ή την επωνυμία του συνεταιρισμού, το πατρώνυμο, το επάγγελμα ή τη δραστηριότητα και την κατοικία, ή την έδρα καθώς και δήλωση του υποψήφιου μέλους ότι αποδέχεται ανεπιφύλακτα τους όρους του καταστατικού, ότι έχει τις προϋποθέσεις του καταστατικού να γίνει μέλος του συνεταιρισμού και ότι δεν συντρέχουν στο πρόσωπό του κωλύματα, από αυτά που προβλέπονται από τον νόμο και τα οποία αποκλείουν την εγγραφή του στον συνεταιρισμό.

2. Το διοικητικό συμβούλιο του συνεταιρισμού αποφασίζει αιτιολογημένα για την αποδοχή ή μη της αίτησης εγγραφής προσώπου ως μέλους του συνεταιρισμού στην πρώτη του συνεδρίαση μετά την υποβολή της αίτησης. Σε περίπτωση που το διοικητικό συμβούλιο, απορρίψει την αίτηση ή παραλείψει να πάρει απόφαση, το υποψήφιο

μέλος μπορεί να προσφύγει εγγράφως στην πρώτη τακτική γενική συνέλευση, η οποία επιλαμβάνεται του αιτήματος και αποφασίζει οριστικά.

Για την αποδοχή της αίτησης εγγραφής το διοικητικό συμβούλιο εκτιμά κυρίως τη δυνατότητα συνεργασίας του υποψήφιου μέλους με τον συνεταιρισμό.

3. Δεν εγγράφονται μέλη στον συνεταιρισμό κατά το χρονικό διάστημα των τριών (3) μηνών πριν την ημερομηνία διεξαγωγής των εκλογών για την ανάδειξη των μελών του διοικητικού και του εποπτικού συμβουλίου.

Άρθρο 7

Απόκτηση ιδιότητας μέλους

1. Η συνεταιριστική ιδιότητα αποκτάται από την ημερομηνία της απόφασης αποδοχής της αίτησης του υποψηφίου μέλους από το διοικητικό συμβούλιο ή εάν αυτή δεν έγινε δεκτή, από την ημερομηνία της απόφασης αποδοχής της αίτησης από τη γενική συνέλευση και με την προϋπόθεση ότι ο αιτών έχει καταβάλει το ποσοστό της αξίας της υποχρεωτικής συνεταιρικής μερίδας που προβλέπεται από το άρθρο 14 του παρόντος. Τα ιδρυτικά μέλη αποκτούν τη συνεταιριστική ιδιότητα από την καταχώριση του καταστατικού στο βιβλίο μητρώου αγροτικών συνεταιρισμών που τηρείται στο ειρηνοδικείο και με την προϋπόθεση ότι έχουν καταβάλει το ποσοστό της αξίας της υποχρεωτικής συνεταιρικής μερίδας σύμφωνα με το άρθρο 14 του παρόντος.
2. Με την απόκτηση της συνεταιριστικής ιδιότητας το μέλος εγγράφεται στο βιβλίο μητρώου των μελών.

Άρθρο 8

Δικαιώματα μελών

1. Το μέλος του συνεταιρισμού πρέπει να ασκεί τα δικαιώματά του και τις υποχρεώσεις του, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου, του παρόντος καταστατικού και τις αποφάσεις των οργάνων διοίκησης του συνεταιρισμού.

2. Τα μέλη του συνεταιρισμού δικαιούνται:

- α) Να συμμετέχουν ενεργά και να ψηφίζουν στις γενικές συνελεύσεις του.
- β) Να εκλέγονται στο διοικητικό συμβούλιο, στο εποπτικό συμβούλιο, στην αντιπροσωπευτική γενική συνέλευση εφόσον υφίσταται, καθώς και ως αντιπρόσωποι στα νομικά πρόσωπα, στα οποία συμμετέχει ο συνεταιρισμός.
- γ) Να συνιστούν και να συμμετέχουν στις ομάδες και στις οργανώσεις παραγωγών του συνεταιρισμού και λοιπές μορφές συλλογικής δράσης του συνεταιρισμού, κατά την έννοια του ν. 4384/2016, συμπεριλαμβανομένων των ενώσεων οργανώσεων παραγωγών και των διεπαγγελματικών οργανώσεων, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις της εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας.
- δ) Να συμμετέχουν στις συγκαλούμενες συσκέψεις, για θέματα του συνεταιρισμού ή των μελών του.
- ε) Να συμμετέχουν σε συσκέψεις, σεμινάρια, συνέδρια, ημερίδες στο εσωτερικό και εξωτερικό, που υιοθετεί ο συνεταιρισμός, κυρίως σε θέματα εκπαιδευτικού συνεταιριστικού χαρακτήρα. Να επιδιώκουν τη χρηματοδότηση τέτοιων προγραμμάτων και να διατηρούν στενούς δεσμούς με συνεταιριστικούς οργανισμούς παροχής συνεταιριστικής παιδείας στην Ελλάδα και το εξωτερικό, και να λαμβάνουν ενεργό μέρος στις δραστηριότητες αυτές.
- στ) Να ζητούν με αίτηση τους στο διοικητικό συμβούλιο πληροφορίες σχετικά με την πορεία των υποθέσεων του συνεταιρισμού. Το διοικητικό συμβούλιο υποχρεούται να παρέχει τις σχετικές πληροφορίες στην πρώτη μετά την υποβολή αίτησης γενική συνέλευση των μελών.
- ζ) Στα μέλη πρέπει να παρέχεται επαρκής πληροφόρηση με όλα τα στοιχεία, που συντελούν στο σχηματισμό γνώμης αναφορικά με

την εφαρμοζόμενη και τη σχεδιαζόμενη πολιτική του συνεταιρισμού. Η πληροφόρηση πρέπει να είναι προσιτή σε όλα τα μέλη, να είναι ολοκληρωμένη και αντικειμενική και δοσμένη με τρόπο εύληπτο γι' αυτά. Τα στοιχεία της οικονομικής διαχείρισης, πρέπει να παρουσιάζονται με απλό και κατανοητό τρόπο, όταν τα μέλη δεν έχουν ειδικές γνώσεις για την κατανόηση ειδικών όρων.

- η) Να ζητούν με αίτηση τους στο διοικητικό συμβούλιο και να παίρνουν αντίγραφα των πρακτικών γενικής συνέλευσης, του ισολογισμού και του λογαριασμού κερδών και ζημιών. Τα αντίγραφα αυτά χορηγούνται στο μέλος μέσα σε προθεσμία ενός μηνός το αργότερο από την υποβολή της αίτησης .
- θ) Να λαμβάνουν, με αίτηση τους στο διοικητικό συμβούλιο, γνώση του περιεχομένου των ατομικών τους λογαριασμών και των αποφάσεων του συνεταιρισμού. Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί με αιτιολογημένη απόφασή του να αρνηθεί τη γνωστοποίηση του περιεχομένου των αποφάσεων, για τις εμπορικές δραστηριότητες του συνεταιρισμού, αν από τη γνωστοποίησή τους πιθανολογείται βλάβη των συμφερόντων του συνεταιρισμού. Στην περίπτωση αυτή το διοικητικό συμβούλιο υποχρεούται να φέρει το θέμα για τη λήψη οριστικής απόφασης στην πρώτη γενική συνέλευση των μελών.
- ι) Να συμμετέχουν στη διανομή των πλεονασμάτων της διαχειριστικής χρήσης και στο προϊόν της εκκαθάρισης, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος καταστατικού και με τις αποφάσεις της γενικής συνέλευσης.
- ια) Να συμμετέχουν στις δραστηριότητες και στις συναλλαγές του συνεταιρισμού σύμφωνα με τους σκοπούς του.
- ιβ) Τα μέλη του συνεταιρισμού μπορούν να παρέχουν την εθελοντική εργασία τους στον συνεταιρισμό, ανάλογα με τις ανάγκες του, και δεν θεωρείται ότι αυτή παρέχεται στο πλαίσιο σχέσης εξαρτημένης εργασίας. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, για την παροχή της εργασίας αυτής.

Άρθρο 9

Υποχρεώσεις μελών

1. Τα μέλη του συνεταιρισμού οφείλουν και δεσμεύονται :

- α) Να συμμορφώνονται πιστά με τις διατάξεις του καταστατικού, του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας του συνεταιρισμού, της ομάδας ή οργάνωσης παραγωγών, τις αποφάσεις των συνελεύσεων και τις αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου και του εποπτικού συμβουλίου του συνεταιρισμού.
- β) Να συμμετέχουν ενεργά και να συνεργάζονται στη λειτουργία και στις δραστηριότητες του συνεταιρισμού, να υπερασπίζονται και να εξυπηρετούν τα συμφέροντα του συνεταιρισμού και να μην προβαίνουν σε πράξεις που μπορούν να βλάψουν τα συμφέροντά του ή τα συμφέροντα των συνεταίρων, ως μελών του συνεταιρισμού.
- γ) Να εκπληρώνουν όλες τις υποχρεώσεις που ορίζονται από το νόμο, τις διατάξεις του καταστατικού αυτού και τους κανονισμούς του συνεταιρισμού-ομάδας/οργάνωσης παραγωγών.
- δ) Να μην ανταγωνίζονται το συνεταιρισμό, στον οποίο είναι μέλη. Ο συνεταιρισμός είναι η επιχείρηση του κάθε μέλους, το οποίο δρα για την μέγιστη επίτευξη του σκοπού του, με σκοπό την εξυπηρέτηση του συμφέροντος του κάθε μέλους.
- ε) Να δέχονται και να διευκολύνουν τα όργανα του συνεταιρισμού, που είναι αρμόδια για τον έλεγχο της τήρησης των κανόνων παραγωγής και ποιότητας.
- στ) Να δηλώνουν στο συνεταιρισμό μέσα σε προθεσμίες που καθορίζει το διοικητικό συμβούλιο με απόφασή του την παραγωγή τους, της οποίας τη συγκέντρωση έχει αποφασίσει η γενική συνέλευση, ή προκύπτει από τους καταστατικούς του σκοπούς.
- ζ) Να εφαρμόζουν τους κανόνες παραγωγής και ποιότητας που θεσπίζονται για κάθε προϊόν, με απόφαση της γενικής συνέλευσης.
- η) Να απέχουν από δραστηριότητες ανταγωνιστικές με εκείνες του συνεταιρισμού ή από πράξεις που μπορούν με οποιονδήποτε τρόπο να βλάψουν τα συμφέροντα του συνεταιρισμού.

- θ) Να συμμετέχουν υποχρεωτικά τα μέλη στη συνεταιριστική εκπαίδευση.
- ι) Να παραδίδουν στον συνεταιρισμό, σύμφωνα με τις ειδικότερες προβλέψεις του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας ή τις αποφάσεις της γενικής συνέλευσης, σε ποσοστό κατ' ελάχιστον 80% την παραγωγή τους, που προορίζεται για το εμπόριο των προϊόντων, για τα οποία η γενική συνέλευση αποφάσισε την κοινή εμπορία. Η παραγωγή του κάθε μέλους, προκύπτει από την ενιαία δήλωση καλλιέργειας/εκτροφής, καθώς και από την αίτηση για την ενεργοποίηση των δικαιωμάτων ενιαίας ενίσχυσης ή άλλο επίσημο έγγραφο αρμόδιας αρχής, το οποίο το μέλος έχει υποχρέωση να προσκομίσει στον συνεταιρισμό.
2. Με απόφαση της γενικής συνέλευσης, η οποία λαμβάνεται με την αυξημένη απαρτία της παραγράφου 3 του άρθρου 21 και την πλειοψηφία της παραγράφου 2 του άρθρου 23 τα μέλη μπορούν να απαλλάσσονται μερικά ή ολικά από την υποχρέωση για παράδοση της παραγωγής τους στο συνεταιρισμό, εφόσον:
- α) Έχουν αντικειμενική αδυναμία ή άλλους σοβαρούς λόγους .
- β) Ο συνεταιρισμός αδυνατεί για οποιονδήποτε σοβαρό λόγο να απορροφήσει την προσφερόμενη παραγωγή.
- β) Το μέλος πριν από την ένταξή του στον συνεταιρισμό είχε συνάψει αποδεδειγμένα συμβάσεις πώλησης των προϊόντων του σε τρίτους, εφόσον ο συνεταιρισμός, έχει ενημερωθεί έγκαιρα για τη διάρκεια, τον όγκο παραγωγής και τις λοιπές λεπτομέρειες της σύμβασης.
3. Συνέταιρος, που αδικαιολόγητα δε δηλώνει την παραγωγή του έγκαιρα στο συνεταιρισμό με την επιφύλαξη της παραγράφου 1 του παρόντος ή κάνει ανακριβή δήλωση και δεν προσκομίζει την παραγωγή του στις εγκαταστάσεις του συνεταιρισμού ή στο χώρο, που ο συνεταιρισμός ορίζει ή διαθέτει την παραγωγή του μερικά ή ολικά σε άλλους φορείς χωρίς την έγγραφη συγκατάθεση του συνεταιρισμού:

- α) Υπόκειται στην πληρωμή ποινικής ρήτρας μέχρι ποσοστού επιπρόσθετα με την αξία κάθε κιλού προϊόντος που δεν παραδίδεται .
 - β) Διαγράφεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης, σύμφωνα με την ρητή επιταγή του νόμου. Στην περίπτωση αυτή δεν επιστρέφεται η συνεταιρική μερίδα.
4. Τα μέλη έχουν υποχρέωση να προμηθεύονται από τον συνεταιρισμό τις ζωοτροφές τους, τα λιπάσματα και τα λοιπά εφόδια που παράγει ή διαθέτει ο συνεταιρισμός, εκτός εάν αποφασίσει διαφορετικά το Δ.Σ. του συνεταιρισμού.

Άρθρο 10 Αποχώρηση μελών

1. Τα μέλη του συνεταιρισμού δεν μπορούν να αποχωρήσουν από αυτόν πριν περάσει το χρονικό διάστημα, που η γενική συνέλευση του συνεταιρισμού μπορεί να αποφασίσει, όταν ειδικοί λόγοι το επιβάλουν, κυρίως επενδυτικοί, για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, εκτός εάν συντρέχει σπουδαίος λόγος.
2. Για την αποχώρηση απαιτείται έγγραφη αίτηση του μέλους προς το συνεταιρισμό πριν από έξι (6) τουλάχιστον μήνες. Αν η αίτηση υποβληθεί εκπρόθεσμα, η αποχώρηση ισχύει για το τέλος της επόμενης διαχειριστικής περιόδου. Μέχρι τη χρονολογία της αποχώρησης εξακολουθεί το μέλος, που ζήτησε να αποχωρήσει, να έχει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των άλλων μελών και να μετέχει στις γενικές συνελεύσεις. Όμως, από την ημέρα υποβολής της αίτησης θεωρείται ότι παραιτήθηκε από τυχόν αξιώματα, που κατείχε σε όργανα του Συνεταιρισμού ή σε άλλα όργανα σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος.
3. Το μέλος που ζήτησε την αποχώρηση από τον συνεταιρισμό μπορεί να την ανακαλέσει με έγγραφη δήλωσή του προς τον συνεταιρισμό

μέχρι τη λήξη της παραπάνω προθεσμίας, που η αποχώρησή του γίνεται οριστική. Επανάκτηση των αξιωμάτων, που κατείχε, αποκλείεται.

4. Ο συνétairos υποχρεούται να επανορθώσει κάθε ζημιά του συνεταιρισμού από την πρόωρη λύση της συνεταιριστικής σχέσης , όταν δεν συντρέχει η περίπτωση του σπουδαίου λόγου.

Άρθρο 11 **Διαγραφή μέλους**

1. Με αιτιολογημένη απόφαση του διοικητικού συμβουλίου διαγράφεται μέλος του συνεταιρισμού, όταν:
 - α) Δεν έχει πλέον τις προϋποθέσεις εγγραφής.
 - β) Τεθεί υπό απαγόρευση ή δικαστική αντίληψη ή εάν πρόκειται για άλλον αγροτικό συνεταιρισμό, που συμμετέχει ως μέλος, εάν τεθεί σε εκκαθάριση ή πτώχευση.
 - γ) Αρνείται χωρίς λόγο την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του απέναντι στο συνεταιρισμό και δεν εφαρμόζει τις διατάξεις του παρόντος καταστατικού, του νόμου, του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας και τις αποφάσεις της γενικής συνέλευσης.
 - δ) Ανταγωνίζεται το συνεταιρισμό, στον οποίο είναι μέλος με συμμετοχή άμεσα ή έμμεσα με παρένθετα πρόσωπα σε δραστηριότητες όμοιες ή συναφείς με αυτές του συνεταιρισμού.
 - ε) Βλάπτει από πρόθεση τα συμφέροντα του συνεταιρισμού και ιδίως με την άσκηση κάθε δραστηριότητας, η οποία στρέφεται εναντίον των οικονομικών ή ηθικών συμφερόντων του συνεταιρισμού.
 - στ) Διαγράφεται υποχρεωτικά το μέλος που δεν συναλλάσσεται με τον συνεταιρισμό και κυρίως δεν παραδίδει την παραγωγή του στον συνεταιρισμό, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του νόμου και του παρόντος καταστατικού.
2. Το διοικητικό συμβούλιο, πριν από την απόφασή του περί διαγραφής συνεταίρου, η οποία πρέπει να είναι αιτιολογημένη, τάσσει σ' αυτόν δεκαήμερη ημερολογιακή προθεσμία για παροχή

εξηγήσεων και άρση του λόγου διαγραφής, αν συντρέχει τέτοια περίπτωση.

3. Το μέλος μπορεί να προσφύγει κατά της απόφασης διαγραφής του στη γενική συνέλευση του συνεταιρισμού. Η προσφυγή πρέπει να περιλαμβάνεται, με ευθύνη του διοικητικού συμβουλίου, ως θέμα της ημερήσιας διάταξης στην πρώτη συνεδρίαση της γενικής συνέλευσης μετά την άσκηση της προσφυγής, η οποία συγκαλείται μέσα σε έξι (6) μήνες από την ημερομηνία της προσφυγής. Η απόφαση της γενικής συνέλευσης επί της προσφυγής λαμβάνεται με μυστική ψηφοφορία μετά από ακρόαση του μέλους που διαγράφηκε. Η απώλεια της ιδιότητας του μέλους επέρχεται με την κοινοποίηση της απορριπτικής επί της προσφυγής απόφασης της γενικής συνέλευσης ή όταν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία που ορίζεται στο καταστατικό για την άσκηση της προσφυγής της παρούσας παραγράφου.
4. Η απώλεια της ιδιότητας του μέλους που διαγράφεται, επέρχεται με την κοινοποίηση της απόφασης του διοικητικού συμβουλίου ή της γενικής συνέλευσης, εάν ασκηθεί προσφυγή του μέλους σ' αυτή.
5. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 4β) του άρθρου 9 του παρόντος, μετά την αποχώρηση ή τη διαγραφή του μέλους του συνεταιρισμού, οι συνεταιρικές μερίδες επιστρέφονται στην ονομαστική τους αξία, μέσα σε ένα (1) έτος από την ημερομηνία που το μέλος έχασε την συνεταιριστική του ιδιότητα.

Άρθρο 12

Θάνατος Μέλους

1. Σε περίπτωση θανάτου μέλους του συνεταιρισμού, ο κληρονόμος, με αίτησή του ή όταν υπάρχουν περισσότεροι κληρονόμοι, αυτός που υποδείχθηκε με έγγραφη συμφωνία τους, εφόσον έχουν τις προϋποθέσεις του νόμου και του καταστατικού να γίνει μέλος,

υπεισέρχεται σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του μέλους που πέθανε.

2. Η δήλωση - αίτηση του κληρονόμου για τη συνέχιση στο πρόσωπο του της συνεταιριστικής ιδιότητας του μέλους που πέθανε, υποβάλλεται στο διοικητικό συμβούλιο του συνεταιρισμού μέσα σε προθεσμία πέντε (5) μηνών από την ημερομηνία του θανάτου του μέλους.
3. Σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση, οι συνεταιρικές μερίδες του μέλους που πέθανε αποδίδονται στους κληρονόμους στην ονομαστική τους αξία, μετά από αίτησή τους, μέσα σε ένα (1) έτος από την ημερομηνία θανάτου του μέλους.

Άρθρο 13

Δικαιώματα εξερχόμενων μελών

1. Ο σύνεταρος, που εξέρχεται από το συνεταιρισμό, δεν μπορεί να ζητήσει την εκκαθάρισή του, ούτε έχει καμία απαίτηση ή αξίωση πάνω στην περιουσία του συνεταιρισμού. Δικαιούται μόνο στην επιστροφή της ονομαστικής αξίας της υποχρεωτικής συνεταιρικής του μερίδας καθώς και το μέρος από το καθαρό πλεόνασμα της ετήσιας διαχείρισης, αν υπάρχει, που δικαιούται στο τέλος της χρήσης που εξήλθε, αφού αφαιρεθούν οι ζημιές των προηγούμενων χρήσεων και οι κρατήσεις για τα αποθεματικά κεφάλαια, που προβλέπονται από το νόμο και το καταστατικό.
2. Η απόδοση της συνεταιρικής μερίδας και του δικαιώματος από το πλεόνασμα της χρήσης γίνεται μέσα σε ένα χρόνο από την ημερομηνία που το μέλος, σύμφωνα με το νόμο, έχασε τη συνεταιριστική του ιδιότητα και πάντως όμως όχι νωρίτερα από έξι μήνες απ' αυτή.

3. Αν μέχρι την οριστική έξοδο του μέλους αποφασισθεί η επιβολή εισφοράς στα μέλη, η απόφαση εφαρμόζεται και σε εκείνους, που έχουν ζητήσει να αποχωρήσουν.
4. Το διοικητικό συμβούλιο πάντοτε παίρνει τα κατάλληλα μέτρα για την εξασφάλιση των απαιτήσεων του συνεταιρισμού έναντι των συνεταίρων, που αποχωρούν ή διαγράφονται, καθώς και για την εκπλήρωση όλων των υποχρεώσεων τους απέναντι στο συνεταιρισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΚΗ ΜΕΡΙΔΑ - ΕΥΘΥΝΗ
Άρθρο 14
Συνεταιρική μερίδα- Συνεταιρικό κεφάλαιο

- .1. Κάθε μέλος συμμετέχει στο συνεταιρισμό υποχρεωτικά με μια υποχρεωτική συνεταιρική μερίδα και έχει μια ψήφο. Το σύνολο της αξίας των συνεταιρικών μερίδων αποτελεί το κεφάλαιο του συνεταιρισμού.
3. Η υποχρεωτική συνεταιρική μερίδα ορίζεται στο ποσόν των Ευρώ. Το πενήντα τοις εκατό (50%) τουλάχιστον της ονομαστικής αξίας της υποχρεωτικής συνεταιρικής μερίδας, καταβάλλεται με την εγγραφή του μέλους. Το υπόλοιπο ποσοστό καταβάλλεται το αργότερο μέσα σε ένα χρόνο από την εγγραφή του μέλους.
4. Η συνεταιρική μερίδα είναι αδιαίρετη και ίση για όλους τους συνεταίρους.
5. Τα μέλη του συνεταιρισμού και τρίτοι μπορούν να αποκτήσουν προαιρετικές μερίδες μετά από απόφαση του διοικητικού συμβουλίου. Το ύψος της προαιρετικής μερίδας είναι το ίδιο με το ύψος της υποχρεωτικής μερίδας.

5. Οι προαιρετικές μερίδες επιστρέφονται στους δικαιούχους είτε με πρωτοβουλία του συνεταιρισμού, ή με αίτηση των κατόχων εντός εξαμήνου από της υποβολής της αίτησης κατά την κρίση πάντοτε του διοικητικού συμβουλίου του συνεταιρισμού.
Οι προαιρετικές μερίδες έχουν τα εξής προνόμια:
 - α) Συμμετοχή κατά προτεραιότητα στα πλεονάσματα, με τη διανομή στις προαιρετικές μερίδες ποσοστού των πλεονασμάτων ανάλογο με την ποσοστιαία συμμετοχή των προαιρετικών μερίδων στο άθροισμα υποχρεωτικών και προαιρετικών μερίδων.
 - β) Δυννητική καταβολή τόκου, το ύψος του οποίου καθορίζεται από την γενική συνέλευση.
 - γ) Σε περίπτωση λύσης και εκκαθάρισης του συνεταιρισμού, οι προαιρετικές μερίδες εξοφλούνται πριν από τις υποχρεωτικές.
6. Σε περίπτωση διάλυσης του συνεταιρισμού τα μέλη του θεωρούνται πιστωτές για το ποσό των υποχρεωτικών συνεταιρικών μερίδων που έχουν καταβάλει. Αυτές αποδίδονται μετά την εξόφληση όλων των άλλων υποχρεώσεων του συνεταιρισμού.
7. Η αύξηση ή η μείωση του ύψους της συνεταιριστικής μερίδας γίνεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης και τροποποιήσεως του καταστατικού.
8. Η μεταβίβαση των συνεταιρικών μερίδων είναι δυνατή μόνο με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του συνεταιρισμού, και βεβαίως σε πρόσωπα, τα οποία συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις του μέλους του παρόντος καταστατικού και του νόμου και μπορούν να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες του συνεταιρισμού.
9. Απαγορεύεται στο συνεταιρισμό:
 - α) Να αγοράζει ή να δέχεται σαν ενέχυρο τις μερίδες των μελών του.
 - β) Να επιστρέφει τη συνεταιρική μερίδα στα μέλη του, αν αυτά δεν έχουν αποχωρήσει.

Άρθρο 15

Ευθύνη του συνεταίρου για υποχρεώσεις του συνεταιρισμού

1. Η ευθύνη των μελών του συνεταιρισμού για τις υποχρεώσεις του προς τρίτους είναι επικουρική. Η έκταση της ευθύνης αυτής ορίζεται περιορισμένα στο ύψος της αξίας της υποχρεωτικής μερίδας ή σε πολλαπλάσιο αυτής.
2. Η επικουρική ευθύνη των συνεταίρων απέναντι στους δανειστές του συνεταιρισμού (πέραν της υποχρεωτικής μερίδας) γεννάται μόνον, εφόσον οι δανειστές δεν ικανοποιηθούν από τα περιουσιακά στοιχεία του συνεταιρισμού ή των εγγυητών.
3. Κάθε νέο μέλος ευθύνεται όπως ορίζουν οι προηγούμενες παράγραφοι και για τις υποχρεώσεις του συνεταιρισμού, που αναλήφθηκαν πριν από την είσοδό του σ' αυτόν.
4. Οι συνέταιροι ευθύνονται με τον ίδιο παραπάνω τρόπο και μετά την έξοδό τους από τον συνεταιρισμό για υποχρεώσεις που δημιουργήθηκαν, όταν ήταν μέλη ή για προηγούμενες υποχρεώσεις τις οποίες αποδέχθηκαν κατά την εγγραφή τους.
5. Οι αξιώσεις τρίτων από την ευθύνη των μελών του συνεταιρισμού κατά τις προηγούμενες παραγράφους του παρόντος καταστατικού παραγράφονται μετά την παρέλευση πενταετίας από τη λήξη του έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκαν.
6. Η ευθύνη των συνεταίρων παύει οπωσδήποτε, όταν περάσει ένας χρόνος από το πέρας της πτώχευσης ή της εκκαθάρισης του συνεταιρισμού, εκτός εάν ασκήθηκε εναντίον τους αγωγή μέσα στο έτος.
7. Δεν απαγγέλλεται προσωπική κράτηση κατά των μελών και των μελών των Οργάνων του συνεταιρισμού για υποχρεώσεις του

συνεταιρισμού προς τρίτους και προς το Δημόσιο καθώς και για υποχρεώσεις μεταξύ των μελών και συνεταιρισμού.

Άρθρο 16

Υποχρεώσεις των συνεταιρών προς τρίτους

1. Οι δανειστές μέλους του συνεταιρισμού δεν έχουν κανένα δικαίωμα επί της περιουσίας του συνεταιρισμού ή των πλεονασμάτων χρήσεων ή των συνεταιρικών μερίδων υποχρεωτικών ή προαιρετικών για οφειλές του μέλους προς αυτούς.
2. Δεν υπόκεινται σε κατάσχεση ή στη λήψη ασφαλιστικών μέτρων για οφειλές των συνεταιρών προς τρίτους:
 - α) Το αντάλλαγμα για τη χρήση των περιουσιακών στοιχείων, που έχουν παραχωρηθεί στο συνεταιρισμό.
 - β) Τα προϊόντα της παραγωγής των μελών, που παραδόθηκαν στο συνεταιρισμό για πώληση ή διάθεση στην αγορά αυτούσια ή μετά από μεταποίηση ή επεξεργασία.
 - γ) Το τίμημα των παραπάνω προϊόντων.
3. Δεν επιτρέπεται η κατάσχεση στα χέρια του συνεταιρισμού ως τρίτου:
 - α) Χρημάτων που έχουν ληφθεί από πιστωτικά ιδρύματα ως δάνειο για λογαριασμό μέλους του ή προορίζονται για δάνειο προς αυτό, έστω και αν τα χρήματα αυτά τηρούνται στους λογαριασμούς του συνεταιρισμού επί ονόματι του μέλους.
 - β) Απαιτήσεων για παροχές σε είδος του συνεταιρισμού προς τα μέλη του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

Άρθρο 17

Όργανα του συνεταιρισμού είναι:

- α) Η γενική συνέλευση-αντιπροσωπευτική γενική συνέλευση.
- β) Το διοικητικό συμβούλιο
- γ) Το εποπτικό συμβούλιο.

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Άρθρο 18

Συγκρότηση - Ψήφοι

1. Η γενική συνέλευση αποτελεί το ανώτατο όργανο του συνεταιρισμού και απαρτίζεται από όλα τα μέλη του, που έχουν εγγραφεί στο μητρώο του και διατηρούν την ιδιότητα του μέλους. Στη γενική συνέλευση μετέχουν όλα τα μέλη, που έχουν εκπληρώσει όλες τις ληξιπρόθεσμες οικονομικές τους υποχρεώσεις προς τον συνεταιρισμό.
2. Τα μέλη μετέχουν στη γενική συνέλευση και ενασκούν τα δικαιώματα, που έχουν ως συνεταίροι για τις υποθέσεις του συνεταιρισμού.
3. Στη γενική συνέλευση κάθε μέλος έχει μια ψήφο.
4. Άλλος συνεταιρισμός συμμετέχει στην γενική συνέλευση του συνεταιρισμού δια του νόμιμου εκπροσώπου του ή από ειδικά για το σκοπό αυτό εξουσιοδοτημένο πρόσωπο και διαθέτει μια ψήφο.
5. Σε περίπτωση που ο αριθμός των φυσικών προσώπων μελών του συνεταιρισμού υπερβεί τα πεντακόσια (500), τότε η γενική συνέλευση του συνεταιρισμού μπορεί να είναι αντιπροσωπευτική γενική συνέλευση, ειδικότερα :

Αν τα μέλη του συνεταιρισμού είναι περισσότερα από πεντακόσια (500) μέλη, εκλέγεται αντιπροσωπευτική γενική συνέλευση. Τα μέλη της αντιπροσωπευτικής γενικής συνέλευσης εκλέγονται από τη γενική συνέλευση της παραγράφου 1. Ο ελάχιστος αριθμός των μελών της αντιπροσωπευτικής γενικής συνέλευσης ορίζεται στα τετρακόσια (400) μέλη. Ο αριθμός των τετρακοσίων (400) μελών της αντιπροσωπευτικής γενικής συνέλευσης αυξάνεται κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) για τα επιπλέον μέλη του συνεταιρισμού με πεντακόσια ένα (501) έως τρεις χιλιάδες (3.000) μέλη. Αν ο συνεταιρισμός έχει περισσότερα από τρεις χιλιάδες (3.000) μέλη, ο αριθμός των μελών της αντιπροσωπευτικής γενικής συνέλευσης δεν μπορεί να είναι μικρότερος των χιλίων πεντακοσίων (1.500) μελών.

Η αντιπροσωπευτική γενική συνέλευση έχει το σύνολο των αρμοδιοτήτων της γενικής συνέλευσης, εκτός των περιπτώσεων που ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Στην περίπτωση λειτουργίας αντιπροσωπευτικής γενικής συνέλευσης, μπορεί να συγκαλείται έκτακτη γενική συνέλευση του συνόλου των μελών του συνεταιρισμού μετά από αίτημα του ενός εικοστού ($1/20$) τουλάχιστον των μελών του προς το διοικητικό συμβούλιο, για σπουδαίους λόγους, που αφορούν στην οικονομική κατάσταση ή/και τη σημαντική μείωση των δραστηριοτήτων του συνεταιρισμού.

Η σύγκληση από το διοικητικό συμβούλιο έκτακτης γενικής συνέλευσης του συνόλου των μελών του συνεταιρισμού είναι υποχρεωτική, όταν στην ημερήσια διάταξη περιλαμβάνονται τα θέματα των περιπτώσεων α) μεταβολής του σκοπού του συνεταιρισμού β) συγχώνευσης με άλλον συνεταιρισμό γ) λύση του συνεταιρισμού.

6. Η θητεία των αντιπροσώπων είναι τετραετής.
7. Ο αντιπρόσωπος ανακαλείται για σπουδαίο λόγο από τη συνέλευση η οποία τον εξέλεξε. Η ιδιότητα του αντιπροσώπου χάνεται αν

διαγραφεί ή ανακληθεί ή εκπέσει, όπως ο νόμος ορίζει, από το συνεταιρισμό του.

8. Η αναπλήρωση των αντιπροσώπων, γίνεται όπως ορίζεται στο άρθρο 32 παρ. 6 του παρόντος καταστατικού.
9. Οι αντιπρόσωποι οφείλουν να ενημερώνουν τα μέλη για κάθε θέμα, που συζητείται στην αντιπροσωπευτική συνέλευση, και να τους παρέχουν κάθε πληροφορία και εγγράφως, όπως άλλωστε και ο συνεταιρισμός, για την πλήρη ενημέρωσή τους.
10. Οι αντιπρόσωποι εκλέγονται με την διαδικασία, που ορίζει το άρθρο 30 του παρόντος καταστατικού.

Άρθρο 19 **Αρμοδιότητες**

1. Η γενική συνέλευση των μελών αποφασίζει για κάθε θέμα, για το οποίο δεν προβλέπεται από άλλο αρμόδιο όργανο.
2. Στην αποκλειστική αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης ανήκουν :
 - α) Η τροποποίηση του καταστατικού.
 - β) Η συγχώνευση ή παράταση της διάρκειας και η διάλυση του συνεταιρισμού.
 - γ) Η εκλογή και η ανάκληση των μελών του διοικητικού συμβουλίου, του εποπτικού συμβουλίου και των αντιπροσώπων του συνεταιρισμού σε αγροτικές εταιρικές συμπράξεις ή σε άλλους ΑΣ ή σε άλλα νομικά πρόσωπα, που μετέχει ο συνεταιρισμός .
 - δ) Η έγκριση του ισολογισμού και του λογαριασμού «αποτελέσματα χρήσης» και ο καθορισμός του τρόπου διάθεσης των πλεονασμάτων χρήσης.
 - ε) Η μεταβολή του ύψους των συνεταιρικών μερίδων.
 - στ) Η επιβολή εισφοράς στα μέλη του συνεταιρισμού για την εκπλήρωση των παρακάτω σκοπών :

- i. Για την αντιμετώπιση έκτακτης ζημίας.
 - ii. Για την αγορά κινητών ή ακινήτων.
- ζ) Η έγκριση του προγράμματος επιχειρηματικής δράσης και ανάπτυξης του συνεταιρισμού και ο αντίστοιχος προϋπολογισμός.
- η) Η έγκριση του ετήσιου προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων.
- θ) Η απαλλαγή από κάθε ευθύνη των μελών του διοικητικού συμβουλίου.
- ι) Η ψήφιση του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας και του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης προσωπικού.
- ια) Η απόφαση για την αγορά, την ανέγερση, την υποθήκευση, την ανταλλαγή και την πώληση ακινήτων του συνεταιρισμού, καθώς και η έγκριση ίδρυσης, επέκτασης, εκσυγχρονισμού και μίσθωσης βιοτεχνίας ή βιομηχανίας καθώς και η έγκριση για τη σύναψη δανείου για τους σκοπούς αυτούς.
- ιβ) Η απόφαση για την επιδίωξη αναγνώρισης του συνεταιρισμού ως ομάδας/οργάνωσης παραγωγών, που αντιστοιχούν στους κλάδους παραγωγής και στα βασικά προϊόντα του συνεταιρισμού.
- ιγ) Ο ορισμός των ελεγκτών του άρθρου 21 του ν. 4384/2016, όπως η διάταξη αυτή τροποποιημένη ισχύει κάθε φορά, για την επόμενη οικονομική χρήση και ο καθορισμός της αμοιβής τους.
- ιδ) Ο καθορισμός του ανώτατου ποσού και των όρων για τα δάνεια που μπορεί να συνάψει ο συνεταιρισμός ή να χορηγήσει στα μέλη του.
- ιε) Η απόφαση για συμμετοχή του συνεταιρισμού σε κοινές επιχειρήσεις, σε νομικά πρόσωπα του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα, σε κοινωφελείς οργανισμούς, σε επιχειρήσεις οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, σε αγροτικές εταιρικές συμπράξεις, σε ενώσεις οργανώσεων παραγωγών και η αποχώρησή του απ' αυτές.
- ιστ) Η απόφαση για κάθε άλλο θέμα, που ειδικές διατάξεις του νόμου ή του παρόντος καταστατικού ορίζουν αρμόδια τη γενική συνέλευση.
- ιζ) Η απόφαση του άρθρου 9 παράγραφος 2 η) και η παράγραφος 3 του παρόντος καταστατικού.

3. Η γενική συνέλευση μπορεί με απόφασή της να μεταβιβάζει στο διοικητικό συμβούλιο την άσκηση των με στοιχεία (ι), (ια) και (ιε) της προηγούμενης παραγράφου αρμοδιοτήτων της.

Άρθρο 20 Σύγκληση

1. Η γενική συνέλευση συγκαλείται από το διοικητικό συμβούλιο σε τακτική συνεδρίαση μια φορά κάθε χρόνο. Η συνέλευση πραγματοποιείται στην έδρα του συνεταιρισμού, μέσα σε έξι το πολύ μήνες από τη λήξη της χρήσης.
2. Η πρόσκληση περιέχει τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, τον τόπο και την ημερομηνία πραγματοποίησης και την ώρα έναρξης της συνεδρίασης και γνωστοποιείται στα μέλη του συνεταιρισμού με την αποστολή πρόσκλησης τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν από την έναρξη της συνεδρίασης. Η τοιχοκόλληση της πρόσκλησης στο γραφείο του συνεταιρισμού αντικαθιστά την παραπάνω γνωστοποίηση της πρόσκλησης στα μέλη. Για την τοιχοκόλληση συντάσσεται πρακτικό, που υπογράφεται από τον πρόεδρο και το γραμματέα του διοικητικού συμβουλίου του συνεταιρισμού. Η ημέρα της αποστολής ή τοιχοκόλλησης της πρόσκλησης και της συνεδρίασης της συνέλευσης δεν προσμετρώνται στην παραπάνω προθεσμία των 10 ημερών.
3. Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να συγκαλέσει έκτακτη συνέλευση του συνεταιρισμού, όταν συντρέχει θέμα ειδικά προβλεπόμενο από το καταστατικό ή όταν η έκτακτη σύγκληση επιβάλλεται από το συμφέρον του συνεταιρισμού κατά την κρίση του συμβουλίου.
4. Η γενική συνέλευση (ή η αντιπροσωπευτική γενική συνέλευση) συγκαλείται σε έκτακτη συνεδρίαση μετά από αίτηση του 1/5 των μελών του συνεταιρισμού ή των αντιπροσώπων. Η αίτηση υποβάλλεται στο διοικητικό συμβούλιο και σ' αυτήν αναφέρονται οι λόγοι της έκτακτης σύγκλησης και τα προς συζήτηση θέματα.

Το εποπτικό συμβούλιο του συνεταιρισμού, μπορεί να ζητήσει από το διοικητικό συμβούλιο τη σύγκληση έκτακτης γενικής συνέλευσης, όταν προκύπτει ανάγκη μετά από έλεγχο που έχει ασκήσει. Αν το διοικητικό συμβούλιο αρνηθεί ή αδρανήσει να συγκαλέσει έκτακτη συνέλευση μέσα σε είκοσι (20) μέρες από την υποβολή της αίτησης, τα παραπάνω μέλη συγκαλούν απ' ευθείας μόνα τους τη γενική συνέλευση.

4. Οι προσκλήσεις της γενικής συνέλευσης υπογράφονται:
 - α) Από τον πρόεδρο ή τον αντιπρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου, όταν συγκαλείται από το διοικητικό συμβούλιο.
 - β) Από όλους τους συνεταίρους, ή τους αντιπροσώπους ή τα μέλη του εποπτικού συμβουλίου που υπέγραψαν την αίτηση έκτακτης σύγκλησης της συνέλευσης στην περίπτωση που η γενική συνέλευση συγκαλείται από τα μέλη (ή τους αντιπροσώπους) ή το εποπτικό συμβούλιο κατά τα ανωτέρω.

Άρθρο 21

Απαρτία

1. Η γενική συνέλευση συνεδριάζει νόμιμα, εφόσον κατά την έναρξη της συνεδρίασης ο αριθμός των μελών που παρίστανται σε αυτήν και έχουν δικαίωμα ψήφου είναι μεγαλύτερος από το ήμισυ (1/2) του συνολικού αριθμού των μελών του ΑΣ που έχουν δικαίωμα ψήφου.

2. Αν διαπιστωθεί έλλειψη απαρτίας κατά την έναρξη της συνεδρίασης, η γενική συνέλευση συνέρχεται, χωρίς νέα πρόσκληση, στον ίδιο τόπο, την ίδια ημέρα και ώρα της επόμενης εβδομάδας και με τα ίδια θέματα της αρχικής ημερήσιας διάταξης. Στην επαναληπτική αυτή συνεδρίαση, απαρτία υπάρχει, οποιοσδήποτε και αν είναι ο αριθμός των παρισταμένων ή εκπροσωπούμενων μελών του ΑΣ που έχουν δικαίωμα ψήφου.

3. Κατ' εξαίρεση, αν πρόκειται για αποφάσεις που αφορούν στη:

α) Μεταβολή του σκοπού του ΑΣ, β) συγχώνευση με άλλον ΑΣ, γ) λύση του ΑΣ, δ) τροποποίηση του καταστατικού του ΑΣ, ε) απαλλαγή της παραγράφου 4 του άρθρου 8 από την υποχρέωση της παραγράφου 3 του άρθρου 8, η γενική συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει νόμιμα, εφόσον στην έναρξη της συνεδρίασης παρίστανται σε αυτήν τα δύο τρίτα ($2/3$) τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών του ΑΣ που έχουν δικαίωμα ψήφου. Αν δεν συντελεστεί η απαρτία αυτή, η γενική συνέλευση συνέρχεται σε επαναληπτική συνεδρίαση, σύμφωνα με τη διαδικασία, που ορίζεται στην παράγραφο 2 και βρίσκεται σε απαρτία, εφόσον στην έναρξη της συνεδρίασης παρίσταται ή εκπροσωπείται σε αυτήν το ήμισυ ($1/2$) τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών, που έχουν δικαίωμα ψήφου.

Άρθρο 22

Συνεδρίαση - Συζήτηση - Ψηφοφορία

1. Στην έναρξη της συνεδρίασης η συνέλευση εκλέγει από τα μέλη της πρόεδρο και γραμματέα, ως και εφορευτική επιτροπή, για τις μυστικές ψηφοφορίες, που αποτελείται από τρία (3) τουλάχιστον μέλη. Για τις φανερές ψηφοφορίες εκλέγονται δυο (2) ψηφολέκτες. Μέχρι την εκλογή του προέδρου, καθήκοντα προέδρου της συνέλευσης ασκεί ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου ή αν αυτός απουσιάζει ο αντιπρόεδρος ή το μεγαλύτερης ηλικίας μέλος του διοικητικού συμβουλίου, που παρίσταται ή αν δεν παρίσταται κανένα, ένας από τους παλαιότερους συνεταίρους, που υποδεικνύεται από την πλειοψηφία των παρόντων. Δεν εκλέγεται πρόεδρος της γενικής συνέλευσης μέλος του διοικητικού συμβουλίου του συνεταιρισμού.
2. Για τη συζήτηση και τις αποφάσεις που λαμβάνονται κρατούνται πρακτικά από τον γραμματέα, υπογράφονται από τον πρόεδρο, τον γραμματέα και τα μέλη της εφορευτικής επιτροπής.

3. Η συνέλευση μπορεί να συζητήσει και να λάβει αποφάσεις μόνο πάνω στα θέματα, που αναγράφονται στην ημερήσια διάταξη και περιέχονται στην πρόσκληση. Ειδικά τα θέματα αναβολής ή διακοπής της συνέλευσης, σύγκλησης νέας, εκλογής προεδρείου, μεταβολής της σειράς των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης δεν είναι αναγκαίο να αναγράφονται στην ημερήσια διάταξη.
5. Οι ψηφοφορίες στις συνελεύσεις διακρίνονται σε φανερές και μυστικές. Οι φανερές μπορούν να γίνουν με έγερση των μελών ή με ανύψωση των χεριών ή με ονομαστική κλήση, ποτέ όμως με βοή. Οι μυστικές ψηφοφορίες γίνονται πάντοτε με ψηφοδέλτια υπό την εποπτεία και τον έλεγχο της εφορευτικής επιτροπής. Τα ψηφοδέλτια θεωρούνται έγκυρα εφόσον είναι ομοιόμορφα και δεν περιλαμβάνουν σημεία ή φράσεις άσχετες με το θέμα, που παραβιάζουν κατά την κρίση της εφορευτικής επιτροπής τη μυστικότητα της ψηφοφορίας.
6. Η γενική συνέλευση αποφασίζει με μυστική ψηφοφορία για τα θέματα που αφορούν:
 - α) Αρχαιρεσίες.
 - β) Απαλλαγή από την ευθύνη των μελών του διοικητικού συμβουλίου.
 - γ) Έγκριση των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων του άρθρου 22.
 - δ) Προσωπικά θέματα.
 - ε) Ανάκληση των μελών του διοικητικού συμβουλίου.
 - στ) Διαγραφή μέλους συνεταιρισμού.
 - ζ) Οποιοδήποτε άλλο θέμα, εφόσον το ζητήσει το ένα πέμπτο (1/5) τουλάχιστον των μελών που παρίστανται στη συνεδρίαση της γενικής συνέλευσης όπου λαμβάνεται η απόφαση. Η ψηφοφορία πάνω στα άλλα θέματα είναι φανερή.
7. Η εφορευτική επιτροπή φροντίζει κατά τις ψηφοφορίες να απομακρύνονται από την αίθουσα της ψηφοφορίας πρόσωπα που δεν έχουν δικαίωμα ψήφου. Ειδικά τρίτα πρόσωπα απαγορεύεται να παρευρίσκονται κατά τον χρόνο της αποσφράγισης των

ψηφοδελτίων και καταμέτρησης μέχρι και την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων.

Άρθρο 23

Απόφαση

1. Η γενική συνέλευση αποφασίζει για τα θέματα της ημερήσιας διάταξης με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά. Οι αποφάσεις της γενικής συνέλευσης είναι υποχρεωτικές για όλα τα μέλη του συνεταιρισμού, έστω και αν διαφωνούν ή είναι απόντα.

2. Κατ' εξαίρεση, η γενική συνέλευση αποφασίζει με αυξημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των παρόντων μελών για:

α) Τη μεταβολή του σκοπού του συνεταιρισμού. β) Τη συγχώνευση με άλλον συνεταιρισμό, γ) Τη λύση του συνεταιρισμού. δ) Την τροποποίηση του καταστατικού του συνεταιρισμού. ε) Την απαλλαγή (παράδοση παραγωγής) της παραγράφου 4 του άρθρου 9 από την υποχρέωση της παραγράφου 3 του άρθρου 9, του παρόντος καταστατικού.

4. Αν τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου δεν απαλλαγούν από την ευθύνη ή δεν εγκριθούν οι ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις του άρθρου 22, η γενική συνέλευση, στην ίδια συνεδρίαση, μετά την ανάγνωση της έκθεσης των ελεγκτών, από την οποία πρέπει να προκύπτουν στοιχεία τα οποία αιτιολογούν την ανάκληση των μελών του διοικητικού συμβουλίου, αποφασίζει για την ανάκληση ή μη των μελών του διοικητικού συμβουλίου. Αν τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου ανακληθούν, η γενική συνέλευση, στην ίδια συνεδρίαση, εκλέγει προσωρινό διοικητικό συμβούλιο, το οποίο υποχρεούται μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών να συγκαλέσει νέα γενική συνέλευση των μελών του συνεταιρισμού με θέμα την εκλογή νέου διοικητικού συμβουλίου.

5. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου δικαιούνται να μετάσχουν στην ψηφοφορία για τα θέματα της απαλλαγής από την ευθύνη τους.

Άρθρο 24

Προσβολή αποφάσεων γενικής συνέλευσης

1. Αποφάσεις της γενικής συνέλευσης που είναι αντίθετες στο νόμο ή στο καταστατικό είναι άκυρες.

2. Η ακυρότητα των αποφάσεων της παραγράφου 1 κηρύσσεται με απόφαση του Ειρηνοδικείου της έδρας του συνεταιρισμού μετά από αίτηση μέλους του συνεταιρισμού ή της αρμόδιας αρχής του άρθρου 18 του νόμου 4384/2016 ή τρίτου που έχει έννομο συμφέρον, η οποία εκδικάζεται κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. Η αίτηση ασκείται μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από τη λήψη της απόφασης από τη γενική συνέλευση και κοινοποιείται στον συνεταιρισμό.

3. Η απόφαση του Ειρηνοδικείου που εκδίδεται σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο υπόκειται σε έφεση, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του κώδικα πολιτικής δικονομίας. Δικαίωμα άσκησης έφεσης έχει και η αρμόδια αρχή του άρθρου 18 του ν. 4384/2016 . Αν η απόφαση δεν επιδοθεί, η έφεση ασκείται εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση της απόφασης.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Άρθρο 25

Συγκρότηση - Λειτουργία

1. Η διοίκηση του συνεταιρισμού ασκείται από το διοικητικό συμβούλιο, που αποτελείται απόμέλη. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου εκλέγονται από την γενική συνέλευση των μελών του συνεταιρισμού. Η διάρκεια της θητείας του διοικητικού συμβουλίου είναι χρόνια.

2. Στο διοικητικό συμβούλιο συμμετέχει ως επιπλέον μέλος του εκπρόσωπος του προσωπικού του συνεταιρισμού, αν τρεις (3) μήνες πριν από τις εκλογές των μελών του διοικητικού συμβουλίου ο αριθμός του προσωπικού του συνεταιρισμού είναι μεγαλύτερος από είκοσι (20) άτομα. Για τον υπολογισμό του αριθμού των μελών του προσωπικού δεν λαμβάνονται υπόψη οι εποχιακοί εργάτες ή οι συνδεδεμένοι με σύμβαση έργου ή εργασίας ορισμένου χρόνου με το συνεταιρισμό, που καλύπτουν ειδικές, έκτακτες, εποχικές ή πρόσκαιρες ανάγκες. Ο εκπρόσωπος του προσωπικού συμμετέχει στο διοικητικό συμβούλιο με δικαίωμα ψήφου μόνο σε θέματα προσωπικού στα οποία δεν συμπεριλαμβάνονται οι με οποιονδήποτε τρόπο προσλήψεις και απολύσεις προσωπικού και τα θέματα, που αφορούν στον γενικό διευθυντή.

3. Οι εκλογές για την ανάδειξη των μελών του διοικητικού συμβουλίου και του εποπτικού συμβουλίου, διεξάγονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία από τα μέλη του συνεταιρισμού. Οι σύμβουλοι (Δ.Σ. και Ε.Σ.) εκλέγονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 29 του παρόντος Καταστατικού.

4. Το διοικητικό συμβούλιο μετά την εκλογή του το αργότερο μέσα σε πέντε (5) ημέρες συνέρχεται και συγκροτείται σε σώμα εκλέγοντας στην πρώτη μετά την εκλογή του συνεδρίαση από τα μέλη του, κατ' απόλυτη πλειοψηφία των συγκροτούντων την απαρτία μελών του, τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο, τον γραμματέα και τον ταμία. Την πρωτοβουλία συγκλήσεως έχει ο σύμβουλος, που πλειοψήφησε. Σε περίπτωση αδικαιολόγητης παραλείψεως ή σύγκληση γίνεται από τον αμέσως επόμενο. Η κατανομή αξιωμάτων γίνεται με μυστική ψηφοφορία. Τα ανωτέρω αξιώματα δεν συμπίπτουν στο ίδιο πρόσωπο.

Αν μετά τρεις συνεδριάσεις το διοικητικό συμβούλιο δεν συγκροτηθεί σε σώμα ορίζεται προσωρινή διοίκηση από το δικαστήριο και οι εκλογές επαναλαμβάνονται.

5. Σύμβουλοι που λόγω διαρκούς κωλύματός τους απέχουν από τις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από πέντε (3) μήνες ή που αδικαιολόγητα δεν προσήλθαν σε πέντε (5) συνεχείς συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου, θεωρούνται ότι παραιτήθηκαν από την ιδιότητα του συμβούλου.
6. Το διοικητικό συμβούλιο συνεδριάζει ύστερα από πρόσκληση του προέδρου. Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να ορίσει τακτές ημέρες συνεδρίασης. Τότε δεν χρειάζεται προηγούμενη πρόσκληση των μελών του. Συγκαλείται επίσης υποχρεωτικά από τον πρόεδρο ή τον αντιπρόεδρο όταν το ζητήσουν δύο (2) τουλάχιστον από τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου με έγγραφη αίτηση, η οποία περιέχει το σκοπό και τους λόγους σύγκλησης ως και προτεινόμενη ημερομηνία σύγκλησης. Σε περίπτωση άρνησης ή παράλειψης του προέδρου ή του αντιπροέδρου να συγκαλέσουν το διοικητικό συμβούλιο, σύμφωνα με την αίτηση, το διοικητικό συμβούλιο συγκαλείται με πρόσκληση, που υπογράφουν τρία (3) μέλη.
7. Στις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου δεν μπορούν να παραβρίσκονται άλλα μέλη του συνεταιρισμού εκτός από:
 - α) Υπηρεσιακά στελέχη, συνέταιροι ή εμπειρογνώμονες ή ειδικοί σύμβουλοι ή νομικοί σύμβουλοι, που προσκαλούνται από το διοικητικό συμβούλιο.
 - β) Αν αποφασίσει διαφορετικά το διοικητικό συμβούλιο για ορισμένη συνεδρίασή του.
8. Το διοικητικό συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία όταν τα παρόντα μέλη είναι περισσότερα από τα απόντα.
9. Οι αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου παίρνονται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών. Απόλυτη πλειοψηφία υπάρχει όταν ο αριθμός των ψήφων, που έλαβε η πρόταση είναι μεγαλύτερος του μισού του αριθμού των ψήφων των παρόντων μελών του διοικητικού συμβουλίου. Η λευκή ψήφος δεν προσμετράται.

10. Μέλος του Δ.Σ. δεν μπορεί να ψηφίζει στις συνεδριάσεις για θέματα που αφορούν τον ίδιο, την σύζυγο ή σε συγγενείς του εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι και του δευτέρου βαθμού.

11. Οι διατάξεις του ν. 3213/2003 (Α` 309), έχουν εφαρμογή για τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου και τον γενικό διευθυντή ή διευθυντή του συνεταιρισμού όταν έχει ετήσιο κύκλο εργασιών άνω των δύο εκατομμυρίων (2.000.000) ευρώ.

12. Όλα τα μέλη του διοικητικού και εποπτικού συμβουλίου του συνεταιρισμού παρακολουθούν άπαξ, κατά τη διάρκεια των πρώτων έξι (6) μηνών της θητείας τους, τη βασική συνεταιριστική εκπαίδευση για θέματα, όπως είναι ιδίως ο σκοπός, η φιλοσοφία και ο τρόπος οργάνωσης, διαχείρισης και λειτουργίας των αγροτικών συνεταιρισμών με σεμινάρια που οργανώνονται με την συνδρομή του ταμείου του άρθρου 39 του ν. 4384/2016. Σε περίπτωση άρνησης ή υπαίτιας παράλειψης, τα μέλη αντικαθίστανται από μέλη που πληρούν την προϋπόθεση αυτή. Για την αντικατάσταση αυτή εφαρμόζεται το άρθρο 17 παρ. 5 και 7 του ν. 4384/2016.

13. Είναι δυνατή η διεξαγωγή συνεδρίασης του διοικητικού συμβουλίου μέσω τηλεδιάσκεψης. Το διοικητικό συμβούλιο με απόφασή του καθορίζει τις τεχνικές προδιαγραφές ασφαλείας, τις προϋποθέσεις ενημέρωσης των μελών, τη διαδικασία της εξ αποστάσεως συμμετοχής

Άρθρο 26 **Αρμοδιότητες**

1. Το διοικητικό συμβούλιο εκπροσωπεί το συνεταιρισμό δικαστικά και εξώδικα. Την εκπροσώπηση του αυτή μπορεί να την αναθέσει στον πρόεδρο ή σε άλλο μέλος του ή στον γενικό

διευθυντή (μάνατζερ). Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί επίσης να αναθέτει την άσκηση αρμοδιοτήτων του σε μέλος αυτού ή σε στέλεχος ή υπάλληλο του συνεταιρισμού. Αποφασίζει πάνω σε όλα τα θέματα, που αφορούν στη διοίκηση, στη διαχείριση της περιουσίας και των υποθέσεων και γενικά στη λειτουργία του συνεταιρισμού για την επίτευξη του σκοπού του, μέσα στο πλαίσιο του νόμου, του παρόντος καταστατικού, του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας του συνεταιρισμού και των αποφάσεων της γενικής συνέλευσης και των συνελεύσεων των οργάνων παραγωγών (Ο.Π).

2. Το διοικητικό συμβούλιο:

- α) Θέτει σε εφαρμογή τις αποφάσεις της γενικής συνέλευσης και της αντιπροσωπευτικής γενικής συνέλευσης και φροντίζει για την εκτέλεση των αποφάσεων των Ο.Π., των αποφάσεων της διεπαγγελματικής οργάνωσης, στην οποία ανήκει ο συνεταιρισμός ή εκπροσωπείται και εποπτεύει την εφαρμογή τους από τα λοιπά όργανα και τις υπηρεσίες του συνεταιρισμού.
- β) Συγκαλεί τις τακτικές και τις έκτακτες αντιπροσωπευτικές γενικές συνελεύσεις και γενικές συνελεύσεις των μελών του συνεταιρισμού, και καθορίζει τα θέματα που θα συζητηθούν σ' αυτές.
- γ) Καταρτίζει τον ισολογισμό και τον απολογισμό του συνεταιρισμού και συντάσσει πρόγραμμα εργασιών του επόμενου έτους.
- δ) Αποφασίζει για την εγγραφή νέων μελών και τη διαγραφή μελών σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος καταστατικού.
- ε) Αποφασίζει για την αποδοχή καταθέσεων των μελών και την παροχή δανείων σ' αυτά μέσα στα όρια του καταστατικού και των αποφάσεων της γενικής συνέλευσης.
- στ) Αποφασίζει για τα τρέχοντα έξοδα της διοίκησης και λειτουργίας του συνεταιρισμού και ορίζει το ανώτατο χρηματικό ποσό, που ο ταμίας μπορεί να κρατάει στο ταμείο του για τα έξοδα αυτά.

ζ) Αποφασίζει για την αγορά μηχανημάτων, εργαλείων, σκευών και λοιπών κινητών περιουσιακών στοιχείων και παντός αγαθού αναλώσιμου ή όχι για τις ανάγκες του συνεταιρισμού και των μελών του.

η) Επεξεργάζεται και υποβάλλει για έγκριση στην γενική συνέλευση τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του συνεταιρισμού ως και τον κανονισμό καταστάσεως προσωπικού.

θ) Προσλαμβάνει και απολύει το υπαλληλικό, εργατικό και εργατοτεχνικό προσωπικό του συνεταιρισμού.

ι) Ασκεί την πειθαρχική εξουσία στο προσωπικό του συνεταιρισμού κατά τους όρους του κανονισμού του προσωπικού και του νόμου.

ια) Το διοικητικό συμβούλιο, διορίζει εκ των υπαλλήλων του τον γενικό διευθυντή. Μπορεί όμως κατά την κρίση του να προσλαμβάνει γενικό διευθυντή. Στον γενικό διευθυντή, μπορεί να ανατίθεται με σύμβαση η μερική ή ολική άσκηση των εξουσιών και αρμοδιοτήτων του διοικητικού συμβουλίου, εκτός από εκείνες που, κατά το νόμο ή το καταστατικό, απαιτούν συλλογική ενέργεια, καθώς και τη διεύθυνση και διαχείριση των υποθέσεων του συνεταιρισμού. Η πρόσληψη γενικού διευθυντή ή διευθυντή είναι υποχρεωτική αν ο κύκλος εργασιών του συνεταιρισμού είναι πάνω από ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου καθορίζονται τα δικαιώματα, οι υποχρεώσεις και οι αρμοδιότητες του γενικού διευθυντή ή διευθυντή. Ο γενικός διευθυντής ή διευθυντής επιλέγεται από το διοικητικό συμβούλιο μετά από προκήρυξη που δημοσιεύεται σε μία ημερήσια εφημερίδα της περιφερειακής ενότητας της έδρας του συνεταιρισμού, και αν δεν εκδίδεται τέτοια σε μία περιοδική εφημερίδα της περιφερειακής ενότητας της έδρας του συνεταιρισμού και σε μία ημερήσια εφημερίδα πανελλήνιας κυκλοφορίας, καθώς και στον ιστότοπο του συνεταιρισμού αν διαθέτει.

ιβ) Αποφασίζει για τις μισθώσεις κινητών και ακινήτων ιδιοκτησίας του συνεταιρισμού και των όρων αυτών.

3. Αν ο πρόεδρος ή μέλος του διοικητικού συμβουλίου ή του εποπτικού συμβουλίου είναι αντίδικοι του συνεταιρισμού, τον συνεταιρισμό εκπροσωπεί το, ειδικώς από αυτό, εξουσιοδοτημένο μέλος του, εκτός αν η γενική συνέλευση διορίσει ειδικούς εκπροσώπους.

4. Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να συγκροτεί γνωμοδοτικές επιτροπές. Μπορεί να προσλαμβάνει ειδικούς επιστημονικούς συμβούλους, για την επιβοήθηση του έργου του, εφόσον αυτό κρίνεται απολύτως απαραίτητο και το επιτρέπει η οικονομική κατάσταση του συνεταιρισμού.

Άρθρο 27

Αρμοδιότητες προέδρου

1. Ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου έχει τις παρακάτω αρμοδιότητες:
 - α) Φροντίζει για την καλή λειτουργία των υπηρεσιών του συνεταιρισμού.
 - β) Προωθεί ή πραγματοποιεί τις αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου και φροντίζει για την εκτέλεση των εργασιών του συνεταιρισμού, σύμφωνα με το καταστατικό και τις αποφάσεις της γενικής συνέλευσης και της αντιπροσωπευτικής γενικής συνέλευσης και ευθύνεται για την ακριβή τήρησή τους.
 - γ) Φροντίζει για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του διοικητικού συμβουλίου.
 - δ) Ενημερώνεται αρμοδίως για την επιχειρηματική πορεία του συνεταιρισμού.
 - ε) Φροντίζει μαζί με τον ταμία να συνταχθούν οι μηνιαίες καταστάσεις του ταμείου καθώς και ο ισολογισμός, ο λογαριασμός αποτελεσμάτων του έτους και να υποβληθούν στην κρίση του διοικητικού συμβουλίου.
 - στ) Συγκαλεί το διοικητικό συμβούλιο σε τακτικές και έκτακτες συνεδριάσεις και φροντίζει για την αποστολή των προσκλήσεων,

για τις γενικές συνελεύσεις πλην αν στο παρόν καταστατικό ορίζεται διαφορετικά.

- ζ) Καταρτίζει την ημερήσια διάταξη και προεδρεύει στις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου.
- η) Εκθέτει την κατάσταση του συνεταιρισμού και τη δράση του διοικητικού συμβουλίου στην τακτική γενική ή αντιπροσωπευτική συνέλευση.
- θ) Δίνει προς την εποπτεύουσα αρχή, την εποπτική αρχή και τους ελεγκτές όλες τις πληροφορίες, που ζητούνται απ' αυτούς. Ο ενδελεχής έλεγχος της διοίκησης και της διαχείρισης των υποθέσεων του συνεταιρισμού, αποτελεί μια από τις πιο υπεύθυνες και χρήσιμες ενέργειες.
- ι) Υπογράφει τα έγγραφα και γνωστοποιήσεις του συνεταιρισμού, εφόσον δεν πρόκειται περί αναλήψεως υποχρεώσεων και κρατάει τη σφραγίδα του συνεταιρισμού.

Άρθρο 28

Ταμίας

1. Ο ταμίας ενεργεί την ταμειακή εργασία σύμφωνα με το καταστατικό, τον κανονισμό λειτουργίας και τις αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου.
Ειδικότερα έχει τα εξής καθήκοντα:
 - α) Ενεργεί κάθε είσπραξη και πληρωμή με βάση την εντολή του προέδρου ή του εξουσιοδοτημένου απ' αυτόν προσώπου και κάνει τις απαραίτητες εξοφλήσεις κατά τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του συνεταιρισμού.
 - β) Εκτελεί κάθε σχετική προς την υπηρεσία του απόφαση του διοικητικού συμβουλίου.
 - γ) Φυλάσσει το περιεχόμενο του ταμείου, τα χρηματογرافά και τα αποδεικτικά έγγραφα.
 - δ) Συντάσσει τις μηνιαίες καταστάσεις του ταμείου και καταρτίζει με το λογιστή ή το γραμματέα τον ετήσιο ισολογισμό.
 - ε) Δίνει όλες τις αναγκαίες εξηγήσεις στο διοικητικό συμβούλιο.

- στ) Καταθέτει σε λογαριασμό καταθέσεων του συνεταιρισμού κάθε ποσό που υπερβαίνει τις τρέχουσες ανάγκες του συνεταιρισμού στο υποκατάστημα τράπεζας, με την οποία συναλλάσσεται ο συνεταιρισμός.
2. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου μπορεί τα καθήκοντα του ταμία να ανατεθούν σε υπάλληλο του συνεταιρισμού ή στον διευθυντή.

Άρθρο 29

Ευθύνη - Αποζημίωση μελών διοικητικού συμβουλίου και εποπτικού συμβουλίου.

1. Τα μέλη του διοικητικού και του εποπτικού συμβουλίου ευθύνονται προσωπικά και εις ολόκληρον έκαστο για κάθε ζημιά που προκάλεσαν στον συνεταιρισμό κατά την άσκηση των καθηκόντων τους από δόλο ή βαριά αμέλεια. Οι αξιώσεις του συνεταιρισμού παραγράφονται πέντε (5) έτη αφότου ο συνεταιρισμός διαπίστωσε τη ζημιά, εκτός αν πρόκειται για ζημιά από δόλο, οπότε παραγράφονται μετά από δέκα (10) έτη. Σε κάθε περίπτωση επί της παραγραφής αξιώσεων του συνεταιρισμού κατά των μελών του διοικητικού και εποπτικού συμβουλίου από αδικοπραξία, εφαρμόζεται το τρίτο εδάφιο του άρθρου 937 του Αστικού Κώδικα.

2. Οι διατάξεις του ν. 3213/2003 (Α' 309) «Δήλωση και έλεγχος περιουσιακής κατάστασης βουλευτών, δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων, ιδιοκτητών μέσων μαζικής ενημέρωσης και άλλων κατηγοριών προσώπων» εφαρμόζονται και για τον πρόεδρο και τον διευθυντή του συνεταιρισμού, στην περίπτωση που ο ετήσιος κύκλος εργασιών του συνεταιρισμού είναι άνω των δύο εκατομμυρίων (2.000.000) ευρώ.

3. Τα μέλη του διοικητικού και εποπτικού συμβουλίου δεν αμείβονται. Με απόφαση της γενικής συνέλευσης μπορεί να προβλέπεται αμοιβή του προέδρου του διοικητικού συμβουλίου,

εφόσον ο κύκλος εργασιών του ΑΣ υπερβαίνει τα δέκα εκατομμύρια (10.000.000) ευρώ.

4. Παρέχονται στα μέλη του διοικητικού και εποπτικού συμβουλίου:

α) Έξοδα κίνησης, διαμονής και αποζημίωσης για υπηρεσίες εκτός της περιφερειακής ενότητας που βρίσκεται η έδρα του ΑΣ, και

β) Έξοδα παράστασης για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις των συμβουλίων αυτών. Το ύψος των εξόδων κίνησης, διαμονής και παράστασης των μελών του διοικητικού και του εποπτικού συμβουλίου καθορίζεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης, ύστερα από εισήγηση του διοικητικού συμβουλίου.

Άρθρο 30 Αρχαιρεσίες

1. Τις εκλογές για την ανάδειξη των μελών του διοικητικού συμβουλίου και του εποπτικού συμβουλίου καθώς και των αντιπροσώπων σε άλλα νομικά πρόσωπα, που συμμετέχει ο συνεταιρισμός, διενεργούνται από εφορευτική επιτροπή της οποίας προεδρεύει δικαστικός λειτουργός που διορίζεται από το πρωτοδικείο της έδρας του συνεταιρισμού. Αν με έγγραφο του οικείου πρωτοδικείου βεβαιώνεται η αδυναμία διορισμού δικαστικού λειτουργού, με αίτημα του συνεταιρισμού προς τον Δικηγορικό Σύλλογο διορίζεται δικηγόρος ύστερα από πρόταση του οικείου δικηγορικού συλλόγου. Ο οικείος δικηγορικός σύλλογος, που ορίζει τον δικηγόρο, καθορίζει και το ύψος της αμοιβής του.

Το ποσοστό των γυναικών υποψηφίων, που μπορούν να εκλεγούν μέλη του διοικητικού και εποπτικού συμβουλίου, αντιστοιχεί κατ' ελάχιστο στο ποσοστό των γυναικών μελών του συνεταιρισμού. Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραια μονάδα.

2. Οι εκλογές διεξάγονται με μυστική ψηφοφορία και με ενιαίο ψηφοδέλτιο για το διοικητικό συμβούλιο, ενιαίο για το εποπτικό συμβούλιο και ενιαίο για τους αντιπροσώπους στα νομικά πρόσωπα, που τυχόν μετέχει ο συνεταιρισμός.. Στα ψηφοδέλτια αναγράφονται με αλφαβητική σειρά τα ονοματεπώνυμα των υποψηφίων. Η δήλωση υποψηφιότητας κατατίθεται εγγράφως στα γραφεία του συνεταιρισμού τρεις (3) ημέρες πριν την ημέρα των εκλογών.

3. Ο αριθμός των σταυρών προτίμησης δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα τρίτο ($1/3$) του όλου αριθμού των μελών του διοικητικού ή εποπτικού συμβουλίου. Αν προκύπτει κλάσμα ισχύει ο αμέσως επόμενος ακέραιος αριθμός. Ψηφοδέλτια που περιέχουν αριθμό σταυρών μεγαλύτερο από αυτόν που ορίζεται από το καταστατικό ή χωρίς σταυρό είναι άκυρα.

4. Εκλεγέντες θεωρούνται αυτοί, που συγκέντρωσαν τις περισσότερες ψήφους. Αν υπάρχει ισοψηφία γίνεται κλήρωση. Όσοι δεν εκλεγούν θεωρούνται επιλαχόντες κατά τη σειρά του αριθμού των ψήφων που έλαβαν. Οι επιλαχόντες καταλαμβάνουν κενούμενες θέσεις τακτικών μελών μέχρι τη λήξη της θητείας τους.

5. Τα μέλη της εφορευτικής επιτροπής κωλύονται να εκθέσουν υποψηφιότητα για το αξίωμα μέλους διοικητικού συμβουλίου και εποπτικού συμβουλίου ή εκπροσώπων του συνεταιρισμού σε άλλο νομικό πρόσωπο. Η εφορευτική επιτροπή μεριμνά για τη διεξαγωγή των εκλογών. Το έργο της αρχίζει από την ανακήρυξη των υποψηφίων για τα διάφορα αξιώματα μετά την προηγούμενη διαπίστωση αν συντρέχουν στο πρόσωπό τους οι σχετικές προϋποθέσεις, που προβλέπει το καταστατικό και ο νόμος, για το δικαίωμα του εκλέγεσθαι.

Βασικό έργο της εφορευτικής επιτροπής είναι η διαπίστωση στο πρόσωπο των ψηφοφόρων του δικαιώματος του εκλέγειν.

Η εφορευτική επιτροπή φροντίζει για την έναρξη των εκλογών στον προγραμματισμένο χώρο και χρόνο, για την αδιάβλητη και

ασφαλή διεξαγωγή τους, τη διαπίστωση του αποτελέσματος της ψηφοφορίας και στο τέλος την ανακήρυξη των εκλεγέντων.

Κατά την πορεία των εκλογών κρίνει τις τυχόν υποβαλλόμενες ενστάσεις ή άλλες διαφωνίες, που ανακύπτουν.

Στο τέλος της διαδικασίας συντάσσει πρακτικό, το οποίο υπογράφεται από όλα τα μέλη. Το σύνολο του εκλογικού υλικού η εφορευτική επιτροπή παραδίδει με πρακτικό στο διοικητικό συμβούλιο, το οποίο εκλέγεται.

6. Ανάκληση και ανακατανομή αξιωμάτων των μελών του δ.σ. γίνεται κατόπιν αποφάσεως των 2/3 του συνόλου των μελών του.

7. Αν κενωθεί η θέση μέλους του διοικητικού ή του εποπτικού συμβουλίου και δεν υπάρχουν επιλαχόντα μέλη, το διοικητικό συμβούλιο με απόφαση των λοιπών μελών του, συμπληρώνει την κενή θέση με την εκλογή σε αυτήν μέλους του ΑΣ. Τα ως άνω οριζόμενα μέλη διατηρούν την ιδιότητά τους αυτή μέχρι τη σύγκληση της πρώτης τακτικής ή έκτακτης γενικής συνέλευσης, η οποία επικυρώνει την εκλογή τους ή, σε αντίθετη περίπτωση, εκλέγει νέα μέλη. Αν παραιτηθεί η πλειοψηφία ή το σύνολο των μελών του διοικητικού συμβουλίου και δεν υπάρχουν επιλαχόντα μέλη, διενεργούνται αρχαιρεσίες.

8. Δεν μπορεί να εκλεγεί μέλος στο διοικητικό και εποπτικό συμβούλιο του συνεταιρισμού :

α) Φυσικό πρόσωπο το οποίο καταδικάσθηκε με τελεσίδικη δικαστική απόφαση σε οποιαδήποτε ποινή για: κλοπή, απάτη, υπεξαίρεση (κοινή ή στην υπηρεσία), εκβίαση, πλαστογραφία, ψευδορκία, απιστία, δωροδοκία, παράβαση καθήκοντος, υφαρπαγή ψευδούς βεβαίωσης, υπεξαγωγή εγγράφου, λαθρεμπορία και εμπορία ναρκωτικών και για τα αδικήματα που προβλέπονται στο άρθρο για τις ποινικές διατάξεις.

β) Μέλος του ΑΣ που δεν τηρεί τις υποχρεώσεις του, όπως αυτές προβλέπονται στον νόμο και στο καταστατικό. Η εκπλήρωση της υποχρέωσης της παραγράφου 3 του άρθρου 9 του παρόντος

(παράδοση της παραγωγής), βεβαιώνεται εγγράφως για κάθε μέλος, που είναι υποψήφιο ενώπιον της εφορευτικής επιτροπής από τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου του συνεταιρισμού πριν την έναρξη της εκλογικής διαδικασίας.

γ) Πρόσωπο του οποίου η εκλογή προσκρούει σε όσα προβλέπονται στα τρία τελευταία εδάφια της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του ν. 4384/2016 και συγκεκριμένα: Οι πρόεδροι των δύο συμβουλίων μπορούν να εκλεγούν μόνο για δύο (2) συνεχόμενες θητείες και ανακαλούνται ελεύθερα από τη γενική συνέλευση. Οι ιδιότητες μέλους του διοικητικού και μέλους του εποπτικού συμβουλίου δεν επιτρέπεται να συμπίπτουν. Μεταξύ των μελών του διοικητικού συμβουλίου και του εποπτικού συμβουλίου δεν επιτρέπεται να υπάρχει συγγενική σχέση πρώτου βαθμού, εξ αίματος ή εξ αγχιστείας.

δ) Όποιος εργάζεται στον συνεταιρισμό με οποιαδήποτε σχέση εργασίας ή έργου.

Για τα κωλύματα της παρούσας παραγράφου, εκτός από αυτό του δευτέρου εδαφίου της περίπτωσης β', της παραγράφου αυτής, κάθε υποψήφιο μέλος για το διοικητικό και το εποπτικό συμβούλιο, υποχρεούται να προσκομίσει στον πρόεδρο της εφορευτικής επιτροπής, υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 (Α' 75) με την οποία δηλώνεται ότι δεν συντρέχουν στο πρόσωπό του τα κωλύματα των περιπτώσεων αυτών.

Αν κατά τη διάρκεια της θητείας του οργάνου διαπιστωθεί για μέλος του η ύπαρξη οποιουδήποτε από τα κωλύματα της παρούσας παραγράφου, το μέλος αυτό εκπίπτει αυτοδικαίως από μέλος του οργάνου και εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 7 του παρόντος.

Άρθρο 31

Εποπτικό συμβούλιο

1. Σύμφωνα με τις διατάξεις για την εκλογή και την λειτουργία του διοικητικού συμβουλίου εκλέγεται και το εποπτικό συμβούλιο του συνεταιρισμού το οποίο απαρτίζεται από φυσικά πρόσωπα μέλη του, που έχουν ισόχρονη θητεία με

τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου. Ο αριθμός των μελών του εποπτικού συμβουλίου είναι περιττός και αποτελείται από τουλάχιστον τρία (3) μέλη, ένα από τα οποία εκλέγεται μεταξύ των μελών του ως πρόεδρος.

2. Το εποπτικό συμβούλιο συνεδριάζει τουλάχιστον μία φορά στους δύο μήνες στην έδρα του συνεταιρισμού, κατόπιν προσκλήσεως του προέδρου του. Αν ο πρόεδρος δεν συγκαλέσει το εποπτικό συμβούλιο, δικαιούνται να το συγκαλέσουν τα μέλη του.

3. Το ίδιο πρόσωπο δεν μπορεί να είναι συγχρόνως μέλος του διοικητικού και του εποπτικού συμβουλίου. Οι αρμοδιότητες του εποπτικού συμβουλίου ασκούνται συλλογικά.

4. Το εποπτικό συμβούλιο παρακολουθεί και εποπτεύει την κανονική και μέσα στα όρια του νόμου, του καταστατικού και των αποφάσεων της γενικής ή της αντιπροσωπευτικής γενικής συνέλευσης και ελέγχει την νομιμότητα και την σκοπιμότητα των πράξεων του διοικητικού συμβουλίου κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, και διενεργεί λογιστικό έλεγχο κάθε χρήσης. Για την επιτέλεση του έργου του το εποπτικό συμβούλιο έχει δικαίωμα να λαμβάνει γνώση οποιουδήποτε βιβλίου, εγγράφου, ή άλλου στοιχείου του συνεταιρισμού, να ελέγχει το περιεχόμενο του ταμείου, να παρακολουθεί τις εργασίες του συνεταιρισμού, την λειτουργία των υπηρεσιών του και να ζητεί κάθε πληροφορία για την πορεία των υποθέσεων του συνεταιρισμού. Ελέγχει κάθε δαπάνη και υποβάλλει σχετική ετήσια έκθεση προς την γενική συνέλευση των μελών, την οποία κοινοποιεί και προς την εποπτική αρχή του ΥΠΑΑΤ.

Το εποπτικό συμβούλιο μπορεί να υποβάλλει προτάσεις στο διοικητικό συμβούλιο, για τη βελτίωση των οικονομικών μεγεθών, την ανάπτυξη του συνεταιρισμού και εισηγείται προγράμματα συνεταιριστικής εκπαίδευσης των υπηρεσιακών και αιρετών στελεχών, καθώς και των μελών του συνεταιρισμού. Το εποπτικό συμβούλιο αν διαπιστώσει παραβάσεις του νόμου, του καταστατικού και των αποφάσεων της γενικής συνέλευσης

υποδεικνύει στο διοικητικό συμβούλιο την επανόρθωσή τους με σχετική έκθεσή του και συγκαλεί γενική συνέλευση, όταν θεωρεί ότι πρόκειται για σοβαρές παραβάσεις που μπορεί να βλάψουν τα συμφέροντα του συνεταιρισμού. Στις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου, το εποπτικό συμβούλιο υποβάλλει τη σχετική έκθεσή του και στην αρμόδια αρχή του άρθρου 18 του ν. 4384/2016.

5. Το εποπτικό συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία όταν τα παρόντα μέλη είναι περισσότερα από τα απόντα, σε καμία όμως περίπτωση δεν μπορεί τα παρόντα μέλη να είναι λιγότερα από τρία (3). Το εποπτικό συμβούλιο αποφασίζει με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών.

Άρθρο 32

Ειδικές διατάξεις για τα όργανα της διοίκησης

1. Εισηγητής των θεμάτων στο διοικητικό συμβούλιο είναι ο πρόεδρος του συνεταιρισμού ή ο νόμιμος αναπληρωτής του ή άλλος σύμβουλος ή ο γενικός διευθυντής ή υπάλληλος του συνεταιρισμού, που ορίζεται από τον πρόεδρο ή τον γενικό διευθυντή.
2. Χρέη υπηρεσιακού γραμματέα σ' όλα τα συλλογικά όργανα διοίκησης μπορεί να εκτελεί υπάλληλος του συνεταιρισμού, που ορίζεται από το διοικητικό συμβούλιο, εφόσον τούτο κρίνεται απαραίτητο. Ο υπάλληλος δεν δικαιούται προσθέτου αμοιβής, όταν παρέχει την εργασία αυτή μέσα στο νόμιμο ωράριό του.
3. Οι συζητήσεις και οι αποφάσεις, που παίρνονται από το διοικητικό συμβούλιο το εποπτικό συμβούλιο και την γενική συνέλευση, καταχωρούνται σε ειδικά βιβλία πρακτικών συνεδριάσεων, που τηρούνται για το καθένα χωριστά. Τα πρακτικά κάθε συνεδρίασης υπογράφονται από τα μέλη που ήταν παρόντα σ' αυτή.

4. Τα βιβλία των πρακτικών, προτού να χρησιμοποιηθούν, θεωρούνται στην τελευταία τους σελίδα από το ειρηνοδικείο της έδρας του συνεταιρισμού.
5. Αντίγραφα ή αποσπάσματα πρακτικών του διοικητικού συμβουλίου και του εποπτικού συμβουλίου επικυρώνονται από τον κατά τον χρόνο της έκδοσής τους πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου ή τον νόμιμο αναπληρωτή του.
6. Τα αναπληρωματικά μέλη του διοικητικού συμβουλίου και του εποπτικού συμβουλίου παίρνουν τη θέση των τακτικών μελών σε περίπτωση θανάτου, ανάκλησης, παραίτησης, αποχής των τακτικών μελών από την άσκηση των καθηκόντων τους ή έκπτωσης τους σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου και του παρόντος καταστατικού. Σε κάθε περίπτωση τα αναπληρωματικά μέλη συνεχίζουν τη θητεία των μελών που αντικαταστάθηκαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ **ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ**

Άρθρο 33

Εργασίες συνεταιρισμού

1. Ο συνεταιρισμός για την πραγματοποίηση του σκοπού του αναπτύσσει οποιαδήποτε δραστηριότητα, που προβλέπεται από το παρόν καταστατικό και κάθε άλλη, που θα αποφασίσει η γενική συνέλευση, σύμφωνα με το καταστατικό και μέσα στα όρια του νόμου.
2. Η γενική συνέλευση εκδίδει εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του συνεταιρισμού ο οποίος καθορίζει:
 - α) Τους όρους λειτουργίας του συνεταιρισμού.
 - β) Τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συνεταίρων ως προς τη χρήση των εγκαταστάσεων, των μηχανημάτων και των υπηρεσιών του συνεταιρισμού.

- γ) Τις κυρώσεις για αθέτηση των υποχρεώσεων των συνεταίρων και τη διαδικασία επιβολής τους.
 - δ) Τις λεπτομέρειες της τήρησης των λογαριασμών στην περίπτωση αναγνώρισης του συνεταιρισμού, ως ομάδας παραγωγών.
3. Οι παραπάνω κανονισμοί μπορεί να περιλάβουν διατάξεις, που να υποχρεώνουν τα μέλη στην εφαρμογή κοινών κανόνων στην παραγωγή και στην εμπορία των προϊόντων τους, στην τοποθέτηση στην αγορά ολόκληρης ή μέρους της παραγωγής τους και κάθε άλλη διάταξη που θα χρειάζεται, για την αναγνώριση του συνεταιρισμού ως ομάδας παραγωγών ή οργάνωσης παραγωγών και γενικά για την εφαρμογή των κανονισμών της Ε.Ε.
 4. Ο συνεταιρισμός διεξάγει τις εργασίες του με δικές του υπηρεσίες. Μπορεί όμως να χρησιμοποιήσει τις υπηρεσίες άλλων αγροτικών συνεταιρισμών, ή νομικών συνεταιριστικών προσώπων του ν. 4384/2016 ή και τρίτων, εφόσον οι εργασίες αυτές δεν μπορεί να πραγματοποιηθούν από τον συνεταιρισμό, ή άλλους συνεταιρισμούς, με τους οποίους συνεργάζεται ο συνεταιρισμός. Το διοικητικό συμβούλιο στις περιπτώσεις αυτές ορίζει την αποζημίωση ή την αμοιβή για τη χρησιμοποίησή τους αυτή στη διεξαγωγή των εργασιών του συνεταιρισμού, την οποία εγκρίνει υποχρεωτικά το εποπτικό συμβούλιο και η γενική συνέλευση, και εκ των υστέρων.
 5. Ο συνεταιρισμός μπορεί με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου να επεκτείνει τις εργασίες του και γενικά να παρέχει αγαθά και υπηρεσίες που παρέχονται στα μέλη του και προς πρόσωπα που δεν είναι μέλη του συνεταιρισμού, με τους όρους που το ίδιο το διοικητικό συμβούλιο θα καθορίζει. Σε καμία όμως περίπτωση οι όροι αυτοί δεν μπορεί να είναι ευνοϊκότεροι από τους όρους που ισχύουν για τα μέλη του.
 6. Τρίτοι που χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες του συνεταιρισμού δεν έχουν κανένα δικαίωμα πάνω στα αποτελέσματα της χρήσης.

7. Ο συνεταιρισμός ανεξάρτητα από την παροχή των υπηρεσιών του προς μη μέλη, που προβλέπει η προηγούμενη διάταξη της παρ.5 του παρόντος άρθρου, μπορεί με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου να παρέχει γενικά τις υπηρεσίες του και να αναλαμβάνει την ενέργεια εργασιών για λογαριασμό του δημοσίου ή και κάθε άλλου νομικού προσώπου δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένων και των αγροτικών συνεταιρισμών με αμοιβή, με εξαίρεση τις υπηρεσίες, που προσφέρει στα μέλη του, εκτός αντίθετης απόφασης της γενικής συνέλευσης.

Επίσης, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου μπορεί να αναπτύσσει ορισμένες δραστηριότητες σχετιζόμενες με την εφαρμογή της γεωργικής και κοινωνικής πολιτικής του κράτους ή και των κανονισμών της Ε.Ε. με αμοιβή, εφόσον ήθελαν ανατεθεί σ' αυτόν, νομίμως. Εξαιρούνται αυτών οι υπηρεσίες προς τα μέλη του, εκτός αν η γενική συνέλευση αποφασίσει διαφορετικά.

Άρθρο 34

Κανόνες παραγωγής και εμπορίας

1. Ο συνεταιρισμός παραλαμβάνει τα προϊόντα, που προσκομίζονται από τα μέλη, αφού προηγηθεί έλεγχος από τα αρμόδια όργανά του της ποιότητας, της καλής κατάστασης κ.τ.λ. των προϊόντων, ώστε αυτά να είναι κατάλληλα για την κατά προορισμό χρήση τους. Τα όργανα αυτά εφόσον είναι υπάλληλοι του συνεταιρισμού έχουν υποχρέωση να εξυπηρετούν όλα τα μέλη του συνεταιρισμού με απόλυτη ισότητα καθώς και τους συναλλασσόμενους τρίτους, άλλως διαπράττουν πειθαρχικό παράπτωμα, που επισύρει την ποινή της οριστικής απόλυσης.
2. Ο συνεταιρισμός θεσπίζει τα κριτήρια ποιότητας, μεγέθους, συσκευασίας, παρουσίασης και σήμανσης, ανάλογα με τον προορισμό των προϊόντων.

3. Ο συνεταιρισμός έχει υποχρέωση να βοηθά τα μέλη του με σκοπό την ορθή εφαρμογή των κανόνων που επιβάλλει.

Άρθρο 35

Ειδικοί όροι ορισμένων εργασιών

1. Προμήθειες αναγκαιούντων ειδών.

- α) Ο συνεταιρισμός προμηθεύεται και διαθέτει στα μέλη του πρώτες ύλες, φυτά, ζώα και κάθε είδους παραγωγικά εφόδια ή καταναλωτικά αγαθά, χρήσιμα για τις ανάγκες των εκμεταλλεύσεων ή της οικιακής οικονομίας τους.
- β) Τα είδη αυτά μπορεί ο συνεταιρισμός να τα διαθέτει και προς πρόσωπα, που δεν είναι μέλη του συνεταιρισμού, με όρους που καθορίζει το διοικητικό συμβούλιο.

2. Δάνεια προς το συνεταιρισμό.

Ο συνεταιρισμός αποτελεί αυτοβοηθούμενο οργανισμό. Για το λόγο αυτό κύρια πηγή δανεισμού του, πρέπει να είναι τα μέλη του. Η προσφυγή δανεισμού από μη μέλη, πρέπει να αποτελεί την έσχατη επιλογή του συνεταιρισμού.

Τα δάνεια, που χορηγούνται στο συνεταιρισμό, για διάφορους γεωργικούς σκοπούς, συνάπτονται από το διοικητικό συμβούλιο μέσα στα όρια, που έχει θέσει η γενική συνέλευση, ανάλογα με τις ανάγκες του συνεταιρισμού. Τα δάνεια αυτά παρακολουθούνται σε ειδικούς λογαριασμούς και δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διενέργεια άλλων εργασιών ή για άλλους σκοπούς εκτός εκείνων για τους οποίους χορηγούνται.

3. Δάνεια προς συνεταίρους.

- α) Δάνεια χορηγούνται μόνο σε συνεταίρους και με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, που καθορίζει και τους βασικούς όρους του δανείου, εφόσον υπάρχουν οι δυνατότητες.
- β) Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να εξουσιοδοτήσει τον πρόεδρο αυτού να εγκρίνει τη χορήγηση δανείων, που δεν υπερβαίνουν ορισμένο ποσό για κάθε συνέταιρο, με την επιφύλαξη της μεταγενέστερης έγκρισης απ' αυτό.

- γ) Ο τόκος των δανείων που μπορεί να συνάψει ο συνεταιρισμός ή να χορηγήσει στα μέλη του, ορίζεται πάντοτε μέσα στα όρια που αποφασίζει η γενική συνέλευση και ο νόμος ορίζει. Οι εγγυητές όπου χρειάζονται, πρέπει να είναι συνέταιροι. Ο τόκος των δανείων προς τα μέλη δεν μπορεί να είναι μικρότερος του τόκου των δανείων των νομίμως λειτουργούντων πιστωτικών ιδρυμάτων, και πάντοτε μέσα στα όρια που ορίζει η κείμενη νομοθεσία, για τον σκοπό αυτό.
- δ) Τα δάνεια χορηγούνται κατά κανόνα για παραγωγικούς σκοπούς και χρησιμοποιούνται στην παραγωγική εκμετάλλευση του δανειοδοτούμενου συνταίρου. Δάνεια για καταναλωτικές ανάγκες χορηγούνται μόνο με απόφαση της γενικής συνέλευσης, η οποία κάθε χρόνο ορίζει γενικά το ύψος που μπορούν να φθάσουν τα δάνεια αυτά. Επίσης, μπορεί να χορηγείται στα μέλη πίστωση για εφοδιασμό τους με καταναλωτικά και λοιπά αγαθά από πρατήρια του συνεταιρισμού.

4. Καταθέσεις.

- α) Ο συνεταιρισμός δέχεται καταθέσεις από συνταίρους. Το ανώτατο και κατώτατο όριο καταθέσεων γενικά και για κάθε μέλος χωριστά, η προθεσμία ανάληψής τους και ο τόκος καθορίζονται από τη γενική συνέλευση.
- β) Ο τοκισμός των καταθέσεων αρχίζει από την επόμενη ημέρα της κατάθεσης, ο δε υπολογισμός του τόκου γίνεται στο τέλος του λογιστικού έτους, εκτός αν η γενική συνέλευση αποφασίσει τον υπολογισμό του τόκου κάθε εξάμηνο.
- γ) Η ανάληψη των καταθέσεων γίνεται ύστερα από προειδοποίηση των καταθετών πριν από ορισμένο χρόνο, που ορίζεται από την γενική συνέλευση, ανάλογα με το ποσό των αποσυρόμενων χρημάτων. Πριν από την προθεσμία αυτή έχει δικαίωμα το διοικητικό συμβούλιο να ειδοποιήσει τους καταθέτες να αποσύρουν τις καταθέσεις τους. Η πρόσκληση γίνεται προσωπικά στον καθένα. Μετά την παρέλευση της προθεσμίας, οι καταθέσεις αυτές παύουν να τοκίζονται.

- δ) Σε κάθε καταθέτη δίνεται από τον συνεταιρισμό παραστατικό καταθέσεων ονομαστικά, στο οποίο αναγράφονται οι σχετικές πράξεις καταθέσεων ή αναλήψεων.
5. Οι καταθέσεις των μελών του συνεταιρισμού στον συνεταιρισμό, οι αναλήψεις καταθέσεων και οι χορηγήσεις δανείων από τον συνεταιρισμό στα μέλη του, τυγχάνουν των νόμιμων απαλλαγών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΕΛΕΓΧΟΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Άρθρο 36

Έλεγχος

1. Ο οικονομικός, λογιστικός και διαχειριστικός έλεγχος των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων του άρθρου 22 του ν. 4384/2016 του συνεταιρισμού και, αν συντρέχει περίπτωση, των ενοποιημένων ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, διενεργείται ετησίως, με την επιφύλαξη της παραγράφου 2, του παρόντος από έναν (1) τουλάχιστον νόμιμο ελεγκτή ή ελεγκτικό γραφείο του ν. 3693/2008 (Α` 174), εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις τακτικού ελέγχου των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των νομικών οντοτήτων του ν. 4308/2014 (Α` 251) από τους ελεγκτές αυτούς, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 4336/2015 (Α` 94). Άλλως διενεργείται από έναν (1) τουλάχιστον ελεγκτή που έχει άδεια άσκησης οικονομολογικού επαγγέλματος, σύμφωνα με το Π.δ. 475/1991 (Α` 176).

2. Αν ο συνεταιρισμός έχει λιγότερα από πενήντα (50) μέλη και ο ετήσιος κύκλος εργασιών του είναι μέχρι πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ, μπορεί να υποβάλει τις ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις του στον έλεγχο της παραγράφου 1 κάθε τρεις (3) συνεχόμενες διαχειριστικές χρήσεις σωρευτικά.

3. Δεν μπορούν να ορισθούν ως ελεγκτές μέλη και υπάλληλοι του συνεταιρισμού, που ελέγχεται ή συγγενείς αυτών εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι και δεύτερου βαθμού.

4. Οι ελεγκτές και ισάριθμοι αναπληρωτές τους ορίζονται από την προηγούμενη τακτική γενική συνέλευση εκτός από τους ελεγκτές της πρώτης εταιρικής χρήσης, οι οποίοι ορίζονται από το καταστατικό. Η αμοιβή των ελεγκτών ορίζεται με την απόφαση ορισμού τους. Οι ελεγκτές μπορούν να επαναδιορίζονται, μέχρι και για πέντε (5) συνεχείς χρήσεις.

5. Οι ελεγκτές υποχρεούνται να υποβάλλουν το πόρισμα του ελέγχου τους μαζί με τις απαραίτητες πληροφορίες στο διοικητικό συμβούλιο του ελεγχόμενου συνεταιρισμού, το αργότερο τριάντα (30) ημέρες πριν από τη γενική συνέλευση, καθώς και να υποβάλλουν αντίγραφο του πορίσματος στην αρμόδια αρχή του άρθρου 18 του ν. 4384/2016. Στο πόρισμα πρέπει να προσδιορίζεται η πορεία της οικονομικής κατάστασης του συνεταιρισμού, στο πλαίσιο των καταστατικών του σκοπών και των ετήσιων προγραμμάτων δράσης του. Το διοικητικό συμβούλιο του συνεταιρισμού, υποχρεούται να ανακοινώσει το ως άνω πόρισμα στην πρώτη μετά τον έλεγχο γενική συνέλευση των μελών του και να καλεί εγγράφως τους ελεγκτές πέντε (5) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συνεδρίαση της γενικής συνέλευσης, για να παρίσταται σε αυτήν. Οι ελεγκτές υποχρεούνται να παρίστανται στη γενική συνέλευση και να παρέχουν οποιαδήποτε πληροφορία ή διευκρίνιση τους ζητηθεί. Αν από το πόρισμα του ελέγχου υπάρχουν ενδείξεις ότι έχουν τελεστεί πράξεις που τιμωρούνται από τις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα ή ειδικών ποινικών νόμων, οι ελεγκτές υποχρεούνται να υποβάλλουν εντός δέκα (10) ημερών το πόρισμά τους στην αρμόδια Εισαγγελική Αρχή και να γνωστοποιήσουν στην αρμόδια εποπτική αρχή του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων την ως άνω υποβολή του πορίσματός τους.

6. Ο συνεταιρισμός, που ελέγχεται υποχρεούται να θέτει στη διάθεση των ελεγκτών κατάλληλο χώρο, όλα τα λογιστικά βιβλία, στοιχεία (παραστατικά) και λογαριασμούς και να παρέχει κάθε άλλο στοιχείο και πληροφορία που χρειάζονται οι ελεγκτές για την εκτέλεση του έργου του.

Οι ελεγκτές ελέγχουν ιδίως:

α) Τη νομιμότητα των αποφάσεων και των πράξεων των οργάνων διοίκησης του συνεταιρισμού, .

β) Τη λογιστική τάξη και ιδίως αν τηρήθηκαν οι αρχές και κανόνες της λογιστικής επιστήμης.

γ) Την οικονομική κατάσταση του συνεταιρισμού, που προκύπτει από τον έλεγχο των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων και την έκθεση πεπραγμένων διαχείρισης του διοικητικού συμβουλίου.

δ) Τη διαχειριστική τάξη, όσον αφορά μόνο τη νομιμότητα της πραγματοποίησης των δαπανών.

Ο έλεγχος αυτός αποσκοπεί κυρίως στη διαπίστωση τυχόν ατασθαλιών, καταχρήσεων ή άλλων παραβάσεων που έχουν διαπραχθεί και τον εντοπισμό των υπεύθυνων.

7. Οι ελεγκτές, με αίτησή τους προς το διοικητικό συμβούλιο, στην οποία αναφέρουν τα προς συζήτηση θέματα, μπορεί να ζητήσουν τη σύγκληση έκτακτης γενικής συνέλευσης. Το διοικητικό συμβούλιο συγκαλεί υποχρεωτικά τη γενική συνέλευση μέσα σε ένα (1) μήνα από την υποβολή της αίτησης, με θέματα ημερήσιας διάταξης αυτά που αναφέρονται στην αίτηση.

8. Κατά τα λοιπά, για τη διενέργεια του ελέγχου από τους νόμιμους ελεγκτές ή τα ελεγκτικά γραφεία του ν. 3693/2008, εφαρμόζονται οι διατάξεις των νόμων 4336/2015 και 3693/2008.

Άρθρο 37

Διαχειριστική χρήση

1. Η διαχειριστική χρήση δεν μπορεί να περιλαμβάνει περισσότερους από δώδεκα (12) μήνες.
2. Κατά τη λήξη της χρήσης κλείνονται τα λογιστικά βιβλία του συνεταιρισμού, ενεργείται η απογραφή της περιουσίας του, καταρτίζονται οι ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4308/2014 και υποβάλλονται από το διοικητικό συμβούλιο στην τακτική γενική συνέλευση μαζί με την έκθεση των ελεγκτών και την έκθεση διαχείρισης πεπραγμένων του διοικητικού συμβουλίου για το έτος που έληξε.
3. Το διοικητικό συμβούλιο συντάσσει πρόγραμμα δράσης και ανάπτυξης του συνεταιρισμού, για την επόμενη χρήση, το οποίο συνοδεύεται από προϋπολογισμό εσόδων - εξόδων και το υποβάλλει για έγκριση στην τακτική γενική συνέλευση.
4. Ο συνεταιρισμός, έχει υποχρέωση να δημοσιεύει κατ' έτος τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του στον ιστότοπο του συνεταιρισμού, εφόσον διαθέτει, καθώς και στον ιστότοπο του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, το αργότερο είκοσι (20) ημέρες πριν από την ημερομηνία σύγκλησης της ετήσιας τακτικής γενικής συνέλευσης, η οποία τις εγκρίνει.

Άρθρο 38

Διαχειριστικό υπόλοιπο - Πλεονάσματα - Κέρδη - Τηρούμενα βιβλία

1. Αν από τα ακαθάριστα έσοδα του συνεταιρισμού, αφαιρεθούν οι κάθε είδους δαπάνες, οι ζημιές, οι αποσβέσεις και οι τόκοι των προαιρετικών μερίδων, το υπόλοιπο που απομένει αποτελεί το διαχειριστικό υπόλοιπο της χρήσης. Το διαχειριστικό υπόλοιπο περιλαμβάνει πλεονάσματα και κέρδη. Τα πλεονάσματα προέρχονται από τις συναλλαγές του συνεταιρισμού με τα μέλη του και με μέλη - επενδυτές που συναλλάσσονται με τον

συνεταιρισμό. Το πέραν του πλεονάσματος υπόλοιπο λογίζεται ότι προέρχεται από τις συναλλαγές με τρίτους και αποτελεί κέρδος. Για φορολογικούς σκοπούς διανομής του πλεονάσματος και τήρησης των αποθεματικών, τηρούνται διακριτοί λογαριασμοί για το σχηματισμό των πλεονασμάτων και των κερδών.

Το πλεόνασμα δεν φορολογείται. Αντίθετα το κέρδος φορολογείται και ουδέποτε διανέμεται στα μέλη.

2. Ο συνεταιρισμός με απόφαση της γενικής του συνέλευσης, μπορεί να παρέχει τις υπηρεσίες του και σε τρίτους μη μέλη του, που δεν κατέχουν προαιρετικές μερίδες. Ο όγκος των συναλλαγών του ΑΣ με τους τρίτους σε σχέση με τα μέλη του καθορίζεται στο..... Οι όροι αγοράς προϊόντων τρίτων από τον συνεταιρισμό και διάθεσης σε αυτούς εφοδίων δεν μπορεί να είναι ευνοϊκότεροι από τους αντίστοιχους όρους συναλλαγών του συνεταιρισμού, με τα μέλη του.

3. Από τα πλεονάσματα κρατείται ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) για το σχηματισμό τακτικού αποθεματικού. Η κράτηση αυτή παύει να είναι υποχρεωτική όταν το τακτικό αποθεματικό φθάσει στο ύψος του συνολικού ποσού των υποχρεωτικών μερίδων των μελών του συνεταιρισμού και επαναφέρεται αν το τακτικό αποθεματικό υστερήσει έναντι του συνολικού ποσού των μερίδων των μελών. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει μεγαλύτερο ποσοστό κράτησης. **Το μέρος των πλεονασμάτων που μεταφέρεται στο τακτικό αποθεματικό λογίζεται ως ισόποση εισφορά των μελών.** Αν το καταστατικό προβλέπει συμμετοχή των προαιρετικών μερίδων στα πλεονάσματα τα ποσά που αναλογούν αφαιρούνται πριν από οποιαδήποτε άλλη χρησιμοποίηση των πλεονασμάτων.

4. Το υπόλοιπο των πλεονασμάτων, που απομένει μετά την κράτηση της παραγράφου 3, διατίθεται για την:

α) Απόδοση στα μέλη, ανάλογα με τις συναλλαγές τους με τον συνεταιρισμό.

β) Ανάπτυξη του συνεταιρισμού,

γ) Υποστήριξη δραστηριοτήτων κοινωνικού σκοπού και εφαρμογή δράσεων βιώσιμης ανάπτυξης της κοινότητας όπου δραστηριοποιείται ο συνεταιρισμός, σε ποσοστό που καθορίζεται από το καταστατικό του. Για τον σκοπό της περίπτωσης αυτής μπορεί να διατίθεται και μέρος των κερδών της παραγράφου 1 με απόφαση της γενικής συνέλευσης.

δ) Εκπαίδευση και επιμόρφωση των μελών του συνεταιρισμού σε ποσοστό τουλάχιστον δύο τοις εκατό (2%) των πλεονασμάτων.

5. Με απόφαση της γενικής συνέλευσης, τα ποσά της περίπτωσης α' της παραγράφου 4, μπορεί να παραμείνουν στον συνεταιρισμό ως εξατομικευμένες έντοκες καταθέσεις προθεσμίας των μελών. Το επιτόκιο, που καταβάλλεται στην περίπτωση αυτή καθορίζεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης και δεν μπορεί να υπερβαίνει το επιτόκιο δανεισμού του συνεταιρισμού, από τις τράπεζες.

6. Στο τακτικό αποθεματικό περιέρχονται:

α) Το σύνολο των κερδών, όπως ορίζονται στην παράγραφο 1, μετά τη φορολόγησή τους, εκτός αν μέρος αυτών έχει διατεθεί για την εκπλήρωση του σκοπού της περίπτωσης γ' της παραγράφου 4.

β) Η κράτηση της παραγράφου 3.

γ) Τα έσοδα που περιέρχονται στον συνεταιρισμό από χαριστική αιτία.

δ) Κάθε άλλο έσοδο, για το οποίο δεν ορίζεται διαφορετικά από το καταστατικό.

Άρθρο 39 **Τηρούμενα βιβλία**

Τα υποχρεωτικά βιβλία, που τηρεί ο συνεταιρισμός είναι τα λογιστικά βιβλία (αρχεία) και τα λογιστικά στοιχεία (παραστατικά) που προβλέπονται από τον ν. 4308/2014, καθώς και τα παρακάτω βιβλία θεωρημένα από το Ειρηνοδικείο της έδρας του συνεταιρισμού :

α) Βιβλίο μητρώου μελών.

β)Βιβλίο πρακτικών των γενικών συνελεύσεων του συνεταιρισμού, του διοικητικού συμβουλίου και του εποπτικού συμβουλίου.

γ) Βιβλίο απογραφής και ισολογισμού.

δ)Βιβλίων πρακτικών και συνεργασιών των ομάδων παραγωγών και των οργανώσεων παραγωγών.

ε)Βιβλίο περιουσίας του συνεταιρισμού, στο οποίο αναγράφονται τα περιουσιακά στοιχεία που αποκτά και κατέχει ο συνεταιρισμός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 40

Προσωπικό συνεταιρισμού

Το προσωπικό του συνεταιρισμού, διέπεται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας.

Άρθρο 41

Δημοσιότητα

Με τη φροντίδα και ευθύνη του διοικητικού συμβουλίου αποστέλλεται στην αρμόδια εποπτική αρχή του υπουργείου αγροτικής ανάπτυξης και στο μητρώο των αγροτικών συνεταιρισμών αντίγραφο της εγκριτικής απόφασης του ειρηνοδικείου και του καταστατικού καθώς και κάθε τροποποίηση αυτού.

Άρθρο 42

Τροποποίηση καταστατικού

1. Η τροποποίηση του παρόντος καταστατικού γίνεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης με ονομαστική φανερή ψηφοφορία, εκτός αν η συνέλευση θα αποφασίζει διαφορετικά. Η απόφαση για την τροποποίηση του καταστατικού λαμβάνεται με την αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία των άρθρων 21 παρ. 3 και 23 παρ. 2 του παρόντος.
2. Κάθε τροποποίηση του παρόντος καταστατικού ισχύει από την ημερομηνία που καταχωρείται η εγκριτική αυτού απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου στο ειδικό μητρώο των αγροτικών συνεταιρισμών, που τηρείται στο ειρηνοδικείο της έδρας του συνεταιρισμού.

Άρθρο 43

Λύση

1. Ο συνεταιρισμός λύεται:

α) Αν έληξε ο χρόνος διάρκειάς του, που ορίζεται στο καταστατικό και δεν αποφασίσθηκε η παράτασή του από τη γενική συνέλευση.

β) Με απόφαση της γενικής συνέλευσης, που λαμβάνεται αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία των άρθρων 21 παρ. 3 και 23 παρ. 2 του παρόντος καταστατικού.

γ) Αν κηρυχθεί σε κατάσταση πτώχευσης.

δ) Με απόφαση του ειρηνοδικείου της έδρας του συνεταιρισμού, που δικάζεται κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας στις ακόλουθες περιπτώσεις:

αα) Μετά από αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, αν από το ανύπαρκτο της δραστηριότητάς του συνάγεται εγκατάλειψη του σκοπού του.

ββ) Μετά από αίτηση της αρμόδιας αρχής του άρθρου 18, του ν. 4384/2016 αν ο συνεταιρισμός δεν έχει υποβάλει στο εθνικό μητρώο τις εγκεκριμένες από τη γενική συνέλευση οικονομικές καταστάσεις τριών (3) συνεχόμενων διαχειριστικών χρήσεων, καθώς και αν ο συνεταιρισμός διαγραφεί από το εθνικό μητρώο, κατά τους όρους του νόμου.

2. Αν το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων του συνεταιρισμού, όπως αναγράφονται στον ισολογισμό, καταστεί κατώτερο από το ένα πέμπτο (1/5) του συνεταιριστικού κεφαλαίου, το διοικητικό συμβούλιο υποχρεούται να συγκαλέσει γενική συνέλευση, μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από τη λήξη της χρήσης του ισολογισμού, η οποία αποφασίζει την υιοθέτηση σχεδίου εξυγίανσης για έγκριση από τον πιστωτή με το μεγαλύτερο ύψος απαιτήσεων ή τη λήψη μέτρων για την αύξηση των ιδίων κεφαλαίων ή τη λύση του συνεταιρισμού.

3. Αν ο συνεταιρισμός λύθηκε λόγω λήξης της διάρκειας του, είναι δυνατή η αναβίωσή του με απόφαση της γενικής συνέλευσης που συγκαλείται από το ένα πέμπτο (1/5) των μελών του συνεταιρισμού. Η απόφαση της γενικής συνέλευσης λαμβάνεται με την αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία των άρθρων 21 παρ. 3 και 23 παρ. 2 του παρόντος καταστατικού. Σε περίπτωση αναβίωσης λογίζεται ότι ο συνεταιρισμός δεν έχει ποτέ λυθεί. Η αναβίωση αποκλείεται όταν έχει αρχίσει η διανομή της περιουσίας του συνεταιρισμού.

4. Η λύση του συνεταιρισμού και η απόφαση αναβίωσης της παραγράφου 3 κατατίθεται με φροντίδα του συνεταιρισμού στο αρμόδιο ειρηνοδικείο για την καταχώρισή της στα βιβλία μητρώου αγροτικών συνεταιρισμών και στην αρμόδια εποπτική αρχή του υπουργείου αγροτικής ανάπτυξης, για την καταχώρισή της στο μητρώο.

Άρθρο 44 **Εκκαθάριση**

1. Τη λύση του συνεταιρισμού ακολουθεί το στάδιο της εκκαθάρισης, με εξαίρεση την περίπτωση της λύσης του συνεταιρισμού που επέρχεται από την κήρυξή του σε κατάσταση πτώχευσης.

2. Το νομικό πρόσωπο του συνεταιρισμού που λύεται εξακολουθεί να υπάρχει και να λειτουργεί μέχρι το τέλος της εκκαθάρισης για τις ανάγκες της. Η γενική συνέλευση διατηρεί τα δικαιώματά της κατά τη διάρκεια της εκκαθάρισης, λειτουργεί για τις ανάγκες της εκκαθάρισης και λαμβάνει αποφάσεις για οποιοδήποτε θέμα με την απλή απαρτία και πλειοψηφία. Ο διορισμός εκκαθαριστών συνεπάγεται αυτοδικαίως την παύση της εξουσίας του διοικητικού συμβουλίου. Όσον αφορά τους εκκαθαριστές, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις για το διοικητικό συμβούλιο. Οι συζητήσεις και οι αποφάσεις των εκκαθαριστών καταχωρούνται περιληπτικά στο βιβλίο πρακτικών του διοικητικού συμβουλίου.

3. Η εκκαθάριση διενεργείται από έναν (1) ή περισσότερους εκκαθαριστές που ορίζονται από τη γενική συνέλευση ή το διοικητικό συμβούλιο. Κατά παρέκκλιση του προηγούμενου εδαφίου, στην περίπτωση δ` της παραγράφου 1 του άρθρου 26, του ν. 4384/2016, ο εκκαθαριστής ορίζεται από το δικαστήριο με την απόφαση που κηρύσσει τη λύση του ΑΣ.

4. Σε περίπτωση θανάτου, μόνιμης αδυναμίας άσκησης καθηκόντων, παραίτησης ή αδράνειας των εκκαθαριστών, μετά από αίτηση μέλους ή πιστωτή του συνεταιρισμού, το ειρηνοδικείο της έδρας του συνεταιρισμού που δικάζει με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, διορίζει άλλους εκκαθαριστές. Το ίδιο ισχύει και αν η γενική συνέλευση δεν όρισε εκκαθαριστές, ή το διοικητικό συμβούλιο.

5. Οι εκκαθαριστές μέσα σε ένα (1) μήνα από την κοινοποίηση της απόφασης διορισμού τους δημοσιεύουν σε μία (1) ημερήσια εφημερίδα πανελλαδικής κυκλοφορίας και σε μία (1) ημερήσια εφημερίδα της περιφερειακής ενότητας της έδρας του συνεταιρισμού και αν δεν εκδίδεται τέτοια σε μία (1) περιοδική εφημερίδα της περιφερειακής ενότητας της έδρας του συνεταιρισμού και στον ιστότοπο του συνεταιρισμού, περίληψη

της απόφασης που διατάσσει την εκκαθάριση και το διορισμό τους, καλούν τους πιστωτές να αναγγείλουν τις απαιτήσεις τους και κοινοποιούν πρόσκληση, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 62 του ν.δ. 356/1974 (Α` 90). Οι εκκαθαριστές αποστέλλουν την απόφαση αυτή και στην αρμόδια εποπτική αρχή του υπουργείου αγροτικής ανάπτυξης και τροφίμων για την καταχώρισή της στο εθνικό μητρώο αγροτικών συνεταιρισμών.

6. Οι εκκαθαριστές έχουν υποχρέωση να κάνουν απογραφή της περιουσίας του συνεταιρισμού που εκκαθαρίζεται και να συντάξουν ισολογισμό, αντίγραφο του οποίου υποβάλλουν στην αρμόδια εποπτική αρχή, εφόσον έχουν στη διάθεσή τους τα λογιστικά βιβλία και στοιχεία του συνεταιρισμού και σε κάθε περίπτωση εντός χρονικού διαστήματος ενός (1) έτους από τη λύση του. Την ίδια υποχρέωση σύνταξης ισολογισμού έχουν και κατά τη λήξη της εκκαθάρισης. Αν η εκκαθάριση παρατείνεται, ο ισολογισμός συντάσσεται στο τέλος κάθε έτους.

7. Οι εκκαθαριστές μπορούν να εκποιήσουν τα ακίνητα του συνεταιρισμού μετά την πάροδο τεσσάρων (4) μηνών από τη λύση του.

8. Εντός προθεσμίας τεσσάρων (4) μηνών από τη λύση του, μέλος ή πιστωτής του συνεταιρισμού, μπορεί να ζητήσει από το ειρηνοδικείο της έδρας του ΑΣ, το οποίο δικάζει κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, να καθορίσει την κατώτερη τιμή πώλησης των ακινήτων του συνεταιρισμού. Η απόφαση του ειρηνοδικείου δεσμεύει τους εκκαθαριστές και δεν υπόκειται σε τακτικά ή έκτακτα ένδικα μέσα. Αν για ένα (1) έτος μετά την έκδοση της απόφασης του ειρηνοδικείου δεν καταστεί δυνατή η εκποίηση ακινήτων του συνεταιρισμού τότε παύει να ισχύει η δέσμευση της παρούσας παραγράφου.

9. Απαιτήσεις πιστωτών κατά του υπό εκκαθάριση συνεταιρισμού παραγράφονται μετά την πάροδο τριών (3) ετών από την ημερομηνία της δημοσίευσης της παραγράφου 5.

10. Οι εκκαθαριστές υποχρεούνται να περατώνουν χωρίς καθυστέρηση τις εκκρεμείς υποθέσεις του συνεταιρισμού, να μετατρέπουν σε χρήμα τη συνεταιριστική περιουσία, να εξοφλούν τα χρέη του και να εισπράττουν τις απαιτήσεις του συνεταιρισμού. Μπορούν να ενεργήσουν και νέες πράξεις, εφόσον με αυτές εξυπηρετούνται η εκκαθάριση και το συμφέρον του συνεταιρισμού.

11. Οι ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, καθώς και οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις πέρας της εκκαθάρισης εγκρίνονται από τη γενική συνέλευση. Κάθε έτος τα αποτελέσματα της εκκαθάρισης υποβάλλονται στη γενική συνέλευση των μελών, με έκθεση των αιτιών τα οποία παρεμπόδισαν το τέλος της εκκαθάρισης. Μετά το πέρας της εκκαθάρισης, οι εκκαθαριστές καταρτίζουν τις τελικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις και αποστέλλουν αντίγραφό τους στην αρμόδια εποπτική αρχή του υπουργείου αγροτικής ανάπτυξης και τροφίμων για την καταχώρισή της στο εθνικό μητρώο αγροτικών συνεταιρισμών.

12. Από το προϊόν της εκκαθάρισης εξοφλούνται τα ληξιπρόθεσμα χρέη του συνεταιρισμού που εκκαθαρίζεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα πολιτικής δικονομίας. Οι προαιρετικές μερίδες εξοφλούνται μετά την ικανοποίηση των τραπεζικών ιδρυμάτων του ελληνικού δημοσίου, των ασφαλιστικών ταμείων και των εργαζομένων, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και έπεται η εξόφληση των υποχρεωτικών μερίδων. Το υπόλοιπο του ενεργητικού που απομένει διατίθεται σε άλλον συνεταιρισμό ή για άλλο κοινωνικό σκοπό, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο καταστατικό και ουδέποτε διανέμεται στα μέλη.

13. Εάν το στάδιο της εκκαθάρισης υπερβεί τα πέντε (5) έτη, ο εκκαθαριστής υποχρεούται να συγκαλέσει γενική συνέλευση, στην οποία υποβάλλει σχέδιο επιτάχυνσης και περάτωσης της εκκαθάρισης για έγκριση. Το σχέδιο αυτό περιλαμβάνει έκθεση για τις μέχρι τότε εργασίες της εκκαθάρισης, τους λόγους της καθυστέρησης και τα μέτρα που προτείνονται για την ταχεία περάτωσή της. Τα μέτρα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν παραίτηση του συνεταιρισμού από δικαιώματα, δικόγραφα και αιτήσεις, αν η επιδίωξη αυτών είναι ασύμφορη σε σχέση με τα προσδοκώμενα οφέλη ή αβέβαιη ή απαιτεί μεγάλο χρονικό διάστημα, συμβιβασμούς, αναδιαπραγματεύσεις, καταγγελίες συμβάσεων ή και σύναψη νέων.

Εάν το σχέδιο εγκριθεί από τη γενική συνέλευση, ο εκκαθαριστής ολοκληρώνει την εκκαθάριση, σύμφωνα με το ως άνω σχέδιο. Εάν το σχέδιο δεν εγκριθεί, ο εκκαθαριστής ή μέλη του συνεταιρισμού που εκπροσωπούν το ένα τρίτο ($1/3$) του αριθμού των μελών μπορούν να ζητήσουν την έγκρισή του από το ειρηνοδικείο της έδρας του συνεταιρισμού με αίτησή τους που δικάζεται με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. Το δικαστήριο μπορεί να τροποποιήσει τα μέτρα που προβλέπει το σχέδιο, δεν μπορεί όμως να προσθέσει μέτρα που δεν προβλέπονται σε αυτό. Ο εκκαθαριστής δεν ευθύνεται για την εφαρμογή σχεδίου που εγκρίθηκε, σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο.

14. Οι εκκαθαριστές υποχρεούνται να ανακοινώνουν άμεσα στον αρμόδιο εισαγγελέα τυχόν αξιόποινες πράξεις των μελών της διοίκησης του υπό εκκαθάριση ΑΣ, τις οποίες διαπίστωσαν ή πληροφορήθηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

15. Κατά τα λοιπά για την εκκαθάριση εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις περί δικαστικής εκκαθαρίσεως κληρονομίας.

16. Τα πρόσωπα που ορίζονται εκκαθαριστές του ΑΣ, δεν δίδονται ποινικά, δεν υπόκεινται σε προσωπική κράτηση, ούτε υπέχουν οποιαδήποτε αστική ή άλλη ατομική ευθύνη, για χρέη του

ΑΣ προς το δημόσιο και τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης, ανεξαρτήτως του χρόνου βεβαίωσής τους. Δεν μπορούν να οριστούν εκκαθαριστές ΑΣ πρόσωπα που έχουν ασκήσει διοίκηση ή έχουν υπάρξει υπάλληλοί του.

Άρθρο 45 **Ποινικές διατάξεις**

1. Τιμωρείται με φυλάκιση από τρεις (3) μήνες έως ένα (1) έτος, εφόσον από άλλες διατάξεις δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή, μέλος του διοικητικού συμβουλίου ή υπάλληλος του συνεταιρισμού αν:

α) Εν γνώσει του παρέχει στη γενική συνέλευση, στο εποπτικό συμβούλιο ή σε εκείνον που ασκεί την εποπτεία ή τον έλεγχο του συνεταιρισμού ψευδή στοιχεία ή αρνείται ή αποκρύπτει αληθή στοιχεία, γεγονότα ή περιστατικά, που αφορούν στην οικονομική κατάσταση του συνεταιρισμού.

β) Εν γνώσει του προβαίνει σε ψευδείς ή εικονικές εγγραφές στα βιβλία του συνεταιρισμού ή συντάσσει ψευδείς ή εικονικούς ισολογισμούς.

γ) Αρνείται να παραδώσει ή αποκρύπτει από το εποπτικό συμβούλιο ή από εκείνον που ασκεί έλεγχο ή εποπτεία, τα τηρούμενα στοιχεία ή βιβλία ή παρεμποδίζει με οποιονδήποτε τρόπο την άσκηση ελέγχου ή εποπτείας.

2. Με φυλάκιση από ένα (1) μήνα μέχρι ένα (1) έτος, εφόσον από άλλες διατάξεις δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή, τιμωρείται όποιος διενεργεί έλεγχο σε συνεταιρισμό αν κατά την άσκηση των καθηκόντων του παρέχει εν γνώσει του ψευδή στοιχεία ή αποκρύπτει ή αρνείται αληθή γεγονότα ή περιστατικά, που αφορούν στη διαχείριση ή στην οικονομική κατάσταση του συνεταιρισμού και περιήλθαν σε γνώση του από τον έλεγχο που διενήργησε σε αυτόν.

3. Τιμωρείται με φυλάκιση από ένα (1) μήνα μέχρι ένα (1) έτος ή με χρηματική ποινή ή και με τις δύο ποινές ταυτόχρονα, εφόσον από άλλες διατάξεις δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή, όποιος παρεμποδίζει τις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου ή του εποπτικού συμβουλίου ή της γενικής συνέλευσης των μελών του συνεταιρισμού, με χρήση ή με απειλή σωματικής βίας ή με άλλη παράνομη πράξη ή παράλειψη.

4. Τιμωρείται με φυλάκιση από ένα (1) μήνα μέχρι ένα (1) έτος, εφόσον από άλλες διατάξεις δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή, όποιος:

α) Ενεργεί πράξεις διοίκησης ή διαχείρισης ή ελέγχου μετά τη λήξη της θητείας του.

β) Ψηφίζει χωρίς δικαίωμα ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο επιχειρεί παρά το νόμο να αλλοιώσει το αποτέλεσμα της εκλογής για την ανάδειξη διοικητικών συμβουλίων, εποπτικών συμβουλίων, μελών της αντιπροσωπευτικής γενικής συνέλευσης που προβλέπεται στην παράγραφο 7 του άρθρου 12, ελεγκτών και αντιπροσώπων του συνεταιρισμού σε άλλα νομικά πρόσωπα.

5. Με τις ποινές της παραγράφου 4 τιμωρούνται τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, οι εκκαθαριστές και οι υπάλληλοι του συνεταιρισμού στους οποίους παραχώρησε το διοικητικό συμβούλιο την άσκηση ορισμένων αρμοδιοτήτων του, για ενέργειες που αντίκεινται στις αποφάσεις της γενικής συνέλευσης ή για μη εκτέλεση, σύμφωνα με το νόμο και το καταστατικό των καθηκόντων τους, καθώς και για την παράλειψη σύνταξης του ισολογισμού.

Άρθρο 46

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ -ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Αν μέλη ΑΣ που υφίστανται και λειτουργούν κατά την έναρξη ισχύος του νόμου 4384/2016, κατέχουν πρόσθετες υποχρεωτικές

μερίδες είτε επιστρέφονται οι μερίδες αυτές στην ονομαστική τους αξία, αυξημένη ή μειωμένη, ανάλογα με τα αποτελέσματα της τελευταίας χρήσης, είτε μετατρέπονται σε προαιρετικές μερίδες, σύμφωνα με τους όρους του καταστατικού.

Άρθρο 47

Το καταστατικό αυτό αποτελείται από 47 άρθρα, διαβάστηκε, συζητήθηκε και ψηφίστηκε κατ' άρθρο και στο σύνολό του από την γενική συνέλευση των μελών του αγροτικού συνεταιρισμού, με την επωνυμία «**Αγροτικός..... Συνεταιρισμός**», που εδρεύει στο του δήμου, η οποία πραγματοποιήθηκε στην και θα ισχύει από την ημέρα της έγκρισής του παρόντος καταστατικού από το αρμόδιο ειρηνοδικείο και της καταχώρησης στο βιβλίο μητρώου αγροτικών συνεταιρισμών, που τηρείται σ' αυτό.

Από την ημερομηνία της καταχώρισης αυτής πραγματοποιείται η τροποποίηση του καταστατικού του αγροτικού συνεταιρισμού, η οποία πραγματοποιείται σε εφαρμογή της διάταξης **του άρθρου 49 παράγραφος 2 του ν. 4384/2016** με την οποία ορίστηκε ότι : «Όσοι ΑΣ λειτουργούν και είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο του άρθρου 2 του ν. 4015/2011 κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, υποχρεούνται να τροποποιήσουν τα καταστατικά τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και να προσαρμολογούν στη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 4 ως προς τον αριθμό των μελών τους, εντός ενός (1) έτους από την έναρξη ισχύος του. Μετά την πάροδο της προθεσμίας του πρώτου εδαφίου, οι ΑΣ που δεν έχουν προσαρμόσει το καταστατικό τους, διαγράφονται από το μητρώο».

Τόπος.....

Ημερομηνία.....

Ο πρόεδρος της συνέλευσης

Ο γραμματέας της συνέλευσης

ΑΝΔΡΙΑΝΗ Θ. ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ Α.Μ.ΔΣΑ 8172
Πρώην ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΠΑΣΕΓΕΣ
ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 35, ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210/3626530, FAX: 210/3610525
Κιν.Τηλ.6944546666.ΑΦΜ.019321502 .Δ/ΔΟΥ
Email: amitr@otenet.gr

ΟΔΗΓΙΕΣ

Για την συμπλήρωση των κενών που υπάρχουν στο σχέδιο Καταστατικού.

Άρθρο 1:

Στην επωνυμία του Συνεταιρισμού θα πρέπει υποχρεωτικά να αναφέρεται :

α) ο κύριος σκοπός ή/και οι κύριες δραστηριότητες του Συνεταιρισμού, οι οποίες μπορεί να είναι μια ή περισσότερες. β) ο όρος «αγροτικός» και γ) η έδρα του συνεταιρισμού. Αν μέσα στην ίδια έδρα υπάρχουν περισσότεροι συνεταιρισμοί με τον ίδιο σκοπό, θα πρέπει να τεθεί στην επωνυμία κάποιο προσδιοριστικό γνώρισμα. Συνεπώς η επωνυμία θα πρέπει να διαμορφώνεται, για παράδειγμα, ως εξής: «Αγροτικός Οινοποιητικός Συνεταιρισμός Πύργου» ή «Αγροτικός αμπελουργικός και οινοποιητικός συνεταιρισμός Πύργου».

Άρθρο 2:

Στην Περιφέρεια, θα πρέπει να αναγράφεται η γεωγραφική περιοχή μέσα στην οποία δραστηριοποιούνται τα μέλη του Συνεταιρισμού.

Άρθρο 3 παράγραφος 2 :

Στο άρθρο 3 παράγραφος 2, θα πρέπει να αναγράφονται όλες οι δραστηριότητες του κάθε συνεταιρισμού, π.χ. αμπελουργικές ή/και ελαιοκομικές ή/και οπωροκηπευτικές κ.λ.π.

Το ίδιο ισχύει και για τα επόμενα εδάφια.

Άρθρο 5:

Αναφέρεται στην διάταξη, ότι μέλη μπορεί να γίνουν συνταξιούχοι αγρότες, εφόσον διατηρούν αγροτική εκμετάλλευση και χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες του συνεταιρισμού. Η διάταξη αυτή, τίθεται ως παράδειγμα στην περίπτωση, που κάποιοι συνεταιρισμοί αποφασίσουν την εγγραφή, ως μελών τους και συνταξιούχων αγροτών, οι οποίοι έχουν την δυνατότητα να συναλλάσσονται με τον συνεταιρισμό.

Άρθρο 9:**Παράγραφος 1 περίπτωση η)**

Ο νόμος καθορίζει ως ελάχιστο ποσοστό παράδοσης της παραγωγής του στον συνεταιρισμό το 80% Το καταστατικό μπορεί αυτό το ποσοστό να το αυξήσει όχι όμως να το μειώσει.

Παράγραφος 3 περίπτωση α)

Το καταστατικό αναφέρει ότι σε περίπτωση μη παράδοσης της παραγωγής του μέλους στον συνεταιρισμό, τότε το μέλος υποβάλλεται σε μια «ποινή» δηλαδή σε πληρωμή ποινικής ρήτρας , η οποία προτείνεται να ανέρχεται σε ένα ποσοστό για παράδειγμα 20% ή 30%, η 40% επιπρόσθετα με την αξία κάθε κιλού προϊόντος που δεν παραδίδεται .

Άρθρο 11:

Το καταστατικό μπορεί να προβλέψει και πρόσθετους λόγους διαγραφής, αρκεί να μη είναι αντίθετοι προς το γράμμα ,το πνεύμα του νόμου και το Σύνταγμα.

Άρθρο 14:

Το καταστατικό ορίζει το ύψος της συνεταιρικής μερίδας και τον χρόνο καταβολής της, όπως ορίζεται στο νόμο. Δηλαδή το μισό του ύψους της μερίδας καταβάλλεται με τον προσδιορισμό του ύψους

της από το καταστατικό και το υπόλοιπο μισό μέσα σε ένα χρόνο από την πρώτη καταβολή, εκτός αν το καταστατικό σας προβλέψει μικρότερο χρόνο, για την καταβολή του υπολοίπου μισού.

Άρθρο 15 Παράγραφος 1:

Θα πρέπει να συμπληρωθεί η έκταση της ευθύνης που αναλαμβάνουν τα μέλη, για τις υποχρεώσεις του συνεταιρισμού προς τρίτους. π.χ.: η ευθύνη εκτείνεται στο ύψος της συνεταιρικής μερίδας ή σε πολλαπλάσιο αυτής; Και πόσο; π.χ. 2πλάσιο, 3πλάσιο, 4πλάσιο.

Άρθρο 25:

Διοικητικό Συμβούλιο: Το καταστατικό θα καθορίσει τον αριθμό των μελών του διοικητικού συμβουλίου (π. χ 5,7,9,11 κ. ο. κ) καθώς και την διάρκεια της θητείας των μελών του συμβουλίου, η οποία πρέπει να είναι από 3-5 χρόνια.

Άρθρο 38:

Προσοχή στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού. Το Καταστατικό του συνεταιρισμού θα πρέπει να καθορίσει το ύψος των συναλλαγών του συνεταιρισμού με τα μη μέλη, δηλαδή με τους τρίτους.

Με βάση τις αρχές του συνεταιρισμού, ο όγκος ή η αξία των συναλλαγών του συνεταιρισμού με τους τρίτους, δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50% του όγκου ή της αξίας των συναλλαγών που έχει ο συνεταιρισμός με τα μέλη του. Στην χειρότερη των περιπτώσεων, ο όγκος ή η αξία αυτή δεν μπορεί να υπερβαίνει το διπλάσιο, δηλαδή το 100%. Αυτό θα αποφασισθεί από τη γενική συνέλευση του συνεταιρισμού και θα συμπληρωθεί ανάλογα το κενό που υπάρχει στο σχέδιο Καταστατικού.

Άρθρο 47:

Συμπληρώνεται η επωνυμία του Συνεταιρισμού.

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4423/2016

ΦΕΚ 182/Α/27-9-2016

Δασικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις και άλλες διατάξεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Ορισμός - σκοπός - διαβάθμιση – δραστηριότητες

1. Η Δασική Συνεταιριστική Οργάνωση, στο εξής ΔΑ.Σ.Ο., είναι αυτόνομη ένωση προσώπων, η οποία συγκροτείται εθελοντικά και επιδιώκει την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη των μελών της, με ισότιμη συνεργασία και αμοιβαία βοήθεια. Οι ΔΑ.Σ.Ο. είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και έχουν εμπορική ιδιότητα. Οι ΔΑ.Σ.Ο. δεν υποχρεούνται να εγγράφονται στα Εμπορικά Επιμελητήρια της χώρας.
2. Οι ΔΑ.Σ.Ο. διακρίνονται σε πρωτοβάθμιες και δευτεροβάθμιες. Πρωτοβάθμιες ΔΑ.Σ.Ο. είναι οι Δασικοί Συνεταιρισμοί Εργασίας, στο εξής ΔΑ.Σ.Ε. και δευτεροβάθμιες οι Ενώσεις Δασικών Συνεταιρισμών Εργασίας, στο εξής Ε.ΔΑ.Σ.Ε..
3. Οι ΔΑ.Σ.Ε. δραστηριοποιούνται στις δασικές εργασίες και στη διακίνηση, εμπορία, επεξεργασία και μεταποίηση δασικών προϊόντων. Δασικές εργασίες κατά την έννοια του παρόντος νόμου είναι οι υλοτομικές εργασίες και οι εργασίες συγκομιδής, οι εργασίες ρητινοσυλλογής και συλλογής εν γένει δευτερευουσών καρπώσεων από τα δάση, οι φυτεύσεις δασικών ειδών, οι κλαδεύσεις, αραιώσεις και οι καθαρισμοί δασών, η κατασκευή κορμοδεμάτων και κλαδοπλεγμάτων για την προστασία και συντήρηση του δασικού εδάφους, εργασίες για την προστασία και ανάπτυξη της βλάστησης και της αναγέννησης, εργασίες πρόληψης δασικών πυρκαγιών, καθώς και κάθε άλλη δραστηριότητα για την εξυπηρέτηση των σκοπών της δασοπονίας. Οι ΔΑ.Σ.Ε. δραστηριοποιούνται στις ανωτέρω δασικές εργασίες εφόσον πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις που τάσσονται από ειδικές διατάξεις.
4. Οι Ε.ΔΑ.Σ.Ε. συνδράμουν με κάθε πρόσφορο μέσο τα μέλη τους -δασικούς συνεταιρισμούς εργασίας- και δραστηριοποιούνται στη διακίνηση, εμπορία, επεξεργασία και μεταποίηση δασικών προϊόντων των μελών τους.
5. Με απόφαση των Ε.ΔΑ.Σ.Ε. δύναται να συσταθεί η Πανελλήνια Συνομοσπονδία Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, στο εξής ΠΑ.ΣΥ.ΔΑ.Σ.Ο.. Η ΠΑ.ΣΥ.ΔΑ.Σ.Ο. είναι το ανώτατο ιδεολογικό και συντονιστικό όργανο των ΔΑ.Σ.Ο. και έχει ως σκοπό το συντονισμό και την ενίσχυση της συνεταιριστικής δράσης των μελών της και την ανάληψη δραστηριοτήτων, που

προάγουν τα συμφέροντα αυτών σε πανελλαδική κλίμακα. Η ΠΑ.ΣΥ.ΔΑ.Σ.Ο. δεν αποτελεί βαθμό Δασικής Συνεταιριστικής Οργάνωσης.

6. Για τα θέματα που δεν ρυθμίζονται από το νόμο αυτό εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι διατάξεις του αστικού και εμπορικού δικαίου.

7. Για την εκπλήρωση των σκοπών τους οι ΔΑ.Σ.Ο. μπορούν να συμπράττουν με άλλες ΔΑ.Σ.Ο., με καταναλωτικούς ή άλλους συνεταιρισμούς, νομικά πρόσωπα του δημόσιου τομέα, με κοινωνικές οργανισμούς, συνεταιριστικές οργανώσεις άλλων χωρών και με επιχειρήσεις οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΣΥΣΤΑΣΗ ΔΑΣΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Άρθρο 2

Έδρα - περιφέρεια – επωνυμία

1. Έδρα του ΔΑ.Σ.Ε. είναι ο δήμος ή η δημοτική ή η τοπική κοινότητα όπου είναι εγκατεστημένη η διοίκησή του.

2. Η περιφέρεια του ΔΑ.Σ.Ε. ορίζεται από το καταστατικό του.

3. Η επωνυμία του ΔΑ.Σ.Ε. περιλαμβάνει υποχρεωτικά την ιδιότητά του ως δασικού καθώς και την έδρα του.

Η επωνυμία πρέπει να διακρίνεται από την επωνυμία άλλου ΔΑ.Σ.Ε. που έχει την ίδια έδρα ή περιφέρεια και τον ίδιο σκοπό.

Η επωνυμία χρησιμοποιείται υποχρεωτικά στις συναλλαγές και τις νομικές πράξεις του ΔΑ.Σ.Ε..

4. Τα έντυπα του ΔΑ.Σ.Ε. αναφέρουν την επωνυμία, την έδρα, τον αριθμό φορολογικού μητρώου και τον κωδικό αριθμό καταχώρισης στο Μητρώο Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Δασεργατών (ΜΗ.ΔΑ.Σ.Ο.) της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υ.Π.ΕΝ.) του άρθρου 23.

Άρθρο 3

1. Για τη σύσταση ΔΑ.Σ.Ε. απαιτείται η σύνταξη καταστατικού και η υπογραφή του από είκοσι ένα (21) τουλάχιστον πρόσωπα που συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις του άρθρου 5, καθώς και η έγκρισή του από το Ειρηνοδικείο της έδρας του συνεταιρισμού.

2. Για την καταχώριση του καταστατικού κατατίθεται από το προσωρινό διοικητικό συμβούλιο του ΔΑ.Σ.Ε. αίτηση στο Ειρηνοδικείο. Ο ειρηνοδίκης με πράξη του εντός τριάντα (30) ημερών από την κατάθεση της αίτησης διατάσσει ή αρνείται την καταχώριση του καταστατικού κατά τη

διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. Ο ειρηνοδίκης αρνείται την καταχώριση όταν λείπουν τα απαραίτητα στοιχεία του καταστατικού, που προβλέπονται στο άρθρο 4, ή αυτό περιέχει διατάξεις αντίθετες προς το νόμο. Αν αρνηθεί την καταχώριση, με την ίδια πράξη καλεί το προσωρινό διοικητικό συμβούλιο και του υποδεικνύει τις απαραίτητες διορθώσεις. Κατά της αρνητικής πράξης του ειρηνοδίκη και εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την έκδοσή της, όποιος έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ασκήσει ανακοπή, η οποία εισάγεται στο Ειρηνοδικείο της έδρας του Δ.Α.Σ.Ε. και δικάζεται με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. Εάν με την απόφαση γίνει δεκτή η αίτηση, καταχωρίζεται το καταστατικό στο Ειδικό Δημόσιο Βιβλίο Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων του άρθρου 45 που τηρείται στο Ειρηνοδικείο, με μνεία του αριθμού της σχετικής απόφασης. Με την καταχώριση αυτή, ο Δ.Α.Σ.Ε. αποκτά νομική προσωπικότητα και εμπορική ιδιότητα. Κυρωμένο αντίγραφο της εγκριτικής απόφασης του Ειρηνοδικείου και του καταστατικού αποστέλλει η Γραμματεία του Ειρηνοδικείου στη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας εντός ενός (1) μηνός από την καταχώριση της απόφασης. Η ίδια διαδικασία τηρείται και για την τροποποίηση του καταστατικού.

Άρθρο 4 **Τύπος - περιεχόμενο καταστατικού**

1. Το καταστατικό του ΔΑ.Σ.Ε. καταρτίζεται με ιδιωτικό έγγραφο, που χρονολογείται και υπογράφεται από τα ιδρυτικά του μέλη.
2. Το καταστατικό για να είναι έγκυρο περιέχει υποχρεωτικά:
 - α) Το ονοματεπώνυμο, πατρώνυμο, τη μόνιμη κατοικία και τον αριθμό ταυτότητας που προβλέπεται στην περίπτωση γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 5 των ιδρυτικών μελών.
 - β) Την επωνυμία, έδρα και περιφέρεια του συνεταιρισμού.
 - γ) Το σκοπό και τις δραστηριότητες του συνεταιρισμού.
 - δ) Τους όρους και τη διαδικασία εγγραφής, αποχώρησης και διαγραφής των μελών, καθώς και τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα αυτών. Επίσης τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των δοκίμων μελών.
 - ε) Το ύψος της συνεταιριστικής μερίδας, τον τρόπο καταβολής της και τη διαδικασία απόδοσής της σε περίπτωση αποχώρησης.
 - στ) Την έκταση ευθύνης των μελών.
 - ζ) Τους όρους σύγκλισης και λειτουργίας και τις αρμοδιότητες των οργάνων διοίκησης (Γενική Συνέλευση, Διοικητικό Συμβούλιο, Εποπτικό Συμβούλιο).
 - η) Τον καθορισμό των ελαχίστων ποσοστών επί των πλεονασμάτων χρήσης για το σχηματισμό αποθεματικών.
 - θ) Τη χρονική διάρκεια του συνεταιρισμού.
 - ι) Τον ορισμό προσωρινής διοίκησης για την τήρηση των νόμιμων διαδικασιών έγκρισης του καταστατικού και το χρόνο σύγκλισης της πρώτης γενικής συνέλευσης για την ανάδειξη των οργάνων διοίκησης.
 - ια) Τη διαδικασία διάλυσης και εκκαθάρισης του συνεταιρισμού.
 - ιβ) Θέματα σχετικά με την κοινή χρήση περιουσιακών στοιχείων των μελών.
 - ιγ) Κάθε άλλο θέμα που ο παρών νόμος ορίζει ότι υποχρεωτικά ρυθμίζεται στο καταστατικό.

3. Το καταστατικό μπορεί επίσης να ρυθμίζει και άλλα θέματα, τα οποία άπτονται της φύσης και της λειτουργίας του συνεταιρισμού και δεν ρυθμίζονται στον παρόντα νόμο, υπό την προϋπόθεση ότι οι σχετικές προβλέψεις του δεν αντίκεινται σε διατάξεις αναγκαστικού δικαίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ **ΜΕΛΗ - ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ— ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ**

Άρθρο 5 **Μέλη**

1. Μέλη ΔΑ.Σ.Ε. μπορεί να γίνουν μόνο φυσικά πρόσωπα τα οποία έχουν πλήρη ικανότητα για δικαιοπραξία και έχουν αποκτήσει την ιδιότητα του δασεργάτη σύμφωνα με την παράγραφο 2, η δε μόνιμη κατοικία τους βρίσκεται εντός της περιφέρειας του ΔΑ.Σ.Ε., όπως ορίζεται από το οικείο καταστατικό. Ως δασεργάτης νοείται το φυσικό πρόσωπο που δραστηριοποιείται αυτοπροσώπως στις δασικές εργασίες του άρθρου 1.

2. Για τις ανάγκες του παρόντος νόμου η ιδιότητα του δασεργάτη:

α) Για τα φυσικά πρόσωπα που ήδη απασχολούνται στις δασικές εργασίες (υφιστάμενοι δασεργάτες που επιθυμούν να γίνουν μέλη ΔΑ.Σ.Ε.) αποδεικνύεται από τα σχετικά με τις δασικές εργασίες ένσημα του ΙΚΑ και βεβαιώνεται από επιτροπή που συστήνεται για το σκοπό αυτόν στην οικεία Διεύθυνση Δασών του Νομού.

β) Για τα φυσικά πρόσωπα που δεν έχουν απασχοληθεί σε δασικές εργασίες (νεοεισερχόμενοι δασεργάτες οι οποίοι επιθυμούν να γίνουν μέλη ΔΑ.Σ.Ε.) αποκτάται μετά από θεωρητική εκπαίδευση στη Διεύθυνση Δασών και πρακτική με ευθύνη δασικού συνεταιρισμού εργασίας - σε εκπλήρωση σχετικής υποχρέωσής του- στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η μόνιμη κατοικία του υποψηφίου. Βεβαιώνεται ομοίως από την επιτροπή της περίπτωσης α΄ της παραγράφου 2.

Οι εκπαιδευόμενοι γίνονται δόκιμα μέλη του συνεταιρισμού που τους εκπαιδεύει κατά το χρόνο εκπαίδευσής τους και μετά την ολοκλήρωση αυτής με την απόκτηση της ιδιότητας του δασεργάτη γίνονται τακτικά μέλη του συνεταιρισμού εφόσον το επιθυμούν. Το Καταστατικό του συνεταιρισμού καθορίζει υποχρεωτικά τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των δοκίμων μελών.

γ) Αποδεικνύεται με ταυτότητα που εκδίδεται στο όνομα του δασεργάτη από την οικεία Διεύθυνση Δασών και την οποία φέρει υποχρεωτικά κατά την εκτέλεση των δασικών εργασιών.

3. Κάθε δασεργάτης έχει δικαίωμα να είναι μέλος σε έναν μόνο ΔΑ.Σ.Ε..

4. Με αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας εξειδικεύονται οι όροι και προϋποθέσεις, απόκτησης, διατήρησης και απώλειας της ιδιότητας δασεργάτη - μέλους ΔΑ.Σ.Ε. των παραγράφων 2α΄ και β΄ και ορίζεται η διάρκεια της προβλεπόμενης στην περίπτωση β΄ της ως άνω παραγράφου εκπαίδευσης, το περιεχόμενό της, καθώς και η σχετική διαδικασία για τις περιπτώσεις αυτές. Επίσης καθορίζονται ο τύπος και οι λεπτομέρειες έκδοσης της ταυτότητας της περίπτωσης γ΄ της παραγράφου 2, της συγκρότησης και λειτουργίας της επιτροπής της περίπτωσης α΄ της παραγράφου 2, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου.

Άρθρο 6

Κωλύματα

1. Δεν μπορεί να γίνει μέλος ΔΑ.Σ.Ε. όποιος:
 - α) Είναι έμπορος ξυλείας ο ίδιος ή η/ο σύζυγος αυτού ή συγγενής του α' βαθμού.
 - β) Έχει υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση.
 - γ) Έχει καταδικαστεί αμετάκλητα για κακούργημα ή εκ δόλου πλημμέλημα, σε βάρος της περιουσίας Δασικής Συνεταιριστικής Οργάνωσης ή του Δημοσίου.
 - δ) Έχει καταδικαστεί αμετάκλητα για κακούργημα ή εκ δόλου πλημμέλημα για παραβάσεις της δασικής νομοθεσίας.
 - ε) Έχει συμπληρώσει το 67ο έτος της ηλικίας του.
2. Για τις περιπτώσεις γ' και δ' της παραγράφου 1, η απαγόρευση ισχύει μέχρι τη διαγραφή της ποινής από το ποινικό μητρώο σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

3. Το καταστατικό μπορεί να ορίζει και άλλες προϋποθέσεις ή κωλύματα για μη συμμετοχή στο ΔΑ.Σ.Ε., αρκεί να μη δυσχεραίνεται υπέρμετρα η ελεύθερη εγγραφή μελών.

Άρθρο 7

Απόκτηση ιδιότητας μέλους

1. Τα ιδρυτικά μέλη αποκτούν την ιδιότητα του τακτικού μέλους του ΔΑ.Σ.Ε. από την καταχώριση του Καταστατικού σύμφωνα με το άρθρο 3 και υποχρεούνται να καταβάλλουν χωρίς καθυστέρηση τη συνεταιριστική τους μερίδα όπως ορίζει το άρθρο 11.
2. Η εγγραφή νέων μελών είναι υποχρεωτική εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του νόμου και του καταστατικού και τηρείται η σχετική διαδικασία. Η αίτηση για την εγγραφή μέλους υποβάλλεται στο Διοικητικό Συμβούλιο του ΔΑ.Σ.Ε..
3. Το Διοικητικό Συμβούλιο αποφασίζει αιτιολογημένα για την αποδοχή ή όχι της αίτησης εγγραφής φυσικού προσώπου ως μέλους του συνεταιρισμού, εντός προθεσμίας που ορίζεται στο Καταστατικό.
4. Αν η αίτηση απορριφθεί ή αν το Διοικητικό Συμβούλιο δεν αποφασίσει εντός της παραπάνω προθεσμίας, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να προσφύγει εγγράφως στην πρώτη τακτική ή έκτακτη γενική συνέλευση, η οποία αποφασίζει οριστικά.
5. Αν η Γενική Συνέλευση απορρίψει την αίτηση εγγραφής, ο ενδιαφερόμενος δικαιούται να προσφύγει στο αρμόδιο Μονομελές Πρωτοδικείο μέσα σε τριάντα (30) μέρες από την κοινοποίηση της απορριπτικής απόφασης.
Η ίδια διαδικασία εφαρμόζεται αν η Γενική Συνέλευση αρνηθεί να αποφασίσει. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής αρχίζει από τη λήξη των εργασιών της συνέλευσης.
6. Η ιδιότητα του μέλους του συνεταιρισμού αποκτάται από την ημερομηνία της απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου ή της Γενικής Συνέλευσης που δέχεται την αίτηση ή από την τελεσιδικία της δικαστικής απόφασης που διατάσσει την εγγραφή, εφόσον ο ενδιαφερόμενος

έχει καταβάλλει τη συνεταιριστική μερίδα, σύμφωνα με το άρθρο 11.

7. Το Δ.Σ. υποχρεούται να ενημερώνει για κάθε μεταβολή των μελών του, εντός προθεσμίας δεκαπέντε ημερών (15) ημερών, την εποπτεύουσα αρχή του άρθρου 24, καθώς και τη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, που τηρεί το Μητρώο Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Δασεργατών.

Άρθρο 8 **Υποχρεώσεις και δικαιώματα μελών**

1. Κάθε μέλος του συνεταιρισμού υποχρεούται:

- α) Να καταβάλλει τη συνεταιριστική μερίδα. Μέλος που καθυστερεί έστω και μία δόση της συνεταιριστικής μερίδας δεν έχει δικαίωμα ψήφου στη Γενική Συνέλευση και δικαίωμα εκλέγεσθαι.
- β) Να τηρεί τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του συνεταιρισμού.

2. Κάθε μέλος του ΔΑ.Σ.Ε. δικαιούται:

- α) Να εκλέγει και να εκλέγεται στο Διοικητικό και το Εποπτικό Συμβούλιο, καθώς και ως αντιπρόσωπος σε Ε.ΔΑ.Σ.Ε..
- β) Να ζητεί πληροφορίες σχετικά με την πορεία των υποθέσεων του συνεταιρισμού. Το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να παρέχει εγγράφως και άμεσα τις σχετικές πληροφορίες.
- γ) Να συμμετέχει στη Γενική Συνέλευση και να λαμβάνει αντίγραφο των πρακτικών αυτής, καθώς και αντίγραφο του ισολογισμού και του λογαριασμού «Αποτελέσματα Χρήσης».
- δ) Να λαμβάνει γνώση του περιεχομένου των ατομικών του λογαριασμών και των αποφάσεων των οργάνων διοίκησης του συνεταιρισμού, σύμφωνα με τους όρους του Καταστατικού.
- ε) Να συμμετέχει στο καθαρό πλεόνασμα της διαχειριστικής χρήσης και στο προϊόν της εκκαθάρισης.

Άρθρο 9 **Αποχώρηση - θάνατος μέλους**

1. Το μέλος μπορεί να αποχωρήσει από το συνεταιρισμό δηλώνοντας εγγράφως τη θέλησή του, τουλάχιστον έξι (6) μήνες πριν από τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου.

Η δήλωση αποχώρησης είναι ελεύθερα ανακλητή, κατά τη διάρκεια της διαχειριστικής περιόδου μέσα στην οποία υποβλήθηκε και ισχύει για το τέλος αυτής.

2. Το μέλος που αποχωρεί αναλαμβάνει την ονομαστική αξία της συνεταιριστικής του μερίδας ή του τιμήματός της, που έχει ήδη καταβάλει, με ανάλογη μείωσή της, σε περίπτωση ζημιών του συνεταιρισμού.

Το Καταστατικό καθορίζει τη διαδικασία απόδοσης της συνεταιριστικής μερίδας.

3. Αν το μέλος που ζήτησε να αποχωρήσει είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου ή του Εποπτικού Συμβουλίου ή αντιπρόσωπος του συνεταιρισμού σε Δευτεροβάθμιες ΔΑ.Σ.Ε., εκπίπτει αυτοδίκαια από το αξίωμά του από την ημέρα που δήλωσε ότι αποχωρεί. Η ανάκληση της δήλωσης αποχώρησης δεν επιφέρει αναβίωση του αξιώματός του.

4. Αν η Γενική Συνέλευση του συνεταιρισμού αποφασίσει τη μεταβολή των ειδικότερων δραστηριοτήτων του ή τη συγχώνευσή του με άλλον ή άλλους συνεταιρισμούς, τα μέλη που διαφωνούν μπορούν να αποχωρούν από το συνεταιρισμό και χωρίς την τήρηση της προθεσμίας της παραγράφου 1.

Στην περίπτωση αυτή η δήλωση για την αποχώρηση υποβάλλεται εγγράφως στο Διοικητικό Συμβούλιο μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τη λήψη της απόφασης της Γενικής Συνέλευσης, μπορεί δε αυτή να ανακληθεί μέσα σε ένα (1) μήνα από τότε που υποβλήθηκε.

Η αποχώρηση επέρχεται από τη δημοσίευση της εγκριτικής δικαστικής απόφασης της τροποποίησης του Καταστατικού ή με την πραγματοποίηση της συγχώνευσης.

5. Σε περίπτωση θανάτου μέλους του συνεταιρισμού, το μέλος που απεβίωσε διαγράφεται αυτοδίκαια. Σε περίπτωση που κατά τη λήξη της διαχειριστικής χρήσης σύμφωνα με το άρθρο 28 διαπιστωθεί ζημία, αναγόμενη στο χρόνο θανάτου, τότε η αξία της αποδιδόμενης στους κληρονόμους συνεταιρικής μερίδας μειώνεται ανάλογα.

Άρθρο 10 **Διαγραφή μέλους**

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο, με αιτιολογημένη απόφασή του, υποχρεούται να διαγράφει το μέλος του Συνεταιρισμού όταν δεν έχει πλέον τις προϋποθέσεις εγγραφής του, όπως ορίζονται στο άρθρο 5, καθώς και όταν επήλθε στο πρόσωπό του τουλάχιστον ένα από τα κωλύματα εγγραφής της παραγράφου 1 του άρθρου 6.

2. Η Γενική Συνέλευση του συνεταιρισμού αποφασίζει αιτιολογημένα για τη διαγραφή μέλους το οποίο:

α) έβλαψε ή βλάπτει με πρόθεση τα συμφέροντα του συνεταιρισμού,

β) παραλείπει αδικαιολόγητα να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του προς το συνεταιρισμό, όπως αυτές ορίζονται στο Καταστατικό και τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας,

γ) δεν συμμετέχει στις δραστηριότητες του συνεταιρισμού για ορισμένη περίοδο που ορίζεται στο Καταστατικό του και η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δύο διαχειριστικών χρήσεων,

δ) δεν πληροί τις προϋποθέσεις ή επήλθε στο πρόσωπό του ένα από τα κωλύματα που το Καταστατικό ορίζει σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 6.

3. Το Διοικητικό Συμβούλιο, πριν την απόφασή του περί διαγραφής μέλους, τάσσει σε αυτό δεκαήμερη προθεσμία για παροχή εξηγήσεων και άρση του λόγου διαγραφής, αν συντρέχει τέτοια περίπτωση.

4. Τη διαγραφή στη Γενική Συνέλευση εισηγείται το Διοικητικό Συμβούλιο. Η Γενική Συνέλευση αποφασίζει μετά από προηγούμενη ακρόαση του μέλους που πρόκειται να διαγραφεί καλουμένου τούτου προ δέκα (10) ημερών για παροχή εξηγήσεων και άρση του λόγου διαγραφής, αν συντρέχει τέτοια περίπτωση.

5. Η απώλεια της ιδιότητας του μέλους επέρχεται εντός τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης της Γενικής Συνέλευσης ή του Διοικητικού Συμβουλίου.

6. Κατά των παραπάνω αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και της Γενικής Συνέλευσης επιτρέπεται προσφυγή του διαγραφέντος στο Μονομελές Πρωτοδικείο εντός τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης.

7. Το Καταστατικό ορίζει τους όρους και το χρόνο απόδοσης των συνεταιριστικών μερίδων σε περίπτωση διαγραφής μέλους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ **ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΛΩΝ - ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ**

Άρθρο 11 **Συνεταιριστική μερίδα**

1. Συνεταιριστική μερίδα είναι το ελάχιστο χρηματικό ποσό με το οποίο κάθε μέλος συμμετέχει στο κεφάλαιο του συνεταιρισμού και εκφράζει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από τη συμμετοχή. Κάθε μέλος συμμετέχει στον συνεταιρισμό υποχρεωτικά με μία μόνο συνεταιριστική μερίδα και έχει μία ψήφο στη Γενική Συνέλευση.
2. Το Καταστατικό προβλέπει το ύψος της συνεταιριστικής μερίδας και το χρόνο καταβολής της. Το ύψος της συνεταιριστικής μερίδας δεν μπορεί να είναι μικρότερο των διακοσίων (200) ευρώ και ο χρόνος καταβολής δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος των τριών (3) ετών.
3. Η συνεταιριστική μερίδα είναι ονομαστική, αμεταβίβαστη, αδιαίρετη και ίση για όλους τους συνεταίρους.
4. Η αύξηση ή η μείωση της αξίας της συνεταιριστικής μερίδας γίνεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης, για τη λήψη της οποίας απαιτείται η αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία των άρθρων 17 παράγραφος 3 και 18 παράγραφος 2 και σε ύψος όχι μικρότερο από το προβλεπόμενο στην παράγραφο 2.

Άρθρο 12 **Ευθύνη του μέλους για υποχρεώσεις του συνεταιρισμού**

1. Για τις υποχρεώσεις του ΔΑ.Σ.Ε. προς τρίτους τα μέλη ευθύνονται επικουρικά και περιορισμένα, μέχρι το τριπλάσιο του ύψους της συνεταιριστικής τους μερίδας και ισομερώς. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει υψηλότερο όριο ευθύνης των μελών ή να προβλέπει τη δυνατότητα θέσπισης υψηλότερου ορίου, με απόφαση της Γ.Σ. των μελών, που λαμβάνεται με την αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία των άρθρων 17 παράγραφος 3 και 18 παράγραφος 2.
2. Η προσωπική ευθύνη των μελών απέναντι στους δανειστές του συνεταιρισμού γεννάται μόνον εφόσον οι δανειστές δεν ικανοποιηθούν από τα περιουσιακά στοιχεία του συνεταιρισμού ή των εγγυητών.
3. Η ευθύνη του μέλους παύει μετά την παρέλευση ενός (1) έτους από την ημερομηνία που περατώθηκε η εκκαθάριση του συνεταιρισμού, στην περίπτωση της πτώχευσης ή λύσης του, εκτός αν μέσα στο έτος έχει ασκηθεί αγωγή εναντίον του.

4. Δεν απαγγέλλεται προσωπική κράτηση κατά των μελών και των μελών των οργάνων του συνεταιρισμού για χρέη του συνεταιρισμού προς τρίτους και το Δημόσιο, καθώς και για υποχρεώσεις μεταξύ μελών και συνεταιρισμού.

Άρθρο 13

Ευθύνη των μελών προς τρίτους

1. Οι δανειστές μέλους ΔΑ.Σ.Ε. για οφειλές του μέλους προς αυτούς, δεν έχουν δικαίωμα επί της κινητής ή ακίνητης περιουσίας του συνεταιρισμού, επί των πλεονασμάτων χρήσεων και των συνεταιριστικών μερίδων.

2. Δεν υπόκεινται σε κατάσχεση ή λήψη ασφαλιστικών μέτρων για οφειλές των μελών προς τρίτους τα περιουσιακά στοιχεία των μελών που έχουν παραχωρηθεί κατά χρήση στο συνεταιρισμό, καθώς και το αντάλλαγμα που καταβάλλεται σε αυτούς για τη χρήση αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΩΝ ΔΑΣΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Άρθρο 14

Όργανα του Δασικού Συνεταιρισμού Εργασίας

Όργανα του ΔΑ.Σ.Ε. είναι:

- α) Η Γενική Συνέλευση.
- β) Το Διοικητικό Συμβούλιο.
- γ) Το Εποπτικό Συμβούλιο.

Άρθρο 15

Γενική Συνέλευση - αρμοδιότητες

1. Η Γενική Συνέλευση αποτελεί το ανώτατο όργανο του ΔΑ.Σ.Ε. και απαρτίζεται από όλα τα εγγεγραμμένα μέλη του που έχουν εκπληρώσει όλες τις οικονομικές τους υποχρεώσεις προς το συνεταιρισμό σύμφωνα με το Καταστατικό.

Στη Γενική Συνέλευση κάθε μέλος έχει μία ψήφο. Τα μέλη μετέχουν και ψηφίζουν στη Γενική Συνέλευση αυτοπροσώπως.

2. Στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Γενικής Συνέλευσης ανήκουν:

- α) Η τροποποίηση του Καταστατικού.
- β) Η συγχώνευση, η παράταση της διάρκειας και η διάλυση του συνεταιρισμού.
- γ) Η ψήφιση και η τροποποίηση του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του συνεταιρισμού.
- δ) Η συμμετοχή του συνεταιρισμού σε Ε.ΔΑ.Σ.Ε. και η αποχώρησή του από αυτές.
- ε) Η εκλογή, ανάκληση, αντικατάσταση και απαλλαγή από την ευθύνη των μελών του Διοικητικού και Εποπτικού Συμβουλίου, καθώς και των αντιπροσώπων σε Ε.ΔΑ.Σ.Ε..
- στ) Η έγκριση του απολογισμού πεπραγμένων, του ισολογισμού και του Λογαριασμού «Αποτελέσματα Χρήσης» και ο καθορισμός του τρόπου διάθεσης των πλεονασμάτων της χρήσης ή της επιβάρυνσης των μελών για τυχόν ζημιές.
- ζ) Η αύξηση της συνεταιριστικής ευθύνης των μελών της παραγράφου 1 του άρθρου 12.
- η) Η μεταβολή του ύψους της συνεταιριστικής μερίδας.

θ) Η επιβολή ειδικής εισφοράς στα μέλη του συνεταιρισμού για την εκπλήρωση συγκεκριμένων σκοπών, που πρέπει απαραίτητα να αναφέρονται στο Καταστατικό.

ι) Η έγκριση του προγράμματος δράσης και ανάπτυξης του συνεταιρισμού για τα επόμενα έτη, τα οποία ορίζονται από τη Γενική Συνέλευση, και ο αντίστοιχος προϋπολογισμός.

ια) Η έγκριση του ετήσιου προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων.

ιβ) Η απόφαση για την αγορά, ανέγερση, υποθήκευση, ανταλλαγή και πώληση ακινήτων ή την ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμό και μίσθωση μονάδων επεξεργασίας και μεταποίησης δασικών προϊόντων, καθώς και η έγκριση για τη σύναψη δανείων για τους σκοπούς αυτούς.

ιγ) Ο καθορισμός του ανωτάτου ποσού και των όρων για τα δάνεια που μπορεί να συνάψει ο συνεταιρισμός ή να χορηγήσει στα μέλη του.

ιδ) Κάθε άλλο θέμα που προβλέπεται στο Καταστατικό και στον παρόντα νόμο.

Άρθρο 16

Γενική Συνέλευση σύγκληση - ημερήσια διάταξη

1. Η Γενική Συνέλευση συγκαλείται από το Διοικητικό Συμβούλιο σε τακτική σύνοδο μία φορά το χρόνο και συνεδριάζει στην έδρα του συνεταιρισμού μέσα σε τέσσερις (4) μήνες από τη λήξη της χρήσης.

Η διαδικασία σύγκλησης της Γενικής Συνέλευσης και διεύθυνσης των εργασιών της, ορίζεται από το Καταστατικό.

2. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να συγκαλεί έκτακτη Γενική Συνέλευση για λόγους που προβλέπονται στο νόμο ή το Καταστατικό ή όταν αυτό επιβάλλεται από το συμφέρον του συνεταιρισμού.

3. Το ένα πέμπτο (1/5) των μελών του συνεταιρισμού μπορεί να ζητήσει από το Διοικητικό Συμβούλιο τη σύγκληση έκτακτης Γενικής Συνέλευσης, αναφέροντας υποχρεωτικά στην αίτησή του τα προς συζήτηση θέματα.

Αν το Διοικητικό Συμβούλιο δεν συγκαλέσει τη Γενική Συνέλευση μέσα σε είκοσι (20) μέρες από την υποβολή της αίτησης, τα παραπάνω μέλη έχουν δικαίωμα σύγκλησής της.

4. Το ίδιο ποσοστό μελών της παραγράφου 3 μπορεί να ζητήσει, κατά τους όρους του Καταστατικού, την εγγραφή θεμάτων στην ημερήσια διάταξή της. Η εγγραφή των θεμάτων αυτών και η ενημέρωση των μελών πριν τη Γενική Συνέλευση είναι υποχρεωτική. Επίσης η Γενική Συνέλευση, με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων, μπορεί να εισαγάγει θέματα προς συζήτηση στην ημερήσια διάταξη.

Άρθρο 17

Γενική Συνέλευση - απαρτία

1. Η Γενική Συνέλευση συνεδριάζει νόμιμα, εφόσον κατά την έναρξη της συνεδρίασης είναι παρόντα τα μισά τουλάχιστον μέλη (απαρτία).

2. Αν κατά την έναρξη της συνεδρίασης διαπιστωθεί έλλειψη απαρτίας, η Γενική Συνέλευση συνέρχεται, χωρίς νέα πρόσκληση, στον ίδιο τόπο, την ίδια ημέρα και ώρα της επόμενης εβδομάδας και με τα ίδια θέματα ημερήσιας διάταξης. Στην επαναληπτική συνεδρίαση υπάρχει απαρτία ανεξαρτήτως του αριθμού των παρόντων μελών.

3. Κατ' εξαίρεση, αν πρόκειται για θέματα ημερήσιας διάταξης που αφορούν στην:

- α) διεύρυνση των δραστηριοτήτων του συνεταιρισμού,
- β) συγχώνευση του συνεταιρισμού,
- γ) παράταση της διάρκειας ή διάλυση του συνεταιρισμού,
- δ) τροποποίηση του Καταστατικού,
- ε) εκποίηση ή δωρεά ακινήτων του συνεταιρισμού,
- στ) ανάκληση του Διοικητικού και Εποπτικού Συμβουλίου ή μελών αυτού και αντιπροσώπων σε Ε.ΔΑ.Σ.Ε.,
- ζ) επιβάρυνση των μελών για την κάλυψη τυχόν ζημιών ή επιβολή ειδικής εισφοράς,
- η) μεταφορά κονδυλίων από ένα λογαριασμό σε άλλον μέσα στα πλαίσια του προϋπολογισμού που εγκρίθηκε,
- θ) για κάθε άλλο θέμα, όπου ο νόμος αυτός απαιτεί αυξημένη πλειοψηφία, η Γενική Συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει νόμιμα εφόσον στην έναρξη της συνεδρίασης είναι παρόντα τα δύο τρίτα (2/3) τουλάχιστον των μελών. Αν διαπιστωθεί έλλειψη απαρτίας η Γενική Συνέλευση συνέρχεται σε επαναληπτική συνεδρίαση σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 2. Στην περίπτωση αυτή βρίσκεται σε απαρτία, εφόσον είναι παρόντα κατά την έναρξη της συνεδρίασης τα μισά (1/2) τουλάχιστον μέλη.

4. Το Καταστατικό μπορεί να ορίζει και άλλα συγκεκριμένα θέματα ημερήσιας διάταξης για τα οποία απαιτείται η ενισχυμένη απαρτία η οποία προβλέπεται στην παράγραφο 3.

Άρθρο 18

Γενική Συνέλευση - αποφάσεις

1. Η Γενική Συνέλευση αποφασίζει για τα θέματα της ημερήσιας διάταξης με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από το νόμο αυτόν ή το Καταστατικό. Οι αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης είναι υποχρεωτικές για όλα τα μέλη του συνεταιρισμού, έστω και αν διαφωνούν ή είναι απόντα.

2. Κατ' εξαίρεση, για τα θέματα της ημερήσιας διάταξης της παραγράφου 3 του άρθρου 17, η Γενική Συνέλευση αποφασίζει με την αυξημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των παρόντων μελών του συνεταιρισμού.
Το Καταστατικό μπορεί να ορίζει και άλλα θέματα στα οποία, για τη λήψη απόφασης απαιτείται η πλειοψηφία που προβλέπεται στην παρούσα παράγραφο.

3. Η Γενική Συνέλευση αποφασίζει με μυστική ψηφοφορία για τα θέματα που αφορούν:

- α) Αρχαιρεσίες.
- β) Παροχή εμπιστοσύνης ή απαλλαγή από την ευθύνη των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.
- γ) Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των μελών.

4. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δεν έχουν δικαίωμα ψήφου σε θέματα παροχής εμπιστοσύνης στο πρόσωπό τους ή απαλλαγής τους από ευθύνη στο συνεταιρισμό.

Άρθρο 19

Προσβολή αποφάσεων Γενικών Συνελεύσεων

1. Απόφαση της Γενικής Συνέλευσης που έχει ληφθεί κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος νόμου ή του καταστατικού είναι ακυρώσιμη.
2. Η ακυρότητα αποφάσεων κηρύσσεται από το αρμόδιο δικαστήριο, μετά από αγωγή μέλους ή τρίτου που έχει έννομο συμφέρον. Η αγωγή ασκείται μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) από τη λήψη της απόφασης της Γενικής Συνέλευσης και κοινοποιείται στον συνεταιρισμό και την εποπτεύουσα αρχή αυτού.
3. Η άσκηση της αγωγής της παραγράφου 2 δεν αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης της Γενικής Συνέλευσης. Αναστολή εκτέλεσης μπορεί να διαταχθεί από το Μονομελές Πρωτοδικείο, κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, ύστερα από αίτηση του ενάγοντος.

Άρθρο 20

Διοικητικό Συμβούλιο

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση. Ο αριθμός των μελών του ορίζεται από το Καταστατικό και είναι πάντοτε περιττός. Τα μέλη δεν μπορεί να είναι λιγότερα από πέντε (5). Η διάρκεια της θητείας των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου είναι τριετής. Οι σύμβουλοι είναι επανεκλέξιμοι και ανακαλούνται ελεύθερος από τη Γενική Συνέλευση.
2. Το Διοικητικό Συμβούλιο εκπροσωπεί το συνεταιρισμό δικαστικά και εξώδικα σύμφωνα με τις διατάξεις του καταστατικού και αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν τη διοίκηση και διαχείριση των υποθέσεων του συνεταιρισμού μέσα στο πλαίσιο του νόμου, του Καταστατικού και των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης. Οι αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου, η σύνθεση και τα καθήκοντα των μελών αυτού καθορίζονται στο Καταστατικό. Το Δ.Σ. μπορεί να μεταβιβάζει την άσκηση αρμοδιοτήτων του σε ένα από τα μέλη του Δ.Σ..
3. Το Δ.Σ. συνεδριάζει υποχρεωτικά τουλάχιστον μία (1) φορά το μήνα και συγκαλείται υποχρεωτικά σε έκτακτη συνεδρίαση όταν αυτό ζητηθεί από την πλειοψηφία των μελών του. Το Δ.Σ. βρίσκεται σε απαρτία όταν τα παρόντα μέλη αυτού είναι περισσότερα από τα απόντα και αποφασίζει με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερσχύει η ψήφος του Προέδρου.
4. Μέλος του Δ.Σ. δεν μπορεί να ψηφίζει στις συνεδριάσεις του για θέματα που αφορούν στον ίδιο, στη σύζυγο ή στα τέκνα του.
5. Τα μέλη του Δ.Σ. ευθύνονται για κάθε ζημιά που προκάλεσαν, με υπαιτιότητά τους, στο συνεταιρισμό κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
6. Αν ο Πρόεδρος ή μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου είναι αντίδικοι του συνεταιρισμού, το συνεταιρισμό εκπροσωπεί το ειδικά εξουσιοδοτημένο μέλος του, εκτός εάν η Γενική Συνέλευση διορίσει ειδικούς εκπροσώπους.
7. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δεν δικαιούνται μισθό ή αμοιβή για τις υπηρεσίες που προσφέρουν. Δικαιούνται έξοδα κίνησης και παράστασης αποκλειστικά και μόνο για τους σκοπούς που ορίζονται στο Καταστατικό. Το ύψος των εξόδων κίνησης και παράστασης

καθορίζεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, ύστερα από εισήγηση του Διοικητικού Συμβουλίου.

Άρθρο 21

Αρχαιρεσίες

1. Οι εκλογές στους Δασικούς Συνεταιρισμούς Εργασίας για την ανάδειξη των μελών του Διοικητικού και του Εποπτικού Συμβουλίου, καθώς και των αντιπροσώπων για την Ε.ΔΑ.Σ.Ε. διενεργούνται ταυτόχρονα από τριμελή εφορευτική επιτροπή η οποία εκλέγεται από τη γενική συνέλευση. Της εφορευτικής επιτροπής προεδρεύει δικαστικός λειτουργός, ο οποίος διορίζεται από τον Πρόεδρο Πρωτοδικών της έδρας του συνεταιρισμού. Σε περίπτωση αδυναμίας διορισμού δικαστικού λειτουργού, η οποία βεβαιώνεται με έγγραφο του οικείου Προέδρου Πρωτοδικών, διορίζεται δικηγόρος, ύστερα από πρόταση του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου κατόπιν αιτήματος του συνεταιρισμού.

Κατ' εξαίρεση οι εκλογές για την ανάδειξη αντιπροσώπων για την Ε.ΔΑ.Σ.Ε. όταν διενεργούνται για πρώτη φορά μπορούν να γίνουν ανεξάρτητα, η δε θητεία των αντιπροσώπων που θα εκλεγούν περιορίζεται μέχρι τη λήξη της θητείας των μελών του Διοικητικού και του Εποπτικού Συμβουλίου.

2. Δικαίωμα να εκλέγουν και να εκλέγονται έχουν τα μέλη του συνεταιρισμού που έχουν εκπληρώσει τις οικονομικές τους υποχρεώσεις προς το συνεταιρισμό σύμφωνα με το Καταστατικό.

3. Οι εκλογές διενεργούνται με μυστική ψηφοφορία και με τρία (3) ενιαία ψηφοδέλτια, ένα για κάθε όργανο διοίκησης και ένα για τους αντιπροσώπους στην Ε.ΔΑ.Σ.Ε.. Στα ενιαία ψηφοδέλτια αναγράφονται τα ονοματεπώνυμα των υποψηφίων με αλφαβητική σειρά.

4. Ο αριθμός των σταυρών προτίμησης δεν μπορεί να ορίζεται από το καταστατικό μεγαλύτερος του μισού ($1/2$) του όλου αριθμού των μελών του εκλεγόμενου οργάνου, καθώς και του όλου αριθμού των εκλεγόμενων αντιπροσώπων στην ανώτερου βαθμού συνεταιριστική οργάνωση. Αν προκύπτει κλάσμα ισχύει ο αμέσως κατώτερος ακέραιος αριθμός. Ψηφοδέλτια με μεγαλύτερο αριθμό σταυρών προτίμησης ή χωρίς σταυρό είναι άκυρα.

5. Εκλέγονται όσοι συγκέντρωσαν τις περισσότερες ψήφους και σε περίπτωση ισοψηφίας γίνεται κλήρωση. Όσοι δεν εκλέγονται θεωρούνται επιλαχόντες κατά τη σειρά των ψήφων που έλαβαν. Οι επιλαχόντες καταλαμβάνουν θέσεις τακτικών μελών που κενώνονται μέχρι τη λήξη της θητείας τους.

6. Το Καταστατικό ορίζει τις διαδικασίες εκλογής της εφορευτικής επιτροπής, της υποβολής υποψηφιοτήτων, διεξαγωγής των εκλογών, καθώς και κάθε συναφές θέμα.

7. Το Διοικητικό Συμβούλιο στην πρώτη μετά την εκλογή του συνεδρίαση συγκροτείται σε σώμα σύμφωνα με το Καταστατικό. Αν στο Καταστατικό δεν υπάρχει σχετική πρόβλεψη, η ανακατανομή των αξιωμάτων μπορεί να γίνει εφόσον αποφασισθεί από τα $2/3$ του συνόλου των μελών του. Όταν προκύπτει κλάσμα ισχύει ο αμέσως επόμενος ακέραιος αριθμός.

8. Αν για οποιονδήποτε λόγο κενωθεί θέση ή θέσεις μελών του Διοικητικού Συμβουλίου πριν τη λήξη της θητείας του και δεν υπάρχουν επιλαχόντα μέλη, το Διοικητικό Συμβούλιο συμπληρώνεται από μέλη του συνεταιρισμού που ορίζονται με απόφαση του Εποπτικού Συμβουλίου, εφόσον ο αριθμός των μελών που λείπουν είναι μικρότερος του μισού του συνολικού αριθμού των μελών του Δ.Σ.. Τα μέλη που ορίζονται με την παραπάνω διαδικασία διατηρούν την ιδιότητά τους αυτή μέχρι τη σύγκλιση της πρώτης τακτικής ή έκτακτης Γενικής Συνέλευσης η οποία επικυρώνει την εκλογή τους ή εκλέγει νέα μέλη. Τα μέλη που εκλέγονται συνεχίζουν τη θητεία των παλιών μελών.

Αν ο αριθμός των θέσεων Δ.Σ. που κενώνεται είναι μεγαλύτερος του μισού του συνολικού αριθμού των μελών του, το Εποπτικό Συμβούλιο συγκαλεί τη Γενική Συνέλευση για εκλογή νέου Διοικητικού Συμβουλίου.

9. Η ως άνω διαδικασία της παραγράφου 8 ισχύει και για τη συμπλήρωση των θέσεων που κενώνονται στο Εποπτικό Συμβούλιο με τη διαφορά ότι στην μεν περίπτωση του εδαφίου α' της παραγράφου 8 τα μέλη του Εποπτικού Συμβουλίου που λείπουν συμπληρώνονται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, στη δε περίπτωση του εδαφίου β' της ως άνω παραγράφου τη Γενική Συνέλευση για διενέργεια αρχαιρεσιών συγκαλεί το Διοικητικό Συμβούλιο.

10. Δεν μπορεί να θέσει υποψηφιότητα και να εκλεγεί ως μέλος Διοικητικού και Εποπτικού Συμβουλίου όποιος καταδικάστηκε με τελεσίδικη απόφαση σε οποιαδήποτε ποινή για: κλοπή, απάτη, υπεξαίρεση (κοινή ή στην υπηρεσία), εκβίαση, πλαστογραφία, ψευδορκία, απιστία, δωροδοκία, παράβαση καθήκοντος, υφαρπαγή ψευδούς βεβαίωσης, υπεξαγωγή εγγράφου, λαθρεμπορία και εμπορία ναρκωτικών, μέχρι τη διαγραφή της ποινής του από το ποινικό μητρώο κατά την κείμενη νομοθεσία. Για το λόγο αυτόν, η υποβολή υποψηφιότητας συνοδεύεται απαραίτητως από πιστοποιητικό ποινικού μητρώου γενικής χρήσης, άλλως είναι απαράδεκτη και πρέπει να απορριφθεί από την εφορευτική επιτροπή.

11. Εάν κατά τη διάρκεια της θητείας των οργάνων διοίκησης διαπιστωθεί για μέλος τους οποιοδήποτε από τα παραπάνω κωλύματα, το μέλος αυτό εκπίπτει από μέλος του οργάνου, με αιτιολογημένη απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, η οποία συγκαλείται προς τούτο από το Διοικητικό Συμβούλιο. Κατά της απόφασης της Γενικής Συνέλευσης επιτρέπεται προσφυγή του μέλους στο Μονομελές Πρωτοδικείο εντός τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης. Η απώλεια της ιδιότητας του μέλους επέρχεται τριάντα (30) ημέρες από την ημέρα που κοινοποιείται η απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, εφαρμόζονται δε οι διατάξεις των παραγράφων 5, 8 και 9.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄ ΕΠΟΠΤΕΙΑ - ΕΛΕΓΧΟΣ

Άρθρο 22 Εποπτικό Συμβούλιο

1. Η εποπτεία και ο έλεγχος της διοίκησης και της διαχείρισης των υποθέσεων των Δασικών Συνεταιρισμών Εργασίας ασκείται από το Εποπτικό Συμβούλιο.

2. Ο αριθμός των μελών του ορίζεται στο Καταστατικό και είναι πάντοτε περιττός. Τα μέλη δεν μπορεί να είναι λιγότερα από τρία (3), ένα εκ των οποίων εκλέγεται ως πρόεδρος.

Το Εποπτικό Συμβούλιο συνεδριάζει μία φορά τουλάχιστον στους δύο (2) μήνες.

3. Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου δεν μπορεί να είναι ταυτόχρονα και μέλος του Εποπτικού Συμβουλίου.

4. Έργο του Εποπτικού Συμβουλίου είναι:

α) Ο έλεγχος της τήρησης του νόμου, του Καταστατικού και των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης.

β) Η διενέργεια του διαχειριστικού και λογιστικού ελέγχου του ΔΑ.Σ.Ε. και γενικά η παρακολούθηση της οικονομικής του κατάστασης.

γ) Η εξακρίβωση της βασιμότητας των καταγγελιών και αναφορών των μελών του συνεταιρισμού ή τρίτων που έχουν υποστεί ζημία από τις αποφάσεις και ενέργειες του Δ.Σ. και τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης, με βάση την προβλεπόμενη στο καταστατικό διαδικασία.

δ) Η εισήγηση σχετικά με τα ανωτέρω α', β', γ' ζητήματα στο Δ.Σ. και τη Γ.Σ..

5. Για τη διευκόλυνση του έργου του το Εποπτικό Συμβούλιο λαμβάνει γνώση των βιβλίων, εγγράφων και αποφάσεων, καθώς και κάθε άλλου αναγκαίου στοιχείου και πληροφορίας για την πορεία των υποθέσεων του ΔΑ.Σ.Ε..

6. Το Εποπτικό Συμβούλιο συντάσσει για κάθε διαχειριστική περίοδο αναλυτική έκθεση περί των δραστηριοτήτων του συνεταιρισμού, την οποία υποχρεούται να δημοσιοποιήσει δέκα (10) ημέρες πριν από τη σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης. Την Έκθεση αυτή υποβάλλει ταυτοχρόνως με τη δημοσιοποίησή της στην εποπτεύουσα αρχή του άρθρου 24.

7. Κατά τα λοιπά, όσον αφορά τα θέματα της εκλογής των μελών του Εποπτικού Συμβουλίου, της διάρκειας της θητείας αυτών, της απαρτίας και πλειοψηφίας του Συμβουλίου και της ευθύνης των μελών του, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 20 παράγραφοι 1, 4 και 6 αντίστοιχα.

Άρθρο 23

Μητρώα Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων

1. Για την ενάσκηση της κρατικής αρμοδιότητας και εποπτείας επί των Δ.Α.Σ.Ο. τηρείται σε ηλεκτρονική μορφή:

Α) «Κεντρικό Μητρώο Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Δασεργατών», στη Γενική Διεύθυνση Ανά-πτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υ.Π.ΕΝ.), στο οποίο καταχωρίζονται οι Δασικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις (ΔΑ.Σ.Ε. και Ε.ΔΑ.Σ.Ε.). Στο Κεντρικό Μητρώο εγγράφεται και η ΠΑ.ΣΥ.ΔΑ.Σ.Ο..

Β) «Περιφερειακό Μητρώο Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Δασεργατών», στη Διεύθυνση Δασών του Νομού, στο οποίο καταχωρίζονται οι πρωτοβάθμιες και δευτεροβάθμιες Δασικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις, των οποίων η έδρα υπάγεται στην περιοχή ευθύνης της.

2. Στα ως άνω μητρώα εγγράφονται και οι υφιστάμενοι αναγκαστικοί δασικοί συνεταιρισμοί του άρθρου 46.

3. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας ρυθμίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία εγγραφής στα Μητρώα Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Δασεργατών, οι προϋποθέσεις παραμονής σε αυτά, οι λόγοι διαγραφής από αυτά, τα αναγκαία στοιχεία καταχώρισης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την τήρησή τους. Επίσης, οι σχέσεις κεντρικού και περιφερειακού μητρώου και οι υποχρεώσεις των αρμόδιων υπηρεσιών.

Άρθρο 24

1. Οι ΔΑ.Σ.Ε. υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

2. Η Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας:

α) τηρεί το κεντρικό Μητρώο Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Δασεργατών σε ηλεκτρονική μορφή και εκδίδει τον κωδικό αριθμό καταχώρισης αυτών του άρθρου 2.

β) συνεργάζεται με τις Δασικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις και τις εποπτεύουσες αρχές αυτών για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, παρέχει διευκρινίσεις και εκδίδει οδηγίες εφαρμογής του.

3. Εποπτεύουσα αρχή των Δασικών Συνεταιρισμών Εργασίας είναι η Διεύθυνση Δασών του Νομού η οποία:

α) τηρεί το περιφερειακό μητρώο των Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Δασεργατών της περιοχής ευθύνης της σε ηλεκτρονική μορφή, χορηγεί πιστοποιητικά για την ύπαρξη ή όχι ορισμένης εγγραφής στο μητρώο και συνεργάζεται με τη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος για την ταυτόχρονη ενημέρωση του κεντρικού και περιφερειακού μητρώου,

β) συγκροτεί την επιτροπή του άρθρου 5 και εκδίδει την απόφαση απόκτησης της ταυτότητας του δασεργάτη του ιδίου άρθρου,

γ) υποβοηθά το έργο και τη λειτουργία των ΔΑ.Σ.Ε. της περιοχής ευθύνης της, παρέχοντας σε αυτούς διευκρινήσεις για την εφαρμογή του παρόντος νόμου,

δ) ελέγχει, πριν την ανάθεση των πάσης φύσεως δασικών εργασιών στους συνεταιρισμούς σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, βάσει των δικαιολογητικών και εγγράφων του σχετικού φακέλου που υποβάλλουν υποχρεωτικά οι συνεταιρισμοί:

1) τη λειτουργία σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και του Καταστατικού αυτών,

2) τη δυναμικότητά τους σε μέλη, μηχανικά μέσα, οχήματα και ζώα, καθώς και την οικονομική τους επάρκεια, ιδίως για την έκδοση εγγυητικών επιστολών.

Αν αποδειχθεί ότι τα στοιχεία ή μέρος των στοιχείων του φακέλου που υπέβαλε κάποιος συνεταιρισμός είναι αναληθή, τότε ο συγκεκριμένος συνεταιρισμός αποκλείεται από την ανάθεση εργασιών για ένα έτος.

4. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζονται τα δικαιολογητικά, έγγραφα και λοιπά στοιχεία που υποβάλλουν οι συνεταιρισμοί σύμφωνα με την περίπτωση δ' της παραγράφου 3. Με την ίδια απόφαση ρυθμίζεται η μίσθωση μηχανικών μέσων, μηχανημάτων και ζώων από τους ΔΑ.Σ.Ε..

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Άρθρο 25

Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας

1. Η εσωτερική λειτουργία του ΔΑ.Σ.Ε. ρυθμίζεται από τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας, ο οποίος εγκρίνεται από τη Γενική Συνέλευση μετά από εισήγηση του Δ.Σ.. Η έγκριση αυτή αποτελεί προϋπόθεση νόμιμης λειτουργίας του συνεταιρισμού κατά τον παρόντα νόμο.
2. Η Γενική Συνέλευση για την ψήφιση του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας συνέρχεται υποχρεωτικά μέσα στον πρώτο χρόνο από την έγκριση του Καταστατικού ή την τροποποίησή του κατά τον παρόντα νόμο από το αρμόδιο Ειρηνοδικείο. Η συνέλευση αποφασίζει με τη διαδικασία και ενισχυμένη απαρτία της παραγράφου 3 του άρθρου 17, καθώς και με την ενισχυμένη πλειοψηφία της παραγράφου 2 του άρθρου 18.
3. Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας καθορίζει υποχρεωτικά:
 - α) Τους όρους λειτουργίας του συνεταιρισμού για την εκπλήρωση των σκοπών του.
 - β) Τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μελών για την έγκαιρη και ορθή εκτέλεση των δασικών εργασιών που αναλαμβάνει ο συνεταιρισμός.
 - γ) Τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μελών για τη χρήση των εγκαταστάσεων, των μέσων, των μηχανημάτων και των υπηρεσιών του συνεταιρισμού.
 - δ) Τις κυρώσεις για την αθέτηση των υποχρεώσεων των μελών και τη διαδικασία επιβολής τους.
 - ε) Τα θέματα της τήρησης των λογαριασμών μεταξύ συνεταιρισμού και μελών, ως και μεταξύ συνεταιρισμού και της Ένωσης Δασικών Συνεταιρισμών Εργασίας, αν ο συνεταιρισμός είναι μέλος Ένωσης, καθώς και τα δικαιολογητικά που τηρεί ο συνεταιρισμός για τις συναλλαγές που διενεργεί.
 - στ) Την υποχρέωση του συνεταιρισμού - σε περίπτωση πώλησης των προϊόντων που παράγει, μετά από παραχώρηση σε αυτόν της εκμετάλλευσης δημοσίων δασών κατ' εφαρμογή του άρθρου 136Α του Δασικού Κώδικα (Ν.δ. [86/1969](#), Α' 7) να τα διαθέτει μέσω δημοπρασιών, καθώς και τις λεπτομέρειες διεξαγωγής αυτών. Οι δημοπρασίες διενεργούνται από τριμελή επιτροπή, που εκλέγεται κατ' έτος από τη Γενική Συνέλευση του συνεταιρισμού, στην οποία και υποβάλλει λεπτομερή αναφορά για τις ενέργειές της και τα αποτελέσματα αυτών. Εφόσον η δημοπρασία διάθεσης ματαιωθεί δύο φορές λόγω μη προσέλευσης πλειοδοτών, πιστοποιούμενου τούτου από το οικείο πρακτικό της ως άνω Επιτροπής ή διενεργηθεί δύο φορές και οι προσφερθείσες τιμές κρίνονται ασύμφορες, είναι δυνατή η διάθεση των προϊόντων σε τρίτους με ιδιαίτερη συμφωνία μεταξύ αυτών και του συνεταιρισμού.
4. Το Καταστατικό μπορεί να ορίζει και άλλα θέματα τα οποία θα καθορίζονται υποχρεωτικά στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας.

Άρθρο 26

Είσπραξη απαιτήσεων από τα μέλη

1. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου πιστοποιούνται οι οφειλές των μελών προς το συνεταιρισμό.
2. Το μέλος δικαιούται να ασκήσει ένσταση κατά της απόφασης, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίησή της σε αυτό. Επί της ενστάσεως αποφασίζει η πρώτη μετά την άσκηση της τακτική ή έκτακτη Γενική Συνέλευση.

3. Αν η ένσταση της προηγούμενης παραγράφου δεν ασκηθεί ή απορριφθεί, μπορεί να ζητηθεί η έκδοση διαταγής πληρωμής κατά τους όρους του ΚΠολΔ. Αν η ένσταση γίνει δεκτή, το Διοικητικό Συμβούλιο δικαιούται να προσβάλλει την απόφαση της Γενικής Συνέλευσης σύμφωνα με το άρθρο 19.

Άρθρο 27 **Τηρούμενα βιβλία**

Οι ΔΑ.Σ.Ε. τηρούν υποχρεωτικά τα παρακάτω βιβλία, θεωρημένα από το Ειρηνοδικείο της έδρας τους:

- α) Βιβλίο μητρώου μελών.
- β) Βιβλίο πρακτικών Γενικών Συνελεύσεων.
- γ) Βιβλίο πρακτικών συνεδριάσεων Διοικητικού Συμβουλίου.
- δ) Βιβλίο πρακτικών συνεδριάσεων Εποπτικού Συμβουλίου.
- ε) Βιβλίο απογραφής περιουσιακών στοιχείων (ακινήτων, κινητών, ζωικού κεφαλαίου).
- στ) Βιβλίο ισολογισμού.
- ζ) Βιβλίο ημερησίων εργασιών και καταγραφής εργαζομένων δασεργατών ανά συστάδα, το οποίο πρέπει να επιδεικνύεται κατά τους σχετικούς ελέγχους της οικείας δασικής υπηρεσίας.
- η) Βιβλίο ατυχημάτων.
- θ) Βιβλίο πρακτικών της Επιτροπής Δημοπρασιών.
- ι) Κάθε άλλο βιβλίο που προβλέπεται από το Καταστατικό και τη φορολογική νομοθεσία.

Άρθρο 28 **Διαχειριστική χρήση**

1. Η διαχειριστική χρήση του ΔΑ.Σ.Ε. είναι ετήσια και λήγει την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους.
2. Κατά τη λήξη της χρήσης κλείνονται τα βιβλία του συνεταιρισμού, ενεργείται η απογραφή της περιουσίας του και καταρτίζεται ο ισολογισμός και ο λογαριασμός «Αποτελέσματα χρήσης» με την υποχρεωτική συνδρομή και υπογραφή λογιστή, με τον οποίο συνεργάζεται ο συνεταιρισμός.
3. Με τη λήξη της χρήσης το Διοικητικό Συμβούλιο συντάσσει Απολογισμό Πεπραγμένων για τη δραστηριότητά του κατά την υπόψη χρήση και Πρόγραμμα Δράσης και Ανάπτυξης του συνεταιρισμού για την επόμενη χρήση, το οποίο συνοδεύεται υποχρεωτικά από προϋπολογισμό δαπανών.
4. Το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να καταθέσει στο Εποπτικό Συμβούλιο, ένα (1) μήνα πριν από τη Γενική Συνέλευση, τα στοιχεία της παραγράφου 2, καθώς και τον Απολογισμό Πεπραγμένων, προκειμένου το Εποπτικό Συμβούλιο να συντάξει την κατά το άρθρο 22 παράγραφος 7 αναλυτική και για κάθε δραστηριότητα κατατοπιστική έκθεσή του.
5. Το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται στην πρώτη μετά το τέλος της χρήσης τακτική Γενική Συνέλευση να υποβάλλει για έγκριση τον Απολογισμό Πεπραγμένων, το Πρόγραμμα Δράσης και Ανάπτυξης, τον ισολογισμό και λογαριασμό «Αποτελέσματα χρήσης». Πριν από την ψηφοφορία η Γενική Συνέλευση λαμβάνει γνώση της σχετικής έκθεσης του Εποπτικού Συμβουλίου.

6. Η μη έγκριση του ισολογισμού από τη Γενική Συνέλευση ισοδυναμεί με υποβολή και υπερψήφιση πρότασης μορφής κατά του Διοικητικού Συμβουλίου, επιφέρει την παραίτησή του και την προκήρυξη και διενέργεια εκλογών για την ανάδειξη νέου Διοικητικού Συμβουλίου εντός διμήνου από την ημέρα της Γενικής Συνέλευσης. Η Γενική Συνέλευση στην ίδια συνεδρίαση ορίζει την ημερομηνία των εκλογών και εκλέγει προσωρινό Διοικητικό Συμβούλιο με αποκλειστική αρμοδιότητα τη διενέργεια των εκλογών και την εξυπηρέτηση των πάγιων και ανελαστικών υποχρεώσεων του συνεταιρισμού.

7. Αν δεν εγκριθεί από τη Γενική Συνέλευση ο απολογισμός πεπραγμένων του Διοικητικού Συμβουλίου, η Γενική Συνέλευση αποφασίζει για την ανάκληση όλου ή μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου. Εφόσον ανακληθεί το σύνολο του Διοικητικού Συμβουλίου ή η πλειοψηφία των μελών του, ακολουθείται η διαδικασία της παραγράφου 6 για την ανάδειξη νέου Διοικητικού Συμβουλίου. Αν ανακληθεί η μειοψηφία των μελών του, αυτά αντικαθίστανται από τους επιλαχόντες και σε περίπτωση έλλειψης επιλαχόντων η ίδια Γενική Συνέλευση εκλέγει τα νέα μέλη η θητεία των οποίων διαρκεί μέχρι τη λήξη της θητείας του Διοικητικού Συμβουλίου.

8. Ο ισολογισμός και ο Λογαριασμός «Αποτελέσματα Χρήσης», ο Απολογισμός Πεπραγμένων και το Πρόγραμμα Δράσης και Ανάπτυξης του ΔΑ.Σ.Ε. μετά την ψήφισή τους από τη Γενική Συνέλευση και εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών υποβάλλονται με ευθύνη του Διοικητικού Συμβουλίου στην εποπτεύουσα αρχή και την οικεία Ε.ΔΑ.Σ.Ε. και φυλάσσονται σε ειδικό φάκελο που τηρούν οι ανωτέρω για κάθε συνεταιρισμό.

Άρθρο 29

Διαχειριστικό υπόλοιπο - αποθεματικά

1. Το καθαρό πλεόνασμα της διαχειριστικής χρήσης προκύπτει όταν από τα ακαθάριστα έσοδα του ΔΑ.Σ.Ε. αφαιρεθούν οι κάθε είδους δαπάνες, ζημιές και αποσβέσεις.

2. Ποσοστό τουλάχιστον δέκα τοις εκατό (10%) από το καθαρό πλεόνασμα της διαχειριστικής χρήσης περιέρχεται σε λογαριασμό τακτικού αποθεματικού, μέχρις ότου το συνολικό ποσό φθάσει στο ύψος τουλάχιστον της συνολικής αξίας των συνεταιριστικών μερίδων, οπότε η κράτηση παύει να είναι υποχρεωτική. Η κράτηση αυτή επαναφέρεται όταν το τακτικό αποθεματικό υστερήσει έναντι του συνολικού ποσού των συνεταιριστικών μερίδων. Το Καταστατικό μπορεί να προβλέπει μεγαλύτερο ύψος αποθεματικού και ποσοστού κράτησης.

3. Στο τακτικό αποθεματικό περιέρχονται ακόμα:

α) Τα πρόστιμα που προβλέπονται από το καταστατικό και τα ποσά που προέρχονται από ποινικές ρήτρες.

β) Τα έσοδα που περιέρχονται στη συνεταιριστική οργάνωση από χαριστική αιτία, εκτός εάν υπάρχει ειδικός όρος.

Το τακτικό αποθεματικό χρησιμοποιείται για την αντικατάσταση και συντήρηση του παγίου κεφαλαίου, για την ανάπτυξη του συνεταιρισμού και ως κεφάλαιο κίνησης.

4. Μετά την αφαίρεση του ποσοστού για τη δημιουργία του τακτικού αποθεματικού η Γενική Συνέλευση μπορεί να αποφασίσει με την αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία των άρθρων 17 παράγραφος 3 και 18 παράγραφος 2 την κράτηση ποσοστού από το καθαρό πλεόνασμα της

διαχειριστικής χρήσης για τη δημιουργία έκτακτου αποθεματικού.

Το έκτακτο αποθεματικό χρησιμοποιείται για την κάλυψη των κάθε είδους ζημιών του συνεταιρισμού. Οι ζημιές στα περιουσιακά στοιχεία των μελών καλύπτονται μόνο, όταν η χρήση τους έχει παραχωρηθεί στο συνεταιρισμό.

5. Το απομένον υπόλοιπο του καθαρού πλεονάσματος της διαχειριστικής χρήσης διανέμεται στα μέλη σύμφωνα με το Καταστατικό. Η Γενική Συνέλευση μπορεί να αποφασίσει με την αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία των άρθρων 17 παράγραφος 3 και 18 παράγραφος 2, να μην διανεμηθεί μέρος ή και όλο το απομένον καθαρό πλεόνασμα της διαχειριστικής χρήσης στα μέλη του συνεταιρισμού, αλλά να χρησιμοποιηθεί για την κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών.

Άρθρο 30

Έκτακτη εισφορά

1. Αν ο ΔΑ.Σ.Ε. αδυνατεί να πληρώσει τις ληξιπρόθεσμες οφειλές του ή αν κατά τη σύνταξη του ισολογισμού διαπιστωθεί ότι το παθητικό υπερβαίνει το ενεργητικό κατά το ένα τρίτο (1/3) του συνολικού ποσού της ευθύνης όλων των μελών ή αν υποβληθεί αίτηση κήρυξης σε πτώχευση του ΔΑ.Σ.Ε. από πιστωτή που έχει έννομο συμφέρον ή από το Διοικητικό Συμβούλιο του ΔΑ.Σ.Ε., το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να συγκαλέσει αμέσως τη Γενική Συνέλευση με θέμα την επιβολή έκτακτης εισφοράς στα μέλη.

2. Στη Γενική Συνέλευση υποβάλλεται ισολογισμός και έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου για την περιουσιακή κατάσταση του ΔΑ.Σ.Ε. και την προτεινόμενη έκτακτη εισφορά.

3. Η έκτακτη εισφορά επιβάλλεται στα μέλη αν το αποφασίσει η Γενική Συνέλευση με την αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία των άρθρων 17 παράγραφος 3 και 18 παράγραφος 2. Η έκτακτη εισφορά πρέπει να είναι μέσα στα όρια της περιορισμένης ευθύνης των μελών που προβλέπεται στο άρθρο 12. Η εισφορά αυτή βαρύνει και τα μέλη που αποχώρησαν για οποιονδήποτε λόγο μέσα στο προηγούμενο της Γενικής Συνέλευσης διαχειριστικό έτος.

4. Η εισφορά καταβάλλεται μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από τη λήψη της απόφασης στη Γενική Συνέλευση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄

ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ - ΠΤΩΧΕΥΣΗ ΔΙΑΛΥΣΗ - ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ

Άρθρο 31

Συγχώνευση - διαδικασία

1. Δύο ή περισσότεροι ΔΑ.Σ.Ε. μπορεί να συγχωνευθούν. Η συγχώνευση πραγματοποιείται είτε με την ίδρυση νέου ΔΑ.Σ.Ε., είτε με την απορρόφηση ενός ή περισσότερων ΔΑ.Σ.Ε. από άλλον.

2. Για τη συγχώνευση απαιτούνται διαδοχικά:

α) Απόφαση των Γενικών Συνελεύσεων των υπό συγχώνευση συνεταιρισμών, η οποία λαμβάνεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 17 και 18.

β) Απογραφή και αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευόμενων συνεταιρισμών, η οποία γίνεται στην τρέχουσα αξία των εκτιμώμενων στοιχείων από επιτροπή στην οποία

συμμετέχουν ένας (1) εκπρόσωπος από κάθε συγχωνευόμενο συνεταιρισμό και ένας (1) εκπρόσωπος της εποπτεύουσας αρχής. Για την απογραφή και αποτίμηση η παραπάνω επιτροπή συντάσσει έκθεση.

γ) Έγγραφο κατάρτιση σχεδίου πράξης συγχώνευσης, το οποίο περιέχει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: αα) την επωνυμία, την έδρα των ΔΑ.Σ.Ε. που συμμετέχουν στη συγχώνευση, τον αριθμό καταχώρισης των καταστατικών τους και των τροποποιήσεων αυτών στο Ειδικό Δημόσιο Βιβλίο Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων που τηρείται στο Ειρηνοδικείο, τον κωδικό αριθμό καταχώρισης στο Μητρώο Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Δασεργατών (ΜΗ.ΔΑ.Σ.Ο.) της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, καθώς και τη μορφή της συγχώνευσης που θα επέλθει, ββ) την ακριβή καταγραφή και περιγραφή των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευόμενων ΔΑ.Σ.Ε., σύμφωνα με την έκθεση της επιτροπής του ανωτέρω στοιχείου β', γγ) την ημερομηνία από την οποία οι πράξεις των συγχωνευόμενων ΔΑ.Σ.Ε. θεωρούνται λογιστικά τελούμενες για λογαριασμό του νέου ΔΑ.Σ.Ε., και δδ) εφόσον πρόκειται για συγχώνευση με σύσταση νέου ΔΑ.Σ.Ε., το καταστατικό αυτού, που πρέπει να περιλαμβάνει όσα στοιχεία αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2, ενώ, αν η συγχώνευση γίνεται με απορρόφηση, τις αλλαγές οι οποίες ενδεχομένως θα επέλθουν λόγω της συγχώνευσης στο καταστατικό του απορροφώντος ΔΑ.Σ.Ε..

δ) Απόφαση κοινής Γενικής Συνέλευσης των υπό συγχώνευση ΔΑ.Σ.Ε., με την οποία: αα) εγκρίνεται το σχέδιο πράξης συγχώνευσης, ββ) αν υπάρχει ανισότητα συνεταιριστικών μερίδων μεταξύ των υπό συγχώνευση ΔΑ.Σ.Ε., καθορίζεται το ύψος της νέας συνεταιριστικής μερίδας, ο τρόπος καταβολής της διαφοράς για τα μέλη που έχουν μερίδες μικρότερες από τη νέα και διευθέτησης της διαφοράς για τα μέλη που έχουν μεγαλύτερες, γγ) εξουσιοδοτούνται οι νόμιμοι εκπρόσωποι των υπό συγχώνευση ΔΑ.Σ.Ε. για την υπογραφή της ανωτέρω πράξης, και δδ) εφόσον πρόκειται για συγχώνευση με σύσταση νέου συνεταιρισμού, εκλέγεται το προσωρινό Διοικητικό Συμβούλιο αυτού.

ε) Δημοσίευση του σχεδίου πράξης συγχώνευσης που εγκρίθηκε σύμφωνα με το στοιχείο δ' σε μία εφημερίδα ευρείας κυκλοφορίας της περιφερειακής ενότητας, στην οποία υπάγεται η έδρα των συγχωνευόμενων ΔΑ.Σ.Ε., καθώς και στους διαδικτυακούς τους τόπους, εφόσον διαθέτουν, εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την ημερομηνία λήψης της ως άνω απόφασης της Γενικής Συνέλευσης.

στ) Υπογραφή της πράξης συγχώνευσης από τους νομίμους εκπροσώπους των συγχωνευόμενων ΔΑ.Σ.Ε..

ζ) Έγκριση της πράξης συγχώνευσης, σύμφωνα με το άρθρο 3, η οποία παρέχεται, αφού υποβληθούν στο αρμόδιο δικαστήριο όλα τα έγγραφα που αναφέρονται στα στοιχεία α' έως στ', και εξακριβωθεί από το δικαστήριο αυτό η τήρηση των αντιστοίχων διατυπώσεων, καθώς και η νομιμότητα κάθε σχετικής πράξης και

η) Καταχώριση της πράξης συγχώνευσης στο οικείο βιβλίο και αποστολή αυτής, καθώς και της σχετικής απόφασης του Ειρηνοδικείου στην αρμόδια αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 3. Από τις ενέργειες που απαιτούνται για την ολοκλήρωση των ανωτέρω διατυπώσεων αα) εκείνες που αφορούν τις διατυπώσεις οι οποίες ορίζονται στα στοιχεία β', γ', δ' και ε' γίνονται με επιμέλεια των Διοικητικών Συμβουλίων των υπό συγχώνευση ΔΑ.Σ.Ε., και ββ) εκείνες που αφορούν τη διατύπωση που ορίζεται στο στοιχείο ζ' γίνονται με επιμέλεια, αν μεν πρόκειται για συγχώνευση με σύσταση νέου ΔΑ.Σ.Ε., του προσωρινού Διοικητικού Συμβουλίου αυτού, το οποίο εκλέχθηκε σύμφωνα με το στοιχείο δ', περίπτωση γγ', ενώ, αν πρόκειται για συγχώνευση με απορρόφηση,

του Διοικητικού Συμβουλίου του απορροφώντος ΔΑ.Σ.Ε..

3. Η συγχώνευση συντελείται από την καταχώριση της σχετικής πράξης στο οικείο βιβλίο του άρθρου 3, σύμφωνα με το στοιχείο η' της προηγούμενης παραγράφου. Από την ημερομηνία της καταχώρισης αυτής, επέρχονται αυτοδίκαια, ταυτόχρονα και χωρίς καμία άλλη διατύπωση τόσο για τους συγχωνευόμενους ΔΑ.Σ.Ε. όσο και έναντι των τρίτων τα ακόλουθα αποτελέσματα:

α) Αν πρόκειται για συγχώνευση με ίδρυση νέου ΔΑ.Σ.Ε., ο νέος αυτός ΔΑ.Σ.Ε. υποκαθίσταται στο σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συγχωνευόμενων ΔΑ.Σ.Ε., οι συγχωνευόμενοι ΔΑ.Σ.Ε. παύουν να υφίστανται, τα μέλη αυτών, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 5, γίνονται μέλη του νέου ΔΑ.Σ.Ε., με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το καταστατικό του, συγκαλούνται δε από το προσωρινό Διοικητικό Συμβούλιο αυτού σε γενική συνέλευση για την εκλογή των οργάνων του μέσα σε ένα (1) μήνα από την παραπάνω καταχώριση, και οι δίκες με διάδικο οποιονδήποτε από τους συγχωνευόμενους ΔΑ.Σ.Ε. συνεχίζονται από τον νέο ΔΑ.Σ.Ε. χωρίς καμία περαιτέρω διατύπωση.

β) Αν πρόκειται για συγχώνευση με απορρόφηση, ο απορροφών ΔΑ.Σ.Ε. υποκαθίσταται στο σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του ή των απορροφώμενων, οι απορροφώμενοι ΔΑ.Σ.Ε. παύουν να υφίστανται, τα μέλη αυτών, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 5, γίνονται μέλη του απορροφώντος και οι δίκες με διάδικο οποιονδήποτε από τους απορροφώμενους ΔΑ.Σ.Ε. συνεχίζονται από τον απορροφόντα χωρίς καμία περαιτέρω διατύπωση.

4. Η υποκατάσταση των πρώτων εδαφίων των στοιχείων α' και β' της προηγούμενης παραγράφου εκτείνεται και στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από άδεια ή παραχώρηση δημόσιας αρχής και εξομοιώνεται με καθολική διαδοχή. Οι προβλεπόμενες από την ισχύουσα νομοθεσία ιδιαίτερες διατυπώσεις για τη μεταβίβαση ορισμένων περιουσιακών στοιχείων, ισχύουν και στην περίπτωση συγχώνευσης.

5. Αν πρόκειται για συγχώνευση με σύσταση νέου ΔΑ.Σ.Ε., ο νέος αυτός ΔΑ.Σ.Ε. εγγράφεται στο Μητρώο Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Δασεργατών και λαμβάνει τον κωδικό αριθμό καταχώρισης αυτού, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην υπουργική απόφαση της παραγράφου 2 του άρθρου 23. Στην περίπτωση αυτή, οι ΔΑ.Σ.Ε. που συγχωνεύτηκαν διαγράφονται από το Μητρώο και τίθενται στο αρχείο. Το ίδιο συμβαίνει και με τους ΔΑ.Σ.Ε. που απορροφήθηκαν, αν πρόκειται για συγχώνευση με απορρόφηση. Μέλη ΔΑ.Σ.Ε. που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 5 και δεν επιθυμούν τη συγχώνευση, μπορούν να αποχωρήσουν σύμφωνα με τους όρους του Καταστατικού του υπό συγχώνευση ΔΑ.Σ.Ε., του οποίου είναι μέλη.

6. Οι συνεταιριστικές μερίδες των ΔΑ.Σ.Ε. που συγχωνεύτηκαν, μετά την αφαίρεση της αξίας των μερίδων των μελών που αποχώρησαν, αποτελούν το κεφάλαιο του νέου ΔΑ.Σ.Ε., αν πρόκειται για συγχώνευση με σύσταση τέτοιου νέου συνεταιρισμού, ή το κεφάλαιο του απορροφώντος ΔΑ.Σ.Ε., αν πρόκειται για συγχώνευση με απορρόφηση.

Άρθρο 32

Πτώχευση - Διαδικασία

1. Αν υποβληθεί αίτηση κήρυξης του ΔΑ.Σ.Ε. σε πτώχευση από το Διοικητικό Συμβούλιο αυτού ή αν έχει κατατεθεί αίτηση για την κήρυξή του σε πτώχευση από πιστωτή, το Διοικητικό Συμβούλιο συγκαλεί αμέσως τη Γενική Συνέλευση με θέμα την επιβολή έκτακτης εισφοράς, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 30, προκειμένου να αποφευχθεί η κήρυξη της πτώχευσης.
2. Μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την κατάθεση της αίτησης πτώχευσης της προηγούμενης παραγράφου, αν αυτή έχει υποβληθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο, ή από την επίδοση αυτής στο ΔΑ.Σ.Ε., αν η αίτηση πτώχευσης έχει υποβληθεί από πιστωτή, το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να δηλώσει στο πτωχευτικό δικαστήριο, αν συνεχίζει ή όχι τις πληρωμές.
3. Το πτωχευτικό δικαστήριο προσδιορίζει δικάσιμο για την εκδίκαση της αίτησης μετά την πάροδο της προθεσμίας της προηγούμενης παραγράφου και αν διαπιστώσει ότι εξακολουθεί η κατάσταση παύσης των πληρωμών λόγω αποτυχίας της διαδικασίας του άρθρου 30, κηρύσσει το συνεταιρισμό σε πτώχευση.
4. Από την κήρυξή του σε πτώχευση, ο ΔΑ.Σ.Ε. λύεται. Η πτώχευση του συνεταιρισμού δεν συνεπάγεται την πτώχευση των μελών του.
5. Αν επιτευχθεί πτωχευτικός συμβιβασμός, αυτός επικυρώνεται από το πτωχευτικό δικαστήριο, οπότε ο ΔΑ.Σ.Ε. αναβιώνει και συνεχίζει τις εργασίες του. Η απόφασης επικύρωσης του πτωχευτικού συμβιβασμού υποβάλλεται από τον ίδιο στο αρμόδιο Ειρηνοδικείο για την καταχώρισή της στο βιβλίο Δασικών Συνεταιρισμών που τηρείται εκεί, καθώς και στη Διεύθυνση Δασών του Νομού, για την καταχώρισή της στο Περιφερειακό Μητρώο Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Δασεργατών.
6. Κατά τα λοιπά, έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του Πτωχευτικού Κώδικα.

Άρθρο 33 **Λύση**

1. Ο ΔΑ.Σ.Ε. λύεται:
 - α) Αυτοδίκαια, στις εξής περιπτώσεις:
 - αα) αν τα μέλη του μειωθούν κάτω του ελάχιστου απαιτούμενου αριθμού των μελών και εφόσον εντός δύο (2) ετών από τη μείωση δεν συμπληρωθεί ο ως άνω απαιτούμενος ελάχιστος αριθμός των μελών του,
 - ββ) αν έληξε ο χρόνος διάρκειάς του, που ορίζεται στο Καταστατικό και δεν αποφασίστηκε η παράτασή του από τη Γενική Συνέλευση,
 - γγ) αν αποφασίσει τη λύση η Γενική Συνέλευση με την εξαιρετική απαρτία και πλειοψηφία των άρθρων 17 παράγραφος 3 και 18 παράγραφος 2,
 - δδ) αν κηρυχθεί σε κατάσταση πτώχευσης, εκτός αν ακολουθήσει πτωχευτικός συμβιβασμός.
 - β) Με απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου της έδρας του ΔΑ.Σ.Ε. που εκδίδεται κατά την εκουσία δικαιοδοσία μετά από αίτηση του Διοικητικού ή Εποπτικού Συμβουλίου, ή των 2/3 του συνολικού αριθμού των μελών του ή της εποπτεύουσας αρχής, στις εξής περιπτώσεις:
 - αα) αν η λειτουργία του ΔΑ.Σ.Ε. έχει αποβεί παράνομη,
 - ββ) αν ο ΔΑ.Σ.Ε. αδρανεί για δύο (2) τουλάχιστον διαχειριστικές χρήσεις ή αν από τη μείωση της δραστηριότητάς του για μεγάλο χρονικό διάστημα, συνάγεται εγκατάλειψη του σκοπού του,

γγ) αν ο ΔΑ.Σ.Ε. αδυνατεί να εκλέξει διοίκηση ή να διορίσει προσωρινή για χρονικό διάστημα ενός έτους.

2. Η λύση του συνεταιρισμού επέρχεται:

α) Στην περίπτωση αα' του στοιχείου α' της προηγούμενης παραγράφου, μόλις συμπληρωθεί ένα (1) έτος από τότε που τα μέλη του μειώθηκαν κάτω των είκοσι πέντε (25) και εφόσον εντός του έτους αυτού δεν συμπληρώθηκε ο ως άνω απαιτούμενος ελάχιστος αριθμός των είκοσι πέντε (25) μελών.

β) Στην περίπτωση ββ' του στοιχείου α' της προηγούμενης παραγράφου, από τη λήξη του χρόνου διάρκειάς του.

γ) Στην περίπτωση γγ' του στοιχείου α' της προηγούμενης παραγράφου, από την ημερομηνία που η Γενική Συνέλευση έλαβε την απόφασή της ή σε περίπτωση προσβολής της, σύμφωνα με το άρθρο 19, από την ημερομηνία που δημοσιεύθηκε η τελεσίδικη απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου.

δ) Στην περίπτωση δδ' του στοιχείου α' της προηγούμενης παραγράφου, από την ημερομηνία της τελεσιδικίας της δικαστικής απόφασης που κήρυξε τον ΔΑ.Σ.Ε. σε κατάσταση πτώχευσης.

ε) Στις περιπτώσεις αα', ββ' και γγ' του στοιχείου β' της προηγούμενης παραγράφου, από την τελεσιδικία της δικαστικής απόφασης που κήρυξε τη λύση του ΔΑ.Σ.Ε..

3. Η λύση του συνεταιρισμού γνωστοποιείται από τον Πρόεδρο του Εποπτικού Συμβουλίου στην Ε.ΔΑ.Σ.Ε., την εποπτεύουσα αρχή και τη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του Υ.Π.Ε.Ν. και καταχωρίζεται στο ειδικό δημόσιο βιβλίο των Δασικών Συνεταιρισμών του Ειρηνοδικείου, στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει ο συνεταιρισμός.

Άρθρο 34 Εκκαθάριση

1. Τη λύση του ΔΑ.Σ.Ε. ακολουθεί η εκκαθάριση, η οποία διενεργείται σύμφωνα με τις αμέσως επόμενες διατάξεις, με εξαίρεση την περίπτωση της πτώχευσης.

2. Η εκκαθάριση διενεργείται από το Εποπτικό Συμβούλιο. Η Γενική Συνέλευση του Συνεταιρισμού ή το αρμόδιο δικαστήριο κατά τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας μετά από αίτηση παντός έχοντος έννομο συμφέρον, μπορούν με απόφασή τους να ορίσουν άλλους εκκαθαριστές. Λόγους αντικατάστασης των εκκαθαριστών αποτελούν ιδίως ο θάνατος, η παραίτηση, η αδράνεια ή η μόνιμη αδυναμία των εκκαθαριστών να ασκήσουν τα καθήκοντά τους.

3. Το νομικό πρόσωπο του ΔΑ.Σ.Ε. εξακολουθεί να υφίσταται μέχρι τη λήξη της εκκαθάρισης και για τις ανάγκες αυτής. Το Εποπτικό Συμβούλιο παραμένει το ίδιο, έστω και αν στο μεταξύ λήξει η θητεία του.

Άρθρο 35 Ενέργειες εκκαθαριστών

1. Οι εκκαθαριστές έχουν όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του Διοικητικού Συμβουλίου.

2. Με την έναρξη της εκκαθάρισης οι εκκαθαριστές προβαίνουν σε απογραφή της περιουσίας του συνεταιρισμού και συντάσσεται ο ισολογισμός με την υποχρεωτική συνδρομή και υπογραφή λογιστή. Ο ισολογισμός υποβάλλεται στην εποπτεύουσα αρχή και στην Ε.ΔΑ.Σ.Ε. της οποίας ο συνεταιρισμός είναι μέλος. Αν η εκκαθάριση παρατείνεται, ο ισολογισμός συντάσσεται στο τέλος κάθε χρόνου. Ο τελικός ισολογισμός καταρτίζεται στο τέλος της εκκαθάρισης.

3. Οι εκκαθαριστές φροντίζουν χωρίς καθυστέρηση για τη διεκπεραίωση των εκκρεμών υποθέσεων και τη ρύθμιση των εκκρεμών λογαριασμών του συνεταιρισμού. Γνωστοποιούν τη διάλυση του συνεταιρισμού σε μία ημερήσια ή περιοδικού τύπου εφημερίδα, η οποία εκδίδεται στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση της έδρας του και καλούν τους πιστωτές να αναγγείλουν τις απαιτήσεις τους.

4. Η περιουσία του ΔΑ.Σ.Ε. σε περίπτωση λύσης ρευστοποιείται μέσω δημοπρασίας. Από το προϊόν της εκκαθάρισης εξοφλούνται τα ληξιπρόθεσμα χρέη του συνεταιρισμού προς τρίτους κατά τη σειρά που ορίζει ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας. Τα ποσά των επίδικων και μη ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων κατατίθενται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

5. Αν στην περιουσία του ΔΑ.Σ.Ε. περιλαμβάνονται ακίνητα, μέλος ή πιστωτής αυτού μπορεί να ζητήσει από το Ειρηνοδικείο της έδρας του συνεταιρισμού, το οποίο δικάζει κατά τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας, να καθορίσει την κατώτερη τιμή πώλησης αυτών. Η απόφαση του Ειρηνοδικείου δεσμεύει τους εκκαθαριστές και δεν υπόκειται σε τακτικά ή έκτακτα ένδικα μέσα. Αν για ένα (1) έτος μετά την έκδοση της απόφασης του Ειρηνοδικείου δεν καταστεί δυνατή η εκποίηση ακινήτων του ΔΑ.Σ.Ε., τότε παύει να ισχύει η δέσμευση της παρούσας παραγράφου. Το υπόλοιπο του ενεργητικού που απομένει μετά την κάλυψη των απαιτήσεων των τρίτων και την απόδοση των συνεταιριστικών μερίδων διανέμεται στα μέλη.

6. Οι λογαριασμοί της εκκαθάρισης και ο τελικός ισολογισμός εγκρίνονται από τη Γενική Συνέλευση. Αν η σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης είναι αδύνατη ή δεν εγκριθούν οι λογαριασμοί της εκκαθάρισης, αυτοί κατατίθενται από τους εκκαθαριστές στο Ειρηνοδικείο και ζητείται απ' αυτό η έγκρισή τους από τους εκκαθαριστές ή μέλη που εκπροσωπούν το 1/3 του αριθμού των μελών. Η εκκαθάριση τελειώνει με την καταχώριση της εγκριτικής απόφασης της Γενικής Συνέλευσης στο ειδικό δημόσιο βιβλίο των Δασικών Συνεταιρισμών του Ειρηνοδικείου, στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει ο συνεταιρισμός ή, στην περίπτωση αδυναμίας σύγκλησης Γενικής Συνέλευσης, με την κατάθεση του τελικού ισολογισμού στο Ειρηνοδικείο. Αντίγραφο της εγκριτικής απόφασης της Γενικής Συνέλευσης αποστέλλεται στην Εποπτεύουσα Αρχή.

7. Τα βιβλία και τα αρχεία του ΔΑ.Σ.Ε. που λύθηκε παραδίδονται στην οικία Διεύθυνση Δασών του Νομού, φυλάσσονται για δέκα (10) έτη και είναι προσιτά στους ενδιαφερόμενους, με εξαίρεση τα βιβλία και στοιχεία που τηρούνται με βάση τη φορολογική νομοθεσία, τα οποία διατηρούνται στον εκάστοτε οριζόμενο από τις σχετικές φορολογικές διατάξεις χρόνο παραγραφής του δικαιώματος του Δημοσίου για επιβολή φόρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ΄

ΕΝΩΣΕΙΣ ΔΑΣΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Άρθρο 36

Ενώσεις Δασικών Συνεταιρισμών Εργασίας (Ε.ΔΑ.Σ.Ε.) - Σύσταση

1. Πέντε (5) ή περισσότεροι ΔΑ.Σ.Ε. που έχουν την έδρα τους στην ίδια Περιφερειακή Ενότητα μπορεί να συνιστούν την Ένωση Δασικών Συνεταιρισμών Εργασίας της Περιφερειακής Ενότητας (Ε.ΔΑ.Σ.Ε.). Σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα συνιστάται μόνο μία Ε.ΔΑ.Σ.Ε.. Αν οι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Δασεργατών ΔΑ.Σ.Ε. που έχουν την έδρα τους στην ίδια Περιφερειακή Ενότητα είναι λιγότεροι του αριθμού πέντε (5) επιτρέπεται κατ' εξαίρεση:

α) η σύσταση Ε.ΔΑ.Σ.Ε. με μικρότερο αριθμό μελών, τα οποία όμως δεν είναι δυνατόν να είναι λιγότερα από τρία (3) ή
β) να γίνουν οι ΔΑ.Σ.Ε. της συγκεκριμένης Περιφερειακής Ενότητας μέλη Ε.ΔΑ.Σ.Ε. όμορης Περιφερειακής Ενότητας.

2. Η Ε.ΔΑ.Σ.Ε. είναι δασική συνεταιριστική οργάνωση δευτέρου βαθμού. Έδρα της Ε.ΔΑ.Σ.Ε. είναι η έδρα της οικείας Περιφερειακής Ενότητας. Για τα έντυπα της Ένωσης ισχύουν όσα ορίζονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 2 για τους ΔΑ.Σ.Ε..

3. Για τη σύσταση Ε.ΔΑ.Σ.Ε. απαιτείται απόφαση των Γενικών Συνελεύσεων όλων των ΔΑ.Σ.Ε. που σκοπεύουν να συστήσουν την Ε.ΔΑ.Σ.Ε., η σύνταξη Καταστατικού και η υπογραφή του από τους εκπροσώπους των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών, καθώς και η έγκρισή του από το Ειρηνοδικείο της έδρας της Ε.ΔΑ.Σ.Ε., καθώς και η καταχώριση στο οικείο βιβλίο, σύμφωνα με το άρθρο 3, που εφαρμόζεται ανάλογα.

4. Τα μέλη της Ε.ΔΑ.Σ.Ε. που έχασαν για οποιοδήποτε λόγο τις προϋποθέσεις νόμιμης λειτουργίας και διαγράφηκαν από το Μητρώο Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Δασεργατών χάνουν αυτοδίκαια την ιδιότητα του μέλους της Ένωσης και διαγράφονται από το Μητρώο μελών της.

Άρθρο 37

Ενώσεις Δασικών Συνεταιρισμών Εργασίας - Σκοπός - Δραστηριότητες - Καταστατικό - Εποπτεία

1. Σκοπός της Ε.ΔΑ.Σ.Ε. είναι ο συντονισμός και η ενίσχυση του έργου των ΔΑ.Σ.Ε. που είναι μέλη της.

2. Η Ε.ΔΑ.Σ.Ε. για την εκπλήρωση του σκοπού της μπορεί να αναπτύσσει τις ακόλουθες δραστηριότητες:

α) Παρέχει στα μέλη της κάθε συνδρομή και φροντίζει για τον εφοδιασμό τους με μέσα και υλικά, που είναι απαραίτητα στις δασικές εργασίες, στον πρωτογενή ή δευτερογενή τομέα.
β) Φροντίζει, για λογαριασμό των μελών της, για τη διαφήμιση, διακίνηση και εμπορία, μέσω δημοπρασίας, των δασικών προϊόντων τους, εφαρμοζομένου ως προς τη διενέργεια της δημοπρασίας, αναλόγως του εδαφίου στ' της παραγράφου 3 του άρθρου 25.
γ) Ιδρύει και διευθύνει μονάδες επεξεργασίας και μεταποίησης των προϊόντων των μελών της, μόνο όταν για τη λειτουργία τους απαιτείται η συνεργασία δύο ή περισσότερων μελών της Ένωσης.
δ) Φροντίζει για την εκπαίδευση και επιμόρφωση των μελών της με κύκλους σεμιναρίων ή με

κάθε άλλο πρόσφορο τρόπο.

3. Η Ε.ΔΑ.Σ.Ε. δεν μπορεί να αναλαμβάνει για λογαριασμό της ή για λογαριασμό των μελών της δασικές εργασίες. Στις δασικές εργασίες δραστηριοποιούνται αποκλειστικά οι πρωτοβάθμιοι δασικοί συνεταιρισμοί εργασίας.

4. Κατά τα λοιπά, για τα θέματα του περιεχομένου και του τύπου του Καταστατικού εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 4.

5. Εποπτεύουσα αρχή της Ε.ΔΑ.Σ.Ε. είναι η Γενική Διεύθυνση Δασών και Αγροτικών Υποθέσεων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης στην οποία βρίσκεται η έδρα της Ένωσης. Η Ε.ΔΑ.Σ.Ε. καταχωρείται στο περιφερειακό Μητρώο Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Δασεργατών της Διεύθυνσης Δασών του Νομού στον οποίο υπάγεται η έδρα της Ένωσης.

Άρθρο 38 **Όργανα της Ε.ΔΑ.Σ.Ε.**

1. Όργανα της Ε.ΔΑ.Σ.Ε. είναι:

- α) Η Γενική Συνέλευση
- β) Το Διοικητικό Συμβούλιο
- γ) Το Εποπτικό Συμβούλιο

2. Η Γενική Συνέλευση απαρτίζεται από τους αντιπροσώπους των ΔΑ.Σ.Ε. που είναι μέλη της, οι οποίοι εκλέγονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 21.

3. Ο αντιπρόσωπος κάθε ΔΑ.Σ.Ε. που είναι μέλος της Ε.ΔΑ.Σ.Ε. εκπροσωπεί το ΔΑ.Σ.Ε. στη Γενική Συνέλευση της Ε.ΔΑ.Σ.Ε., δεσμευόμενος, κατά την ενάσκηση των παραπάνω καθηκόντων του, από τις σχετικές αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων του οικείου ΔΑ.Σ.Ε..

4. Κάθε ΔΑ.Σ.Ε. αντιπροσωπεύεται στην Ένωση ανάλογα με τον αριθμό των μελών του. Για κάθε δέκα (10) μέλη ΔΑ.Σ.Ε. εκλέγεται από αυτόν ένας αντιπρόσωπος. Αν με την αναλογία αυτή προκύπτει υπόλοιπο μελών ίσο ή μεγαλύτερο από πέντε (5) τότε εκλέγεται ένας επιπλέον αντιπρόσωπος.

5. Κάθε αντιπρόσωπος έχει μία ψήφο. Στη Γενική Συνέλευση μπορούν να συμμετέχουν οι Πρόεδροι των πρωτοβάθμιων ΔΑ.Σ.Ε. μελών της Ε.ΔΑ.Σ.Ε. χωρίς δικαίωμα ψήφου. Οι αντιπρόσωποι των ΔΑ.Σ.Ε. που δεν έχουν εκπληρώσει τις οικονομικές τους υποχρεώσεις προς την Ε.ΔΑ.Σ.Ε., σύμφωνα με το Καταστατικό της, δεν έχουν δικαίωμα ψήφου στη Γενική Συνέλευση και δεν υπολογίζονται στην απαρτία αυτής. Επίσης, δεν μπορούν να εκλεγούν μέλη του Διοικητικού και Εποπτικού Συμβουλίου της Ε.ΔΑ.Σ.Ε..

6. Η θητεία των αντιπροσώπων είναι τριετής. Σε κάθε περίπτωση όμως λήγει πάντοτε με τη λήξη της θητείας του Δ.Σ του ΔΑ.Σ.Ε..

7. Η ιδιότητα του αντιπροσώπου αποβάλλεται όταν ο αντιπρόσωπος παύει να είναι μέλος του ΔΑ.Σ.Ε. ή ανακληθεί με απόφαση της οικείας Γενικής Συνέλευσης. Με την απώλεια της

ιδιότητας του αντιπροσώπου, αυτός παύει αυτοδίκαια και να ασκεί τα καθήκοντά του αν έχει εκλεγεί μέλος του Διοικητικού ή Εποπτικού Συμβουλίου της Ένωσης.

8. Οι μερίδες κάθε ΔΑ.Σ.Ε. στην Ε.ΔΑ.Σ.Ε. ορίζονται από το Καταστατικό της ανάλογα με τον αριθμό των φυσικών προσώπων - μελών του ΔΑ.Σ.Ε.. Το ύψος της συνεταιριστικής μερίδας δεν μπορεί να είναι μικρότερο των 750 ευρώ.

9. Το Διοικητικό και Εποπτικό Συμβούλιο της Ένωσης εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση των αντιπροσώπων της με το σύστημα και τη διαδικασία του άρθρου 21.

10. Ο αριθμός των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και Εποπτικού Συμβουλίου ορίζεται στο Καταστατικό της Ένωσης και είναι πάντοτε περιττός. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είναι τουλάχιστον πέντε (5), ενώ του Εποπτικού Συμβουλίου τουλάχιστον τρία (3). Κατ' εξαίρεση για την περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 36 μπορεί τα μέλη του

11. Για τα θέματα που αφορούν στα μέλη, στις σχέσεις μελών με την Ε.ΔΑ.Σ.Ε., στη Γενική Συνέλευση και στις αρχαιρεσίες, τα όργανα διοίκησης της Ένωσης και δεν ρυθμίζονται από τα άρθρα 36, 37 και 38, εφαρμόζονται ανάλογα οι αντίστοιχες διατάξεις του παρόντος νόμου, οι οποίες διέπουν τους ΔΑ.Σ.Ε..

Άρθρο 39

Πανελλήνια Συνομοσπονδία Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (ΠΑ.ΣΥ.ΔΑ.Σ.Ο.)

1. Επτά (7) ή περισσότερες Ε.ΔΑ.Σ.Ε., οι οποίες προέρχονται υποχρεωτικά από τουλάχιστον τρεις διαφορετικές Περιφέρειες, μπορεί να συνιστούν την Πανελλήνια Συνομοσπονδία Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (ΠΑ.ΣΥ.ΔΑ.Σ.Ο.).

2. Η ΠΑ.ΣΥ.ΔΑ.Σ.Ο. είναι εθελοντική συντονιστική οργάνωση των ΔΑ.Σ.Ο. και δεν έχει εμπορική ιδιότητα. Σε όλη τη χώρα συνιστάται μόνο μία ΠΑ.ΣΥ.ΔΑ.Σ.Ο. με περιφέρεια ολόκληρη την επικράτεια και με έδρα το δήμο που ορίζεται στο Καταστατικό της.

3. Για τη σύσταση της ΠΑ.ΣΥ.ΔΑ.Σ.Ο. απαιτείται απόφαση των Γενικών Συνελεύσεων όλων των Ε.ΔΑ.Σ.Ε. που σκοπεύουν να συστήσουν την ΠΑ.ΣΥ.ΔΑ.Σ.Ο., η σύνταξη Καταστατικού και η υπογραφή του από τους εκπροσώπους των Ε.ΔΑ.Σ.Ε., οι οποίοι εξουσιοδοτούνται για το σκοπό αυτόν με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των ιδρυτικών μελών της, καθώς και η έγκρισή του από το Ειρηνοδικείο της έδρας της ΠΑ.ΣΥ.ΔΑ.Σ.Ο., σύμφωνα με το άρθρο 3 που εφαρμόζεται ανάλογα.

4. Σκοπός της ΠΑ.ΣΥ.ΔΑ.Σ.Ο. είναι ο συντονισμός και η ενίσχυση του έργου των Ε.ΔΑ.Σ.Ε. που είναι μέλη της. Για το σκοπό αυτό η ΠΑ.ΣΥ.ΔΑ.Σ.Ο.:

- α) Εκπροσωπεί τα μέλη της στο εσωτερικό και το εξωτερικό και επιμελείται για την τήρηση των συνεταιριστικών αρχών και την ανάπτυξη της συνεταιριστικής ιδέας.
- β) Ασκεί κάθε δραστηριότητα, που προάγει τα συμφέροντα των ΔΑ.Σ.Ο.. Δεν αναλαμβάνει η ίδια δασικές εργασίες, ούτε πράξεις διακίνησης μεταποίησης ή εμπορίας δασικών προϊόντων των μελών της.
- γ) Για την εξυπηρέτηση των μελών της αναλαμβάνει την εκπόνηση μελετών, εργασιών, ερευνών

και εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

δ) Συντονίζει τις ενέργειες, που αφορούν τις ΔΑ.Σ.Ο. και ενισχύει το έργο των μελών τους.

ε) Ενημερώνει τα μέλη της σε θέματα αγοράς, τιμών μεταποίησης, προμήθειας υλικών και μέσων.

5. Η Γενική Συνέλευση της ΠΑ.ΣΥ.ΔΑ.Σ.Ο. απαρτίζεται από τους αντιπροσώπους των Ε.ΔΑ.Σ.Ε., που μετέχουν σε αυτήν, οι οποίοι εκλέγονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 21 του παρόντος. Σε κάθε τρεις (3) αντιπροσώπους ενώσεων, που εκλέγονται σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 38, αναλογεί ένας (1) αντιπρόσωπος στη Γενική Συνέλευση της ΠΑ.ΣΥ.ΔΑ.Σ.Ο.. Θέματα σχετικά με το χρόνο σύγκλησης, τη συγκρότηση, λειτουργία και τις αρμοδιότητες της γενικής συνέλευσης και του διοικητικού συμβουλίου της ΠΑ.ΣΥ.ΔΑ.Σ.Ο. ρυθμίζονται από το Καταστατικό της. Τα άρθρα 20 και 21 εφαρμόζονται αναλόγως.

6. Για την εκλογή των μελών του Εποπτικού Συμβουλίου της ΠΑ.ΣΥ.ΔΑ.Σ.Ο. εφαρμόζεται ανάλογα το άρθρο 21.

7. Η ΠΑ.ΣΥ.ΔΑ.Σ.Ο. υποχρεούται να τηρεί μητρώο των μελών της, στο οποίο φυλάσσονται τα καταστατικά και κάθε άλλο στοιχείο σχετικό με τα μέλη της.

8. Η ετήσια εισφορά των μελών της ΠΑ.ΣΥ.ΔΑ.Σ.Ο. προς αυτήν, καθώς και κάθε αύξηση ή μείωση του ύψους της καθορίζεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης, που λαμβάνεται με τη συνήθη απαρτία και πλειοψηφία των άρθρων 18 και 19 αντίστοιχα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' **ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο 40

1. Τιμωρούνται με φυλάκιση τριών (3) μηνών έως ενός (1) έτους, εφόσον από άλλες διατάξεις δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή, τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και οι υπάλληλοι δασικών συνεταιριστικών οργανώσεων αν:

α) Εν γνώσει τους παρέχουν στη γενική συνέλευση ή σε εκείνον που ασκεί την εποπτεία ή διενεργεί το διαχειριστικό έλεγχο ψευδή στοιχεία ή αρνούνται ή αποκρύπτουν αληθή στοιχεία ή γεγονότα ή περιστατικά που αφορούν στην οικονομική κατάσταση των δασικών συνεταιριστικών οργανώσεων.

β) Εν γνώσει τους προβαίνουν σε ψευδείς ή εικονικές εγγραφές στα βιβλία των δασικών συνεταιριστικών οργανώσεων ή συντάσσουν ψευδείς ή εικονικούς ισολογισμούς αυτών.

γ) Αρνούνται να παραδώσουν ή αποκρύπτουν από εκείνον που ασκεί την εποπτεία ή διενεργεί το διαχειριστικό έλεγχο τα τηρούμενα στοιχεία ή βιβλία ή παρεμποδίζουν με οποιονδήποτε τρόπο την άσκηση του ελέγχου ή της εποπτείας.

2. Τιμωρούνται με φυλάκιση τριών (3) μηνών έως ενός (1) έτους, εφόσον από άλλες διατάξεις δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή, τα μέλη του Εποπτικού Συμβουλίου ή εκείνοι που διενεργούν διαχειριστικό έλεγχο αν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους παρέχουν εν γνώσει τους ψευδή στοιχεία ή αποκρύπτουν ή αρνούνται αληθή γεγονότα ή περιστατικά, που αφορούν στη διαχείριση ή στην οικονομική κατάσταση των δασικών συνεταιριστικών οργανώσεων και

περιήλθαν σε γνώση τους από την εποπτεία ή τον έλεγχο που διενήργησαν σε αυτές.

3. Τιμωρείται με φυλάκιση έως ενός (1) έτους ή με χρηματική ποινή ή και με τις δύο ποινές εφόσον από άλλες διατάξεις δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή, όποιος παρεμποδίζει τις συνεδριάσεις του Διοικητικού ή Εποπτικού Συμβουλίου ή της Γενικής Συνέλευσης των μελών των δασικών συνεταιριστικών οργανώσεων με χρήση σωματικής βίας ή απειλής σωματικής βίας ή άλλης παράνομης πράξης ή παράλειψης.

4. Τιμωρείται με φυλάκιση έως ενός (1) έτους, εφόσον από άλλες διατάξεις δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή, όποιος:

α) Ενεργεί πράξεις διοίκησης ή διαχείρισης ή εποπτείας ή ελέγχου των δασικών συνεταιριστικών οργανώσεων μετά τη λήξη της θητείας του.

β) Ψηφίζει χωρίς δικαίωμα ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο επιχειρεί να προκαλέσει την παραγωγή μη γνήσιου αποτελέσματος εκλογής ή νοθεύει το γνήσιο αποτέλεσμα εκλογής για την ανάδειξη διοικητικών συμβουλίων, εποπτικών συμβουλίων και αντιπροσώπων των δασικών συνεταιριστικών οργανώσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ΄

ΣΧΕΣΕΙΣ ΔΑΣΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ - ΚΡΑΤΟΥΣ

Άρθρο 41

Δικαίωμα πρόσβασης

Δικαίωμα στα κίνητρα και τις παροχές των άρθρων 42 και 43 έχουν μόνο οι Δασικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις (ΔΑ.Σ.Ε., Ε.ΔΑ.Σ.Ε.), που έχουν καταχωρηθεί στο Μητρώο Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Δασεργατών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, καθώς και η ΠΑ.ΣΥ.ΔΑ.Σ.Ο..

Άρθρο 42

Αναπτυξιακά κίνητρα

1. Οι ΔΑ.Σ.Ε. και οι Ε.ΔΑ.Σ.Ε., πέραν των άλλων πόρων που δικαιούνται να λαμβάνουν σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, μπορούν να ενισχύονται από τον Ειδικό Φορέα Δασών του Πράσινου Ταμείου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας προκειμένου να προωθούν, βάσει σχετικών προγραμμάτων, τις ακόλουθες δραστηριότητες:

α) Τον εφοδιασμό των πρωτοβάθμιων δασικών συνεταιριστικών οργανώσεων με μέσα (μηχανικό εξοπλισμό, ζώα μεταφοράς και έλξης δασικών προϊόντων και λοιπά μέσα) και υλικά παραγωγής και της συντήρησης αυτών, τα οποία είναι απαραίτητα στις δασικές εργασίες, στον πρωτογενή ή δευτερογενή τομέα.

β) Τη διαφήμιση, διακίνηση και εμπορία των δασικών προϊόντων.

γ) Την ίδρυση και διεύθυνση μονάδων επεξεργασίας και μεταποίησης των προϊόντων αυτών.

δ) Την επιμόρφωση των μελών τους με κύκλους σεμιναρίων ή με την ίδρυση και λειτουργία κέντρων επαγγελματικής κατάρτισης και επιμόρφωσης σε θέματα συνεργατισμού ή με κάθε άλλο πρόσφορο τρόπο.

Η ΠΑ.ΣΥ.ΔΑ.Σ.Ο. μπορούν ομοίως να ενισχύονται για όσες εκ των ως άνω δραστηριοτήτων σχετίζονται με την υλοποίηση του σκοπού τους.

Οι ΔΑ.Σ.Ε. μπορούν να ενισχύονται για τις δραστηριότητές τους που συμβάλλουν στην

προστασία των δασών από πυρκαγιές.

2. Με αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών μπορεί να καθορίζονται κίνητρα για τη συγχώνευση, καθώς και την ανάπτυξη των ΔΑ.Σ.Ο. και να ορίζεται η σχετική διαδικασία, τα απαραίτητα δικαιολογητικά και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και Περιβάλλοντος και Ενέργειας και κάθε άλλου συναρμόδιου Υπουργού καθορίζονται τα κριτήρια χορήγησης, τα απαραίτητα δικαιολογητικά και η σχετική διαδικασία για την απόκτηση αδειών κυκλοφορίας φορτηγών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσεως (Φ.Ι.Χ.) της κατηγορίας «αγροτικές», για τα οχήματα των ΔΑ.Σ.Ο. και των φυσικών προσώπων - μελών των ΔΑ.Σ.Ε. που χρησιμοποιούνται στις δραστηριότητές τους.

Άρθρο 43 **Φορολογικές απαλλαγές**

1. Τα καταστατικά των ΔΑ.Σ.Ο. δεν υπόκεινται σε επιβάρυνση υπέρ του Δημοσίου ή υπέρ τρίτου.
2. Διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, που παρέχουν διευκολύνσεις ή απαλλαγές από φόρους, τέλη χαρτοσήμου ή άλλα υπέρ του Δημοσίου τέλη, εισφορές ή δικαιώματα υπέρ οποιουδήποτε τρίτου για τη συγχώνευση επιχειρήσεων εφαρμόζονται ανάλογα και στους ΔΑ.Σ.Ε., που συγχωνεύονται, εφόσον αυτοί πληρούν τις προβλεπόμενες από τις αντίστοιχες διατάξεις προϋποθέσεις.
3. Οι εισφορές των μελών προς τις ΔΑ.Σ.Ο. δεν υπόκεινται σε φόρο ή σε τέλος χαρτοσήμου ή οποιαδήποτε άλλη επιβάρυνση υπέρ τρίτου.
4. Ειδικά, για απαλλαγές από το Φ.Π.Α., έχουν εφαρμογή οι σχετικές διατάξεις του Ν. [2859/2000](#) (Α' 248).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΒ΄ **ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο 44 **Προσωπικό Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων Υγιεινή και Ασφάλεια**

1. Οι ΔΑ.Σ.Ο. μπορούν να απασχολούν επιστημονικό, διοικητικό ή άλλο προσωπικό για τις ανάγκες λειτουργίας τους. Οι σχέσεις εργασίας του προσωπικού των ΔΑ.Σ.Ο. διέπονται από τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας. Το ανωτέρω προσωπικό δεν μπορεί να απασχολείται σε δασικές εργασίες, οι οποίες εκτελούνται μόνο από τους δασεργάτες μέλη του συνεταιρισμού.
2. Οι εργαζόμενοι που συνδέονται με τους συγχωνευόμενους σύμφωνα με το άρθρο 30 ΔΑ.Σ.Ε. με σχέση εξαρτημένης εργασίας μεταφέρονται αυτοδίκαια με την ίδια σχέση εργασίας στο νέο συνεταιρισμό που προέκυψε από τη συγχώνευση, αν έγινε συγχώνευση με σύσταση νέου συνεταιρισμού, ή στον απορροφώντα συνεταιρισμό, αν έγινε συγχώνευση με απορρόφηση μέχρι

τη λήξη της σύμβασής τους. Σε κάθε περίπτωση, εφαρμόζεται το Π.δ. [178/2002](#) (Α' 162).

3. Τα μέτρα υγιεινής, ασφάλειας και προστασίας της υγείας, που πρέπει να λαμβάνονται κατά τις δασικές εργασίες ορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 73 του Ν. [3850/2010](#) (Α' 84).

Άρθρο 45

Ειδικό Δημόσιο Βιβλίο Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων στο Ειρηνοδικείο

1. Το Ειδικό Δημόσιο Βιβλίο Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων τηρείται στο Ειρηνοδικείο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 3.
2. Καθένας μπορεί να λαμβάνει γνώση των εγγραφών του βιβλίου Μητρώου και να παίρνει επικυρωμένα αντίγραφα ή αποσπάσματα από αυτό.
3. Η Γραμματεία του Ειρηνοδικείου χορηγεί πιστοποιητικά για την ύπαρξη ή όχι ορισμένης εγγραφής.

Άρθρο 46

Αναγκαστικοί Δασικοί Συνεταιρισμοί

1. Η σύσταση νέων αναγκαστικών δασικών συνεταιρισμών κατά τις διατάξεις του Α.Ν. [1627/1939](#) (Α' 64) απαγορεύεται.
2. Ο ως άνω Α.Ν. [1627/1939](#) ισχύει περιορισμένα μόνο για τους υφισταμένους αναγκαστικούς δασικούς συνεταιρισμούς, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.
3. Όπου στον Α.Ν. [1627/1939](#) γίνεται παραπομπή στην ισχύουσα νομοθεσία που αφορά τους δασικούς συνεταιρισμούς, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 47 του Ν. [2169/1993](#) (Α' 149) και των νόμων [2810/2000](#) (Α' 61) και [4015/2011](#) (Α' 210), ως ίσχυαν μέχρι την 26.4.2016. Η κατάργηση των ως άνω διατάξεων με το άρθρο 50 του Ν. [4384/2016](#) (Α' 78), δεν ισχύει για τους υφιστάμενους αναγκαστικούς δασικούς συνεταιρισμούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΓ' ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 47

Μεταβατικές διατάξεις

1. Οι ΔΑ.Σ.Ε., που λειτουργούν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, υποχρεούνται εντός προθεσμίας δύο (2) ετών από την έναρξη ισχύος του, με δυνατότητα παράτασης μέχρι ένα (1) ακόμη έτος, χορηγούμενη με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας κατ' εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του παρόντος νόμου, να μεριμνήσουν:
 - α) για τη βεβαίωση της ιδιότητας του δασεργάτη ως προς τα μέλη τους που πληρούν τις προϋποθέσεις του παρόντος νόμου, καθώς και για τη διαγραφή όσων μελών στερούνται των προϋποθέσεων αυτών,
 - β) για τη συμπλήρωση του αριθμού των μελών τους ή για τη συγχώνευσή τους με άλλον δασικό συνεταιρισμό εργασίας, εφόσον τα μέλη τους - κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου ή μετά τη διαγραφή όσων δεν πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις - είναι λιγότερα από είκοσι πέντε (25). Αν η συμπλήρωση αυτή δεν επέλθει μέσα στην παραπάνω προθεσμία, λύονται αυτοδίκαια,
 - γ) για την προσαρμογή των καταστατικών τους στις διατάξεις του παρόντος νόμου με απόφαση

της γενικής συνέλευσης των μελών τους που λαμβάνεται με την απαρτία και πλειοψηφία της παραγράφου 1 των άρθρων 17 και 18, αντίστοιχως, και αντίστοιχη τροποποίηση του καταστατικού, που εγκρίνεται από το αρμόδιο δικαστήριο, ΔΑ.Σ.Ε. που δεν προσάρμοσαν το καταστατικό τους, κατά τα ως άνω, εντός της προθεσμίας της παραγράφου 1 λύνονται με απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου, μετά από αίτηση παντός έχοντος έννομο συμφέρον, δ) για την εγγραφή τους, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις της υπουργικής απόφασης της παρ. 2 του άρθρου 23, στο κεντρικό και περιφερειακό Μητρώο Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Δασεργατών του άρθρου 23. Μέχρι τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας της παραγράφου 1 οι υφιστάμενοι κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού ΔΑ.Σ.Ε. μπορούν να αναλαμβάνουν δασικές εργασίες ανεξαρτήτως της εγγραφής τους ή μη στο Μητρώο.

2. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου των υφισταμένων κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού ΔΑ.Σ.Ε. μεριμνούν για την προσαρμογή του καταστατικού του, εντός της προθεσμίας της παραγράφου 1 και τη διενέργεια εκλογών για την ανάδειξη των μελών του νέου Διοικητικού και του Εποπτικού Συμβουλίου σύμφωνα με το άρθρο 21.

Η θητεία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου των υφισταμένων κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού ΔΑ.Σ.Ε. παρατείνεται μέχρι τη διενέργεια εκλογών για την ανάδειξη των μελών του νέου Διοικητικού και του Εποπτικού Συμβουλίου, κατά τα ως άνω.

Αν για οποιοδήποτε λόγο κενωθεί θέση ή θέσεις μελών του Διοικητικού Συμβουλίου πριν από τη λήξη της παρατεταμένης θητείας τους -κατά τα ως άνω- και δεν υπάρχουν επιλαχόντα μέλη, το Διοικητικό Συμβούλιο, με απόφαση των λοιπών μελών του, συμπληρώνει τις κενές θέσεις με μέλη του συνεταιρισμού, εφόσον ο αριθμός των μελών που λείπουν είναι μικρότερος του μισού του συνολικού αριθμού των μελών του Δ.Σ.. Αν ο αριθμός των θέσεων του Δ.Σ. που κενώνεται είναι μεγαλύτερος του μισού του συνολικού αριθμού των μελών του διενεργούνται αρχαιρεσίες σύμφωνα με τις διατάξεις του ισχύοντος καταστατικού.

3. Εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από τη λήξη της προθεσμίας της παραγράφου 1 με δυνατότητα παράτασης για τρεις (3) ακόμη μήνες, χορηγούμενη με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, οι υφιστάμενες κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου Ε.ΔΑ.Σ.Ε. μεριμνούν:

α) για τη διαγραφή από το Μητρώο τους, κατ' ανάλογη εφαρμογή της παραγράφου 4 του άρθρου 35, όσων μελών τους δεν ενεγράφησαν στο Μητρώο Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Δασεργατών, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην περίπτωση δ' της παραγράφου 1,

β) για τη συμπλήρωση του αριθμού των μελών τους, εφόσον αυτά - κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου ή μετά τη διαγραφή όσων δεν πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις, κατ' εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου - είναι λιγότερα από τα προβλεπόμενα από τον παρόντα νόμο. Αν η συμπλήρωση αυτή δεν επέλθει μέσα στην παραπάνω προθεσμία, λύνονται αυτοδίκαια. Αν η προβλεπόμενη από την παράγραφο 4 του άρθρου 32, που εφαρμόζεται αναλόγως, γνωστοποίηση της διάλυσης στην εποπτεύουσα αρχή και στη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας διενεργείται από τον πρόεδρο του απερχόμενου Διοικητικού Συμβουλίου,

γ) για την προσαρμογή του καταστατικού τους στις διατάξεις του παρόντος νόμου,

δ) για την εγγραφή τους, μετά από αίτησή τους, στο Μητρώο Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Δασεργατών του άρθρου 23. Κατά τα λοιπά, ως προς τα θέματα της προσαρμογής του Καταστατικού, της εγγραφής στο Μητρώο και της παράτασης της θητείας των

μελών του Διοικητικού Συμβουλίου εφαρμόζονται και για τις υφιστάμενες κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού Ενώσεις αναλόγως οι διατάξεις των περιπτώσεων γ' και δ' της παραγράφου 1 και της παραγράφου 2, αντίστοιχα.

4. ΔΑ.Σ.Ε., οι οποίοι μετέχουν σε Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών του άρθρου 26 του Ν. [2810/2000](#) με λοιπά μέλη αγροτικούς συνεταιρισμούς, απασχολούμενους σε οποιοδήποτε κλάδο ή δραστηριότητα της αγροτικής οικονομίας και οι οποίες Ενώσεις υφίστανται κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, είτε επειδή δεν μετατράπηκαν σε Αγροτικό Συνεταιρισμό, είτε επειδή δεν τέθηκαν σε αναγκαστική εκκαθάριση, κατ' εφαρμογή του άρθρου 19 του Ν. [4015/2011](#), διαγράφονται αυτοδίκαια από την αντίστοιχη Ένωση.

Άρθρο 48

Καταργούμενες - τροποποιούμενες - λοιπές διατάξεις

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται οι διατάξεις:

- α) του τρίτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 135 και της παρ. 9 του άρθρου 151 του Δασικού Κώδικα (Ν.δ. [86/1969](#), Α' 7) και
- β) κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη που αντίκειται στο νόμο αυτό ή που αναφέρεται σε θέματα που ρυθμίζονται από αυτόν.

2. Η παράγραφος 7 του άρθρου 151 του Δασικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«7. Η διαχείριση δασών τα οποία ανήκουν σε περισσότερα πρόσωπα εξ αδιαίρετου κατά κυριότητα, νομή ή περιορισμένα δικαιώματα καρπώσεως διενεργείται, ανεξάρτητα από τον αριθμό των δικαιούχων και της έκτασης του δάσους, ως εξής:

α) Από υφιστάμενους, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, αναγκαστικούς δασικούς συνεταιρισμούς ιδιοκτησίας (κυριότητας ή νομής) ή καρπώσεως δασικών περιορισμένων δικαιωμάτων του Α.Ν. [1627/1939](#).

β) Αν δεν υφίστανται συνεταιρισμοί της προηγούμενης περίπτωσης, από αναγκαστικούς συνεταιρισμούς οι οποίοι έχουν συσταθεί κατά τις διατάξεις του Ν.δ. της 11/19 Ιουλίου 1923 «Περί αναγκαστικών συνεταιρισμών διαχειρίσεως ακινήτου συνιδιοκτησίας και κοινής χορτονομής», εφόσον οι συνεταιρισμοί αυτοί διαχειρίζονται δάση.

γ) Αν δεν υφίστανται συνεταιρισμοί της προηγούμενης περίπτωσης, από εταιρία οποιασδήποτε μορφής που συνιστάται με τη συμμετοχή όλων των δικαιούχων και σκοπό τη διαχείριση του αδιαίρετου δάσους.

δ) Αν δεν έχει συσταθεί εταιρία της προηγούμενης περίπτωσης, κατά τις περί κοινωνίας, εντολής και αντιπροσώπευσης διατάξεις του Αστικού Κώδικα (άρθρα 785 επ. 713 επ. και 211 επ. αντίστοιχα).

Κατά τα λοιπά, η διαχείριση των δασών αυτών διενεργείται κατά τις περί διαχείρισεως των ιδιωτικών δασών διατάξεις της δασικής νομοθεσίας υπό τη δασοπολιτική επιτήρηση του Κράτους».

3. Η παρ. 1 του άρθρου 19 του Ν. [3208/2003](#) (Α' 303) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ιδιωτικά δάση ως και δάση του άρθρου 152 του Δασικού Κώδικα (συνιδιότητα μετά του Δημοσίου δάση), των οποίων η διαχείριση και εκμετάλλευση έχει από εικοσαετίας και πλέον εγκαταλειφθεί, τίθενται από την αρμόδια δασική αρχή υπό διαχείριση, για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος και προαγωγής της εθνικής οικονομίας, σύμφωνα με τις περί διαχειρίσεως

και εκμεταλλεύσεως των δημοσίων δασών ισχύουσες διατάξεις. Προϋπόθεση για την κατά τα ανωτέρω ενέργεια της δασικής αρχής, είναι η διαπίστωσή της, με ειδικά αιτιολογημένη σχετική πράξη της, ότι οι κάτοχοι των δασών αυτών, παρουσιάζουν αντικειμενική αδυναμία να τα διαχειριστούν ή να τα εκμεταλλευτούν. Τα έσοδα από την εκμετάλλευση των παραπάνω δασών, μετά την αφαίρεση των πάσης φύσεως εξόδων και των δικαιωμάτων υπέρ του Δημοσίου, αποδίδονται από το Δημόσιο νομίμως στους δικαιούχους. Κατά την απόδοσή τους, υφίσταται επιπλέον παρακράτηση, ποσοστού δέκα επί τοις εκατό (10%), το οποίο όπως και τα δικαιώματα υπέρ του Δημοσίου κατατίθενται υπέρ του Πράσινου Ταμείου στον ειδικό κωδικό Ειδικός Φορέας Δασών και διατίθενται αποκλειστικά για έργα διαχείρισης, ανάπτυξης και προστασίας δασών. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, καθορίζονται οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παρούσης παραγράφου».

4. Στο άρθρο 117 του Δασικού Κώδικα προστίθενται παράγραφοι 5 και 6 ως εξής:

«5. Μέχρι την 31η Αυγούστου εκάστου έτους, οι Διευθύνσεις Δασών Νομών, καταρτίζουν και εγκρίνουν, μετά από εισήγηση των οικείων Δασαρχείων, Πρόγραμμα Εκμετάλλευσης των δασικών συμπλεγμάτων ευθύνης τους για το επόμενο διαχειριστικό έτος, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις εγκεκριμένες διαχειριστικές μελέτες ή στους εγκεκριμένους πίνακες υλοτομίας. Το Πρόγραμμα Εκμετάλλευσης είναι ετήσιο, συντάσσεται ανά δασικό σύμπλεγμα και περιλαμβάνει:

- α) τις προς υλοτομία συστάδες και την έκταση αυτών,
- β) τον τρόπο εκμετάλλευσης κάθε συστάδας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις του Δασικού Κώδικα όπως ισχύουν,
- γ) τα δασοπονικά είδη, το προβλεπόμενο λήμμα ανά κατηγορία ξυλείας, το είδος υλοτομίας, τις εργασίες συντήρησης και βελτίωσης, τις ποσότητες που πρόκειται να δεσμευθούν για την κάλυψη ατομικών αναγκών, τις αναγκαίες πιστώσεις όπου απαιτούνται, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια που κρίνεται αναγκαία ανά συστάδα.

Η σύνταξη και έγκριση του ανωτέρω Προγράμματος αποτελεί προϋπόθεση για την έναρξη των εργασιών εκμετάλλευσης εκάστου διαχειριστικού έτους. Αν δεν είναι δυνατή η τήρηση της προθεσμίας του πρώτου εδαφίου της παρούσας για την κατάρτιση και έγκριση του Προγράμματος Εκμετάλλευσης, λόγω αδυναμίας έγκαιρης σύνταξης και έγκρισης Διαχειριστικής Μελέτης ή Πίνακα Υλοτομίας, η ως άνω προθεσμία μπορεί να παρατείνεται έως τις 28 Φεβρουαρίου του έτους το οποίο αφορά το Πρόγραμμα Εκμετάλλευσης με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, μετά από αιτιολογημένη εισήγηση της κατά τόπο δασικής υπηρεσίας, υποβαλλομένης ιεραρχικώς στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση.

6. Ποσοστό μέχρι 10% των ετήσιων εσόδων του Πράσινου Ταμείου στον κωδικό Ειδικός Φορέας Δασών που προέρχονται από την εκμετάλλευση των δασών (δημοσίων και μη δημοσίων) κατ' εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του παρόντος Κώδικα διατίθεται αποκλειστικά από αυτό για την κάλυψη των δαπανών εκπόνησης δασοπονικών μελετών των δημοσίων δασών».

5. Μετά το άρθρο 136 του Δασικού Κώδικα προστίθεται άρθρο 136Α ως εξής:

«Άρθρο 136Α

Παραχώρηση της εκμετάλλευσης των δημοσίων δασών σε πρωτοβάθμιες ΔΑ.Σ.Ο.

1. Η εκμετάλλευση των δημοσίων δασών μπορεί να παραχωρείται σε πρωτοβάθμιες ΔΑ.Σ.Ο..

Σε κάθε πρωτοβάθμια ΔΑ.Σ.Ο. παραχωρείται η εκμετάλλευση τουλάχιστον μιας διαχειριστικής μονάδας, ήτοι συστάδας, αποκλειόμενης της παραχώρησης μέρους αυτής. Στις πρωτοβάθμιες ΔΑ.Σ.Ο. μπορούν να ανατίθενται και εργασίες βελτίωσης και συντήρησης των ως άνω δασών.

2. Η παραχώρηση της εκμετάλλευσης των υπό διαχείριση συστάδων γίνεται χωρίς μίσθωμα, με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης στις πρωτοβάθμιες ΔΑ.Σ.Ο. της περιφέρειας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ύστερα από αίτησή τους και μετά από σχετική εισήγηση της Διεύθυνσης Δασών του Νομού περί της νόμιμης λειτουργίας, της δυναμικότητας και της οικονομικής τους επάρκειας, με βάσει ελέγχου που διενεργεί κατ' εφαρμογή της κείμενης περί αυτών νομοθεσίας.

Η παραχώρηση στις πρωτοβάθμιες ΔΑ.Σ.Ο. γίνεται με την ακόλουθη σειρά προτίμησης:

α) στις ΔΑ.Σ.Ο. των οποίων η έδρα υπάγεται στα διοικητικά όρια του Δήμου στην περιφέρεια του οποίου εμπίπτουν οι υπό παραχώρηση συστάδες,

β) στις ΔΑ.Σ.Ο., των οποίων η έδρα και οι υπό παραχώρηση συστάδες υπάγονται στα γεωγραφικά όρια του Νομού,

γ) στις ΔΑ.Σ.Ο., των οποίων η έδρα και οι συστάδες υπάγονται στα διοικητικά όρια της Περιφέρειας και

δ) στις ΔΑ.Σ.Ο., των οποίων η έδρα και οι συστάδες κείνται εντός της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Αν δεν εκδηλωθεί ενδιαφέρον από πρωτοβάθμιες ΔΑ.Σ.Ο. της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, είναι δυνατόν η εκμετάλλευση να παραχωρηθεί σε πρωτοβάθμια ΔΑ.Σ.Ο. άλλης Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

3. Της απόφασης παραχώρησης έπεται υπογραφή συμφωνητικού παραχώρησης, που υπογράφεται από τον προϊστάμενο του οικείου Δασαρχείου ή της οικείας Διεύθυνσης Δασών άνευ Δασαρχείου και τον Πρόεδρο της πρωτοβάθμιας ΔΑ.Σ.Ο.. Στο συμφωνητικό παραχώρησης περιλαμβάνονται οι όροι εκτέλεσης των απαραίτητων για την εκμετάλλευση, συντήρηση και βελτίωση του δάσους, δασικών εργασιών. Εάν η πρωτοβάθμια ΔΑ.Σ.Ο. παραβιάζει τους όρους του συμφωνητικού κηρύσσεται έκπτωτη και αποκλείεται η ανάθεση σε αυτήν της εκμετάλλευσης δασών για τα επόμενα δύο (2) χρόνια με όλους τους τρόπους εκμετάλλευσης τους προβλεπόμενους από τις διατάξεις του δασικού κώδικα.

4. Με Προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζονται οι προϋποθέσεις, η διαδικασία, τα υποδείγματα συμφωνίας, οι εγγυήσεις, οι κυρώσεις και οι λοιπές λεπτομέρειες για την παραχώρηση της εκμετάλλευσης, συντήρησης και βελτίωσης των δημοσίων δασών στις πρωτοβάθμιες ΔΑ.Σ.Ο.. Με το ως άνω Προεδρικό διάταγμα καθορίζεται το τίμημα που αποδίδουν οι πρωτοβάθμιες ΔΑ.Σ.Ο. στους οικείους ΟΤΑ και στο Φορέα Δασών του Πράσινου Ταμείου.

5. Από τις διατάξεις του άρθρου αυτού δεν θίγονται οι διατάξεις του Δασικού Κώδικα που αφορούν την προστασία και διαχείριση των εθνικών δρυμών, αισθητικών δασών και διατηρητέων μνημείων της φύσης, οι διατάξεις του Ν. [1650/1986](#) περί προστατευόμενων περιοχών, καθώς και κάθε άλλη διάταξη του Εθνικού και Κοινοτικού Δικαίου που αφορά προστατευόμενες περιοχές.

Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται για τα δάση που ανήκουν στους ΟΤΑ, για

τα οποία ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 197 του Ν. [3463/2006](#) (Α' 114)».

6. Μέχρι την έκδοση του Προεδρικού διατάγματος που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο παραμένει σε ισχύ το Π.δ. [126/1986](#) (Α' 44), όπως τροποποιείται με τον παρόντα νόμο.

7. Το εδάφιο β' της παρ. 3 του άρθρου 137 του Δασικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:
«β. Η χωρίς δημοπρασία απόληψη δασικών προϊόντων γίνεται μόνο μέσω δασικών συνεταιρισμών εργασίας και στην περίπτωση αυτή το καταβλητέο στο Δημόσιο τίμημα, εάν τα δασικά προϊόντα παραλαμβάνει για λογαριασμό του ο συνεταιρισμός, καθορίζεται με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Εφόσον, όμως, τα δασικά προϊόντα παραλαμβάνει το Δημόσιο από τον συνεταιρισμό, οι τιμές ανάθεσης υλοτομικών και λοιπών εργασιών συγκομιδής (ρίψη, διαμόρφωση, μετατόπιση και λοιπές εργασίες) καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας».

8. Το εδάφιο ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 138 του Δασικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:
«ε. Εφόσον πρόκειται για κάλυψη αναγκών, είτε μικροεπαγγελματιών, είτε ατομικής καταναλώσεως των κατοίκων της περιφέρειας του δασαρχείου το τίμημα, οι δικαιούχοι, τα δικαιολογητικά, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας».

9. Στο άρθρο 3 του Π.δ. [126/1986](#) (Α' 44) προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής:
«4. Αν δεν είναι δυνατή η τήρηση των χρονολογικά προσδιοριζόμενων προθεσμιών του παρόντος διατάγματος και συγκεκριμένα των προθεσμιών που αφορούν το πρόγραμμα ή σχέδιο εκμετάλλευσης της παραγράφου 1 του άρθρου 1, την υποβολή αίτησης της πρωτοβάθμιας ΔΑ.Σ.Ο. της παραγράφου 1 του άρθρου 2, την απόφαση παραχώρησης εκμετάλλευσης της παραγράφου 1 του άρθρου 3, καθώς και την υποβολή δήλωσης της πρωτοβάθμιας ΔΑ.Σ.Ο. περί αποδοχής της απόφασης παραχώρησης της παραγράφου 2 του άρθρου 3, λόγω αδυναμίας έγκαιρης σύνταξης και έγκρισης Διαχειριστικής Μελέτης ή Πίνακα Υλοτομίας, οι ως άνω προθεσμίες μπορεί να παρατείνονται με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, μετά από αιτιολογημένη εισήγηση της κατά τόπο αρμόδιας δασικής υπηρεσίας, υποβαλλομένης ιεραρχικώς στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση, υπό την προϋπόθεση ότι η εγκατάσταση του συνεταιρισμού στο δάσος με την έκδοση του σχετικού πρωτοκόλλου θα έχει συντελεστεί έως τις 15 Μαΐου του οικείου διαχειριστικού έτους».

10. Η παρ. 3 του άρθρου 7 του Π.δ. [126/1986](#) αντικαθίσταται, ως εξής:
«3. Όταν ο Συνεταιρισμός παραδίδει τα προϊόντα της εκμετάλλευσης του δάσους σε δική του μονάδα για πώληση ή περαιτέρω επεξεργασία ή σε συνεταιριστικό εργοστάσιο, στο οποίο ο ίδιος είναι μέτοχος, ο προσδιορισμός των υπέρ του Ειδικού Φορέα Δασών του Πράσινου Ταμείου και των ΟΤΑ ποσοστών γίνεται με βάση τις αγοραίες τιμές κατά κατηγορία του ισχύοντος πίνακα διατίμησης».

11.α. Προστίθεται εδάφιο η' στην παρ. 1 του άρθρου 27 του Π.δ. [100/2014](#) (Α' 167)
«Οργανισμός Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας» ως ακολούθως:
«η) η τήρηση σε ηλεκτρονική μορφή κεντρικού Μητρώου Δασικών Συναιτηριστικών

Οργανώσεων και Δασεργατών».

β. Η υποπερίπτωση ββ΄ της περίπτωσης α΄ της παρ. 3 του άρθρου 27 του Π.δ. [100/2014](#) (Α΄ 167) «Οργανισμός Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας» αντικαθίσταται ως εξής:

«Η συνεργασία με τις Δασικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις και τις εποπτεύουσες αρχές αυτών για την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας περί δασικών συνεταιρισμών, η παροχή σχετικών διευκρινήσεων και η έκδοση σχετικών οδηγιών, η παρακολούθηση της εκμετάλλευσης των δημοσίων δασών από τους δασικούς συνεταιρισμούς, καθώς και η παροχή οδηγιών για την αποδοτικότερη οργάνωση της δασικής παραγωγής».

12. Οι διατάξεις του παρόντος δεν έχουν εφαρμογή επί δασικών συνεταιρισμών που εκμεταλλεύονται ιδιόκτητα δάση και έχουν συσταθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. [2810/2000](#) ως ίσχυε μέχρι τις 26.4.2016. Οι συνεταιρισμοί αυτοί εξακολουθούν να διέπονται από τον ως άνω νόμο και το καταστατικό τους. Η κατάργηση του ως άνω νόμου με το άρθρο 50 του Ν. [4384/2016](#) (Α΄ 78) δεν ισχύει για τους εν λόγω συνεταιρισμούς.

(Τα λοιπά άρθρα δεν αναφέρονται στους δασικούς συνεταιρισμούς)

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4430/2016

ΦΕΚ 205/Α/31-10-2016

Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία και ανάπτυξη των φορέων της και άλλες διατάξεις.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΤΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Άρθρο 1

Σκοπός

1. Σκοπός του παρόντος νόμου είναι η δημιουργία του νομοθετικού πλαισίου για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία, ως μορφή εναλλακτικής οργάνωσης των οικονομικών δραστηριοτήτων.
2. Ειδικότερα, ο παρών νόμος στοχεύει:
 - α. Στη διάχυση της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας σε όλους τους δυνατούς τομείς οικονομικής δραστηριότητας.
 - β. Στη στήριξη και την ενίσχυση των παραγωγικών επιχειρημάτων αυτοδιαχείρισης και της συλλογικής κοινωνικής επιχειρηματικότητας.
3. Με τον παρόντα νόμο ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στη σύσταση, στη λειτουργία και τη διοικητική εποπτεία των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου ισχύουν ακόλουθοι ορισμοί:

1. Ως «Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία» ορίζεται το σύνολο των οικονομικών δραστηριοτήτων που στηρίζονται σε μία εναλλακτική μορφή οργάνωσης των σχέσεων παραγωγής, διανομής, κατανάλωσης και επανεπένδυσης, βασισμένη στις αρχές της δημοκρατίας, της ισότητας, της αλληλεγγύης, της συνεργασίας, καθώς και του σεβασμού στον άνθρωπο και το περιβάλλον.
2. Ως «συλλογική ωφέλεια» ορίζεται η από κοινού εξυπηρέτηση των αναγκών των μελών του Φορέα Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, μέσα από τη διαμόρφωση ισότιμων σχέσεων παραγωγής, τη δημιουργία θέσεων σταθερής και αξιοπρεπούς εργασίας, τη συμφιλίωση προσωπικής, οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής.
3. Ως «κοινωνική ωφέλεια» ορίζεται η εξυπηρέτηση κοινωνικών αναγκών τοπικού ή ευρύτερου χαρακτήρα με την αξιοποίηση της κοινωνικής καινοτομίας, μέσα από δραστηριότητες «βιώσιμης ανάπτυξης» ή παροχής «κοινωνικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος» ή κοινωνικής ένταξης.
4. Ως «κοινωνική καινοτομία» ορίζεται η παραγωγή προϊόντων και η παροχή υπηρεσιών, οι οποίες αποσκοπούν στην ικανοποίηση κοινωνικών αναγκών, τη συμφιλίωση παραγωγής και κατανάλωσης, την εναρμόνιση προσφοράς και ζήτησης και τη διαμόρφωση νέου τύπου κοινωνικών σχέσεων βασιζομένων στη συλλογικότητα και στην ισοτιμία και όχι στον ανταγωνισμό.
5. Ως «βιώσιμη ανάπτυξη» ορίζονται οι οικονομικές δραστηριότητες, εμπορικές ή ανταλλακτικές, που προωθούν την αειφορία του περιβάλλοντος, την κοινωνική και οικονομική ισότητα, καθώς και την ισότητα των φύλων, προστατεύουν και αναπτύσσουν τα κοινά αγαθά και προωθούν τη διαγενεακή και πολυπολιτισμική συμφιλίωση, δίνοντας έμφαση στις ιδιαιτερότητες των τοπικών κοινωνιών. Ενδεικτικά, η βιώσιμη ανάπτυξη περιλαμβάνει τις εξής δραστηριότητες:
 - α. Την προστασία και αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας.
 - β. Την αειφόρο γεωργία και κτηνοτροφία, η οποία δίνει έμφαση στη διατήρηση και διάδοση απειλούμενων τοπικών παραδοσιακών ποικιλιών ή «φυλών» και στην αποτροπή διεύθυνσης γενετικά τροποποιημένων οργανισμών.
 - γ. Την τοπικά και περιφερειακά υποστηριζόμενη γεωργία ή κτηνοτροφία, που συμβάλλει στην ανάπτυξη απευθείας εμπορικών σχέσεων μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών και ενισχύει την προσβασιμότητα σε είδη πρώτης ανάγκης, ιδίως των ασθενέστερων οικονομικά ομάδων του πληθυσμού, μέσα από την απευθείας διάθεσή τους.

δ. Το δίκαιο και αλληλέγγυο εμπόριο. Ως δίκαιο και αλληλέγγυο εμπόριο ορίζεται η βασισμένη στο διάλογο, τη διαφάνεια και τον αλληλοσεβασμό εμπορική σύμπραξη, που επιδιώκει μεγαλύτερη ισοτιμία στο διεθνές και εγχώριο εμπόριο. Συνεισφέρει στη βιώσιμη ανάπτυξη, προσφέροντας καλύτερους όρους εμπορίας των προϊόντων και διασφαλίζοντας τα δικαιώματα των περιθωριοποιημένων παραγωγών και εργαζομένων.

ε. Την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε μικρή κλίμακα και την ανάπτυξη τεχνολογίας που μειώνει την κατανάλωση ενέργειας.

στ. Τη μείωση της παραγωγής αποβλήτων και απορριμμάτων σε τοπικό επίπεδο, με συμμετοχή των πολιτών, μέσα από την επαναχρησιμοποίηση, αξιοποίηση, ανακύκλωση των αποβλήτων ή μέσα από τον επανασχεδιασμό του τρόπου παραγωγής και διανομής των προϊόντων.

ζ. Την κατασκευή και συντήρηση υποδομών και ενέργειας σε δημοκρατική συνεργασία με τις τοπικές κοινωνίες.

η. Την ανάπτυξη δεξιοτήτων και μεταφορά τεχνογνωσίας.

θ. Τον εναλλακτικό, θεματικό και ήπιο τουρισμό. ι. Το σχεδιασμό και τη διάθεση καινοτόμων και ελεύθερων ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών ή κάθε μορφή τεχνολογίας που προωθεί την ομότιμη και βασισμένη στα κοινά παραγωγή.

ια. Την παραγωγή, τη μεταποίηση, την προώθηση ή τη διατήρηση της παραγωγικής ή πολιτιστικής κληρονομιάς κάθε τόπου.

ιβ. Την παραγωγή και προώθηση της ανεξάρτητης πολιτισμικής δημιουργίας.

ιγ. Την περιβαλλοντική αναβάθμιση των οικισμών και του κτιριακού αποθέματος.

ιδ. Τη διαχείριση ακίνητης περιουσίας με κοινωνικά και περιβαλλοντικά κριτήρια.

6.Ως «Κοινωνικές υπηρεσίες γενικού συμφέροντος» ορίζονται οι υπηρεσίες που είναι προσβάσιμες σε όλους, προάγουν την ποιότητα ζωής και παρέχουν κοινωνική προστασία σε ομάδες όπως ηλικιωμένοι, βρέφη, παιδιά, άτομα με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις και περιλαμβάνουν την εκπαίδευση, την υγεία, την κοινωνική στέγαση, την κοινωνική σίτιση, την παιδική φροντίδα, τη μακροχρόνια φροντίδα και τις υπηρεσίες κοινωνικής αρωγής, χωρίς, ωστόσο, να υποκαθιστούν τις γενικές υποχρεώσεις του κράτους στην άσκηση της κοινωνικής πολιτικής.

7. Ως «κοινωνική ένταξη» ορίζεται η δημιουργία των προϋποθέσεων για την ισότιμη συμμετοχή στην κοινωνική και οικονομική ζωή ατόμων που ανήκουν στις ευάλωτες και τις ειδικές ομάδες.

8. Ως «ευάλωτες» ορίζονται οι ομάδες εκείνες του πληθυσμού που η ένταξή τους στην κοινωνική και οικονομική ζωή εμποδίζεται από σωματικά και ψυχικά αίτια ή λόγω παραβατικής συμπεριφοράς. Σε αυτές ανήκουν:

- α) τα άτομα με αναπηρία οποιασδήποτε μορφής (σωματική, ψυχική, νοητική, αισθητηριακή),
- β) τα άτομα με προβλήματα εξάρτησης από ουσίες ή τα απεξαρτημένα άτομα,
- γ) οι ανήλικοι με παραβατική συμπεριφορά, οι φυλακισμένοι/ες και αποφυλακισμένοι/ες.

Ως «ειδικές» ορίζονται οι ομάδες εκείνες του πληθυσμού οι οποίες βρίσκονται σε μειονεκτική θέση ως προς την ομαλή ένταξή τους στην αγορά εργασίας, από οικονομικά, κοινωνικά και πολιτισμικά αίτια. Σε αυτές ανήκουν:

- α) τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας,
- β) τα θύματα παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων,
- γ) οι άστεγοι,
- δ) τα άτομα που διαβιούν σε συνθήκες φτώχειας,
- ε) οι οικονομικοί μετανάστες,
- στ) οι πρόσφυγες και οι αιτούντες άσυλο, για όσο εκκρεμεί η εξέταση του αιτήματος χορήγησης ασύλου,
- ζ) οι αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών,
- η) τα άτομα με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες,
- θ) οι μακροχρόνια άνεργοι έως είκοσι πέντε ετών και άνω των πενήντα ετών.

9. Ως «κοινωνικός αντίκτυπος» ορίζεται η παραγόμενη συλλογική και κοινωνική ωφέλεια που κομίζει η δραστηριότητα του Φορέα Κοινωνικής και Αλληλεγγύης Οικονομίας, όπως ορίζεται στο άρθρο 3, σε οικονομικό, περιβαλλοντικό και κοινωνικό επίπεδο στις τοπικές κοινωνίες.

10. Ως «Εργαλείο Μέτρησης Κοινωνικού Αντικτύπου» ορίζεται το μοντέλο παρακολούθησης του κοινωνικού αντικτύπου, που ο κάθε φορέας δύναται να συμπληρώνει με σκοπό τη βελτίωση των διαδικασιών λειτουργίας του και την ενδυνάμωση των δραστηριοτήτων του. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζονται τα τεχνικά ζητήματα και οι λεπτομέρειες εφαρμογής του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΦΟΡΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Άρθρο 3

Έννοια

1. «Φορείς Κοινωνικής και Αλληλεγγύης Οικονομίας» είναι:

α. Οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις του άρθρου 14,

β. οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.) που διέπονται από το άρθρο 12 του Ν. [2716/1999](#) (Α' 96), συμπληρωματικά από τις διατάξεις του Ν. [1667/1986](#) (Α'196), του άρθρου 12 του Ν. [3842/2010](#) (Α' 58) και του παρόντος νόμου,

γ. οι Συνεταιρισμοί Εργαζομένων, που συστήνονται με το άρθρο 24,

δ. οποιοδήποτε άλλο μη μονοπρόσωπο νομικό πρόσωπο, εφόσον έχει αποκτήσει νομική προσωπικότητα, όπως ιδίως αγροτικοί συνεταιρισμοί του Ν. [4384/2016](#) (Α' 78), αστικοί συνεταιρισμοί του Ν. [1667/1986](#), Αστικές Εταιρίες των άρθρων 741 επ. του Α.Κ., εφόσον σωρευτικά συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις:

αα) Αναπτύσσει δραστηριότητες συλλογικής και κοινωνικής ωφέλειας, όπως ορίζονται στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 2.

ββ) Μεριμνά για την πληροφόρηση και τη συμμετοχή των μελών του και εφαρμόζει δημοκρατικό σύστημα λήψης αποφάσεων, σύμφωνα με την αρχή ένα μέλος μία ψήφος, ανεξάρτητα από τη συνεισφορά κάθε μέλους.

γγ) Το καταστατικό του προβλέπει περιορισμούς στη διανομή του ως εξής:

- i. ποσοστό τουλάχιστον 5% διατίθεται για το σχηματισμό αποθεματικού,
- ii. ποσοστό έως 35% αποδίδεται στους εργαζόμενους του Φορέα, εκτός κι αν τα 2/3 των μελών της Γενικής Συνέλευσης αποφασίσουν αιτιολογημένα τη διάθεση του ποσοστού αυτού σε δραστηριότητες του στοιχείου iii,
- iii. το υπόλοιπο διατίθεται για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και τη διεύρυνση της παραγωγικής του δραστηριότητας.

δδ) Εφαρμόζει σύστημα σύγκλισης στην αμοιβή της εργασίας, κατά το οποίο ο ανώτατος καθαρός μισθός δεν μπορεί να υπερβαίνει περισσότερο από τρεις φορές τον κατώτατο, εκτός και αν τα 2/3 των μελών της Γενικής Συνέλευσης αποφασίσουν διαφορετικά. Η υποχρέωση του προηγούμενου εδαφίου ισχύει και σε οποιαδήποτε μορφή σύμπραξης δύο ή περισσότερων Φορέων ΚΑΛΟ.

εε) Αποβλέπει στην ενδυνάμωση των οικονομικών δραστηριοτήτων του και τη μεγιστοποίηση της παραγόμενης κοινωνικής ωφέλειας μέσω της οριζόντιας και ισότιμης δικτύωσης με άλλους φορείς ΚΑΛΟ.

στστ) Δεν έχει ιδρυθεί και δεν διοικείται άμεσα ή έμμεσα από Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α. α' ή β' βαθμού ή από άλλο νομικό πρόσωπο του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

2. Τα μέλη του Φορέα που δεν είναι εργαζόμενοι δεν έχουν δικαίωμα στη διανομή των κερδών. Από την πρόβλεψη του προηγούμενου εδαφίου, εξαιρούνται τα μέλη των Αστικών Συνεταιρισμών του Ν. [1667/1986](#) (Α' 196), που έχουν αποκτήσει την ιδιότητα του Φορέα Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, για τα κέρδη που προκύπτουν από τις συναλλαγές μεταξύ των μελών με το συνεταιρισμό, τα οποία και καλούνται πλεόνασμα. Για το σχηματισμό του πλεονάσματος τηρείται διακριτός λογαριασμός. Με απόφαση των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικονομικών ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες τήρησης και εφαρμογής του ανωτέρω λογαριασμού.

3. Ο Φορέας Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας οφείλει να τηρεί Μητρώο Εθελοντών, στο οποίο καταγράφονται τα μη μέλη, που λειτουργούν ως εθελοντές και υποστηρίζουν τις δράσεις του Φορέα. Οι λεπτομέρειες τήρησης του Μητρώου Εθελοντών καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

4. Ο Φορέας Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας υποχρεούται, από τη δεύτερη χρήση λειτουργίας του, να παρουσιάζει ετήσια δαπάνη μισθοδοσίας τουλάχιστον ίση με το 25% του κύκλου εργασιών της προηγούμενης χρήσης του. Η υποχρέωση αυτή αφορά τους Φορείς με κύκλο εργασιών και έσοδα επιχορηγήσεων της προηγούμενης ετήσιας χρήσης μεγαλύτερα από το 300 % του ετήσιου κόστους μισθοδοτικής δαπάνης ενός υπαλλήλου πλήρους απασχόλησης, με βάση τον κατώτατο νομοθετημένο μισθό χωρίς επιδόματα. Ο ετήσιος κύκλος εργασιών λαμβάνεται, όπως ορίζεται στο Παράρτημα Α' του Ν. [4308/2014](#) (Α' 251).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Άρθρο 4

Γενικό Μητρώο Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας

1. Το Τμήμα Μητρώου Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (εφεξής «Τμήμα Μητρώου») του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΥΠΕΚΑΑ) είναι η αρμόδια διοικητική αρχή για τον έλεγχο νομιμότητας κατά τη σύσταση των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων και των Συνεταιρισμών Εργαζομένων, για την

εποπτεία και τον έλεγχο νομιμότητας αυτών και των υποχρεωτικώς καταχωριστέων στο Μητρώο πράξεών τους κατά τη λειτουργία τους, καθώς και για την απόδοση της ιδιότητας του Φορέα Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στα νομικά πρόσωπα του στοιχείου δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 3.

2. Γενικό Μητρώο Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (εφεξής «Μητρώο») είναι η βάση δεδομένων που τηρείται σε ηλεκτρονική μορφή από το Τμήμα Μητρώου της επόμενης παραγράφου 1, στην οποία εγγράφονται οι Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας. Όπου στο Ν. [1667/1986](#) (Α' 196) αναφέρεται καταχώριση στο «Μητρώο Συνεταιρισμών του Ειρηνοδικείου» ή «στο Μητρώο της παρ. 3 του άρθρου 1» θεωρείται το μητρώο του προηγούμενου εδαφίου.

3. Η τήρηση και η λειτουργία του Γενικού Μητρώου ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Άρθρο 5

Συμμετοχή των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας σε υποστηρικτικά μέτρα

1. Οι Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας έχουν πρόσβαση στη χρηματοδότηση από το Ταμείο Κοινωνικής Οικονομίας, το Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης, σύμφωνα με την περίπτωση γ' της παρ. 1 του άρθρου 4 του άρθρου δεύτερου του Κεφαλαίου Α' του Ν. 3912/2011 (Α' 17) και μπορεί να υπάγονται στις διατάξεις του Ν. [3908/2011](#) (Α' 8).

2. Οι Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα μπορεί να εντάσσονται σε προγράμματα στήριξης της επιχειρηματικότητας και σε προγράμματα του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) για τη στήριξη της εργασίας.

3. Οι ΟΤΑ α' και β' βαθμού, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τα Ν.Π.Ι.Δ. φορείς της Γενικής Κυβέρνησης μπορεί να παραχωρούν με απόφαση του διοικητικού τους οργάνου τη χρήση κινητής και ακίνητης περιουσίας τους σε Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας για την ενίσχυση δραστηριοτήτων συλλογικής και κοινωνικής ωφέλειας, όπως περιγράφονται στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 2. Τα αντικειμενικά κριτήρια και η διαφανής διαδικασία παραχώρησης χρήσης κινητής ή ακίνητης περιουσίας των νομικών προσώπων του προηγούμενου εδαφίου ρυθμίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού. Με την ως άνω απόφαση καθορίζονται η διάρκεια της παραχώρησης της χρήσης, οι υποχρεώσεις του φορέα προς τον οποίο γίνεται η παραχώρηση, το τυχόν αντάλλαγμα, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Οι εργασίες διαμόρφωσης, συντήρησης, λειτουργίας, έκδοσης πολεοδομικών ή άλλων αδειών βαρύνουν το φορέα προς τον οποίο γίνεται η παραχώρηση.

Άρθρο 6

Συμμετοχή Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας σε προγραμματικές συμβάσεις

1. Οι Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις για τη μελέτη και εκτέλεση έργων και προγραμμάτων κοινωνικής ωφέλειας που αναφέρονται στους καταστατικούς σκοπούς τους με αντισυμβαλλόμενους το Δημόσιο ή φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα και τους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού. Οι ανωτέρω συμβάσεις υπόκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τα άρθρα 35 και 36 του Ν. [4129/2013](#). Με ποινή ακυρότητας, οι συμβάσεις της παρούσας παραγράφου αναρτώνται εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία σύναψης, στον ιστότοπο της Διαύγειας του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και καταχωρίζονται στο Μητρώο από το Φορέα εντός της ίδιας προθεσμίας.
2. Στις προγραμματικές συμβάσεις που συνάπτονται από Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας απαραίτητα ορίζονται το αντικείμενο της σύμβασης, ο σκοπός και το περιεχόμενο των μελετών, των έργων, των προγραμμάτων ή των υπηρεσιών, ο προϋπολογισμός τους, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης της σύμβασης, οι πόροι από τους οποίους θα καλυφθούν οι αναλαμβανόμενες οικονομικές υποχρεώσεις και η διάρκεια της σύμβασης. Επίσης, ορίζεται το όργανο παρακολούθησης της εφαρμογής της και οι αρμοδιότητές του, καθώς και οι ρήτρες σε βάρος του συμβαλλομένου που παραβαίνει τους όρους της προγραμματικής σύμβασης.
3. Οι συμβαλλόμενοι φορείς για την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων μπορεί να χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων μέσω προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται αμιγώς από εθνικούς πόρους, τον Τακτικό Προϋπολογισμό ή άλλα εθνικά ή περιφερειακά προγράμματα, καθώς και από τους προϋπολογισμούς των συμβαλλόμενων φορέων. Είναι δυνατή η χρηματοδότηση των συμβαλλομένων και από φορείς του δημόσιου τομέα που δεν μετέχουν στην προγραμματική σύμβαση.
4. Για την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων δεν επιτρέπεται η απασχόληση προσωπικού του ενός συμβαλλομένου στον άλλον, αλλά επιτρέπεται η παραχώρηση της χρήσης ακινήτων, εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και μέσων.

Άρθρο 7

Οικονομική Συνεργασία των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας

1. Οι Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας μπορεί να συμπράττουν μεταξύ τους για οικονομικούς σκοπούς. Για τη σύμπραξη απαιτείται απόφαση των Γενικών Συνελεύσεων των συμπραττόντων Φορέων. Οι μορφές οικονομικής συνεργασίας μεταξύ των Φορέων περιλαμβάνουν:

α) τη σύναψη συμβάσεων για την ανταλλαγή προϊόντων ή υπηρεσιών,

β) τη σύσταση κοινοπραξιών, δευτέρου ή ανωτέρου βαθμού συνεταιρισμών, ευρωπαϊκών συνεταιρισμών ή ευρωπαϊκών ομίλων και δικτύων οικονομικής συνεργασίας με διακριτή νομική προσωπικότητα. Η σύσταση και λειτουργία των ανωτέρω συμπράξεων διέπονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου και οι συμπράξεις καθίστανται Φορείς Κοινωνικής και Αλληλεγγύης Οικονομίας.

2. Μέλη των ανωτέρω συμπράξεων μπορούν να είναι και φυσικά πρόσωπα, μόνον εφόσον είναι εργαζόμενοι σε αυτές.

3. Το καταστατικό των ανωτέρω συμπράξεων πρέπει να είναι σύμφωνο με την περίπτωση δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 3, πλην του στοιχείου γγ, την παράγραφο 3 και την παράγραφο 5 πλην 4 και 5, του άρθρου 2, να εξειδικεύει ρητά τις κατηγορίες μελών του ανάλογα με τις ιδιότητες και τον τρόπο συμμετοχής τους σε αυτόν και τα δικαιώματα και υποχρεώσεις αυτών.

4. Δεν επιτρέπονται συναλλαγές μεταξύ της σύμπραξης και των μελών των Φορέων που την απαρτίζουν.

Άρθρο 8

Σχέσεις Φορέα Κοινωνικής και Αλληλεγγύης Οικονομίας με μη μέλη

1. Ο Φορέας Κοινωνικής και Αλληλεγγύης Οικονομίας δεν έχει ασφαλιστικές υποχρεώσεις προς τα μη μέλη που λειτουργούν ως εθελοντές, εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι παρακάτω προϋποθέσεις:

α. Από την εθελοντική δράση δεν παράγονται άμεσα έσοδα για το Φορέα.

β. Η δράση έχει προαποφασισθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο ή τη Διοικούσα Επιτροπή του Φορέα. Η απόφαση, η πρόσκληση και το πρόγραμμα της δράσης που θα γίνει χρήση εθελοντών καταγράφονται σε πρακτικό, το οποίο προδημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Φορέα.

2. Ο Φορέας Κοινωνικής και Αλληλεγγύης Οικονομίας:

α) Ευθύνεται για τυχόν ζημιές που προξενήθηκαν στον εθελοντή κατά την παροχή της εθελοντικής του απασχόλησης στο Φορέα.

β) Σε περίπτωση που ο εθελοντής απασχολείται στο εξωτερικό, ο Φορέας παροχής εθελοντικής απασχόλησης αναλαμβάνει πλήρως τα έξοδα ταξιδιού, διαβίωσης, καταλύματος, επαναπατρισμού και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, καθώς και κάθε άλλη δαπάνη που θα προκύψει κατά τη διάρκεια διαμονής του εθελοντή στο εξωτερικό.

Άρθρο 9

Ενώσεις Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας

1. Δέκα (10) τουλάχιστον Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας μπορούν να συστήσουν Ένωση Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας. Η Ένωση αυτή δεν μπορεί να έχει εμπορική ιδιότητα και σκοπός της είναι η προαγωγή και διάδοση των δραστηριοτήτων συλλογικής και κοινωνικής ωφέλειας των μελών της, η ανάπτυξη των αρχών της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας. Κάθε Ένωση επιδιώκει τους στόχους της μέσω δραστηριοτήτων, όπως η εκπροσώπηση, βοήθεια και προστασία, εκπαίδευση και κατάρτιση, συμβουλευτικές υπηρεσίες, οικονομική, νομική και τεχνική βοήθεια, έλεγχος, επίλυση διαφορών, υποστήριξη ίδρυσης νέων ή ανάπτυξη των υφιστάμενων Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας. Η Γενική Συνέλευση της Ένωσης απαρτίζεται από τους αντιπροσώπους των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας μελών. Κάθε Φορέας Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας εκπροσωπείται στη Γενική Συνέλευση της Ένωσης από έναν αντιπρόσωπο και κάθε αντιπρόσωπος έχει μία ψήφο. Η Γενική Συνέλευση εκλέγει Διοικητικό Συμβούλιο.
2. Για τη σύσταση Ένωσης απαιτείται απόφαση των γενικών συνελεύσεων των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, που επιθυμούν τη σύστασή της, καθώς και σύνταξη, υπογραφή και έγκριση του καταστατικού της. Έδρα της Ένωσης είναι ο δήμος όπου είναι εγκατεστημένη η διοίκησή της. Η διοικητική περιφέρεια της Ένωσης ορίζεται από το καταστατικό της. Στην επωνυμία αναφέρεται η έδρα της Ένωσης. Η επωνυμία πρέπει να διακρίνεται από την επωνυμία άλλης Ένωσης με την ίδια έδρα. Το καταστατικό της Ένωσης εγκρίνεται από το Ειρηνοδικείο της έδρας της.
3. Για την έγκριση του καταστατικού κατατίθεται από το προσωρινό διοικητικό συμβούλιο αίτηση στο Ειρηνοδικείο, η οποία εκδικάζεται κατά τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας των άρθρων 739-866 Κ.Πολ.Δ.
4. Αν το καταστατικό δεν είναι σύννομο, το δικαστήριο εκδίδει αναβλητική απόφαση με την οποία καλεί το προσωρινό διοικητικό συμβούλιο να προβεί στις απαραίτητες διορθώσεις ή να συμπληρώσει τις ελλείψεις μέσα σε δεκαπέντε (15) εργάσιμες ημέρες, από τη δημοσίευση της απόφασης αυτής. Στη συνέχεια εκδίδεται η οριστική απόφαση του Ειρηνοδικείου. Εάν με την απόφαση γίνει δεκτή η αίτηση, καταχωρίζεται το καταστατικό στο Βιβλίο Ενώσεων, που τηρείται στο Ειρηνοδικείο, με μνεία του αριθμού της σχετικής δικαστικής απόφασης. Από την καταχώριση αυτή, η Ένωση αποκτά νομική προσωπικότητα. Η ίδια διαδικασία τηρείται και για την τροποποίηση του καταστατικού. Κυρωμένο αντίγραφο της εγκριτικής απόφασης του Ειρηνοδικείου και του καταστατικού αποστέλλει η Γραμματεία του Ειρηνοδικείου στην εποπτεύουσα αρχή, εντός ενός (1) μηνός από την καταχώριση της απόφασης.
5. Το καταστατικό της Ένωσης καταρτίζεται με ιδιωτικό έγγραφο, που φέρει χρονολογία και υπογράφεται από τα ιδρυτικά μέλη που εκπροσωπούν τους Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας που επιθυμούν τη σύσταση της Ένωσης και για να είναι έγκυρο πρέπει να περιέχει τουλάχιστον:

α) Την επωνυμία των ιδρυτικών μελών, καθώς και τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου, τον αριθμό Γ.Ε.ΜΗ., εφόσον υπάρχει, τον Αριθμό Γενικού Μητρώου Κοινωνικής Οικονομίας (Α.Γ.Ε.Μ.Κ.Ο.), την έδρα αυτών και την απόφαση του εδαφίου α' της παραγράφου 2.

β) Την επωνυμία, την έδρα και την περιφέρεια της Ένωσης.

γ) Το σκοπό και τις δραστηριότητες της Ένωσης.

δ) Τις προϋποθέσεις εισόδου, εξόδου και διαγραφής των μελών, καθώς και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις αυτών.

ε) Τους όρους σύγκλησης και λειτουργίας και τις αρμοδιότητες των οργάνων διοίκησης (Γενική Συνέλευση, Διοικητικό Συμβούλιο).

στ) Τη χρονική διάρκεια της Ένωσης.

ζ) Τον ορισμό προσωρινής διοίκησης για την έγκριση του καταστατικού και το χρόνο σύγκλησης της πρώτης γενικής συνέλευσης, για την ανάδειξη των οργάνων διοίκησης.

η) Τον τρόπο ορισμού των ελεγκτών.

θ) Τη λύση και εκκαθάριση της Ένωσης.

6. Το καταστατικό μπορεί, επίσης, να προβλέπει και να ρυθμίζει θέματα που δεν ρυθμίζονται με το νόμο αυτόν, εφόσον δεν αντίκεινται σε ισχύουσες διατάξεις.

7. Η τακτική Γενική Συνέλευση συγκαλείται υποχρεωτικά με σχετική απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου μία τουλάχιστον φορά κατ' έτος.

8. Η Γενική Συνέλευση των μελών συνέρχεται εκτάκτως εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα με συγκεκριμένο θέμα προς το Διοικητικό Συμβούλιο από το 1/3 των μελών της Γ.Σ. Αν το Διοικητικό Συμβούλιο αρνείται τη σύγκληση, παρά το αίτημα τουλάχιστον του 1/3 των μελών, τα μέλη αυτά δικαιούνται να τη συγκαλέσουν. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται οι παράγραφοι 1, 3, 4, 5, 6 και 7 του άρθρου 5 και το άρθρο 6 του Ν. 1667/1986.

9. Οι αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης που αντίκεινται στον παρόντα νόμο, στο Ν. 1667/1986 ή στο καταστατικό είναι άκυρες και εξ αρχής δεν παράγουν έννομα αποτελέσματα.

10. Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) απαρτίζεται από τον Πρόεδρο ή το νόμιμο εκπρόσωπό της και δύο τουλάχιστον μέλη. Σε κάθε περίπτωση ο συνολικός αριθμός των μελών της είναι περιττός αριθμός. Τα μέλη του Δ.Σ. εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση. Η ιδιότητα του μέλους Δ.Σ. είναι άμισθη.

11. Η διάρκεια της θητείας των μελών του Δ.Σ. ορίζεται από το καταστατικό. Οι αποφάσεις λαμβάνονται πάντα με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών της ΔΕ.

12. Το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει τακτικά μία (1) τουλάχιστον φορά κάθε τρεις (3) μήνες ή συχνότερα αν το ζητήσει το 1/3 των μελών του. Η σύγκλησή του γίνεται από τον Πρόεδρο. Αν ο Πρόεδρος αδρανή παρα την υποβολή σχετικού αιτήματος, η σύγκληση διενεργείται από οποιοδήποτε μέλος της Διοικούσας Επιτροπής.

13. Οι αποφάσεις των οργάνων προσβάλλονται από το 1/3 των μελών τους εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την καταχώρισή τους στο Μητρώο, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου της περιφέρειας που εδρεύει η Ένωση, κατά την τακτική διαδικασία.

Άρθρο 10

Ταμείο Κοινωνικής Οικονομίας

1. Συνιστάται Ν.Π.Ι.Δ. με την επωνυμία «Ταμείο Κοινωνικής Οικονομίας». Το Ταμείο τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και εδρεύει στην Αθήνα.

2. Σκοπός του Ταμείου είναι η χρηματοδότηση προγραμμάτων και δράσεων για την ενίσχυση των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, όπως αυτοί ορίζονται στο παρόντα νόμο.

3. Οι πόροι του Ταμείου προέρχονται από τον προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων (εθνικό ή/και συγχρηματοδοτούμενο σκέλος), καθώς και από άλλες πηγές χρηματοδότησης.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Οικονομικών και Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού καθορίζονται οι λεπτομέρειες για την κατάρτιση Οργανισμού και Κανονισμού Λειτουργίας του Ταμείου.

5. Μέχρι την ολοκλήρωση των διαδικασιών ίδρυσης και λειτουργίας του φορέα της παραγράφου 1, δημιουργείται λογαριασμός «Ταμείο Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας» υπό την εποπτεία της Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Οικονομικών και Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού καθορίζονται οι λεπτομέρειες διαχείρισης του ως άνω Λογαριασμού, κατ' εφαρμογή των εδαφίων 2 και 3 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 11

Έλεγχος των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας και κυρώσεις

1. Αρμόδιο για την άσκηση ελέγχου στους Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας είναι το Τμήμα Παρακολούθησης και Ελέγχων Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας

Οικονομίας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, καθώς και οι υπηρεσίες των Περιφερειών που είναι αρμόδιες για τα θέματα Απασχόλησης Εμπορίου Τουρισμού. Τα ανωτέρω ελεγκτικά όργανα μπορεί: α) να καλούν τους εκπροσώπους των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας να παρέχουν έγγραφα και πληροφορίες, β) να έχουν πρόσβαση, κατά τον έλεγχο, σε έγγραφα και άλλα στοιχεία που τηρούνται σε οποιαδήποτε μορφή (έγγραφο, ηλεκτρονική, μαγνητική ή άλλη), στην εγκατάσταση των φορέων, εκτός αν αυτά εμπίπτουν κατά προφανή τρόπο σε επαγγελματικό ή άλλο απόρρητο ή συνιστούν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα και να προβαίνουν σε κατασχέσεις εγγράφων, συμπεριλαμβανομένων και των ηλεκτρονικών μέσων αποθήκευσης, εφόσον τούτο επιβάλλεται για τον έλεγχο των παραβάσεων, γ) να ενεργούν έρευνες στους χώρους των φορέων.

2. Η Διεύθυνση Προστασίας Καταναλωτή της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή είναι αρμόδια για την αποστολή αναλυτικού δελτίου καταγεγραμμένων καταγγελιών σχετικών με παραβιάσεις των διατάξεων του Ν. [2251/1994](#) (Α'191) από τους Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας προς την αρμόδια Υπηρεσία της Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, καθώς και προς υπηρεσίες των Περιφερειών της προηγούμενης παραγράφου. Οι ανωτέρω αρμόδιες υπηρεσίες υποχρεούνται μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα να κινούν τις διαδικασίες ελέγχου και κυρώσεων του παρόντος άρθρου, ενημερώνοντας σχετικά την αρμόδια Υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή.

3. Αν κατά τη διενέργεια ελέγχου από το Τμήμα Παρακολούθησης και Ελέγχων Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης διαπιστωθεί ότι ένας Φορέας παραβαίνει τις ρυθμίσεις του παρόντος νόμου, τότε επιβάλλεται σε αυτόν πρόστιμο.

4. Στην περίπτωση που διαπιστωθεί ότι νομικά ή φυσικά πρόσωπα με την ιδιότητα του μέλους Φορέα Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας χρησιμοποιούν τις ρυθμίσεις του παρόντος νόμου με σκοπό να αποκομίσουν για λογαριασμό των ιδίων ή για λογαριασμό άλλων παράνομο περιουσιακό όφελος, πέραν της επιβολής προστίμου σε βάρος τους, ο Φορέας Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στον οποίο αυτά μετέχουν διαγράφεται από το Μητρώο με απόφαση του Τμήματος Παρακολούθησης και Ελέγχων Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Η απόφαση περί διαγραφής του Φορέα Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας από το Μητρώο κοινοποιείται στην αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία και στα ασφαλιστικά ταμεία. Τα παραπάνω μέλη για διάστημα τριών (3) ετών δεν έχουν δικαίωμα να είναι μέλη οποιουδήποτε Φορέα Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας ή εφόσον πρόκειται για νομικά πρόσωπα, να είναι τα ίδια Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.

5. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζονται τα ποσά των προστίμων της παραγράφου 3, τα κριτήρια επιμέτρησης του ύψους του προστίμου της παραγράφου 4 λαμβανομένου υπόψη του ύψους του παράνομου περιουσιακού οφέλους και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Σε κάθε περίπτωση το επιβληθέν πρόστιμο δε μπορεί να είναι μικρότερο των χιλίων (1.000) ευρώ και μεγαλύτερο των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ.

6. Τα ποσά των προστίμων που επιβάλλονται αποδίδονται στο Ταμείο Κοινωνικής Οικονομίας.
7. Η επιβολή των ως άνω διοικητικών κυρώσεων είναι ανεξάρτητη από κάθε άλλη αστική, ποινική ή πειθαρχική κύρωση που προβλέπεται σε βάρος των διοικούντων μελών Φορέα Κοινωνικής και Αλληλεγγύας Οικονομίας από την κείμενη νομοθεσία.
8. Οι αδρανείς Φορείς Κοινωνικής και Αλληλεγγύας Οικονομίας διαγράφονται από το Μητρώο. Ως αδράνεια νοείται η έλλειψη οικονομικής δραστηριότητας του Φορέα για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των δύο (2) ετών.
9. Αν Κοιν.Σ.Επ. ή Συνεταιρισμός Εργαζομένων διαγραφούν από το Μητρώο για οποιονδήποτε λόγο, οφείλουν εντός τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίηση σε αυτούς της πράξης διαγραφής, να ενεργήσουν τη νόμιμη μετατροπή τους σε μορφή επιχείρησης που τα μέλη επιθυμούν και να καταχωρήσουν τη μετατροπή αυτή ή να προβούν σε διακοπή εργασιών στην αρμόδια ΔΟΥ. Οι ανωτέρω ενέργειες πρέπει να γνωστοποιούνται στο Μητρώο.

Άρθρο 12

Εθνική Επιτροπή για την Κοινωνική και Αλληλεγγύα Οικονομία

1. Στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης συνιστάται Εθνική Επιτροπή για την Κοινωνική Οικονομία. Η Επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, αρμόδιου για την κοινωνική οικονομία και αποτελείται από τον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ως Πρόεδρο, τον πρόεδρο Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), τον Διοικητή του ΟΑΕΔ, από έναν εκπρόσωπο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος (Κ.Ε.ΔΕ) και της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος (Εν.Π.Ε.), έναν εκπρόσωπο της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.με.Α.), έναν εκπρόσωπο της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος (Γ.Σ.Ε.Ε.), τον Πρόεδρο της Συνόδου Πρυτάνεων, ένα μέλος της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης (Π.Ο.ΚΟΙ.Σ.Π.Ε.), έναν εκπρόσωπο του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (Ε.Κ.Ε.), τον Πρόεδρο της Συνόδου Πρυτάνεων Ανωτάτων Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Τ.Ε.Ι.) και από έναν εκπρόσωπο κάθε Ένωσης Φορέων Κοινωνικής και Αλληλεγγύας Οικονομίας. Στην Εθνική Επιτροπή μπορεί να συμμετέχουν, αναλόγως του θέματος και εφόσον κρίνεται αναγκαίο από την Επιτροπή, και εκπρόσωποι άλλων κατά περίπτωση Υπουργείων ή εκπρόσωποι άλλων φορέων του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα ή επιστημονικών ιδρυμάτων και οργανισμών, εκπρόσωποι συνδέσμων ή ενώσεων ή επιμελητηρίων που ορίζονται με απόφαση του οικείου Συνδέσμου ή Επιμελητηρίου, καθώς και εκπρόσωποι οργανώσεων συλλόγων καταναλωτών.
2. Οι Φορείς που εκπροσωπούνται στην Επιτροπή υποχρεούνται να υποδείξουν τους εκπροσώπους τους μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών από τη σχετική έγγραφη πρόσκληση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Αν δεν υποδειχθούν μέσα στην προθεσμία αυτή, η Επιτροπή συγκροτείται και συνεδριάζει νομίμως με

τα λοιπά μέλη μέχρι την υπόδειξη και το διορισμό εκπροσώπων. Στην Επιτροπή μπορεί να παρίστανται και να εκφράζουν τις απόψεις τους, εφόσον συζητούνται θέματα της αρμοδιότητάς τους, Γενικοί Γραμματείς άλλων Υπουργείων και των Περιφερειών της χώρας.

3. Αρμοδιότητα της Επιτροπής είναι η προώθηση του κοινωνικού διαλόγου για τη διαμόρφωση πολιτικών ανάπτυξης των δραστηριοτήτων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας και η γνωμοδότηση για την αναθεώρηση, την εξειδίκευση και την εφαρμογή της Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Οικονομία.

Άρθρο 13

Συντονιστική Επιτροπή για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία

1. Συνιστάται Συντονιστική Επιτροπή για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία, η οποία αποτελείται από:

αα) Έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, με τον αναπληρωτή του.

ββ) Έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, με τον αναπληρωτή του.

γγ) Έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, με τον αναπληρωτή του.

δδ) Έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Οικονομικών, με τον αναπληρωτή του.

εε) Έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με τον αναπληρωτή του.

στστ) Έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, με τον αναπληρωτή του.

ζζ) Έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με τον αναπληρωτή του.

ηη) Έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Υγείας, με τον αναπληρωτή του.

θθ) Έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, με τον αναπληρωτή του.

2. Πρόεδρος της Κυβερνητικής Επιτροπής ορίζεται ο Υπουργός Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, με απόφαση του οποίου συγκροτείται η Επιτροπή.

3. Στη Συντονιστική Επιτροπή μπορεί να συμμετέχουν, αναλόγως του θέματος και εφόσον κρίνεται από την Επιτροπή αναγκαίο, και εκπρόσωποι άλλων κατά περίπτωση Υπουργείων ή εκπρόσωποι άλλων φορέων.

Η Συντονιστική Επιτροπή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: α) Τη γνωμοδότηση για θέματα που αφορούν στην Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία, η οποία εκπονείται και εφαρμόζεται από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. β) Την αξιολόγηση, παρακολούθηση της εφαρμογής και επικαιροποίηση της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία. γ) Την εισήγηση προς τον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και τους συναρμόδιους Υπουργούς, για την εκπόνηση μελετών και προγραμμάτων σχετικά με την προώθηση της εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Άρθρο 14

Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις

1. Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (Κοιν.Σ. Επ.) είναι οι αστικοί συνεταιρισμοί του Ν. [1667/1986](#), που έχουν ως καταστατικό σκοπό τη συλλογική και την κοινωνική ωφέλεια, όπως ορίζονται στις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 2 και διαθέτουν εκ του νόμου εμπορική ιδιότητα.

2. Ανάλογα με τον ειδικότερο σκοπό τους, οι Κοιν.Σ.Επ. διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

α) Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης, οι οποίες διακρίνονται σε δύο υποκατηγορίες: αα) Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ευάλωτων Ομάδων, οι οποίες επιδιώκουν την ένταξη στην οικονομική και κοινωνική ζωή, των ατόμων που ανήκουν στις Ευάλωτες Κοινωνικές Ομάδες. Ποσοστό 30% κατ' ελάχιστον των μελών και των εργαζομένων στις επιχειρήσεις αυτές ανήκουν υποχρεωτικά σε αυτές τις κατηγορίες. Η συμμετοχή σε αυτές των φυσικών προσώπων που ανήκουν στις Ευάλωτες Ομάδες Πληθυσμού και προσμετρώνται στο παραπάνω ποσοστό πρέπει να διενεργείται για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, το οποίο προσδιορίζεται στο καταστατικό της Κοιν.Σ.Επ.. Αν για οποιονδήποτε λόγο σταματήσει να πληρούται το ανωτέρω ποσοστό, ο Φορέας πρέπει εντός τριών (3) μηνών να προβεί στις απαραίτητες εγγραφές μελών ή προσλήψεις εργαζομένων. Άλλως μετατρέπεται σε Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας.

αβ) Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ειδικών Ομάδων, οι οποίες επιδιώκουν την ένταξη στην οικονομική και κοινωνική ζωή των ατόμων που ανήκουν στις Ειδικές Ομάδες Πληθυσμού. Ποσοστό 50% κατ' ελάχιστον των μελών και των εργαζομένων στις επιχειρήσεις αυτές ανήκουν υποχρεωτικά σε αυτές τις κατηγορίες. Η συμμετοχή σε αυτές των φυσικών προσώπων που ανήκουν στις Ειδικές Ομάδες Πληθυσμού και προσμετρώνται στο παραπάνω ποσοστό πρέπει να διενεργείται για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, το οποίο προσδιορίζεται στο καταστατικό της Κοιν.Σ.Επ.. Αν για οποιονδήποτε λόγο σταματήσει να πληρούται το ανωτέρω ποσοστό, ο Φορέας πρέπει εντός τριών (3) μηνών να προβεί στις απαραίτητες εγγραφές μελών ή προσλήψεις εργαζομένων.

αγ) Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.) του άρθρου 12 του Ν. [2716/1999](#), θεωρούνται αυτοδικαίως Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις Ένταξης.

β) Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής ωφέλειας, οι οποίες αναπτύσσουν δραστηριότητες «βιώσιμης ανάπτυξης», ή και παρέχουν «κοινωνικές υπηρεσίες γενικού ενδιαφέροντος».

3. Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης και εφόσον πληρούνται οι προβλεπόμενες στον παρόντα νόμο προϋποθέσεις, μία Κοιν.Σ.Επ. μπορεί να τροποποιήσει το καταστατικό της με σκοπό να ενταχθεί σε άλλη κατηγορία Κοιν.Σ.Επ.. Η τροποποίηση αφορά μόνο στην κατηγορία Κοιν.Σ.Επ. και τα λοιπά στοιχεία εγγραφής και λειτουργίας της διατηρούνται.

4. Η συμμετοχή νομικών προσώπων στην Κοιν.Σ.Επ. δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1/3 του συνόλου των μελών της.

5. Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή σε αυτήν των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) που υπάγονται σε Ο.Τ.Α.. Κατ' εξαίρεση, στις Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης, όπως αυτές ορίζονται στην περίπτωση α' της παραγράφου 2 του άρθρου 4, μπορούν να είναι μέλη νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου κατόπιν έγκρισης του δημόσιου φορέα που τα εποπτεύει.

6. Μέλος μίας Κοιν.Σ.Επ. δεν μπορεί να είναι μέλος και άλλης Κοιν.Σ.Επ. με ίδια δραστηριότητα.

7. Η συμμετοχή ενός φυσικού προσώπου μόνο με την ιδιότητα του μέλους σε Κοιν.Σ.Επ. δεν του προσδίδει εμπορική ιδιότητα και δεν δημιουργεί ατομικές ασφαλιστικές ή φορολογικές υποχρεώσεις.

8. Το ποσοστό των ακαθαρίστων εσόδων από τις δραστηριότητες της Κοιν.Σ.Επ. που προέρχεται από Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 65% των συνολικών εσόδων της επιχείρησης, υπολογιζόμενου σε τριετή βάση. Από την πρόβλεψη του προηγούμενου εδαφίου, εξαιρούνται οι Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης της περίπτωσης α' της παραγράφου 2.

Άρθρο 15

Σύσταση της Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης

1. Η σύσταση Κοιν.Σ.Επ. και η υπαγωγή της στις διατάξεις του νόμου αυτού συντελείται με την εγγραφή της στο Μητρώο, οπότε αποκτά νομική προσωπικότητα και εμπορική ιδιότητα. Η αίτηση, το Καταστατικό και τα λοιπά απαιτούμενα έγγραφα κατατίθενται προς έγκριση στο Τμήμα Μητρώου.

2. Για τη σύσταση Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας απαιτείται η συμμετοχή σε αυτήν και η υπογραφή του καταστατικού της από τουλάχιστον πέντε (5) πρόσωπα, φυσικά ή νομικά, και από τουλάχιστον επτά (7), αν πρόκειται για Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης.

3. Το καταστατικό της Κοιν.Σ.Επ. πρέπει να εξειδικεύει τη συνδρομή των προϋποθέσεων του άρθρου 3 και να περιέχει:

α) Την επωνυμία, την έδρα και το σκοπό της Κοιν.Σ.Επ.. Ως έδρα ορίζεται ο δήμος, στην περιφέρεια του οποίου έχει την έδρα του ο φορέας. Η επωνυμία της Κοιν.Σ.Επ. ορίζεται από το σκοπό της και το είδος της Κοιν.Σ.Επ.. Ονόματα μελών ή τρίτων δεν περιλαμβάνονται στην επωνυμία της Κοιν.Σ.Επ..

β) Για τα φυσικά πρόσωπα: τα ονοματεπώνυμα, τις διευθύνσεις κατοικίας, τους Α.Φ.Μ. των ιδρυτικών μελών και αντίστοιχα για τα νομικά πρόσωπα: την επωνυμία, την έδρα, τον Α.Φ.Μ. και τον αριθμό Γ.Ε.Μ.Η..

γ) Τους όρους εξόδου και εισόδου των μελών και τους λόγους αποβολής ενός μέλους.

δ) Την έκταση της ευθύνης των μελών, όπως ορίζεται στην παράγραφο 5 του άρθρου 16.

ε) Το ύψος της συνεταιριστικής μερίδας.

στ) Τον ορισμό της προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής που θα μεριμνήσει για την έγκρισή του και τη σύγκληση της πρώτης γενικής συνέλευσης για ανάδειξη των οργάνων διοίκησης της Κοιν.Σ.Επ..

Κατά τα λοιπά, το καταστατικό μπορεί να παραπέμπει στις διατάξεις των οικείων νόμων.

4. Προβολή ακυρότητας σχετικά με τη σύσταση Κοιν.Σ.Επ. επιτρέπεται από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον με αγωγή που ασκείται μέσα σε αποσβεστική προθεσμία δύο (2) μηνών από τη σύσταση της Κοιν.Σ.Επ.

Άρθρο 16

Λειτουργία της Κοιν.Σ.Επ.

1. Η Κοιν.Σ.Επ. καταχωρεί στο Μητρώο κάθε μεταβολή του καταστατικού της, λοιπών στοιχείων της αλλά και τον ετήσιο προγραμματισμό, τον ετήσιο απολογισμό και τον ετήσιο

ισολογισμό ή Οικονομική Κατάσταση Αποτελεσμάτων, εγκεκριμένους από τη Γενική Συνέλευση των μελών της.

2. Το κεφάλαιο της επιχείρησης διαιρείται σε συνεταιριστικές μερίδες. Ο αριθμός των μερίδων και η ονομαστική τους αξία, η οποία είναι ίδια για κάθε μερίδα, καθορίζονται στο καταστατικό της επιχείρησης. Κάθε μέλος της Κοιν.Σ.Επ. διαθέτει από μία υποχρεωτική συνεταιριστική μερίδα, το ύψος της οποίας δεν μπορεί να είναι κατώτερο των εκατό (100) ευρώ.

3. Τα μέλη της Κοιν.Σ.Επ. διαθέτουν από μία υποχρεωτική συνεταιριστική μερίδα, ως ελάχιστη συμμετοχή στο κεφάλαιο της επιχείρησης και είναι ίση για όλα τα μέλη. Στο καταστατικό μπορεί να προβλέπεται η απόκτηση μέχρι πέντε (5) προαιρετικών μερίδων χωρίς δικαίωμα ψήφου.

4. Η απόκτηση υποχρεωτικών συνεταιριστικών μερίδων πραγματοποιείται με καταβολή μετρητών, ενώ η απόκτηση προαιρετικών μερίδων μπορεί να πραγματοποιείται με καταβολή μετρητών, καθώς και με την εισφορά κινητής ή και ακίνητης περιουσίας, εφόσον αυτό προβλέπεται ρητά στο καταστατικό.

5. Για τις εταιρικές υποχρεώσεις ευθύνεται μόνο η Κοιν.Σ.Επ. με την περιουσία της. Ειδικά, για τις υποχρεώσεις προς το Δημόσιο ο διαχειριστής ή ο πρόεδρος της διοικούσας επιτροπής της ευθύνεται αλληλεγγύως και εις ολοκλήρον με την Κοιν.Σ.Επ. για τις οφειλές της προς το Δημόσιο, σύμφωνα με το άρθρο 31 του Ν. [4321/2015](#) (Α' 32), το άρθρο 115 του Ν. [2238/1994](#) (Α'151) και το άρθρο 4 του Ν. [2556/1997](#) (Α' 270) και διατηρεί δικαίωμα αναγωγής κατά των λοιπών μελών της Κοιν.Σ.Επ. Για τις οφειλές προς το Δημόσιο διατηρεί δικαίωμα αναγωγής κατά των λοιπών μελών της Κοιν.Σ.Επ., τα οποία για τις οφειλές του προηγούμενου εδαφίου, ευθύνονται έναντί του απεριόριστα και εις ολόκληρον.

6. Εκτελεστικό διοικητικό όργανο της Κοιν.Σ.Επ. είναι η Διοικούσα Επιτροπή που διέπεται από το άρθρο 7 του Ν. [1667/1986](#), με την επιφύλαξη του παρόντος νόμου.

7. Στη σφραγίδα, στα έντυπα, στα έγγραφα και στις συμβάσεις που συνάπτει μία Κοιν.Σ.Επ. αναγράφεται υποχρεωτικά ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου και ο Αριθμός Γενικού Μητρώου Κοινωνικής Οικονομίας (Α.Γε.Μ.Κ.Ο.), οι οποίοι της αποδίδονται κατά τη σύστασή της και όποιο άλλο στοιχείο προβλέπει η ισχύουσα νομοθεσία.

8. Κάθε Κοιν.Σ.Επ. υποχρεούται να αναρτά δημόσια σε ηλεκτρονική σελίδα κάθε πρόσκληση σε συλλογικό όργανο, με ελάχιστα δημοσιευτέα στοιχεία, την ακριβή διεύθυνση σύγκλησης, ημερομηνία, ώρα και τα θέματα της ημερήσιας διάταξης.

Άρθρο 17

Σχέσεις μεταξύ μελών και της Κοιν.Σ.Επ.

1. Η σχέση μεταξύ των μελών της Κοιν.Σ.Επ., η διοίκηση, η λειτουργία της και η λύση της διέπονται από το Ν. 1667/ 1986, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στον παρόντα νόμο. Δεν εφαρμόζονται το άρθρο 1, οι παράγραφοι 2, 3, 7 και 8 του άρθρου 2, οι παράγραφοι 4 και 6 του άρθρου 3, η παράγραφος 4 του άρθρου 4, η παράγραφος 2 του άρθρου 5, το άρθρο 8, το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 3 και οι παράγραφοι 2 και 4 του άρθρου 9, το άρθρο 13 και το άρθρο 14 του Ν. [1667/1986](#).

2. Η είσοδος νέων μελών επιτρέπεται κατ' εφαρμογή των παραγράφων 4, 5 και 6 του άρθρου 2 του Ν. [1667/1986](#) και συντελείται με την εγγραφή τους ως μέλη. Τα νέα μέλη αποκτούν μία υποχρεωτική συνεταιριστική μερίδα, η ονομαστική αξία της οποίας δε μπορεί να είναι μικρότερη από αυτή που ορίζεται στον παρόντα νόμο και στο καταστατικό.

3. Η απώλεια της ιδιότητας του μέλους επέρχεται με την αποχώρηση, την αποβολή ή τη μεταβίβαση της συνεταιριστικής του μερίδας και είναι καταχωριστέα στο Μητρώο.

4. Τα μέλη έχουν δικαίωμα να αποχωρήσουν από την Κοιν.Σ.Επ. με δήλωση που υποβάλλεται εγγράφως σε αυτή και ισχύει από την αρχή του επόμενου λογιστικού έτους. Στο μέλος που αποχωρεί επιστρέφεται εντός τριών (3) μηνών από την έγκριση του ισολογισμού ή της οικονομικής κατάστασης αποτελεσμάτων της χρήσης μέσα στην οποία δηλώθηκε η αποχώρηση η αξία της συνεταιριστικής του μερίδας, όπως αυτή έχει διαμορφωθεί κατά το χρόνο έκδοσης της απόφασης περί έγκρισης της αποχώρησης. Αν η ανωτέρω αξία της συνεταιριστικής μερίδας του αποχωρούντος υπερβαίνει την αξία του ποσού που καταβλήθηκε για την απόκτησή της, ως ανώτερο όριο επιστροφής ορίζεται το τριπλάσιο της αρχικής αξίας της μερίδας. Με την επιστροφή εκκαθαρίζεται η σχέση της Κοιν.Σ.Επ. με το μέλος, χωρίς αυτό να έχει αξίωση επί της περιουσίας που έχει σχηματιστεί. Η αποχώρηση του μέλους ολοκληρώνεται με τη λογιστική εκκαθάριση του επόμενου λογιστικού έτους.

5. Η μεταβίβαση της υποχρεωτικής συνεταιριστικής μερίδας μέλους γίνεται μόνο σε νέο μέλος και εγκρίνεται από το συλλογικό όργανο που προβλέπει το καταστατικό και εν αμφιβολία από τη Διοικούσα Επιτροπή. Επιτρέπεται η μεταβίβαση των προαιρετικών συνεταιριστικών μερίδων σε υφιστάμενα μέλη, εφόσον αυτό προβλέπεται ρητά στο καταστατικό.

6. Η αποβολή μέλους γίνεται με απόφαση των 3/5 του συνόλου των μελών της Γενικής Συνέλευσης, εφόσον συντρέχει ένας από τους λόγους αποβολής που ορίζονται ρητώς στο καταστατικό.

7. Η ιδιότητα του μέλους δεν κληροδοτείται και, αν μέλος φυσικό πρόσωπο αποβιώσει, η αξία της συνεταιριστικής του μερίδας καταβάλλεται στον ειδικό ή καθολικό διάδοχο. Αν μέλος νομικό πρόσωπο τεθεί σε εκκαθάριση λόγω λύσης ή πτώχευσής του, η αξία της συνεταιριστικής του μερίδας καταβάλλεται σε αυτό. Αν ο αριθμός των μελών μειώνεται κάτω των πέντε (5), τότε επιβάλλεται η αναπλήρωσή τους, με την είσοδο νέων μελών, άλλως, η Κοιν.Σ.Επ. λύεται.

8. Τα μέλη της Κοιν.Σ.Επ. μπορεί να είναι και εργαζόμενοι της με σχέση εξαρτημένης εργασίας. Αμείβονται για την παρεχόμενη εργασία και έχουν όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την εργατική και ασφαλιστική νομοθεσία. Υπόχρεη προς απόδοση των ασφαλιστικών εισφορών προς τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης είναι η Κοιν.Σ.Επ.

9. Η παροχή υπηρεσιών προς εξυπηρέτηση του σκοπού της Κοιν.Σ.Επ. από μέλη της, τα οποία δεν βρίσκονται σε εργασιακή σχέση με αυτήν, είναι μη αμειβόμενη σύμβαση εντολής κατ' άρθρο 713 επ. Α.Κ.. Η σύμβαση εντολής που συνάπτεται μεταξύ μελών και Κοιν.Σ.Επ. οφείλει να γίνεται εγγράφως, να περιγράφει με σαφήνεια την παρεχόμενη υπηρεσία και σε καμία περίπτωση δε μπορεί να υπερβαίνει τις 16 ώρες εβδομαδιαίως. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ρυθμίζονται οι ειδικότεροι όροι υπό τους οποίους παρέχονται οι σχετικές υπηρεσίες και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Για τους Κοι.Σ.Π.Ε. εφαρμόζεται το άρθρο 12 του Ν. [2716/1999](#) (Α' 270).

Άρθρο 18

Σχέσεις Κοιν.Σ.Επ. με εργαζόμενους μη μέλη

Ο αριθμός των εργαζομένων μη μελών δε μπορεί να υπερβαίνει σε ποσοστό το 40% του συνόλου των εργαζομένων της Κοιν.Σ.Επ.. Το ποσοστό αυτό μπορεί να αυξάνεται μέχρι και το 50% του συνολικού ποσοστού των εργαζομένων της Κοιν.Σ.Επ. κατόπιν αιτιολογημένης απόφασης του Τμήματος Μητρώου επί αιτήσεως της Κοιν.Σ.Επ. για την αντιμετώπιση έκτακτων εποχικών αναγκών για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες ανά ημερολογιακό έτος.

Άρθρο 19

Γενική Συνέλευση

1. Η τακτική Γενική Συνέλευση συγκαλείται υποχρεωτικά τουλάχιστον μία (1) φορά κατ' έτος και σε κάθε περίπτωση πριν την υποβολή της ετήσιας φορολογικής δήλωσης, με σχετική απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής ή του διαχειριστή που απευθύνεται προς τα μέλη, προ τουλάχιστον τριών (3) ημερών.

2. Η Γενική Συνέλευση των μελών συνέρχεται εκτάκτως με πρόσκληση που απευθύνεται προς τα μέλη τουλάχιστον προ δύο (2) ημερών, είτε με απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής, είτε με πρωτοβουλία του διαχειριστή, είτε εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα με συγκεκριμένο θέμα προς τη Διοικούσα Επιτροπή από το 1/3 των μελών της Γ.Σ. Αν η Διοικούσα Επιτροπή αρνείται τη σύγκληση αυτή, τα μέλη αυτά δικαιούνται να τη συγκαλέσουν αυτοβούλως.

3. Η Γενική Συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία όταν παρευρίσκεται το 1/2 των μελών της. Επί μη απαρτίας, συγκαλείται νέα Γενική Συνέλευση μέσα σε δύο (2) μέχρι επτά (7) ημέρες, κατά την οποία απαιτείται η ίδια ως άνω απαρτία. Οι αποφάσεις της λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών της. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται οι παράγραφοι 1, 3, 4, 5, 6 και 7 του άρθρου 5 και το άρθρο 6 του Ν. [1667/1986](#).

4. Οι αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης προσβάλλονται από τα 2/5 των μελών της Κοιν.Σ.Επ., εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την καταχώρισή τους στο Μητρώο, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου της περιφέρειας που εδρεύει η Κοιν.Σ.Επ., κατά την τακτική διαδικασία.

Άρθρο 20

Διοικούσα Επιτροπή

1. Η Διοικούσα Επιτροπή (Δ.Ε.) απαρτίζεται από τον Πρόεδρο και δύο (2) τουλάχιστον μέλη, εκ των οποίων ένας φέρει την ιδιότητα του Γραμματέα και ένας του Ταμία. Σε κάθε περίπτωση ο συνολικός αριθμός των μελών της πρέπει να είναι περιττός αριθμός. Τα μέλη της Δ.Ε. εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση. Η ιδιότητα του μέλους Διοικούσας Επιτροπής είναι άμισθη. Αν η Κοιν.Σ.Επ. έχει μόνο πέντε (5) μέλη, αντί Διοικούσας Επιτροπής, τα μέλη μπορεί να εκλέξουν διαχειριστή, ο οποίος αναλαμβάνει όλες τις αρμοδιότητες της Διοικούσας Επιτροπής.

2. Η διάρκεια της θητείας των μελών ορίζεται από το καταστατικό. Η θητεία παρατείνεται μέχρι τη λήξη της προθεσμίας της παραγράφου 1 του άρθρου 9, εντός της οποίας πρέπει να συνέλθει η αμέσως επόμενη γενική συνέλευση των μελών, εφαρμοζόμενων αναλόγως των παραγράφων 7, 8, 9 του άρθρου 18 του κ.ν. [2190/1920](#) (Α' 37).

3. Η Δ.Ε. βρίσκεται σε απαρτία όταν παρευρίσκεται το 1/2 των μελών της και οι αποφάσεις της λαμβάνονται πάντα με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών της Δ.Ε.. Σε περίπτωση ισοψηφίας των παρόντων μελών, υπερτερεί η ψήφος του προέδρου της.

4. Η Διοικούσα Επιτροπή συνεδριάζει τακτικά μία (1) τουλάχιστον φορά κάθε τρεις (3) μήνες ή συχνότερα αν το ζητήσει το 1/3 των μελών της, αλλά όχι λιγότερα από δύο (2) άτομα. Η σύγκλησή της γίνεται από τον Πρόεδρό της κατά τα οριζόμενα στο καταστατικό της Κοιν.Σ.Επ.. Αν ο Πρόεδρος αδρανή παρα την υποβολή σχετικού αιτήματος, η σύγκληση διενεργείται από οποιοδήποτε μέλος της Διοικούσας Επιτροπής.

5. Οι αποφάσεις της Διοικούσας Επιτροπής προσβάλλονται από τα 2/5 των μελών της Κοιν.Σ.Επ., εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την καταχώρισή τους στο Μητρώο, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου της περιφέρειας που εδρεύει η Κοιν.Σ.Επ., κατά την τακτική διαδικασία.

6. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται αναλογικά το άρθρο 7 του Ν. [1667/1986](#).

Άρθρο 21

Αποθεματικά Διανομή κερδών

1. Τα κέρδη της Κοιν.Σ.Επ. δεν διανέμονται στα μέλη, εκτός αν αυτά είναι εργαζόμενοι, οπότε εφαρμόζεται η παράγραφος 2.

2. Τα κέρδη διατίθενται ετησίως ως εξής:

α. κατά ποσοστό 5% για το σχηματισμό τακτικού αποθεματικού,

β. κατά ποσοστό 35% διανέμονται στους εργαζομένους της επιχείρησης, εκτός αν τα 2/3 των μελών της Γενικής Συνέλευσης του Φορέα αποφασίσουν αιτιολογημένα τη διάθεση μέρους ή όλου του ποσοστού αυτού σε δραστηριότητες του στοιχείου γ;

γ. το υπόλοιπο διατίθεται για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και τη γενικότερη διεύρυνση της παραγωγικής του δραστηριότητας.

Άρθρο 22

Λύση και εκκαθάριση

1. Η Κοιν.Σ.Επ. λύεται στις εξής περιπτώσεις:

α. αν τα μέλη μειωθούν κάτω του ελάχιστου ορίου της παραγράφου 2 του άρθρου 15,

β. σύμφωνα με τα άρθρα 10 και 11 του Ν. [1667/1986](#),

γ. κατόπιν τελεσίδικης δικαστικής απόφασης, κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 4 του άρθρου 15.

2. Τη με οποιονδήποτε τρόπο λύση της Κοιν.Σ.Επ. ακολουθεί η θέση της σε εκκαθάριση, στοιχεία τα οποία καταχωρίζονται στο Μητρώο.

3. Η Κοιν.Σ.Επ. λογίζεται ότι εξακολουθεί να υφίσταται και μετά τη λύση της, για όσο χρόνο διαρκεί η εκκαθάριση. Τα μέλη της Κοιν.Σ.Επ. καθίστανται συνεκκαθαριστές μετά τη θέση της Κοιν.Σ.Επ. σε εκκαθάριση, εφόσον το καταστατικό δεν ορίζει διαφορετικά. Η Γενική Συνέλευση μπορεί να διορίσει άλλο ή και τρίτο φυσικό ή φυσικά πρόσωπα ως εκκαθαριστές. Οι εκκαθαριστές δεν αμείβονται για τις υπηρεσίες εκκαθάρισης. Κατά την εκκαθάριση διεκπεραιώνονται οι εκκρεμείς υποθέσεις, και ιδίως εισπράττονται οι απαιτήσεις, ρευστοποιείται η περιουσία και εξοφλούνται τα χρέη. Αν απομένει μόνο παθητικό, οι εκκαθαριστές προβαίνουν στην περάτωση της εκκαθάρισης. Αν απομένει ενεργητικό, τα μέλη λαμβάνουν την ονομαστική αξία των συνεταιριστικών τους μερίδων, αμέραιη ή αναλογικά εφόσον το ποσό που απομένει δεν επαρκεί. Αν απομένει αδιάθετο ενεργητικό, αυτό περιέρχεται στο Ταμείο Κοινωνικής Οικονομίας.

4. Αν οι εκκαθαριστές είναι περισσότεροι του ενός, οι αποφάσεις αυτών λαμβάνονται κατά απόλυτη πλειοψηφία.

5. Οι αποφάσεις των εκκαθαριστών προσβάλλονται από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την καταχώρισή τους στο Μητρώο, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου της περιφέρειας που εδρεύει η Κοιν.Σ.Επ., κατά την τακτική διαδικασία.
6. Η ολοκλήρωση της εκκαθάρισης καταχωρίζεται στο Μητρώο και το Τμήμα Μητρώου ενημερώνει για την οριστική διαγραφή της Κοιν.Σ.Επ. κάθε μητρώο στο οποίο έχει πρόσβαση και υποχρέωση ενημέρωσης.
7. Αν η Κοιν.Σ.Επ. κηρυχθεί σε πτώχευση, ακολουθείται η πτωχευτική διαδικασία.

Άρθρο 23

Αναβίωση της Κοιν.Σ.Επ.

1. Αν η Κοιν.Σ.Επ. λύθηκε λόγω λήξης της διάρκειάς της ή λόγω πτώχευσης, η οποία όμως ανακλήθηκε ή περατώθηκε με συμβιβασμό, είναι δυνατή η αναβίωσή της με απόφαση της γενικής συνέλευσης, υπό τις προϋποθέσεις του παρόντος, η οποία καταχωρίζεται στο Μητρώο. Σε περίπτωση αναβίωσης θεωρείται ότι η Κοιν.Σ.Επ. δεν λύθηκε ποτέ.
2. Αν η Κοιν.Σ.Επ. λύθηκε επειδή τα μέλη της μειώθηκαν κάτω του ελαχίστου ορίου, η αναβίωση είναι δυνατή, αν μέσα σε τρεις (3) μήνες συμπληρωθεί ο απαιτούμενος ελάχιστος αριθμός μελών κατόπιν έγκρισης εισόδου νέων μελών από τη γενική συνέλευση.
3. Η απόφαση της αναβίωσης λαμβάνεται από τα 3/5 του συνόλου των μελών της Κοιν.Σ.Επ. και καταχωρίζεται στο Μητρώο.
4. Η αναβίωση δεν είναι δυνατή μετά την έναρξη διανομής του απομένοντος ενεργητικού στα μέλη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Άρθρο 24

Συνεταιρισμοί Εργαζομένων

1. Συνεταιρισμοί Εργαζομένων είναι οι Αστικοί Συνεταιρισμοί του Ν. [1667/1986](#) που έχουν ως καταστατικό σκοπό τη «συλλογική ωφέλεια», όπως ορίζεται στον παρόντα νόμο και διαθέτουν

εκ του νόμου εμπορική ιδιότητα. Μέλη τους είναι αποκλειστικά και μόνο φυσικά πρόσωπα, τα οποία επιθυμούν να βιοποριστούν, παράγοντας από κοινού αγαθά και υπηρεσίες για τρίτους.

2. Μέλος ενός Συνεταιρισμού Εργαζομένων δεν μπορεί να είναι μέλος άλλου Συνεταιρισμού Εργαζομένων.

Άρθρο 25

Σύσταση Συνεταιρισμού Εργαζομένων

1. Η σύσταση Συνεταιρισμού Εργαζομένων και η υπαγωγή του στις διατάξεις του παρόντος νόμου συντελείται με την εγγραφή του στο Μητρώο, οπότε αποκτά νομική προσωπικότητα και εμπορική ιδιότητα. Η αίτηση, το καταστατικό και τα λοιπά απαιτούμενα έγγραφα κατατίθενται προς έγκριση στο Τμήμα Μητρώου.

2. Για τη σύσταση Συνεταιρισμού Εργαζομένων απαιτείται η συμμετοχή σε αυτήν και η υπογραφή του καταστατικού της από τουλάχιστον τρία φυσικά πρόσωπα.

3. Το καταστατικό πρέπει να εξειδικεύει τη συνδρομή των προϋποθέσεων του άρθρου 3 και να περιέχει:

α) Την επωνυμία, την έδρα και το σκοπό του Συνεταιρισμού Εργαζομένων. Ως έδρα ορίζεται ο δήμος, στην περιφέρεια του οποίου έχει την έδρα του ο φορέας. Η επωνυμία του Συνεταιρισμού Εργαζομένων ορίζεται από το σκοπό του και την έκταση της ευθύνης των μελών του. Ονόματα μελών ή τρίτων δεν περιλαμβάνονται στην επωνυμία, β) τα ονοματεπώνυμα, τις διευθύνσεις κατοικίας, τους Α.Φ.Μ. των ιδρυτικών μελών, γ) τους όρους εισόδου και εξόδου των μελών και τους λόγους αποβολής των μελών, δ) το ύψος της συνεταιριστικής μερίδας, ε) τον ορισμό του προσωρινού Διοικητικού Συμβουλίου που θα μεριμνήσει για την έγκρισή του και τη σύγκληση της πρώτης γενικής συνέλευσης για ανάδειξη των οργάνων διοίκησης του Συνεταιρισμού Εργαζομένων.

Για λοιπά στοιχεία, το καταστατικό μπορεί να παραπέμπει στις διατάξεις των οικείων νόμων.

Άρθρο 26

Λειτουργία Συνεταιρισμού Εργαζομένων

1. Ο Συνεταιρισμός Εργαζομένων καταχωρεί στο Μητρώο κάθε μεταβολή του καταστατικού του, λοιπών στοιχείων του αλλά και τον ετήσιο προγραμματισμό, τον ετήσιο απολογισμό και ισολογισμό ή οικονομική κατάσταση αποτελεσμάτων, εγκεκριμένα από τη Γενική Συνέλευση των μελών του.

2. Το κεφάλαιο του Συνεταιρισμού Εργαζομένων διαιρείται σε συνεταιριστικές μερίδες. Ο αριθμός των μερίδων και η ονομαστική τους αξία, η οποία είναι ίδια για κάθε μερίδα, καθορίζονται στο καταστατικό της επιχείρησης. Κάθε μέλος του Συνεταιρισμού Εργαζομένων διαθέτει από μία υποχρεωτική συνεταιριστική μερίδα, το ύψος της οποίας δεν μπορεί να είναι κατώτερο των εκατό (100) ευρώ.

3. Στο καταστατικό μπορεί να προβλέπεται η απόκτηση μέχρι τριών (3) προαιρετικών μερίδων χωρίς δικαίωμα ψήφου.

4. Η απόκτηση υποχρεωτικών συνεταιριστικών μερίδων πραγματοποιείται με καταβολή μετρητών, ενώ η απόκτηση προαιρετικών μερίδων μπορεί να πραγματοποιείται με καταβολή μετρητών και με την εισφορά κινητής ή και ακίνητης περιουσίας, εφόσον αυτό προβλέπεται ρητά στο καταστατικό.

5. Για τις εταιρικές υποχρεώσεις ευθύνεται μόνο ο Συνεταιρισμός Εργαζομένων με την περιουσία του. Ειδικά για τις υποχρεώσεις προς το Δημόσιο, ο Διαχειριστής ή ο πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνεταιρισμού Εργαζομένων ευθύνεται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον με το Συνεταιρισμό Εργαζομένων, σύμφωνα με το άρθρο 31 του Ν. [4321/2015](#) (Α' 32), το άρθρο 115 του Ν. [2238/1994](#) (Α' 151) και το άρθρο 4 του Ν. [2556/1997](#) (Α' 270) και διατηρεί δικαίωμα αναγωγής κατά των λοιπών μελών του Συνεταιρισμού Εργαζομένων, τα οποία για τις οφειλές αυτές ευθύνονται έναντί του απεριόριστα και εις ολόκληρον.

6.α. Το σύστημα αμοιβών και οι όροι εργασίας των μελών καθορίζονται από το καταστατικό ή από ειδικές ρυθμίσεις εγκεκριμένες από τη Γενική Συνέλευση.

β. Ως προς τις ασφαλιστικές τους υποχρεώσεις, τα μέλη του Συνεταιρισμού Εργαζομένων εγγράφονται και ασφαλίζονται στον Οργανισμό Ασφάλισης Ελευθέρων Επαγγελματιών, διέπονται από τις ρυθμίσεις των παραγράφων 1, 2, 3 και 9 του άρθρου 39 και της παρ. 2 του άρθρου 41 του Ν. [4387/2016](#) (Α' 85), από την έναρξη εφαρμογής αυτών. Το ασφαλισμένο κατά τα ανωτέρω μέλος του Συνεταιρισμού Εργαζομένων δεν υπόκειται σε περαιτέρω ή άλλη παράλληλη ασφαλιστική υποχρέωση που προκύπτει εξ άλλης ιδιότητάς ή ως επιτηδευματίας ατομικής δραστηριότητας, και μόνη η ως άνω ασφαλιστική του κάλυψη, εκ της ιδιότητάς του ως μέλος του Συνεταιρισμού Εργαζομένων, το απαλλάσσει από κάθε άλλη προηγούμενη ή επόμενη ταυτόχρονη ασφαλιστική υποχρέωση, από την οποία να απορρέει ασφάλιση. Η δαπάνη για τις ασφαλιστικές εισφορές των μελών βαρύνει το Συνεταιρισμό Εργαζομένων και εκπίπτει φορολογικά από τα έσοδά του.

γ. Ως προς τις φορολογικές τους υποχρεώσεις για τις αμοιβές που λαμβάνουν τα μέλη, υπάγονται στις διατάξεις του εδαφίου δ' της παρ. 2 του άρθρου 12, καθώς και στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 15 του Ν. [4172/2013](#) περί Κ.Φ.Ε., οι δε αμοιβές τους εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα του Συνεταιρισμού.

7. Στη σφραγίδα, στα έντυπα, στα έγγραφα και στις συμβάσεις που συνάπτει ένας Συνεταιρισμός Εργαζομένων αναγράφεται υποχρεωτικά ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου και ο Αριθμός Γενικού Μητρώου Κοινωνικής Οικονομίας (Α.Γ.Ε.Μ.Κ.Ο.), οι οποίοι του αποδίδονται κατά τη σύστασή του, και όποιο άλλο στοιχείο, κατά περίπτωση, προβλέπει η ισχύουσα νομοθεσία.

8. Κάθε Συνεταιρισμός Εργαζομένων υποχρεούται να αναρτά δημόσια, σε ηλεκτρονική σελίδα, κάθε πρόσκληση σε συλλογικό όργανο, με ελάχιστα δημοσιευτέα στοιχεία, την ακριβή διεύθυνση σύγκλησης, ημερομηνία, ώρα και τα θέματα της ημερήσιας διάταξης.

Άρθρο 27

Σχέσεις μελών και του Συνεταιρισμού Εργαζομένων

1. Η ιδιότητα του μέλους αποκτάται με την εγγραφή του στο Συνεταιρισμό. Η είσοδος νέων μελών διενεργείται κατ' εφαρμογή των παραγράφων 4, 5, 6 του άρθρου 2 του Ν. 1667/1986. Τα νέα μέλη αποκτούν μία υποχρεωτική συνεταιριστική μερίδα, η αξία της οποίας δεν μπορεί να είναι μικρότερη από αυτή που ορίζεται στον παρόντα νόμο και στο καταστατικό.
2. Η απώλεια της ιδιότητας του μέλους επέρχεται με την αποχώρηση, τη μεταβίβαση της συνεταιριστικής του μερίδας, την αποβολή ή το θάνατο και είναι καταχωριστέα στο Τμήμα Μητρώου.
3. Τα μέλη έχουν δικαίωμα να αποχωρήσουν από το Συνεταιρισμό Εργαζομένων με δήλωση που υποβάλλεται εγγράφως στον διαχειριστή ή στο Διοικητικό Συμβούλιο. Στο μέλος που αποχωρεί επιστρέφεται η παρούσα, κατά την έγκριση της απόφασης αποχώρησης, αξία της συνεταιριστικής του μερίδας εντός τριών μηνών από την έγκριση του ισολογισμού ή της οικονομικής κατάστασης αποτελεσμάτων της χρήσης μέσα στην οποία δηλώθηκε η αποχώρηση. Αν η ανωτέρω αξία της συνεταιριστικής μερίδας του αποχωρούντος υπερβαίνει την αξία του ποσού που καταβλήθηκε για την απόκτηση της συνεταιριστικής μερίδας, ως ανώτερο όριο επιστροφής ορίζεται το τριπλάσιο της αρχικής αξίας της μερίδας. Με την επιστροφή εκκαθαρίζεται η σχέση του Συνεταιρισμού Εργαζομένων με το μέλος, χωρίς αυτό να έχει αξίωση επί της περιουσίας που έχει σχηματιστεί. Η αποχώρηση του μέλους ολοκληρώνεται με τη λογιστική εκκαθάριση του επόμενου λογιστικού έτους.
4. Η μεταβίβαση της υποχρεωτικής συνεταιριστικής μερίδας μέλους γίνεται μόνο σε νέο μέλος και εγκρίνεται από το συλλογικό όργανο που προβλέπει το καταστατικό και εν αμφιβολία από το Διοικητικό Συμβούλιο. Επιτρέπεται η μεταβίβαση των προαιρετικών συνεταιριστικών μερίδων σε υφιστάμενα μέλη, εφόσον αυτό προβλέπεται ρητά στο καταστατικό.
5. Η αποβολή μέλους γίνεται με απόφαση των 2/3 του συνόλου των μελών της Γενικής Συνέλευσης, εφόσον συντρέχει ένας από τους λόγους αποβολής που ρητώς προβλέπονται στο καταστατικό.
6. Η ιδιότητα του μέλους δεν κληροδοτείται, αν μέλος φυσικό πρόσωπο αποβιώσει, η αξία της συνεταιριστικής του μερίδας καταβάλλεται στον ειδικό ή καθολικό του διάδοχο. Η ιδιότητα του μέλους είναι προσωποπαγής και δεν κληροδοτείται. Αν με το θάνατο του φυσικού προσώπου, ο αριθμός των μελών μειώνεται κάτω των τριών, τότε επιβάλλεται η αντικατάστασή του με την είσοδο νέου μέλους, άλλως, ο Συνεταιρισμός Εργαζομένων λύεται.

7. Η σχέση μεταξύ των μελών του Συνεταιρισμού Εργαζομένων, η διοίκηση, η λειτουργία, καθώς και η λύση του διέπονται από το Ν. [1667/1986](#), εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στον παρόντα νόμο. Δεν εφαρμόζονται το άρθρο 1, οι παράγραφοι 2, 3, 7 και 8 του άρθρου 2, οι παράγραφοι 4 και 6 του άρθρου 3, οι παράγραφοι 1 και 4 του άρθρου 4, η παρ. 2 του άρθρου 5, το άρθρο 8, το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 3 και η παράγραφος 4 του άρθρου 9, το άρθρο 13 και το άρθρο 14 του Ν. [1667/1986](#).

Άρθρο 28

Σχέσεις Συνεταιρισμού Εργαζομένων με εργαζόμενους μη μέλη

1. Ο Συνεταιρισμός Εργαζομένων μπορεί να προσλαμβάνει εργαζόμενους με σχέση εξαρτημένης εργασίας, χωρίς αυτοί να καθίστανται μέλη του. Υπόχρεος προς απόδοση των ασφαλιστικών εισφορών προς τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης είναι ο Συνεταιρισμός Εργαζομένων.
2. Ο αριθμός των εργαζόμενων μη μελών δεν μπορεί να υπερβαίνει σε ποσοστό το 25% του αριθμού των μελών. Το ποσοστό αυτό μπορεί να αυξάνεται μέχρι και το 50% του συνόλου των εργαζομένων, κατόπιν αιτιολογημένης απόφασης του τμήματος Μητρώου επί αιτήσεως του Συνεταιρισμού Εργαζομένων για αντιμετώπιση έκτακτων εποχικών αναγκών, το οποίο σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες ανά ημερολογιακό έτος.

Άρθρο 29

Γενική Συνέλευση

1. Η τακτική Γενική Συνέλευση συγκαλείται υποχρεωτικά τουλάχιστον μία (1) φορά κατ' έτος και σε κάθε περίπτωση πριν την υποβολή της ετήσιας φορολογικής δήλωσης, με σχετική απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου ή του διαχειριστή που απευθύνεται προς τα μέλη, προ τουλάχιστον τριών (3) ημερών.
2. Η Γενική Συνέλευση των μελών συνέρχεται εκτάκτως με πρόσκληση που απευθύνεται προς τα μέλη, τουλάχιστον προ δύο (2) ημερών είτε με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου είτε με πρωτοβουλία του διαχειριστή είτε εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα με συγκεκριμένο θέμα προς το Διοικητικό Συμβούλιο από το 1/3 των μελών της Γ.Σ.. Αν το Διοικητικό Συμβούλιο αρνείται τη σύγκληση αυτή, τα μέλη αυτά δικαιούνται να τη συγκαλέσουν αυτοβούλως.
3. Η Γενική Συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία όταν παρευρίσκεται το 1/2 των μελών της. Επί μη απαρτίας, συγκαλείται νέα Γενική Συνέλευση μέσα σε δύο (2) μέχρι επτά (7) ημέρες, κατά την οποία απαιτείται η ίδια ως άνω απαρτία. Οι αποφάσεις της λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών της. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι παράγραφοι 1, 3, 4, 5, 6 και 7 του άρθρου 5 και το άρθρο 6 του Ν. [1667/1986](#).

4. Οι αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης προσβάλλονται από το 1/3 των μελών του Συνεταιρισμού Εργαζομένων, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την καταχώρισή τους στο Μητρώο, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου της περιφέρειας που εδρεύει ο Συνεταιρισμός Εργαζομένων, κατά την τακτική διαδικασία.

Άρθρο 30

Διοικητικό Συμβούλιο

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) απαρτίζεται από τον Πρόεδρο και δύο τουλάχιστον μέλη, εκ των οποίων ένας φέρει την ιδιότητα του Γραμματέα και ένας του Ταμία. Σε κάθε περίπτωση ο συνολικός αριθμός των μελών του πρέπει να είναι περιττός αριθμός. Τα μέλη του Δ.Σ. εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση. Η ιδιότητα του μέλους Διοικητικού Συμβουλίου είναι άμισθη. Αν ο Συνεταιρισμός Εργαζομένων έχει μόνο τρία μέλη, αντί Διοικητικού Συμβουλίου, τα μέλη μπορεί να εκλέξουν διαχειριστή, ο οποίος αναλαμβάνει όλες τις αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου.

2. Το Δ.Σ. βρίσκεται σε απαρτία όταν παρευρίσκεται το 1/2 των μελών του και οι αποφάσεις του λαμβάνονται πάντα με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του Δ.Σ.. Σε περίπτωση ισοψηφίας των παρόντων μελών, υπερτερεί η ψήφος του Προέδρου του.

3. Η διάρκεια της θητείας των μελών ορίζεται από το καταστατικό. Η θητεία παρατείνεται μέχρι τη λήξη της προθεσμίας της παραγράφου 1 του άρθρου 29, εντός της οποίας πρέπει να συνέλθει η αμέσως επόμενη γενική συνέλευση των μελών, εφαρμοζομένων αναλόγως των παραγράφων 7, 8, 9 του άρθρου 18 του κ.ν. [2190/1920](#) (Α' 37).

4. Το Δ.Σ. συνεδριάζει τακτικά μία (1) τουλάχιστον φορά κάθε τρεις (3) μήνες ή συχνότερα αν το ζητήσει το 1/3 των μελών του, αλλά όχι λιγότερα από δύο (2) άτομα. Η σύγκλησή του γίνεται από τον Πρόεδρό του κατά τα οριζόμενα στο καταστατικό Συνεταιρισμού Εργαζομένων. Αν ο Πρόεδρος αδρανή παρά την υποβολή σχετικού αιτήματος, η σύγκληση διενεργείται από οποιοδήποτε μέλος του Δ.Σ..

5. Οι αποφάσεις του Δ.Σ. προσβάλλονται από το 1/3 των μελών του Συνεταιρισμού Εργαζομένων, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την καταχώρισή τους στο Μητρώο, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου της περιφέρειας που εδρεύει ο Συνεταιρισμός Εργαζομένων, κατά την τακτική διαδικασία.

6. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται αναλογικά το άρθρο 7 του Ν. [1667/1986](#).

Άρθρο 31

Αποθεματικά διανομή κερδών

Τα κέρδη διατίθενται ετησίως ως εξής:

α. Κατά ποσοστό 5% για το σχηματισμό τακτικού αποθεματικού,

β. κατά ποσοστό 35% διανέμονται στους εργαζομένους της επιχείρησης, εκτός κι αν τα 2/3 των μελών της Γενικής Συνέλευσης αποφασίσουν αιτιολογημένα τη διάθεση μέρους ή όλου του ποσοστού αυτού σε δραστηριότητες του στοιχείου γ;

γ. το υπόλοιπο διατίθεται για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και τη γενικότερη διεύρυνση της παραγωγικής του δραστηριότητας.

Άρθρο 32

Λύση και εκκαθάριση

1. Ο Συνεταιρισμός Εργαζομένων λύεται στις εξής περιπτώσεις:

α. αν τα μέλη μειωθούν κάτω του ελάχιστου ορίου της παραγράφου 2 του άρθρου 25,

β. σύμφωνα με τα άρθρα 10 και 11 του Ν. [1667/1986](#),

γ. κατόπιν τελεσίδικης δικαστικής απόφασης, κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 4 του άρθρου 25.

2. Τη με οποιονδήποτε τρόπο λύση του Συνεταιρισμού Εργαζομένων ακολουθεί η θέση του σε εκκαθάριση, στοιχεία τα οποία καταχωρίζονται στο Μητρώο.

3. Ο Συνεταιρισμός Εργαζομένων λογίζεται ότι εξακολουθεί να υφίσταται και μετά τη λύση του, για όσο χρόνο διαρκεί η εκκαθάριση. Τα μέλη του καθίστανται συνεκκαθαριστές μετά τη θέση του Συνεταιρισμού Εργαζομένων σε εκκαθάριση, εφόσον το καταστατικό δεν ορίζει διαφορετικά. Η Γενική Συνέλευση μπορεί να διορίσει άλλο ή και τρίτο φυσικό ή φυσικά πρόσωπα ως εκκαθαριστές. Οι εκκαθαριστές δεν αμείβονται για τις υπηρεσίες εκκαθάρισης. Κατά την εκκαθάριση διεκπεραιώνονται οι εκκρεμείς υποθέσεις, και ιδίως εισπράττονται οι απαιτήσεις, ρευστοποιείται η περιουσία και εξοφλούνται τα χρέη. Αν απομένει μόνο παθητικό, οι εκκαθαριστές προβαίνουν στην περάτωση της εκκαθάρισης. Αν απομένει ενεργητικό, τα μέλη λαμβάνουν την ονομαστική αξία των συνεταιριστικών τους μερίδων, ακέραιη ή αναλογικά, εφόσον το ποσό που απομένει δεν επαρκεί. Αν απομένει αδιάθετο ενεργητικό, αυτό περιέρχεται στο Ταμείο Κοινωνικής Οικονομίας.

4. Αν οι εκκαθαριστές είναι περισσότεροι του ενός, οι αποφάσεις αυτών λαμβάνονται κατά απόλυτη πλειοψηφία.

5. Οι αποφάσεις των εκκαθαριστών προσβάλλονται από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την καταχώρισή τους στο Μητρώο, ενώπιον του

Μονομελούς Πρωτοδικείου της περιφέρειας που εδρεύει ο Συνεταιρισμός Εργαζομένων κατά την τακτική διαδικασία.

6. Η ολοκλήρωση της εκκαθάρισης καταχωρίζεται στο Μητρώο και το τμήμα Μητρώου ενημερώνει για την οριστική διαγραφή του Συνεταιρισμού Εργαζομένων κάθε μητρώο, στο οποίο έχει πρόσβαση και υποχρέωση ενημέρωσης.

7. Αν ο Συνεταιρισμός Εργαζομένων κηρυχθεί σε πτώχευση, ακολουθείται η πτωχευτική διαδικασία.

Άρθρο 33

Αναβίωση Συνεταιρισμού Εργαζομένων

1. Αν ο Συνεταιρισμός Εργαζομένων λύθηκε λόγω λήξης της διάρκειάς του ή λόγω πτώχευσης, η οποία όμως ανακλήθηκε ή περατώθηκε με συμβιβασμό, είναι δυνατή η αναβίωσή του με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, υπό τις προϋποθέσεις του παρόντος, που καταχωρίζεται στο οικείο Μητρώο. Σε περίπτωση αναβίωσης θεωρείται ότι ο Συνεταιρισμός Εργαζομένων δεν λύθηκε ποτέ.

2. Αν ο Συνεταιρισμός των Εργαζομένων λύθηκε επειδή τα μέλη του μειώθηκαν κάτω του ελαχίστου ορίου, η αναβίωση είναι δυνατή, αν μέσα σε τρεις (3) μήνες συμπληρωθεί ο απαιτούμενος ελάχιστος αριθμός μελών, κατόπιν έγκρισης εισόδου νέων μελών από τη Γενική Συνέλευση.

3. Η απόφαση της αναβίωσης λαμβάνεται από το 1/3 του συνόλου των μελών του Συνεταιρισμού Εργαζομένων και καταχωρίζεται στο Μητρώο.

4. Η αναβίωση δεν είναι δυνατή μετά την έναρξη διανομής του απομένοντος ενεργητικού στα μέλη.

Άρθρο 34

Πόροι και οικονομικά κίνητρα για τις Κοιν.Σ.Επ. και τους Συνεταιρισμούς Εργαζομένων

1. Ως πόροι των Κοιν.Σ.Επ. και των Συνεταιρισμών Εργαζομένων νοούνται το κεφάλαιο της επιχείρησης, κάθε έσοδο από την επιχειρηματική τους δραστηριότητα και από την αξιοποίηση της περιουσίας τους, δωρεές τρίτων, επιχορηγήσεις από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, την Ευρωπαϊκή Ένωση, διεθνείς ή εθνικούς οργανισμούς ή Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης Β' βαθμού, έσοδα από άλλα προγράμματα, κεφάλαια από κληροδοτήματα, δωρεές και παραχωρήσεις της χρήσης περιουσιακών στοιχείων.

2.Εργαζόμενοι στους Συνεταιρισμούς Εργαζομένων και στις Κοιν.Σ.Επ., οι οποίοι ανήκουν στις Ευάλωτες Ομάδες Πληθυσμού και λαμβάνουν επίδομα πρόνοιας ή επιδόματα επανένταξης ή οποιασδήποτε μορφής νοσήλιο ή παροχή ή σύνταξη ως έμμεσα ασφαλισμένοι, συνεχίζουν να εισπράττουν τις παροχές αυτές ταυτόχρονα με την αμοιβή τους από την Κοιν.Σ.Επ. ή το Συνεταιρισμό Εργαζομένων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 35

Μεταβατικές διατάξεις

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, καταργούνται τα άρθρα 1 μέχρι και 17 του Ν. [4019/2011](#) (Α' 16).
2. Με την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου οι υφιστάμενες Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικού και Παραγωγικού Σκοπού ή Φροντίδας δύνανται να μετατραπούν σε Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας ή σε Συνεταιρισμούς Εργαζομένων, ύστερα από απόφαση των Γενικών τους Συνελεύσεων και τροποποίηση του καταστατικού τους, η οποία αποστέλλεται στο Τμήμα Μητρώου εντός εξήντα (60) ημερών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.
3. Μέχρι τη σύσταση του Ταμείου Κοινωνικής Οικονομίας που προβλέπεται στον παρόντα νόμο: α) μετά την περάτωση της εκκαθάρισης των επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας, τυχόν απομένον ενεργητικό περιέρχεται στα μέλη κατά την ονομαστική αξία των συνεταιριστικών τους μερίδων, ακέραιη ή αναλογικά προς το εναπομείναν ποσό και β) τα ποσά των προστίμων που επιβάλλονται σε φορείς κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας, αποτελούν δημόσιο έσοδο και εισπράττονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε. (ν.δ. [356/1974](#), Α' 90), όπως ισχύει.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ

ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Άρθρο 36

Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας

1. Συνιστάται στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, υπαγόμενη απευθείας στον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, αρμόδιο για θέματα Κοινωνικής Οικονομίας.

2. Η Ειδική Γραμματεία έχει ως κύριο έργο τη χάραξη, εκτέλεση και εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία με αποτελεσματικότερο τρόπο, καθώς καθίσταται δυνατή η εκπόνηση και η παρακολούθηση βραχυπρόθεσμων αλλά και μεσομακροπρόθεσμων πολιτικών για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία.

Αναλυτικότερα, καταρτίζει την Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία, παρακολουθεί και συντονίζει τις σχετικές δράσεις για την εφαρμογή και τη διασφάλιση της συνεκτικότητας της Εθνικής Στρατηγικής. Μελετά και παράγει πολιτικές και επιβλέπει την εφαρμογή τους, προς όφελος του πολίτη. Αναπτύσσει συνεργασία στους θεματικούς τομείς με αρμόδια Υπουργεία. Εξειδικεύει την Εθνική Στρατηγική ανά τομέα, σε συνεργασία με τα αρμόδια Υπουργεία και φορείς, παρακολουθεί τις διεθνείς εξελίξεις.

Άρθρο 37

Ειδικός Γραμματέας Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας

1. Συνιστάται μία (1) θέση μετακλητού Ειδικού Γραμματέα με βαθμό Β' της κατηγορίας των ειδικών θέσεων (άρθρο 28 του Ν. [1558/1985](#), Α' 137). Ο Ειδικός Γραμματέας Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας διορίζεται και παύεται με κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Ο Ειδικός Γραμματέας προΐσταται των υπηρεσιακών μονάδων και του προσωπικού της Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, συντονίζει τη λειτουργία τους και είναι υπεύθυνος της αποδοτικότητάς τους. Προσυπογράφει όλα τα διοικητικά έγγραφα, που προέρχονται από τις υπαγόμενες σε αυτόν υπηρεσιακές μονάδες και υπογράφονται από τον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, αρμόδιο για θέματα Κοινωνικής Οικονομίας.

Άρθρο 38

Διάρθρωση Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας

1. Η Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας διαρθρώνεται στις κάτωθι οργανικές μονάδες:

α. Γραφείο Ειδικού Γραμματέα.

β. Διεύθυνση Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, με πέντε Τμήματα:

I. Τμήμα Πολιτικών για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία.

II. Τμήμα Ανάπτυξης Διακρατικών Συνεργασιών και Δικτύωσης.

III. Τμήμα Έρευνας και Μελετών για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία.

IV. Τμήμα Μητρώου Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.

V. Τμήμα Παρακολούθησης και Ελέγχου Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.

Άρθρο 39

Αρμοδιότητες Οργανικών Μονάδων της Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας

1. Το Γραφείο του Ειδικού Γραμματέα Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας παρέχει γραμματειακή υποστήριξη και κάθε αναγκαία στήριξη για την άσκηση των καθηκόντων του Ειδικού Γραμματέα (επιμέλεια αλληλογραφίας, τήρηση πρωτοκόλλου κ.ά.).

2. Η Διεύθυνση Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας έχει επιχειρησιακό στόχο το σχεδιασμό, το συντονισμό, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των πολιτικών που αφορούν στην Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και στην Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία, καθώς και τις αναγκαίες ενέργειες για την προώθηση και στήριξη του θεσμού. Η Διεύθυνση συγκροτείται από πέντε Τμήματα με τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

I. Το Τμήμα Πολιτικών για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία έχει τις κάτωθι αρμοδιότητες:

α) Τη χάραξη και την εποπτεία υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία, ως προς το συντονισμό, την ανάλυση κόστους ωφέλειας, την προτεραιοποίηση, την ωρίμανση των σχετικών δράσεων για την εφαρμογή και τη διασφάλιση της συνεκτικότητάς της.

β) Την εκπόνηση και συνεχή προσαρμογή του θεσμικού κανονιστικού πλαισίου σε θέματα κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας.

γ) Την παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των πολιτικών ανάπτυξης της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας.

δ) Την επίλυση οριζόντιων θεμάτων διακυβέρνησης στα ως άνω θέματα, σε συνεργασία και κατόπιν κατάθεσης προτάσεων από και προς τα Υπουργεία και τους Φορείς του Δημοσίου, καθώς επίσης και την κατάθεση προτάσεων στους αρμόδιους Υπουργούς για τη βελτίωση και κωδικοποίηση της νομοθεσίας, καθώς και την προώθηση δράσεων απλούστευσης διαδικασιών.

ε) Το σχεδιασμό και υλοποίηση δράσεων προβολής της κοινωνικής οικονομίας σε εθνικό επίπεδο.

στ) Το σχεδιασμό και την προώθηση εξειδικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων προς τους Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας και προς τη δημόσια διοίκηση.

II. Το Τμήμα Ανάπτυξης Διακρατικών Συνεργασιών και Δικτύωσης έχει τις κάτωθι αρμοδιότητες: α) Την παρακολούθηση των ευρωπαϊκών και διεθνών εξελίξεων που αφορούν την κοινωνική οικονομία, συντονίζει τους κατά περίπτωση εμπλεκόμενους φορείς, προς το σκοπό της διαμόρφωσης των εθνικών θέσεων σε σχέση με το Στρατηγικό Σχέδιο για την Κοινωνική Οικονομία και προς το σκοπό της υλοποίησης της στρατηγικής αυτής σε εθνικό επίπεδο.

β) Τη συμμετοχή σε Ευρωπαϊκούς και Διεθνείς Οργανισμούς που έχουν σχέση με τα αντικείμενα της αρμοδιότητάς του.

γ) Τη συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς και όργανα ή/και υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων κρατών για την εκπόνηση, ανάληψη, χρήση, υλοποίηση προγραμμάτων στρατηγικών σχεδίων για την κοινωνική οικονομία.

δ) Τη συγκέντρωση καλών πρακτικών καινοτόμων έργων και δράσεων διεθνώς, τα οποία επικοινωνεί σε αρμόδια Υπουργεία και Φορείς του Δημοσίου, καθώς και σε Φορείς της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.

ε) Το σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων προβολής της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας στην Ε.Ε. και διεθνώς.

στ) Τη διασύνδεση με φορείς κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας του εξωτερικού με σκοπό την εκπόνηση πολιτικών και παραγωγή εργαλείων για την υποστήριξη και την ανάπτυξη διακρατικών συνεργασιών μεταξύ φορέων κοινωνικής οικονομίας.

ζ) Το σχεδιασμό και προώθηση δράσεων για την ανάπτυξη δικτύωσης των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.

III. Το Τμήμα Έρευνας και Μελετών για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία έχει τις κάτωθι αρμοδιότητες:

α) Το σχεδιασμό, τη διεξαγωγή και παρακολούθηση ερευνητικών δραστηριοτήτων και μελετών που αφορούν στην προώθηση και στήριξη της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.

β) Τη δημιουργία ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων / βιβλιοθήκης μελετών και ερευνών, δημόσια προσβάσιμης.

γ) Τη συνεργασία με πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα για τη συμμετοχή και παρακολούθηση ερευνητικών προγραμμάτων και μελετών.

δ) Τη δημιουργία Μητρώου ερευνητών / μελετητών σε θέματα κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας, κοινωνικής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας.

ε) Το σχεδιασμό και την ανάπτυξη της εφαρμογής του εργαλείου μέτρησης κοινωνικού αντικτύπου (social auditing).

στ) Την ενσωμάτωση των διεθνών αρχών για τον κοινωνικό αντίκτυπο.

IV. Το Τμήμα Μητρώου Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας έχει τις κάτωθι αρμοδιότητες:

α) Την παροχή πληροφοριών τύπου help desk σε πολίτες αναφορικά με τις προϋποθέσεις σύστασης και λειτουργίας κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων, συνεταιρισμών εργαζομένων, απόκτησης ιδιότητας «Φορέα Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας».

β) Την παροχή πληροφοριών τύπου help desk σε πολίτες αναφορικά με τη λειτουργία και συμμετοχή στις υποστηρικτικές δομές και στα υποστηρικτικά μέτρα.

γ) Την έγκριση σύστασης Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων και Συνεταιρισμών Εργαζομένων.

δ) Την τήρηση και λειτουργία του Γενικού Μητρώου Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.

ε) Το σχεδιασμό και την ανάπτυξη υποστηρικτικών μέτρων για τους Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.

στ) Την παρακολούθηση των δράσεων που αναπτύσσονται για την υποστήριξη των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.

V. Το Τμήμα Παρακολούθησης και Ελέγχου Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας έχει τις κάτωθι αρμοδιότητες:

α) την καταγραφή και παρακολούθηση της δραστηριότητας των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας,

β) τον έλεγχο νομιμότητας των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλεγγύης Οικονομίας κατά τη λειτουργίας τους, αναφορικά με την τήρηση των διατάξεων του παρόντος νόμου, η σύνταξη έκθεσης πορισμάτων ελέγχου και η έκδοση σχετικών διοικητικών πράξεων,

γ) τη συνεργασία με τους καθ' ύλην αρμόδιους δημόσιους φορείς, για την τήρηση του πλαισίου ελέγχων των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλεγγύης Οικονομίας,

δ) την εποπτεία και παρακολούθηση του Ταμείου Κοινωνικής και Αλληλεγγύης Οικονομίας.

3. Για την πλήρωση των θέσεων προϊσταμένων οργανικών μονάδων της Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής και Αλληλεγγύης Οικονομίας εφαρμόζονται οι ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις του Π.δ. [3528/2007](#).

Άρθρο 40

Στελέχωση Σύσταση θέσεων

1. Οι υπηρεσίες της Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής και Αλληλεγγύης Οικονομίας στελεχώνονται από είκοσι επτά (27) υπαλλήλους, εκ των οποίων δύο (2) στο Γραφείο Ειδικού Γραμματέα και είκοσι πέντε (25) στη Διεύθυνση Κοινωνικής και Αλληλεγγύης Οικονομίας.

Για τη στελέχωση της Διεύθυνσης Κοινωνικής και Αλληλεγγύης Οικονομίας συνιστώνται δώδεκα (12) θέσεις τακτικού προσωπικού κατηγορίας ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού, ΠΕ Πληροφορικής, ΤΕ Πληροφορικής και ΔΕ Διοικητικού Λογιστικού.

2. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης θα γίνει η κατανομή των θέσεων ανά κατηγορία, κλάδο και ειδικότητα, καθώς και κάθε λεπτομέρεια σχετικά με τη λειτουργία της Διεύθυνσης Κοινωνικής και Αλληλεγγύης Οικονομίας.

3. Μετά τη δημοσίευση της υπουργικής απόφασης της προηγούμενης παραγράφου και των αποφάσεων τοποθέτησης Προϊσταμένου Διεύθυνσης, Προϊσταμένων Τμημάτων και υπαλλήλων στις οργανικές μονάδες της Διεύθυνσης Κοινωνικής και Αλληλεγγύης Οικονομίας, καταργούνται τα εδάφια γ' και δ' της παρ. 2, καθώς και τα εδάφια γ' και δ' της παρ. 3 του άρθρου 17 του Π.δ. [113/2014](#).

4. Η Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής και Αλληλεγγύης Οικονομίας στελεχώνεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 του Ν. [2190/1994](#) (Α' 28). Τα προσόντα διορισμού στις παραπάνω θέσεις καθορίζονται από τις διατάξεις του Π.δ. [50/2001](#) (Α' 39).

5. Για τη στελέχωση του Γραφείου του Ειδικού Γραμματέα εφαρμόζονται οι διατάξεις του Π.δ. [63/2005](#). Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης διαβαθμίζονται οι θέσεις του προηγούμενου εδαφίου και καθορίζονται τα καθήκοντά τους.

6. Για τις λοιπές θέσεις προσωπικού, η Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής και Αλληλεγγύης Οικονομίας δύναται να στελεχώνεται με αποσπάσεις μονίμων υπαλλήλων ή υπαλλήλων με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου από Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης ή του ευρύτερου δημόσιου τομέα, κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης εντός διμήνου από τη δημοσίευση του παρόντος, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων και με κοινοποίηση στην υπηρεσία του υπαλλήλου.

Άρθρο 41

Δαπάνες

Οι δαπάνες λειτουργίας της Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής και Αλληλεγγύης Οικονομίας βαρύνουν τον Προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Οι αναγκαίες πιστώσεις εγγράφονται κάθε έτος σε Ειδικό Φορέα του Προϋπολογισμού του ως άνω Υπουργείου. Κύριος διατάκτης των πιστώσεων ορίζεται ο Ειδικός Γραμματέας Κοινωνικής και Αλληλεγγύης Οικονομίας, ο οποίος αναλαμβάνει με αποφάσεις του τις σχετικές υποχρεώσεις δαπανών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΡΟΜΑ

Άρθρο 42

Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά Έργο

1. Συνιστάται στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά, υπαγόμενη απευθείας στον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, αρμόδιο για θέματα Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

2. Η Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά έχει ως κύριο έργο:

α. Τη διαμόρφωση των κατευθυντηρίων γραμμών για κάθε τομέα πολιτικής συναφούς με την κοινωνική ένταξη των Ρομά και την εισήγηση των ως άνω πολιτικών προς τον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, αρμόδιο για θέματα Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

β. Την άρρηκτη συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία, φορείς σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και με ιδιωτικούς φορείς για το σχεδιασμό και την υλοποίηση των παρεμβάσεων

για ζητήματα των Ρομά και για το συντονισμό και τη διατομεακή παρακολούθηση των πολιτικών για τους Ρομά, όπως πρόσβασης στην εκπαίδευση, στην απασχόληση, στην υγειονομική περίθαλψη και στη στέγαση.

γ. Τη σύσταση και ανάπτυξη γεωπληροφοριακού συστήματος για την τεκμηρίωση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των σχετικών πολιτικών και την παράλληλη χαρτογράφηση των χαρακτηριστικών του πληθυσμού των Ρομά, που διαβιεί σε καταυλισμούς και οικισμούς αποκομμένους από το γενικότερο αστικό ιστό.

δ. Την παροχή συμβουλευτικής και τεχνικής υποστήριξης προς τους εμπλεκόμενους φορείς για το σχεδιασμό και την αξιολόγηση των σχετικών με θέματα Ρομά παρεμβάσεων και τη διενέργεια ημερίδων και εκδηλώσεων προς τούτο.

ε. Τη διενέργεια ερευνών πεδίου και μελετών των συνθηκών διαβίωσης της ως άνω ευάλωτης κοινωνικής ομάδας και των προβλημάτων συναφών με θέματα στέγης, εκπαίδευσης, υγείας και εργασίας.

στ. Την αναζήτηση και λήψη από οποιονδήποτε δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα, που ασχολείται με θέματα των Ρομά, κάθε πληροφορίας ή στοιχείου απαραίτητου για τη διαμόρφωση εθνικής πολιτικής για την ως άνω ευάλωτη κοινωνική ομάδα.

3. Μεταφέρεται το Εθνικό Σημείο Επαφής για την προώθηση της Εθνικής Στρατηγικής για τους Ρομά από το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης στην Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά του ίδιου Υπουργείου.

Άρθρο 43

Ειδικός Γραμματέας Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά

1. Συνιστάται μία (1) θέση μετακλητού Ειδικού Γραμματέα με βαθμό Β' της κατηγορίας των ειδικών θέσεων (άρθρο 28 του Ν. [1558/1985](#), Α' 137). Ο Ειδικός Γραμματέας Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά διορίζεται και παύεται με κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Για το διορισμό στη θέση του Ειδικού Γραμματέα Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά απαιτούνται η κατοχή τουλάχιστον πτυχίου ανώτατης σχολής της ημεδαπής ή ισότιμης της αλλοδαπής και εμπειρία σε θέματα των Ρομά. Ως Ειδικός Γραμματέας δύναται να διοριστεί και δημόσιος υπάλληλος ή λειτουργός ή υπάλληλος οποιουδήποτε Φορέα της Γενικής Κυβέρνησης ή του ευρύτερου δημόσιου τομέα με εμπειρία σε ζητήματα Ρομά. Στην τελευταία περίπτωση, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 28 του Ν. [1558/1985](#).

Ως εμπειρία νοείται η άσκηση έργου, που σχετίζεται με το αντικείμενο της προς πλήρωση θέσης.

Η θητεία του Ειδικού Γραμματέα Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά ορίζεται τετραετής με δυνατότητα ανανέωσης για μία ακόμη φορά για ίσο χρονικό διάστημα.

2. Ο Ειδικός Γραμματέας προίσταται των υπηρεσιακών μονάδων και του προσωπικού της Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά, συντονίζει τη λειτουργία τους και είναι υπεύθυνος της αποδοτικότητάς τους. Προσυπογράφει όλα τα διοικητικά έγγραφα, που προέρχονται από τις υπαγόμενες σε αυτόν υπηρεσιακές μονάδες και υπογράφονται από τον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, αρμόδιο για θέματα Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Όταν ελλείπει, απουσιάζει ή κωλύεται αναπληρώνεται από τον Γενικό Γραμματέα Πρόνοιας.

3. Ο Ειδικός Γραμματέας Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά δύναται να συγκροτεί ομάδες εργασίας, αποτελούμενες από στελέχη υπηρεσιών ή φορέων, εμπειρογνώμονες και ιδιώτες για τη μελέτη συναφών με τις αρμοδιότητές του θεμάτων.

Άρθρο 44

Διάρθρωση Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά

Η Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά διαρθρώνεται στις κάτωθι οργανικές μονάδες: α. Γραφείο Ειδικού Γραμματέα. β. Τμήμα Σχεδιασμού, Συντονισμού και Παρακολούθησης.

γ. Τμήμα Τεκμηρίωσης, Αξιολόγησης, Υποστήριξης και Εξειδίκευσης.

Άρθρο 45

Αρμοδιότητες Οργανικών Μονάδων της Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά

1. Το Γραφείο του Ειδικού Γραμματέα Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά παρέχει γραμματειακή υποστήριξη και κάθε αναγκαία στήριξη για την άσκηση των καθηκόντων του Ειδικού Γραμματέα (επιμέλεια αλληλογραφίας, τήρηση πρωτοκόλλου κ.ά.).

2. Το Τμήμα Σχεδιασμού, Συντονισμού και Παρακολούθησης έχει τις κάτωθι αρμοδιότητες:

α. Παρακολουθεί και αξιολογεί την υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά.

β. Σχεδιάζει και αναθεωρεί την Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά, όταν κρίνεται απαραίτητο, σε ετήσια βάση, όπως ορίζεται στο Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για

τις Εθνικές Στρατηγικές Ένταξης των Ρομά μέχρι το 2020, κατόπιν προηγούμενης διαβούλευσης με φορείς, μη κυβερνητικές οργανώσεις και εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών.

γ. Καταρτίζει κατευθυντήριες γραμμές και θέτει προτεραιότητες για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά.

δ. Εισηγείται προτάσεις προς τις κεντρικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές συναφείς με τη διασφάλιση και εφαρμογή των αρχών της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά.

ε. Αξιολογεί και εγκρίνει τις προτάσεις των αρμόδιων υπηρεσιών, προκειμένου να διασφαλιστεί η τήρηση των στόχων της Εθνικής Στρατηγικής για την κοινωνική ένταξη των Ρομά.

στ. Εισηγείται τη λήψη νομοθετικών και διοικητικών μέτρων για την προώθηση των στόχων της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά.

ζ. Συντονίζει τις υπηρεσίες και τους κρατικούς φορείς και συμμετέχει στα αρμόδια κοινοτικά όργανα για κάθε ζήτημα που αφορά στην ένταξη των Ρομά.

η. Συνεργάζεται με τα Σημεία Επαφής για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά των Υπουργείων Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Υγείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Εξωτερικών, των αιρετών Περιφερειών, καθώς και της Ανεξάρτητης Αρχής του Συνηγόρου του Πολίτη.

θ. Συνεργάζεται με κράτημέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τρίτες χώρες και διεθνείς φορείς για τη διαμόρφωση κοινής προσέγγισης και το συντονισμό των πολιτικών καταπολέμησης της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού και κάθε μορφής διακρίσεων και ανισότητας στο πλαίσιο της κοινωνικής ένταξης των Ρομά.

ι. Συντάσσει τις απαιτούμενες εκθέσεις, που υποβάλλονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Συντάσσει ετήσια έκθεση πεπραγμένων της Ειδικής Γραμματείας για ζητήματα Ρομά, η οποία υποβάλλεται από τον Ειδικό Γραμματέα στον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, αρμόδιο για θέματα Κοινωνικής Αλληλεγγύης και στο Κυβερνητικό Συμβούλιο Κοινωνικής Πολιτικής (38/2.11.2015 Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου, Α' 137).

ια. Συστήνει, τηρεί, διαχειρίζεται και ενημερώνει μητρώο των παρεμβάσεων, που χαράσσονται και υλοποιούνται.

ιβ. Αποτελεί Εθνικό Σημείο Επαφής προς την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα αρμόδια όργανά της για θέματα, που αφορούν στην κοινωνική ένταξη των Ρομά.

ιγ. Παρέχει τεχνική υποστήριξη στη διαμόρφωση εθνικών θέσεων, καθώς και στην ανταλλαγή δεδομένων στατιστικού χαρακτήρα στο πλαίσιο διακρατικών συνεργασιών.

ιδ. Ενημερώνεται από τις αρμόδιες αρχές για την εξέλιξη και έκβαση των υποθέσεων, που εκκρεμούν ενώπιον ευρωπαϊκών και διεθνών δικαστηρίων, συναφών με την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά.

ιε. Προωθεί διαδικασίες διαβούλευσης με αρμόδιους φορείς και με εκπροσώπους της Κοινότητας των Ρομά.

3. Το Τμήμα Τεκμηρίωσης, Αξιολόγησης, Υποστήριξης και Εξειδίκευσης μεριμνά για τα εξής:
α. Συλλέγει και επεξεργάζεται ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα παρεμβάσεων υπέρ της κοινωνικής ένταξης των Ρομά τόσο από υπηρεσίες Φορέων της Γενικής Κυβέρνησης όσο και από ιδιωτικούς φορείς (Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις, μη κυβερνητικές οργανώσεις κ.λπ.).

β. Διενεργεί έρευνες πεδίου για τη χαρτογράφηση του πληθυσμού και των συνθηκών διαβίωσης, τη δημοτολογική τους κατάσταση, την εκπαίδευση και την πρόσβαση στην τυπική αγορά εργασίας και απασχόληση. Καταγράφει την υφιστάμενη κατάσταση, τεκμηριώνει προτεινόμενες πολιτικές και παρακολουθεί τη διαδικασία ένταξης και υλοποίησης των στόχων της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά.

γ. Έχει την ευθύνη της τήρησης, διαχείρισης και ενημέρωσης των εθνικών βάσεων δεδομένων για τα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού των Ρομά και την παρακολούθηση των παρεμβάσεων σε όλους τους τομείς της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά. Τα ως άνω δεδομένα προσδιορίζονται σε στοιχεία γεωγραφικού χαρακτήρα, στοιχεία ως προς την τυπολογία οικισμού και ως προς τα χαρακτηριστικά των κελυφών κατοικίας, πληθυσμιακά δεδομένα ανά φύλο και ηλικιακή κατηγορία, στοιχεία ως προς την οικονομική κατάσταση των οικισμών των Ρομά και ως προς την προσβασιμότητα σε εκπαιδευτικές και υγειονομικές υποδομές.

δ. Καθορίζει δείκτες, βάσει στοιχείων, για την παρακολούθηση της υλοποίησης και την αποτελεσματικότητα των σχετικών παρεμβάσεων.

ε. Συνεργάζεται με αρμόδιους φορείς σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο για τον καθορισμό ενιαίων δεικτών.

στ. Εκπονεί σχέδια δημοσιότητας και ευαισθητοποίησης για όλους τους τομείς της Εθνικής Στρατηγικής, εκδίδει σχετικά πρότυπα και ορίζει προδιαγραφές προς τους φορείς υλοποίησης.

ζ. Μεριμνά για την παροχή πληροφοριών, υποδείξεων και συμβουλών προς τους άμεσα ενδιαφερόμενους φορείς και προωθεί συμμετοχικές διαδικασίες σε θέματα, που άπτονται του αντικειμένου του.

η. Παρέχει συμβουλευτική και τεχνική υποστήριξη σε Υπουργεία και σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού για το σχεδιασμό παρεμβάσεων για την κοινωνική ένταξη των Ρομά με ιδιαίτερη έμφαση στην ενεργοποίηση των γυναικών Ρομά.

θ. Παρέχει υπηρεσίες πληροφόρησης μέσω υπηρεσιών υποστήριξης (Help desk on line).

ι. Εκπονεί εργαλεία, πρότυπα επιχειρησιακά σχέδια ανά τομέα παρέμβασης, γενικές προδιαγραφές για οριζόντιες δράσεις, οδηγούς και άλλα, σε συνεργασία με τα αρμόδια τμήματα της Ειδικής Γραμματείας.

ια. Συνεργάζεται με φορείς διαχείρισης, υλοποίησης και υποστήριξης ολοκληρωμένων παρεμβάσεων υπέρ της ευάλωτης ομάδας των Ρομά.

ιβ. Διενεργεί επιτόπιες επισκέψεις για την καταγραφή προβλημάτων και την παροχή υποστήριξης για το σχεδιασμό παρεμβάσεων.

Άρθρο 46

Σύσταση θέσεων

1. Συνιστώνται δώδεκα (12) οργανικές θέσεις τακτικού (μόνιμου και με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου) προσωπικού της Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά, κατηγορίας ΠΕ με βαθμούς Α'Δ; εκ των οποίων δύο (2) είναι θέσεις Προϊσταμένων Τμημάτων και δύο (2) αποτελούν θέσεις διοικητικών υπαλλήλων (ΠΕ Διοικητικών Γραμματέων) στο Γραφείο του Ειδικού Γραμματέα.

2. Στα Τμήματα της Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά προΐστανται υπάλληλοι από τους ακόλουθους κλάδους:

α. Τμήμα Σχεδιασμού, Συντονισμού και Παρακολούθησης: ΠΕ Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών.

β. Τμήμα Τεκμηρίωσης, Αξιολόγησης, Υποστήριξης και Εξειδίκευσης: ΠΕ Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών ή Οικονομικών Επιστημών.

3. Οι ως άνω θέσεις διακρίνονται κατά κατηγορία και κλάδο, ως εξής:

Κατηγορία /Κλάδος	Αριθμός θέσεων Κλάδος / Ειδικότητα
ΠΕ Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών	6
ΠΕ Οικονομικών Επιστημών	1
ΠΕ Πληροφορικής	1
ΠΕ Νομικών Επιστημών	1
ΠΕ Αρχιτεκτόνων Μηχανικών	1
Κατηγορία /Κλάδος	Αριθμός θέσεων Κλάδος /

Ειδικότητα

ΠΕ Διοικητικών Γραμματέων	2
Σύνολο	12

4. Η Ειδική Γραμματεία για ζητήματα Ρομά στελεχώνεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 του Ν. [2190/1994](#) (Α' 28). Τα προσόντα διορισμού στις παραπάνω θέσεις καθορίζονται από τις διατάξεις του Π.δ. [50/2001](#) (Α' 39).

5. Οι δύο (2) θέσεις διοικητικών υπαλλήλων στο Γραφείο του Ειδικού Γραμματέα δύναται να καλύπτονται με απόσπαση από Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης ή του ευρύτερου δημόσιου τομέα, που γίνεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού (άρθρο 18 παρ. 16 του Ν. [2503/1997](#), Α' 107).

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης διαβαθμίζονται οι θέσεις του προηγούμενου εδαφίου και καθορίζονται τα καθήκοντά τους.

6. Για τις λοιπές θέσεις προσωπικού, η Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά δύναται να στελεχώνεται με αποσπάσεις μονίμων υπαλλήλων ή υπαλλήλων με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου από Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης ή του ευρύτερου δημόσιου τομέα, κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης εντός διμήνου από τη δημοσίευση του παρόντος, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων και με κοινοποίηση στην υπηρεσία του υπαλλήλου και στο αρμόδιο τμήμα περί αποσπάσεων του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης.

7. Η διάρκεια της απόσπασης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο (2) έτη συνολικά. Είναι δυνατή η παράταση για ισόχρονο διάστημα, εφόσον η σχετική υπηρεσιακή ανάγκη αιτιολογείται επαρκώς. Ο χρόνος υπηρεσίας των αποσπώμενων υπαλλήλων λογίζεται ως χρόνος πραγματικής δημόσιας υπηρεσίας. Ο χρόνος υπηρεσίας των προϊσταμένων των Τμημάτων της Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά συνυπολογίζεται ως χρόνος άσκησης καθηκόντων προϊσταμένου Τμήματος.

8. Το τακτικό προσωπικό της Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά υπάγεται ως προς την υπηρεσιακή του κατάσταση στην κείμενη νομοθεσία περί δημοσίων υπαλλήλων.

9. Οι πράξεις αποσπάσεων της παραγράφου 6 του παρόντος άρθρου διενεργούνται με κοινή απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού.

10. Η Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά δύναται να στελεχώνεται και με μετατάξεις υπαλλήλων από Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης ή του ευρύτερου δημόσιου τομέα, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

11. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ορίζονται η κατανομή του παραπάνω προσωπικού στις υπηρεσιακές μονάδες της Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά, τα κριτήρια και η διαδικασία επιλογής αυτού, καθώς και κάθε άλλο θέμα λεπτομερειακού ή τεχνικού χαρακτήρα για την οργάνωση, στελέχωση και λειτουργία της Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά.

Άρθρο 47

Δαπάνες

Οι δαπάνες λειτουργίας της Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά βαρύνουν τον Προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Οι αναγκαίες πιστώσεις εγγράφονται κάθε έτος σε Ειδικό Φορέα του Προϋπολογισμού του ως άνω Υπουργείου. Κύριος διατάκτης των πιστώσεων ορίζεται ο Ειδικός Γραμματέας Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά, ο οποίος αναλαμβάνει με αποφάσεις του τις σχετικές υποχρεώσεις δαπανών.

Άρθρο 48

Συμβούλιο Εμπειρογνομόνων

1. Συνιστάται Συμβούλιο Εμπειρογνομόνων, το οποίο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, αρμόδιο για θέματα Κοινωνικής Αλληλεγγύης, και απαρτίζεται από: α) τον Ειδικό Γραμματέα Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά, ως Πρόεδρο, β) τους εκπροσώπους Σημεία Επαφής των συναρμόδιων για ζητήματα Ρομά Υπουργείων, γ) τον Συνήγορο του Πολίτη, δ) έναν εκπρόσωπο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ), ε) έναν εκπρόσωπο της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝΠΕ) και στ) δύο πρόσωπα, που υποδεικνύονται από τις κοινότητες των Ρομά, λόγω της ιδιαίτερης γνώσης και εμπειρίας σε θέματα κοινωνικής ένταξης. Η γραμματειακή υποστήριξη του ως άνω Συμβουλίου παρέχεται από υπαλλήλους του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, όπως ορίζεται στην υπουργική απόφαση του προηγούμενου εδαφίου. Η θητεία των μελών του Συμβουλίου Εμπειρογνομόνων ορίζεται τετραετής.

2. Το Συμβούλιο Εμπειρογνομόνων έχει ως κύριο έργο: α) την παροχή επιστημονικών στοιχείων και στήριξης μέσω της έρευνας, ανάλυσης και συλλογής στοιχείων και β) τη σύνταξη συστάσεων με επιδιωκόμενο σκοπό την ανάλυση των ζητημάτων των Ρομά.

3. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται συμπληρωματικώς οι διατάξεις των άρθρων 13, 14 και 15 του Ν. 2690/1999 περί Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (Α' 45).

Άρθρο 49

Τροποποιούμενες - Καταργούμενες διατάξεις

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται τυχόν προβλεπόμενες αρμοδιότητες άλλων υπηρεσιών, που με τον παρόντα νόμο ανατίθενται στην Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά.
2. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη, που είναι αντίθετη ή ρυθμίζει διαφορετικά τα προβλεπόμενα με τις διατάξεις του παρόντος θέματα.

{Τα υπόλοιπα άρθρα ως το 75, αναφέρονται σε άλλα θέματα }

Ανακοίνωση των CICOPA-CECOP για τον νόμο για την Κοινωνική Οικονομία

Ένας νέος ελληνικός νόμος που ρυθμίζει τους συνεταιρισμούς εργαζομένων και τους κοινωνικούς συνεταιρισμούς εγκρίθηκε στις 20 Οκτωβρίου

Ο νόμος για την «Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία και την ανάπτυξη των φορέων της», παρά το όνομά του, αφιερώνει τα περισσότερα από τα άρθρα του στην ρύθμιση των συνεταιρισμών εργαζομένων και των κοινωνικών συνεταιρισμών. Για το λόγο αυτό, ο νόμος, μεταξύ άλλων, αντικαθιστά το νόμο του 2011 για την «κοινωνική οικονομία και την κοινωνική επιχειρηματικότητα» (το οποίο στην πραγματικότητα αναφερόταν στους κοινωνικούς συνεταιρισμούς). Η CICOPA* και η CECOP** έχουν παρακολουθήσει την προετοιμασία αυτού του νόμου.

Τους τελευταίους 6 μήνες, με τη βοήθεια νομικών εμπειρογνομόνων από το δίκτυό μας και την ανεκτίμητη βοήθεια του δικτύου ΚΑΠΑ, μια ελληνική ΜΚΟ με τους οποίους έχουμε συνεργαστεί για μερικά χρόνια, κατατέθηκαν συστάσεις προς την Αναπληρώτρια Υπουργό Εργασίας για δύο διαδοχικά νομοθετικά σχέδια (τον Αύγουστο και περίπου 10 ημέρες πριν από την ψήφισή του). Δυστυχώς, οι περισσότερες από αυτές τις συστάσεις δεν εισακούστηκαν, και η Ελληνική κυβέρνηση προφανώς ψήφισε το νόμο με βιασύνη, παρά τις πιέσεις και τις παρατηρήσεις από τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (ILO), η οποία έχει παρακολουθήσει στενά τη διαδικασία μαζί μας, και συνδέεται ειδικά με τα υπουργεία εργασίας των κρατών μελών της, και παρά το γεγονός ότι η Ελληνική κυβέρνηση είχε δηλώσει ότι θα ακολουθήσουν τις συμβουλές των διεθνών οργανώσεων.

Εκτός από ορισμένα θετικά, όπως το γεγονός ότι οι συνεταιρισμοί εργαζομένων είναι τώρα το αντικείμενο με κάποιας μορφής ρύθμιση στην Ελλάδα, το ελάχιστο ποσοστό των μειονεκτούντων ατόμων στο 30% στους κοινωνικούς συνεταιρισμούς και έναν καλύτερο ορισμό των μειονεκτούντων ατόμων, ο νόμος παρουσιάζει σημαντικές αδυναμίες, όπως: η έλλειψη ορισμού του συνεταιρισμού των εργαζομένων και του κοινωνικού συνεταιρισμού, το γεγονός ότι οι συνεταιριστικές αρχές δεν αναφέρονται (ούτε υπάρχουν στην Ελληνική συνεταιριστική νομοθεσία εν γένει), ένας ελάχιστος αριθμός ιδρυτικών μελών ο οποίος είναι υψηλότερος από ό,τι σε όλες τις πρόσφατες συνεταιριστικές νομοθεσίες στην Ευρώπη (5 για τους συνεταιρισμούς εργαζομένων και 7 για τους κοινωνικούς συνεταιρισμούς), το συνονθύλευμα διαφορετικών επιπέδων νομοθεσίας (κοινωνικής οικονομίας γενικά και συνεταιρισμών εργαζομένων και κοινωνικών συνεταιρισμών, ιδιαίτερα), ο αποκλεισμός από το πεδίο της κοινωνικής οικονομίας σειράς συνεταιρισμών και επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας που δεν συμμορφώνονται με μια σειρά από πολύ συγκεκριμένα κριτήρια, κ.λπ.

Δεδομένου ότι, μεταξύ άλλων, η Σύσταση 193 της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ILO) για την Προώθηση των Συνεταιρισμών δεν έχει ακολουθηθεί σωστά, ελπίζουμε ότι, μέσα από συζητήσεις με τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (ILO), ο νόμος μπορεί να τροποποιηθεί στο όχι και τόσο μακρινό μέλλον.

* CICOPA, the International organization of industrial and service cooperatives

** CECOP European confederation of industrial and service cooperatives

Συνεταιριστικές Αρχές και Έλληνες Συνεταιριστές

Ορισμένοι επώνυμοι συνεταιριστές, εν αγνοία τους ελπίζουμε, παραβαίνουν μερικές από τις σημαντικότερες Παγκόσμιες Συνεταιριστικές Αρχές. Ειδικότερα αναφέρουμε την 4^η και την 6^η Συνεταιριστικές Αρχές, οι οποίες αναφέρουν:

4η Αρχή: Αυτονομία και ανεξαρτησία.

Οι συνεταιρισμοί είναι αυτόνομες οργανώσεις αυτοβοήθειας, διοικούμενες από τα μέλη τους. Εάν συνάπτουν συμφωνίες με άλλους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των κυβερνήσεων, ή αντλούν κεφάλαια από εξωτερικές πηγές, είναι σ' αυτό ελεύθεροι, ακολουθώντας κανόνες που διασφαλίζουν τη δημοκρατική διοίκηση από τα μέλη και διατηρούν τη συνεταιριστική αυτονομία.

6η Αρχή: Συνεργασία μεταξύ συνεταιρισμών.

Οι συνεταιρισμοί υπηρετούν με τη μέγιστη αποτελεσματικότητα τα μέλη τους και ισχυροποιούν τη συνεταιριστική κίνηση όταν συνεργάζονται μεταξύ τους δια μέσου οργανώσεων τοπικού, εθνικού, περιφερειακού και διεθνούς επιπέδου.

Με την Αρχή της Αυτονομίας και Ανεξαρτησίας, οι συνεταιρισμοί υποδηλώνουν ότι δεν έχουν οποιαδήποτε εξάρτηση από οποιουδήποτε τρίτους, ακόμη και από τις κυβερνήσεις. Ακόμα και όταν χρειάζεται να συνάψουν συμφωνίες με τρίτους, συμπεριλαμβανομένων των κυβερνήσεων, οφείλουν να μεριμνούν να διατηρούν τη συνεταιριστική αυτονομία.

Όπως αναφέρει η 6^η Συνεταιριστική Αρχή, για να πετύχουν οι συνεταιρισμοί τη μέγιστη αποτελεσματικότητα, συνεργάζονται μεταξύ τους, σε τοπικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, δημιουργώντας ανωτέρου βαθμού συνεταιριστικές οργανώσεις, ή ομοσπονδίες και συνομοσπονδίες. Ως εργαλεία για την επιχειρηματική τους επιτυχία, οι συνεταιρισμοί μπορούν να χρησιμοποιούν και την εταιρική μορφή, όταν οι συνθήκες το επιβάλλουν.

Κριτήριο για όλες τις επιμέρους συνεργασίες των συνεταιρισμών είναι η διατήρηση της αυτονομίας και ανεξαρτησίας κάθε συνεταιριστικής μονάδας, που εκφράζεται με τον έλεγχο εκ μέρους των μελών. Πρόκειται για τον έλεγχο από τη βάση, που αποτελεί ιδιαίτερο χαρακτηριστικό των συνεταιρισμών.

Η συμμετοχή του συνεταιρισμού σε μια ανωτέρου βαθμού συνεταιριστική οργάνωση αποτελεί θέμα επιλογής του και αποτελεί αποτέλεσμα της σύμπτωσης συμφερόντων με παράλληλη τήρηση των συνεταιριστικών αρχών από τους συνεργαζόμενους.

Δεν χρειάζεται να επιχειρηματολογήσει κανείς και να αποδείξει ότι τα συμφέροντα ενός συνεταιρισμού και μιας ιδιωτικής ανώνυμης εταιρείας δεν συμπίπτουν. Ο συνεταιρισμός ιδρύεται και δραστηριοποιείται για να εξυπηρετήσει τις ανάγκες και τα συμφέροντα των μελών του, ενώ η ανώνυμη εταιρεία ιδρύεται και δραστηριοποιείται για την επίτευξη των υψηλότερων δυνατών κερδών, προς ικανοποίηση των μετόχων της δηλ. των ιδιοκτητών του κεφαλαίου,.

Μια συνεργασία των συνεταιρισμών με ανώνυμη εταιρεία για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων των μελών των συνεταιρισμών, θα είχε νόημα αν οι συνεταιρισμοί είχαν την πλειοψηφία των μετοχών, ώστε να καθορίζουν την κατεύθυνση του κοινού φορέα. Μια συνεργασία για την επαγγελματική εκπροσώπηση των συμφερόντων των συνεταιρισμών έναντι τρίτων είναι αδιανόητη και θα αποτελεί ιστορικό λάθος, που θα βαρύνει εσαεί όλους το αποδεχθούν.

Κ. Παπαγεωργίου

Αποτελέσματα βιασύνης ή σύγχυσης;

Αναφέρεται στο άρθρο 3 παρ. 1 του νόμου **4430/2016 «Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία ...»** ότι «φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας είναι» μεταξύ άλλων:

δ. οποιοδήποτε άλλο μη μονοπρόσωπο νομικό πρόσωπο, εφόσον έχει αποκτήσει νομική προσωπικότητα, **όπως ιδίως αγροτικοί συνεταιρισμοί του Ν. 4384/2016 (Α' 78), αστικοί συνεταιρισμοί του Ν. 1667/1986**, Αστικές Εταιρίες των άρθρων 741 επ. του Α.Κ., εφόσον **σωρευτικά συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις:**

αα)

ββ)

γγ) Το καταστατικό του προβλέπει **περιορισμούς στη διανομή του** ως εξής:

i. **ποσοστό τουλάχιστον 5% διατίθεται για το σχηματισμό αποθεματικού,**

ii. **ποσοστό έως 35% αποδίδεται στους εργαζόμενους του Φορέα, εκτός κι αν τα 2/3 των μελών της Γενικής Συνέλευσης αποφασίσουν αιτιολογημένα τη διάθεση του ποσοστού αυτού σε δραστηριότητες του στοιχείου iii,**

iii. **το υπόλοιπο διατίθεται για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και τη διεύρυνση της παραγωγικής του δραστηριότητας.**

δδ)

εε)

στστ)

Όμως, με βάση τον νόμο **4384/26.4.2016 Αγροτικοί συνεταιρισμοί, μορφές συλλογικής οργάνωσης του αγροτικού χώρου**, που ψηφίστηκε μόλις 4 μήνες νωρίτερα, στο άρθρο 23 παρ. 3 ορίζεται ότι «Από τα πλεονάσματα κρατείται ποσοστό **δέκα τοις εκατό (10%)** για το σχηματισμό τακτικού αποθεματικού ...» και περαιτέρω, στην παρ. 4, ότι:

«4. Το υπόλοιπο των πλεονασμάτων, που απομένει μετά την κράτηση της παραγράφου 3, διατίθεται για την:

α) **Απόδοση στα μέλη**, ανάλογα με τις συναλλαγές τους με τον ΑΣ.

β) **Ανάπτυξη του ΑΣ.**

γ) Υποστήριξη δραστηριοτήτων κοινωνικού σκοπού και εφαρμογή δράσεων βιώσιμης ανάπτυξης της κοινότητας όπου δραστηριοποιείται ο ΑΣ, σε ποσοστό που καθορίζεται από το καταστατικό του ΑΣ. Για τον σκοπό της περίπτωσης αυτής μπορεί να διατίθεται και μέρος των κερδών της παραγράφου 1 με απόφαση της γενικής συνέλευσης.

δ) **Εκπαίδευση και επιμόρφωση** των μελών του ΑΣ, σε ποσοστό τουλάχιστον δύο τοις εκατό (2%) των πλεονασμάτων.»

Δηλαδή, ως αγροτικοί συνεταιρισμοί θα παραβαίνουν τον νόμο αν: (α) αντί 10% διαθέτουν 5% για τον σχηματισμό τακτικού αποθεματικού, και (β) αν δεν διαθέτουν 2% των πλεονασμάτων για την εκπαίδευση. Επιπλέον, οι αγροτικοί συνεταιρισμοί, για να ενταχθούν στους φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, δεν θα πρέπει να αποδίδουν οποιοδήποτε ποσό από τα πλεονάσματα στα μέλη, ούτε για την ανάπτυξη του συνεταιρισμού. Με άλλα λόγια, οι αγροτικοί συνεταιρισμοί θα πρέπει να εγκαταλείψουν

την 3^η και την 5^η Αρχή, οπότε με βάση τη Δήλωση για την Συνεταιριστική Ταυτότητα δεν θα λογίζονται ως συνεταιρισμοί.

Επιπλέον, όπως είναι τα πράγματα στη χώρα μας, άλλο είναι το υπουργείο που εποπτεύει τους αγροτικούς συνεταιρισμούς και άλλο εκείνο που εποπτεύει τους φορείς κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας, άλλο μητρώο τηρείται κλπ.

Συμπέρασμα: Δεν είναι δυνατό να θεωρηθούν φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας αγροτικοί συνεταιρισμοί, ούτε, κατ' αναλογία, Αστικοί Συνεταιρισμοί. Καλό δε θα ήταν να ξεκαθαριστεί ότι όσοι φορείς είναι συνεταιριστικοί, οφείλουν να τηρούν τις Παγκόσμιες Συνεταιριστικές Αρχές και να χρησιμοποιούνται διαφορετικοί όροι για όσους δεν τις τηρούν.

Κ. Παπαγεωργίου

Τάνια Γεωργιοπούλου:

Ανθισμένες κερασιές στον Όλυμπο - Συνεταιρισμός μοντέλο

Έως το 1992 τα κεράσια του συνεταιρισμού «Άγιος Λουκάς» δεν τα είχε δει η ελληνική αγορά, έφευγαν όλα για εξαγωγή. Όμως ο πόλεμος στην (πρώην) Γιουγκοσλαβία, οι εξελίξεις με τα Σκόπια άλλαξαν τα δεδομένα. Το οδικό δίκτυο προς τα βόρεια σύνορα έκλεισε και έτσι τα κεράσια από τις Ράχες Ολύμπου... κυκλοφόρησαν και εν Ελλάδα.

Σήμερα, το 90% της παραγωγής και πάλι εξάγεται σε Γερμανία, Γαλλία, Ολλανδία, Ρωσία, Σκανδιναβικές χώρες αλλά και Ινδία. Οι τιμές είναι καλύτερες στο εξωτερικό, η αγορά και κυρίως η πληρωμή εξασφαλισμένες. Πώς ο συνεταιρισμός κερασοπαραγωγών τα έχει καταφέρει;

Η καλή παραγωγή

«Πέτυχαν αυτά που κάνουμε γιατί ο συνεταιρισμός λειτουργεί διαφορετικά. Για παράδειγμα, κανένας από τη διοίκηση δεν πληρώνεται για τις υπηρεσίες του στον συνεταιρισμό, αυτά τα – πώς τα λένε– έξοδα παράστασης ή η αποζημίωση για συμμετοχή σε συνεδριάσεις.

Για εμάς η πληρωμή μας είναι αν πάνε καλά τα πράγματα» λέει στην «Κ» ο πρόεδρος Δημήτρης Ντούρος. Πριν από όλα και πάνω από όλα η παραγωγή και μάλιστα η καλή παραγωγή γιατί χωρίς αυτήν δεν έχεις τίποτα: Αγρότης χωρίς παραγωγή γίνεται;

«Φυσικά όχι» απαντά ο Δημήτρης Ντούρος. «Οι επιδοτήσεις είχαν ολέθριο αποτέλεσμα για την αγροτική παραγωγή. Ήταν εύκολο χρήμα και έκαναν τους ανθρώπους να εφησυχάσουν. Κανείς δεν ενδιαφερόταν να πουλήσει αφού έρχονταν αλλιώς τα λεφτά. Όμως, έτσι χάνεις τις αγορές και μετά είναι πολύ δύσκολο να τις ξανακερδίσεις. Έρχονται άλλοι και παίρνουν τη θέση σου».

Πάντως, έχει μεγάλη σημασία όχι μόνο να έχεις σοδειά αλλά να έχεις βρει και πού θα την πουλήσεις πριν καλά-καλά φυτέψεις. «Όλοι καλλιεργούν αυτό που τους λένε ότι θα πάρουν πολλά λεφτά. Αλλά δεν έχουν σκεφτεί, δεν έχουν ψάξει καθόλου πού θα πουλήσουν τη σοδειά τους» εξηγεί ο πρόεδρος.

Αλλά ακόμα και αν σχεδιάζεις, συχνά οι συνθήκες ανατρέπουν τα πάντα. Φέτος ο «Άγιος Λουκάς» δεν πάσχει από πελάτες, όμως υστερεί σε παραγωγή. Λόγω του περυσινού ζεστού χειμώνα τα κεράσια που μαζεύτηκαν φέτος τον Μάιο ήταν πολύ λίγα, μόλις 280 τόνοι, σε σχέση με τους 1.500 τόνους του 2015.

Τα μέλη του όμως δεν το βάζουν κάτω. Σκέφτονται να αξιοποιήσουν δημόσιες εκτάσεις για να φυτέψουν βερικοκιές και έτσι να υπάρχει εναλλακτική παραγωγή για την εποχή μετά τη συλλογή των κερασιών.

Άλλωστε, και η ιδέα για να μπει το χωριό στην παραγωγή κερασιών το 1979 από ένα πρόβλημα γεννήθηκε.

Τα ξερικά χωράφια με τα καπνά Κατερίνης –στο χωριό δεν υπήρχε νερό– μετά βίας έδιναν σοδειά στους ανθρώπους της Ράχης. «Οι περισσότεροι σκέφτονταν να φύγουν για το εξωτερικό ή έστω να κατέβουν στην πόλη για να μπορέσουν να ζήσουν» λέει ο κ. Ντούρος. Παιδί στα δεκατρία του τότε, θυμάται τον πατέρα του, τον Παπα-Γιώργη να αναζητεί λύση.

Μεγάλο έργο

«Μου είπαν από τη διεύθυνση Γεωργίας Πιερίας, δοκιμάστε και μια άλλη καλλιέργεια, βάλτε κεράσια. Με διαβεβαίωσαν ότι θα πετύχουμε. Εγώ δεν τους πιστεύω αλλά δεν έχουμε να χάσουμε και τίποτα» τον άκουσε να λέει μια μέρα. Και κάπως έτσι, η Ράχη, το χωριό με πεντακόσιους κατοίκους, μετατράπηκε από καπνοχώραφα, σε ένα μεγάλο κτήμα με κερασιές μέσα σε μια δεκαετία.

Καθοριστικό ρόλο βέβαια έπαιξε το νερό που ήρθε από τον Όλυμπο, «διανύοντας» οκτώ χιλιόμετρα και πολλαπλασίασε τις παραγωγικές δυνατότητες της περιοχής. Ένα μεγαλόπνοο έργο που μάλιστα υλοποιήθηκε υποδειγματικά, καθώς κατασκευάστηκε συνάμα δίκτυο διανομής του νερού και μέσα στα κτήματα σαν τα 400 στρέμματα που φυτεύτηκαν με κερασιές να ανήκαν όλα στον ίδιο άνθρωπο.

Και τα κεράσια που παράγονταν πωλούνταν όλα μαζί. Δεν είναι τυχαίο ότι ο τότε υπουργός Γεωργίας Αθανάσιος Κανελλόπουλος βράβευσε τον συνεταιρισμό για την ομαδική του προσπάθεια.

Πολλά λέγονται και ελάχιστα γίνονται όσον αφορά την περίφημη ανάπτυξη που θα φέρει ο πρωτογενής τομέας.

Οι ίδιοι οι αγρότες τι θα μπορούσαν να κάνουν σε αυτές τις συνθήκες; «Να καταλάβουμε ότι εμείς δεν είμαστε το κέντρο του κόσμου. Ότι υπάρχουν πάρα πολλοί άλλοι που κάνουν την ίδια δουλειά, όχι μόνο στην Ελλάδα ή στην Ευρώπη αλλά σε ολόκληρο τον κόσμο» καταλήγει ο κ. Ντούρος.

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 4.12.2016 (Δημοσίευση με την άδεια της εφημερίδας)

11 Ο Συνεταιρισμός ΘΕΣγάλα

Ο Συνεταιρισμός ΘΕΣγάλα, ιδρύθηκε το 2011 και παράγει καθημερινά 120 τόνους φρέσκου αγελαδινού γάλακτος, που αντιπροσωπεύει το 10% της εγχώριας παραγωγής. Αποτελεί τον πλέον πρότυπο Συνεταιρισμό στην Ελλάδα, που με την καινοτομία των αυτόματων πωλητών, που εγκατέστησε το 2013, σε πρώτη φάση στην Λάρισα, κατάφερε να διαθέτει καθημερινά, απ' ευθείας στους καταναλωτές, το φρέσκο γάλα που παράγεται στις φάρμες του, σε λιγότερο από 24 ώρες από την παραγωγή του. Τα γαλακτοκομικά προϊόντα του ΘΕΣγάλα, παρασκευάζονται αποκλειστικά από το φρέσκο γάλα που παράγουν οι 100 αγελαδοτρόφοι, στις 50 φάρμες του ΘΕΣγάλα στην Θεσσαλία και την Μακεδονία.

Ο Πρόεδρος ΔΣ του Συνεταιρισμού, Θανάσης Βακάλης, σημείωσε σχετικά: «η είσοδός μας στην αγορά του γιαουρτιού είναι για τον Συνεταιρισμό ένα ακόμη μεγάλο βήμα που κάνουμε σε μια ιδιαίτερα δύσκολη συγκυρία για την αγορά γάλακτος της χώρας μας. Η εδραίωσή μας στη διάθεση του φρέσκου γάλακτος, μας επιτρέπει να υλοποιούμε με συνέπεια το πλάνο μας για τη δημιουργία νέων προϊόντων, πάντοτε από το φρέσκο γάλα που παράγουμε καθημερινά στις φάρμες μας. Η εξέλιξη των αυτόματων πωλητών γάλακτος σε γαλακτοκομικές γωνιές, 24ωρης λειτουργίας, κάνει πράξη τη βασική μας στόχευση: να φέρνουμε ποιοτικά, ασφαλή προϊόντα από τον παραγωγό απ' ευθείας στον καταναλωτή».

Το γάλα μας είναι ποιοτικό και φρέσκο μέχρι την τελευταία του σταγόνα! Όμως όλα ξεκίνησαν με την πρώτη σταγόνα. 2011. Μια ομάδα παραγωγών με νέες απόψεις και φιλοσοφία δημιουργεί τον συνεταιρισμό ΘΕΣγάλα. Ο συνεταιρισμός αλλάζει το τοπίο της ελληνικής κτηνοτροφίας με μια σειρά από καινοτομίες! Σήμερα, χάρη στις οργανωμένες και συστηματικές προσπάθειες των μελών του, ο ΘΕΣγάλα αποτελεί τόσο τον μεγαλύτερο παραγωγικό συνεταιρισμό αγελαδινού γάλακτος στη χώρα μας, όσο και ένα πρότυπο μοντέλο συνεταιριστικής λειτουργίας.

Οι στόχοι του Συνεταιρισμού ΘΕΣγάλα

- Διασφάλιση της ποιότητας, που οδηγεί σε υπεραξία του τελικού προϊόντος.
- Διάθεση του γάλακτος που παράγουν τα μέλη του.
- Μείωση του κόστους παραγωγής μέσω μαζικών προμηθειών πρώτων υλών.
- Ανάπτυξη συνεργειών σε όλο το φάσμα του πρωτογενούς και άλλων τομέων της οικονομικής δραστηριότητας.
- Γενετική βελτίωση του ζωικού κεφαλαίου των μελών του. Βελτίωση του διαχειριστικού επιπέδου των μονάδων.
- Αξιοπρεπή παρουσία στον τομέα διάθεσης των προϊόντων του.

Σύνθεση Δ.Σ.

Το Συμβούλιο Διοίκησης είναι πενταμελές, με άμισθη σχέση, ενώ ανώτατο όργανο με βάση το καταστατικό, είναι η Γενική Συνέλευση των μελών - παραγωγών.

- Βακάλης Αθανάσιος Πρόεδρος
- Σδάνης Γεώργιος Αντιπρόεδρος
- Τρέμμας Βασίλειος Γραμματέας
- Τσέτσιλας Κωνσταντίνος Ταμίας
- Δραγατσίκης Ιωάννης Μέλος

Ανθρώπινο Δυναμικό

Ο ΘΕΣγάλα διαθέτει πλειάδα έμπειρων και εξειδικευμένων στελεχών, που υποστηρίζουν τα μέλη του σε όλες τις φάσεις της παραγωγής γάλακτος. Μια δυναμική ομάδα επιστημόνων που απαρτίζεται από κτηνιάτρους, γεωπόνους, οικονομολόγους, νομικούς, λογιστές, επιστήμονες διοίκησης και επικοινωνίας, βρίσκεται συνεχώς στη διάθεση των παραγωγών προκειμένου τα προϊόντα του συνεταιρισμού να ανταποκρίνονται στις υψηλές λειτουργικές απαιτήσεις της αγοράς. Τέλος, ο ΘΕΣγάλα αξιοποιεί ένα ευρύ δίκτυο εξωτερικών συνεργατών, υψηλής κατάρτισης και μεγάλης εμπειρίας που τον υποστηρίζουν, όποτε αυτό απαιτηθεί.

Συνεργασίες

Ο Συνεταιρισμός ΘΕΣγάλα έχει αναπτύξει ευρύ δίκτυο συνεργασιών με τις μεγαλύτερες γαλακτοβιομηχανίες, ενώ παράλληλα έχει συνάψει σημαντικές συνεργασίες στον τομέα των πρώτων υλών, τόσο με τοπικούς Συνεταιρισμούς (ΘΕΣγη - ΓάλαΕλλάς) όσο και με προμηθευτές. Αποτέλεσμα αυτών των συνεργασιών είναι οι ευνοϊκότεροι όροι διάθεσης του γάλακτος και η εξασφάλιση ποιοτικών ζωοτροφών. Αναλυτικά:

Τομέας Διάθεσης Γάλακτος

Ο ΘΕΣγάλα στο πλαίσιο επίτευξης της μέγιστης δυνατής τιμής του παραγόμενου προϊόντος για τα μέλη του, έχει συνάψει συμβόλαια διάθεσης της παραγωγής του με τις μεγαλύτερες γαλακτοβιομηχανίες όπως ΦΑΓΕ, FRIESLANDCAMPINA HELLAS/NOYNOY, ΔΕΛΤΑ, ΕΑΣ ΛΑΜΙΑΣ, ΤΡΙΚΚΗ και ΙΔΡΥΜΑ ΤΟΣΙΤΣΑ.

Τομέας Πρώτων Υλών

Ο ΘΕΣγάλα συνεργάζεται με εταιρείες, εργοστάσια και προμηθευτές ζωοτροφών και πρώτων υλών προχωρώντας σε προμήθειες για τα μέλη του σε εξαιρετικά ανταγωνιστικές τιμές. Δίνει δε ιδιαίτερη σημασία στην ασφάλεια και την ποιότητα των ζωοτροφών. Επίσης πρωτοστατεί στη Συμβολαιακή Γεωργία με άλλους Συνεταιρισμούς όπως πχ ο ΘΕΣγη.

Δραστηριότητες Συνεταιρισμού

Σύναψη συμβολαίων με τις γαλακτοβιομηχανίες

Υλοποιώντας έναν από τους πρωταρχικούς της στόχους, η διοίκηση του ΘΕΣγάλα προχώρησε σε διαπραγματεύσεις με γαλακτοβιομηχανίες, προκειμένου να απορροφηθεί το σύνολο της παραγωγής των μελών σε τιμές αντάξιες της ποιότητάς της. Στο πλαίσιο των εταιρικών διαπραγματεύσεων με τις γαλακτοβιομηχανίες, η διοίκηση του Συνεταιρισμού υποστηρίζεται από τεχνικούς και νομικούς συμβούλους και η κάθε συμφωνία συνοδεύεται από συμβόλαια που δεσμεύουν και προστατεύουν τόσο τον Συνεταιρισμό και τους παραγωγούς όσο και τις γαλακτοβιομηχανίες.

Ασφάλεια και ποιότητα παραγόμενου προϊόντος

Στο πλαίσιο της διασφάλισης της ποιότητας του γάλακτος ο ΘΕΣγάλα εφαρμόζει:

α) Σύστημα καθημερινών δειγματοληψιών από όλα τα μέλη με διπλά δείγματα σφραγισμένα με ταινία ασφαλείας, τα οποία υποβάλλονται σε σειρά εργαστηριακών αναλύσεων, στα εργαστήρια αναφοράς του ΕΛΟΓΑΚ (Ελληνικού Οργανισμού Γάλακτος & Κρέατος).

β) Σύστημα εσωτερικής τιμολόγησης με βάση 5 ποιοτικά κριτήρια όπως αυτά περιγράφονται στα συμβόλαια με τις γαλακτοβιομηχανίες. Η θέσπιση ποιοτικών κριτηρίων βοηθά στη συνεχή βελτίωση της ποιότητας του γάλακτος, αλλά και στην απόκτηση επαγγελματικής συνείδησης.

Συμβολαιακή γεωργία - μείωση του κόστους παραγωγής

Ο ΘΕΣγάλα πρωτοστατεί στην εδραίωση της συμβολαιακής γεωργίας, έχοντας αναπτύξει εκτεταμένο δίκτυο συνεργειών με Συνεταιρισμούς αλλά και τοπικούς αγρότες για την παραγωγή και προμήθεια μαζικών ποσοτήτων πρώτων υλών. Οι δράσεις συμβολαιακής γεωργίας επιτυγχάνουν ένα διττό στόχο: αφενός μειώνουν το κόστος παραγωγής για τα μέλη μας ενώ αφ' εταίρου εξασφαλίζουν ένα σταθερό εισόδημα για τους συναδέλφους γεωργούς. Η ασφάλεια, η ποιότητα αλλά και η εντοπιότητα των ζωοτροφών που προμηθευόμαστε αποτελεί προαπαιτούμενο για την επίτευξη υψηλής προστιθέμενης αξίας του γάλακτός μας.

Γενετική βελτίωση του ζωικού κεφαλαίου των μελών

Ο Συνεταιρισμός προχώρησε στην ένταξη του ζωικού κεφαλαίου των μελών του στο πρόγραμμα Γενετικής Βελτίωσης του Π.Α.Α. 2007- 2013 “ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ” έτσι ώστε με την επιλογή των καλύτερων αγελάδων να προκύπτει ετήσια αύξηση της παραγωγής γάλακτος της κάθε φάρμας κατά 250 κιλά ανά αγελάδα (με το ίδιο κόστος εκτροφής και διατροφής).

Βελτίωση τεχνικής και οικονομικής διαχείρισης των εκμεταλλεύσεων των μελών

Ο ΘΕΣγάλα εγκατέστησε το πρόγραμμα “UNIFORM Management” στις φάρμες των μελών του. Έτσι, τα ατομικά προγράμματα συνδέθηκαν με κεντρικό server, ώστε να υπάρχει δυνατότητα συλλογικής επεξεργασίας και προβλέψεων, τόσο για ολόκληρο τον συνεταιρισμό όσο και για επιμέρους ομαδοποιήσεις με οποιοδήποτε κριτήριο.

Κτηνιατρικό Φαρμακείο

Το Κτηνιατρικό Φαρμακείο του Συνεταιρισμού ΘΕΣγάλα ιδρύθηκε στο πλαίσιο της προσπάθειας μείωσης του κόστους παραγωγής του γάλακτος και της διαφύλαξης της υγείας του ζωικού κεφαλαίου των μελών του. Οι στόχοι του κτηνιατρικού φαρμακείου είναι:

- Εφαρμογή προγραμμάτων εμβολιασμού, ώστε να προασπίζεται η υγεία του ζωικού κεφαλαίου και να μειωθεί η χρήση των αντιβιοτικών.
- Έκδοση συνταγών για κάθε φαρμακευτικό προϊόν που χρησιμοποιείται και τήρηση ψηφιακού αρχείου θεραπειών και σκευασμάτων για κάθε εκμετάλλευση μέλους, όπως ορίζει η ευρωπαϊκή νομοθεσία.
- Μείωση του κόστους των χρησιμοποιούμενων φαρμακευτικών σκευασμάτων με τη μαζική προμήθειά τους από την αγορά.

Αρ. Ν. Κλήμη, «Οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα», τόμοι 1 έως 6 στο διαδίκτυο

"ΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ" ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ ΤΟ 1922 του Επίτιμου Διδάκτορα κ. Αριστείδη Ν. Κλήμη

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΠΡΟΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ - ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ
ΟΡΑΜΑΤΙΣΜΟΙ - ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ
ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ - ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ - ΝΕΕΣ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ
ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΚΑΙ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ - ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
ΚΕΙΜΕΝΑ

Για το πλήρες κείμενο του βιβλίου <http://www.diktio-kapa.dos.gr/keimena/CoopGreece1.pdf>

"ΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ"
ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ
ΑΠΟ ΤΗ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ
ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ
1923 - 1934/5
του Επίτιμου Διδάκτορα κ. Αριστείδη Ν. Κλήμη

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΑΙ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ - ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
ΚΕΙΜΕΝΑ

Για το πλήρες κείμενο του βιβλίου <http://www.diktio-kapa.dos.gr/keimena/CoopGreecell.pdf>

"ΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ"

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

Η ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΖΩΗ ΚΑΤΑ ΕΤΗ - ΘΕΜΑΤΑ - ΤΟΠΟΥΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1935 - 1945
του Επίτιμου Διδάκτορα κ. Αριστείδη Ν. Κλήμη

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΑΙ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ - ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
ΚΕΙΜΕΝΑ

Για το πλήρες κείμενο του βιβλίου <http://www.diktio-kapa.dos.gr/keimena/CoopGreecellIII.pdf>

Το Δίκτυο ΚΑΠΑ ευχαριστεί την κα. Ολυμπία Κλήμη Καμινάρη και τον κ. Κωνσταντίνο Παπαγεωργίου για την ευγενική παραχώρηση της ελεύθερης πρόσβασης στο βιβλίο του αείμνηστου κ. Αριστείδη Ν. Κλήμη "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ", καθώς και τον κ. Παναγιώτη Ζιγκίδη για την μεταφορά της έκδοσης σε ηλεκτρονική μορφή.

Σε όσους θα διαβάσουν το έργο αυτό θα ήταν, ίσως, χρήσιμες μερικές πληροφορίες σχετικές με τα θεωρητικά και τα πρακτικά εφόδια του συγγραφέα, πάνω στα οποία στηρίζεται και το κείμενο. Παρουσίαση του βιογραφικού του κ. Αριστείδη Ν. Κλήμη_

<http://www.diktio-kapa.dos.gr/keimena/CVKlimis.pdf>

Edgar Parnell – Βιογραφικό

Ο Edgar Parnell ξεκίνησε την επαγγελματική ζωή του σε καταναλωτικούς συνεταιρισμούς στο βόρειο τμήμα της Αγγλίας μετά τη στράτευσή του στη βασιλική αεροπορία της Μ. Βρετανίας. Σπούδασε με υποτροφία στο Συνεταιριστικό Κολλέγιο της Αγγλίας. Στα επόμενα χρόνια κατείχε διάφορες θέσεις ανώτερων διοικητικών στελεχών στους καταναλωτικούς συνεταιρισμούς του Ηνωμένου Βασιλείου και στη συνέχεια ως Γενικός Διευθυντής Συνεταιριστικής Ανάπτυξης στη Μποτσουάνα, όπου εγκατέστησε πρώτο σούπερ μάρκετ της χώρας και κεντρικό φορέα χονδρικής πώλησης.

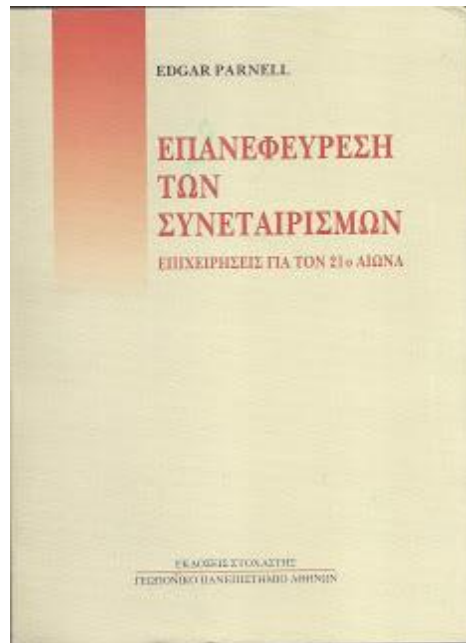
Κατά την επιστροφή του στο Ηνωμένο Βασίλειο, διορίστηκε ως σύμβουλος διαχείρισης λιανικών πωλήσεων στην εταιρεία Clarks Ltd και αργότερα κατέλαβε μια παρόμοια θέση στην Κεντρική Συνεταιριστική Οργάνωση Χονδρεμπορίου του Ην. Βασιλείου (CWS). Στη συνέχεια έγινε το Διευθυντής λιανικού εμπορίου μη εδωδιμων ειδών της CWS καλύπτοντας καταστήματα σε όλη την Σκωτία. Στη συνέχεια κατέλαβε θέση Συμβούλου της βρετανικής κυβέρνησης για το Συνεταιριστικό Μάνατζμεντ προς την κυβέρνηση της Τζαμάικα. Άλλες θέσεις που ακολούθησαν περιλαμβάνουν: Υπεύθυνος του Ταμείου για την Έρευνα και την Ανάπτυξη της Αφρικής, ΟΗΕ / ΔΟΕ, Σύμβουλος Διαχείρισης και Μάρκετινγκ των συνεταιρισμών στην Ινδία, Διευθύνων Σύμβουλος του Ιδρύματος Plunkett της Οξφόρδης με έργο την παροχή ενός ευρέος φάσματος υπηρεσιών υποστήριξης για τους συνεταιρισμούς και τις σχετικές οργανώσεις, τόσο στο Ηνωμένο Βασίλειο όσο και διεθνώς, όπως η διαχείριση έργων ανάπτυξης και έρευνας, ιδιαίτερα στις αγροτικές περιοχές.

Στα πιο πρόσφατα χρόνια του έχουν ανατεθεί καθήκοντα Συμβούλου στο Ηνωμένο Βασίλειο και σε πάνω από 30 άλλες χώρες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που ασχολούνται με την διακυβέρνηση των συνεταιρισμών, με οικονομικά και φορολογικά θέματα, με συνεταιριστική νομοθεσία, μελέτες σκοπιμότητας για την ίδρυση συνεταιρισμών, αναθεώρηση των προγραμμάτων βοήθειας για τους συνεταιρισμούς, εγκατάσταση και αξιολόγηση προγραμμάτων κατάρτισης για τους συνεταιρισμούς και το γεωργικό τομέα και την ανάπτυξη στρατηγικών για την αναδιοργάνωση συνεταιριστικών συστημάτων.

Έχει διατελέσει μέλος της Γενικής Συνέλευσης της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης, συν-πρόεδρος της επιτροπής της ΕΕ για την Ανάπτυξη της Αγροτικής Οικονομίας της Πολωνίας, μέλος του Συμβουλίου της Ομοσπονδίας Αγροτικών Συνεταιρισμών (Ηνωμένο Βασίλειο), πρόεδρος της Επιτροπής της Εθνικής Οργάνωσης Συνεταιριστικής Ανάπτυξης, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης του Ηνωμένου, καθώς και σε διάφορες ομάδες εργασίας της COGECA (Ομοσπονδίας των Γεωργικών Συνεταιρισμών της ΕΕ). Ο Edgar Parnell είναι ο συγγραφέας πολλών εξειδικευμένων εκδόσεων, συμπεριλαμβανομένου του βιβλίου «Επανεφεύρεση των Συνεταιρισμών – Επιχειρήσεις για τον 21^ο Αιώνα», στο οποίο εξετάζει το μεταβαλλόμενο ρόλο των συνεταιρισμών στο σημερινό επιχειρηματικό περιβάλλον. Το βιβλίο αυτό έχει μεταφραστεί σε διάφορες γλώσσες.

Από την αποχώρησή του από την εργασία πλήρους απασχόλησης, εργάστηκε ως εθελοντής

(VSO) στο Υπουργείο για την Αγροτική Μεταρρύθμιση στις Φιλιππίνες. Τώρα άλλη μια φορά επανήλθε και διαμένει στο Oxfordshire, Αγγλία.

Από το ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ
(ΙΣΕΜ)

«Οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα», τόμοι 7^{ος} και 8^{ος}

Τόμος 7^{ος} : Περίοδος 1977-1981, σελ. 390

Τόμος 8^{ος} : Περίοδος 1982-1993, σελ. 696

Η ιστορική πορεία των ελληνικών συνεταιρισμών κατά την περίοδο 1977-1993

με αυτούσια τα σημαντικά κείμενα, σε δύο τόμους,

συνέχεια των 6 τόμων του κλασικού έργου του ΑΡΙΣΤ. Ν. ΚΛΗΜΗ:

«ΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

Συγγραφείς είναι οι συνεχιστές του έργου του ΑΡΙΣΤ. Ν. ΚΛΗΜΗ:

- **Κων/νος Παπαγεωργίου**, Ομότιμος Καθηγητής Συνεταιριστικής Οικονομίας του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών
- **Ολυμπία Κλήμη-Καμινάρη**, Επ. Καθηγήτρια Συνεταιριστικής Οικονομίας του Παντείου Πανεπιστημίου

Τόμος 7 ^{ος} , περίοδος 1977-1981	Τόμος 8 ^{ος} , περίοδος 1982-1993
Προσπάθεια ανασύνταξης των συνεταιρισμών, σώρευση «νεφών» στον συνεταιριστικό ορίζοντα	Η περίοδος κατεδάφισης των συνεταιρισμών, με όλα τα σημαντικά κείμενα της περιόδου

-Προετοιμασία ένταξης στην ΕΟΚ – συγκρούσεις κομμάτων -Κινητοποίηση για ενημέρωση αγροτών -Ανάληψη σοβαρών πρωτοβουλιών από αγροτοσυνεταιριστικές επιχειρήσεις -Απόκτηση επιστημόνων από τους αγροτικούς συνεταιρισμούς -Προετοιμασία ίδρυσης Τοπικών Αγορών -Υποσχέσεις για συνεταιριστικοποίηση της ΑΤΕ -Ανταγωνισμός ΑΤΕ-συνεταιρισμών για τις ασφαλιστικές εργασίες -Εσωτερικές διχαστικές αντιπαραθέσεις στην ΠΑΣΕΓΕΣ με κομματικό «άρωμα» -Νέα Κυβέρνηση, νέες ιδέες	-Ο θρίαμβος του κομματισμού -Η καταδίκη της ΚΥΔΕΠ και η διάλυσή της -Το ναυάγιο των Τοπικών Αγορών -Η ΑΤΕ, που από υπόσχεση να γίνει συνεταιριστική τράπεζα, έγινε Α.Ε., για να καταλήξει στην Τράπεζα Πειραιώς -Το συνεχές Κόμμα-Κυβέρνηση-Συνεταιρισμοί -Οι ερασιτεχνισμοί με τους αγροτοβιομηχανικούς συνεταιρισμούς -Το σπρώξιμο της ΣΥΝΕΛ στο γκρεμό -Τα χρέη, η ρύθμιση και ο εμπαιγμός των συνεταιρισμών -Ο ρόλος του Τύπου Συνέβησαν τυχαία; Ποιοί ωφελήθηκαν; Με περίληψη του τόμου, και Ευρετήριο και των 8 τόμων
---	--

Έκδοση: Ινστιτούτο Συνεταιριστικών Ερευνών και Μελετών (ΙΣΕΜ)

Εκδοτικός Οίκος: «Αμφιλύκη», Τριών Ναυάρχων 17, 262 22 ΠΑΤΡΑ, Τηλ. 2610-338888,

e-mail: vivliothiki.pat.17@gmail.com

Τιμή (με έκπτωση) 25€ (οι δύο τόμοι), με αντικαταβολή. (Συμπεριλαμβάνονται τα έξοδα αποστολής). (Δύο ζεύγη τόμων 40€, τρία ζεύγη τόμων 55€)

ΑΡΙΣΤ. Ν. ΚΑΙΜΗ*

με τη βοήθεια της

Κ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ - Ο.Α. ΚΑΙΜΗ-ΚΑΜΙΝΑΡΗ

ΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΓΕΓΓΡΑΦΗ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΜΕ ΑΝΘΡΩΠΙΑ
ΑΠΟ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΤΟΜΟΣ ΟΥΔΟΣ
Παράρτηρ 1982 - 1993

ΜΕ ΠΡΟΣΑΡΤΗ ΤΩΝ 8^{ΩΝ} ΤΥΜΩΝ
ΚΑΛΥΨΤΕΡΗΡΟ ΓΛΩΣΣΙΟΝ 4 ΤΥΜΩΝ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ (Ι.Σ.Ε.Μ.)
Ταχυδρ. 55994 Αθήνα

ΑΘΗΝΑ - ΠΑΤΡΑ 2014

ΑΡΙΣΤ. Ν. ΚΑΙΜΗ*

με τη βοήθεια της

Κ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ - Ο.Α. ΚΑΙΜΗ-ΚΑΜΙΝΑΡΗ

ΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΓΕΓΓΡΑΦΗ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΜΕ ΑΝΘΡΩΠΙΑ
ΑΠΟ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΤΟΜΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ
Παράρτηρ 1977 - 1981

Η ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΖΩΗ
ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΟΔΟΥΣ - ΘΕΜΑΤΑ - ΤΟΠΟΥΣ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ (Ι.Σ.Ε.Μ.)
Ταχυδρ. 55994 Αθήνα

ΑΘΗΝΑ - ΠΑΤΡΑ 2014

Κ. Παπαγεωργίου, «Βιώσιμη Συνεταιριστική Οικονομία – Θεωρία και Πρακτική» (3η Έκδοση)

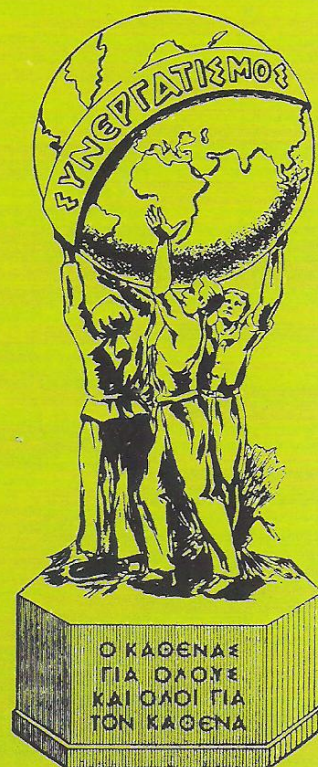
ΧΡΙΣΤΟΣ Θ. ΚΑΜΕΝΙΔΗΣ
ΟΜ. ΚΑΘ. ΓΕΩΠΟΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΠΘ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

ΑΡΧΕΣ | ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ-ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ | ΟΡΓΑΝΩΣΗ | ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

3^Η ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗ

Ο. Κλήμη-Καμινάρη - Κ. Παπαγεωργίου, "Κοινωνική Οικονομία - Μια πρώτη προσέγγιση"

